UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2023 **Andrea Řepková**

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Srovnání přístupu k online formátům u vybraných českých médií v závislosti na korporátní konvergenci

Diplomová práce

Autor práce: Andrea Řepková

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: PhDr. Jan Jirků, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 14. července 2023 Andrea Řepková

Bibliografický záznam

ŘEPKOVÁ, Andrea. *Srovnání přístupu k online formátům v závislosti na korporátní konvergenci.* Praha, 2023. 378 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jan Jirků, Ph.D.

Rozsah práce: 132 994

Abstrakt

Diplomová práce *Srovnání přístupu k online formátům v závislosti na korporátní konvergenci* se zabývá otázkou, jakým způsobem se liší přístup českých deníků Mladé fronty Dnes, Deníku Právo a Hospodářských novin k jejich přidruženým online zpravodajským serverům. Jelikož zvolená média sdílí společnou charakteristiku, kterou je jejich původně čistě tištěný formát, popisuje v práci autorka nejprve koncept konvergence médií, proces internetizace médií, vysvětluje pojem digitalizace a ekonomické principy médií. V rámci výzkumu pak nejprve provádí obsahovou analýzu textů publikovaných v tištěných verzích média, jež následně vyhledává na zpravodajském serveru a porovnává je, dále také uskutečňuje tři polostrukturované rozhovory se zástupci zkoumaných médií.

Ze získaných dat lze konstatovat, že situace je v každém z médií odlišná, a to ve většině ze zkoumaných kategorií obsahové analýzy i v samotném fungování redakcí. Redakce Hospodářských novin je personálně totožnou jako redakce HN.cz, redakce Mladé fronty Dnes a iDnes.cz jsou dvě odlišné redakce, které však úzce spolupracují, což neplatí u redakcí Deníku Právo a Novinky.cz, kde se také jedná o dvě samostatné redakce, nicméně jejich spolupráce je omezená. Tato fakta se pak odráží ve výsledcích analýzy i podrobnějších závěrech.

Abstract

The diploma thesis *Comparison of Approaches to Online Formats in Selected Czech Media Depending on Corporate Convergence* deals with the question of how the approach of selected Czech daily newspapers Mladá fronta Dnes, Deník Právo and Hospodářské noviny to their associated online news servers differs. Since the chosen media share a common characteristic, which is their originally purely print format, the author first describes the concept of media convergence, the process of media internetisation, explains the concept of digitalisation and the economic principles of media. As part of the research, the author first conducts a content analysis of texts published in the print versions of the media, which she then searches for on a news server and compars. The author also conducts three semi-structured interviews with representatives of the selected media.

From the data obtained, it can be concluded that the situation is different in each of the media, both in most of the categories of content analysis examined and in the functioning of the

newsrooms themselves. The editorial office of Hospodářské noviny is identical in terms of personnel to the editorial office of HN.cz, while the editorial offices of Mladá fronta Dnes and iDnes.cz are two different editorial offices, which, however, cooperate closely. That is not the case with the editorial offices of Deník Právo and Novinky.cz, where two separate editorial offices also exist, but their cooperation is only limited. These facts are reflected in the results of the analysis as well as in the more detailed conclusions.

Klíčová slova

konvergence, mediální konvergence, korporátní konvergence, komparativní výzkum, komparace, obsahová analýza, rozhovor, web, online, Hospodářské noviny, Mladá fronta Dnes, Právo

Keywords

convergence, media convergence, corporate convergence, comparative research, comparation, content analysis, interview, website, online, Hospodářské noviny, Mladá fronta Dnes, Právo

Title/název práce

Comparison of Approaches to Online Formats in Selected Czech Media Depending on Corporate Convergence.

Poděkování

Velké díky směřuji především vedoucímu práce PhDr. Janu Jirků, Ph.D., a to za užitečné rady, připomínky a trpělivost. Za ochotu poskytnout rozhovory patří mé poděkování Matyáši Kaiserovi, Vladimíru Dušánkovi a Vladimíru Dubskému. Svým blízkým pak děkuji za veškerou podporu.

OBSAH

1. ÚVOD 4
2. TEORETICKÁ ČÁST 5
2.1 MEDIÁLNÍ KONVERGENCE A JEJÍ TYPY 5
2.1.1 TECHNOLOGICKÁ KONVERGENCE 8
2.1.2 KORPORÁTNÍ KONVERGENCE 9
2.2 ÉRA INTERNETU A NOVÝCH MÉDIÍ 12
2.2.1 DIGITALIZACE 12
2.2.2 INTERNET JAKO MASOVÉ MÉDIUM I MÉDIUM MASMÉDIÍ 13
2.2.3 NOVÁ MÉDIA 15
2.2.4 INTERNETIZACE MÉDIÍ V ČESKÉM (A ČESKOSLOVENSKÉM) PROSTŘEDÍ 17
2.3 EKONOMICKÉ PRINCIPY MASOVÝCH MÉDIÍ 18
2.3.1 MONETIZACE INTERNETOVÝCH MÉDIÍ 20
2.3.2 DEFINICE A DRUHY MONETIZACE INTERNETOVÝCH MÉDIÍ 21
2.3.3 VARIANTY PLACENÝCH MODELŮ 22
2.4 HOSPODÁŘSKÉ NOVINY A SERVER HN.CZ 23
2.4.1 MONETIZACE SERVERU HN.CZ 24
2.5 MLADÁ FRONTA DNES A SERVER IDNES.CZ 24
2.5.1 MONETIZACE SERVERU IDNES.CZ 25
2.6 DENÍK PRÁVO A SERVER NOVINKY.CZ 26
2.6.1 MONETIZACE SERVERU NOVINKY.CZ 27
3. METODICKÁ ČÁST 28
3.1 KOMPARATIVNÍ KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÁ ANALÝZA 29
3.1.1 KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÁ ANALÝZA 29
3.1.2 KONSTRUOVANÝ TÝDEN 30
3.2 VÝZKUMNÝ VZOREK 31
3.3 POLOSTRUKTUROVANÝ KVALITATIVNÍ ROZHOVOR 32
3.4 KOMPARATIVNÍ METODA VÝZKUMU 33
3.5 OKRUHY OTÁZEK PRO POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY 34
4. VÝZKUMNÁ ČÁST 36
4.1 PŘÍSTUP K TECHNICE KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÉ ANALÝZY 36
4.2 KÓDOVÁNÍ V OBSAHOVÉ ANALÝZE 36
4.2.1 GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ ROZDÍLŮ V OBSAHU U TIŠTĚNÉ VERZE A ONLINE VERZE TOTOŽNÉHO TEXTU 37
4.3 DÍLČÍ ZÁVĚRY KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÉ ANALÝZY 41
4.3.1 OBSAHOVÁ ANALÝZA MLADÉ FRONTY DNES A SERVERU IDNES.CZ 41
4.3.2 OBSAHOVÁ ANALÝZA DENÍKU PRÁVO A SERVERU NOVINKY.CZ 48
4.3.3 OBSAHOVÁ ANALÝZA HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN A SERVERU HN.CZ 54
5. ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ 60
5.1 (SPOLU)PRÁCE REDAKCÍ NOVINOVÉ A WEBOVÉ VERZE MÉDIA 60
5.1.1 (SPOLU)PRÁCE REDAKCE MLADÉ FRONTY DNES A IDNES.CZ 60
5.1.2 (SPOLU)PRÁCE REDAKCE DENÍKU PRÁVO A SERVERU NOVINKY.CZ 62
5.1.3 (SPOLU)PRÁCE REDAKCE HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN A SERVERU HN.CZ 63
5.2 FORMÁLNÍ A OBSAHOVÉ ODLIŠNOSTI V TIŠTĚNÉ A ONLINE VERZI TEXTŮ 64
5.2.1 FORMÁLNÍ A OBSAHOVÉ ODLIŠNOSTI V TIŠTĚNÉ A ONLINE VERZI TEXTŮ U MLADÉ FRONTY DNES A IDNES.CZ 65
5.2.2 FORMÁLNÍ A OBSAHOVÉ ODLIŠNOSTI V TIŠTĚNÉ A ONLINE VERZI TEXTŮ U

DENÍKU PRÁVO A NOVINEK.CZ 66
5.2.3 FORMÁLNÍ A OBSAHOVÉ ODLIŠNOSTI V TIŠTĚNÉ A ONLINE VERZI TEXTŮ U HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN A HN.CZ 67
5.3 MONETIZACE (NEJEN) PŘEBÍRANÝCH TEXTŮ 69
5.3.1 MONETIZACE TEXTŮ NA ZPRAVODAJSKÉM SERVERU IDNES.CZ 69
5.3.2 MONETIZACE TEXTŮ NA ZPRAVODAJSKÉM SERVERU NOVINKY.CZ 70
5.3.3 MONETIZACE TEXTŮ NA ZPRAVODAJSKÉM SERVERU HN.CZ 70
5.4 KLÍČOVÉ ZÁVĚRY 71
6. ZÁVĚR 76
SUMMARY 77
POUŽITÁ LITERATURA 78
ONLINE ZDROJE 83
TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE 85
SEZNAM GRAFŮ 89
SEZNAM PŘÍLOH 91

1. ÚVOD

Chytré telefony, tablety, notebooky či další zařízení disponující připojením k internetu, z online médií vytvořily součást života většiny vyspělé společnosti. Vzhledem ke své dostupnosti a celkově menšímu množství omezení jsme v posledních letech svědky situace, kdy vytlačují média tradiční, především pak jejich tištěnou formu. Lidé už nekupují papírové noviny či časopisy tolik jako dříve, jelikož online zprávy si mohou přečíst prakticky kdykoliv, kdekoliv a také odkudkoliv.

Kromě toho, že vznikají čistě onlinová média, tak také mediální domy ukončují vydávání svých tištěných forem a přechází pouze do online formátu. Nejen díky tomu, že „online" nabízí možnosti jaké kupříkladu již zmíněné noviny nikoliv, se onlinové zpravodajství stává populárnějším než to, které je konzumentům nabízeno tradičními kanály. Přidá-li se do úvahy i neustálý rozvoj moderních technologií, lze předpokládat, že síla digitálních médií bude pouze narůstat.

V této práci se autorka zaměřuje na fenomén, jenž lze nazvat jako korporátní konvergenci – tedy situaci, kdy jedna mediální společnost vyvíjí činnost na několika platformách, v různých médiích, včetně internetu.[1] Práce se zaměřuje na přístup tradičních médií k jejich online formátům, konkrétně online zpravodajským serverům. Na které z platforem vydávají média zprávy dříve a na jaké faktory se redakce u jednotlivých typů zaměřují? Jsou redakce online zpravodajského serveru a tištěného média oddělenými jednotkami, spolupracují spolu nebo se jedná o jedinou redakci? Jakým způsobem pracují redakce s vystavováním paywallu pro tyto onlinové verze převzaté z tisku? To jsou příklady otázek, o jejichž zodpovězení autorka v práci usiluje. Autorka má za to, že analýza může přispět k lepšímu pochopení mediálního chování a může také naznačit, jak bude práce s online médií v českém prostředí vypadat v budoucnu.

Práce se zaměřuje na trojici českých tradičních médií se společnou charakteristikou: původní tištěné médium, které má i svou online verzi. Autorka se pokouší přiblížit jejich individuální přístup k internetovému formátu, konkrétně k jimi provozovaným zpravodajským serverům, a to za pomoci kvantitativní obsahové analýzy vydávaných textů v rámci jejich tištěné a onlinové verze. V této otázce došlo oproti odevzdané tezi ke změně, jelikož se autorka rozhodla záběr práce rozšířit a zaměřit se na ni jak kvalitativně, tak i kvantitativně. Pro získání dalších, kvalitativních, informací tuto práci doplňuje o rozhovory s vedoucími pracovníky redakcí, s cílem hlouběji vysvětlit poznatky z výše zmíněné analýzy, dodat kontext a zároveň také zodpovědět další otázky, na něž obsahová analýza odpovědět nedokáže.

[1] Moravec, 2016: 37

2. TEORETICKÁ ČÁST

V této části práce se autorka zaměřuje na teoretické aspekty, které jsou stěžejní pro zvolenou tématiku, ale také pro vysvětlení analytické části práce. Vzhledem k volbě tématu, tedy srovnání přístupu tradičních médií k jejich onlinovým formátům v závislosti na korporátní konvergenci, se v následujících podkapitolách autorka věnuje pojmům, jakými jsou mediální konvergence, technologická konvergence, ale i korporátní a socio-funkcionální konvergence.

Kapitola se také věnuje takzvané éře nových médií, tedy konkrétně digitalizaci, internetizaci, ale i novým médiím jako takovým a jejich narůstajícímu významu, či vytlačování tradičních forem médií. Část této kapitoly se zaměřuje na monetizaci neboli zpoplatňování onlinových formátů, což je oblast, jež je jedním z témat také analytické části práce, a proto je zapotřebí se jí věnovat i v rámci teorie. V poslední části této kapitoly se autorka pokouší konkretizovat narůstající význam nových médií v rámci českého prostředí.

2.1 Mediální konvergence a její typy

Pod pojmem konvergence si dle slovníku Reifové můžeme představit pojmy jako *směřování, sklon, sbíhavost* či *průběžné sbližování*. Latinský pojem *la convergentia*, z něhož český překlad *konvergence* vychází, lze v mediálním prostředí aplikovat jak na proces přípravy, tak na distribuci, ale i vnímání obsahu.[2]

Pokud je před pojem konvergence přidán přídomek „mediální“, počet definicí zásadním způsobem narůstá. O'Sullivan a Fortunatiová pod ním nachází překračování hranic mezi mediálními formami a s tím i širší překonávání sociálních, ekonomických a politických hranic, „*které prostupuje diskuzi o digitálních médiích napříč všemi jejími dimenzemi*“[3] s poukázkou na to, že mediální konvergence je tak stará jako první masové médium.[4] Jirků ve své knize uvádí, že konvergence představuje jeden ze základních procesů, jež ovlivňují utváření aktuálních vývojových trendů v oblasti médií a žurnalistiky.[5] Zásadním je přitom pro fenomén mediální konvergence rozvoj technologií, který zapříčiňuje výskyt totožného obsahu napříč několika odlišnými kanály.[6]

Podle Jakubowicze se v případě konvergence, jež integruje média a komunikace, jedná

[2] Reifová, 2004: 111
[3] O'Sullivan, Fortunati, 2021: 42
[4] *ibid.*: 54
[5] Jirků, 2020: 44
[6] McQuial, 1999: 43

o takzvanou computer–mediated communication, což lze chápat právě jako „*ovládání všech druhů médií prostřednictvím jediné technologie.“*[7] Dle britského akademika zabývajícího se komunikační teorií McQuaila má fenomén mediální konvergence celkově za důsledek stírání hranic mezi jednotlivými druhy médií.[8] Jenkins kulturu konvergence popisuje jako střetnutí starých a nových médií, kde se kříží občanská a korporátní média a kde se mediální producenti a mediální konzumenti vzájemně ovlivňují v dosud nevídaných rozměrech[9] a zároveň zdůrazňuje, že se nejedná o konečný bod, ale o proces.[10] Autorka Lawson-Bordersová z univerzity v Dallasu konvergenci charakterizuje jako „*oblast možností, kdy dochází ke spolupráci mezi tiskem a vysíláním při poskytování multimediálního obsahu prostřednictvím počítačů a internetu.“*[11]

O tom, jak s pojmem mediální konvergence pracovat a také o způsobech dělení fenoménu, uvažuje každý z autorů odlišně, protože konvergenci lze ze své povahy definovat velmi individuálně.[12] Podle Macka lze o mediální konvergenci mluvit ve třech různých dimenzích: konkrétně se jedná o technologickou konvergenci, formální konvergenci anebo konvergentní kulturu.[13]

Typologie pocházející od Jirků nabízí pak dělení konvergence na technologickou, ekonomickou, taktickou, novinářskou, manažerskou, procesní, distribuční, konzumační a reklamní. Jak však Jirků dodává, toto rozdělení nezahrnuje širší společenský kontext, v němž vývoj médií probíhá.[14] K tomu antropolog Hart uvádí, že život s médii však neznamená pouze revoluci strojů, ale zahrnuje i úroveň sociální a také existenciální,[15] což potvrzuje také Jenkins, když o konvergenci mluví jako o fenoménu, jímž lze popsat technologické, průmyslové, kulturní a sociální změny.[16] Konvergence podle něj zahrnuje změnu ve způsobu výroby médií, ale i změnu ve způsobu jejich konzumování.[17] Dodává, že *„konvergence neprobíhá prostřednictvím mediálních přístrojů, ať už jsou jakkoliv sofistikované, ale probíhá v mozcích jednotlivých spotřebitelů a prostřednictvím jejich sociálních interakcí s ostatními.“*[18] Právě z těchto výše uvedených důvodů se autorka rozhodla využít typologie, kterou představil již

[7] Jakubowicz, 2013: 11
[8] McQuail,1999: 160
[9] Jenkins, 2006:2–3
[10] *ibid.*: 16
[11] Lawson-Borders, 2003: 91
[12] Jirků, 2020: 44
[13] Macek, 2011: 31
[14] Jirků, 2020: 45-49
[15] Hart, 2009: 24
[16] Jenkins, 2006: 3
[17] *ibid.:* 16
[18] Jenkins, 2006: 2–4

zmíněný Karol Jakubowicz a v českém prostředí s ní pracuje také Václav Moravec. Kromě popisu technických aspektů integrace telekomunikace, informatiky a médií tito autoři pracují s pojmem konvergence jako „*s metaforou rozsáhlého procesu změn a faktorů, které tento jev doprovází a přispívají k němu*“[19] a překračují tak koncepci mediální konvergence, když tento proces dávají do širšího společenského kontextu.

Jako první druh konvergence označuje Jakubowicz **technickou konvergenci**, v rámci které se jedná již o výše popsané spojení několika různých zařízení do jednoho - chytrého - zařízení.[20] Jak však dodává Jenkins, konvergence znamená mnohem více než pouze technologický posun, a proto je potřeba představit i další části mediální konvergence.[21] **Korporátní a socio-funkcionální konvergenci**, která je pro tuto práci stěžejní a kterou se autorka zabývá v dalších podkapitolách podrobněji, doprovází především vztahy v mediálních institucích,[22] přičemž o mediálních institucích je nutno uvažovat jako o jednotlivých částech, které dohromady tvoří konzistentní jednotku.[23] V **produkční a tržní konvergenci** je podle autora zásadní informací, že se do mediální činnosti zapojuje mnohem větší počet subjektů, přičemž jako příklad zde lze uvést fenomén *prozumentů*, kde se konzumenti stávají zároveň i tvůrci. Celkově počet těch, kteří se na tvorbě a distribuci obsahu podílí, narůstá.[24] **Odběratelskou konvergenci** lze definovat jako stav, při kterém se může odběratel či konzument účastnit několika pasivních i aktivních praktik současně, tedy může kupříkladu číst noviny a zároveň mít otevřenou emailovou schránku: toto Jakubowicz nazývá jako mechanickou odběratelskou konvergenci. Druhou část odběratelské konvergence označuje za hypermediální a popisuje ji přijímání různých formátů mediálního sdělení v jednu chvíli. Příkladem může být několik otevřených oken v počítači, kde v jednom je spuštěn film a v druhém je otevřen psaný text.[25] **Konvergencí veřejné politiky a práva** je míněna nutnost regulací, jejich rozšiřování a potřebných změn.[26] Nakonec je třeba zmínit **prostorovou a kulturní konvergenci**, kde považují autoři za stěžejní pojem *globalizace*, tedy rozvoj a propojování světových trhů, jež umožnil nástup nových informačních technologií. Díky tomu mají média možnost stát se nadnárodními, a to ať už z pohledu vlastnictví, financování, ale i

[19] Jakubowicz, 2013: 33
[20] *ibid.*: 33-35
[21] Jenkins, 2006: 15
[22] Jakubowicz, 2013: 35
[23] Trampota, Vojtěchovská, 2010: 60
[24] Jakubowicz, 2013: 39
[25] *ibid.*: 42–43
[26] *ibid.*: 43–49

produkce, distribuce, přijímání a regulace.[27]

V následujících podkapitolách se autorka dále podrobněji zabývá těmi druhy mediální konvergence, které považuje za stěžejní pro práci, tedy technickou a korporátní a socio-funkcionální konvergencí.

2.1.1 Technologická konvergence

Technologickou konvergenci Moravec spojuje s pojmy, jakými je inovace či upgrade. Právě upgrade[28] podle něj znamená odstranění menších chyb, případně aktualizaci potřebných informací.[29] Technologická konvergence nebo technologický pokrok je významně spojen s digitalizací, jíž můžeme definovat jako převod informací do binárního kódu, přičemž díky konvergenci médií se analogová média[30] stávají médii digitálními.[31] Více o digitalizaci může čtenář najít v jedné z dalších kapitol této práce: *Digitalizace*.

Evropská komise v souvislosti s technologickou konvergencí mluví o dvou významech: jednak o schopnosti různých sítí poskytovat stejné obsahy, ale také spojení přístrojů, jakými je telefon, počítač a televize do jednoho zařízení, tedy kupříkladu chytrého telefonu.[32]

Podle autorů Bialoblockiho a Moroze můžeme v mediální sféře technologickou konvergenci rozdělit na tři druhy: jedná se o *konvergenci přijímačů, konvergenci přístupu* a *konvergenci sítí*.[33] Konvergenci přijímačů vysvětluje Jakubowicz jako již zmíněné propojování různých zařízení do jednoho. Příkladem dnešní doby může být chytrý telefon, či tablet, přičemž výsledkem tohoto procesu by v budoucnu podle autorů mohlo být až sloučení všech zařízení do jednoho *omnipotentního zařízení*[34] či *černé skříňky*[35], což je extrémní a v současnosti neexistující zařízení, jež by znamenalo absolutní technologickou konvergenci.[36]

Konvergenci přístupu lze popsat jako jednotný přístup k sítím, bez ohledu na to, o jaké konkrétní zařízení se jedná. Konvergencí sítí je míněno *sjednocení síťové architektury, která k realizaci služeb slouží*.[37] Komplexně technologickou konvergenci popisuje kupříkladu Macek, který o ní mluví jako o procesu, „*během nějž se propojují a slučují různé – dříve*

[27] Pruša, 2021: 57
[28] z anglického *up*, které můžeme přeložit jako *nahoru* a *grade* jako *úroveň*
[29] *ibid.*: 41
[30] Kupříkladu tištěné noviny.
[31] Taylor, 2023
[32] Evropská komise, 1997: 1
[33] Bialblocki, Moroz, 2006: 123-170
[34] Jirků, 2020: 46
[35] Understanding Media and Culture: An Introduction to Mass Communication, 2010: 19
[36] Jirků, 2020: 46
[37] Jakubowicz, 2013: 34

oddělené – technologické platformy a infrastruktury".[38]

Moravec poukazuje na to, že s technologickou konvergencí je významně spojen fakt, kdy je příjemcům konstantně podsouváno, že jejich zařízení jsou zastaralá, a právě výše zmíněný upgrade potřebují. Moravec za výsledek tohoto konání označuje kontinuální upgrade, který v realitě znamená nekončící pořizování novějšího typu zařízení[39], například chytrého telefonu, hodinek, ale i dalších. Poukazuje na to, že touha stát se součástí významného technologického pokroku v důsledku znamená vyšší obraty a upevnění pozice globálních společností na trhu.[40]

Nizozemský teoretik Deuze k tomuto tématu uvádí, že většina současné populace již vlastní mobilní telefon a mobilní sítě pokrývají téměř celý svět, s čímž rostou i počty prodaných komunikačních zařízení.[41] Globální společnosti však stojí za podporou technologické konvergence i z jiného důvodu.

Podle Jenkinse je posun ve vlastnictví médií pro technologickou konvergenci stěžejní. Kdežto kupříkladu *starý Holywood* byl zaměřený jen na produkci filmů, dnešní společnosti, jakými je kupříkladu Warner Bros produkují jak filmy, tak populární hudbu, knihy, hračky, a tak mají své zájmy v celém zábavním průmyslu.[42]

Důsledkem technologické konvergence je pak rozvoj multifunkcionality, ale také jemnější rozlišení displejů digitálních zařízení, možnost rozšíření o kompatibilní aparáty, větší míra individualizace a také interaktivity.[43] Technologická konvergence a distribuce obsahu a dostupnost prostřednictvím multiplatforem přinesly také nové vzorce ve spotřebě mediálního obsahu, co do objemu, kanálů, zařízení a času.[44]

2.1.2 Korporátní konvergence

Druhým typem konvergence, jímž se autorka v této práci podrobněji zabývá, je korporátní konvergence. Tu lze definovat jako konvergenci, díky níž jedna mediální společnost vyvíjí činnost na několika platformách, v různých médiích, včetně internetu.[45] Jelikož je cílem této práce poukázat na využití internetu jakožto platformy pro tradiční média, a především porovnat obsah, který vybraná média publikují ve své původní – klasické – verzi a v online prostředí, je stěžejní tuto kapitolu přiblížit čtenáři více.

[38] Macek, 2011: 31
[39] Moravec, 2016: 45
[40] *ibid.*: 45
[41] Deuze, 2015: 8
[42] Jenkins, 2006: 16
[43] Moravec, 2016: 46-47
[44] Saulite, 2022: 1
[45] Moravec, 2016: 37

Velká síla internetu a také sociálních sítí zapříčinila, že mediální společnosti, které se původně zaměřovaly pouze na jeden typ mediálního kanálu, skrz který své produkty distribuovaly, se transformovaly a svou působnost rozšířily na několik platforem. Typicky tento model platí právě pro online zpravodajská média, jež jsou jakousi druhou variantou k tradiční formě. Podle Moravce v tomto ohledu lze mluvit o takzvané multimediální produkci, v rámci které jsou těmito kanály mediální korporace distribuovány původní, variované či totožné obsahy a která podporuje integraci jednotlivých částí mediálního podniku.[46] Autoři studie The European Multimedia News Landscape de Aquino, Bierhoff, Orchard a Stone pak v souvislosti s tím rozdělují mediální podniky podle míry integrace na několik variant: podniky bez multimediální integrace, integrované na 25 procent, na 50 procent, na 75 procent a na 100 procent.[47] Lawson-Bordersová k tématu korporátní konvergence dodává, že zahrnuje kupříkladu také spolupráci pracovníků z různých oddělení a obchodních jednotek, které společně pracují na přípravě a realizaci nápadů na obsah.[48]

Podle Macka je digitalizace obsahů a distribučních kanálů předpokladem toho, že se nyní vzájemně propojují dříve oddělené mediální technologie a obsahy již nemají svou pevnou vazbu na konkrétní technologické aparáty. Spotřebitelé zároveň získali možnost se rozhodnout, kdy, kde a za pomoci jaké technologie se rozhodnou informace konzumovat. Hlavním důsledkem je pak právě vznik velkého množství online zpravodajských médií, a to ať již mají návaznost na původní klasické médium nebo vznikly zcela nezávisle.[49]

V souvislosti s korporátní konvergencí Jakubowicz mluví o uplatňování strategie „produkce všemi proudy“, čímž míní produkci obsahů, jež je možno šířit nejrůznějšími platformami.[50] Zároveň autoři, kteří se tématikou zabývají, mluví v souvislosti s konvergencí korporátní také o **konvergenci programově produkční** a **socio-funkcionální**.

Obě považují za vývojově vyšší etapu konvergence korporátní, přičemž první zmíněná, **programově produkční konvergence,** je spojena se vznikem programové produkce, která je organizována tak, aby bylo možné vytvořené obsahy šířit na různých platformách.[51] Můžeme tak vidět, že tyto dva druhy konvergence se skutečně doplňují, nicméně ve chvíli, kdy by neexistovaly produkty, disponující možností být šířeny prostřednictvím rozlišných platforem, by ke korporátní konvergenci nemohlo docházet. A právě to staví programově produkční

[46] *ibid.*: 105
[47] De Aquino et al. In Jakubowicz, 2013: 36-37
[48] Lawson-Bordersová, 2003: 94
[49] Macek, 2019: 5
[50] Jakubowicz, 2013: 38
[51] Moravec, 2016: 105-107

konvergenci nad tu korporátní.

V souvislosti s **konvergencí socio-funkcionální** pak autoři míní změnu společenských funkcí, jež nejen telekomunikační, ale i další mediální instituce mají a jež kupříkladu mění fungování redakčních modelů (konkrétně z lineárního na dynamický).[52] I tento typ konvergence proto staví vývojově výš než konvergenci korporátní.

Nakonec díky všem zmíněným konvergencím lze mluvit o vzniku konglomerátů, jež ovládají celý zábavní, ale i telekomunikační a mediální průmysl. Podle Moravce je v českém prostředí vhodné užívat pojmu mediálně–telekomunikační konglomerát, pod čímž si lze představit nadnárodní či globální korporaci dominantní na daných trzích.[53] Přestože v této práci autorka již blíže nepředstavuje pojem prostorová konvergence, z výše uvedeného popisu, jež čtenář nalezne v kapitole *Mediální konvergence a její typy,* je patrné, že i tato konvergence vznik mediálně-telekomunikačních konglomerátů významně ovlivňuje, ostatně stejně jako další typy konvergencí.

V závěru je třeba podotknout, že cílem mediálních společností, u kterých lze o konvergenci korporátní, socio-funkcionální a programově produkční mluvit, je vytváření obsahů, u kterých je od počátku myšleno na to, aby je bylo možné distribuovat různými platformami, přičemž například u internetové verze je možné je doplnit také o nejrůznější interaktivní prvky.[54] Takové internetové obsahy lze nazvat multimediálními, což je pojem, který lze definovat jako propojení textu, obrazu, videa a zvuku[55] či jako integraci většího počtu dosud známých médií do jednoho uživatelského prostředí s tím, že svou povahou bývají multimediální obsahy často také interaktivní.[56]

Nakonec je třeba zmínit, že hlavním záměrem tvorby takového obsahu, který lze distribuovat prostřednictvím více kanálů za nutnosti využití jen minima práce na úpravu, je pak větší zisk pro mediální společnost. Jak totiž uvádí Deuze, ekonomiky dnešní doby jsou čím dál tím více otázkou výroby, distribuce a spotřeby položek, které mají kulturní a informační charakter.[57] Podotýká přitom, že toto se děje, jelikož ekonomika a společnost nabývá stále více propojeného charakteru.[58]

[52] *ibid.*: 106-109
[53] *ibid.*: 116-117
[54] Jakubowicz, 2013: 39
[55] Moravec, 2016: 106-107
[56] Osvaldová, Halada et al. 1999: 109–110
[57] Deuze, 2007: 45
[58] *ibid.*: 15

2.2 Éra internetu a nových médií

V následující kapitole se autorka zabývá internetem, jeho postupným rostoucím významem a digitalizací. Zaměřuje se také na takzvaná nová média a jejich narůstající význam, či vytlačování tradičních forem médií. Autorka míní, že stejně jako teoretická část diskutující konvergenci, je i tato pro práci zásadní. Vzhledem k výzkumu, který následuje po teoretické části se rozhodla zahrnout také pojmy jakými je monetizace obsahu a konkretizaci všech teorií na české prostředí.

2.2.1 Digitalizace

Digitalizaci lze označit za jeden z nejvýznamnějších celosvětových technologických trendů.[59] Odborníci k této tématice uvádí, že digitalizace může být svým dopadem přirovnána až k průmyslové revoluci, přičemž ovlivňuje jak společnost, tak i podnikání v blízké i dlouhodobé budoucnosti.[60]

V tom nejjednodušším podání se jedná o „*přijetí nebo nárůst používání digitální nebo počítačové technologie organizací, průmyslem, zemí a dalších*“[61]. V základní technologické rovině pak míní převod plynule se měnících analogových informací na jasné bity ve formě jedniček a nul.[62]

Další, podrobnější definice mluví o *„změnách spojených s aplikací digitální technologie ve všech aspektech lidské společnosti*“[63] a Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy uvádí, že se jedná o „*technologii reformátování, která spočívá v převedení dokumentu do elektronické (digitální) podoby,“* s tím, že *„součástí digitalizace bývá i tvorba metadat, které jsou ukládány společně s daty a výsledkem digitalizace je pak dokument v obrazové či textové podobě.*“ [64]

Vzhledem k výše uvedenému by bylo podle autorů chybné myslet si, že v souvislosti s digitalizací hovoříme pouze o technologické rovině. Podle rakouských autorů z University of Technology in Vienna by mělo být si v souvislosti s digitalizací přemýšleno o dvou rovinách: tou první je čistě technická a technologická konverze analogových signálů na digitální, ve společném balíčku s jejich ukládáním a přenosem. Druhou rovinou jsou pak všechny efekty, dopady a důsledky dostupnosti spouštěčů digitálních informací, přičemž tyto důsledky jsou

[59] Leviakangas, 2016: 1
[60] Parvianinen, 2017: 62
[61] Oxford English Dictionary, 2023
[62] Schumacher, Sihn, Erol, 2016
[63] Stolterman, Fors, 2004
[64] Vrbenská, 2021

převážně kulturního a sociálního charakteru.[65] V souvislosti s tím mluví autor Luciano Floridi o takzvané čtvrté revoluci, kterou zapříčinila počítačová věda a která o lidech mluví jako o informačních organismech, vzájemně propojených a zapuštěných do informačního prostředí s tím, že toto prostředí je sdíleno s dalšími informačními činiteli, a to přirozenými i umělými.[66]

Vzhledem k tomu, že právě mediální produkty jsou často přenášeny za pomoci satelitního spojení a například i při tisku se využívá počítačové techniky, můžeme vidět, že s přípravou, ale i s přenosem jakéhokoliv mediálního produktu čím dál tím více právě digitalizace dat souvisí.[67] Digitalizaci médií popsali v Encyklopedii praktické žurnalistiky autoři Osvaldová, Halada a další jako zavádění digitálních technologií do procesů masové komunikace.[68] Jakým způsobem ovlivnila digitalizace právě média podrobněji rozebírá následující kapitola *Internet jako masové médium i médium masmédií* a následně kapitola *Nová média*.

2.2.2 Internet jako masové médium i médium masmédií

Autorka Ohiagu ve své práci označuje proces komunikace za jeden z nejvíce dynamických procesů na světě,[69] přičemž z historie je patrné, že se způsob komunikace neustále mění a vyvíjí. Vývoj kanálů masové komunikace je pak v rámci tématu ideálním příkladem: přechod od knihy, přes noviny, televizi a rádio, až po internet – velice silně navázaný na proces digitalizace, jenž byl představen v předchozí kapitole, a zároveň silnější než všechna ostatní média.

Internet prokázal, že má minimálně stejné kvality jako ostatní mediální kanály, jež byly do doby jeho masivního rozvoje využívány, a dokonce i něco navíc. Možnost prakticky kdykoliv a kdekoliv si cokoliv přečíst, poslechnout, zhlédnout, a to vše v rámci jednoho zařízení, nenabízelo nikdy žádné médium. Jeho dosah je masový, navíc neomezený faktory, jakými je frekvence u rozhlasového a televizního vysílání, či ruční distribuce u novin.[70] Mimo flexibilitu použití, tedy využití internetu ke čtení, sledování či poslouchání, disponuje internet také schopností všechny tyto prvky tradičních médií kombinovat. Díky svým funkcím dokáže měnit původně pasivní uživatele v aktivní účastníky procesů (například i u tvorby žurnalistických materiálů), má ale také výhodu velkého záběru uživatelů. Velikost cílové skupiny a potenciálních uživatelů je neporovnatelně vyšší v porovnání s jakýmkoliv jiným

[65] Schumacher, Sihn, Erol, 2016
[66] Floridi, 2014: 113
[67] Reifová, 2004: 111
[68] Osvaldová, Halada et al., 1999: 46
[69] Ohiagu, 2011: 1–2
[70] Ohiagu, 2011: 2

tradičním médiem. Internet není ovlivněn lokálně ani časově, jeho služby může využívat celý svět.[71]

Díky využití potenciálu, jenž byl charakteristikami popsán výše, lze v současnosti mluvit o takzvané medializaci internetu,[72] kterou ve společenském kontextu Deuze popisuje jako stav, kdy se média stala součástí každého aspektu každodenního života lidí.[73] Silverstone[74] pak v rámci tématu mluví o takzvaném *mediapolis,* tedy mediálně zprostředkovaném veřejném prostoru, kde média podporují a také zastřešují každodenní život.

Deuze uvádí, že média jsou pro nás to, co voda pro ryby, lidé již neexistují vně médií,[75] média jsou všudypřítomná a všeprostupující.[76] Dodává, že součástí takového života je pak také nutnost vyrovnání se s přesyceností mediálními sděleními.[77]

Vzhledem k povaze práce by autorka ráda zdůraznila bod o internetu a médiích, který ve své práci uvádí Fulbrightova doktorandská výzkumná pracovnice Ohiagu, jež podotýká, že internet disponuje také schopností zvýšit výkon jiných médií. *„Ve skutečnosti lze s jistotou říci, že internet se stal nepostradatelnou součástí efektivní a úspěšné existence rádia, televize, novin a časopisů,"* uvádí ve svém výzkumu s tím, že tradiční (či stará) média zvyšují svůj význam právě připojením k internetu. I proto nazývá internet nejen masovým médiem, ale i médiem masmédií. Jedná se totiž o médium, díky kterému tradiční média zvyšují svou relevanci a překonávají vlastní omezení, vycházející z jejich tradiční formy.[78]

Fortunatiová popisuje tři fáze vývoje využívání internetu tradičními médii. V polovině 90. let mluví o fázi první, kdy se dle jejího výkladu jednalo pouze o webovou verzi, která byla prakticky stejnou jako offline verze média. Strach z nového zapříčinil, že média nechtěla do neprobádané formy příliš investovat a zároveň si již z prestižního hlediska nemohla dovolit na internetu nefigurovat. Ve druhé fázi se již média začala snažit využívat tohoto nového kanálu a možností, které nabízí. Fortunatiová uvádí, že se jednalo o dobu, kdy byly navrženy například hloubkové služby, audio, video funkce a archiv. Současnou, třetí, fázi označuje za fázi vyspělého webu, který se již naučil pracovat s multimediálními obsahy „*a snaží se o ekonomickou návratnost."*[79]

[71] *ibid.*: 7–10
[72] Fortunati, 2005: 30
[73] Deuze, 2007: 13
[74] *ibid*:13
[75] Deuze, 2015: 7
[76] *ibid.*: 8
[77] *ibid.*: 7
[78] Ohiagu, 2011: 7
[79] Fortunati, 2005: 28–30

2.2.3 Nová média

Mediální teoretici Volek, Jirák a Köpplová ve své práci přichází s typologií, jež mediální komunikaci rozděluje na čtyři fáze. První fázi označují jako **primární**, tedy tu, která zahrnuje přirozený jazyk s nonverbální komunikací, dále **sekundární**, která již kalkuluje s technickými prostředky, umožňující překračování časových a prostorových bariér, tedy například telefon či telegraf. Jako **terciální média** jsou teoretiky označována ta masová, která umožnila zasažení mnohem větší cílové skupiny než média předchozích fází. Mezi takové pak můžeme řadit televizi, noviny či rozhlas. Poslední skupinou jsou právě pro tuto kapitolu stěžejní nová média, které autoři řadí do skupiny **médií kvartérních**. Podle autorů pak mohou být nazývána také jako média síťová či digitální. Tato média kombinují možnosti všech předcházejících typů komunikace[80] a jejich nástup ve 20. století znamenal zásadní nárůst významu médií pro život společnosti.[81]

Již z jejich alternativního názvu *digitální média* je patrné, že nová média spojuje právě digitalizace založená na binárním kódování, což již samo o sobě zásadním způsobem určuje jejich povahu. Tím, že jsou tato média založena na numerickém kódování dat se stávají nestrannými, manipulovatelnými, variabilními, automatizovatelnými a díky digitálnímu kódu také síťovatelnými.[82] Odborníci zabývající se novými médii pak uvádí, že charakteristickými vlastnostmi jsou pro nová média *digitalita, interaktivita, hypertextualita, virtualita, síťovatelnost* a *simulace*, přičemž dodávají, že ne všechny tyto aspekty budou přítomny ve všech druzích nových médií a budou přítomny v různé míře i v různých kombinacích.[83]

První pojem, tedy *digitalita,* byl již podrobně probrán v kapitole digitalizace, nicméně zjednodušeně řečeno se jedná o oproštění média od jeho fyzické formy a jeho zakódování do digitálního číselného kódu.

Interaktivitu pak podle odborníků můžeme definovat vícero způsoby, protože *„je tento termín často užíván tak obecně, že ztrácí zřetelný význam“*[84]. Podle Covera je navíc tento pojem často užíván jako módní slovo či technologický rys nových médií, ale také jako marketingový koncept v nepatřičných souvislostech, že se z něho stalo pouze jakési klišé, nicméně stejně je tomu podle něj i v případě již zmíněné digitalizace. V korektní definici se podle autorů jedná o důležitý koncept, jenž zásadně odlišuje nová média od předchozích forem v souvislosti s jasně vymezenými rolemi a funkcemi publika. Mění také způsob, jakým lze vůbec uvažovat o

[80] Volek, Jirák, Köpplová, 2006: 10
[81] Trampota, Vojtěchovská: 7
[82] Macek, 2011: 22–23
[83] Lister et al., 2009: 44
[84] Cover, 2007: 195–196

autorství, publiku i textech.[85]

Hypertextualitu lze považovat za jakousi „literaturu druhého stupně“, ve které pozdější text překrývá původní, přičemž texty mezi sebou mají zřetelný vztah.[86] V souvislosti s hypertextualitou v médiích pak lze zmínit také hypertextový odkaz či hyperlink, jenž umožnuje okamžitý přesun z jednoho textu do druhého, tematicky navazujícího na text původní. Podle dalších autorů lze hypertextualitu považovat jako transformaci jednoho konkrétního textu v jiný.[87]

U pojmu *virtualita* autoři zdůrazňují její nezáměnnost s iluzí, přičemž však ani není protichůdná vůči skutečnému. Přesto, že virtuální objekty materiálně neexistují, projevují se skutečně. Autoři dále uvádějí, že *virtuálně skutečné a skutečně skutečné má k sobě v technologicky vyspělých společnostech blíže než když dříve*. [88] Tím, že jsou nová média virtuální, tak podle Kotrby umožňují vytvářet vlastní či sdílený abstraktní, tedy virtuální prostor, do nějž mohou účastníci vstupovat.[89]

Síťovatelnost, kterou umožňuje zápis v digitálním kódu pak znamená možnost sdílet médium v síti a různá média tak síťově propojovat. Výsledkem je, že nová média umožňují synchronní i asynchronní komunikaci.[90]

Nakonec pojem *simulace*, pravděpodobně nejsložitější ze všech výše zmíněných pojmů, nese v souvislosti s novými médii často pouze obecné konotace něčeho iluzorního, falešného, umělého. To však chce Lister a jeho kolegové vyvrátit, když uvádí, že simulace *„je jistě umělá, syntetická a vymyšlená, ale není „falešná“ nebo „iluzorní“, jelikož procesy výroby, syntézy a umělosti jsou skutečné a všechny vytvářejí nové skutečné objekty*.[91]

Výše uvedené charakteristiky sloužily jako pokus přiblížení složité povahy takzvaných nových médií. Nicméně je třeba podotknout, že už samotný pojem „nová média“ vzbouzí kontroverze. Podle autorů totiž nelze zcela jednoznačně určit, co si pod přídavným jménem „nová“ představit, následkem čehož vznikají nedorozumění a nepřesné interpretace tohoto pojmu.[92] Pokud však autorka zůstane u takových nových médií, která byla definována výše, lze podle Manoviche mluvit o revoluci mnohem významnější než kdy dříve: kdežto například knihtisk totiž ovlivnil pouze mediální distribuci a fotografie pouze nepohyblivý obraz, u nových

[85] *ibid.*: 195–196
[86] Šidák, 2013: 196–197
[87] Genette, 1982: 5–6
[88] Lister et al., 2009: 125
[89] Kotrba, 2004
[90] Macek, 2011: 24
[91] Lister et al., 2009: 38
[92] Jirků, 2020: 14–15

médií je tomu jinak. Počítač se stal zásadním jednak pro všechny úrovně komunikace, tedy akvizici, manipulaci, uchovávání i distribuci, a zároveň ovlivnil i všechny typy médií.[93]

2.2.4 Internetizace médií v českém (a československém) prostředí

Internetizace médií popsaná v kapitole *Internet jako masové médium a médium masmédií* se samozřejmě týká i českého prostředí a vzhledem k tomu, že právě na české prostředí je tato práce zaměřena, je hodnotné přiblížit právě tento proces.

K připojení k internetu v Československu došlo roku 1992 s tím, že hlavním poskytovatelem se postupně stalo sdružení CESNET. Mezi roky 1993 a 1994 došlo ke komercializaci internetu, přičemž první komerční firmou, která internet v českém prostředí začala poskytovat byla firma Conet, s.r.o. později přejmenována na Internet CZ, která zajišťovala správu domény „cz".[94] První katalogový vyhledávač Seznam.cz spustil Ivo Lukačovič o dva roky později, konkrétně v květnu 1996.[95] Právě zde se objevil první reklamní banner. Svou činnost zahájil také první český internetový deník Neviditelný pes, jehož autorem je Ondřej Neff. Stěžejním byl rok 1998, kdy vznikl zpravodajský server iDnes.cz a také Novinky.cz, jakožto online magazín Deníku Právo. O rok později vznikl server iHned.cz, přidružený k Hospodářským novinám. Spuštění těchto online zpravodajských serverů znamenalo, že na přelomu tisíciletí se již média dostala do situace, v níž si uvědomila, že pokud se chtějí v konkurenční prostředí uspět, musí se adaptovat a zpřístupnit na internetu.[96]

Roku 2001 proto Lidové noviny v rámci modernizace založily také svou internetovou verzi Lidovky.cz, v roce 2005 byl spuštěn online deník Aktuálně.cz, který vynikl tím, že nebyl spojen s žádným původním tištěným titulem, stála za ním společnost Centrum Holdings. V roce 2013 tento deník koupilo vydavatelství Economia, potažmo podnikatel Zdeněk Bakala.

Česká televize spustila svůj zpravodajský web v květnu 2005 a v srpnu 2006 pak uvedla na internet společnost Global Inspiration Miloše Penty první českou internetovou televizi Stream.cz, jíž o rok později z poloviny koupil Seznam.cz. Tato společnost také v červenci 2013 získala podíl 33,6 % ve vydavateli deníku Právo, společnosti Borgis.[97] Tento vztah se změnil v prosinci 2022, kdy antimonopolní úřad informoval o spojení soutěžitelů, respektive koupi firmy Borgis společností Seznam.cz, která se tak stala většinovým vlastníkem jak Deníku Právo, tak serveru Novinky.cz.[98] Tuto koupi pak Úřad pro ochranu hospodářské soutěže povolil v červnu

[93] Manovich, 2002: 55
[94] Bednařík et. al., 2019: 380
[95] Peterka, 2011
[96] Bednařík et al., 2019: 380
[97] Mediaguru, 2019
[98] Česká tisková kancelář, 2022

2023.

Po odkoupení vydavatelství Mafra politikem Andrejem Babišem v roce 2013 a masivním odchodu novinářů, kteří v Lidových novinách či MF DNES působili, vzniklo množství nových médií založených právě těmito novináři. Bývalý šéfredaktor Lidových novin Dalibor Balšínek zahájil činnost online deníku Echo24.cz a Robert Čásenský založil reportážně-investigativní časopis Reportér. Vysílání zahájila také internetová televize DVTV, navázaná až do konce roku 2022 na server Aktuálně.cz, respektive na společnost Economia. To se změnilo s lednem roku 2023, kdy vypršel dosavadní tříletý kontrakt a DVTV oznámila, že ve spolupráci nadále pokračovat nebude.

V návaznosti na již zmíněné vlastnické změny médií spojené s rokem 2014 vznikl také web Hlídací Pes, projekt Ústavu nezávislé žurnalistiky zabývající se originálními zjištěními a dlouhodobým monitoringem témat.[99] Na mapování vlivu nejrůznějších osobností v Česku se od roku 2015 zaměřuje web vedený Sabinou Slonkovou Neovlivni.cz.

Roku 2016 spustil svůj provoz zpravodajský server Seznam Zprávy či Info.cz, o rok později se pak na webu objevila online webová veze Českého rozhlasu, tedy iRozhlas.cz. V roce 2018 započala s vysíláním internetová televize Mall.tv a provoz zahájil po slovenském vzoru také web denikn.cz, který se až následně rozšířil také do tištěné verze.[100] V roce 2020 pak na základě partnerství se CNN International Commercial spustila svůj zpravodajský web CNN Prima News.

Nejen z důvodu dopadů pandemie, ale i vlivem celkového nárůstu nákladů v roce 2022 oznámilo Czech News Center ukončení tisku šesti časopisů: Moje psychologie, Maminka, Dieta, F.O.O.D., Moje zdraví a Těhule, jejichž obsah převedlo do digitální formy.[101]

Co se dosahu internetového zpravodajství v Česku týče, aktuálně převyšuje 8 milionů reálných uživatelů měsíčně s tím, že celkový dosah tištěných titulů se pohybuje kolem 7 milionů.[102]

2.3 Ekonomické principy masových médií

S tvorbou jakéhokoliv kvalitního obsahu jsou spojeny výdaje, které musí být pokryty: toto je faktor, jenž se týká tradičních médií i zpravodajských serverů, ať už veřejnoprávních či komerčních. Ekonomická stránka hraje v mediální sféře nemalou roli a kupříkladu McQuail

[99] Hlídacípes.org
[100] Mediaguru, 2019
[101] Mediaguru, 2022
[102] Mediaguru, 2020

označuje média jako ekonomické, politické a kulturní veličiny,[103]přičemž dále uvádí, že média jsou z tohoto (ekonomického) hlediska velmi odlišná, a každé médium má pro své spotřebitele výhody i nevýhody.[104] I Jirák s Köpplovou při popisu mediálního průmyslu zahrnují tři roviny, a to ekonomicko-organizační, společensko-politickou a kulturní, přičemž faktor ekonomický (zahrnující mimo způsob financování také vlastnické struktury) označují za zásadní pro pochopení chování média.[105]

Podle autorů totiž nejen vlastnické struktury, ale právě také inzerenti, chování média ovlivňují, což narušuje základní žurnalistickou premisu objektivity, jíž je i bez těchto aspektů obtížné (či nemožné) dosáhnout. Právě z důvodu zachování objektivity tak některá média nedoporučují zaměstnancům zpravodajské redakce účastnit se takových společenských aktivit, které by mohly vyvolat střet zájmů, a zakazují pracovat v oblasti public relations či pro politicky aktivní osobnosti, přičemž inzerce může mít na mediální objektivitu stejný dopad.[106]

Za vhodný směr v otázce financování tak lze z výše uvedených důvodů považovat takové formy, jež nezahrnují inzerci, či vlastnictví osobnosti, jež by mohla médium v jeho produkci ovlivňovat. Jelikož si toto vlády jednotlivých zemí uvědomují a média jsou všeobecně považována za vlivná a důležitá nejen pro politický, ale i kulturní rozvoj či soudržnost společnosti, mnoho zemí podporuje veřejnoprávní vysílání financované skrze povinné koncesionářské poplatky, či přímo formou daní.[107] V českém prostředí jsou příklady takových médií Česká televize, Česká tisková kancelář a Český rozhlas, které mohou přinášet zprávy bez inzerce právě díky koncesionářským poplatkům. Alternativou v komerčním sektoru jsou média, která volí financování odlišnými formami nežli inzercí, což je složité, ale za určitých okolností možné. Českým příkladem takového média je Deník N, který uvádí, že díky financování předplatiteli, českou nadací Independent Press a slovenskou společností Denník je zajištěna právě nezávislost na inzerci a čímkoliv zájmech.[108]

Přestože by téma ekonomiky médií jistě mohlo zaplnit zásadně větší část práce, pokrytí této oblasti není jejím hlavním cílem. Autorka se v analytické části zabývá monetizací internetových médií, což úzce souvisí s ekonomickou stránkou média, a proto je třeba čtenáři problematiku představit. V následujících odstavcích je detailněji rozebráno téma monetizace internetových médií a jsou představeny přístupy k monetizaci u vybraných médií, jež jsou

[103] McQuail, 1999: 32
[104] *ibid.*: 185
[105] Jirák, Köpplová, 2015: 132–143
[106] Siegert, Rimscha, 2013: 126–127
[107] *ibid.*: 132
[108] Deník N, 2023

součástí analytické části. V té se autorka zaměřuje na trend zpoplatňování textů na online zpravodajských serverech, a to jak v případě kvantitativní obsahové analýzy, kde bude jedním ze zkoumaných faktorů vystavění paywallu, tak ale také v rámci polostrukturovaných rozhovorů se zástupci médií. Otázky na monetizaci a přiblížení zkoumání monetizace v této práci je přiblíženo v *Metodické části*.

2.3.1 Monetizace internetových médií

Přes výše uvedené námitky většina českých komerčních masových médií využívá smíšeného financování, a to aby bylo alespoň částečně zamezeno závislostem.[109] S inzercí tedy média pracují, a to poskytnutím vysílacího času, tiskové plochy, ale i datového toku v internetu. To podle autorů zapříčiňuje propojení trhu mediálního s trhem reklamním.[110] Pokud je odmyšlena inzerce, kterou mohou využívat jak tištěná média – poskytnutím tiskové plochy, tak onlinová média – poskytnutím datového toku v internetu, mají tištěná periodika navíc možnost nabytí zisku potřebného pro fungování redakce i z prodeje fyzického kusu[111], která tvoří další část zisku. To je však u internetových médií zisk, který ze své povahy získávat nemohou. A výsledkem hledání alternativy k této možnosti příjmu je aktuálně čím dál tím častější monetizace internetového obsahu pomocí paywallu.

Pojem monetizace vychází z anglického *monetize*, do češtiny přeloženo jako *zpeněžení*. Podle slovníku jej lze opsat jako „*akt nebo proces vytváření příjmu z něčeho, co by jinak negenerovalo příjem*“[112] a fakticky znamená proces přeměny položky, jež nevytváří zisk, na ziskovou. Zahrnuje tedy všechny i výše zmíněné formy získávání příjmu, včetně inzerce, přičemž autorka se v této kapitole konkrétně zaměřuje na monetizaci zpravodajských online serverů, a to, aby byla kapitola pro práci relevantní.

S trendem monetizace internetových obsahů, díky čemuž redakce může na konzumaci obsahů vydělat[113], je podle autorů neodmyslitelně propojena digitalizace, která zapříčinila touhu po vytváření hodnotnosti, a to právě za pomoci technologií, jež digitalizace nabízí. Cílem mediálních společností je podle autorů vybudovat takové modely příjmů, které budou přesahovat klasické modely inzerce[114] a právě digitalizace řadu takových nových možností nabízí. Média tyto kroky zcela logicky obhajují možností dále vytvářet kvalitní obsah, jelikož si mohou dovolit zaměstnávat kvalitní novináře, jež jsou za svou práci náležitě odměněni.

[109] Siegert, Rimscha, 2013: 132
[110] Jirák, Köpplová, 2015: 133
[111] V případě tištěných médií tedy prodejem novin.
[112] Dictionary.com, 2023
[113] Burton, 2022
[114] Sangil, Pérez-Latre, Campos-Freire, 2023: 2

2.3.2 Definice a druhy monetizace internetových médií

Podle autorů mohou média konzumaci obsahů monetizovat buď formou, kdy za obsah platí sami uživatelé (označeno za přímou monetizaci) anebo médiu platí třetí strana, která skrze mediální obsah prodává vlastní produkty (označeno za nepřímou monetizaci).[115] V rámci mediální vědy lze v druhém případě zjednodušeně mluvit o inzerci či reklamě, kdy médium již neprodává své obsahy, ale dostává zaplaceno od třetí strany za přístup ke čtenářům, kterým může tato třetí strana nabídnout svůj produkt.[116] Zároveň tím ale také mohou být míněny kupříkladu dotace od státu.[117]

Přímou monetizaci, kterou u tištěných novin představuje prodej fyzického kusu pak u online médií představují takzvané *paywally*. Ty podle Oxford Research Encyclopedia of Communication lze charakterizovat jako model předplatného, „*který omezuje přístup veřejnosti ke všem nebo k některému digitálnímu zpravodajskému obsahu bez placení"*[118]. Právě placené modely se podle odborníků stávají pro oblast digitálního zpravodajstvím čím dál tím více zásadní, protože příjmy z digitální reklamy klesají.[119]

Úspěch takové strategie pak podle mediálních odborníků tkví ve velkém portfoliu obsahu, jeho pravidelných aktualizacích a vyhrazenou základnou fanoušků (v tomto případě čtenářů, posluchačů či sledujících).[120] V případě dostatečného množství předplatitelů, a tedy i příjmů, pak právě předplatné může být předpokladem pro utopický stav, kde média již nejsou závislá na inzerci. Gabriele Siegertová však ve svém díle uvádí, že zpoplatnění uživatelů je velmi komplikované, protože lidé často nejsou ochotni platit za produkt (v tomto případě mediální), který ještě nedostali, nicméně stejně tak nejsou ochotni platit za něco, co již mají.[121] To potvrzují odborníci z Reuters Institute, kteří uvádí že v roce 2022 se podíl platících v několika zemích sice lehce zvýšil (například v Austrálii, Německu a Švédsku), nicméně ve zkoumaných zemích, kde jsou placené modely u digitálních médií rozšířeny, bylo ochotno za obsah zaplatit pouze 17 procent respondentů. Výzkumníci k tomu dodávají, že zásadním problémem je přesvědčení ke koupi placeného obsahu mladými lidmi, jelikož průměrný věk předplatitelů činí zhruba 50 let.[122]

Vytváření paywallů a donucení spotřebitelů si za obsah zaplatit tak zásadně ovlivňuje

[115] Burton, 2022
[116] The Elite Suite, 2020
[117] Siegert, Rimscha, 2013: 131
[118] Myllylath, 2014: 179
[119] Cornia, Sehl, Simon, Nielsen, 2017: 1
[120] Aradski, 2022
[121] Siegert, Rimscha, 2013: 127
[122] Newman, 2022

množství čtenářů, kteří tak učiní. Výše byla zmíněna kritéria, která musí být naplněna, aby systém placeného obsahu mohl fungovat, nicméně přesto si placený obsah nikdy nepřečte tolik čtenářů, jako by tomu bylo v případě, pokud by byl obsah zdarma. K tématu další odborníci doplňují, že nejzásadnějším faktorem pro koupi předplatného je jeho cena. Pro část spotřebitelů je důležitá možnost kdykoliv předplatné zrušit a také, aby byl v dostatečně vysoké frekvenci přidáván nový obsah. Na druhou stranu ale autoři uvádí, že existuje i takzvaná „hodnotově orientovaná skupina", pro kterou nehraje hlavní roli při úvahách nad zakoupením předplatného cena, nýbrž kritéria související s obsahem, jakými je frekvence nového obsahu, exkluzivního obsahu a jeho dostupnosti na různých platformách.[123]

2.3.3 Varianty placených modelů

V následující části se autorka podrobněji věnuje přímé monetizace v médiích, konkrétně variantám placených modelů, se kterými mohou média pracovat. Jak autoři totiž uvádí, v případě paywallů neexistuje optimální či standardní design a tento obchodní model tak média přejímají v nejrůznějších formách.[124] Přestože tak variant těchto platebních modelů je velké množství, autorka představuje základní formy monetizace internetového obsahu, které lze najít v českém prostředí, a to vzhledem k tomu, že monetizace není hlavním tématem práce.

První z variant může být takzvané freemium[125], v rámci čehož existují alespoň dvě skupiny spotřebitelů, jelikož jsou v něm současně nabízeny alespoň dvě verze obsahu.[126] Nezpoplatněný obsah, za který dostávají uživatelé omezené služby (v případě mediálních produktů pouze část textu, za níž je vystavěn paywall) a zpoplatněný, kde platící skupina dostává za poplatek hodnotnější produkt (v případě médií například kompletní text).[127] Freemium principu může také využívat celé médium, a to pokud má kupříkladu část textů volně přístupných a jednu z rubrik označenou za prémiovou, tedy placenou.[128] Právě to je v České republice běžnou praxí a obsah je rozdělován na prémiový a „obyčejný", přičemž za prémiový je v českém prostředí považován původní text s přidanou hodnotou a naopak tím, který je volně přístupný, bývají zprávy z České tiskové kanceláře či pouze krátké zprávy. I tento přístup se však v rámci jednotlivých médií liší, což autorka u vybraných médií popisuje v následujících kapitolách a také proto jej zahrnuje do analýzy práce.

Další variantou placených modelů jsou takzvané soft (metered) paywalls, tedy měkké

[123] Jaeger, Harwood, Grant, Gansel, 2023
[124] Rußell, Berger, Stitch, Hess, Spann, 2020: 253
[125] vycházející ze slov free (zdarma) a premium
[126] Rußell, Berger, Stitch, Hess, Spann, 2020: 256
[127] Holm, Günzel, 2017: 3–4
[128] Conscent.ai, 2023

či měřitelné paywally. V tomto případě má čtenář měsíčně přístup k určitému množství kompletních produktů, přičemž pokud chce po vyčerpání tohoto limitu přístup k dalším, je žádán o platbu.[129] Konkrétní podmínky přitom stanovuje online vydavatel.[130] Třetí variantou je pak hard paywall, tedy tvrdý platební model, v rámci kterého nemají uživatelé přístup k žádnému obsahu, pokud neplatí předplatné.[131]

Formou monetizace může být i dobrovolný příspěvek, který v českém prostředí můžeme najít například na webu Hey Fomo, kde autoři peníze nepožadují výměnou za poskytnutí produktu, ale žádají o dobrovolnou finanční podporu, kterou čtenáři mohou a nemusí poskytnout.[132]

2.4 Hospodářské noviny a server HN.cz

Hospodářské noviny jsou českým celostátním deníkem založeným roku 1990, jež se primárně zaměřuje na ekonomická a politická témata, kterým dává ze všech českých deníků největší prostor. Mimoto zpracovává i běžné zpravodajství, a to v pěti dnech: od pondělí do pátku. Silnou stránkou deníku jsou kvalitní komentáře a významné jsou i analytické prvky v něm.[133]

Co se týče rubrik, jsou Hospodářské noviny denně rozdělovány na Události, Názory, Panorama, Byznys a peníze, a také na sekci Be Positive. Týdenně se pak jednotlivá vydání zaměřují na různá témata. V úterý na peníze, ve středu na reality, ve čtvrtek na právo. Noviny jsou dále pravidelně doplňovány páteční přílohou HN Víkend, tematickými magazíny, lifestylovým magazínem PročNe a také čtyřikrát ročně byznysovým časopisem HN Speciál.[134]

Zpravodajský server HN.cz byl spuštěn v roce 1999 pod značkou iHNed.cz, kterou nesl od svého založení až do roku 2021. Nejprve na něj byly zrcadleny pouze texty z Hospodářských novin, týdeníku Ekonom a elektronického veřejného registru Obchodní věstník, nicméně postupně byl rozšiřován i o další periodika z vydavatelství Economia a vznikla také vlastní zpravodajská redakce, jež doplňovala zpravodajství překlápěné z Hospodářských novin.

Jak již bylo naznačeno, Hospodářské noviny a také server HN.cz spadají pod vydavatelství Economia, a.s., kde vlastnicky klíčovou osobu představuje Zdeněk Bakala. K únoru 2023 zastává pozici šéfredaktora Hospodářských novin Jaroslav Mašek, webové verze HN.cz pak vede Luboš Kreč.

[129] Rußell, Berger, et al., 2020: 256
[130] Yeon, 2019
[131] Rußell, Berger, et al., 2020
[132] Piechota, 2023
[133] Unie vydavatelů, 2023
[134] Economia, 2023

Za poslední čtvrtletí roku 2022 Unie vydavatelů uvádí, že Hospodářské noviny mají čtenost 143 000, a jsou tak sedmé v žebříčku čtenosti v rámci celostátních deníků.[135] Tištěný náklad dosáhl v prosinci 2022 15 693 kusů, prodaný náklad pak 25 869 kusů.[136] Prodejní cena jednoho tištěného kusu činí od 1. ledna 2023 35 korun.[137]

Počet návštěv serveru HN.cz je k 21. únoru 2023 156 071, jako počet reálných uživatelů pak NetMonitor uvádí číslo 128 310.[138]

2.4.1 Monetizace serveru HN.cz

Server HN.cz za paywallem umisťuje velkou část textů od roku 2013. Stal se tak prvním médiem, které v Česku začalo se zpoplatňováním obsahu. Zpoplatněné jsou všechny rubriky, včetně názorových textů. Zdarma nabízí jen texty převzaté z České tiskové kanceláře či podcasty, a je tak příkladem média, jež využívá placeného modelu hard paywall.

V základní verzi předplatného nabízí server k březnu 2023 předplatné za 179 korun na měsíc, 149 korun měsíčně na dvanáct měsíců a 134 korun na 24 měsíců. Předplatné má možnost okamžitého zrušení, a to kdykoliv se tak spotřebitel rozhodne. Nabídka umožňuje odemykání obsahu pro přátele a také všechny nové články v audioverzi. Další variantou je balíček HN+, které navíc mimo veškerý obsah (i v audioverzi) nabízí web bez reklam a s mobilní aplikací. Cena této prémiové služby začíná na 279 korunách za jeden měsíc. Dalšími variantami předplatného je HN+ Víkend a HN+tisk, přičemž první zmíněný zahrnuje k výše uvedeným službám ještě navíc tištěný magazín PročNe a tištěné páteční noviny do schránky. Cena začíná na 369 korunách za měsíc. Poslední, nejdražší varianta, zahrnuje tištěné noviny každý den do schránky a také veškeré speciály. Cena tohoto předplatného začíná na 699 korunách za měsíc.[139]

2.5 Mladá fronta DNES a server iDnes.cz

Mladá fronta DNES je již řadu let nejčtenějším seriózním tištěným deníkem v České republice, založeným roku 1990. Zaměřuje se na klasické zpravodajství, ale i publicistiku v rámci pravidelně vydávaných příloh a časopisů. Rubriky, které čtenáři v deníku najdou každý den jsou Z domova, Ekonomika, Publicistika, Ze světa, Kultura, Názory, dále Zprávy z regionu a Sport. Deník je vydáván hned v šesti dnech, a to od pondělí do soboty, přičemž každý den je doplněn jiným suplementem. V pondělí časopisem pro ženy s názvem Ona DNES, v úterý

[135] Unie vydavatelů, Stemmark, 2023
[136] ABC ČR, 2023
[137] Economia, 2023
[138] Netmonitor, 2023
[139] HN.cz

přílohou s ověřenými spotřebitelskými testy kvality, ve středu časopisem Doma DNES, ve čtvrtek Magazínem DNES a TV programem, v pátek časopisem DNES Speciál a v sobotu pak Víkendem DNES.[140]

Obsahově přidružený je k MF DNES zpravodajský portál iDnes.cz, který vznikl v roce 1998. Mimo texty překlopené z MF DNES či Lidových novin přináší server také sportovní aktuality a disponuje vlastními redakcemi, jak ze zpravodajských rubrik, tak z těch publicistických. Šéfredaktorem portálu je od roku 2023 Matyáš Kaiser, v případě MF DNES je jím od roku 2014 Jaroslav Plesl.

Obě média spadají pod vlastnictví největší české mediální společnosti Mafra, a.s., která mimo jiné dále vydává například Lidové noviny, deník Metro, týdeník 5+2, či provozuje server Lidovky.cz. Společnost Mafra je vlastněna holdingovým konglomerátem Agrofert, jehož spolumajitelem je Andrej Babiš.[141]

Za poslední čtvrtletí roku 2022 Unie vydavatelů uvádí, že Mladá fronta DNES vykazuje čtenost 407 000, a zaujímá tak druhé místo v žebříčku čtenosti v rámci celostátních deníků. Pokud je odmyšlen bulvární Blesk, Mladá fronta DNES se dostává na čelo žebříčku.[142] Tištěný náklad byl v prosinci 2022 87 735 kusů, prodaný náklad pak 77 470 kusů.[143] Prodejní cena jednoho tištěného kusu činí 24 korun.[144]

Počet denních návštěv serveru iDnes.cz je k 22. únoru 2023 2 646 935, jako počet reálných uživatelů pak NetMonitor uvádí číslo 1 397 103, což ho řadí na 5. místo v žebříčku návštěvnosti, a to po serverech Seznam.cz, Novinky.cz, Seznamzpravy.cz a Super.cz.[145]

2.5.1 Monetizace serveru iDnes.cz

Monetizace serveru iDnes.cz se během posledních let zásadně proměnila. K zavedení placeného obsahu došlo v roce 2019, přičemž množství prémiového obsahu od té doby zásadně narostlo. Čtenář však nemusí platit za téměř žádný z původních textů, jako je tomu na serveru HN.cz.

V případě serveru iDnes.cz se jedná o variantu freemium webu, ve kterém je část textů volně přístupná, část prémiová. Pokud se čtenář rozhodne pro zakoupení takzvaného iDnes Premium, získá přístup ke všem textům na serverech iDnes.cz, Lidovky.cz a Expres.cz. Vybrat si může ze dvou druhů předplatného, a to měsíčního, kde první měsíc stojí pouze jednu korunu,

[140] Mafra, 2023
[141] Agrofert, 2022
[142] Unie vydavatelů, Stemmark, 2023
[143] ABC ČR, 2023
[144] Mafra, 2023
[145] Netmonitor, 2023

následně pak 89 korun za každý další měsíc. Druhou variantou je roční předplatné, které stojí 890 korun s tím, že má čtenář první dva měsíce zdarma. U obou druhů předplatného může spotřebitel členství kdykoliv zrušit.[146]

2.6 Deník Právo a server Novinky.cz

Deník Právo je také celostátním deníkem se zaměřením na všeobecné zpravodajství, a to regionální, domácí i zahraniční. Stejně jako již dvě výše představená média přináší také komentáře, analýzy a reportáže. Deník je vydáván stejně jako MF DNES v šesti dnech, od pondělí do soboty. Každé vydání je rozděleno do rubrik zpravodajství, trhy a ekonomika, kultura, sport, kronika dne, komentáře, ze zahraničí, regionální zpravodajství, finance, zdraví, počasí, rozhovor a publicistika. Každé vydání je doplněno o suplement či stálou rubriku, které se podle dnů liší na pondělní: Sport Extra, Koktejl, Firma, PC – TV – FOTO, úterní: Styl pro ženy, Nemovitosti, středeční: Dům & Bydlení, Profese, čtvrteční: Café, Salon, Věda a technika, páteční: Víkend, Na cestách, Auta, Studium, Zajímavosti ze společnosti, sobotní: Magazín Právo + TV program, Rodinné finance.[147] Čtenost Deníku Právo odpovídá podle Unie vydavatelů za 4.čtvrtletí roku 2022 157 000.[148] Tištený náklad tohoto celostátního deníku je 73 395 kusů, prodaný 46 235 kusů.[149]

Deník Právo vychází od roku 1990 a současně jedno jeho vydání stojí 25 korun. Obsahově je přidružený ke zpravodajskému serveru Novinky.cz, který byl spuštěn roku 1998 a od roku 2003 započal s online zpravodajstvím. Novinky.cz jsou po serveru Seznam.cz druhou nejnavštěvovanější webovou stránkou v Česku. Počet návštěv serveru dosáhl k 23. únoru 2023 4 500 630, jako počet reálných uživatelů pak NetMonitor uvádí číslo 2 059 224.[150]

Vlastníkem Deníku Právo a většinovým spoluvlastníkem *zpravodajského online magazínu* Novinky.cz byla až do roku 2022 společnost Borgis, a.s. Zdeňka Porybného. U online magazínu Novinky.cz je popis vztahu k vlastnictví složitější, jelikož od počátku svého fungování byl vlastněn společností Seznam.cz Iva Lukačoviče, nicméně roku 2005 se stal jeho spoluvlastníkem Borgis, když koupil dvě třetiny akcií.[151] To se však k 23. prosinci 2022 změnilo, když antimonopolní úřad obdržel oznámení o spojení soutěžitelů, respektive koupi firmy Borgis společností Seznam.cz, která se tak stala většinovým vlastníkem jak Deníku

[146] Idnes.cz, 2023
[147] Periodik, 2023
[148] Unie vydavatelů, 2023
[149] ABC ČR, 2023
[150] Netmonitor, 2023
[151] Seznam.cz, 2023

Právo, tak serveru Novinky.cz.[152] Deník Právo k této informaci druhý den vydal zprávu, ve které uvádí, že *„Seznam od roku 2013 vlastní 33,6 procenta akcií Borgisu…Nejde o koupi všech zbylých akcií Borgisu, ale o necelých 60 procent.“*[153]

Šéfredaktorem Deníku Právo je v současnosti nadále Zdeněk Porybný, u serveru Novinky.cz tuto funkci zastává Vladimír Dušánek.

2.6.1 Monetizace serveru Novinky.cz

Server Novinky.cz je na českém trhu jedním z mála online médií, které svůj obsah nezpoplatňují pomocí paywallů, a to ani texty převzaté z Deníku Právo či podcasty. Stejně jako Seznam Zprávy mají i Novinky.cz veškerý obsah zdarma a monetizace probíhá jen za pomoci reklamy a inzerce.

[152] Česká tisková kancelář, 2022
[153] Deník Právo, 2022

3. METODICKÁ ČÁST

Cílem práce je komparace přístupu vybraných českých médií k jejich přidruženým online zpravodajským serverům. Do komparace byla zahrnuta následující média: deník Mladá fronta DNES a k němu přidružený server iDnes.cz, dále Hospodářské noviny a server HN.cz a nakonec Deník Právo a k němu přidružený server Novinky.cz. Za využití konstruovaného týdne uskutečňuje autorka této práce komparativní kvantitativní obsahovou analýzu a kvalitativní rozhovory se zástupci vybraných médií, kteří jsou, mimo jiné, také konfrontováni s výsledky analýzy. Rozhovory se pokouší přinést detaily a také důvody toho, proč jednotlivá média konkrétním způsobem k onlinovým formátům přistupují. Polostrukturované rozhovory tak tvoří důležitou součást, umožňující robustnější zodpovězení hlavní výzkumné otázky. Práce tedy kombinuje jak kvalitativní, tak i kvantitativní techniku výzkumu, které sice mohou někteří odborníci považovat za metody poskytující příliš protichůdné pohledy, nicméně podle jiných právě proto umožňují takové výzkumy mnohem hlubší poznatky.[154]

HVO: Jak se odlišuje přístup vybraných médií k přidruženým online zpravodajským serverům?

Hlavní výzkumná otázka je zásadní pro celou práci, nicméně pro její zodpovězení je třeba získat odpovědi na vedlejší výzkumné otázky a také využít několik druhů výzkumů.

VVO1: Vydávají média totožné texty dříve nebo později na online zpravodajském serveru, případně s jakým zpožděním?

Na tuto otázku odpovídá kvantitativní obsahová analýza vybraných médií.

VVO2: Jsou texty, totožné textům vydaným v tištěné formě, na online zpravodajských serverech monetizovány?

Na tuto otázku odpovídá rovněž kvantitativní obsahová analýza.

VVO3: Jak se odlišuje obsahová stránka textů, jež jsou vydávány v tištěné formě a zároveň na zpravodajském serveru?

Na tuto otázku odpovídá komparativní kvantitativní obsahová analýza, která prvky formálního hlediska textu dělí na kategorie, jež jsou následně aplikovány na vybrané texty.

VVO4: Jaký je vztah mezi redakcí tištěného média a redakcí zpravodajského serveru?

Tato otázka je zodpovězena v rámci kvalitativního polostrukturovaného rozhovoru.

[154] Osbaldeston, 2021

3.1 Komparativní kvantitativní obsahová analýza

V této části práce představuje autorka v teoretické rovině první část výzkumu, který spočívá v komparativní kvantitativní obsahové analýze. Konkretizovaný postup využití této metody je představen v následující kapitole *Výzkum*.

Prvním krokem v práci je komparativní kvantitativní obsahová analýza, která je prováděna u tištěných verzí deníku a online zpravodajských webů. Následně jsou výsledky této práce komparovány v rámci jednotlivých mediálních domů.

V následujících podkapitolách jsou představeny metody kvantitativní obsahové analýzy a komparace za pomoci odborné literatury. Vysvětlen je také pojem *konstruovaný týden*, se kterým se autorka v rámci svého výzkumu rozhodla pracovat.

3.1.1 Kvantitativní obsahová analýza

Výzkum mediální komunikace podle Trampoty s Vojtěchovskou zahrnuje zkoumání nejrůznější řady tematických oblastí, přičemž toto zkoumání lze členit z hlediska typu objektů zkoumání: výzkumník se tedy může zaměřit na analýzu rámce fungování mediální komunikace, na účastníky mediální komunikace, na samotná mediální sdělení anebo na kanály, jimiž jsou sdělení přenášena.[155] Výzkum lze dále také dělit z hlediska tradičního rozdělení na kvantitativní a kvalitativní, přičemž podle autorů je ke kvalitativním výzkumům všeobecně přistupováno buď jako k formě doplňku kvantitativních přístupů nebo jako k opaku ke kvantitativním přístupům.

Nespornou výhodou kvantitativních technik je, že generalizace na populaci je povětšinou snadná a díky velkému množství zkoumaných jednotek je validita generalizace měřitelná. Na druhou stranu jsou kvantitativní techniky vzhledem k velkému počtu zkoumaných jednotek postavené na omezeném rozsahu informací o těchto jednotkách, přičemž sbírána jsou data nutná k testování hypotéz. Právě testování hypotéz, které jsou vytvořeny *a priori* za využití dedukce, je hlavním cílem kvantitativních metod, kdežto u kvalitativního výzkumu je jím vytváření nových hypotéz, nových teorií a celkové porozumění.[156] Kvantitativní techniky mohou podle odborníků poskytnout informace o četnosti, podílech, procentech, důkazy o proměnných a kvantifikaci, nicméně nemohou poskytnout odpovědi na otázky, tázající se *proč*.[157]

V rámci kvantitativního výzkumu u této práce se autorka rozhodla pracovat s metodou

[155] Trampota, Vojtěchovská, 2010: 14-16
[156] Disman, 2011: 286–288
[157] Siripipatthanakul et al., 2023: 31–33

obsahové analýzy, o níž většina z autorů mluví právě jako o kvantitativní formě, nicméně autoři uvádí, že je ve výzkumu také možné pracovat s touto metodou kvalitativně.[158] Kvantitativní obsahovou analýzu lze definovat jako výzkumnou techniku „*pro kvantitativní, systematický a objektivní popis zjevného obsahu komunikace*“,[159] přičemž k analýze dat je využito kódování, jehož výsledky lze převést do statistických dat či grafů.[160] V rámci kódování jsou *„prvky sdělení transformovány do standardizované podoby statistických dat“* a to za pomoci kódovacího klíče. Ten může údajům přiřazovat číselné hodnoty, anebo kódy.[161]

Autoři mají za to, že právě obsahová analýza, formální obsahová analýza či kvantitativní obsahová analýza[162], jak ji lze nazvat, se těší vysoké míře využívání především proto, že ji lze aplikovat na nejrůznější formáty komunikátů, možnosti dosáhnout vysoké míry zobecnění, ale také možnosti komparace.[163] Obsahem této analýzy mohou být komunikáty verbální, vizuální anebo dvojaké, tedy formáty, jenž kombinují verbální a vizuální formu. Zároveň se může jednat o texty, které byly vytvořeny na základě požadavků výzkumníka, tedy na míru pro daný výzkum anebo hotové materiály, které vznikly nezávisle na výzkumu a výzkumník je pouze přebírá a analyzuje. Příkladem takových textů jsou právě novinové články, učebnice či pracovní listy, a právě s takovými autorka práce v analytické části pracuje.[164]

Zásadním krokem je podle Sedlákové odpovědět před zahájením práce na kvantitativní obsahové analýze na čtyři otázky, a to 1) jaké obsahy bude analýza zkoumat, 2) v jakých médiích, 3) za jaké období a 4) na jakých výzkumných jednotkách.[165] Na všechny z těchto otázek postupně odpovídá právě metodická část této práce, a to v následujících odstavcích.

3.1.2 Konstruovaný týden

Konstruovaný týden se autorka rozhodla využít vzhledem k potenciálnímu velkému množství zkoumaných mediálních obsahů. Vzhledem k tomu, že jsou zkoumána tři média, a to na úrovni tištěné a zároveň na online úrovni, množství materiálu by přesahovalo rozsah vzhledem k povaze této práce. Konstruovaný týden je pak podle autorů jedním z nejběžnějších způsobů výběru dat pro obsahovou analýzu.

Trampota s Vojtěchovskou uvádí, že při práci na obsahové analýze je běžně využíváno víceúrovňové konstrukce vzorku, přičemž prvním krokem je stanovení zdrojů, obsahu a toho,

[158] Dvořáková, 2010: 95
[159] Sedláková, 2015: 291
[160] Siripipatthanakul et al., 2023: 30–31
[161] Sedláková, 2014: 313
[162] Dvořáková, 2010: 95
[163] *ibid.:* 95–96
[164] Gavora, 2015: 351
[165] *Ibid.*, 2014: 310

která média budou zkoumána. Druhým krokem je pak konkrétní výběr jednotlivých vydání či dat, která budou do výzkumu zahrnuta. V této fázi má výzkumník dvě možnosti, a to buď prostý náhodný výběr dat anebo využití právě konstruovaného týdne. Ten se využívá především u médií s vyšší periodicitou, jakými jsou například právě deníky či zpravodajské servery.[166] Sedláková popisuje, že metoda konstruovaného týdne je postavena na náhodném zvolení dne z prvního týdne, v dalším týdnu volí výzkumník následující den a takto dále, dokud nejsou pokryty veškeré dny v týdnu nebo není vytvořen vzorek pro všechny týdny v roce. Dodává k tomu, že tento způsob *„redukuje sezónní charakter fungování zpravodajských formátů a zároveň také vliv kauz, jež jsou opakovaně mediovány v kratším časovém období.“* [167]

Techniku konstruovaného týdne pak vzhledem k výše uvedenému lze považovat za vhodnější postup než pouhý náhodný výběr, a také proto je využit v rámci analytické části této práce.

3.2 Výzkumný vzorek

Volba vhodného výzkumného vzorku je zásadní pro výzkum ve společenských vědách, ať již jde jeho o kvalitativní, či kvantitativní formu. Disman výzkumný vzorek definuje jako skupinu, jež výzkumník v rámci své práce skutečně pozoruje, přičemž o populaci, jež je s pojmem vzorku spjata, pak lze mluvit jako o „*komplexním souboru jednotek, u kterých výzkumník věří, že budou závěry analýzy platné“*.[168] Pokud je podle Trampoty a Vojtěchovské výzkumný vzorek vybrán správně a v dostatečné velikosti, měly by jeho vlastnosti reflektovat vlastnosti populace, a tak i závěry analýzy by měly být aplikovatelné pro celou populaci,[169] což z něj dělá vzorek reprezentativní. [170]

Je nezpochybnitelné, že výběr vzorku je pro výzkum zásadní a výzkumník musí pečlivě zvážit, jakým způsobem bude výzkumný vzorek vybírat a také jak bude vzorek velký. Pokud se však výzkumník rozhoduje pro kvalitativní výzkum, je podle Punche *hlavním nástrojem* právě sám výzkumník, jenž data sbírá a zároveň také analyzuje.[171]

Pro obsahovou analýzu volí autorka této práce metodu konstruovaného týdne, jež je podrobněji popsána v předchozí části práce. Vybrány pak jsou dny z měsíců ledna a února roku 2023, tedy měsíců, které by neměly být zvláště specifické, jako kupříkladu ty letní. Podle

[166] Trampota, Vojtěchovská, 2010: 105
[167] Sedláková, 2014: 311
[168] Disman, 2011: 93
[169] Trampota, Vojtěchovská, 2010: 27
[170] Olecká, Ivanová, 2010: 13
[171] Punch, 2015: 78–79

metody konstruovaného týdne autorka analyzuje tištěná vydání všech deníků a dohledává, zda jsou texty vydané v tištěné formě také v online verzi, přičemž v této části autorka pracuje s údaji den plus a minus měsíc, a to kvůli případným zpožděním vydávání, která jsou očekávána.

Autorka pracuje s periodicitou, s jakou jsou vybraná média vydávána, a tak v případě Mladé fronty DNES a Deníku Právo nevynechává ani víkendová vydání. Do výzkumu přitom zahrnuje rubriku domácího zpravodajství (v případě Hospodářských novin všech textů pokrývajících české prostředí), a to autorské texty. Vynechává tedy zprávy převzaté z České tiskové kanceláře. V případě MF DNES a Deníku Právo pak také třeba dodat, že autorka pracuje s jejich pražskými vydáními.

Druhý zdroj dat pak reprezentují kvalitativní rozhovory se zástupci všech tří vybraných médií.

3.3 Polostrukturovaný kvalitativní rozhovor

Pro doplnění kontextu a informací, které nemusí být v rámci kvalitativního výzkumu dostatečně pokryty v rámci komparativní kvalitativní obsahové analýzy, se autorka rozhodla výzkum doplnit o polostrukturované kvalitativní rozhovory. Rozhovory, ať už standardizované, strukturované, polostrukturované či hloubkové, označuje Sedláková za metody kvalitativního výzkumu, konkrétně za formy kvalitativního dotazování,[172] přičemž Cambridge Dictionary rozhovor (mimo jiné) označuje jako „*formální setkání, na kterém se novináři snaží získat informace, zejména od známé osobnosti nebo veřejného činitele.*[173] K tomuto tvrzení však mediální teoretici podotýkají, že rozhovory se mohou věnovat velmi širokému množství témat, a nikoliv pouze veřejně známým osobám. Encyklopedie praktické žurnalistiky pojem *interview*[174] vysvětluje jako cílenou výměnu otázek a odpovědí a na rozdíl od diskuse jsou zde jasně a dopředu oddělené pozice tazatele a odpovídajícího.[175]

Podle Minářové je formát rozhovoru zástupcem dialogické formy žurnalistické komunikace, přičemž v psaném stylu převládá spíše monologický formát, a to v publicistice i zpravodajství.[176] Vzhledem k tomu, že rozhovor ze své povahy nabízí velké množství informací od malého počtu jedinců, je pro účely kvalitativního výzkumu ideální metodou sběru dat.

Pokud se výzkumník rozhodne využít této metody, existují zde jeho dvě varianty, a to

[172] Sedláková, 2014: 207-2011
[173] Cambridge Dictionary, 2023
[174] Mezinárodní varianta slova rozhovor, původně z francouzského entrevoir, pochází ze spojení dvou slov, a to inter (anglicky dovnitř) a view (anglicky pohled).
[175] Osvaldová, Halada et al., 1999: 82
[176] Minářová, 2011: 178

nestrukturovaný a polostrukturovaný rozhovor. Nejběžnější technikou pro účely kvalitativního výzkumu je podle Alvessona a Deetze polostrukturovaný rozhovor,[177] jelikož v tomto formátu výzkumník pokládá dotazovanému předem připravené otázky, čímž docílí, že jsou zkoumaná témata pokryta, a to detailním způsobem.[178] K tomu Mišovič dodává, že právě forma polostrukturovaného rozhovoru umožňuje *„koncentrovat pozornost na hlavní výzkumné oblasti a naplnit požadavky vytyčené výzkumnými otázkami.*“[179]

Samotné kladení otázek v polostrukturovaném kvalitativním rozhovoru by mělo být podle Sedlákové založené na nesugestivních, nenávodných otázkách, které musí být jednoznačně a vhodně formulovány, přičemž důležitou roli hraje podle autorky i samotné pořadí otázek. Přestože by otázky měly být dostatečně stručné, zároveň by měly také být otevřené, a to aby mohl respondent problematiku podrobněji popsat. Zásadní je pak podle autorky respondenta nezahltit a vždy se ptát konkrétně a pouze na jednu věc.[180]

Autorka této práce se rozhodla v rámci kvalitativních rozhovorů uchýlit k formě polostrukturovaného rozhovoru, jelikož témata jsou již povahou práce jednoznačně dána a zároveň budou vycházet z kvantitativní obsahové analýzy, kterou autorka uskutečňuje nejprve. Zároveň pochopitelně reaguje na případná nová zjištění, která by se mohou v rozhovorech objevit a práci ovlivnit, přičemž tato zjištění případně reflektuje při přípravě otázek do dalších rozhovorů. [181]

3.4 Komparativní metoda výzkumu

Komparace neboli srovnání není pouze výzkumnou metodou, ale naopak s ní do kontaktu přichází lidé v běžném životě, společenských i přírodních vědách. Na nejelementárnější úrovni znamená přiřazování jevů k sobě a uvažování o jejich podobnostech i rozdílnostech.[182] Tato kapitola se však podrobněji zaobírá komparací, jakožto také *výzkumem srovnávacím*, jež dokáže ve výzkumu odhalit a zviditelnit podobnosti a odlišnosti. Zároveň umožňuje zkoumat vzájemné vztahy příčiny a důsledku, a také potenciální závislosti.[183] Je patrné, že samotná definice a podstata této metody je založena na jejím všeobecně známém pojetí. To potvrzuje i Drábová a Zubíková, když o ní mluví jako o hledání shodných a rozdílných charakteristik určitých jevů a procesů za pomoci jejich porovnávání, či Kára s Řehákem, kteří označují komparativní výzkum

[177] Alvesson, Deetz, 2000:194
[178] Mišovič, 2019: 80
[179] Mišovič, 2019.: 81
[180] Sedláková, 2014: 219–224
[181] Mišovič, 2019: 83
[182] Vodáková, 2023
[183] Trampota, Vojtěchovská, 2010: 38–39

za souhrn postupů, které vedou k hledání kontrastů a podobností.[184] To má na co nejvyšší úrovni zamezit chybným závěrům, které mohou plynout z chybných korelací.[185] Collier k tématu dodává, že porovnání, jakožto nástroje analýzy, je využíváno jak při testování hypotéz, tak u objevování nových hypotéz či budování teorií, tedy v rámci induktivních metod analýzy.[186]

Přestože je obvykle koncipován tak, že je využito statistických metod, jejich aplikace není podmínkou a srovnávací výzkum může podle odborníků probíhat i na úrovni kupříkladu sociologického zkoumání.[187] Jako příklad komparativního přístupu v rámci mediálních věd může sloužit porovnání jednotlivých mediálních systémů, komparace mediální komunikace či komparace mediálních obrazů významných osobností napříč odlišnými médii.

Komparativní metodu využívá autorka práce ve dvou případech. Poprvé v rámci kvantitativní obsahové analýzy, kde jsou porovnávány online formáty s tištěnými a zároveň také v závěru práce, kde jsou komparovány přístupy jednotlivých mediálních domů, což je nakonec cílem a hlavní výzkumnou otázkou této práce.

3.5 Okruhy otázek pro polostrukturované rozhovory

Hlavní otázkou, kterou se tato práce zabývá je, jak přistupují jednotlivá česká média ke svým online zpravodajským serverům a jakým způsobem se tento přístup odlišuje. Autorka této práce se proto rozhodla zaměřit v rámci polostrukturovaných rozhovorů na několik oblastí, které by měly být pokryty, aby byla hlavní výzkumná otázka zodpovězena dostatečně podrobně.

První oblastí je porovnání přístupu konkrétního média k původní, tištěné verzi a zároveň ke zpravodajskému serveru. V této části autorku zajímá, zda je pro médium významnější onlinová verze či původní tištěná, kde jsou texty vydávány dříve a jaké faktory to ovlivňují.

Dále se autorka v rozhovorech zabývá formální stránkou vydávaných textů, tedy prací s titulkem, jeho změnami pro jeden či druhý formát, dále rozšiřováním či krácením textů v jednotlivých formátech a dalšími stylistickými změnami.

Třetí oblastí je monetizace, tedy zpoplatňování obsahu na online zpravodajských serverech. Autorka zjišťuje, zda jsou texty vydávané v tištěné formě na online serveru automaticky umísťovány za paywall a pokud ne, tak jaká redakční politika v této oblasti funguje. Zároveň se autorka táže na blízkou budoucnost, co se přístupu k monetizaci v jednotlivých médiích týče.

Pro všechny výše uvedené účely sestavila autorka okruhy otázek, jež jsou představeny

[184] Drábová, Zubíková, 2011: 39
[185] Kára, Řehák, 1972
[186] Collier, 1993: 105
[187] Vodáková, Linhart, 2023

níže v této kapitole. Jedná se o základní tematické otázky, které v rozhovorech následně doplnila otázkami rozvíjejícími, a to v případě, kdy se autorka domnívala, že pro účely práce neodpověděl respondent dostatečně. Autorka zároveň reagovala na nové okolnosti, které se v rámci rozhovorů vyskytly a lze je považovat za tematicky důležité.

Okruhy pro polostrukturované rozhovory:

1. *Jaký je vztah mezi redakcí tištěné formy média a online zpravodajskou redakcí?*
2. *Jak se liší texty vydávané na zpravodajském serveru a tištěném médiu z hlediska obsahu?*
3. *Jaké aspekty ovlivňují, zda bude text vydaný v novinách publikován na zpravodajském serveru, případně opačně?*
4. *Jaké aspekty ovlivňují, kdy bude text vydaný v novinách publikován na zpravodajském serveru, případně opačně?*
5. *Jakým způsobem se liší formální stránka textu v případě, kdy je vydán v obou verzích, tedy tištěné i online?*
6. *Jaká redakční politika u monetizace textů na zpravodajském serveru funguje?*
7. *Jaké jsou vyhlídky média, co se monetizace zpravodajského webu týče?*

Rozhovory samotné uskutečnila autorka ve třetím dubnovém týdnu, kdy se postupně setkala s šéfredaktorem iDnes.cz Matyášem Kaiserem, dále šéfredaktorem serveru Novinky.cz Vladimírem Dušánkem, a nakonec s šéfeditorem webu HN.cz Vladimírem Dubským. Všechny tři rozhovory proběhly v osobní přítomnosti autorky i respondentů, což lze považovat za nejideálnější formu rozhovoru. Samotné rozhovory, z nichž autorka vychází při formulování závěrů v kapitole *Zhodnocení výsledků* může čtenář nalézt v přílohách této práce.

4. VÝZKUMNÁ ČÁST

Výzkumná část práce je složena z několika dílčích kroků, přičemž v prvním se autorka zaměřila na kvantitativní obsahovou analýzu. Dle plánu následovaly kvalitativní rozhovory se zástupci médií, jež byli schopni v dostatečné míře zodpovědět dotazy k fungování, do výzkumu zahrnutých, redakcí médií. V následujících odstavcích jsou představeny konkrétní kroky, jež autorka v rámci svého výzkumu uskutečnila a které vedly k závěrům, jež budou představeny a komparovány v části práce s názvem *Zhodnocení výsledků*.

4.1 Přístup k technice kvantitativní obsahové analýzy

Autorka práce v rámci kvantitativní obsahové analýzy vycházela z tištěných variant médií, kdy zanalyzovala, jaké texty byly vydány ve zkoumaných tištěných denících. Jak již avizovala výše, zaměřila se přitom na vlastní domácí zpravodajství, v případě Mladé fronty DNES a Deníku Právo zkoumala jejich pražská vydání. U Hospodářských novin se pak zaměřila na veškeré texty, které byly vázány na české prostředí. Za pomoci metody konstruovaného týdne naskenovala veškeré vybrané texty a následně je porovnávala s jejich verzemi vydanými na online zpravodajských serverech.

V případě Mladé fronty DNES se jednalo 54 takových textů, u obsáhlejšího Deníku Právo se jednalo o 99 textů a u Hospodářských novin o 42 textů.

4.2 Kódování v obsahové analýze

V kvantitativní obsahové analýze se autorka, z povahy této techniky, zabývala především otázkou formální stránky textů a dalšími faktory, které bylo možno kvantifikovat.
V rámci analýzy se rozhodla zkoumat 13 faktorů, u nichž lze odpovědět ano či ne.
Prvním bodem, který autorka zkoumala, bylo, zda se konkrétní text (od totožného autora o totožné události) vůbec dostal do prostředí online zpravodajského serveru.

Pokud zněla odpověď ano, autorka dále zkoumala, zda v takovém případě došlo na online zpravodajském serveru k posunu vydání, tedy zda byl text vydán dříve nebo později než v tisku a jak dlouhé (v rámci dnů) toto zpoždění bylo. Jednalo se tak o jedinou kategorii, kterou autorka nekódovala pouze variantou ano či ne, ale také ji doplnila o počet dnů. Dalšími faktory, které u textů, jež byly vydány v tisku i online zpravodajském serveru, autorka práce zkoumala, bylo rozšíření textu ve webové verzi, přidání další citace, ale i rozšíření citace, která se nacházela v tištěné verzi. Zajímala se, zda byly texty na online zpravodajském serveru rozšířeny o mezititulky, zda byl změněn titulek a zda webový perex odpovídal prvnímu odstavci textu

v tištěné verzi. Nakonec se autorka zajímala také o to, zda byly ve webových verzích navíc fotografie (nikoliv ilustrační, pouze takové, jež měly pro text přidanou hodnotu), zda byly přidána videa, grafy, či embedy tweetů a facebookových nebo instagramových příspěvků. Posledním faktorem, který autorka u textů vydaných v obou formátech média zkoumala, bylo vystavění paywallu.

Z těchto závěrů pak mohla autorka vytvořit statistické informace, které převedla do podoby grafů a které může čtenář najít v kapitole *Závěry*. Právě takovéto statistické informace pak lze pro komparaci považovat za jednoznačné.

4.2.1 Grafické znázornění rozdílů v obsahu u tištěné verze a online verze totožného textu

Autorka nezůstala pouze u holého kódování ve formě ano či ne, které využila pro statistické závěry, a práci na formální obsahové analýze doplnila i o konkrétnější znázornění rozdílů ve vydaných textech. Jak již avizovala výše, veškeré zkoumané texty z tištěné verze naskenovala a zároveň jejich plné verze také nafotila na online zpravodajském serveru. Následně vyhledávala změny, jež rozdělila do výše zmíněných 13 kategorií a které také znázorňovala přímo ve fotografiích.

Legenda pro znázornění formálních změn v rámci kvantitativní obsahové analýze

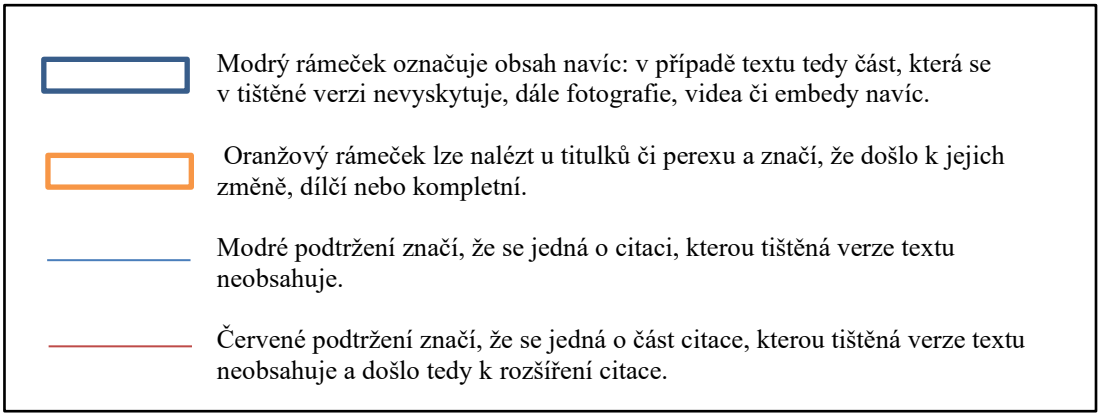

Na následujících stranách autorka představuje konkrétní příklad toho, jak během analýzy postupovala. Totožnou analýzu u všech ostatních textů najde čtenář v části příloh.

■ Emisní normy

Budeme řešit, jak na Euro 7, a zatím nás převálcují Číňané, varují automobilky

Ondřej Charvát
ondrej.charvat@hn.cz

Na automobilový průmysl se v příštích letech přivalí z Evropské unie pohroma, kterou se nyní snaží část výrobců odvrátit. Od loňského listopadu automobilky intenzivně řeší návrh normy Euro 7, která má za cíl ještě více ozelenit nová auta se spalovacími motory. A to jen pár let předtím, než bude definitivně zakázán jejich prodej v roce 2035.

Návrh evropských komisařů přináší revoluci v měření emisí, která se setkává s kritikou z řad automobilek, ale i dalších expertů z oboru. Ačkoliv má vstoupit v platnost již v červenci 2025, loni na podzim vznikl teprve její návrh, který musí projít dlouhým schvalovacím kolečkem v EU. Čeká ho jak ratifikace Evropskou radou, tak Evropským parlamentem.

Norma Euro 7 by měla nahradit současnou Euro 6, která je platná od roku 2014. Debata kolem návrhu je podstatná především proto, že pravděpodobně bude prodloužit normou nutící evropské automobilky ještě více krotit emise před zmíněným rokem 2035. A oslovení odborníci se shodují, že automobilkám značně zkomplikuje život. Především těm, které vyrábí malá a středně velká auta.

Emisní limity i za extrémních podmínek

Podstatné je, že norma se nebude týkat jen nových modelů, ale i těch, které jsou již regulátory schválené, splňují emisní normu Euro 6 a jež automobilky stále vyrábí. Proto Sdružení automobilového průmyslu považuje datum vstupu emisní normy v platnost za zcela nerealistické a podle jeho výkonného ředitele Zdeňka Petzla se na něj automobilky nestihnou připravit a svá vozidla normě uzpůsobit.

Druhým kritickým bodem je pak podle sdružení samotný rozsah a způsob měření emisí, které nejsou v návrhu od komise dostatečně vysvětleny. Podle Petzla navíc zatím neexistují technologie, kterými by se emise daly měřit především za extrémních situací na silnici.

To potvrzuje i partner společnosti EY pro automobilový průmysl Petr Knap. Podle něj je na celé normě nejradikálnější změna metodiky měření emisí. To už nebude probíhat pouze ve standardních podmínkách provozu auta po zahřátí motoru, ale i při extrémech, jako je start auta se studeným motorem nebo při plném zatížení s přívěsem do kopce. „Auto by tak muselo plnit limity po celou dobu provozu, pro automobilky to bude představovat velmi drahý vývoj," vysvětluje Knap s tím, že u některých nově sledovaných veličin navíc ani není jasné, jak by se vůbec měly měřit.

Jde především o otěry z brzd a pneumatik, ale také emise formaldehydu a čpavku. Celkově by navíc mělo dojít ke zpřísnění stávajících limitů, kvůli kterým by se některé současné vyráběné vozy od poloviny roku 2025 nesměly prodávat.

Například emise oxidu uhelnatého u benzinových motorů by měly podle návrhu normy klesnout o polovinu, tedy o více, než benzinové motory dosáhly za uplynulých padesát let. U naftových motorů zase zpřísní emisní požadavky u oxidů dusíku o čtvrtinu. Největším problémem pro výrobce však podle odborníků je, že norma zpřísňuje samotné podmínky měření. Auta na to prý bude těžké technicky připravit a případně předělat.

„Vývoj nového modelu je otázka pěti let, která navíc ke konci spalovacích motorů není ekonomicky smysluplná," říká Petzl a dodává, že model by tak na trhu skončil výrazně dříve, než by se jeho výroba a prodej automobilce vůbec zaplatily.

A to je případ i automobilky Škoda Auto. „Pokud by norma platila tak, jak je nyní navržená, tak by došlo ve Škodě k ukončení výroby aut třídy A0 v polovině roku 2025, tedy vozů Scala, Kamiq a Fabia. Jsou to velké objemy, prakticky by se tím uzavřela jedna celá výrobní hala v Mladé Boleslavi," říká člen představenstva automobilky za prodej a marketing Martin Jahn, který se na jednáních v Bruselu aktivně podílí a lobbuje za zmírnění normy.

O kolik se zdraží auta? Zatím nikdo neví

Na své straně přitom má prý automobilky vyrábějící menší vozy, například Renault, Toyotu nebo skupinu Stellantis, zahrnující Fiat, Peugeot nebo Citroën. Jahn říká, že se technicky změny na již homologovaných vozech nedají stihnout ani se nevyplatí. „Pro ty, kteří vyrábí větší a luxusnější vozy, to takový problém není. U jejich aut se náklady ztratí. U těch menších, která stojí méně a na nichž výrobci mají i menší marže, už se do toho výdělečností nedá vejít."

Komise přitom ve svém návrhu předvídá, že se náklady pro výrobce zvednou od 357 až po 929 eur na naftové vozidlo a o 80 až 181 eur pro benzinové vozidlo. Tím by měla auta podražit i pro zákazníky. Jahn zmíněné sumy považuje za nesmysly. „Komisaři částku nemůžou vědět, protože některé postupy nejsou vůbec dobře popsané. Musíme mít přesné návody a pravidla na měření emisí, do té doby se můžu jen domnívat a o ceně spekulovat," tvrdí.

Schvalovací proces přitom může trvat ještě klidně po celý rok 2023. Automobilky tak mohou mít jen rok a půl času na to, aby se technologicky přizpůsobily finální podobě normy. Podle Knapa by pak zavádění požadavků bylo prakticky neproveditelné.

Na hlavní půdě v Bruselu vedle Martina Jahna jedná také Hyundai, který má v Česku závod v Nošovicích. Vyjednávání se účastní zástupci evropské centrály korejské automobilky, jak HN potvrdil mluvčí firmy David Pavlíček. Na rozdíl od zástupců Škody Auto však v Hyundai navrženou emisní normu nepovažují za tak velkou komplikaci. „Parametry jsou vesměs předvídatelné a příliš se neliší od očekávaných, tedy dalšího zpřísnění emisí pro dieselové motory a zohlednění emisí brzd a pneumatik, týkajícího se nově také elektrických vozidel. Měnit se může pouze rychlost zavádění jednotlivých změn v praxi," dodává mluvčí Hyundai.

Naopak japonská automobilka Toyota je blíže ke normy o něco nervóznější. V domácím závodě v Kolíně vyrábí auta, která norma zasáhne nejvíce. Tedy malé vozy se spalovacími motory. „Sdílíme oprávněné obavy napříč automobilovým průmyslem, že nová norma Euro 7 oslabí úsilí vynaložené na přechod na vozidla s nulovými emisemi do roku 2035. I když budeme pokračovat ve zdokonalování našich stávajících nízkoemisních pohonných jednotek, stále více zdrojů musí být věnováno technologiím s nulovými emisemi," hodnotí ředitel českého zastoupení Toyoty Martin Peleška.

Knap dodává, že návrh normy je pokračujícím hazardem s automobilovým průmyslem v Evropě, o který budou už od příštího roku naplno bojovat čínské značky. Ty sem podle Knapa budou tlačit primárně elektromobily, a evropským automobilkám se tak výrazně ztíží produkce během posledních let spalovacích motorů před zavedením plně bezemisního prodeje nových aut.

„Nemalou část peněz na vývoj budou muset automobilky alokovat pro přizpůsobení se Euru 7, které navíc nebude mít příliš dlouhého trvání, maximálně necelých deset let. Dělat tak velké investice na zhruba jednu a půl generace nových aut je opravdu nešťastné a nevýhodné," hodnotí Knap a dodává, že situace může způsobit to, že český zákazník nebude mít na stále se zdražující evropská auta peníze a raději sáhne po levnějších čínských modelech.

Návrh emisní normy Euro 7 *podle expertů odnesou malá auta se spalovacími motory. Investice na přizpůsobení se normě budou pro výrobce nevýhodné. Předčasně skončit by tak mohly i Fabia, Scala a Kamiq od Škody.*
Foto: Škoda Auto

Nemalou část peněz na vývoj budou muset automobilky dát na přizpůsobení se Euru 7, které navíc nebude mít příliš dlouhého trvání.

Expert z EY považuje normu Euro 7 za kontraproduktivní a dodává, že automobilky se budou muset do zavádění normy pouštět s obrovskými investicemi kvůli malému procentu vozového parku. „Pro ekologii bude mít zanedbatelný efekt oproti tomu, kdybychom začali řešit, co dělat se zhruba 300 miliony už jezdících aut v Evropě. Místo toho nyní řešíme, jak dále ozelenit nízké desítky milionů aut, které jsou už teď mnohem ekologičtější než auta splňující předchozí normy, aby se vůbec mohla dostat na trh," říká expert.

Budeme vymýšlet, jak splnit Euro 7, a zatím nás převálcují Číňané, varují automobilky

Ondřej Charvát redaktor
2. 1. 2023 00:00 • 8 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Návrh emisní normy Euro 7 podle expertů odnesou malá auta se spalovacími motory. Investice na přizpůsobení se normě budou pro výrobce nevýhodné. Předčasně skončit by tak mohla i Fabia od Škody. Autor • Škoda Auto

Na automobilový průmysl se v příštích letech přivalí z Evropské unie pohroma, kterou se nyní snaží část výrobců odvrátit. Od loňského listopadu automobilky intenzivně řeší návrh normy Euro 7, která má za cíl ještě více ozelenit nová auta se spalovacími motory. A to jen pár let předtím, než bude definitivně **zakázán jejich prodej v roce 2035.**

Návrh **evropských komisařů** přináší revoluci v měření emisí, která se setkává s kritikou z řad automobilek, ale i dalších expertů z oboru. Ačkoliv má vstoupit v platnost již v červenci 2025, loni na podzim vznikl teprve její návrh, který musí projít dlouhým schvalovacím kolečkem v EU. Čeká ho jak ratifikace členskými zeměmi EU, tak Evropským parlamentem. A automobilkám čas na přizpůsobení se normě rychle ubíhá.

Norma Euro 7 by měla nahradit současnou **Euro 6**, která je platná od roku 2014. Debata kolem návrhu je podstatná především proto, že pravděpodobně bude poslední normou nutící evropské automobilky ještě více krotit emise před zmíněným rokem 2035. A oslovení odborníci se shodují, že automobilkám značně zkomplikuje život. Především těm, které vyrábí malá a středně velká auta.

Emisní limity i za extrémních podmínek

Podstatné je, že norma se nebude týkat jen nových modelů, ale i těch, které jsou již regulátory schválené, splňují emisní normu Euro 6 a jež automobilky stále vyrábí. Proto Sdružení automobilového průmyslu považuje datum vstupu emisní normy v platnost za zcela nerealistické a podle jeho výkonného ředitele Zdeňka Petzla se na něj automobilky nestihnou připravit a svá vozidla normě uzpůsobit.

Druhým kritickým bodem je pak podle sdružení samotný rozsah a způsob **měření emisí**, které nejsou v návrhu od komise dostatečně vysvětleny. Podle Petzla navíc zatím neexistují technologie, kterými by se emise daly měřit především za extrémních situací na silnici.

To potvrzuje i partner společnosti EY pro automobilový průmysl Petr Knap. Podle něj je na celé normě nejradikálnější změna metodiky měření emisí. To už nebude probíhat pouze ve standardních podmínkách provozu auta po zahřátí motoru, ale i při extrémech, jako je start auta se studeným motorem nebo při plném zatížení s přívěsem do kopce. „Auto by tak muselo plnit limity po celou dobu provozu, pro automobilky to bude představovat velmi drahý vývoj," vysvětluje Knap s tím, že u některých nově sledovaných veličin navíc ani není jasné, jak by se vůbec měly měřit.

ROZHOVOR

Je to nůž do zad. Kvůli Euro 7 možná budeme muset ukončit výrobu Fabií už v roce 2025, říká Jahn ze Škody

2. 1. 2023 • 7 min. čtení

Jde především o otěry z brzd a pneumatik, ale také emise formaldehydu a čpavku. Celkově by navíc mělo dojít ke zpřísnění stávajících limitů, kvůli kterým by se některé současně vyráběné vozy od poloviny roku 2025 nesměly prodávat.

Například emise oxidu uhelnatého u benzinových motorů by měly podle návrhu normy klesnout o polovinu, tedy o více, než benzinové motory dosáhly za uplynulých padesát let. U naftových motorů zase zpřísní emisní požadavky u oxidů dusíku o čtvrtinu. Největším problémem pro výrobce však podle odborníků je, že norma zpřísňuje samotné podmínky měření. Auta na to prý bude těžké technicky připravit a případně předělat.

„Zpřísněný limit, který by vyžadoval zvětšení nádobky na aktivní uhlí, by pro řadu modelů byl faktický problém. Dvojnásobně zvětšenou nádobku by totiž nebylo ve stávajících modelech kam umístit. Vývoj nového modelu je otázka pěti let, která navíc ke konci spalovacích motorů není ekonomicky smysluplná," říká Petzl a dodává, že model by tak na trhu skončil výrazně dříve, než by se jeho výroba a prodej automobilce vůbec zaplatily.

Předčasný konec Fabií?

A to je případ i automobilky **Škoda Auto**. „Pokud by norma platila tak, jak je nyní navržená, tak by došlo ve Škodě k ukončení výroby aut třídy A0 v polovině roku 2025, tedy vozů Scala, Kamiq a Fabia. Jsou to velké objemy, prakticky by se tím uzavřela jedna celá výrobní hala v Mladé Boleslavi. Je to naprosté šílenství, kdyby se to realizovalo. Ale neumím si představit, že k tomu reálně dojde," říká člen představenstva automobilky za prodej a marketing Martin Jahn, který se na jednáních v Bruselu aktivně podílí a lobbuje za zmírnění normy.

Na své straně přitom má prý automobilky vyrábějící menší vozy, například Renault, **Toyotu** nebo skupinu Stellantis, zahrnující Fiat, Peugeot nebo Citroën. Jahn říká, že se technicky změny na již homologovaných vozech nedají stihnout ani se ekonomicky nevyplatí. „Pro ty, kteří vyrábí **větší** a **luxusnější vozy**, to takový problém není. U jejich aut se náklady ztratí. U těch menších, která stojí méně a na nichž výrobci mají i menší marže, už se do toho výdělečností nedá vejít," míní Jahn.

Komise přitom ve svém návrhu předvídá, že se náklady pro výrobce zvednou od 357 až po 929 eur na naftové vozidlo a o 80 až 181 eur pro benzinové vozidlo. Tím by měla auta podražit i pro zákazníky. Jahn zmíněné sumy považuje za nesmysly. „Komisaři částku nemůžou vědět, protože některé postupy nejsou vůbec dobře popsané. Musíme mít přesné návody a pravidla na měření emisí, do té doby se můžu jen domnívat a o ceně spekulovat," tvrdí.

Schvalovací proces přitom může trvat ještě klidně po celý rok 2023. Automobilky tak mohou mít jen rok a půl času na to, aby se technologicky přizpůsobily finální podobě normy. Podle Knapa by pak zavádění požadavků bylo prakticky neproveditelné.

Expert z EY považuje normu Euro 7 za kontraproduktivní a dodává, že automobilky se budou muset do zavádění normy pouštět s obrovskými investicemi kvůli malému procentu vozového parku.

„Nemyslím si, že by k něčemu velkému norma prospěla. Pro ekologii bude mít zanedbatelný efekt oproti tomu, kdybychom začali řešit, co dělat se zhruba 300 miliony už jezdících aut v Evropě. Místo toho nyní řešíme, jak dále ‚ozelenit' nízké desítky milionů aut, které jsou už teď mnohem ekologičtější než auta splňující předchozí normy, aby se vůbec mohla dostat na trh," říká expert.

Asijští výrobci v Česku se neshodnou

Na hlavní půdě v Bruselu vedle Martina Jahna jedná také Hyundai, který má v Česku závod v Nošovicích. Vyjednávání se účastní zástupci evropské centrály korejské automobilky, jak HN potvrdil mluvčí firmy David Pavlíček. Na rozdíl od zástupců Škody Auto však v Hyundai navrženou emisní normu nepovažují za tak velkou komplikaci.

„Samotná norma situaci zásadně nezhoršuje. Parametry jsou vesměs předvídatelné a příliš se neliší od očekávaných, tedy dalšího zpřísnění emisí pro dieselové motory a zohlednění emisí brzd a pneumatik, týkajícího se nově také elektrických vozidel. Měnit se může pouze rychlost zavádění jednotlivých změn v praxi," dodává mluvčí Hyundai.

Přesto automobilka **Hyundai** připouští, že pro vývoj, výrobu i dodavatele mohou být krátké termíny pro zapracování změn emisních předpisů komplikací. Ve svém českém závodě však automobilka vyrábí zhruba 40 procent aut alespoň částečně elektrifikovaných, proto ji prý navržená norma

nikterak zvlášť neovlivní.

Naopak její konkurent, japonská automobilka Toyota, je z blížící se normy o něco nervóznější. V domácím závodě v Kolíně vyrábí auta, která norma zasáhne nejvíce. Tedy malé vozy se spalovacími motory.

„Sdílíme oprávněné obavy napříč automobilovým průmyslem, že nová norma Euro 7 oslabí úsilí vynaložené na přechod na vozidla s nulovými emisemi do roku 2035. I když budeme pokračovat ve zdokonalování našich stávajících nízkoemisních pohonných jednotek, stále více zdrojů musí být věnováno technologiím s nulovými emisemi," hodnotí ředitel českého zastoupení Toyoty Martin Peleška.

Šéfovi české Toyoty ani tolik nevadí, že se norma Euro 7 výrazně týká emisí pevných částic z brzd a pneumatik. „Zejména naše hybridní technologie je v tomto směru hodně napřed, neboť díky rekuperaci se mnohem méně brzdí při zpomalování. Tudíž dochází k menšímu opotřebení brzd a to má pozitivní dopad nejen ekonomický, ale v tomto případě i ekologický," dodává. Zdaleka ne všechny modely však technologii rekuperace, tedy využití nastřádané energie z brždění, zvládají a přizpůsobit se normě bude pro konstruktéry obtížné.

Knap dodává, že návrh normy je pokračujícím hazardem s automobilovým průmyslem v Evropě, o který budou už od letošního roku naplno bojovat **čínské značky**. Ty sem podle Knapa budou tlačit primárně elektromobily, a evropským automobilkám se tak výrazně ztíží produkce během posledních let spalovacích motorů před zavedením plně bezemisního prodeje nových aut.

„Nemalou část peněz na vývoj budou muset automobilky alokovat pro přizpůsobení se Euru 7, které navíc nebude mít příliš dlouhého trvání, maximálně necelých deset let. Dělat tak velké investice na zhruba jednu a půl generace nových aut je opravdu nešťastné a nevýhodné," hodnotí Knap a dodává, že situace může způsobit to, že český zákazník nebude mít na stále se zdražující evropská auta peníze a raději sáhne po levnějších čínských modelech.

4.3 Dílčí závěry kvantitativní obsahové analýzy

Výstup, který kvantitativní obsahová analýza poskytla, má formu tabulky, kterou lze nalézt v přílohové části práce. Autorka však v této části představuje dílčí závěry, které z ní vycházejí, a to za pomoci grafického znázornění. Touto částí zároveň odpovídá na tři vedlejší výzkumné otázky, a to konkrétně na:

VVO1: Vydávají média totožné texty dříve nebo později na online zpravodajském serveru, případně s jakým zpožděním?

VVO2: Jsou texty, totožné textům vydaným v tištěné formě, na online zpravodajských serverech monetizovány?

VVO3: Jak se odlišuje obsahová stránka textů, jež jsou vydávány v tištěné formě a zároveň na zpravodajském serveru?

4.3.1 Obsahová analýza Mladé fronty DNES a serveru iDnes.cz

V rámci analýzy Mladé fronty DNES bylo nalezeno 54 textů, u kterých se jednalo o autorské texty z rubriky domácího zpravodajství. Konkrétně šlo o devět textů z pondělí 2. 1. 2023, šest textů z úterý 10. 1. 2023, osm textů ze středy 18. 1. 2023, dvanáct textů z čtvrtka 26. 1. 2023, devět textů z pátku 3. 2. 2023 a devět textů ze soboty 11. 2. 2023.

Z nich bylo na webové verzi iDnes.cz pětatřicet textů vydáno a šestnáct nikoliv.

Graf č. 1: Poměr textů vydaných v MF DNES i iDnes.cz

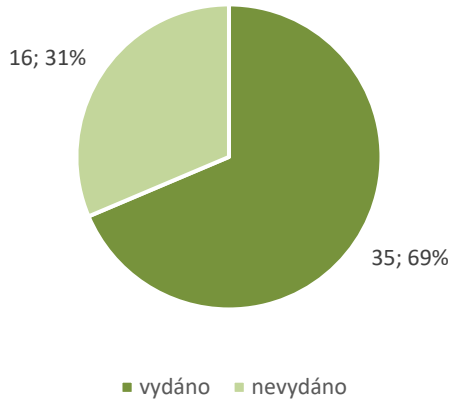

Z pětatřiceti vydaných textů došlo k posunu vydání u devatenácti z nich, u šestnácti z nich tedy nikoliv.

Graf č. 2: Posun vydání textu na iDnes.cz

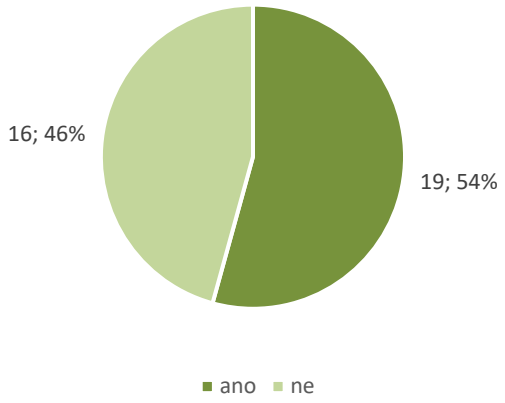

Pokud jde o délku posunu, byly texty ve srovnání s Mladou frontou DNES vydány na serveru iDnes.cz buď o den dříve anebo o den později. Větší časové rozdíly autorka v rámci analýzy nezaznamenala. O jeden den dříve bylo vydáno patnáct textů a o den později pak čtyři texty.

Graf č. 3: Délka posunu vydání na iDnes.cz

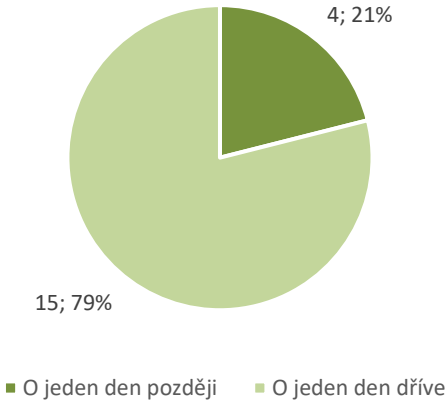

Co se týče rozšíření textů, které byly publikovány na webu, autorka zaznamenala sedmnáct takových, u kterých k rozšíření o další informace nedošlo a osmnácti takových, u kterých ano.

Graf č. 4: Rozšíření textu o informace na iDnes.cz

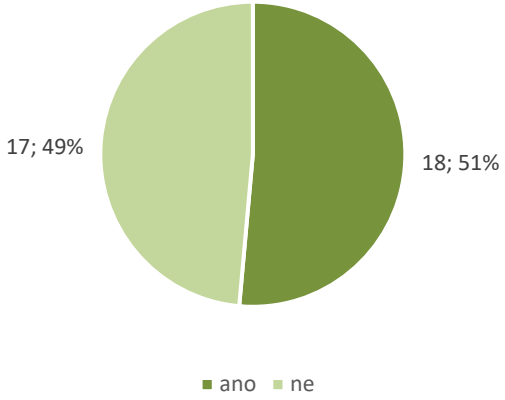

K přidání citací, které čtenář nemůže najít v tištěné verzi, ale naopak v onlinové ano, došlo opět v osmnácti případech a v sedmnácti nikoliv.

Graf č. 5: Přidání citace ve verzi na iDnes.cz

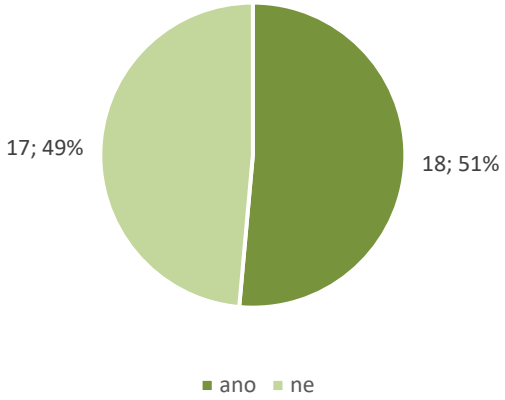

K rozšíření citací, které čtenář může najít v tištěné verzi, došlo v případě zkoumaných textů u pěti textů, u třiceti nikoliv.

Graf č. 6: Rozšíření citace ve verzi na iDnes.cz

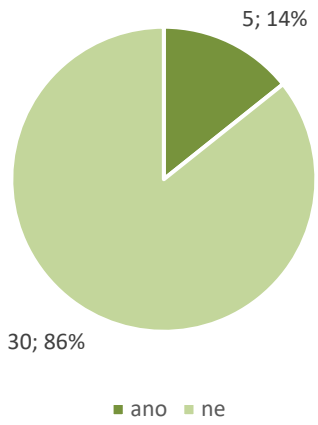

K přidání mezititulků došlo v případě třinácti textů, u dvaadvaceti autorka žádné takové změny nezaznamenala.

Graf č. 7: Přidání mezititulku ve verzi na iDnes.cz

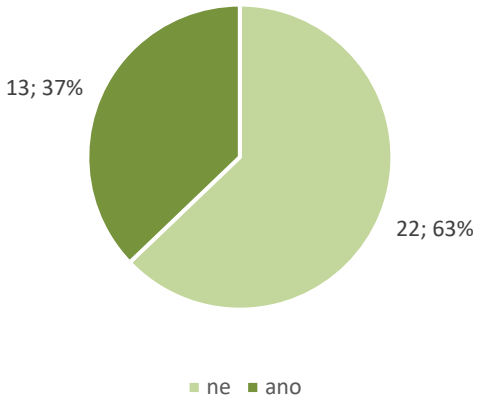

Změnu titulku oproti tištěné verzi autorka zaznamenala u devětadvaceti případů, a tedy pouze u sedmi nikoliv.

Graf č. 8: Změna titulku ve verzi na iDnes.cz

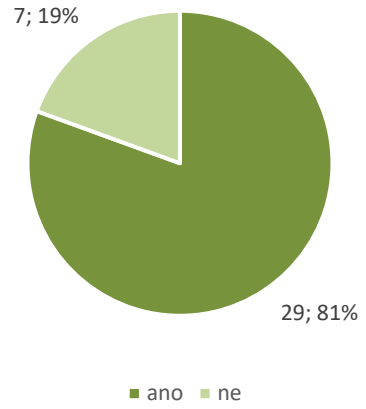

Změnu perexu, kterou autorka zkoumala ve srovnání s prvním odstavcem textu v tištěné verzi, případně také s podtitulkem, zaznamenala u patnácti případů a u dvaceti nikoliv.

Graf č. 9: Změna perexu ve verzi na iDnes.cz

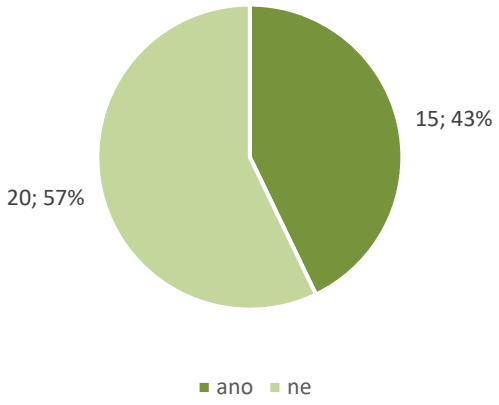

K přidání fotografií, nikoliv ilustračních, ale takových, které text skutečně jistým způsobem obohacují, došlo ve třiadvaceti případech. Pouze u dvanácti nikoliv.

Graf č. 10: Foto navíc ve verzi na iDnes.cz

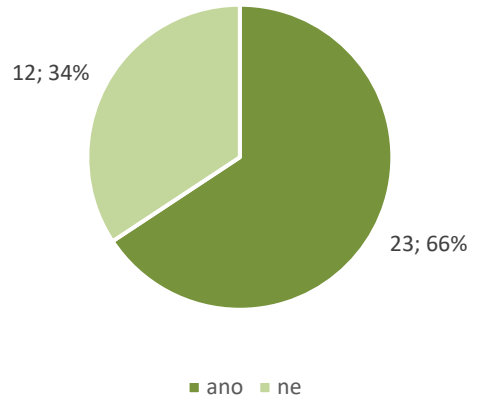

K doplnění o video došlo v deseti případech a v pětadvaceti nikoliv.

Graf č. 11: Video navíc ve verzi na iDnes.cz

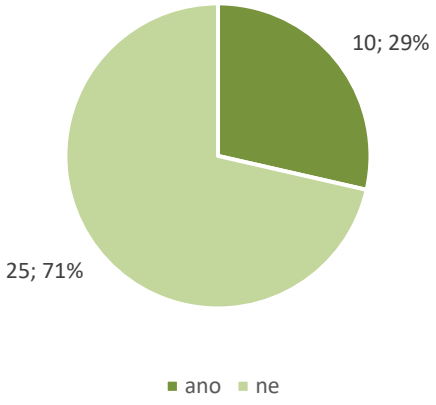

K doplnění o graf, který čtenář nemohl najít v tištěné, ale pouze onlinové verzi, došlo z pětatřiceti analyzovaných textů pouze v pěti případech.

Graf č. 12: Grafy navíc ve verzi na iDnes.cz

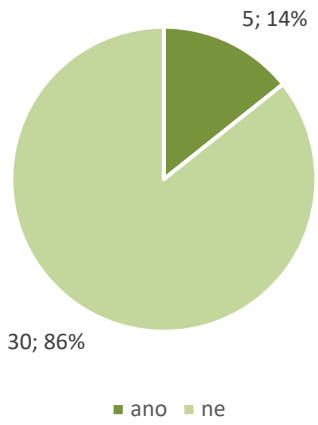

O embed twitterového či facebookového příspěvku byl doplněn pouze jeden ze zkoumaných textů.

Graf č. 13: Twitterový či facebookový příspěvek ve verzi na iDnes.cz

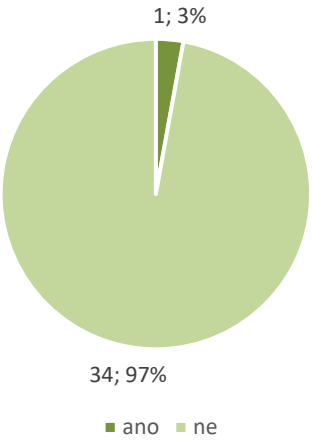

Na závěr k monetizaci textů, jež byly vydány v tištěné i online verzi, pomocí paywallu, došlo u osmnácti textů a u sedmnácti nikoliv.

Graf č. 14: Monetizace textů na iDnes.cz

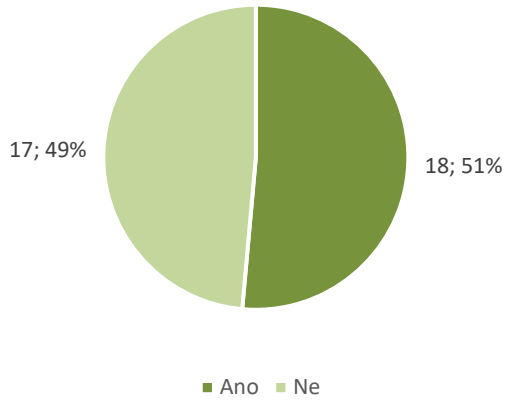

4.3.2 Obsahová analýza Deníku Právo a serveru Novinky.cz

V rámci analýzy Deníku Právo bylo nalezeno 99 textů, u kterých se jednalo o autorské texty z rubriky domácího zpravodajství. Konkrétně šlo o deset textů z pondělí 2. 1. 2023, osmnáct textů z úterý 10. 1. 2023, čtrnáct textů ze středy 18. 1. 2023, čtrnáct textů z čtvrtka 26. 1. 2023, devatenáct textů z pátku 3. 2. 2023 a osmnáct textů ze soboty 11. 2. 2023. Z nich bylo na webu Novinky.cz dvaapadesát textů vydáno a sedmačtyřicet nikoliv.

Graf č. 15: Poměr textů vydaných v Deníku Právo i Novinkách

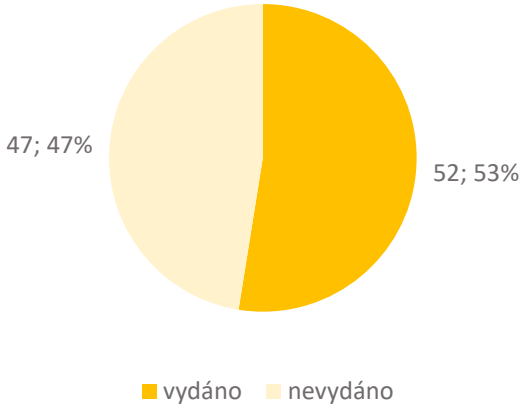

Z dvaapadesáti vydaných textů došlo k posunu vydání u čtyřiatřiceti z nich, u osmnácti z nich tedy nikoliv.

Graf č. 16: Posun vydání textu na Novinkách

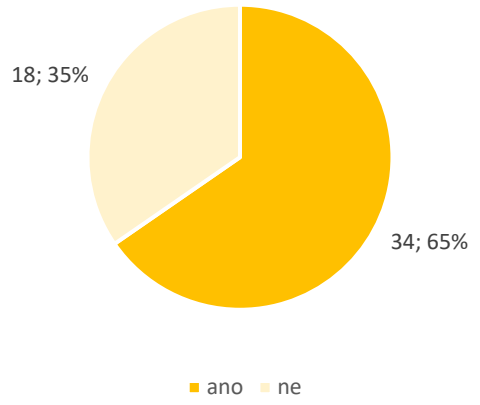

Pokud jde o délku posunu, byly texty ve srovnání s Deníkem Právo vydány na serveru Novinky.cz nejčastěji o den dříve, a to v šestnácti případech. O den později bylo vydáno pět textů. Na rozdíl od analýzy u Mladé fronty DNES a serveru iDnes.cz, byly v tomto případě nalezeny i delší časové rozdíly v posunu vydání, a to o dva dny v pěti případech, o tři dny ve dvou případech, o čtyři dny ve čtyřech případech a v jednom případě došlo také k posunu o šest a osm dní.

Graf č. 17: Délka posunu vydání na Novinkách

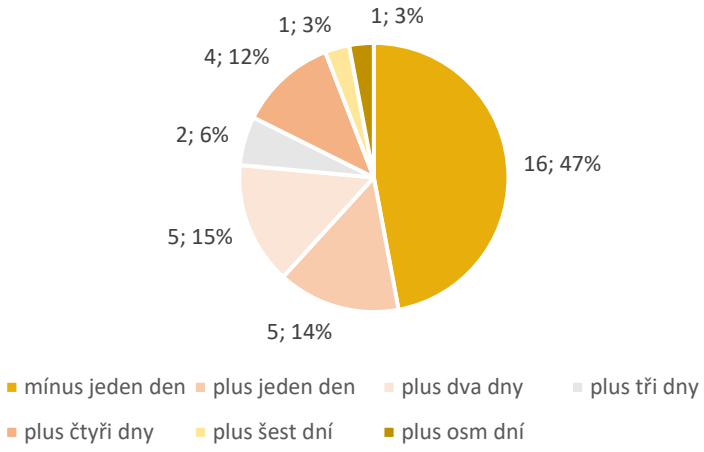

Co se týče rozšíření textů, které byly publikovány na webu, autorka zaznamenala patnáct takových, u kterých k rozšíření o další informace nedošlo a sedmatřicet takových, u kterých ano.

Graf č. 18: Rozšíření textu o informace na Novinkách

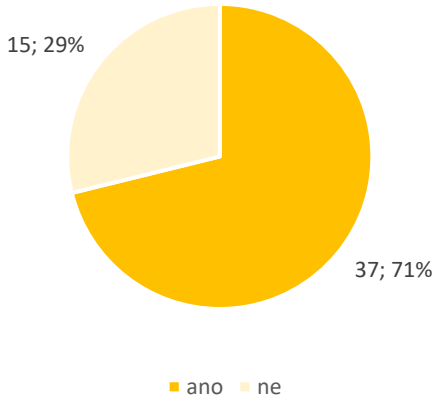

K přidání citací, které čtenář nemůže najít v tištěné verzi, ale naopak v onlinové ano, došlo ve třinácti případech a v devětatřiceti nikoliv.

Graf č. 19: Přidání citace ve verzi na Novinkách

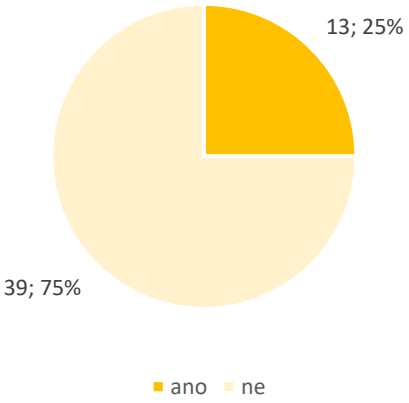

K rozšíření citací, které čtenář může najít v tištěné verzi, došlo v případě zkoumaných textů u pěti z nich, u sedmačtyřiceti nikoliv.

Graf č. 20: Rozšíření citace ve verzi na Novinkách

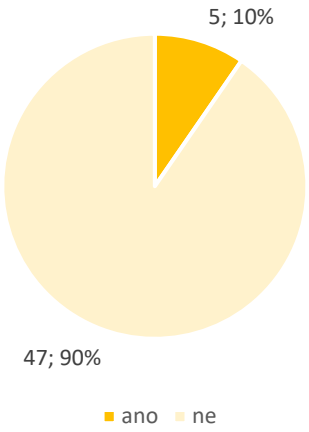

K přidání mezititulků došlo v případě šesti textů, u šestačtyřiceti autorka žádné takové změny nezaznamenala.

Graf č. 21: Přidání mezititulku ve verzi na Novinkách

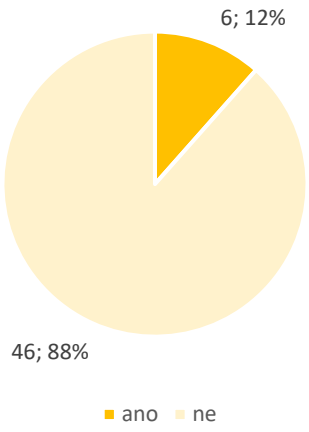

Změnu titulku oproti tištěné verzi autorka zaznamenala u dvaadvaceti případů, u třiceti nikoliv.

Graf č. 22: Změna titulku ve verzi na Novinkách

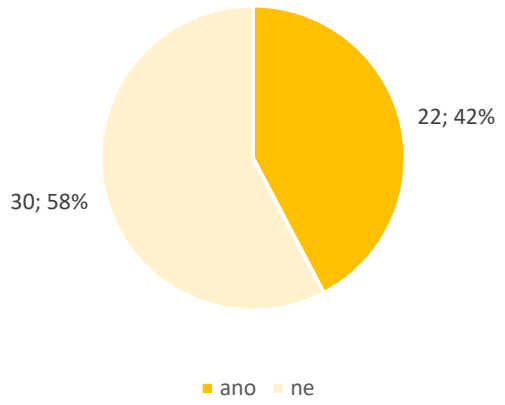

Změnu perexu, kterou autorka zkoumala ve srovnání s prvním odstavcem textu v tištěné verzi, případně také s podtitulkem, zaznamenala u čtrnácti případů a u osmatřiceti nikoliv.

Graf č. 23: Změna perexu ve verzi na Novinkách

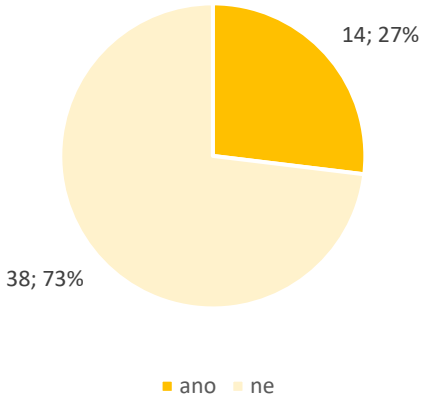

K přidání fotografií, nikoliv ilustračních, ale takových, které text skutečně jistým způsobem obohacují, došlo ve dvaceti případech. U dvaatřiceti nikoliv.

Graf č. 24: Foto navíc ve verzi na Novinkách

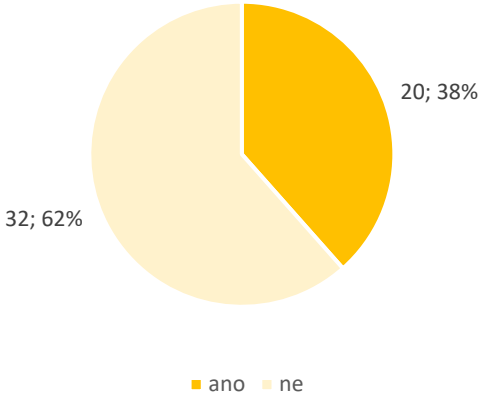

K doplnění o video došlo v jedenácti případech a v jednačtyřiceti nikoliv.

Graf č. 25: Video navíc ve verzi na Novinkách

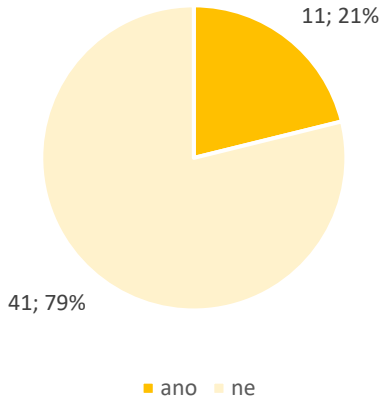

K doplnění o graf, který čtenář nemohl najít v tištěné, ale pouze onlinové verzi, došlo z pětatřiceti analyzovaných textů pouze v jednom případě.

Graf č. 26: Grafy navíc ve verzi na Novinkách

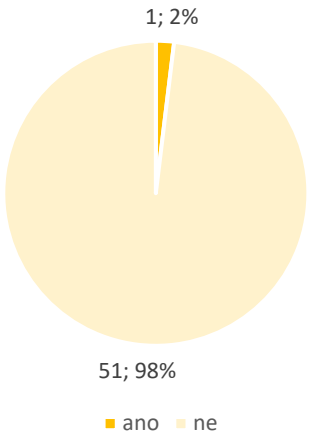

O embed twitterového či facebookového příspěvku bylo doplněno pět ze zkoumaných textů.

Graf č. 27: Twitterový či facebookový příspěvek ve verzi na Novinkách

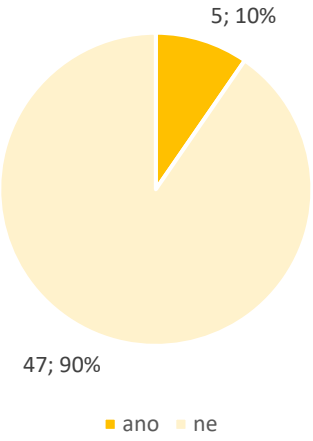

Z povahy serveru Novinky.cz nebyl za paywall postaven žádný ze zkoumaných textů.

4.3.3 Obsahová analýza Hospodářských novin a serveru HN.cz

V rámci analýzy Hospodářských novin autorka nalezla 42 textů, u kterých se jednalo o autorské texty z českého prostředí. Konkrétně šlo o pět textů z pondělí 2. 1. 2023, devět textů z úterý 10. 1. 2023, devět textů ze středy 18. 1. 2023, devět textů z čtvrtka 26. 1. 2023, deset textů z pátku 3. 2. 2023.

Veškeré texty, které byly publikovány v Hospodářských novinách, pak autorka práce nalezla také na serveru HN.cz, přestože ne vždy se data vydání v novinách shodovala s datem

vydání na webu. Konkrétně došlo k posunu vydání v deseti případech, ve zbylých dvaadvaceti se datum s vydáním na webu shodovalo.

Grač č. 28: Posun vydání textu na HN.cz

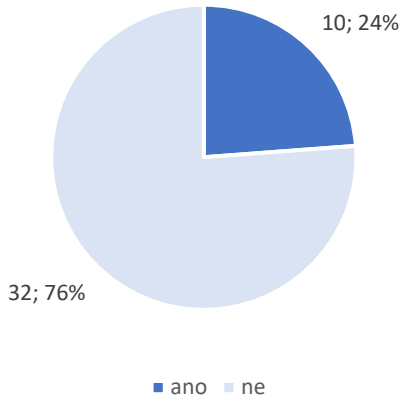

Pokud jde o délku posunu ve vydáních, byly texty na ve srovnání s Hospodářskými novinami vydány na serveru HN.cz pouze o den dříve. Tento posun se tedy týká všech výše deseti textů, které znázorňuje předchozí graf. Větší časové rozdíly autorka v rámci analýzy nezaznamenala, stejně jako jakékoliv posuny opačným směrem.

Co se týče rozšíření textů, které byly publikovány na webu, autorka zaznamenala jednadvacet takových, u kterých k rozšíření o další informace nedošlo a jedenadvacet takových, u kterých ano.

Graf č. 29: Rozšíření textu o informace na HN.cz

K přidání citací, které čtenář nemůže najít v tištěné verzi, ale naopak v onlinové ano, došlo ve dvaceti případech a ve dvaadvaceti nikoliv.

Graf č. 30: Přidání citace ve verzi na HN.cz

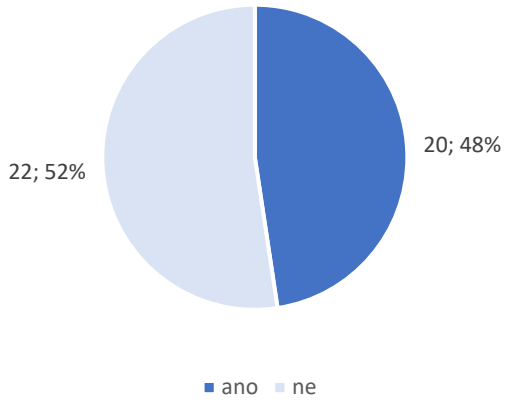

K rozšíření citací, které čtenář může najít v tištěné verzi, došlo v případě zkoumaných textů u sedmi z nich, u pětatřiceti nikoliv.

Graf č. 31: Rozšíření citace ve verzi na HN.cz

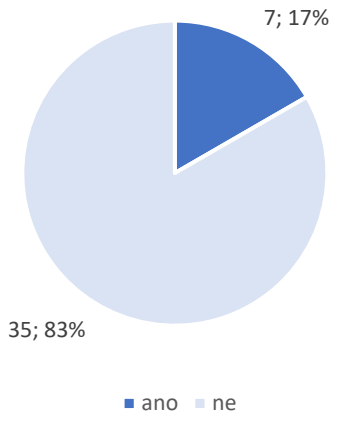

K přidání mezititulků došlo v případě čtyř textů, u osmatřiceti autorka žádné takové změny nezaznamenala.

Graf č. 32: Přidání mezititulků ve verzi na HN.cz

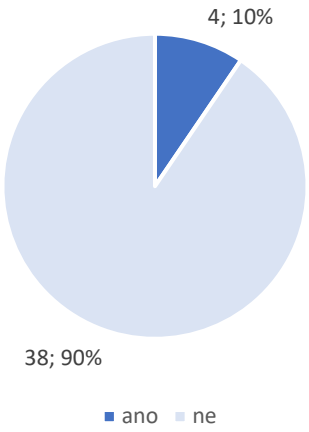

Změnu titulku oproti tištěné verzi autorka zaznamenala u devětadvaceti případů, u třinácti nikoliv.

Graf č. 33: Změna titulku ve verzi na HN.cz

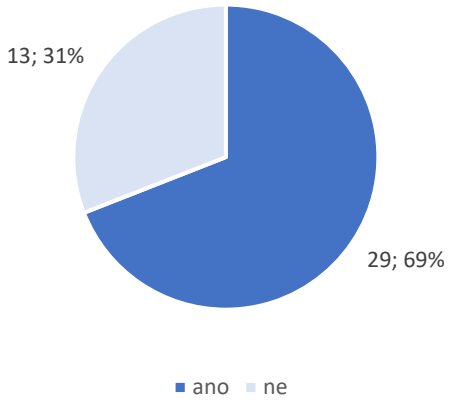

Změnu perexu, kterou autorka zkoumala ve srovnání s prvním odstavcem textu v tištěné verzi, případně také s podtitulkem, zaznamenala pouze u tří případů a u devětatřiceti nikoliv.

Graf č. 34: Změna perexu ve verzi na HN.cz

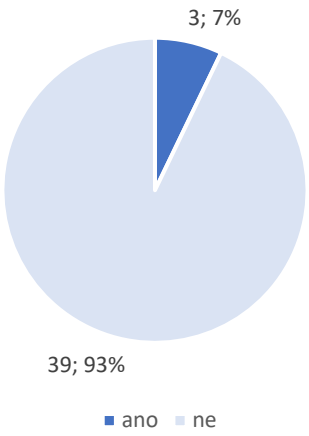

K přidání fotografií, nikoliv ilustračních, ale takových, které text skutečně jistým způsobem obohacují, došlo ve čtrnácti případech. U osmadvaceti nikoliv.

Graf č. 35: Foto navíc ve verzi na HN.cz

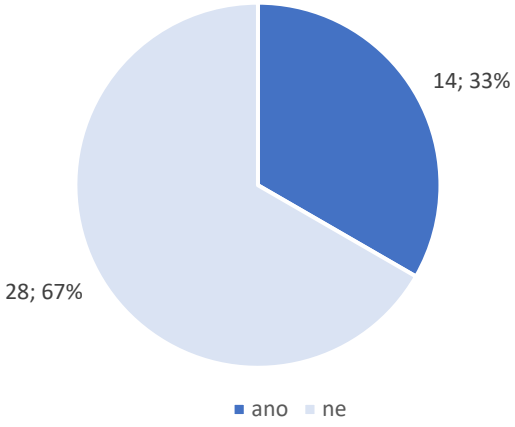

K doplnění o video nedošlo ani v jednom případě.

K doplnění o graf, který čtenář nemohl najít v tištěné, ale pouze onlinové verzi došlo z analyzovaných textů pouze ve čtyřech případech.

Graf č. 36: Grafy navíc ve verzi na HN.cz

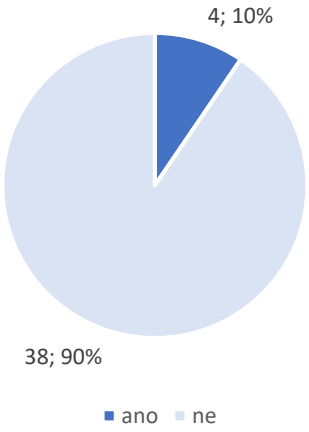

O embed twitterového či facebookového příspěvku byl doplněn pouze jeden ze zkoumaných textů.

Graf č. 37: Twitterový či facebookový příspěvek ve verzi na HN.cz

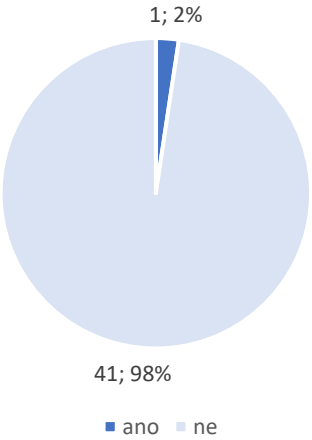

Vzhledem k povaze serveru HN.cz nebylo pro autorku práce překvapením, že veškeré zkoumané texty stály za paywallem.

5. ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

V následující kapitole autorka pracuje s již představenými výsledky kvantitativní obsahové analýzy, které doplňuje o informace získané v rámci polostrukturovaných rozhovorů se zástupci zkoumaných médií. V případě Mladé fronty DNES odpovídal autorce Matyáš Kaiser, šéfredaktor serveru iDnes.cz, v případě Deníku Právo Vladimír Dušánek, šéfredaktor serveru Novinky.cz a za server HN.cz rozhovor poskytl šéfeditor webu Vladimír Dubský.

Kapitola poskytuje ucelený pohled na dílčí části problematiky a rozvíjí také odpovědi na tři již zodpovězené vedlejší výzkumné otázky. Kapitola také poskytuje odpověď na poslední vedlejší výzkumnou otázku: *VVO4: Jaký je vztah mezi redakcí tištěného média a redakcí zpravodajského serveru?*

V poslední části se kapitola zaměřuje na nejdůležitější body, představuje klíčové závěry a komparuje je mezi jednotlivými zvolenými médii. Právě tím autorka zodpovídá hlavní výzkumnou otázku: *HVO: Jak se odlišuje přístup vybraných médií k přidruženým online zpravodajským serverům?*

5.1 (Spolu)práce redakcí novinové a webové verze média

V této části autorka pracuje s dílčími výsledky analýzy, konkrétně s poměrem textů vydaných v tištěné a online verzi a s posuny ve vydání. U jednotlivých médií postupně představuje přístupy k této problematice.

5.1.1 (Spolu)práce redakce Mladé fronty DNES a iDnes.cz

V rámci kvantitativní obsahové analýzy autorka práce nalezla v deníku Mladá fronta DNES 54 textů odpovídajících předem vytyčeným definicím, které následně více zkoumala. Konkrétně se jednalo o devět textů z pondělí 2. 1. 2023, šest textů z úterý 10. 1. 2023, osm textů ze středy 18. 1. 2023, dvanáct textů z čtvrtka 26. 1. 2023, devět textů z pátku 3. 2. 2023 a devět textů ze soboty 11. 2. 2023. Z nich bylo na webové verzi iDnes.cz pětatřicet textů vydáno a šestnáct nikoliv.

Autorka práce se proto v rámci polostrukturovaného rozhovoru zajímala, co volbu vydání na webu ovlivňuje a kdo rozhoduje o tom, zda bude text na webu vydán či nikoliv. K tomu Matyáš Kaiser uvedl: „Pro toto máme vedoucí vydání, a to jak na iDnes.cz, tak pro MF DNES. Tito lidé spolu komunikují a o tématech se debatuje na poradách. Pokud se vedoucí vydání z MF DNES dozví, že na webu se pracuje na kvalitním tématu, přebírá si ho novin a opačně,

pokud novinář z tisku objeví něco aktuálního, text se využívá pro web.“ [188]

Na otázku, zda přebírají texty spíše noviny od webu nebo opačně, Kaiser odpověděl, že se v posledních letech jakožto šéfredaktor webu iDnes.cz snažil o to, aby tento vztah fungoval vzájemně. „iDnes má dnes svoje domácí či zahraniční oddělení, které produkuje autorské texty a pokud je text dobrý, tak je samozřejmě ideální jej dát do novin. Zároveň úmrtnost novin je velká a přebírání na web dává velký smysl, protože je škoda text nevyužít, když už jej jednou někdo vytvořil. Obě varianty jsou tedy možné, dnes lze standardně veškerou produkci novin najít na iDnesu a zároveň může čtenář vidět podpisy redaktorů iDnes.cz v novinách,“ dodal Kaiser v rámci rozhovoru.[189]

Aby mohla autorka práce odpovědět na vedlejší výzkumnou otázku „*VVO4: Jaký je vztah mezi redakcí tištěného média a redakcí zpravodajského serveru?“*, ptala se respondenta i na tuto oblast. Podle Kaisera se historicky jednalo o oddělené redakce, kdy Mladá fronta DNES byla jednou a iDnes.cz druhou. Dnes však již mezi nimi funguje přirozená synergie a redakce spolupracují jako jeden tým, přestože jsou rytmy obou médií odlišné. „Noviny pracují s určitým dlouhodobějším plánem a směřují k uzávěrce v konkrétních dnech, web oproti tomu funguje čtyřiadvacet hodin, sedm dní v týdnu, kvůli čemuž se jejich práce zcela sjednotit nedá. Nicméně jedna redakce bez druhé už nedokáže fungovat. Díky tomu totiž máme autory vytvářející větší a obsáhlejší texty, ale zároveň i takové, kteří dokáží rychle reagovat na aktuality, kterých je dnes desítky až stovky denně. Redakce se doplňují,“ uvedl k problematice Kaiser s tím, že zatímco iDnes musí jako mainstreamové médium pokrývat mnoho témat, Mladá fronta se soustředí na témata s přesahem a na vlastní zjištění.[190]

Co se týče posunu ve vydání textů na webu oproti novinám, které bylo podle obsahové analýzy buď mínus jeden den anebo plus jeden den, rozhoduje o něm podle Kaisera speciální tým, složený převážně z editorů. „Některé texty se vydávají o půlnoci, některé dopoledne, některé v osm večer, některé den před vydáním novin. Zároveň do tohoto procesu samozřejmě vstupují také autoři textů,“ vysvětlil současný šéfredaktor Mladé fronty DNES s tím, že pokud autor textu ví, že na jeho tématu pracuje také konkurence, nebo že je k němu druhý den tisková konference, nelze text dále držet a čekat na vydání v novinách. „Konkurence už u nás není na úrovni novin, ale právě v online zpravodajství. Pokud se něco stane a víme, že na události nebo tématu někdo další pracuje, tak třebaže je to zjištění novinářů z MF DNES, přirozeně začalo docházet k tomu, že je text publikován dříve na iDnes.cz než v novinách. Sehrává tedy roli, zda

[188] Kaiser, 17. duben 2023
[189] Kaiser, 17. duben 2023
[190] Kaiser, 17. duben 2023

má téma někdo jiný a také, zda je u tématu potenciál, že nás bude někdo citovat a monitorovat," zakončil téma Kaiser s tím, že to nejhorší, co se může stát je skvělé téma v MF DNES, které zmonitoruje ČTK, vydá jej veškerá konkurence a iDnes.cz jej nemá.[191]

5.1.2 (Spolu)práce redakce Deníku Právo a serveru Novinky.cz

V případě analýzy Deníku Právo autorka nalezla 99 textů, které odpovídaly předem stanoveným definicím a které autorka nadále zkoumala. Konkrétně se jednalo o deset textů z pondělí 2. 1. 2023, osmnáct textů z úterý 10. 1. 2023, čtrnáct textů ze středy 18. 1. 2023, čtrnáct textů z čtvrtka 26. 1. 2023, devatenáct textů z pátku 3. 2. 2023 a osmnáct textů ze soboty 11. 2. 2023. Z nich bylo na webu Novinky.cz dvaapadesát textů vydáno a sedmačtyřicet nikoliv.

Vzhledem k tomu, že autorka v rámci obsahové analýzy zaznamenala dvojité pokrytí určitých témat (pokryta byla v Právu i na Novinkách odlišnými autory), zeptala se právě na to šéfredaktora serveru Novinky.cz Vladimíra Dušánka. Z jeho odpovědi vyrozuměla, že redakce Práva a Novinek aktuálně nespolupracují tolik, kolik by šéfredaktor považoval za ideální. Přiznal, že některá témata jsou pokryta jak autorem z novin, tak autorem z webu, a to je chyba. „Chybí nám někdy lepší koordinace. Nicméně právě to je něco, čím si redakce prochází nyní a co ji čeká v nejbližší době. Postupně budeme slučovat všechna oddělení, začali jsme zahraniční rubrikou Novinek a Práva. Rádi bychom, aby do budoucna zůstala jedna společná redakce," uvedl Dušánek s tím, že v praxi je to tak, že zahraniční redaktoři Práva začali chodit do směn Novinek a veškeré texty, které napíše jakýkoliv redaktor, ať už původem z Práva nebo Novinek, píše do redakčního systému Novinek. Odpoledne přijde novinový editor, který si z něj vybere materiály, ať už vydané nebo nevydané, a udělá z nich novinové stránky.

Současná situace je však podle něj taková, že redakce Práva a Novinek jsou dvě struktury, které spolupracují, ale koordinace není bezproblémová. Stane se tedy, že se na jedné akci potká redaktor Práva a Novinek, přičemž by stačilo, aby dorazil pouze jeden z nich.[192] Ke spolupráci obou redakcí dále uvádí, že jsou aktuálně nastaveny tak, že v případě, kdy se něco děje a je velká pravděpodobnost, že se k této informaci dostane i konkurence, novinář má povinnost zveřejnit ji okamžitě na Novinkách. „Na druhou stranu s věcmi, které jsou exkluzivní a o kterých jsme přesvědčeni, že je nebude mít konkurence, není třeba tolik spěchat. Může to být cokoliv, kupříkladu i soud, kde novinář vidí, že je jediný. V takovém případě s textem můžeme naložit jakkoliv: můžeme ho dát novinám a s publikováním na webu vyčkat, to je na uvážení," uvedl k problematice Dušánek s tím, že pokud se Novinky dostanou k materiálu, o

[191] Kaiser, 17. duben 2023
[192] Dušánek, 18. duben 2023

kterém ví, že ho nemá nikdo jiný, často jej vydají noviny a Novinky ve stejný den.

Co se týče dalších informacích ohledně určitých zpoždění vydání, která podle analýzy v případě Novinek činila od minus jednoho dne až po plus osm dní, uvedl Dušánek, že s vydáním některých materiálů na webu nespěchají. „Do určité míry se snažíme noviny šetřit, nevydrancovat je hned ráno, jak se objeví v trafikách. Z obsahu novin si vybírám, co převezmeme na Novinky ještě večer, když jdou stránky do tiskárny. Pokud si článek vyberu, dávám k němu zpravidla doprovodnou informaci pro webové editory o tom, jak s nimi naložit: zda je mají vydat ihned, nebo jestli s jejich vydáním nemusejí pospíchat. Některé texty jsou tak vydány i s několikadenním zpožděním," řekl k tematice s tím, že existují texty, které Novinky.cz nepřebírají, protože je šéfredaktor přesvědčen, že by nezafungovaly nebo má na výběr témat jiný pohled, a to kupříkladu pokud se novinář z ekonomické rubriky Práva věnuje tématu, které šéfredaktor Dušánek osobně nepovažuje za důležité. „Tím nezpochybňuji výběr novin, Právo má trochu jiné čtenáře. Nicméně už vím, že toto konkrétní téma by na Novinkách nezafungovalo. Na internetu je zpětná vazba od čtenáře okamžitá, v tom je online unikátní. Zároveň mou strategií je, abychom na webu nedělali zbytečné zprávy. Některé servery se řídí opačnou logikou a publikují co největší množství textů, zahlcují čtenáře. To je z mého pohledu špatně. Protože důležitou zprávu má pak čtenář zabalenou do množství informací, které ho nezajímají," řekl Dušánek s tím, že Novinky.cz se snaží vybírat zprávy, které mají za to, že by měl čtenář dostat.[193]

5.1.3 (Spolu)práce redakce Hospodářských novin a serveru HN.cz

V případě analýzy Hospodářských novin autorka nalezla 42 textů, u kterých se jednalo o autorské texty z českého prostředí. Konkrétně se jednalo o pět textů z pondělí 2. 1. 2023, devět textů z úterý 10. 1. 2023, devět textů ze středy 18. 1. 2023, devět textů z čtvrtka 26. 1. 2023, deset textů z pátku 3. 2. 2023. Veškeré tyto texty autorka práce taktéž nalezla na webu HN.cz, přičemž již před vedením polostrukturovaného rozhovoru předpokládala odlišný přístup na rozdíl od dvou přechozích médií, a to vzhledem k tomu, že v případě webu HN.cz a Hospodářských novin zaznamenala posuny ve vydání pouze minus jeden den.

V rámci těchto médií tedy byly texty vydávány buď ve stejný den, anebo byly texty vydávány na webu s předstihem od novin. Tuto domněnku pak potvrdil respondent, šéfeditor webu Vladimír Dubský, když uvedl že v rámci těchto médií existuje pouze jedna redakce a autorský text je publikován buď na webu anebo na webu a případně také v novinách. „Poté se případně řeší, jaký den bude text vydán kde. Tím, že jsme téměř plně placený web, tak vše, co

[193] Dušánek, 18. duben 2023

se objeví v papíru, se nějakým způsobem promítne do webu. Žádná skupina předplatitelů nesmí být ochuzena. Každý den stavíme vydání novin, ale může se v nich objevit i text, který byl již předchozí den na webu," vysvětlil Dubský s tím, že podle něj novinám neškodí, pokud je text vydán dříve na webu než v novinách, jelikož jsou autorské články na webu uzamčené. A to znamená, že čtenář za ně musí zaplatit, ať už si je koupí v novinách nebo na webu. Rozhodnutí, zda bude text vydán také v novinách, a nikoliv pouze na webu, podle Dubského probíhá na poradách složených ze šéfredaktora, zástupců, šéfů jednotlivých redakcí, jeho samého anebo jeho zástupce za web. „Právě zde se dělá sumář toho, co za témata jednotlivá oddělení nabízejí. Z porady vyplyne řazení novin. Máme zde velkou tabuli, kde jsou načrtnuté novinové stránky a už tam se rozděluje, které konkrétní texty budou na všech šestnácti stranách novin. Poté si vedoucí vydání tento plán zapíše, včetně toho, kdo bude texty editovat a podobně," uvedl k tématu Dubský.

Co se pak týče klíče, podle kterého jsou texty vydané na webu buď ve stejný den jako v novinové verzi nebo ještě o den dříve, záleží toto podle šéfeditora na rozhodnutí čistě vnitroredakčním. „U některých informací či rozhovorů může být jisté časové embargo anebo se nám hodí vyčkat z jiných důvodů. Naopak texty, které vychází v našem pátečním, vlajkovém vydání, dáváme na web již ve středu, či čtvrtek, ale je to čistě naše rozhodnutí. Oproti ostatním webům je naše situace zásadně jiná, jsme relativně malé médium a delší dobu téměř stoprocentně za paywallem," zakončil Vladimír Dubský s tím, že proto se přístup tohoto média liší od ostatních.[194]

5.2 Formální a obsahové odlišnosti v tištěné a online verzi textů

V následující části autorka představuje komplexnější pohledy na problematiku obsahové a formální stránky textů, které byly v médiích vydány jak v tištěné verzi, tak v onlinové. V této části využívá autorka kvantitativní obsahové analýzy z pohledu rozšíření onlinových textů o další informace, nové citace, rozšíření původních citací, změny v titulku, změna perexu a doplnění o fotografie, videa, grafy či embedy tweetů a facebookových příspěvků. V rámci polostrukturovaných rozhovorů pak autorka konfrontovala respondenty s výsledky této analýzy a zároveň se zajímala o to, jakým způsobem redakce při přebírání textů z novin pracuje s jejich formální a obsahovou stránkou.

[194] Dubský, 20. duben 2023

5.2.1 Formální a obsahové odlišnosti v tištěné a online verzi textů u Mladé fronty DNES a iDnes.cz

Co se týče rozšíření textů na webu iDnes.cz o informace, které nemohl najít čtenář u tištěné verze média, autorka v rámci obsahové analýzy zaznamenala sedmnáct takových, u kterých k rozšíření o další informace nedošlo a osmnácti takových, u kterých ano. K přidání citací, které čtenář nemůže najít v tištěné verzi, ale naopak v onlinové ano, došlo opět v osmnácti případech a v sedmnácti nikoliv. Nakonec k rozšíření citací, které čtenář může najít v tištěné verzi, došlo v případě zkoumaných textů u pěti textů, u třiceti nikoliv. K tomuto tématu Matyáš Kaiser uvedl, že se rozšíření onlinového textu děje primárně ve chvíli, kdy došlo k určitému vývoji v situaci. „Uzávěrka novin je ve 20:20 a může se stát, že ještě poté se situace změní. Příkladem může být vytvoření rozhovoru s ministrem zdravotnictví během covidu, kdy ještě večer po uzávěrce proběhla tisková konference k zasedání vlády. Ta byla pro text stěžejní, a proto nebyl přebrán 1:1, ale ještě doplněn o tyto informace," uvedl Kaiser s tím, že také může nastat situace, kdy původní text přinese reakce a poté je na uváženou, zda je vhodné tyto reakce doplnit. Jinak podle něj ale není mnoho důvodů texty z novin obsahově přepracovávat.

Zároveň však dodal, že je běžnou praxí, aby reportér novin při práci na autorském tématu vytvořil produkt navíc pro web. „Například pokud novinář dělá rozhovor pro článek, tak celý tento rozhovor publikujeme na webu," dodal Kaiser, čímž potvrdil zjištění autorky práce, která během kvantitativní obsahové analýzy několikrát v novinových vydáních Mladé fronty DNES narazila na velmi krátkou část rozhovoru, u níž byla poznámka o možnosti přečíst celý text na webu iDnes.cz.

Potvrdil však, že v případě přebírání textu z Mladé fronty DNES na iDnes.cz, ale i opačně, edituje vytvořený text editor, který se na daný formát zaměřuje. Uvedl, že jelikož mají noviny určitý layout[195], musí se mu text přizpůsobit. „Autoři v novinách píší na určitý počet znaků, který je sice v Mladé frontě DNES poměrně variabilní, nicméně stále autoři s jistým omezením pracují. Osobně si myslím, že i na webu by měl být limit znaků, nicméně fakticky je v tomto ohledu autor neomezený. Nezáleží na tom, zda bude text o odstavec kratší nebo delší," řekl v rozhovoru Kaiser s tím, že právě proto je třeba přizpůsobit webový text z pro novinový rozměr a v opačném případě je potřeba upravit titulek, lead textu a vytvořit perex, který na iDnes.cz tvoří maximálně 300 znaků.

V návaznosti na to pak autorku práce podrobněji zajímal i přístup ke změnám titulku, kterou při obsahové analýze zaznamenala u devětadvaceti případů, a tedy pouze u sedmi

[195] Z novinářského slangu, volně přeloženo jako určitý daný rozměr.

nikoliv. K tomu Kaiser uvedl, že v rámci redakce považují novinový titulek za úderné sdělení, které upoutá, a to na poměrně malém počtu znaků. Oproti tomu titulek na iDnes.cz má normu 75 znaků a je tam tedy potřeba trochu barvitěji a poutavěji popsat situaci.[196]

Zároveň potvrdil, že na webu pracuje redakce odlišným způsobem s grafickou stránkou textů, konkrétně s takovou, která je více interaktivní a redakci k ní často využívá Infogramu.[197] „Věci se pro webovou grafiku překreslují a samozřejmě se texty doplňují o mnohem více fotografií, jelikož to pro iDnes.cz znamená více pageviews. Z toho důvodu jsou pro nás fotogalerie, prolinky na související texty a videa, velmi důležité," řekl Kaiser s tím, že se jedná o přesně to, co noviny neumožňují a potvrdil tím výsledky analýzy, podle kterých došlo k doplnění o fotografie ve třiadvaceti případech, k doplnění o video v deseti případech a k doplnění o graf v pěti případech. O embed twitterového či facebookového příspěvku byl pak doplněn pouze jeden ze zkoumaných textů.

5.2.2 Formální a obsahové odlišnosti v tištěné a online verzi textů u Deníku Právo a Novinek.cz

Co se týče rozšíření textů, které byly publikovány na webu, autorka zaznamenala patnáct takových, u kterých k rozšíření o další informace nedošlo a sedmatřicet takových, u kterých ano. K přidání citací, které čtenář nemůže najít v tištěné verzi, ale naopak v onlinové ano, došlo ve třinácti případech a v devětatřiceti nikoliv. K rozšíření citací, které čtenář může najít v tištěné verzi, došlo v případě zkoumaných textů u pěti z nich, u sedmačtyřiceti nikoliv. K této tématice šéfredaktor zpravodajského serveru Novinky.cz Vladimír Dušánek uvedl, že texty, které se Novinky rozhodnou převzít z novin, nečte znovu pouze webový editor, ale určitá témata nechává přečíst také webové specialisty na příslušnou oblast. Takovým druhem textů mohou být kupříkladu ty s technickým námětem, a to ať už se jedná o auta, počítače nebo také elektroniku.[198] K rozšíření textu pro web může ale podle Dušánka dojít i z dalších důvodů. „Stát se také může, že se v novinách objeví krátký článek s tématikou, která mě zaujme. A jelikož by jednak nebylo ideální přejímat jen tak krátký článek na web, ale také mi přijde, že by si téma zasloužilo více prostoru, převezmeme na Novinkách základ z novin a rozšíříme ho," uvedl Dušánek.

Přestože však přebírané texty podle Dušánka někdy čtou i dva lidé, na první pohled si lze všimnout, že redakce Novinek oproti ostatním zdaleka tolik neupravuje titulky textů pro

[196] Kaiser, 17. duben 2023
[197] Jedná se o intuitivní vizualizační nástroj.
[198] Dušánek, 18. duben 2023

webovou verzi. Změnu autorka práce zaznamenala v rámci obsahové analýzy u dvaadvaceti případů a u třiceti nikoliv. Toto zjištění Dušánek potvrdil, když v rozhovoru uvedl, že pro Novinky není novinový a webový titulek zásadně rozdílným. „Pokud jde navíc o zprávy Práva ze strany jedna, tak u nich ještě donedávna dělal titulky Zdeněk Porybný, kterého považuji za nejlepšího titulkáře novin v České republice. A sahat na to nejlepší je škoda. Samozřejmě, někdy je titulek takový, že je do něj potřeba zasáhnout, to se děje podle potřeby. Vidíme, jestli titulek na čtenáře funguje nebo ne. Podle dat ihned zjistíme, zda text má či nemá ohlas a podle toho lze případně i titulek měnit," řekl Dušánek s tím, že to však dělá redakce oproti konkurenci méně.

Poslední oblastí, na kterou se autorka v rámci tématiky formálních a obsahových změn u přebíraných textů šéfredaktora ptala, bylo přidávání grafických prvků, jakými jsou fotografie a video. Autorka přidání fotografií zaznamenala z analyzovaných dvaapadesáti textů u dvaceti, v případě videa u jedenácti. Tyto prvky považuje Dušánek za přidanou hodnotu webu, stejně jako embedy tweetů a facebookových příspěvků relevantních k tématu či odkazy na další články, které se tématu věnují. „Samozřejmě tomu tak není vždy, někdy vyjdou texty v podobě, v jaké byly publikovány v novinách," uvedl Dušánek s tím, že záleží také na tom, kolik je na úpravy textu času.

5.2.3 Formální a obsahové odlišnosti v tištěné a online verzi textů u Hospodářských novin a HN.cz

Co se týče rozšíření textů, které byly publikovány na webu, autorka zaznamenala jednadvacet takových, u kterých k rozšíření o další informace nedošlo a jedenadvacet takových, u kterých ano. K přidání citací, které čtenář nemůže najít v tištěné verzi, ale naopak v onlinové ano, došlo ve dvaceti případech a ve dvaadvaceti nikoliv. K rozšíření citací, které čtenář může najít v tištěné verzi, došlo v případě zkoumaných textů u sedmi z nich, u pětatřiceti nikoliv.
Rozšiřování textů Vladimír Dubský potvrdil, nicméně dodal, že se v rámci redakce o této otázce debatuje. „Dříve mi přišlo nefér, že upíráme další informace, které se v textu objevili na webu, našim novinovým předplatitelům. Nicméně aktuální předplatitelé papírových Hospodářských novin mají nyní jako bonus přístup i na zpravodajský server, což dříve neměli," řekl Dubský s tím, že však i u tohoto rozšiřování existují určité mantinely, a to i proto, aby se s texty dalo pracovat a pohybovat mezi webem a tištěnou verzí. „Proto máme čtyři základní velikosti článků, do kterých by se měl autor vejít a je se svým vedoucím předem dohodnutý, jaká velikost článku bude. Aby s ním následně nebylo příliš mnoho práce, pokud by se dával do novin," dodal Dubský s tím, že v rámci textu však může autor vyznačit odstavce, které jsou navíc a mají

jít pouze na web. Potvrdil také, že ve chvíli, kdy se redakce rozhodne text publikovat také v tištěné verzi, edituje jej znovu novinový editor, pokud jej needitoval již pro webovou verzi. „Děje se to tedy hlavně ve chvílích, kdy je článek na web přidán rychle, protože se jedná o velkou, aktuální záležitost. Tehdy redaktor text napíše, webový editor zedituje, nicméně následně může být doplněn o nová zjištění. Pokud se rozhodneme tento text vydat následující den v novinách, přečte si ho znovu novinový editor a případně upraví," řekl Dubský s tím, že je to zároveň něčím, co by redakce chtěla změnit tak, aby tato situace nastávala co nejméně. „Pokud článek vyjde už jednou zeditovaný na webu, nechceme, aby bylo nutné jej znovu editovat. To se nyní děje, pokud text už při vydávání na web edituje novinový editor a automaticky ho přizpůsobuje novinovému formátu," uvedl Dubský a dodal, že s takovým textem se již dále nemusí nic dělat.

Co se týče změny titulků oproti tištěné verzi, autorka ji zaznamenala u devětadvaceti případů a pouze u třinácti nikoliv, k čemuž Dubský potvrdil, že k novinovému titulku přistupuje redakce odlišným způsobem než k webovému, a to jednak proto, že papír má své limity ohledně počtu znaků, v čemž je web flexibilnější a zároveň chtějí čtenáře připoutat k textu jiným způsobem než u novin.[199] „Pokud si čtenář noviny koupí, už za ně zaplatil. A to znamená, že můžeme v titulku prozradit téměř veškerý obsah textu. Na webu s titulky pracujeme jinak: nechceme být clickbaitoví, ale spíš se snažíme naznačit jen část informace," řekl Dubský a dodal, že jeden ze základních způsobů, jak získávat nové předplatitele je skrze článek, který čtenáře zaujme natolik, že si předplatné koupí. „Proto už v titulku, případně v první části textu, která je odemčená, nesmíme říct vše. To by nám řady čtenářů nerozšiřovalo. Titulek je tedy velmi důležitý, a i proto máme nový nástroj, který je schopný dát čtyři titulky pro konkrétní text do soutěže a vyhodnotí, který je nejúspěšnější," dodal Dubský a s tím, že právě ten nakonec zůstává.

K přidání fotografií u textu pak podle analýzy došlo ve čtrnácti případech, u osmadvaceti nikoliv. K doplnění o graf, který čtenář nemohl najít v tištěné, ale pouze onlinové verzi došlo z analyzovaných textů ve čtyřech případech, k čemuž Dubský uvedl, že se někdy stane i to, že je na webu grafika větší. „Web má tu výhodu, že grafy zde mohou být interaktivní, to v novinách nejde, a proto jsou jednodušší. Také novinové grafiky mají zaujmout a na první pohled mít jasné sdělení, proto velké grafiky do novin děláme jen jednou za čas," řekl šéfeditor. Vzhledem k tomu, že v analyzovaném období nezaznamenala autorka v rámci obsahové analýzy přidání žádného videa, ptala se nakonec Vladimíra Dubského i na toto. A ten potvrdil,

[199] Dubský, 20. duben 2023

že redakce s videi u článků nepracuje, příležitostně pouze ve smyslu, kdy web přebírá kupříkladu streamy. „K vyrábění našich vlastních videí nemáme kapacitu. Debatuje se o tom, ale samozřejmě je to velká investice a produkce není jednoduchá," zakončil téma.

5.3 Monetizace (nejen) přebíraných textů

V následující části autorka představuje pohledy jednotlivých médií k otázce monetizace vydávaných textů, a to nejen těch převzatých z novin. Přestože v rozhovorech kladla otázky na texty převzaté z novin, přirozeně u všech rozhovorů došlo k debatě na téma monetizace v médiu jako takovém a pro doplnění kontextu autorka považuje za vhodné, aby byla tématika v práci doplněna i těmito informacemi.

5.3.1 Monetizace textů na zpravodajském serveru iDnes.cz

Přestože autorka vstupovala do analýzy v této části s předpokladem, že veškeré texty vydané v Mladé frontě DNES a poté převzaté na web iDnes.cz budou monetizovány, k vystavění paywallu došlo pouze u osmnácti textů a u sedmnácti nikoliv. Podle Kaisera je to správný poznatek. „Pro mě je sice postavení za paywall určitá úcta vůči čtenáři, který si text přečetl v koupených tištěných novinách, ale zároveň je vždy třeba zvažovat konkrétní téma. Zda je pro prémiové uživatele atraktivní anebo jestli má potenciál přilákat nové předplatitele," uvedl Kaiser s tím, že redakce také razí myšlenku, aby základní zpravodajství bylo odemčené. Klíč je podle něj jednoduchý: pokud by takový obsah zpravodajský server zamkl, připravuje se o uživatele, kteří ho najdou jinde. „Zároveň bychom tím potenciálně mohli posilovat dezinformační scénu, jelikož základní zpravodajství by se nedostalo k běžným lidem, kteří se pak mohou uchylovat k tomu, že zprávy čtou na nejrůznějších webech, které právě šíření dezinformací posilují," odůvodnil Kaiser a dodal, že placený obsah musí splňovat parametr exkluzivity. „V rámci prémiového obsahu se jedná o naše zjištění, náš rozhovor, náš autorský text, náš seriál a tak dále. Něco, co najdou čtenáři jen u nás nebo ve formě, která je prémiové rubrice odpovídající," dodal Kaiser s tím, že u prémiových textů lze také vyjít ze základní informace, která však musí mít přidanou hodnotu. „To je pak text, který lze vložit do prémiové sekce," pokračoval Kaiser, avšak vzápětí dodal, že to je pouze základní klíč, do kterého vstupují další parametry, především analytické. „V tuto chvíli si myslím, že jsme ve dvaceti až třiceti procentech znalostí problematiky. Personifikace obsahu, analýzy toho, jaká témata fungují, odkud člověk přichází, sledování, co čte, či jak dlouho tráví v textu: to vše hraje roli v tom, jak pracovat s placeným obsahem," uvedl šéfredaktor Mladé fronty DNES.

Co se týče budoucnosti iDnes.cz a jeho monetizace, má Kaiser za to, že by se lidé měli

naučit za mediální produkty platit, čímž se podle něj však otevírá další otázka, a to, zda se má v médiích nadále vyskytovat reklama. „V tento moment je placený segment minoritní, jelikož jen velmi malý segment trhu je obecně ochoten platit za obsah. […] Nicméně dnes již reklama nefunguje jako dříve a hledají se cesty, jak redakce uživit. Kdyby byl minoritní příjem z reklamy, pak je možné zvážit jiný postup. Ale v tuto chvíli a v konkurenci jaká je, si nemůžete dovolit mít vše za paywallem. Zároveň jsem ale rád, že se spousta serverů rozhodla jít cestou placeného obsahu," řekl Kaiser s tím, že tato volba je bolestivá pro všechny, kteří se touto cestou rozhodli jít, protože si tím servery ubírají čtenáře i návštěvnost, ale je to podle něj správná cesta, která se vyplatí až za nějakou dobu. „V tuto chvíli bych tedy vše nezamykal, ale jak budeme pokračovat do budoucna, je otázka," zakončil Kaiser.

5.3.2 Monetizace textů na zpravodajském serveru Novinky.cz

Z povahy webu Novinky.cz nebylo překvapivým zjištěním, že žádný z textů zkoumaných v rámci obsahové analýzy, nebyl postaven za paywall. Podkapitola v tomto ohledu proto není příliš obsáhlá, jelikož šéfredaktor serveru uvedl, že toto je poznatek správný a redakce v tomto ohledu nic měnit neplánuje. „Toto není naše politika, Novinky stavíme na běžném zpravodajství, již několikrát jsme použili výraz *chleba s máslem*. Přinášíme informace o tom, že je havárie na I. P. Pavlova nebo že dnes přiletěl Putin do chersonské oblasti," uvedl šéfredaktor Dušánek s tím, že je přesvědčen, že toto běžné zpravodajství by nemělo stát za paywallem. „Jedná se o informace, které se člověk dozví všude a rozdíl je jen v kvalitě, rychlosti, jak je médium zabalí a podá," dodal Dušánek s tím, že pokud by něco z mediálního domu Seznam.cz mohlo stát za paywallem, pak jsou to některé texty Seznam Zpráv. Nicméně ani u nich se nic takového neděje, jelikož takovou politiku Seznam.cz podle šéfredaktora Novinek jednoduše nemá. „Nevím přesně, jaká politika je v tomto ohledu plánována do budoucna, ale myslím, paywally to nejsou," zakončil a dodal, že jediné, co si na těchto serverech může čtenář zaplatit je to, že před videi nebude muset sledovat reklamy.

5.3.3 Monetizace textů na zpravodajském serveru HN.cz

Naopak veškeré texty, které autorka v rámci obsahové analýzy zkoumala, byly v případě serveru HN.cz za paywallem, přičemž Vladimír Dubský k této tematice uvedl, že monetizace není v redakci navázaná na to, zda byl text vydán v novinách či nikoliv, ale odvíjí se od autorství. „Pokud máme autorský text, jedná se o vlastní materiál, jakým je rozhovor, analýza, zpráva, ale i veřejně dostupná zpráva, která je rozšířena o přidanou hodnotu, pak jsou zamčené.

Jediné, co bývá odemčené jsou zprávy z ČTK[200], podcasty a také newslettery," řekl Dubský s tím, že pro další úspěšné fungování se věci jistě budou muset dále měnit, respektive spíše vyvíjet. „Základ pro to, aby placený obsah fungoval, jsou data. Potřebujeme co nejvíc dat v reálném čase a umět je používat. Sesbírat data už všichni umí, ale v reálném čase je interpretovat, to je mnohem těžší. Nyní proto například zkoušíme dát do každého článku do prvního, odemčeného odstavce prolink na náš vlastní zamčený článek k tématu, abychom byli schopni zachytit větší množství předplatitelů. Posíláme také newslettery a plánujeme psát lidem, kterým někdo odemknul článek. To je novinka, kterou chystáme do blízké budoucnosti," řekl Dubský a dovysvětlil, že pokud kdokoliv dostane odkaz na odemčený článek, bude tento člověk muset nechat redakci svůj e-mail. Další změny podle něj musí proběhnout v komunikaci s už stávajícími předplatiteli. „Cílem je pasivně navyšovat počet předplatitelů tím, že je přesvědčíme, aby si produkty předpláceli nadále a aby neodcházeli. Průběžně totiž redakce nabírá nové předplatitele, ale dokud je neudrží, nejedná se o ideální stav.

Vzhledem k tomu, že na trhu existují konkurenční servery, nabízející zpravodajství zadarmo, které jsou tak velké, že si s cenou reklamy mohou dělat prakticky cokoliv, je inzertní trh podle Dubského velmi nestabilní, a i proto chce redakce i nadále postupovat formou placeného obsahu. „Reklamu chceme mít určitým způsobem zahrnout jak v novinách, tak na webu, nicméně předplatné je stabilní příjem a pokud je stabilně rostoucí, je to ta nejlepší situace, protože čtenáři jsou ušetřeni inzerce," zakončil Vladimír Dubský.

5.4 Klíčové závěry

V této části autorka postupně představuje odpovědi na jednotlivé vedlejší výzkumné otázky a vzhledem k tomu, že na ně odpovídá v rámci každého média, zajistí tím i komparaci, kterou bude moct čtenář jednoznačně vyčíst. Postupně se tak dopracovává až k odpovědi na hlavní výzkumnou otázku, která komparaci pokrývá souhrnně.

Jako **první vedlejší výzkumnou otázku** si autorka určila „*Vydávají média totožné texty dříve nebo později na online zpravodajském serveru, případně s jakým zpožděním?"* na níž analýzy odpověděla, že:

1) Zpravodajský server iDnes.cz vydává texty převzaté z novin nejčastěji o jeden den později, někdy ale také o den dříve ve srovnání s tištěnou verzí v Mladé frontě DNES.
2) Zpravodajský server Novinky.cz vydává texty, které čtenář může najít také v Deníku Právo nejčastěji o den dříve oproti tištěné verzi, nicméně k vydání dochází oproti

[200] Česká tisková kancelář

serveru iDnes.cz i po mnohem delší době od vydání textu v novinách.

3) Zpravodajský server HN.cz oproti oběma předešlým publikuje texty ve stejný den, v jaký vychází texty v tištěné verzi Hospodářských novin, anebo ještě o den dříve.

Druhá vedlejší výzkumná otázka zněla, zda *„Jsou texty, totožné textům vydaným v tištěné formě, na online zpravodajských serverech monetizovány?“,* přičemž monetizací není míněna inzerce, ale vystavění paywallu. Autorka na ni odpovídá následovně:

1) Zpravodajský server iDnes.cz převzaté texty monetizuje, ne však veškeré. Zda budou texty postaveny za paywall či nikoliv ovlivňuje podle šéfredaktora Matyáše Kaisera více okolností, a ne pouze provázanost s novinami.
2) Zpravodajský server Novinky.cz nemonetizuje žádné texty, a to ani ty převzaté z Deníku Právo.
3) Zpravodajský server HN.cz monetizuje veškeré texty vydané taktéž v novinách, nicméně podle šéfeditora Vladimíra Dubského není paywall provázán s vydáním v novinách, ale s autorstvím textů.

Třetí vedlejší výzkumná otázka zněla *„Jak se odlišuje obsahová stránka textů, jež jsou vydávány v tištěné formě a zároveň na zpravodajském serveru?“* a autorka na ni po svém výzkumu odpovídá následovně:

1) Na webu iDnes.cz dochází u textů o rozšiřování textů o informace, které čtenář nenajde, a to i variantou přidaných či rozšířených citací. Podle Kaisera se toto rozšiřování děje primárně ve chvíli, kdy došlo k určitému vývoji v situaci. Jinak se texty pro web a noviny obsahově nemění. Potvrdil však, že v případě přebírání textu z Mladé fronty DNES na iDnes.cz, ale i opačně, edituje vytvořený text editor, který se na daný formát zaměřuje. U většiny textů vydaných v novinách i na zpravodajském serveru dochází ke změnám titulku, k čemuž Kaiser uvedl, že redakce považuje novinový titulek za odlišný oproti tomu webovému, který má na iDnes.cz normu až 75 znaků. Texty jsou doplňovány o fotografie, videa, ale i interaktivní grafy, prolinky či embedy tweetů a facebookových příspěvků.
2) V případě serveru Novinky.cz docházelo také k častému rozšiřování o informace, přidání citací a občasně také k jejich rozšíření. Šéfredaktor Vladimír Dušánek uvedl, že k tomu dochází, protože texty, které se Novinky rozhodnou převzít z novin, nečte znovu pouze webový editor, ale u určitých témat také weboví specialisté na příslušnou oblast. K rozšíření může ale také dojít ve chvíli, kdy je určitému tématu věnováno v novinách pouze malé množství prostoru a šéfredaktor se rozhodne jej pro web rozšířit. Oproti dvěma zbylým webům Novinky.cz zdaleka tolik neupravují titulky textů pro webovou

verzi, což je zjištění, které Dušánek potvrdil, když v polostrukturovaném rozhovoru uvedl, že pro Novinky není novinový a webový titulek zásadně rozdílným. Přidávání fotografií, videa či dalších interaktivních prvků považuje Dušánek za přidanou hodnotu webu, stejně jako embedy tweetů a facebookových příspěvků relevantních k tématu či odkazy na další články, které se tématu věnují.

3) V případě serveru HN.cz došlo k rozšíření o další informace, včetně přidání a rozšiřování citací u poloviny textů, což šéfeditor potvrdil v rámci rozhovoru s tím, že autor při psaní textu může vyznačit odstavce, které jsou navíc a mají být publikovány pouze na webu. Ve chvíli, kdy se však redakce rozhodne text publikovat také v tištěné verzi, edituje jej přesto znovu novinový editor, pokud jej needitoval již pro webovou verzi. Co se týče změny titulků oproti tištěné verzi, autorka ji zaznamenala u dvou třetin případů, k čemuž Dubský uvedl, že k novinovému titulku přistupuje redakce odlišným způsobem než k webovému, a to jednak proto, že papírový formát má své limity ohledně počtu znaků, přičemž web je flexibilnější a zároveň nemohou u webového titulku prozradit tolik, jako u novinového. Serverové verze textů jsou ve třetině případů doplněny o fotografii, v malém počtu případů také o grafy navíc. Na rozdíl od předchozích médií nepracuje redakce s videi, k jejichž produkci na rozdíl od iDnes.cz a Novinek nemá kapacitu.

Čtvrtou vedlejší výzkumnou otázkou bylo *„Jaký je vztah mezi redakcí tištěného média a redakcí zpravodajského serveru?* k jejímuž zodpovězení sloužily pouze polostrukturované rozhovory. Z nich vyplynulo následující:

1) Podle Kaisera se historicky jednalo o oddělené redakce, kdy Mladá fronta byla jednou a iDnes.cz druhou. Je tomu tak i nadále, nicméně dnes mezi nimi funguje přirozená synergie a redakce spolupracují jako jeden tým, přestože noviny pracují s dlouhodobějším plánem a směřují k uzávěrce v konkrétních dnech, web oproti tomu funguje čtyřiadvacet hodin, sedm dní v týdnu. Kaiser uvedl, že jedna redakce bez druhé už nedokáže fungovat, jelikož má autory vytvářející větší a obsáhlejší texty, ale zároveň i takové, kteří dokážou rychle reagovat na aktuality. O tom, zda bude text z novin vydán na webu či opačně, rozhodují vedoucí vydání, kteří o tématech debatují na poradách, přičemž k přebírání dochází v obou směrech.
2) Současná situace v redakcích Deníku Právo a Novinky.cz je podle Dušánka taková, že se jedná o dvě struktury, které spolupracují, ale koordinace není zcela efektivní. Stává se tedy, že se na jedné akci potká redaktor Práva a Novinek, přičemž by stačilo, aby dorazil pouze jeden z nich. To plánuje redakce v brzké době změnit a provázanost mezi

redakcemi zintenzivnit. Zároveň šéfredaktor uvedl, že i nyní v případě, kdy se něco děje a je velká pravděpodobnost, že se k této informaci dostane konkurence, novinář, třebaže z Práva, má povinnost zveřejnit ji okamžitě na Novinkách.

Co se týče textů, které jsou z novin převzaty na web, vybírá je šéfredaktor sám, přičemž každý z nich doplňuje o doprovodnou informaci pro webové editory o tom, jak s nimi naložit.

3) Vladimír Dubský uvedl, že v rámci Hospodářských novin a serveru HN.cz existuje pouze jedna redakce a autorský text je publikován primárně vždy na webu a případně také v novinách, což je zásadní rozdíl oproti předchozím dvěma médiím. Rozhodnutí, zda bude text vydán také v novinách, a nikoliv pouze na webu, podle Dubského probíhá na poradách složených ze šéfredaktora, zástupců, šéfů jednotlivých redakcí, jeho samého anebo jeho zástupce pro web. Podle Dubského je oproti ostatním webům situace v redakci zásadně jiná, jelikož jsou veškeré texty delší dobu téměř stoprocentně za paywallem.

Pokud má autorka odpovědět na **hlavní výzkumnou otázku** *„Jak se odlišuje přístup vybraných médií k přidruženým online zpravodajským serverům?“,* je třeba zahrnout do této odpovědi veškeré výše zmíněné faktory.

Přístup k přidruženým zpravodajským serverům se u všech zkoumaných médií odlišuje, jak u jejich pozice v médiu, tak u obsahové stránky. Zatímco v rámci Mladé fronty DNES a iDnes.cz se jedná o dvě oddělené redakce, které spolu úzce spolupracují, u Deníku Právo a Novinky.cz se jedná o dvě struktury, které ještě nemají spolupráci natolik zdokonalenou. V případě Hospodářských novin a HN.cz se jedná o jedinou redakci, která navíc stojí primárně na zpravodajském serveru a autorské texty jsou buď vydávány jen na webu, nebo na webu i v novinách.

Ze své povahy mají společné Novinky.cz a iDnes.cz to, že jsou zde publikovány veškeré aktuality, a to ať už s nimi přijde redaktor z novin anebo ze zpravodajského serveru. Co se týče obsahové stránky, texty na Novinky a na web iDnes.cz jsou přebírány z novin, přičemž tento proces funguje i opačně. V případě přebírání textů z novin na web u iDnes.cz o tomto rozhodují vedoucí vydání na společných poradách, u Novinek pak šéfredaktor. Jak již bylo řečeno, u Hospodářských novin se tento proces děje opačně, nicméně i zde se na vzhledu novin podílí řada zástupců média.

Z obsahového pohledu nejsou weby pouze o aktualitách (na které se HN.cz nezaměřuje v takové míře, jako zbylé dva servery), ale také zde média využívají možnosti rozšíření textů o určité informace, doplnění vyjádření a rozšiřování o interaktivní prvky. I toto se ale u dílčích

médií liší, a to tím způsobem, že na iDnes.cz nejsou texty primárně rozšiřovány o další informace, které by neměly povahu reakce na vydaný text nebo se neobjevila zásadní informace po uzávěrce novin, oproti tomu Novinky.cz skutečně pracují více odděleně od Deníku Právo, přebírané texty čte redakční specialista, případně se kratší texty, které uzná šéfredaktor za vhodné, rozšiřují pro web. V případě Hospodářských novin a HN.cz může autor již při tvorbě textu určit, které odstavce jsou pouze pro web.

Všechna média využívají u zpravodajských serverů větší interaktivity, kterou jim webové verze umožňují. Přidávají prokliky, které znamenají více pageviews, ale i fotografie a v případě iDnes.cz a Novinky.cz také videa, které HN.cz neprodukuje. Rozdílný je i přístup k vystavení paywallu, kdy Novinky.cz za něj nestaví žádný z textů, HN.cz za něj staví veškeré autorské texty a v případě iDnes.cz jsou za paywall umísťovány texty na základě množství atributů, nicméně není jím pouze vydání textu v novinách.

6. ZÁVĚR

Autorka v úvodní části představila teoretické aspekty spojené se zvoleným tématem, tedy mediální konvergenci a její typy, internet, internetizaci médií společně se zaměřením na české prostředí, digitalizaci či ekonomické principy médií. Dále představila média, se kterými v rámci práce nadále pracovala, a to i v souvislostech, které navazovaly na teoretickou část. V navazující metodické části autorka představila kvantitativní obsahovou analýzu, kvalitativní polostrukturovaný rozhovor, ale i využívané koncepty, jako je konstruovaný týden. Ty následně prakticky využila v rámci kvantitativní obsahové analýzy a během rozhovorů, jejichž plné znění může čtenář, stejně jako výsledky obsahové analýzy, nalézt v přílohové části práce. Díky těmto dvěma způsobům získávání informací, kombinaci kvantitativní a kvalitativní formy analýzy, je autorka přesvědčena, že se jí podařilo odpovědět nejen na vytyčené vedlejší výzkumné otázky, ale zejména také na otázku hlavní.

Autorka došla k závěru, že přestože veškerá média prošla jistou mírou korporátní konvergence, není tato míra ve všech médiích totožná a díky tomu se také liší přístup jednotlivých mediálních domů k online zpravodajským serverům. Liší se pozice, kterou tyto servery v rámci mediálního domu mají nebo také míra, v jaké jsou propojeny s redakcemi původních, tištěných verzí. Ve stručnosti je možné říct, že největší míra propojení mezi redakcemi existuje v Hospodářských novinách a serverem HN.cz. Ve vysoké míře ji lze spatřovat také u Mladé fronty DNES a serveru iDnes.cz. Nejnižší míru spolupráce a propojení redakcí pak v rámci výzkumu vykázaly redakce Deníku Právo a Novinky.cz. Práce zároveň prokázala, že samotné hlavní funkce zpravodajského webu chápou jednotlivá média různě, což je patrné kupříkladu z rozšiřování textů, pro které mají jednotlivá média odlišné důvody i kupříkladu množství textů, které jsou z novin na web přebírány. Tyto závěry autorka podrobněji představila v části práce nazvané *Zhodnocení výsledků*, kde jsou integrovány výsledky kvantitativní obsahové analýzy a také kvalitativních polostrukturovaných rozhovorů.

Autorka si je vědoma, že na problematiku by mohlo být nahlíženo ze zcela odlišných úhlů pohledu, a to kupříkladu na základě odlišné analýzy. Komparace médií by také mohla probíhat na základě hlubších rozhovorů, a to u více médií nebo například ve srovnání se zahraničními médii. Ty však přenechává dalším autorům.

Summary

The main goal of the thesis was to describe how the media's approach to their online formats, specifically news servers, differs. In the introductory part, the author presented the theoretical aspects related to the chosen topic, i.e. media convergence and its types, the Internet, media internetization together with a focus on the Czech environment, digitalization and economic principles of media. Furthermore, she introduced the media analyzed in her thesis, also in the context that was related to the theoretical part. In the follow-up methodological part, the author introduced quantitative content analysis, qualitative semi-structured interviews, as well as concepts such as the constructed week. She then put these to practical use in the quantitative content analysis and during the interviews, the full text of which, as well as the results of the content analysis, can be found in the appendix section of the thesis.

Through these two methods of gathering information, a combination of quantitative and qualitative forms of analysis, the author believes that she has succeeded in answering not only the set secondary research questions, but most importantly the main research question. The author concludes that although all media have undergone a certain degree of corporate convergence, this degree is not the same in all media, and as a result, the approach of individual media houses to online news sites also varies. In short, it can be said that the greatest degree of interconnection between the editorial offices exists in Hospodářské noviny and the HN.cz server. It can also be seen to a high degree in Mladá fronta DNES and server iDnes.cz. The lowest level of cooperation and interconnection between editorial offices was reported by the editorial offices of Deník Právo and Novinky.cz. The text also showed that the main functions of a news website are seen by the individual media differently, which is evident, for example, from the distribution of texts for which the individual media have different reasons and, for example, the amount of texts that are taken from newspapers to the website. The author has presented these findings in more detail in the *Evaluation of Results* chapter, which integrates the results of the quantitative content analysis as well as the qualitative semi-structured interviews.

Použitá literatura

- ALVESSON, Matt & DEETZ, Stanley. 2000. *Doing Critical Management Research.* [online]. Sage Publisher. [cit. 2023-03-14] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/200025814_Doing_Critical_Management_Research
- ARADSKI, Ilja. 2022. Content Monetization Trends for 2022. *Glimpse.com* [online].[cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://glimpse.me/blog/content-monetization-trends/
- BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. 2019. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0553-3.
- BIALBLOCKI, Tomasz a MOROZ, Janusz. 2006. *Nowoczesne techniki informacji i komunikacji - ich rozwój zastosowanie.* Spoleczenstwo informacyjne. Istota, rozwój, wazwania. Waszawa: Wydawnictwa Akademické i Profesjonalne.
- COLLIER, David. 1993. The Comparative Method. [online]. POLITICAL SCIENCE: THE STATE OF DISCIPLINE II, Ada W. Finifter, ed., American Political Science Association. [cit. 2023-03-14] Dostupné z: https://www.academia.edu/23152273/The_Comparative_Method
- CORNIA, Alessio & SEHL, Annika & SIMON, Felix & NIELSEN, Rasmus. 2017. *Pay Models in European News. Digital News Report 2017.* [online]. [cit. 2023-04-03] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/322156912_Pay_Models_in_European_News
- COVER, Rob a MACEK, Jakub. 2007. *Inter/aktivní publikum: Interaktivní média, narativní kontrola a revize dějin publika.* [online]. 139-158 in New Media & Society, r. 8(1). [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: https://medialnistudia.fsv.cuni.cz/front.file/download?file=2007_02_03_preklad.pdf
- DEUZE, Mark. 2015. *Media life*. [online]. Praha: Karolinum. 267 stran. [cit. 2023-03-08]. ISBN 80-246-2868-6. Dostupné z: https://web-p-ebscohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fMTM2ODA0OV9fQU41?sid=af3deb6f-297d-4c9d-8704-f6a954920cac@redis&vid=0&format=EB&rid=1
- DEUZE, Mark. 2007. *Media work*. Cambridge: Polity Press. 278 stran. ISBN 978-0-7456-3925-3.
- DEVEREUX, Eion. 2007. *Media Studies: Keey Issues and Debates.* London: Sage Publications Ltd. ISBN 978-1-4129-2983
- DISMAN, Miroslav. 2010. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1966-8
- DRÁBOVÁ, R., ZUBÍKOVÁ, Z. Společenské vědy v kostce pro SŠ. 1. vyd. Praha : Albatros Media, 2011. 188 s. ISBN 978-80-2531-565-1
- DVOŘÁKOVÁ, Ilona. 2010. *Obsahová analýza/formální obsahová analýza/kvantitativní obsahová analýza.* [online]. AntropoWebzin. 6(2), 95-99-99. [cit. 2023-03-13]. ISSN 1801-8807. Dostupné z: https://docplayer.cz/115989978-Antropowebzin-2-kvantitativni-obsahova-analyza.html
- FLORIDI, Luciano a Čestmír PELIKÁN. 2019. *Čtvrtá revoluce: jak infosféra mění tvář lidské reality*. [online]. Praha: Karolinum, 273 stran: ilustrace, grafická znázornění; 21 cm. [cit. 2023-03-08]. ISBN 978-80-246-3803-4. Dostupné z: https://web-s-ebscohost-com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fMjA5NzgwOF9fQU41?sid=9098fe94-faa2-4cbe-aec5-7fd022bec13c@redis&vid=0&format=EB&lpid=lp_107&rid=0
- GAVORA, Peter. 2015. *Obsahová analýza v pedagogickom výskume: Pohľad na jej súčasné podoby.* [online].

Pedagogická orientace. 25. 345. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/281995214_Obsahova_analyza_v_pedagogickom_vyskume_Pohlad_na_jej_sucasne_podoby

- GENETTE, Gérard a NEWMAN, Channa, DOUBINSKY, Claude. 1982. *Palimpsests.* Literature in the Second Degree. [online]. Nebraska: University of Nebraska Press. [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: http://users.clas.ufl.edu/burt/posthumographyeditorialexcrecences/palimpsests.pdf
- HART, Keith. 2009. *An anthropologist in the world revolution*. [online]. Anthropology Today, 25(6), 24–25. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: https://www.academia.edu/30282475/AN_ANTHROPOLOGIST_IN_THE_WORLD_REVOLUTION
- HOLM, Anna & GÜNZEL, Franziska. 2017. *Succeeding with freemium: strategies for implementation.* [online]. Journal of Business Strategy. 38. 16-24. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/317136115_Succeeding_with_freemium_strategies_for_implementation
- HSIEH, Hsiu-Fang, SHANNON, Sarah, E. 2005. *Three Approaches to Qualitative Content Analysis.* [online]. Qualitative Health Research 15(9):1277-88 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: *https://www.researchgate.net/publication/7561647_Three_Approaches_to_Qualitative_Content_Analysis*
- HUA (Jonathan) Ye, Xueping YANG, Xinwei WANG & Theophanis C. STRATOPOULOS. 2021. *Monetization Of Digital Content: Drivers Of Revenue On Q&A Platforms*. Journal of Management Information Systems. [online]. 38:2, 457-483. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/citedby/10.1080/07421222.2021.1912934?scroll=top&needAccess=true&role=tab
- CHEN, Andrew. Ad-based versus direct monetization: Which one is better for you? [online]. 2020. [cit. 2023-01-02] Dostupné z: https://andrewchen.com/ad-based-versus-direct-monetization-which-one-is-better-for-you/
- JAEGER, Lisa, HARWOOD, Greg, GRANT, Jonathan, GANSEL, Sina. Global streaming trends 2022: New monetization models meet purchase criteria. *SimonKucher.com.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.simon-kucher.com/en/insights/global-streaming-trends-2022-new-monetization-models-meet-purchase-criteria
- JAKUBOWICZ, Karol. 2013. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. Zlín: Verbum, ISBN 978-80-87500-38-5.
- JENKINS, Henry. 2006. *Convergence Culture.* Where Old and New Media Collide. [online]. New York: New York University Press. ISBN-13: 978-0-8147-4281-5. [cit. 2023-03-07] Dostupné: https://www.hse.ru/data/2016/03/15/1127638366/Henry%20Jenkins%20Convergence%20culture%20where%20old%20and%20new%20media%20collide%20%202006.pdf
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ, 2007. *Média a společnost*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-287-4
- JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara a Jaromír VOLEK. 2006. *Mediální studia*: *východiska a výzvy*. Mediální studia. [online]. 1/2006, s. 8-20. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://medialnistudia.fsv.cuni.cz/front.file/download?file=2006_01_02_volek_jirak_kopplova.pdf
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. 2015. *Masová média*. 2., přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN

978-80-262-0743-6.

- JIRKŮ, Jan, 2020. *Žurnalistická profese 2.0*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-4610-7.
- KÁRA, Karel & Jan ŘEHÁK. 1972. Příspěvek k Metodologii Mezinárodních Komparativních Výzkumů. [online]. Zkušenosti a Poznatky z Výzkumu „Představy o Světě v Roce 2000“. *Sociologický Časopis / Czech Sociological Review*, vol. 8, no. 2, pp. 183–92. *JSTOR*. [cit. 2023-03-14] Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/41128485?casa_token=z-5FVaF-SqIAAAAA%3AFweccWPO9s5ZwWCZL0gPzIdelNhp1h72C5FYjPgQP5bKIJGYor0iJlIUmx1p0VKI11Gdaz4wLoXUsdJNCZIVv4qVOlpKAv1Hf2EZ64LkNxa-aRjKN_4&seq=7
- LAWSON-BORDERS, Gracie. 2003. *Integrating New Media and Old Media: Seven Observations of Convergence as a Strategy for Best Practices in Media Organizations.* [online]. The International Journal on Media Management, **5** (2): 91-99. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/14241270309390023?needAccess=true&role=button
- LEVIÄKANGAS, Pekka. 2016. *Digitalisation of Finland's transport sector*. Technology in Society. [online]. Elsevier. **47**(1), 1–15. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://daneshyari.com/article/preview/375103.pdf
- LISTER, Martin, 2009. *New media: a critical introduction* [online]. 2nd ed. Abingdon: Routledge [cit. 2022-10-23]. ISBN 978-020-3884-829. Dostupné z: https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/reader.action?docID=370928
- MACEK, Jakub, 2011. *Úvod do nových médií* [online]. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě [cit. 2022-10-23]. ISBN 978-80-7464-025-4. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1421/podzim2012/IMK001/um/uvod_do_novych_medii_-_Jakub_Macek_-_OSU_2011.pdf
- MACEK, Jakub. 2019. *Proměny české mediální krajiny a jejich dopady na naše životy*. Být v obraze 2. [online]. Praha: Člověk v tísni. [cit. 2023-03-07]. ISBN 978-80-7591-011-0. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/332396106_Promeny_ceske_medialni_krajiny_a_jejich_dopady_na_nase_zivoty
- MANOVICH, Lev a SEDLÁK, Pavel. 2002. *Principy nových médií. The Language of New Media*. [online]. Cambridge: The MIT Press [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: https://pile.sdbs.cz/docs/Principy_novych_medii.pdf
- MAYRING, Philipp. 2014. Qualitative Content Analysis: Theoretical Foundation, Basic Procesdures and Software Solution. [online]. Klagenfurt. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/39517/ssoar-2014-mayring-Qualitative_content_analysis_theoretical_foundation.pdf
- MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 1999. Praha: Portál, ISBN 80-7178-200-9
- MINÁŘOVÁ, Eva. 2011. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-2979-4.
- MIŠOVIČ, Ján. 2019. *Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor /* Ján Mišovič.Vydání první. Praha: Slon, 2019. 292 stran; 20 cm (Studijní texty; 72. svazek) ISBN:978-80-7419-285-2

- MYLLYLAHTI, Merja. 2014. Digital Journalism. *Newspaper Paywalls – the Hype and the Reality. A study of how paid news content impacts on media corporation revenues.* [online]. 2 (2) 179-194 [cit. 2023-02-15]. Dostupné: https://www.researchgate.net/publication/327321946_Paywalls_and_pay_systems
- NEWMAN, Nic. 2022. *Overview and key findings of the 2022 Digital News Report*. [online]. Reuters Institute. [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2022/dnr-executive-summary
- O'SULLIVAN, John a FORTUNATIOVÁ, Leopoldina. 2021. *Media Convergence. Expanding Perspectives Beyond the Digital.* [online].[cit. 2022-12-13]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/354165341_Media_Convergence
- OHIAGU, O. P. 2011. *The Internet: The Medium of the Mass Media*. [online]. Kiabara Journal of Humanities **16** (2), 225-232 [cit. 2022-12-13] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/284733552_The_Internet_The_Medium_of_the_Mass_Media
- OLECKÁ, Ivana, IVANOVÁ, Kateřina. 2010. *Metodologie vědecko-výzkumné činnosti.* [online]. Olomouc: Moravská vysoká škola. [cit. 2023-04-24] Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Ivana-Olecka/publication/47354706_Metodologie_vedecko-vyzkumne_cinnosti/links/581795c908aeffbed6c33ba7/Metodologie-vedecko-vyzkumne-cinnosti.pdf
- OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. 1999. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha: Libri, 256 stran: černobílé obrázky, obrazová příloha. ISBN 8085983761.
- PARVIANIEN, P., TIHINEN, M., KÄÄRIÄINEN, J., TEPPOLA, S. 2017. *Tackling the digitalization challenge: how to benefit from digitalization in practice*. Digitalization: A Literature Review and Research Agenda. **5**(1), 63–77 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/340067801_Digitalization_A_Literature_Review_and_Research_Agenda
- PRUŠA, Igor. 2021. *Teorie masové komunikace.* [online]. Praha: Vysoká Regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS, a.s. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: https://www.academia.edu/51027219/Teorie_masové_komunikace_Skripta_
- PUNCH, Keith, F. 2015. *Úspěšný návrh výzkumu.* Druhé vydání. Praha: Portál, 230 stran. ISBN 9722026209205
- RUßELL, Robert, BERGER, Benedikt, STITCH, Lucas, HESS, Thomas & Martin SPANN. 2020. *Monetizing Online Content: Digital Paywall Design and Configuration*. Bus Inf Syst Eng **62**, 253–260. Dostupné z: https://doi.org/10.1007/s12599-020-00632-5
- SANGIL, Luis, CAMPOS-FREIRE, Francisco, PÉREZ-LATRE, Francisco J. 2023. *Monetization of digital newspapers: Experimentation with brand extension and buying influence*. [online]. Profesional de la información, v. 32, n. 1, [cit. 2023-03-29] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/367254304_Monetization_of_digital_newspapers_Experimentation_with_brand_extension_and_buying_influence
- SAULITE, Linda. 2021. *The Role of Audience Segments on Media Consumption*. [online]. Litva: Riga Technical University [cit. 2022-12-13] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/358696929_The_Role_of_Audience_Segments_on_Media_Consu

mption

- SEDLÁKOVÁ, Renáta. 2014. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing. 539 stran: ilustrace; 24 cm. ISBN 978-80-247-3568-9.
- SHAVA, George & HLEZA, Siphumuzile & TLOU, Faith & SHONHIWA, Smarntha & MATHONSI, Ethel. 2021 *Qualitative content analysis*. [online]. IJRISS 7(5) 2454-6186.].[cit. 2023-03-13] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/355186712_Qualitative_content_analysis
- SCHREIER, Margrit. 2012. *Qualitative Content Analysis in Practice.* [online] London: Sage Publications Ltd. ISBN 978-1-84920-592-4. Dostupné z: https://www.daneshnamehicsa.ir/userfiles/files/1/9-%20Qualitative%20Content%20Analysis%20in%20Practice%20(2013,%20SAGE%20Publications).pdf
- SIEGERTOVÁ, Gabriele & VON RIMSCHA, M. Bjorn. 2013. Economic bases of communication. [online]. [cit. 2023-03-29] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/263132469_Economic_bases_of_communication
- SIRIPIPATTHANAKUL, Supaprawat & MUTHMAINNAH & ASRIFAN, Andi & SIRIPIPATTANAKUL, Sutithep & KAEWPUANG, Pichart & SRIBOONRUANG, Patcharavadee & LIMNA, Pongsakorn & JAIPONG, Parichat & SITTHIPON, Tamonwan. 2023. *Quantitative Research in Education*. Interdisciplinary Research: Collaborative Insights. Volume 2. [online] Island Publishers.].[cit. 2023-05-02] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/369013292_Quantitative_Research_in_Education
- STOLTERMAN, Erik a FORS, Anna. 2004. *Information Technology and the Good Life. International Federation for Information Processing Digital Library*. Information Systems Research. [online].[cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/318877006_Automation_digitization_and_digitalization_and_their_implications_for_manufacturing_processes
- ŠIDÁK, Pavel. 2013. *Úvod do studia genologie. Teorie literárního žánru a žánrová krajina*. [online]. Praha: Akropolis. [cit. 2022-12-13] Dostupné z: https://issuu.com/akropolis/docs/sidak_issuu
- TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 293 stran: ilustrace; 20 cm. ISBN 978-80-7367-683-4.
- *Understanding Media and Culture: An Introduction to Mass Communication.* 2016. [online]. Minnesota: University of Minnesota Libraries Publishing edition. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: https://www.palomar.edu/users/lpayn/115/GC115-Understanding-Media-and-Culture-An-Introduction-to-Mass-Communication.pdf?fbclid=IwAR0aCzDwiksJUsINXY75rzgdBDzvTsBXhhT3sKJIwntHZaqEgGu6H_WpK0w
- WILLENS, Max. 2018. *From hard paywalls to meters to dynamic paywalls: Why New York Media is taking a flexible approach to subscriptions* [online]. [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://digiday.com/media/new-york-media-paywall-subscriptions-flexible/

Online zdroje

- Antimonopolní úřad má pochyby o spojení Seznamu s Novinkami a Právem. *Lupa.cz.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://www.lupa.cz/aktuality/antimonopolni-urad-ma-pochyby-o-spojeni-seznamu-s-novinkami-a-pravem/
- BURTON, Colin. Thinkific.com: *Content Monetization Explained: Models, Platforms, & Strategies*. [online]. 2022. [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: https://www.thinkific.com/blog/how-to-monetize-content/
- Choosing the Right Paywall Strategy for your Content Business. *Conscent.ai.* [online]. 2023. [cit. 2023-04-03] Dostupné z: https://conscent.ai/blog/paywall/choose-right-paywall-strategy-for-your-business
- Členové a jejich tituly, partneři: Hospodářské noviny. *Unie vydavatelů*. [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/unie_vydavatelu/clenove_jejich_tituly?titul-detail=119
- Vlastníci. *Deník N.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-29] Dostupné z: https://denikn.cz/vlastnici/
- Deník Právo. *Periodik*. [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=7101
- Digital. *Oxford English Dictionary*. 2023. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://www.oed.com/viewdictionaryentry/Entry/52611
- How to Monetize Digital Content: 4 Steps to Making Money Online. *The Elite Suite.* [online]. 2020. [cit. 2023-06-26] Dostupné z: https://theelitesuite.com/how-to-monetize-digital-content/
- Informace o skutečných majitelích společností koncernu AGROFERT od 1.10.2022. *Agrofert.* [online]. 2022. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.agrofert.cz/node/71818
- Intervies. *Cambridge Dictionary*. [online]. 2023. [cit. 2023-03-14] Dostupné z: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/interview
- Jaká budou "nová" média a jací budou "noví" lidé. *Britské listy.* [online]. 2004. KOTRBA, Štěpán. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://legacy.blisty.cz/art/16745.html
- Média 2022: Rozmach VOD, tlak na náklady i legislativní boj. *Mediaguru.* [online]. 2022. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://www.mediaguru.cz/clanky/2022/12/media-2022-rozmach-vod-tlak-na-naklady-i-legislativni-boj/
- Media Kit – Hospodářské noviny. *Economia.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.economia.cz/wp-content/uploads/2023/01/HN_mediakit_print-1.pdf
- Media Projekt. *Unie vydavatelů. Stemmark. Median. Asmea.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/2023_02_09%20-%20MEDIA%20PROJEKT%20-%20Základn%C3%AD%20výsledky%20za%201_%20až%204_%20kvartál%202022.pdf
- Milníky českých médií. *Mediaguru.cz.* [online]. 2019. Praha. Dostupné z: https://www.mediaguru.cz/media/10863/milniky-médi%C3%AD-1989_2019.pdf
- Mladá fronta DNES. *Mediální skupina Mafra*. [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-mfd.html
- O nás. *Seznam.cz.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://o.seznam.cz/o-nas/
- O nás. *Hlídací pes*. [online]. 2023. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://hlidacipes.org/o-nas-2/
- Online data. *Netmonitor.cz.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.netmonitor.cz/online-

data-ola

- OSBALDESTON, Alex. Questback: *5 Reasons To Combine Qualitative And Quantitative Research*. [online]. 2021. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.questback.com/blog/5-reasons-to-combine-qualitative-and-quantitative-research/
- Periodický tisk–neověřená data. *ABC ČR.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-07] Dostupné z: https://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/
- PETERKA, Jiří. Muzeuminternetu.cz: *Katalog Seznam.cz v roce 1996.* [online]. 2011. [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: https://www.muzeuminternetu.cz/videos/seznams.php3
- PIECHOTA, Greg. Which paywall models are most popular and which are most effective? *Inma.org* [online]. 2023. [cit. 2023-04-04].
- Seznam.cz kupuje deník Právo a web Novinky.cz. Posoudit to musí ÚOHS. *Server iDnes.cz.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/seznam-cz-denik-pravo-web-novinky-cz-uohs.A221227_154023_mediahub_misl
- Seznam.cz prohlubuje spolupráci s Borgisem. *Novinky.cz*. [online]. 2023. [cit. 2023-03-08] Dostupné z: https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-seznam-cz-prohlubuje-spolupraci-s-borgisem-40418484
- TAYLOR, Kelsey. Digital Convergence Connecting Technologies In Single System. *HitechNectar.* [online]. 2023. [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: https://www.hitechnectar.com/blogs/understanding-digital-device-convergence-in-detail/
- VODÁKOVÁ, Alena & LINHART, Jiří. Výzkum komparativní. *Sociologická Encyklopedie.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Výzkum_komparativn%C3%AD
- VODÁKOVÁ, Alena. Komparace. *Sociologická Encyklopedie.* [online]. 2023. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: *https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Komparace*
- VRBENSKÁ, Františka. Digitalizace dokumentů. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2023-07-10]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001728&local_base=KTD.
- YEON, Michael. Admonsters. *What Are the Different Kinds of Paywalls (and Do They Work?)* [online]. 2019. [cit. 2023-04-24]. Dostupné z: https://www.admonsters.com/everything-you-always-wanted-to-know-about-paywalls/

Teze Diplomové práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Andrea Řepková

Razítko podatelny:

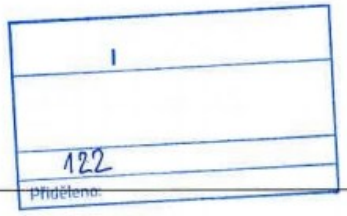

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2021

Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta:
98722331@fsv.cuni.cz

Studijní program/forma studia:
Žurnalistika (NP_ZNPZ), navazující magisterské, prezenční

Název práce v češtině:
Srovnání přístupu k online formátům u vybraných českých médií v závislosti na korporátní konvergenci

Název práce v angličtině:
Comparison of different approaches of selected Czech media to online formats depending on corporate convergence

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: *ZS 2022/2023*)
(diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí)
LS 2022/2023

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

V práci bych se ráda zabývala mediální konvergencí, přičemž pozornost bych konkrétně věnovala korporátní konvergenci. (JAKUBOWICZ, 2013, MORAVEC, 2016) Kdežto před nástupem internetu a jeho masového využívání, komunikovala jednotlivá média pouze skrze jednu platformu (typicky tištěné noviny, televizi, či rozhlas), internet tuto praxi změnil. Kromě toho, že vznikají čistě onlinová média, má většina těch starších také svou online verzi.
Nejen díky tomu, že online nabízí možnosti, které kupříkladu noviny ne (infografiky, videa apod.) se stává právě online zpravodajství populárnějším než to, které je podávané skrze klasická média. Důvodem je i fakt, že se telefony a chytré technologie staly pevnou součástí života většiny lidí, a také lze předpokládat, že do budoucna bude tento faktor pouze silnějším.
V práci bych se proto ráda zaměřila na významná česká média, která disponují jistými společnými charakteristikami a pokusila se zjistit, jak jednotlivé redakce přistupují ke svým online verzím, jakou jim dávají váhu a podobně.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků)**:**

Do práce vstupuji s předpokladem, že média vytváří původní, jen lehce poupravené či zcela totožné obsahy pro různé formáty. Proto bych chtěla zanalyzovat vydané články v tištěné verzi a zároveň vydané články v internetové podobě totožného média. Zde by mě zajímalo, kolik textů se zcela překrývá, zda jsou primárně vydávané v tištěné podobě či na internetu a případně s jakým zpožděním. Zabývala bych se monetizací textů, přičemž by mě zajímalo, jaká redakční politika je v tomto směru zavedena, ale například i formálními náležitostmi, jako je změna titulků.
Po zpracování těchto analýz bych ráda mluvila se zástupci konkrétních médií a s výsledky analýz je konfrontovala v rámci rozhovoru. Závěrem bych ráda komparovala výsledky a zjistila, jaké rozdíly v této oblasti u jednotlivých médií jsou.

Obsahová analýza:
Jaký důraz klade médium na originalitu daných obsahů?
Upřednostňuje médium svou tištěnou či online verzi?
Která z verzí nabízí kvalitnější materiál?
Jak médium přistupuje k otázce monetizace textů v online prostředí?

Komparace:
Jaké jsou rozdíly v přístupu jednotlivých médií v tomto tématu?

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod: zdůvodnění volby tématu

2. **Mediální konvergence a její typy**: co je to mediální konvergence, jaké druhy existují
2.1 **Technologická konvergence**: podrobnější popis, jelikož tento typ je pro práci stěžejní
2.2 **Korporátní a socio-funkcionální konvergence**: podrobnější popis, jelikož tento typ je pro práci stěžejní

3. **Éra nových médií**: význam nových médií, internetu, vytlačování tradičních médií, monetizace, konkretizace na české prostředí

4. **Metodologie a výzkum: vymezení cíle výzkumu, stanovení výzkumných otázek, metodika a postup, výběr analyzovaných médií a konkrétní texty**

5. **Analýza textů v Deníku Právo a na serveru Novinky.cz**: obsahová analýza
5.1 Rozhovor se zástupcem média o výsledcích analýzy

6. **Analýza textů v MF Dnes a na serveru Idnes.cz**: obsahová analýza
6.1 Rozhovor se zástupcem média o výsledcích analýzy

7. **Analýza textů v Hospodářských novinách a serveru hn.cz**: obsahová analýza
7.1 Rozhovor se zástupcem média o výsledcích analýzy

8. **Srovnání výsledků předchozích částí**

9. **Shrnutí výsledků a porovnání jednotlivých médií a jejich přístupu k tématu**

10. **Závěr**

11. **Zdroje a přílohy**

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

V rámci práce jsem se rozhodla pro média, která sdílejí podobné charakteristiky a jejichž komparace je proto na místě.
Pro analýzu bych vybrala média, která mají svou původní verzi tištěnou a zároveň se jedná o významná česká média, která se zaměřují na seriózní zpravodajství.

1) Deník Právo a zároveň tedy web Novinky.cz, který je nejčtenějším hned po Seznam Zprávách. Ty však nedisponují tištěnou verzí.
2) MF Dnes a server idnes.cz, který následuje hned po Novinky.cz a MF Dnes je tím nejčtenějším médiem z kategorie seriózního zpravodajství.
3) Posledním médiem by byly Hospodářské noviny a server hn.cz.

Analyzovaným obdobím by mohl být leden a únor 2023.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Analýza textů ve stanoveném výzkumném období: komparace textů v tištěné a online verzi v rámci jednotlivých médií. Kvalitativní rozhovory se zástupci médií a závěrem komparace médií, která bude vycházet z výsledků první komparativní analýzy a rozhovorů.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):

JAKUBOWICZ, Karol. Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza. Zlín: Verbum, 2013. ISBN 978-80-87500-38-5.

JENKINS, Henry, 1958-. Convergence Culture : Where Old and New Media Collide. New York :New York University Press, 2006.

LATZER, Michael. Convergence Revisited. Toward a Modified Pattern of Communications Governance. Convergence, 2009

MACEK, Jakub. Úvod do nových médií. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2011. ISBN 978-80-7464-025-4.

MORAVEC, Václav. Proměny novinářské etiky. Praha: Academia, 2020. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-3111-2.

MORAVEC, Václav. Média v tekutých časech: konvergence audiovizuálních médií v ČR. Praha: Academia, 2016. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-2572-2.

REIFOVÁ, Irena. a kol. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál. 2004

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KUCSEROVÁ, Frederika. *Konvergence médií, služby SVOD a jejich využití.* Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Kruml, Milan.

SOUKUP, Norbert. *Adaptace televize na principy nových médií.* Praha, 2021. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Miessler, Jan.

HRIVŇÁK, Adam. *Přístupy předních českých on-line zpravodajských médií k monetizaci obsahu.* Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Miessler, Jan.

BARÁKOVÁ, Tereza. *Role moderátora televizního zpravodajství. Komparativní analýza veřejnoprávní a komerční televize*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií. Vedoucí práce Železný, Jakub.

BÍLKOVÁ, Barbora. *Digitalizace a její vliv na tištěná média. Případová studie na vybraných českých tiskovinách.* Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Katedra elektronické kultury a sémiotiky. Vedoucí práce Řehořová, Irena.

Datum / Podpis studenta/ky

22. srpna 2022

...

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám. **Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.** **JIRKŮ Jan** **22. srpna 2022** **Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga** **Datum / Podpis pedagožky/pedagoga**

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

Seznam grafů

Graf č. 1: Poměr textů vydaných v MF DNES i iDnes.cz

Graf č. 2: Posun vydání textu na iDnes.cz

Graf č. 3: Délka posunu vydání na iDnes.cz

Graf č. 4: Rozšíření textu o informace na iDnes.cz

Graf č. 5: Přidání citace ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 6: Rozšíření citace ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 7: Přidání mezititulku ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 8: Změna titulku ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 9: Změna perexu ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 10: Foto navíc ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 11: Video navíc ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 12: Grafy navíc ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 13: Twitterový či facebookový příspěvek ve verzi na iDnes.cz

Graf č. 14: Monetizace textů na iDnes.cz

Graf č. 15: Poměr textů vydaných v Deníku Právo i Novinkách

Graf č. 16: Posun vydání textu na Novinkách

Graf č. 17: Délka posunu vydání na Novinkách

Graf č. 18: Rozšíření textu o informace na Novinkách

Graf č. 19: Přidání citace ve verzi na Novinkách

Graf č. 20: Rozšíření citace ve verzi na Novinkách

Graf č. 21: Přidání mezititulku ve verzi na Novinkách

Graf č. 22: Změna titulku ve verzi na Novinkách

Graf č. 23: Změna perexu ve verzi na Novinkách

Graf č. 24: Foto navíc ve verzi na Novinkách

Graf č. 25: Video navíc ve verzi na Novinkách

Graf č. 26: Grafy navíc ve verzi na Novinkách

Graf č. 27: Twitterový či facebookový příspěvek ve verzi na Novinkách

Grač č. 28: Posun vydání textu na HN.cz

Graf č. 29: Rozšíření textu o informace na HN.cz

Graf č. 30: Přidání citace ve verzi na HN.cz

Graf č. 31: Rozšíření citace ve verzi na HN.cz

Graf č. 32: Přidání mezititulků ve verzi na HN.cz

Graf č. 33: Změna titulku ve verzi na HN.cz
Graf č. 34: Změna perexu ve verzi na HN.cz
Graf č. 35: Foto navíc ve verzi na HN.cz
Graf č. 36: Grafy navíc ve verzi na HN.cz
Graf č. 37: Twitterový či facebookový příspěvek ve verzi na HN.cz

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kvantitativní obsahová analýza MF DNES a iDnes.cz (tabulka)

Příloha č. 2: Kvantitativní obsahová analýza Deník Právo a Novinky.cz (tabulka)

Příloha č. 3: Kvantitativní obsahová analýza Hospodářské noviny a HN.cz (tabulka)

Příloha č. 4: Záznamy odlišností v rámci jednotlivých textů u MF DNES a iDnes.cz (obrázky)

Příloha č. 5: Záznamy odlišností v rámci jednotlivých textů u Deníku Právo a Novinky.cz (obrázky)

Příloha č. 6: Záznamy odlišností v rámci jednotlivých textů u Hospodářských novin a HN.cz (obrázky)

Příloha č. 7: Rozhovor s šéfredaktorem iDnes.cz Matyášem Kaiserem (text)

Příloha č. 8: Rozhovor s šéfredaktorem Novinek Vladimírem Dušánkem (text)

Příloha č. 9: Rozhovor s šéfeditorem HN.cz Vladimírem Dubským (text)

Příloha č. 1: Kvantitativní obsahová analýza MF DNES a iDnes.cz (tabulka)

Datum	Název	Na webu	Posun vydání	Monetizováno	Rozšíření textu o info	Změna titulku	Rozšířené citace	Přidání citace	Přidání mezititulku	Grafy navíc	Video navíc	Foto navíc	Změna perexu	Embedy
2.1.	Každý třetí váhá, komu dá hlas	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
2.1.	Zákaz rachejtlí	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
2.1.	Čapí hnízdo, Bečva, Dozimetr i sport	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
2.1.	Po ženě a jejím synovi pátral včera i vrtulník	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
2.1.	Třicet let od propojení česka, stále propojení ale..	ano	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne
2.1.	Lázně Setří, část otevřou, až se otepli	ano	ano (+1 den)	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ne
2.1.	Devět expremiérů a jeden úřadující Fiala	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
2.1.	Na silnicích se zřejmě umíralo méně	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
2.1.	Zeman porušil tradici, vyznamenal 1. ledna	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
10.1.	Pavel: Jsem člověk pro tuto dobu	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne
10.1.	Kauza Čapí hnízdo: Babiš osvobozen	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
10.1.	Zima v debatě iDNES.cz kritizoval „svatou trojici"	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne
10.1.	Středula stihl "vyčistit" svůj volební účet	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ano	ano	ne
10.1.	Zeman si volal s čínským vůdcem	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne
10.1.	Fiala při návštěvě zbrojovky napsal na tank vzkaz	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ano	ne
10.1.	Co se postaví za vaším městem	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
18.1.	Bez letáku a slevy Češi už ani nenakupují	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Babiš ve frontě, Pavel v Sudetech	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
18.1.	Případ těla bez hlavy v řece	ano	ne	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne
18.1.	150 km/h n dvou úsecích	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Schůze o nedůvěře: přestřelka o dluzích a o Mnich	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
18.1.	Studenta s nožem obviníli z vydírání	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ne
18.1.	Výstřel ve válce o ceny energií	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Policie dopadla gruzínského vora v zakoně v Česk	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ne
26.1.	Babiš: Pavel bude poslouchat vládu	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ne
26.1.	Pavel: Budu naslouchat všem	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne
26.1.	Hoďte tam Petra i Pavla, žertoval Svěrák	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ano	ne
26.1.	Další debata, další hádka: Pavel a Babiš se přeli o	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ano
26.1.	Lidé už prosázeli na volby stovky milionů	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
26. 1.	Téma není válka, ale ekonomika	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ne
26.1.	Armáda chce více lidí. Přijme i potetované	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
26.1.	Podvodník vybral investorce účet	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Poslanci zrušili zákon o chlebu a o celibátu	ano	ano (-1 den)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
26.1.	Další rodina se přiotrávila oxidem uhelnatým	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
26.1.	Mizí léky nelegálně v cizině?	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ano	ne
26.1.	Za pád stromu na auto mohou silničáři	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ne
3.2.	Mrázka zastřelil vrah ze Slovenska	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
3.2.	Mrázkova vražda měla být na kameře	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ne
3.2.	Muž poslal náboj Babišové. Pak se podřezal	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ne
3.2.	Babiše opouští část týmu	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Pavel a dva prezidenti: řešili audity a kontroly	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Učitelé: Děte, teď budeme i trhat zuby?	ano	ano (-1 den)	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne
3.2.	Nátřesk na táborech	ano	ano (+1 den)	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ne
3.2.	Vědci v Ostravě objevili nový druh bakterie	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Pelta: Jen jsem nezávazně žvanil	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne
11.2.	Stanjura chce peníze, zdaní zlobivé pacienty	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
11.2.	Boj gynekologů a porodních asistentek	ano	ano (+1 den)	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ne
11.2.	Náhodná setkání na šampionátu v Kataru	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
11.2.	Kancléř zkusil vrátit dotaci za níž je stíhaný	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne
11.2.	Soud zamítl obnovu řízení u Kramného	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne
11.2.	Taser ho nezastavil. A tak začali střílet	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Válek: Výpadky léků pokračují, bude ale lépe	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Uklidňujeme studenty, že u je u nás bezpečno	ano	ano (-1 den)	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ano	ne
11.2.	Hrad a čtyři prezidenti. Co se zřejmě změní	ano	ano (+1 den)	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne

Příloha č. 2: Kvantitativní obsahová analýza Deník Právo a Novinky.cz (tabulka)

Datum	Název	Na webu	Posun vydání	Monetizováno	Rozšíření textu o info	Změna titulku	Rozšířené citace	Přidání citace	Přidání mezititulku	Grafy navíc	Video navíc	Foto navíc	Změna perexu	Embedy
2.1.	Pokročilou rakovinu prostaty lze léčit. Brzy také v Česku	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
2.1.	V centru Prahy létaly rachejtle. Zákazu navzdory	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
2.1.	Nonstop lékařen je v ČR jen 16. Chybí farmaceuti	ano	ano (+2 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ne
2.1.	Osvěta zbavila Krkonoše polární záře ohňostrojů	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
2.1.	Fiala: Nebude to jednoduchý rok	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
2.1.	Nerudová pod palbou: Je to vykonstruované, brání se	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano
2.1.	Nejvíc spěchala Anička ve Šternberku	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ne
2.1.	Pštrosa srazilo v noci BMW	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ano	ne
2.1.	V Krkonoších hledají matku se synem	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ne
2.1.	Bourala a přišla o paži. Pomůže i tříkrálová sbírka	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Babiš jde do voleb očištěn	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Babiš: Nevidím důvod, aby se žalobce odvolal	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
10.1.	Vláda se chystá zdražit léky, knihy i točené pivo	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Nagyová: Ze života mi nezůstal kámen na kameni	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Šott: Volby mě nesměly ovlivnit	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Zeman hned gratuloval	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Koalice chce s Babišem zúčtovat u uren	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Ekonom: Měli bychom nejvyšší sníženou sazbu v Unii	ano	ano (+1 den)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	v novinách at	ne	ano	ne	ne
10.1.	Vávra: Nemám žádné pochybnosti o nestrannosti soudu	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Soudce zpochybnil tři svědky. Zastupitelstvo to prověří	ano	ano (-1 den)	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne
10.1.	Překvapení soupeři burcují do voleb	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Poslanec ANO Vondrák bude volit Petra Pavla	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Narušil vyhlášení rozsudku	ano	ano (-1 den)	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ano	ne
10.1.	Burianec: Středulovi volící se k Nerudové nepohrnou	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Babiš za Macronem a Kunderou	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.1.	Minule volili Zemana, teď favorita nemají	ano	ano (+1 den)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	ČSSD o Středulovi: Zklamání a podraz	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ano	ano
10.1.	Dohled Účty musí Středila i po odstoupení doložit	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
10.1.	Už zítra volby z auta a konec žádostí o průkaz voliče	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
18.1.	Ústí vítalo Pavla jako prezidenta	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
18.1.	Zmatky s výchovným, tisíce žen zatím čekají	ano	ano (+8 dní)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Fronta na korunovační klenoty byla na hodiny	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
18.1.	Babiš plakát přepálil, ale tlak nezmírní	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Neúspěšní kandidáti mohou utrácet až do konce 2. kola	ano	ano (+2 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Ministři opozici doběhli. Babiš u toho zase chyběl	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
18.1.	Nerudová Pavlovi přenechá i billboardy	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
18.1.	Čížinský přes palubu, koalice na obzoru	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
18.1.	Vláda má zájem o LNG z německých terminálů	ano	ano (+1 den)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Soud: Stoka narušila důvěru lidí ve stát	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Změna definice znásilnění falešná obvinění nepřinesla	ano	ano (+3 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Zimní vlna nepřišla. Denně dorazí přes 300 Ukrajinců	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Osmdesátletý Rus prohrává boj s bankou	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
18.1.	Nejčastěji padělanou mincí je dvacetikoruna	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	V Praze zadrželi vora v zakoně	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ne
26.1.	F-35 se zdrží, obrana chce gripeny až do roku 2035	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Babiš v debatě Novinek ostře proti SPD	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
26.1.	Pacovský: Plyn výraznězlevní až za rok	ano	ano (+ 4 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Poděkoval vojákům	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ano
26.1.	Kvůli rakovině dostala k hypotéce nejvyšší úrok	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Kancléřkou bude poprvé žena	ano	ano (+1 den)	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
26.1.	Kontroly na hranicích se prodlouží, ale zmírní	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
26.1.	Nadace Agrofert vyzvala charitu, ať zváží i vrácení daru z ro	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ano
26.1.	Vysílací rada řeší Köppla	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
26.1.	Průměrná penze ženám vzrostla dvakrát více než mužům	ano	ano (+3 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	SÚKL: Z lékáren mizí léky za miliony	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
26.1.	Příprava na dětského ombudsmana	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
26.1.	Milostivé léto na dluhy z daní a pojištění	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
26.1.	Muž čelí obvinění za výhrůžky redaktorovi ČT Hynkovi	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Obce z Posázaví boj proti dálnici D3 nevzdávají	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Lipavský: Pavel drží vládní linii	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano
3.2.	Tři pětiny lidí sotva vyjdou s příjmem	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Za střelbu do lidí dostal Němec jen vyhoštění	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne
3.2.	Ekonomickými poradci se mohou stát Bezděk i Nerudová	ano	ano (+ 4 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
3.2.	Marek: Chce to být čestěji na vládě	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Pavel: NATO by mělo uvažovat o dodání stíhaček Ukrajině	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Pětikoalice pro letouny i vstup do Aliance, opozice zdrženlivě	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	E.ON zlevní milionu lidí plyn i elektřinu	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Babiše opouští pravá ruka Bartha i mluvčí Vořechovský	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Známka s prezidentem Pavlem by mohla být	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ne
3.2.	Kraj počítá kvůli gigafactory i se zrušením letiště v Líních	ano	ano (-1 den)	ne	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ne
3.2.	Univerzita podá na exděkana trestní oznámení	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Nové vedení Prahy na dohled, koalice už jen ladí program	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Kolář: Pavel umožní smíření s minulostí	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
3.2.	Z odůvodnění soudu: Janoušek činu lituje	ano	ano (+ 4 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
3.2.	Odboráři v Nexenu chystají protest	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Fiktivní eshop ukáže, kolik stojí operace	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3.2.	Vrazil mu nůž do krku. Ani jeden si to nepamatuje	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ne	ano	ne
3.2.	Pelta u soudu: Jenom jsem žvanil	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ne
3.2.	Šla náhodou kolem, zaútočil na ni rýčem. Dostal 15 let	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ne
3.2.	Útočník z Brna pod dohledem lékařů	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Viceguvernér ČNB Frait: Vysoké sazby zůstanou	ano	ano (+ 6 dní)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne
11.2.	Penze v červnu vzrostou víc než se čekalo	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Fenka Terezka pomohla zachránit ženu z trosek	ano	ne	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ne
11.2.	Mluvčí USAR: Vyproštění trvá i 20 hodin	ano	ano (+1 den)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
11.2.	Pět týdnů výcviku v Libavé a zpět do první linie	ano	ano (+2 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
11.2.	Divoké kurzy: sváděly i studentky	ano	ano (+2 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
11.2.	NSS odmítl stížnosti na volby	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Inflaci v lednu vystřelily nahoru hlavně energie	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Rakouský prezident přijede pro řád	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Rusko nesmí do Paříže, bojkot olympijských her nebude	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Kvůli volbám prověří spolky i podnikatele	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Náměstek: Situace s léky se zlepší koncem února	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Babiš do sněmovny přišel, ale nemluvil	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Novela mi zkrátit čekání na pěstouny	ano	ano (+ 4 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
11.2.	ČEZ varuje před podvodnými reklamami, řeší to policie	ano	ano (+2 dny)	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
11.2.	Bedřichov žije jízerskou padesátkou	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Rozloučení s Urbánkovou	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
11.2.	Kramný dál v cele, proces soud neobnovil	ano	ano (-1 den)	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne
11.2.	Sesuvem zničená trať se dočká opravy	ne	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

Příloha č. 3: Kvantitativní obsahová analýza Hospodářské noviny a HN.cz (tabulka)

Datum	Název	Na webu	Posun vydání	Monetizováno	Rozšíření textu o info	Změna titulku	Rozšířené citace	Přidání citace	Přidání mezititulků	Graf navíc	Video navíc	Foto navíc	Změna perexu	Embedy
2.1.	Recese, vysoká inflace a pomalý růst mezd. Česko čeká další náročný rok	ano	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne
2.1.	Je to nůž do zad. Fabie možná bude muset skončit už v roce 2025, říká Jahn	ano	ne	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
2.1.	Česká ekonomika teď potřebuje vsadit na baterie, čipy a jádro	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
2.1.	Budeme řešit, jak na Euro 7 a zatím nás převálcují Číňané, varují automobilky	ano	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ne
2.1.	K reformě důchodů, úsporám či zestátnění ČEZ vláda potřebuje více odvahy	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Elektřina je pod stropem. Někteří na poslední chvíli přešli na spotový tarif	ano	ano (-1 den)	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Dvanáct hodin, které posílily Babiše. Postup do finále souboje o Hrad má blízko	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Babiše soud osvobodil. I když lhal. Ředitelce Agrofertu hrozí stíhání za křivou výp	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Babišovo osvobození se dalo podle právníků čekat	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ano
10.1.	Vím, co dělám. Věřím, že nebudeme mít komunistického prezidenta, říká Středa	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne
10.1.	Dostal pět milionů, poplatil kampaň a vzdal kandidaturu	ano	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne
10.1.	Covidové úvěry firmy zatím zvládají splácet	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
10.1.	Mezi fandy Nerudové při vaření i venčení: pojedeme až do konce	ano	ano (-1 den)	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
10.1.	Firem s fotovoltaikou rychle přibývá. Cech se bojí o kvalitu	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Nová možnost jak se zbavit dluhů. Bez vyhlášení úpadku	ano	ano (-1 den)	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Předání podniku dětem i procitnutí během covidu. Rodinné firmy si podstatně Č	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Raiffeisenbank vydává dluhopisy pro případ krize	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Pavel přebírá od Nerudové lidi i billboardy. Babiš naštval lidovce kvůli jezulátku	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Byznysmeni přesouvají svou podporu ke generálovi. Už má víc peněz než může	ano	ano (-1 den)	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	Vedle oficiální kampaně Pavla pojedou i ty na vlastní pěst	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Vězni volí hlavně Babše. K urnám jich dorazilo rekordní množství, doufají v amne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
18.1.	Na sociální správu se zřejmě valí vlna sporů o výchovné	ano	ano (-1 den)	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne
18.1.	České firmy začnou za pár let auta sdílet. Vlastnit vůz bude pro všechny luxus	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Pnutí mezi miliardáři. Vláda chystá nové daně pro hazard	ano	ano (-1 den)	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne
26.1.	Kvalita ovzduší v Česku se loni zlepšila	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne
26.1.	Rejstřík proti hazardu funguje. Problémem je ale nelegální online hazard	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne
26.1.	Z volby Zemana jsme se poučili. Bojíme se, že Babiš by byl stejný, zní v prezider	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
26.1.	Hospic vrátil peníze od Agrofertu, nadace chce zpět další dar	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
26.1.	Kandidaturu do Senátu odmítám. V kampani bylo těžké být ženou, říká Nerudov	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Vyhrocená kampaň? Babiš se mohl rozmáchnout, proti útočné politické reklamě	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
26.1.	Babiš vsadil na luxusní písmo, Pavel na jednoduchost	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ne
26.1.	Tržby restaurací v Praze utíkají zbytku Česka. Prohrávají vesnické hospody	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
3.2.	Chystá se zvýšení daně z nemovitostí, ve hře je i růst na více než dvojnásobek	ano	ano (-1 den)	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ano	ne
3.2.	Miliardový prodej Nej.cz jde do finále	sno	ano (-1 den)	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	sno	ne	ne
3.2.	Studenti pražského gymnázia sepsali petici proti novému řediteli Gazdíkovi. Vad	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
3.2.	Ostrý Síkela: Hrozí závody v dotacích mezi zeměmi EU	ano	ano (-1 den)	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ne
3.2.	Univerzita koupila za 20 milionů svoji zakládací listinu. Byla kradená, překupník	ano	ne	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
3.2.	Experti Pavlovi radí jednodušší daně i nižší zdanění práce	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne
3.2.	Jak nastartovat Česko: daně z nemovitostí zvýšit na pětadvacetinásobek	ano	ne	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
3.2.	Loni dvě miliardy a letos bude ještě hůř. Tisíce Čechů kvůli kyberpodvodům přích	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
3.2.	Jsi pro stávku nebo proti? Nexen tlačí na zaměstnance	ano	ne	ano	ano	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne
3.2.	Pavel musí vůči vládě hrát ďáblova advokáta, říká politická psycholožka	ano	ano (-1 den)	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne

Příloha č. 4: Záznamy odlišností v rámci jednotlivých textů u MF DNES a iDnes.cz

VYDÁNO: MF DNES 2.1.2023

Stále propojeni, ale...

Česko a Slovensko mají dosud hodně společného i v ekonomice. Kde se od sebe vzdalují?

Jiří Lacina
redaktor MF DNES

Třicet let po rozdělení Československa mají k sobě obě nástupnické země ekonomicky velmi blízko. Česká i Slovenská republika jsou si navzájem druhým nejdůležitějším obchodním partnerem a podle ekonomů je to i kvůli tomu, že se vzájemně potřebují.

„Slovensko je pro Českou republiku od rozdělení výrazným odbytištěm exportu. Zajímavostí je třeba provázanost na úrovni vládních výdajů, protože slovenský veřejný sektor rád využívá českých výrobků, ať už automobilů Škoda či Tatra, tramvají a trolejbusů do měst, nebo zbraní a munice pro policisty," říká ekonom z Metropolitní univerzity Praha Dominik Stroukal.

Podle odborníků je od rozdělení možné pozorovat takřka nepřetržité sbližování ekonomické úrovně obou států. Experti hovoří o takzvaném efektu dohánění, kdy ekonomicky slabší celek má tendenci svou hospodářskou výkonnost zvyšovat rychleji než ten silnější.

„V roce 1993 bylo HDP na hlavu České republiky proti Slovensku asi 1,5krát vyšší, v roce 2010 ale už jen asi 1,15krát a k roku 2021 to bylo jen 1,1krát," shrnuje analytik Raiffeisenbank Vratislav Zámiš.

Automobily tahounem

Hospodářská výkonnost obou zemí je už od 90. let postavena hlavně na automobilovém průmyslu. „Česko i Slovensko jsou na automotive sektoru léta silně závislé a oba státy jsou proto značně ovlivňovány cyklickou poptávkou po automobilech ze strany jiných evropských zemí i tamějších spotřebitelů. Třeba v rámci pracovních míst ve výrobě je na Slovensku přímo navázaných na automotive přes 16 procent všech pozic. V Česku je to asi 14 procent. Evropský průměr se nyní pohybuje kolem osmi procent," říká Zámiš.

„V přepočtu na obyvatele vyrobí Slovensko nyní ještě více aut než Česko. Je první na světě, Česko druhé. Auta a součástky tvoří v Česku zhruba dvacet procent exportu, na Slovensku dokonce třicet procent," propočítává hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda.

Bolestivá transformace

Základem úspěchu pro nadcházející vývoj po rozdělení byla transformace obou ekonomik po socialistické éře. Bylo totiž důležité správně zvládnout přechod od plánovitě řízené ekonomiky k tržní. „Přechod od plánovitě řízené ekonomiky k ekonomice tržní byl zrealizován ve velmi krátkém období, za což obě ekonomiky zaplatily prudkým ekonomickým propadem. Hůře v tomto ohledu dopadlo Slovensko, když za první dva roky transformace poklesla výkonnost jeho ekonomiky téměř o čtvrtinu," vysvětluje analytička Komerční banky Jana Steckerová.

Zároveň upozorňuje, že zatímco ještě v roce 1990 představovala hrubá přidaná hodnota vytvořená na Slovensku 48 procent té české, o dva roky později to bylo už jen necelých 40 procent. „Úrovně před transformací dosáhla Česká republika v roce 1996, Slovensko až v roce 1998," dodává Steckerová.

Obrovskou změnou pro obě země byl vstup do Evropské unie v květnu 2004. Analytici se shodují, že oběma státům toto rozhodnutí prospělo. „Když se zamyslíme, jak by se oběma ekonomikám dařilo bez vstupu do EU, rozdíl by proti dnešku byl určitě markantnější na Slovensku. Můžeme tak možná říct, že vstup do Evropské unie pomohl Slovensku více než České republice. Je to ale hlavně zobecnění toho, že chudší země na vstupu do sféry volného obchodu vydělá více," míní hlavní ekonom skupiny Natland Petr Bartoň.

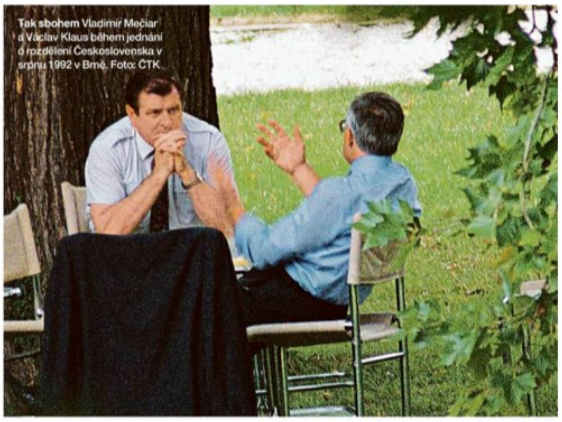

Tak spolu Vladimír Mečiar a Václav Klaus během jednání o rozdělení Československa v srpnu 1992 v Brně. Foto: ČTK

Jiná měna i nezaměstnanost

Významně rozdílným krokem bylo přijetí eura na Slovensku. V zemi bylo vnímáno převážně pozitivně, ekonomové ale upozorňují i na negativa. „Přijetí společné měny pomohlo Slovensku jakožto silně otevřené ekonomice k větší stabilitě, prospělo zahraničnímu obchodu, přilákalo investory a napomohlo k nastartování důležitých reforem. Zároveň na jeho přijetí ale Slovensko doplatilo v době velké finanční krize, kdy centrální banka nemohla tamní ekonomice pomoci dočasným oslabením vlastní měny," říká Steckerová.

Jedním z hlavních rozdílů mezi Českem a Slovenskem je dlouhodobě také míra nezaměstnanosti. Zatímco Česko patří k evropským premiantům, Slovensko mělo v minulých letech nezaměstnanost minimálně o tři až čtyři procentní body vyšší. I tento poměr se začíná v posledních letech snižovat.

Zatímco ještě v roce 2013 byla nezaměstnanost na Slovensku o sedm procentních bodů vyšší než v Česku, o osm let později se rozdíl ztenčil jen na čtyři procentní body a Slovensko v roce 2021 vykázalo míru nezaměstnanosti na úrovni 6,8 procenta.

„Český trh práce je o poznání flexibilnější a hlavně je významně blíž Německu, tedy skutečnému Západu. Kvůli tomu je u nás čistá migrace skoro čtyřnásobná proti Slovensku a podíl migrantů na populaci je o 40 procent vyšší," vysvětluje Dominik Stroukal.

Velkým tématem současnosti je v obou státech veřejné zadlužení. Během covidové pandemie se totiž začaly Česko i Slovensko výrazně zadlužovat a ekonomové varují, že do budoucna může jít o velký problém.

V roce 2021 byl český státní dluh v přepočtu na HDP zhruba o 22 procentních bodů vyšší než ten slovenský. Při pohledu do historie se ale i tento rozdíl spíše snižuje. „Vyšší míra veřejného zadlužení Slovenska vznikla už v době Mečiarovy vlády. Nadále ale platí, že obě země patří v rámci EU mezi nízkozadlužené, byť v posledních letech tuto pozici trochu ztrácejí," říká Pavel Sobíšek z UniCredit Bank.

Úkoly do budoucnosti

Výzev do dalších let je podle odborníků v případě obou států mnoho. Kromě rostoucího strukturálního schodku, který může do budoucnosti zadělat na vícero problémů, je důležitým tématem pro obě země třeba nepříznivá demografie nebo oblast energetiky. „Problémy obou ekonomik jsou podobné. Jsme malé středoevropské otevřené země, které jsou zaměřené na průmysl a velmi závislé na zahraničním obchodu. Největším problémem současnosti je energetická závislost na Rusku a všechny její důsledky. Obě ekonomiky jsou kvůli svému průmyslovému zaměření také orientovány na produkty s nižší přidanou hodnotou. Pokud chceme dohnat vyspělé západní země, musí se to změnit," hodnotí hlavní ekonom Moneta Money Bank Petr Gapko.

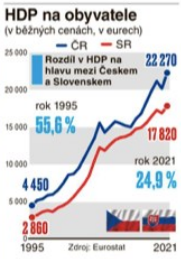

Data naznačují, že obchodní provázanost Česka a Slovenska v uplynulých letech trochu opadla. Zatímco v 90. letech tvořil vzájemný obchod 20 až 25 procent veškerého vývozu nebo dovozu, nyní je to asi 10 procent, a to v obou směrech.

„Obchodní bilance je pro Slovensko stále v černých číslech, do České republiky vyváží tato země více, než dováží, a to především stroje a automobily. Obě ekonomiky jsou ale do značné míry orientovány na průmysl, což znamená, že stále nejsou schopny vytvářet dostatečnou přidanou hodnotu v oblasti služeb, vývoje a výzkumu. Podíl výdajů našich zemí na výzkum a vývoj se pohybuje v jednotkách procent, i když v České republice je to o něco více," zhodnotila pro MF DNES hlavní ekonomka Slovenské sporitelny Mária Valachyová.

Jiří Lacina
2. ledna 2023

I třicet let po rozdělení Československa mají k sobě obě nástupnické země ekonomicky velmi blízko. Česká i Slovenská republika jsou si navzájem druhým nejdůležitějším obchodním partnerem a podle ekonomů je to i kvůli tomu, že se oboustranně značně potřebují.

„Slovensko je pro Českou republiku už od rozdělení výrazným odbytištěm exportu. Zajímavostí je třeba provázanost na úrovni vládních výdajů, protože slovenský veřejný sektor rád využívá českých výrobků, ať už automobilů Škoda či Tatra, tramvají a trolejbusů do slovenských měst nebo zbraní a munice pro slovenské policisty. Poslední dobou na slovenský trh výrazně vstoupili i čeští železniční dopravci," říká ekonom z Metropolitní univerzity Praha Dominik Stroukal.

Odborníci poukazují také na to, že už od rozdělení je možné mezi oběma celky pozorovat takřka nepřetržité sbližování ekonomické úrovně. Jde hlavně o výsledek takzvané ekonomické konvergence, který analytici často označují za efekt dohánění. Ekonomicky slabší stát má totiž tendenci svou hospodářskou výkonnost zvyšovat rychleji než ten silnější.

„V roce 1993 bylo HDP na hlavu České republiky proti Slovensku asi 1,5krát vyšší, v roce 2010 však už jen asi 1,15krát a k roku 2021 to bylo jen 1,1krát," okomentoval trend analytik Raiffeisenbank Vratislav Zámiš.

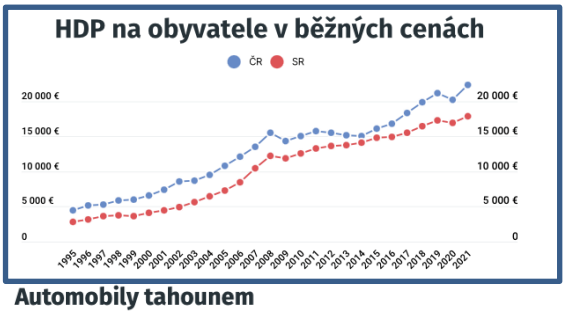

Automobily tahounem

Ale hospodářská výkonnost obou zemí je už od devadesátých let postavena hlavně na automobilovém průmyslu, což je patrné i ze současného vývoje. Na Slovensko totiž míří Volvo, jedna z největších automobilek světa. Závislost na automobilové sféře potvrzují i statistická data. Vždyť v roce 2021 se na území České republiky vyrobilo více než 1,1 milionu automobilů a v případě Slovenska šlo o 950 tisíc vozů.

„Česko i Slovensko jsou na automotive sektoru léta silně závislé, a oba státy jsou proto značně ovlivňovány cyklickou poptávkou po automobilech ze strany jiných evropských zemí i tamějších spotřebitelů. Třeba v rámci pracovních míst ve výrobě je na Slovensku přímo navázaných na automotive přes 16 procent všech pozic. V Česku je to pak asi 14 procent. Obě země se tak nacházejí i nad evropským průměrem, který se nyní pohybuje kolem osmi procent," říká Zámiš.

Závislost na tomto odvětví je tak vzhledem k velikosti obou ekonomik v případě Slovenska vyšší. „V přepočtu na obyvatele vyrobí Slovensko nyní ještě více aut než Česko. Je první na světě, Česko druhé. Na Slovensku, které má 5,5 milionu obyvatel, se vyrobí více aut než třeba v Itálii nebo Británii, které obě mají více než 60 milionů obyvatel. Auta a součástky tvoří v Česku zhruba dvacet procent exportu, na Slovensku dokonce třicet procent," propočítává hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda.

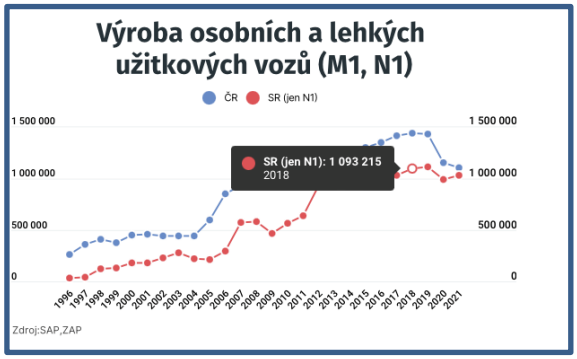

Bolestivá transformace

Základem úspěchu pro nadcházející vývoj po rozdělení byla transformace obou ekonomik po socialistické éře. Bylo totiž důležité správně zvládnout přechod od plánovitě řízené ekonomiky k tržnímu hospodářství. Oběma státům však trvalo poměrně dlouho, než se ekonomicky s celou situací vypořádaly.

„Přechod od plánovitě řízené ekonomiky k ekonomice tržní byl zrealizován ve velmi krátkém období, za což obě ekonomiky zaplatily prudkým ekonomickým propadem. Hůře v tomto ohledu dopadlo Slovensko, když za první dva roky transformace poklesla výkonnost jeho ekonomiky téměř o čtvrtinu. V České republice ve stejném období HDP poklesl zhruba o 12 procent," vysvětluje analytička Komerční banky Jana Steckerová.

Zároveň upozorňuje, že zatímco ještě v roce 1990 představovala hrubá přidaná hodnota vytvořená na Slovensku 48 procent té české, o dva roky později to bylo už jen necelých 40 procent. „Úrovně před transformací dosáhla Česká republika v roce 1996, Slovensko až v roce 1998," dodává Steckerová.

Vstup do Evropské unie jako milník

Obrovskou změnou pro obě země byl vstup do Evropské unie v květnu 2004. Analytici se shodují, že oběma státům toto rozhodnutí prospělo. Země z něj totiž mnoho vytěžily, a to i díky začlenění do jednotného vnitřního trhu. Slovensko mělo dokonce ještě větší předpoklady než Česko, neboť v době vstupu do EU vykazovalo citelně nižší základnu hospodářského výkonu.

„Když se zamyslíme, jak by se oběma ekonomikám dařilo bez vstupu do EU, rozdíl by proti dnešku byl určitě markantnější na Slovensku. Můžeme tak možná říct, že vstup do Evropské unie pomohl Slovensku více než právě České republice. Je to však hlavně zobecnění toho, že chudší země na vstupu do sféry volného obchodu vydělá více. Bohaté Švýcarsko se bez EU obejde, Česko spíše ne, Slovensko určitě ne. A třeba Rumunsko či Bulharsko pak absolutně ne," míní hlavní ekonom skupiny Natland Petr Bartoň.

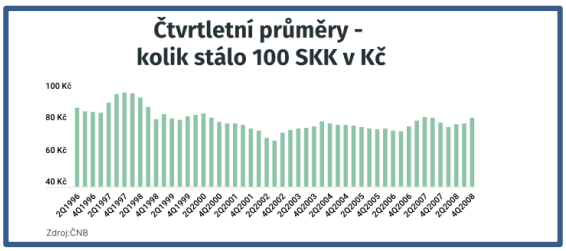

Euro jako rozdílnost

Významně rozdílným krokem od českého směřování bylo na Slovensku přijetí eura. Přijetí společné měny bylo na Slovensku vnímáno pozitivně, a to jak mezi politiky, tak také analytiky nebo mezi samotnými obyvateli. V Česku naopak poměrně dlouhodobě není vůle k přijetí této měny příliš vysoká. Ekonomové však upozorňují také na to, že euro mělo na Slovensku

i svá negativa, o kterých se lidé v této zemi již i sami přesvědčili.

Euro nižší inflaci nezaručí, jeho výhody však převažují. Důkazem je Slovensko

„Přijetí společné měny pomohlo Slovensku jakožto silně otevřené ekonomice k větší stabilitě, prospělo zahraničnímu obchodu, přilákalo investory a napomohlo k nastartování důležitých reforem. Zároveň však na jeho přijetí Slovensko doplatilo v době velké finanční krize, kdy centrální banka nemohla tamní ekonomice pomoci dočasným oslabením vlastní měny," říká Jana Steckerová.

Odlišné zadlužení i míra nezaměstnanosti

Jedním z hlavních rozdílů mezi Českem a Slovenskem je v ekonomické rovině dlouhodobě také míra nezaměstnanosti. Zatímco Česko patří k evropským premiantům, Slovensko mělo v minulých letech nezaměstnanost minimálně o tři až čtyři procentní body vyšší. Ale jak je patrné z posledních dat, i tento poměr se začíná v posledních letech snižovat.

Ještě v roce 2013 vykázali statistici míru nezaměstnanosti v České republice ve výši sedmi procent. Ale v případě Slovenska to ve stejném roce bylo o 7,1 procentního bodu víc. O osm let později se však rozdíl mezi oběma ekonomikami v tomto ohledu ztenčil jen na čtyři procentní body a Slovensko v roce 2021 vykázalo míru nezaměstnanosti na úrovni 6,8 procenta.

„Český trh práce je o poznání flexibilnější a hlavně je významně blíž Německu, tedy skutečnému Západu. Kvůli tomu je u nás čistá migrace skoro čtyřnásobná proti Slovensku a podíl migrantů na populaci je o 40 procent vyšší," vysvětluje Dominik Stroukal.

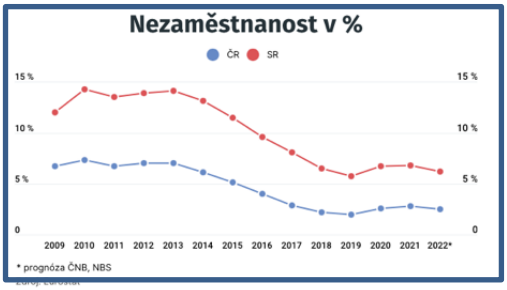

Velkým tématem současnosti je v Česku i na Slovensku veřejné zadlužení. Během pandemie nemoci covid-19 se totiž začaly oba státy vehementně zadlužovat a ekonomové varují, že do budoucna může jít o velký problém. „Zatímco v letech 1998–2006 vládly na Slovensku reformní vlády, během nichž dluh klesl až na 28,6 procenta HDP, poté se v čele země vystřídaly levicově populistické vlády, které neměly chuť k reformám. Tři období vlády SMER vedla ke zhoršení kvality veřejných financí a růstu zadlužení. Jednoduše řečeno, s výjimkou krátkého období Radičové vlády v letech 2010–12 chyběl Slovensku Kalousek, který by udržel růst veřejných výdajů na rozumné úrovni," okomentoval situaci na Slovensku pro iDNES.cz slovenský analytik Radovan Ďurana.

V roce 2021 byl český státní dluh v přepočtu na HDP zhruba o 22 procentních bodů nižší než ten slovenský. Při pohledu do historie se však i tento rozdíl spíše snižuje. Vždyť třeba v roce 2000 byl český státní dluh v přepočtu na HDP vykázán ve výši sedmnácti procent, zatímco na Slovensku překročil v té době padesátiprocentní hranici.

„Vyšší míra veřejného zadlužení Slovenska vznikla už v době Mečiarovy vlády. Nadále však platí, že obě země patří v rámci EU mezi nízkozadlužené, byť v posledních letech tuto pozici trochu ztrácejí," říká Pavel Sobíšek z UniCredit Bank.

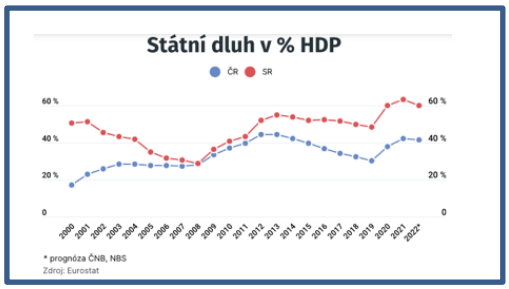

Úkolů do budoucna je mnoho

A výzvy do dalších let? Těch je podle odborníků v případě obou států mnoho. Kromě rostoucího strukturálního schodku, který může do budoucnosti zadělat na vícero problémů, je urgentním tématem pro obě země třeba také nepříznivá demografie nebo důležité výzvy v oblasti energetiky.

„Problémy obou ekonomik jsou podobné. Jsme malé středoevropské otevřené země, které jsou zaměřené na průmysl a velmi závislé na zahraničním obchodu. Největším problémem současnosti je energetická závislost na Rusku a všechny důsledky této závislosti. Pokud pomineme problém energií, pak bychom měli zmínit, že obě ekonomiky jsou kvůli svému průmyslovému zaměření orientovány na produkty s nižší přidanou

Pokud chceme dohnat vyspělé západní země, musí se to změnit. Česko je podle mého názoru v o něco lepším postavení, a to hlavně kvůli sociálnímu smíru, který tu je přece jen o trochu snadněji udržitelný než u našich východních sousedů," hodnotí hlavní ekonom Moneta Money Bank Petr Gapko.

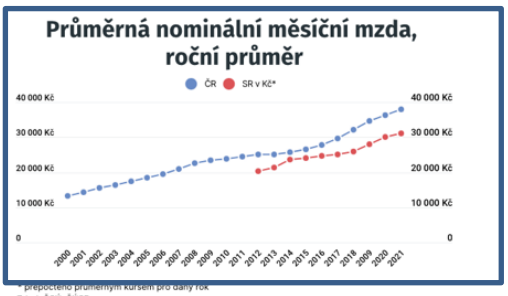

Výzvou však bude i udržení současného vztahu, který mezi oběma státy už od rozdělení panuje. „Rozdělení Československa na dvě samostatné země je v historickém a světovém kontextu něčím naprosto výjimečným, země se dělí obvykle násilím a nenávistí, my se dodnes považujeme za bratry a sestry, to je něco, co turisté často nechápou a kroutí nad tím hlavou, jak je to vůbec možné. Je tu unikát, tak si ho hýčkejme," upozorňuje Dominik Stroukal.

Vzájemná obchodní závislost klesla

Data také však naznačují, že obchodní provázanost Česka a Slovenska trochu opadla. Zatímco v devadesátých letech tvořil vzájemný obchod 20 až 25 procent veškerého vývozu nebo dovozu, nyní je to asi 10 procent, a to v obou směrech.

„Obchodní bilance je pro Slovensko stále v černých číslech, do České republiky vyvází tato země více, než dováží, a to především stroje a automobily. Ale obě ekonomiky jsou do značné míry orientovány na průmysl, což znamená, že stále nejsou schopny vytvářet dostatečnou přidanou hodnotu v oblasti služeb, vývoje a výzkumu. Podíl výdajů našich zemí na výzkum a vývoj se pohybuje v jednotkách procent, i když v České republice je to o něco více," zhodnotila pro iDNES.cz hlavní ekonomka Slovenské sporiteľne Mária Valachyová.

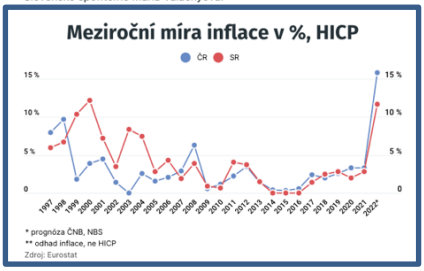

Lázně šetří, část otevřou, až se oteplí

Lázeňské společnosti bojují o přežití. Odsouvají investice. Zavřely bazény, domy i celé komplexy.

Ivana Lesková
reportérka
MF DNES

Část lázeňských provozů zůstává začátkem roku zavřená. Lázně po covidu loni ožily a zvládly i růst nákladů, ale letos se boji ztrát.

„Bude to boj o přežití," odhadl ředitel Sanatorií Klimkovice Jozef Dejčík, který za loňský rok očekává zisk několika milionů, ale letos výdaje tvrdě škrtí hned od začátku.

Aby v Klimkovicích ušetřili za ohřev vody, v minulých dnech vypustili rehabilitační bazén v dětské léčebně, kde nebyli pacienti, a ode dneška je na neurčito zavřený i bazén pro dospělé. Klienti rehabilitují jen v malém jodobromovém bazénku, kam nyní nesmí veřejnost.

„Obáváme se dopadu cen energií, inflace i zvýšených personálních nákladů. Pojišťovny sice zvýší platby zhruba o deset procent, ale inflace je skoro dvojnásobná. Nechceme omezovat kapacity ani kvalitu péče, ale musíme přikročit k dílčím úsporným opatřením," řekl Dejčík.

V Jeseníku je zavřeno celý leden

Jiné lázně sice bazény nezavírají, ale prodlouží zimní odstávku řady lázeňských domů, aby ušetřily za vytápění. Otevřou je postupně, některé až po skončení topné sezony.

Například Priessnitzovy léčebné lázně poslaly klienty domů 13. prosince a provoz celého komplexu obnoví až 30. ledna. „Kvůli rostoucím nákladům na energie, kdy částka za plyn využívaný k vytápění a ohřevu vody meziročně narostla o 200 procent, bude hospodářský výsledek za loňský rok výrazně nižší než v minulosti. Budeme v mírném zisku, ale zbude jen omezené množství peněz na investice, které jsou nutné i pro budoucí úspory energií," uvedl ředitel lázní Roman Provazník.

Řetězec Royal Spa, který poskytuje lázeňskou péči na čtyřech místech, ukončil provoz ve většině domů 20. prosince s výjimkou Termálních lázní Velké Losiny, které fungují nepřetržitě. Ostatní bude otvírat postupně. „Leden je nejslabší měsíc roku, proto budeme lázeňské domy otvírat podle toho, jak rychle klienti zaplní dostupné kapacity," uvedl ředitel společnosti Martin Plachý. Podotkl, že třeba v Luhačovicích bude otevřen jeden z lázeňských hotelů firmy již od začátku ledna, ale druhý v závěru měsíce a třetí patrně začátkem února. Lázeňský hotel Royal Mariánské Lázně by se měl otevřít 29. ledna.

Lázně Darkov, jejichž loňské hospodaření skončí asi s nulou, letos neotevřou svou historickou léčebnu v Darkově dříve, než skončí topná sezona. Naopak v Rehabilitačním sanatoriu v Karvíné plánují lázně rozvoj: letos tam dokončí rekonstrukci prostor pro děti a otevřou dětský odborný léčebný ústav.

„Náš hospodářský výsledek ovlivnily vyšší mzdy, rostoucí náklady na energie i omezování péče v prvním čtvrtletí kvůli covidu," uvedl mluvčí Lázní Darkov Miroslav Slaný. Podotkl, že tak jako většinu lázeňských zařízení i je ničí nejistota. „Nikdo neví, jak se budou vyvíjet náklady, ale i válka a celková situace v novém roce," řekl Slaný.

> Už čtvrtý rok bude muset většina lázeňských společností omezovat investice.

Válka odhání arabské klienty

Kvůli ruské agresi Lázním Darkov ubyli solventní arabští hosté. „Válku v Evropě vnímají jako problém také v regionu Perského zálivu, odkud k nám přijíždělo hodně dobře platících klientů," potvrdil Slaný.

Lázně Luhačovice skončily se ziskem několika desítek milionů, ale nyní také plánují delší zimní odstávku některých hotelových domů. „Musíme šetřit. Netušíme, kolik ubude tuzemských samoplátců, jichž k nám jezdí každý rok přes dvacet tisíc. Náš největší komplex startuje provoz 2. ledna. Ale dvě dětské léčebny, které vždy fungovaly od poloviny ledna, otevřeme až 8. února," řekl ředitel lázní Jiří Dědek.

S delší zimní odstávkou některých domů počítají i státní Horské lázně Karlova Studánka. „Loni jsme odléčili přes tři tisíce klientů na pojišťovny a kolem sedmi tisíc samoplátců, počítáme se ziskem kolem dvou milionů. Rok 2023 však bude těžký. Náklady enormně rostou, jen na energie nám stouply z devíti na 40 milionů, navíc očekáváme nižší zájem samoplátců o pobyty i jejich menší ochotu utrácet například v místních restauracích," uvedl ředitel lázní Jan Poštulka.

Krachu lázní se šéf svazu nebojí

Podle prezidenta Svazu léčebných lázní Eduarda Bláhy je v Česku asi třicítka lázeňských míst, kde osm desítek lázeňských společností provozuje několik set lázeňských domů se zhruba 22 tisíci lůžek. „Dva covidové roky lázně vyčerpaly a ani první postcovidový rok nebyl pro náš obor jednoduchý. Vypořádat se s rostoucími cenami energií a inflací nebylo snadné, přesto loňský rok většina tradičních lázní zvládla," zhodnotil situaci.

S největšími problémy se podle něj musely vypořádat lázně na Karlovarsku, které se orientovaly na zahraniční klienty. „Němečtí hosté se již zčásti vrátili, ale ruští ne. I proto tam řada lázeňských hotelů zrušila balneologické provozy a nyní fungují jako běžné hotely," uvedl prezident lázeňského svazu.

Letošní rok bude podle něj pro lázně náročný, ale jejich krachu se neobává. „Jako obor přežijeme. Bohužel už čtvrtý rok po sobě bude muset většina lázeňských společností omezovat investice, což už začíná být mnohde vidět," dodal.

Léčba **Lázně ani letos neomezí léčbu za peníze pojišťoven. Musí ale šetřit.** Ilustrační foto: A. Satinský, MAFRA

Premium

Lázně šetří, část otevřou, až se oteplí. Zavřely bazény i celé komplexy

Ivana Lesková
3. ledna 2023 18:00

Část lázeňských provozů zůstává začátkem roku zavřená. Lázně po covidu loni ožily a zvládly i růst nákladů, ale letos se bojí ztrát. „Bude to boj o přežití," odhadl ředitel Sanatorií Klimkovice Jozef Dejčík, který za loňský rok očekává zisk několika milionů, ale letos výdaje tvrdě škrtí hned od začátku.

Aby v Klimkovicích ušetřili za ohřev vody, v minulých dnech vypustili rehabilitační bazén v dětské léčebně, kde nebyli pacienti, a ode dneška je na neurčito zavřený i bazén pro dospělé. Klienti rehabilitují jen v malém jodobromovém bazénku, kam nyní nesmí veřejnost.

„Obáváme se dopadu cen energií, inflace i zvýšených personálních nákladů. Pojišťovny sice zvýší platby zhruba o deset procent, ale inflace je skoro dvojnásobná. Nechceme omezovat kapacity ani kvalitu péče, ale musíme přikročit k dílčím úsporným opatřením," řekl Dejčík.

V Jeseníku je zavřeno celý leden

Jiné lázně sice bazény nezavírají, ale prodlouží zimní odstávku řady lázeňských domů, aby ušetřily za vytápění. Otevřou je postupně, některé až po skončení topné sezony. Například Priessnitzovy léčebné lázně poslaly klienty domů 13. prosince a provoz celého komplexu obnoví až 30. ledna. „Kvůli rostoucím nákladům na energie, kdy částka za plyn využívaný k vytápění a ohřevu vody meziročně narostla o 200 procent, bude hospodářský výsledek za loňský rok výrazně nižší než v minulosti. Budeme v mírném zisku, ale zbude jen omezené množství peněz na investice, které jsou nutné i pro budoucí úspory energií," uvedl ředitel lázní Roman Provazník.

Lázně Jeseník

Řetězec Royal Spa, který poskytuje lázeňskou péči na čtyřech místech, ukončil provoz ve většině domů 20. prosince s výjimkou Termálních lázní Velké Losiny, které fungují nepřetržitě. Ostatní bude otvírat postupně. „Leden je nejslabší měsíc roku, proto budeme lázeňské domy otvírat podle toho, jak rychle klienti zaplní dostupné kapacity," uvedl ředitel společnosti Martin Plachý. Podotkl, že třeba v Luhačovicích bude otevřen jeden z lázeňských hotelů firmy již od začátku ledna, ale druhý v závěru měsíce a třetí patrně začátkem února. Lázeňský hotel Royal Mariánské Lázně by se měl otevřít 29. ledna.

Lázně Darkov, jejichž loňské hospodaření skončí asi s nulou, letos neotevřou svou historickou léčebnu v Darkově dříve, než skončí topná sezona.

Lázně fungují i na choroby, které obtížně léčí v nemocnici, říká primář Špišák

Naopak v Rehabilitačním sanatoriu v Karviné plánují lázně rozvoj: letos tam dokončí rekonstrukci prostor pro děti a otevřou dětský odborný léčebný ústav. „Náš hospodářský výsledek ovlivnily vyšší mzdy, rostoucí náklady na energie i omezování péče v prvním čtvrtletí kvůli covidu," uvedl mluvčí Lázní Darkov Miroslav Slaný. Podotkl, že tak jako většinu lázeňských zařízení i je ničí nejistota. „Nikdo neví, jak se budou vyvíjet náklady, ale i válka a celková situace v novém roce," řekl Slaný.

Válka odhání arabské klienty

Kvůli ruské agresi Lázním Darkov ubyli solventní arabští hosté. „Válku v Evropě vnímají jako problém také v regionu Perského zálivu, odkud k nám přijíždělo hodně dobře platících klientů," potvrdil Slaný.

Lázně Luhačovice skončily se ziskem několika desítek milionů, ale nyní také plánují delší zimní odstávku některých hotelových domů. „Musíme šetřit. Netušíme, kolik ubude tuzemských samoplátců, jichž k nám jezdí každý rok přes dvacet tisíc. Náš největší komplex startuje provoz 2. ledna. Ale dvě dětské léčebny, které vždy fungovaly od poloviny ledna, otevřeme až 8. února," řekl ředitel lázní Jiří Dědek.

Lázeňské prameny v Luhačovicích

S delší zimní odstávkou někteří z domů počítají i státní Horské lázně Karlova Studánka. „Loni jsme odléčili přes tři tisíce klientů na pojišťovny a kolem sedmi tisíc samoplátců, počítáme se ziskem kolem dvou milionů. Rok 2023 však bude těžký. Náklady enormně rostou, jen na energie nám stouply z devíti na 40 milionů, navíc očekáváme nižší zájem samoplátců o pobyty i jejich menší ochotu utrácet například v místních restauracích," uvedl ředitel lázní Jan Poštulka.

Krachu lázní se šéf svazu nebojí

Podle prezidenta Svazu léčebných lázní Eduarda Bláhy je v Česku asi třicítka lázeňských míst, kde osm desítek lázeňských společností provozuje několik set lázeňských domů se zhruba 22 tisíci lůžek. „Dva covidové roky lázně vyčerpaly a ani první postcovidový rok nebyl pro náš obor jednoduchý. Vypořádat se s rostoucími cenami energií a inflací nebylo snadné, přesto loňský rok většina tradičních lázní zvládla," zhodnotil situaci.

Firmy šetří energiemi. Nejčastěji méně svítí, zateplují budovy, říká průzkum

S největšími problémy se podle něj musely vypořádat lázně na Karlovarsku, které se orientovaly na zahraniční klienty. „Němečtí hosté se již zčásti vrátili, ale ruští ne. I proto tam řada lázeňských hotelů zrušila balneologické provozy a nyní fungují jako běžné hotely," uvedl prezident lázeňského svazu.

Letošní rok bude podle něj pro lázně náročný, ale jejich krachu se neobává. „Jako obor přežijeme. Bohužel už čtvrtý rok po sobě bude muset většina lázeňských společností omezovat investice, což už začíná být mnohde vidět," dodal.

Zeman si volal s čínským vůdcem

Prezident Miloš Zeman hovořil včera přes video s čínským protějškem Si Ťin-pchingem. Mluvili o vzájemných vztazích, pozici českých firem na čínském trhu nebo o mezinárodní situaci. Podle Zemana může Čína sehrát významnou úlohu při ukončení konfliktu na Ukrajině, informoval včera prezidentův mluvčí Jiří Ovčáček.

Zeman podle mluvčího podpořil pozici českých firem v Číně. „Požádal například o podporu společnosti Home Credit kvůli restriktivním opatřením čínské strany, kdy čínský prezident v reakci uvedl, že je o problému informován," uvedl Ovčáček. Dodal, že se prezidenti „shodli na osobních přátelských vztazích, které provázely celé funkční období prezidenta republiky".

Videohovor podle mluvčího trval 45 minut. Zeman se s čínským prezidentem spojil z Lán, podle zveřejněné fotografie ho v místnosti doprovodil například ředitel hradní diplomacie Rudolf Jindrák. (iDNES.cz)

Linka Praha–Peking Zeman si včera volal s Čínou. Foto: KPR

VYDÁNO: IDNES.CZ, 9.1.2023

Zeman volal s čínským protějškem, Si Tin-pchinga žádal o podporu české firmy

9. ledna 2023 12:12, aktualizováno 14:16

Prezident Miloš Zeman hovořil v pondělí přes video s čínským protějškem Si Ťin-pchingem. Mluvili o vzájemných vztazích, pozici českých firem na čínském trhu nebo o mezinárodní situaci. Podle Zemana může Čína sehrát významnou úlohu při ukončení konfliktu na Ukrajině. Informoval o tom prezidentův mluvčí Jiří Ovčáček.

Prezident Miloš Zeman hovořil ze zámku v Lánech prostřednictvím videohovoru s prezidentem Čínské lidové republiky Si Ťin-pchingem. (9. ledna 2023) | foto: ČTK

Videohovor podle mluvčího trval 45 minut a konal se na návrh čínské strany. Zeman se s čínským prezidentem Si spojil z Lán, podle zveřejněné fotografie ho v místnosti doprovodil například ředitel hradní diplomacie Rudolf Jindrák.

„Prezident republiky diskutoval s čínským prezidentem o vzájemných vztazích obou zemí a aktuální mezinárodní situaci. Podle prezidenta republiky může Čínská lidová republiky sehrát významnou úlohu při ukončení konfliktu na Ukrajině," napsal Ovčáček.

Uvedl, že Zeman podpořil pozici českých firem na čínském trhu. „Požádal například o podporu společnosti Home Credit kvůli restriktivním opatřením čínské strany, kdy čínský prezident v reakci uvedl, že je o problému informován," doplnil mluvčí. Dodal, že se prezidenti „shodli na osobních přátelských vztazích, které provázely celé funkční období prezidenta republiky".

Martin Hála, ředitel projektu Sinopsis, sdělil, že čínské vedení se v posledních týdnech snaží o znovuoživení silně pošramocených vztahů s Evropou. „To bylo podle čínského komuniké také hlavním obsahem rozhovoru," uvedl. Poznamenal, že čínské vyjádření se od shrnutí zveřejněné Ovčáčkem jako obvykle dosti odlišuje. „Nezmiňuje vůbec Zemanovu žádost o pomoc společnosti Home Credit ‚kvůli restriktivním opatřením čínské strany'. Naopak uvádí, že Zeman ‚naprosto souhlasil' se Si Ťin-pchingovým (značně idealizovaným) shrnutím česko-čínských vztahů, dodal.

Podle agentury TASS čínský prezident řekl Zemanovi, že si čínské vedení přeje posílit spolupráci se zeměmi východní Evropy. „Čína přijme pragmatičtější opatření k posílení spolupráce se zeměmi střední a východní Evropy," citovala agentura vyjádření Si Ťin-pchinga, které na svém webu zveřejnilo čínské ministerstvo zahraničí.

Podle prezidenta Sia zůstane Čína otevřená kontaktům s ostatními zeměmi a „vytvoří nové příznivé příležitosti pro všechny státy, včetně České republiky". Si zdůraznil, že Peking a Praha by měly vzájemně zohledňovat své klíčové zájmy, rozvíjet bilaterální kontakty na všech úrovních založené na vzájemném respektu a podporovat intenzivnější dialog.

„Doufám, že Česká republika bude i nadále aktivně podporovat udržitelný a harmonický rozvoj vztahů Číny se zeměmi střední a východní Evropy a s (ostatními) evropskými státy," dodal Si Ťin-pching.

Podle prezidenta Číny považují čínské úřady Českou republiku za důležitého strategického partnera a mají zájem o ještě užší spolupráci.

Prodej dokončen. Skupina PPF a Home Credit opustily ruský trh

Podle Hály snaha o obrat české zahraniční politiky směrem k Pekingu, tzv. restart, byla nejvýraznější politickou iniciativou Zemana v obou jeho funkčních obdobích. V jejím rámci usiloval Zeman o navázání blízkého osobního vztahu se Si Ťin-pchingem, jehož nazýval svým „mladým přítelem". Konkrétní náplň podle něj měla dodat Zemanově pokusu o „ekonomickou diplomacii" s Čínou čínská společnost CEFC, která v letech 2015 až 2018 dominovala vzájemným vztahům. Jejího předsedu Jie Ťien-minga jmenoval Zeman svým poradcem.

Po kolapsu CEFC v roce 2018 a zmizení jejího předsedy se zhroutila i Zemanova „ekonomická diplomacie" s Čínou a z celého restartu zůstal právě jen Zemanův „vztah" se Si Ťin-pchingem, doplnil Hála.

Zeman s prezidentem Si mluvil naposledy v létě 2021. Pražský hrad poté oznámil, že se hlava českého státu vydá pošesté do Číny. Kvůli zdravotnímu stavu a pandemii koronaviru se ale cesta neuskutečnila. Naposledy byl český prezident v Číně v dubnu 2019.

Zeman dlouhodobě podporuje spolupráci s Čínou. Za svůj postoj k Číně, která čelí obviněním z porušování lidských práv, byl opakovaně kritizován. V minulosti zdůrazňoval především potřebu ekonomické spolupráce. Opakovaně přislíbil velké čínské investice v Česku, jejich hodnota ale byla nakonec výrazně nižší. Ekonomickou spolupráci narušily i potíže společnosti CEFC, která stála za většinou čínských aktivit v České republice.

Autoři: iDNES.cz, ČTK

VYDÁNO: MF DNES, 10.1.2023

Zima v debatě iDNES.cz kritizoval „svatou trojici“

PRAHA Do 1. kola prezidentských voleb už zbývají jen tři dny. Portál iDNES.cz a deník MF DNES proto včera připravily debatu s kandidáty, kterou uvedl šéfredaktor MF DNES Jaroslav Plesl a moderátor iDNES.cz Vladimír Vokál.

Do studia přišli Jaroslav Bašta, Karel Diviš, Pavel Fischer, Marek Hilšer a Tomáš Zima. Kandidáti dostali mimo jiné dotaz, jak vnímají krok současného prezidenta Miloše Zemana, který odmítl jmenovat ministrem životního prostředí Petra Hladíka z KDU-ČSL. „Miloš Zeman zbytečně zdržuje,“ reagoval senátor Pavel Fischer. Na délku rozhodování upozornil také Hilšer, sám by však Hladíka nejmenoval. „Nevím, proč se to tak protahuje. Pana Hladíka bych nejmenoval,“ řekl Hilšer.

Moderátoři si pro přítomné připravili také otázky ušité na míru každému z nich. Bašta uvedl, že by neměl problém se zveřejněním své lékařské zprávy. „Můj zdravotní stav odpovídá mému věku, nemám závažnou chorobu,“ odpověděl.

Debata Kandidáti Fischer, Hilšer a Zima. Foto: M. Růžička, MAFRA

Do debaty byli kromě přítomné pětice kandidátů pozvaní i Andrej Babiš, Petr Pavel a Danuše Nerudová, ti se ale omluvili. Jejich rozhodnutí zkritizoval v debatě Tomáš Zima. „Svatá trojice se s námi nechce bavit,“ stěžoval si.

Nebylo to naposledy

Prezidentští kandidáti se před volbami střetnou ještě ve třech velkých debatách.

Zítra ve 20.00 bude pokračovat superdebata na TV Prima, do které jsou pozváni Andrej Babiš, Danuše Nerudová a Petr Pavel. Ve čtvrtek se nejprve od 17.00 střetne na Nově pětice kandidátů s nižšími preferencemi a od 20.00 tři největší favorité. To bude jediná debata, ve které potvrdil svou účast expremiér Babiš. A poslední debata, kam je pozváno všech osm kandidátů, začne v pátek ve 12.10 na vlnách Českého rozhlasu. (row, iDNES.cz)

Prezidentská debata iDNES.cz: Zeman jen zdržuje, znalostní test vyhrál Hilšer

9. ledna 2023 10:00, aktualizováno 12:50

Do prvního kola prezidentských voleb už zbývají jen čtyři dny. Portál iDNES.cz a deník MF DNES proto připravily na pondělí 9. ledna speciální prezidentskou debatu s kandidáty na Hrad, kterou uvedli šéfredaktor MF DNES Jaroslav Plesl a moderátor iDNES.cz Vladimír Vokál. Do studia přišli Jaroslav Bašta, Karel Diviš, Pavel Fischer, Marek Hilšer a Tomáš Zima.

Kandidáti hned v úvodu debaty reagovali na rozhodnutí Městského soudu v Praze, který zprostil obžaloby prezidentského kandidáta Andreje Babiše v kauze Čapí hnízdo. „Výsledek nezávislého soudu se dal očekávat," řekl Bašta. „Vadí mi načasování, velmi ho to teď zvýhodní," míní kandidát SPD.

Ostatní kandidáti se shodli, že důvěřují nezávislé české justici. „Rozsudek respektujme," uvedl Tomáš Zima. „Neznamená to ale, že se Babiš nedopustil činu, který je odsouzeníhodný," poznamenal Pavel Fischer.

Kandidáti dostali také dotaz, jak vnímají krok současného prezidenta Miloše Zemana, který odmítl jmenovat ministrem životního prostředí Petra Hladíka z KDU-ČSL. „Miloš Zeman zbytečně zdržuje," reagoval na situaci senátor Pavel Fischer.

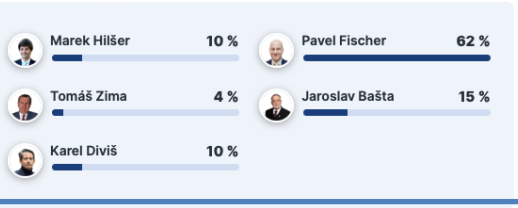

Na délku rozhodování upozornil také Hilšer, sám by však Hladíka nejmenoval. „Nevím, proč se to tak protahuje. Pana Hladíka bych nejmenoval," řekl senátor Hilšer.

Green Deal jako „zelené šílenství"

Prezidentští kandidáti se vyjádřili také ke Green Dealu, tedy Zelené dohodě pro Evropu jako soubor politických iniciativ Evropské komise, jejichž hlavním cílem je dosáhnout toho, aby Evropa byla v roce 2050 klimaticky neutrální.

Nejvýraznější názor zastává Jaroslava Bašta, podle kterého se jedná o „zelené šílenství". „Místo stabilních zdrojů je nahradí takzvané zdroje obnovitelné. Ale ty jsou jen dočasné," poznamenal.

Green Deal je také podle senátora Pavla Fischera obrovský problém, protože vyžaduje mimořádné investice. „Musíme začít investovat do inovací, je to ale také příležitost pro naše firmy," přiznal Fischer. Obdobně smýšlí také lékař Tomáš Zima.

Zastáncem této dohody je Marek Hilšer, podle něhož společnost zůstává zaklíněná ve zkostnatělém myšlení. „Nenaskakujme na propagandu velkých milionářů, kteří vyvíjejí negativní obraz obnovitelných zdrojů," řekl Hilšer. Obnovitelné zdroje jsou podle něj důležitou součástí celého mixu energetických zdrojů a jejich význam by se neměl podceňovat.

Prezidentští kandidáti se v debatě rovněž shodli, že část prezidentského platu by věnovali na charitativní účely. Tomáš Zima by se ve prospěch dobročinných projektů vzdal až čtvrtiny prezidentského platu, obdobnou částku si představuje také senátor Pavel Fischer.

„Plat prezidenta je vysoký, náklady na život prezident velké nemá. Podporuji různé aktivity a šel bych příkladem," řekl Hilšer.

„Prezidentský plat bych nikdy nemohl utratit, takže bych se o něj podělil s nějakou ověřenou charitou," přitakal také kandidát hnutí SPD Jaroslav Bašta. Výjimkou by nebyl ani podnikatel Karel Diviš, který by v případě zvolení do úřadu hlavy státu přispíval na charitu 50 tisíc měsíčně.

Billboardy prezidentských kandidátů

Kandidát Karel Diviš se snaží oslovit potenciální voliče heslem Čas na změnu. „Nejsem kouzelník, díky kterému se všechno za rok změní. Potřebujeme nastartovat ekonomický růst díky vizím, o kterých mluvím. Je třeba posílit také obranyschopnost země. Žádné utopické vize, je to tvrdá realita," řekl Diviš v debatě. Bývalý sportovní redaktor si přeje, aby se změnila atmosféra ve společnosti a aby lidé žili v přátelské společnosti. Svoboda, demokracie, budoucnost. Tak zní heslo Pavla Fischera, podle něhož není svoboda občana oddělitelná od prosperity celé země. „O budoucnosti rozhodujeme už dnes. Co nezasadíme dnes, to naše děti nebudou moct sklidit," řekl.

Středula se o tom, že nebude kandidovat na Hrad, radil s ženou, podpořila ho

Konečně je tu naděje, vzkazuje v rámci své kampaně Hilšer svým voličům. „Je naděje, že je tu občan Hilšer, který bude stát za lidmi," řekl senátor. Uvedl, že pro lidi je tu už dlouho a jako lékař podporuje například neformální péči mimo nemocnice.

Zemi bez extrémů chce bývalý rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima. „Nestrašme lidi a dělejme věci, které jsou realistické," vysvětlil své heslo. Lékař také uvedl, že se mu nelíbí rozdělování zdravotnické péči na nadstandardní a obyčejnou.

Dotazy na tělo

Moderátoři si pro přítomné kandidáty připravili také otázky ušité na míru každému z nich. Bašta uvedl, že by neměl problém se zveřejněním své lékařské zprávy. „Můj zdravotní stav odpovídá mému věku, nemám závažnou chorobu," odpověděl na dotaz kandidát, který mluví anglicky, německy či rusky.

Karel Diviš řekl, že chlapi by měli umět bránit naši vlast. „Nikdy jsem v takové situaci nebyl, ale věřím, že ano," odpověděl podnikatel na otázku, zda by dokázal v boji zabít soupeře. Bývalý sportovní redaktor mluví anglicky a rusky.

Dotaz na změnu pohlaví či sňatek stejnopohlavních párů dostal Fischer. „Kdyby moje dítě chtělo změnit pohlaví, řekl bych mu, že na to nejsem expert, ale že se na mě může spolehnout jako na otce," odpověděl senátor, který spatra přeložil francouzské revoluční heslo.

Do 2. kola míří Babiš a Pavel, Nerudová ztrácí, ukázaly průzkumy v poslední den

V případě, že by se nedostal do druhého kola prezidentské volby, není přesvědčený, komu by dal svůj hlas. „Ti, kteří jsou považování za favority, mě ještě nepřesvědčili o svých kvalitách," vysvětlil.

O své volbě není v obdobné situaci přesvědčený ani Marek Hilšer. „Někoho si budu muset vybrat, protože razím heslo, že musím jít k volbám. Budu se ale teprve rozhodovat," prozradil. Řekl také, že na protest by se nyní nesvlékl, jako to udělal před několika lety na protest proti Putinovi. „V této roli se to nesluší," podotkl.

Pokud by nekandidoval Tomáš Zima, svůj hlas by dal právě Hilšerovi. „Volil bych Marka, kterého znám už dvacet let," řekl.

Kvízové otázky

Kandidáti dostali několik otázek na historii Československa a informace o České republice. Správně v prvním kvízu odpověděl na všechny tři otázky pouze Karel Diviš. V následujícím kole ale nedokázal vyjmenovat všechny čtyři české národní parky. Celkovým vítězem kvízu se stal senátor Marek Hilšer, který znal například autora knihy Proces či datum vzniku samostatné České republiky.

Jaroslav Bašta například nevěděl, kolik soudců má Ústavní soud (správná odpověď 15, pozn. red.). Tomáš Zima chyboval v tom, kolik je v Česku takzvaných řádových dnů (jsou pouze dva: 1. ledna a 28. října, pozn. red.). Pavel Fischer nesprávně uvedl autora díla Host do domu, kterým je básník Jiří Wolker.

V průběhu debaty mohli čtenáři iDNES.cz hlasovat o svém favoritovi. Vítězem se stal senátor Pavel Fischer s 62,5 procenty hlasů, pomyslné druhé místo obsadil Jaroslav Bašta s 15 procenty hlasů následovaný Markem Hilšerem a Karlem Divišem, kteří získali shodně deset procent. Na poslední příčce zůstal Tomáš Zima se čtyřmi procenty hlasů.

Do debaty iDNES.cz byli kromě přítomných kandidátů pozvaní i Andrej Babiš a Petr Pavel, kteří však ale už v předstihu avizovali, že do studia nedorazí. Na základě toho se ke stejnému kroku rozhodla také Danuše Nerudová. Jejich rozhodnutí zkritizoval v debatě bývalý rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima. „Svatá trojice se s námi nechce bavit," stěžoval si.

Do debaty nepřišel ani Josef Středula, který v neděli neděli večer v přímém přenosu České televize oznámil, že z voleb odstupuje. Zároveň podpořil Danuši Nerudovou, která podle něj má sociální cítění a je schopná zasadit se o důstojný život občanů republiky.

První kolo prezidentských voleb se bude konat v pátek a v sobotu 13. a 14. ledna, případné druhé kolo pak o 14 dnů později.

VYDÁNO: MF DNES, 10.1. 2023

Pavel: Jsem člověk pro tuto dobu

Babiš je pro mě krystalickým zástupcem populismu, říká kandidát na prezidenta

Josef Kopecký
redaktor iDNES.cz

Generál Petr Pavel vnímá svého soupeře v boji o Hrad Andreje Babiše jako krystalického zástupce populismu, který je nebezpečím pro demokracii, a Danuši Nerudovou jako ambiciozní osobu se zkušeností omezenou na akademické prostředí. „Jsem přesvědčen o tom, že mám co nabídnout. A že to, co nabízím, je vhodné pro tuto dobu, ve které jsme," řekl v rozhovoru Petr Pavel.

Váš největší soupeř v boji Hrad Andrej Babiš byl u soudu v kauze Čapí hnízdo zproštěn viny. Jak to podle vás ovlivní volbu?

Volby to ovlivní, protože Andrej Babiš do nich půjde posílený nejen o tento výsledek, ale i o voliče Josefa Středuly. Já jsem připravený zaměřit veškerou svou energii na to, aby Andrej Babiš nevyhrál, protože ho považuji za velké nebezpečí pro tuto zemi a její budoucnost. Rozumím tomu, že rozhodnutí soudu mnoho z voličů rozzlobilo, ale zachovejme chladnou hlavu a místo kritiky soudu pojďme jako zodpovědní občané Babišovi vystavit vysvědčení ve volbách. Na to tu máme demokracii.

Šéf odborů Josef Středula, který se vzdal kandidatury, podpořil Danuši Nerudovou. To vás asi moc nepotěšilo, že?

Ono to asi nejvíc potěšilo Andreje Babiše, který půjde do voleb posílený o jeho voliče. Ze strany Josefa Středuly to považuji za pokrytectví, protože ještě v prosinci říkal, že by z voleb neodstoupil právě proto, aby neudělal Babišovi radost. Nakonec mu ji udělal na začátku ledna. O upřímnosti tohoto kroku vypovídá to, že včera v debatě hodinu a půl vodil voliče za nos, aby pak na závěr udělal pompézní vystoupení a oznámil, že nekandiduje.

Jak vnímáte své hlavní soupeře?

Andrej Babiš je pro mě krystalickým zástupcem populismu. Pokud považuji populismus za nebezpečí pro všechny demokratické země, tak považuji za nebezpečí i Andreje Babiše. Opírám to o ty zkušenosti, které s ním mám nejen zprostředkované, ale i osobní, protože jsem s ním jednal v době, kdy byl ministrem financí a já náčelníkem generálního štábu. Skutečně jsem přesvědčen, že by neměl být prezidentem této země, protože bych to považoval za velice riskantní propojení byznysu, médií, politiky a všeho špatného, co je s jeho osobou spojeno. Pokud jde o paní Nerudovou, ji vnímám jako člověka, který je velice odhodlaný, velice ambiciózní, ale podle mého názoru se zkušeností omezenou na akademické prostředí. Vystudovala univerzitu a od té doby na ní pracovala. Z Mendelovy univerzity měla jen jednu externí zkušenost, a to z komise pro spravedlivé důchody. Myslím si, aniž bych to chtěl snižovat, že to je poměrně jednostranná zkušenost. Proto jsem vyjádřil pochybnosti, že by byla dobrou prezidentkou. Ty pochybnosti mám a trvají.

© Pokračování na str. 2

Prezidentský kandidát Petr Pavel

Být jako Zeman by bylo ostudné

Pokračování ze str. 1

Řekl jste, že ve druhém kole vás nechtěji ani Babiš, ani lidé napojení na Hrad a proruské síly. Proč si to myslíte?
Vycházím z toho, co se objevuje v médiích. Pro Andreje Babiše bych asi byl větším rizikem, protože moc dobře ví, že za mnou nestojí ani žádný holdingový zájem, ani žádná velká advokátní kancelář. A že bych fungoval opravdu jako nezávislý prezident. I proto si myslím, že jsem pro něho přirozeně větším nebo nebezpečnějším soupeřem než Danuše Nerudová.

Hlava státu je i vrchním velitelem ozbrojených sil. Celý svět sleduje, jak statečně se nyní Rusku brání Ukrajina. Pokud by Česko čelilo podobné agresi a vy byste byl prezidentem, chtěl byste, aby Češi tentokrát pozvedli zbraň a bránili se přesile?
Jako voják jsem se mnohokrát věnoval tématu bránit se, nebránit se, především tedy v souvislosti s roky 1938 a 1939 a mnohokrát si připomněl citát - je lepší ve cti zemřít než žít v hanbě. I pro nás by mohla být Ukrajina velkou inspirací, abychom si dokázali zachovat svou hrdost, dokázali se oprostit od všech mindráků a abychom se za svoji suverenitu, bezpečnost a nezávislost dokázali postavit.

Věříte tomu, že by partneři v NATO šli Česku na pomoc a do přímého konfliktu s Ruskem?
Víra by asi byla málo. Nepochybuji o tom, že kdyby kterýkoli z členských států NATO byl napaden tak, jak byla napadena Ukrajina, bude Aliance reagovat velice rychle a adekvátně situaci.

Česko přijalo už přes 470 tisíc uprchlíků z Ukrajiny před Putinovou válkou. Apeloval byste jako hlava státu na občany, aby podporovali pomoc i dalším uprchlíkům, byli tolerantní a připraveni se uskromnit?
Musím říci, i když to řadě lidí nebude znít příjemně, že jsem na reakci Fialovy vlády, pokud jde o Ukrajinu, hrdý. Jsem přesvědčen, že to byla správná reakce na rozdíl od předchozí Babišovy vlády, která se postavila nejen proti migraci ze Sýrie, ale taky třeba proti pomoci spojencům a partnerům během covidové krize. Jsme zemí, která se považuje za demokratickou, relativně bohatou, z toho plyne, že bychom měli být i zemí solidární.

Na občany se obracíte se sloganem „Vraťme Česku řád a klid". Klid rozhodně v Evropě ani v Česku není, jak by měl vypadat ten řád?
Jde o dodržování základního souboru pravidel. Jak funguje řád v přírodě, tak by měl fungovat i ve společnosti, jinak budeme žít v anarchii. Co jsem měl možnost od lidí vstřebávat během let, když jsem jezdil po besedách v České republice, tak mají pocit, že pravidla platí různě pro různé skupiny lidí a absence pravidel vnáší do jejich života chaos a neklid. Když budou fungovat věci, jak mají, tak z toho plyne klid do života lidí.

Když se bavím s lidmi, kteří sledují politiku třeba jen zběžně, vyjadřují pochybnosti, jestli v čele demokratické země ve střední Evropě má stát voják či bývalý voják. Jak byste rozptýlil tuto jejich pochybnost?
Nechci to rozhodně zlehčovat. Chápu, že obavy některých lidí mohou být legitimní, ale vidím paradox. Více než sedmdesát procent obyvatel této země má důvěru k armádě jako instituci. Mám za to, že když se armáda skládá z vojáků, tak ta důvěra je i k jednotlivým vojákům. Proč by měla být nedůvěra k tomu, že by měl voják stát v čele země? V tomto případě bývalý voják, protože jsem více než čtyři roky mimo aktivní službu. I když jsem řídil celou armádu, nevelel jsem do posledního vojáka. Od toho jsou velitelé, já jsem armádu spíš řídil jako vysoký manažer. Více času zabíralo jednání s politiky. Už jako náčelník generálního štábu jsem měl spoustu mezinárodních jednání a předseda vojenského výboru NATO je předseda kolektivního orgánu, kde se neveli, ale kde se dosahuje konsenzu, a to na politické úrovni.

„Žil hrozně dlouho ve světě rozkazů a jejich uposlechnutí. A politika je něco dost jiného než poslouchání rozkazů. Já proti němu vystupovat nebudu, ale tuhle neosobní výhradu mám," řekl o vás expremiér Petr Pithart, který podporuje Danuši Nerudovou.
Já si Petra Pitharta velice vážím a rozhodně bych nechtěl zpochybňovat jeho úsudek, ale moje práce v posledních šesti letech aktivní služby a k tomu přičtěme další čtyři roky už mimo službu se pohybuje mnohem více ve sféře jednání a dosahování kompromisů a konsenzů.

Prezident Miloš Zeman říkal po svém prvním zvolení, že chce občany spojovat, a ne rozdělovat, ale pak deset let dělal spíš opak. Jak byste chtěl sjednocovat v čele Česka občany, aby vám věřili i ti, kteří vás volit nebudou?
Miloš Zeman vyšel z prostředí stranické politiky, kterou dělal celý život, takže celkem jednoznačně jeho nahlížení na politiku bylo prostřednictvím stranické politiky. A ta byla především o soupeření a rozdělování. To je, co Miloš Zeman dělal celý život, a když se stal prezidentem, tak měl neustále tendenci tahat za mocenské nitky. Já jsem celý život sloužil v armádě a služba v ní je bezpochyby službou všem občanům. Bez ohledu na to, jestli mě volí nebo ne. Jestli zastávají levicové nebo pravicové postoje.

Sloužil byste tedy i občanům, kteří chodí protestovat proti současnému režimu na Václavské náměstí?
Pokud má být prezident prezidentem všech, tak i těch, kteří ho nevolili. Vždycky to tak bude. Někdo bude tvrdit, že ten či onen není jejich prezidentem, ale prezident by měl v nejlepší víře zastupovat i jejich zájem.

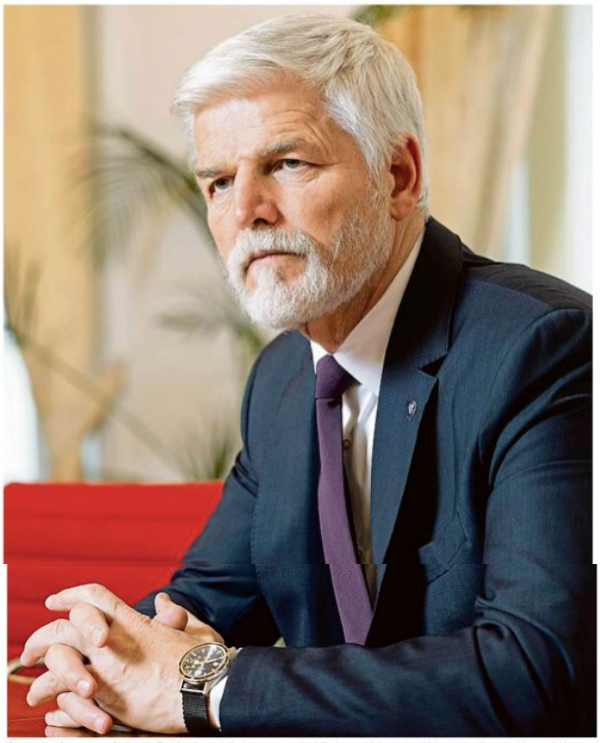

Spokojený s pomocí Ukrajině „Musím říci, že jsem na reakci Fialovy vlády, pokud jde o Ukrajinu, hrdý," uvádí v rozhovoru pro MF DNES kandidát na prezidenta Petr Pavel. Foto: Tomáš Krist, MAFRA

PREZIDENTSKÉ VOLBY 23

> Služba v armádě je bezpochyby službou všem občanům.

Studoval jste Vojenské gymnázium v Opavě, Vojenskou vysokou školu pozemního vojska ve Vyškově. Co vás tak uhranulo, že jste chtěl být profesionální voják? Za minulého režimu to nebylo povolání, ke kterému by všichni shlíželi s úctou. Pochopil jsem správně z vašeho životopisu, že jste se prostě „potatil"?
Můj táta měl určitě vliv. Velmi jsem si ho vážil a měl ho rád. Protože byl voják, tak jsem považoval vojenské povolání za něco spíš čestného než špatného. Možná i proto, že jsem byl jako dítě vychováván v duchu nejenom foglarovek, ale i spousty dalších knížek, které mi dávaly ideály, že je třeba chránit slabší, zasadit se o to, co je správné. Když mi bylo 14 let a šel jsem na vojenské gymnázium, tak jsem to nevnímal z pohledu ideologie nebo služby nějakému režimu. Viděl jsem v tom spíš dobrodružství.

V rozmezí let 1988–1991 jste byl na Vojenské akademii Antonína Zápotockého v kurzu pro pracovníky vojenské rozvědky pro práci v zahraničí. Co přesně jste se tam učil a čím to pro vás bylo atraktivní?
V armádě funguje a fungoval i tehdy systém celoživotního vzdělávání. A platilo pravidlo, že po pěti odsloužených letech si člověk mohl požádat o postgraduální studium na směru, který mu byl blízký. Já jsem prvních pět let absolvoval v Prostějově u speciálního útvaru, dnes 601. skupina speciálních sil, a protože tehdy jako součást průzkumu patřil pod zpravodajskou zprávu, tak logickou cestou bylo požádat si o studium ve zpravodajském směru.

A myslíte si, že to bylo foglarovské, nebo jste chtěl být James Bond minulého režimu?
Já jsem to tehdy tak neviděl, že bych se stal Jamesem Bondem. Viděl jsem to spíš tak, že mě odmalička bavily jazyky. Učil jsem se němčinu, pak ve škole povinně ruštinu, učil jsem se angličtinu. Sám jsem si udělal ještě zkoušku třetího stupně, což bylo na úrovni státnice, ještě před rokem 1988 a všichni se tehdy divili, proč to dělám. Říkal jsem si, že by to vlastně byla jediná možnost, jak se oficiálně dostat za hranice toho světa, který byl mým světem, tedy země východního bloku. Jako voják jsem neměl šanci se dostat jinam než do zemí Varšavské smlouvy. Jediná možnost, jak se dostat ven, jak uplatnit jazyk, byla prostřednictvím služby někde v diplomatické pozici. Cesta k tomu vedla přes zpravodajský postgraduál.

> Odmalička mě bavily jazyky. Učil jsem se němčinu, ruštinu, angličtinu.

Říkáte, že jste zvyklý sloužit. To znamená, kdyby režim nepadl, tak byste mu sloužil?
Můžu těžko předjímat, čím bych byl. Já jsem šel s tím, jakou mám příležitost. A příležitost byla udělat si studium, a co bude po studiu, jsem nemohl tušit. Nevěděl jsem, pro co budu mít předpoklady. To studium zpravodajské připravovalo pracovníky Vojenského zpravodajství, což byla složka, která získávala informace zvenku, určitě neměla nic společného s vojenskou kontrarozvědkou a už vůbec ne s StB. Mojí preferencí bylo být venku jako vojenský diplomat, to znamená v uniformě, s diplomatickým pasem, se svým jménem a oficiálně získávat s vědomím hostitelské země informace o tom, co bylo důležité pro moji zemi.

„Politika, to je řemeslo nebo profese jako každé jiné. A jako nechcete, aby vás operoval chirurg, který nevystudoval medicínu a je to jeho první operace, tak asi nechcete, aby hlavou státu byl člověk, který politice nerozumí a nikdy ji neděl al," řekl o vás končící prezident Miloš Zeman.
Miloš Zeman se mnohokrát fatálně mýlil, pokud jde o působení lidí v politice. Když uvážíme jeho ještě donedávna velice kladné hodnocení ruského a čínského prezidenta, od kterých se teď distancoval, tak si myslím, že se může dramaticky mýlit i v mém případě. To, že člověk nežil celý život ve stranické politice jako Miloš Zeman, opravdu považuji za výhodu, protože dělat politiku tak, jak ji dělá on, bych opravdu považoval za ostudné. A naopak člověk politikou nezasažený, jako třeba současný ukrajinský prezident, by mohl být inspirací pro mnohé prezidenty. Kdybych byl Ukrajincem, tak dnes budu hrdý, protože to, co dělá dnes, je opravdu obdivuhodné. Tolik k úsudku Miloše Zemana.

Jmenoval byste vládu za účasti SPD, která je pro referendum o odchodu z Evropské unie?
Udělal bych všechno pro to, abych takovou vládu jmenovat nemusel. A prezident, který sleduje, co se ve státě děje, by asi viděl, k čemu vývoj směřuje, a snažil by se ovlivnit, aby k takovému výsledku nedošlo. Vystoupení z Evropské unie či jakékoli další protisystémové opatření bych považoval za popření toho, proč bych tuto zemi chtěl vést.

Jak vidíte své šance, že uspějete a prezidentem se skutečně stanete? Vsadil byste si sám na sebe?
Nesázím z principu. Nesázel jsem nikdy, protože jsem nikdy kromě kupy hnoje na jednom zemědělském plesu asi před 40 lety nic nevyhrál. Šance jsou velice vyrovnané a jsem přesvědčen, že mám co nabídnout. A že to, co nabízím, je vhodné pro tuto dobu. Pokud si to občané nakonec vyhodnotí jinak, tak je to samozřejmě demokracie a já se s tím smířím. Ale věřím, že postoupím do druhého kola a že i v něm mám vysokou šanci na úspěch.

Celý rozhovor na iDNES.cz

Babiš půjde do voleb posílený, je nebezpečím pro zemi, říká Petr Pavel

10. ledna 2023 9:16

Generál Petr Pavel vnímá svého soupeře v boji o Hrad Andreje Babiše jako krystalického zástupce populismu, který je nebezpečím pro demokracii, a Danuši Nerudovou jako ambiciozní osobu se zkušeností omezenou na akademické prostředí. „Jsem přesvědčen o tom, že mám co nabídnout. A že to, co nabízím, je vhodné pro tuto dobu, ve které jsme," řekl v rozhovoru pro iDNES.cz Pavel.

Reklama

Váš největší soupeř v boji Hrad Andrej Babiš byl u soudu zproštěn v kauze Čapí hnízdo. Jak to podle vás ovlivní volbu?
Volby to ovlivní, protože Andrej Babiš do nich půjde posílený nejen o tento výsledek, ale i o voliče Josefa Středuly. Já jsem připravený zaměřit veškerou svou energii na to, aby Andrej Babiš nevyhrál, protože ho považuji za velké nebezpečí pro tuto zemi a její budoucnost.

Rozumím tomu, že rozhodnutí soudu mnoho z voličů rozzlobilo, ale zachovejme chladnou hlavu a místo kritiky soudu pojďme jako zodpovědní občané Babišovi vystavit vysvědčení ve volbách. Na to tu máme demokracii.

Šéf odborů Josef Středula, který se vzdal kandidatury, podpořil Danuši Nerudovou. To vás asi moc nepotěšilo, že?
Ono to asi nejvíc potěšilo Andreje Babiše, který půjde do voleb posílený o jeho voliče. Ze strany Josefa Středuly to považuji ze pokrytectví, protože ještě v prosinci říkal, že by z voleb neodstoupil právě proto, aby neudělal Babišovi radost. Nakonec mu ji udělal na začátku ledna.

O upřímnosti tohoto kroku vypovídá to, že v debatě hodinu a půl vodil voliče za nos, aby pak na závěr udělal pompézní vystoupení a oznámil, že nekandiduje.

Soud osvobodil Babiše v kauze Čapí hnízdo. Máme nezávislou justici, míní

Jak vnímáte své hlavní soupeře podle průzkumů veřejného mínění?
Andrej Babiš je pro mě krystalickým zástupcem populismu. Pokud považuji populismus za nebezpečí, nejen pro tuto zemi, ale pro všechny demokratické země, tak považuji za nebezpečí i Andreje Babiše. Opírám to o ty zkušenosti, které s ním mám nejen zprostředkované, ale i osobní, protože jsem s ním jednal v době, kdy byl ministrem financí a já náčelníkem generálního štábu.

Skutečně jsem přesvědčen, že by neměl být prezidentem této země, protože bych to považoval za velice riskantní propojení byznysu, médií, politiky a všeho špatného, co je s jeho osobou spojeno.

Pokud jde o paní Nerudovou, ji vnímám jako člověka, který je velice odhodlaný, velice ambiciozní, ale podle mého názoru se zkušeností omezenou na akademické prostředí. Vystudovala univerzitu a od té doby na ní pracovala. Z Mendelovy univerzity měla jen jednu externí zkušenost a to z komise pro spravedlivé důchody.

Myslím si, aniž by to chtěl snižovat, že to je poměrně jednostranná zkušenost. Proto jsem vyjádřil pochybnosti, že by byla dobrou prezidentkou. Ty pochybnosti mám a trvají.

Myslím si, že ani Babiš, ani lidé napojení na Hrad a proruské síly mě ve druhém kole nechtějí, řekl jste. Proč si to myslíte?
Vycházím z toho, co se objevuje v médiích. Pro Andreje Babiše bych asi byl větším rizikem, protože moc dobře ví, že za mnou nestojí ani žádný holdingový zájem, ani žádná velká advokátní kancelář. A že bych fungoval opravdu jako nezávislý prezident. I proto si myslím, že jsem pro něho přirozeně větším nebo nebezpečnějším soupeřem než Danuše Nerudová.

Je lepší ve cti zemřít, než žít v hanbě

Hlava státu je i vrchním velitelem ozbrojených sil. Celý svět sleduje, jak statečně se agresorovi z Ruska brání Ukrajina. Pokud by Česko čelilo podobné agresi a vy byl prezidentem, chtěl byste, aby Češi tentokrát pozvedli zbraň a bránili se přesile?
Jako voják jsem se mnohokrát věnoval tématu bránit se, nebránit se, především tedy v souvislosti s roky 1938 a 1939 a mnohokrát si připomněl citát - je lepší ve cti zemřít, než žít v hanbě.

I pro nás by mohla být Ukrajina velkou inspirací, abychom si dokázali zachovat svou hrdost, dokázali se oprostit od všech mindráků a abychom se za svoji suverenitu, bezpečnost a nezávislost dokázali postavit

Věříte tomu, že by partneři v NATO nenechali Česko napospas nepříteli a šli by Česku na pomoc a do přímého konfliktu s Ruskem?
Víra by asi byla málo. Nepochybuji o tom, že kdyby kterýkoli z členských států NATO byl napaden tak, jak byla napadena Ukrajina, bude aliance reagovat velice rychle a adekvátně situaci.

Česká republika přijala už přes 470 tisíc uprchlíků z Ukrajiny před Putinovou válkou. Apeloval byste jako hlava státu na občany, aby podporovali pomoc i dalším uprchlíkům, byli tolerantní a připraveni se uskromnit?
Musím říci, i když to řadě lidí nebude znít příjemně, že jsem na reakci Fialovy vlády, pokud jde o Ukrajinu, hrdý. Jsem přesvědčen, že to byla správná reakce na rozdíl od předchozí Babišovy vlády, která se postavila nejen proti migraci ze Sýrie, ale taky třeba proti pomoci spojencům a partnerům během covidové krize.

Jsme zemí, která se považuje za demokratickou, relativně bohatou. Z toho plyne, že bychom měli být i zemí solidární.

Vzpomenete si, kdy přesně jste se rozhodl kandidovat na prezidenta?
Byl jsem k tomu vyzýván z různých stran už před lety, nejen občany, ale i novináři. Dokonce se to objevilo už kolem voleb v roce 2013, kdy jsem byl teprve v nominaci na předsedu vojenského výboru NATO.

Mě samotného k tomu postrčilo až to, když Miloš Zeman v roce 2019 začal mluvit o svých možných nástupcích a zmínil Andreje Babiše. Když jsem si uvědomil, co reprezentuje, jak velké nebezpečí vidím v populismu pro demokracii, tak jsem se rozhodl, že nebudu nečinně přihlížet.

Na občany se obracíte se sloganem „Vraťme Česku řád a klid". Klid rozhodně v Evropě ani v Česku není, jak by měl vypadat ten řád?
Jde o dodržování základního souboru pravidel. Jak funguje řád v přírodě, tak by měl fungovat i ve společnosti, jinak budeme žít v anarchii.

Co jsem měl možnost od lidí vstřebávat během let, když jsem jezdil po besedách v Ceské republice, tak mají pocit, že pravidla platí různě pro různé skupiny lidí a absence pravidel vnáší do jejich života chaos a neklid. Když budou fungovat věci, jak mají, tak z toho poplyne klid do života lidí.

Rozhovory s kandidáty

Byl bych putovní a kočovný prezident, říká podnikatel Diviš

Když nepostoupím, nepodpořím nikoho, říká kandidát SPD Bašta

To, že si upleteme svetr a vyhrajeme nad Putinem, je báchorka, říká Zima

Fialův deštník je děravý jako cedník, před ničím neochrání, říká Středula

Z volby se mě snaží vytěsnit. Chtějí, abych složil kandidaturu, říká Hilšer

Mám politický výtlak jako Babiš, říká Fischer. Věří v Havla i diplomacii

Babiš půjde do voleb posílený, je nebezpečím pro zemi, říká Petr Pavel

Danuše Nerudová: vyjde 11.1.

Andrej Babiš: vyjde 12.1.

I když jsem armádu řídil, nevelel jsem do posledního vojáka

Když se bavím s lidmi, kteří sledují politiku třeba jen zběžně, vyjadřují pochybnosti, jestli v čele demokratické země ve střední Evropě má stát voják či bývalý voják. Jak byste rozptýlil tuto jejich pochybnost?
Nechci to rozhodně zlehčovat. Chápu, že obavy některých lidí mohou být legitimní, ale vidím paradox. Více než sedmdesát procent obyvatel této země má důvěru k armádě jako instituci. Mám za to, že když se armáda skládá z vojáků, tak ta důvěra je i k jednotlivým vojákům.

Proč by měla být nedůvěra k tomu, že by měl voják stát v čele země? V tomto případě bývalý voják, protože jsem více než čtyři roky mimo aktivní službu. I když jsem řídil celou armádu, nevelel jsem do posledního vojáka. Od toho jsou velitelé, já jsem armádu spíš řídil jako vysoký manažer. Více času bylo jednání s politiky.

Už jako náčelník generálního štábu jsem měl spoustu mezinárodních jednání a předseda vojenského výboru NATO je předseda kolektivního orgánu, kde se nevelí, ale kde se dosahuje konsensu, a to na politické úrovni.

„Žil hrozně dlouho ve světě rozkazů a jejich uposlechnutí. A politika je něco dost jiného než poslouchání rozkazů. Já proti němu vystupovat nebudu, ale tuhle neosobní výhradu mám," řekl o vás expremiér Petr Pithart, který podporuje Danuši Nerudovou.
Já si Petra Pitharta velice vážím a rozhodně bych nechtěl zpochybňovat jeho úsudek, ale moje práce v posledních šesti letech aktivní služby a k tomu přičtěme další čtyři roky už mimo službu se pohybuje mnohem více ve sféře jednání a dosahování kompromisů a konsensů.

Končící prezident Miloš Zeman říkal po svém prvním zvolení, že chce občany spojovat a ne rozdělovat, ale pak deset let dělal něco jiného, či spíš pravý opak. Jak byste chtěl sjednocovat v čele České republiky občany, aby vám věřili a respektovali vás i ti, kteří vás volit nebudou?
Miloš Zeman vyšel z prostředí stranické politiky, kterou dělal celý život, takže celkem jednoznačně jeho nahlížení na politiku bylo prostřednictvím stranické politiky. A ta byla především o soupeření a rozdělování. To je, co Miloš Zeman dělal celý život, a když se stal prezidentem, tak měl neustále tendenci tahat za mocenské nitky.

Já jsem celý život sloužil v armádě a služba v armádě je bezpochyby službou všem občanům. Bez ohledu na to, jestli mě volí nebo ne. Jestli zastávají levicové nebo pravicové postoje.

Sloužil byste tedy i občanům, kteří chodí protestovat proti současnému režimu na Václavské náměstí?
Pokud má být prezident prezidentem všech, tak i těch, kteří ho nevolili. Vždycky to tak bude. Někdo bude tvrdit, že ten či onen není jejich prezidentem, ale prezident by měl v nejlepší víře zastupovat i jejich zájem.

Byl jsem vychováván v duchu foglarovek

Studoval jste Vojenské gymnázium v Opavě, Vojenskou vysokou školu pozemního vojska ve Vyškově. Co vás tak uhranulo, že jste chtěl být profesionální voják? Za minulého režimu to nebylo povolání, na které by úplně všichni pohlíželi právě s úctou. Pochopil jsem správně při pohledu do vašeho životopisu, že jste se prostě „potatil"?
Můj táta určitě měl vliv. Svého táty jsem si velmi vážil, měl jsem ho rád a logicky, protože byl voják, jsem považoval to vojenské povolání za něco spíš čestného než špatného. Možná i proto, že jsem byl jako dítě vychováván v duchu nejenom foglarovek, ale i spousty dalších knížek, které mi dávaly ideály, že je třeba chránit slabší, zasadit se o to, co je správné.

Když mi bylo 14 let a šel jsem na vojenské gymnázium, tak jsem to nevnímal z pohledu nějaké ideologie nebo služby nějakému režimu. Viděl jsem v tom spíš dobrodružství.

V rozmezí let 1988–1991 jste byl na Vojenské akademii Antonína Zápotockého v kursu pro pracovníky vojenské rozvědky pro práci v zahraničí. Co přesně jste se tam učil a čím to pro vás bylo atraktivní?
V armádě funguje a fungoval i tehdy systém celoživotního vzdělávání. A platilo pravidlo, že po pěti odsloužených letech si člověk mohl požádat o postgraduální studium na směru, který mu byl blízký.

Já jsem prvních pět let absolvoval v Prostějově u speciálního útvaru, dnes 601. skupina speciálních sil a protože tehdy jako součást průzkumu patřila pod zpravodajskou správu, tak logickou cestou bylo požádat si o studium ve zpravodajském směru.

A myslíte si, že to bylo foglarovské, nebo jste chtěl být James Bond minulého režimu?
Já jsem to tehdy takhle neviděl, že bych se stal Jamesem Bondem. Já jsem to spíš viděl tak, že mě od malička bavily jazyky. Učil jsem se němčinu, ve škole jsme se povinně učili ruštinu, učil jsem se anglicky, sám jsem si udělal ještě zkoušku třetího stupně, což bylo na úrovni státnice, ještě před rokem 1988 a všichni se mi tehdy divili, proč to dělám.

A já jsem si říkal, že by to vlastně byla jediná možnost, jak se oficiálně dostat za hranice toho světa, který byl mým světem, tedy země východního bloku. Jako voják jsem neměl šanci se dostat jinam, než do zemí Varšavské smlouvy.

Jediná možnost, jak se dostat ven, jak uplatnit ten jazyk, byla prostřednictvím služby někde v diplomatické pozici. Cesta k tomu vedla přes ten zpravodajský postgraduál.

Mojí preferencí bylo být venku jako vojenský diplomat

Říkáte, že jste zvyklý sloužit. To znamená, kdyby nepadl ten režim, tak byste mu sloužil?
Můžu těžko předjímat, čím bych byl. Já jsem šel s tím, jakou mám příležitost. A příležitost byla udělat si studium a co bude po studiu, jsem nemohl tušit. Nevěděl jsem, pro co budu mít předpoklady.

Zpravodajské studium připravovalo pracovníky Vojenského zpravodajství, což byla složka, která získávala informace zvenku, určitě neměla nic společného s vojenskou kontrarozvědkou a už vůbec ne s StB.

Mojí preferencí bylo být venku jako vojenský diplomat, to znamená v uniformě, s diplomatickým pasem, se svým jménem a oficiálně získávat s vědomím hostitelské země informace o tom, co bylo důležité pro moji zemi.

„Politika, to je řemeslo nebo profese jako každé jiné. A jako nechcete, aby vás operoval chirurg, který nevystudoval medicínu a je to jeho první operace, tak asi nechcete, aby hlavou státu byl člověk, který politice nerozumí a nikdy ji nedělal," řekl o vás končící prezident Miloš Zeman.
Miloš Zeman se mnohokrát fatálně mýlil, pokud jde o působení lidí v politice. Když uvážíme jeho ještě donedávna velice kladné hodnocení ruského a čínského prezidenta, od kterých se teď distancoval, tak si myslím, že se může dramatický mýlit i v mém případě.
To, že člověk nežil celý život ve stranické politice jako Miloš Zeman, opravdu považuji za výhodu, protože dělat politiku tak, jak ji dělá Miloš Zeman, bych opravdu považoval za ostudné.

A naopak člověk politikou nezasažený, jako třeba současný ukrajinský prezident, by mohl být inspirací pro mnohé prezidenty. Kdybych byl Ukrajincem, tak dnes budu hrdý, protože to, co dělá dnes, je opravdu obdivuhodné. Tolik k úsudku Miloše Zemana.

Tak teď pár otázek k tomu řemeslu, které podle Miloše Zemana neznáte. Zval byste si na Hrad představitele všech stran i představitele stran z extrémní části politického spektra, kdyby byly zastoupené ve Sněmovně?
Proaktivně nezval, ale zároveň bych byl velice otevřený v tom, že kdyby měli jakýkoli konstruktivní návrh, který směřuje k řešení, tak jsem připraven s nimi jednat a vyslechnout si ho. Ale proaktivně sám za sebe bych neviděl důvod. Je důležité si vyslechnout i věci, se kterými člověk nesouhlasí.

Udělal by vše, aby vládu za účasti SPD jmenovat nemusel

Jmenoval byste vládu za účasti SPD, která je pro referendum o odchodu z Evropské unie?
Udělal bych všechno pro to, abych takovou vládu jmenovat nemusel. A prezident, který sleduje, co se ve státě děje, tak by asi viděl, k jakému výsledku to směřuje, a snažil by se to ovlivnit, aby k takovému výsledku nedošlo.
Vystoupení z Evropské unie či jakékoli další protisystémové opatření bych považoval za popření toho, proč bych tuto zemi chtěl vést.

Jak byste se stavěl k institutu prezidentských milostí? V jakých případech byste ji uděloval?
Vidím to jako velice individuální, možná trochu archaickou formu, která má své kořeny v monarchii, ale v určitých okamžicích ji považuji za užitečnou, například v případech humanitárních, hodných zvláštního zřetele, nebo v případech justičního omylu. Jako poslední pojistku, záchranu.

Vždycky by to ale mělo být velice dobře zdůvodněno, vždycky by to mělo být naprosto transparentní a rozhodně by v tom neměl být ani stín podezření, že to je politicky motivováno, tak jako to bylo v případě Miloše Baláka, protože to je výsměch systému.

Napadá vás někdo, o kom už teď víte, že byste mu jako prezident udělil státní vyznamenání?
Konkrétního člověka nebo lidi v hlavě nemám, tak daleko jsem neuvažoval, ale obecně musím říct, že mě strašně mrzí, co Miloš Zeman s institutem státních vyznamenání udělal.

Degradoval je do té míry, že i ti, kdo dnes státní vyznamenání přebírají a naprosto si ho zaslouží, se musí cítit špatně, když slyší od lidí, že vyznamenání se vlastně udělují jen na základě známosti, nebo když vedle sebe vidí někoho, o kom vědí, že to dostal jen na základě politické spřízněnosti s hlavou státu. To by se rozhodně stávat nemělo.

Voják spoutaného člověka nezabíjí

Trváte na tom, že bratrům Mašínům byste vyznamenání nedal? Vaše soupeřka Nerudová, okamžitě když jste to řekl, dala najevo, že od ní v čele státu by Mašínové ocenění dostali.
Pokud jde o bratry Mašíny, říkal jsem vícekrát, že na jednu stranu vůbec nezpochybňuji jejich roli v odboji. Já jsem si naprosto bezvýhradně vždycky vážil jejich otce, i jako voják jsem se účastnil mnoha pietních aktů na uctění jeho památky, i jeho kolegů ze Tří králů, byl jsem několikrát v Lošanech na statku.

Pokud jde o bratry Mašíny, já si myslím, že jsou právoplatně součástí odboje, že jim byl udělen statut ministrem obrany, dostali i čestnou plaketu premiéra. Pokud bych měl ale být já tím, kdo by se měl podepsat pod státní vyznamenání, tak já tam mám prostě jeden stín, který by mi v tom bránil, a to je zabití spoutaného, omámeného policejního strážmistra.

Byl zabit spoutaný, v bezvědomí, nepředstavoval bezprostřední hrozbu, byl navíc zabit nožem, nebyl to souboj v boji. Prostě voják spoutaného člověka nezabíjí. Kdyby se to stalo kterémukoli vojákovi dnes, nebo v době, kdy jsem byl já v misích, tak bychom za to byli souzeni.

Jak byste vybíral kandidáty do bankovní rady České národní banky a na ústavní soudce?
Mám k tomu jeden princip a vycházím z dlouhodobé zkušenosti. Vybíral jsem řadu lidí, ať už to byli lidé v mém štábu nebo na podřízených pozicích. V době, kdy jsem byl náčelník generálního štábu, tak jsme vyvinuli maximální úsilí, abychom zavedli a dodržovali kariérní řád. Jinými slovy, abychom zavedli jasně kritéria na jednotlivé funkce, abychom jasně zveřejnili lidi, kteří na ně nominují, výběrovou komisi, zásady, podle kterých bude fungovat, transparentní proces a na jeho konci člověk, který bude do funkce jmenován. A kdokoli se bude moci podívat, jestli byl vybrán v souladu se všemi pravidly.
S touto mírou transparentnosti by měl probíhat i výběr lidí na tyto klíčové funkce, které jsou v centrální bance, na místa soudců všech stupňů, které prezident jmenuje, i na jméno náčelníka generálního štábu

Končící prezident naznačuje, že by se mohl pokusit jmenovat nového předsedu Ústavního soudu ještě před tím, než Pavlu Rychetskému skončí mandát v létě příštího roku. Pokud se tak stane a vy budete zvolen prezidentem, jak se k tomu postavíte?
Vnímal bych to jako další pokus Miloše Zemana velice tvořivě si vyložit Ústavu a navíc zasahovat do pravomocí svého nástupce, protože i když to možná Ústava specificky nestanovuje, tak popírá jakoukoli logiku jmenování člověka, který by měl být jmenován v průběhu funkčního období následujícího prezidenta.

Kdyby to přece jen Miloš Zeman udělal, tak jediná správná cesta je řešit to opět prostřednictvím soudů, ať už Nejvyššího správního soudu nebo Ústavního soudu.

Současná Ústava nedává prezidentovi žádné lhůty, do kdy po demisi vlády musí jmenovat novou. Myslíte, že prezident má mít v tomto volnost, nebo by si Ústava zasloužila, aby v ní byly striktně dané termíny?
Na to se názory velmi liší a to i mezi ústavními právníky. Já jsem to s nimi konzultoval. Někteří se kloní k tomu, že by mohla být Ústava v některých ustanoveních zpřesněna, někteří se naopak kloní k tomu, že Ústava by

neměla být na úrovni zákona, který specificky stanovuje všechny detaily, protože ji vnímají jako obecný zákon, který má literu a ducha.

Tvůrci Ústavy asi nepředpokládali, že by přišel někdy prezident, který bude testovat možnosti, kam až ho Ústava pustí, co ještě budou veřejnost a další ústavní instituce schopny akceptovat. Není nikde psáno, že ten, kdo přijde po Miloši Zemanovi, k tomu bude přistupovat stejně.

Myslím si, že by stálo za to o tom vést dobrou debatu, jestli je dobré některá ustanovení Ústavy zpřesnit nebo jestli by ještě stálo za to tomu dát ještě ten čas a počkat, jak se k tomu postaví nový prezident.

Pomoc by měla být víc adresná

Názorově jste se označil za „spíše mírně pravý střed". To by vaše spolupráce se současnou vládou mohla být tím pádem docela harmonická. Nebo je něco, co jí opravdu hodně vytýkáte?
Jsem rád, že máme tuto vládu, protože ji považuji za lepší než tu předchozí, což ale neznamená, že všechno, co vláda dělá, hodnotím bez jakékoli výhrady. Jsem přesvědčen, že s výjimkou toho, co se skloňuje nejčastěji a to je špatná komunikace, vláda dělá spoustu dobrých věcí. Zmínil jsem třeba reakci na ukrajinskou krizi, včetně uprchlické.

Druhá věc, kterou ta vláda zvládla nepochybně dobře, je předsednictví, ale i tady se projevuje ta chyba v komunikaci, že všechno, co dělá vláda dobře, nedokáže dobře prodat lidem u nás doma. I proto lidé vnímají víc ta negativa, mezi která řadím především to, že vláda nebyla schopna reagovat dostatečně rychle a dostatečně efektivně na počátky energetické krize.

Promarnila několik měsíců a nakonec přistoupila k pomoci plošné, která se do značné míry projevuje až dnes, kdy by měla být více adresná. Proč dávat pětitisícový příspěvek lidem, kteří by to bez něj unesli taky, když by bylo dobré pomoci těm, kterým ani těch pět tisíc nestačí.

Co si myslím, že je taky špatně a mělo se řešit mnohem pružněji, je větší efektivita v poskytování sociální pomoci, která je stále ještě hrozně byrokratická, nese s sebou spoustu překážek, kvůli kterým si lidé mnohdy o pomoc ani neřeknou. A pokud už si o ní řeknou, tak musí přinést tolik různých potvrzení a vyplnit tolik formulářů, že je to odradí.

Chodil byste na jednání vlády a na důležitá jednání parlamentu?
Je určitě dobře, že prezident tuto možnost má, ale bylo by asi nesmyslné, aby si prezident stanovil, že jednou za měsíc bude chodit na jednání vlády nebo na jednání Sněmovny nebo Senátu.

Mělo by to být vždy dáno důležitostí a urgencí projednávaného problému. Pokud bude projednáván zákon, který prezident považuje za opravdu mimořádně důležitý a má k tomu co říci, protože má nějaké zásadní připomínky, pak by asi bylo dobře, aby se zúčastnil.

Jsem přesvědčen, že mám co nabídnout

Jak vidíte své šance, že uspějete a prezidentem se skutečně stanete? Vsadil byste si sám na sebe?
Nesázím z principu. Nesázel jsem nikdy, protože jsem kromě kupy hnoje na jednom zemědělském plesu asi před 40 lety nevyhrál nikdy nic. Šance

Pokud si to občané nakonec vyhodnotí jinak, tak je to samozřejmě demokracie a já se s tím smířím. Ale pokud mám hodnotit šance, tak je hodnotím reálně vysoko. Věřím, že postoupím do druhého kola a že i ve druhém kole mám vysokou šanci na úspěch.

Kdyby to nevyšlo, chtěl byste zůstat v politice?
Co můžu říci naprosto otevřeně a budu si za tím stát - rozhodně účast v této prezidentské kampani nevnímám jako dvířka k další politické kariéře. Takže určitě nebudu aspirovat na Senát, určitě nebudu zakládat žádnou politickou stranu, ale neříkám, že se nebudu jiným způsobem angažovat. Ale způsob si chci zvolit jako svobodný občan, který se zapojí podle toho, jak to bude považovat za důležité a účelné.

Volební spot Petra Pavla | (0:30) | video: Petr Pavel

VYDÁNO: MF DNES, 10.1.2023

Středula stihl „vyčistit“ svůj volební účet

Z účtu Josefa Středuly odešly krátce před koncem jeho kandidatury nemalé částky.

Václav Janouš
Karel Hrubeš

Na transparentním účtu odborového předáka Josefa Středuly na prezidentskou kampaň přistálo více než 7,5 milionu korun. K včerejšku, kdy se oficiálně kandidatury vzdal, měl však na účtu už jen přes 3,6 tisíce korun.

Peníze, které na Středulově účtu po kampani - stejně jako všech ostatních kandidátů - zůstanou, mají podle zákona financovat dobročinné účely.

„Shromážděné prostředky na volebním účtu lze použít pouze na úhradu výdajů kampaně, které se následně objeví ve zprávě o financování volební kampaně a účetnictví kandidáta. Zbývající finanční prostředky na volebním účtu musí být převedeny na veřejně prospěšné účely, o čemž musí kandidát informovat na svém webu, který je určen k informování veřejnosti o financování jeho kampaně,“ řekl MF DNES předseda Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí František Sivera.

Podle úřadu nehraje roli, že se Středula voleb nakonec nezúčastní. „Týká se to všech kandidátů, kteří do kampaně vstoupili a účet založili, tedy i těch, kteří neprošli registrací či následně od kandidatury odstoupili,“ dodal Sivera.

Nejvíce peněz - pět milionů korun - poslal Středulovi podnikatel Richard Benýšek. Na dotaz MF DNES, zda nelituje darované částky, když Středula z boje odstoupil, odpověděl: „Respektuji jeho rozhodnutí.“

Svůj dar v prosinci Benýšek zdůvodnil tím, že pravicoví kandidáti mají peníze na kampaň už jisté. „V prezidentské volbě má pravice několik relevantních kandidátů se zajištěným financováním. Rozhodl jsem se proto významným způsobem podpořit jediného autentického levicového kandidáta Josefa Středulu. Podporuji tím demokratickou názorovou pestrost prezidentské volby v naší zemi,“ uvedl Benýšek krátce poté, co peníze poslal. Benýšek v minulosti pracoval jako krizový manažer pro Petra Kellnera a vlastnil také hokejovou Slavii. Zaměřuje se též na investice třeba do zemědělství.

Punč se Středulou Před Vánocemi prodával v rámci prezidentské kampaně Josef Středula na trzích v Brně punč. Foto: Radim Strachoň, MAFRA

Středulův účet je zajímavý: na přelomu roku z něj začaly odcházet peníze po statisících. Například na silvestra odešlo 520 tisíc korun, které vyúčtoval jako úhradu za focení, následně hned první lednový den 360 tisíc korun za tiskoviny a 420 tisíc za reklamní předměty. Už 29. prosince odešlo z účtu téměř 2,2 milionu korun, ke kterým přidal jen poznámku, že jde o peníze na kontaktní kampaň. A dva dny před Štědrým dnem zaplatil za zajištění tiskové konference 230 tisíc korun.

MF DNES se jej chtěla na částky, které z účtu platil, zeptat. Redakci ale včera nezvedl telefon a na písemné dotazy neodpověděl.

Oficiálně se vzdal kandidatury

V porovnání například s transparentním účtem Petra Pavla u Středuly nelze identifikovat, komu peníze zaplatil. Pavel u každé platby uvádí identifikační číslo firmy a odchozí platby jsou s přesností na haléře vyúčtovány na transparentním účtu. Podobně se dá dohledat příjemce plateb i na účtu Danuše Nerudové. Právě její kandidaturu Středula při ukončení té své podpořil.

Odborový předák Středula včera osobně dorazil na ministerstvo vnitra a oficiálně se vzdal kandidatury, protože pouhé prohlášení, které učinil v neděli v České televizi, nestačí. Voliče o odstoupení jednoho kandidáta budou informovat vývěsky ve volebních místnostech. Pokud by Středulu i tak volili, budou jejich hlasy neplatné.

Václav Janouš, Karel Hrubeš
10. ledna 2023

Na transparentním účtu odborového předáka Josefa Středuly na prezidentskou kampaň celkem přistálo více než 7,5 milionu korun. K pondělku, kdy se oficiálně kandidatury vzdal, měl však na účtu už jen zhruba 3 600 korun. Z konta krátce před Středulovým odstoupením z boje o Hrad odešly nemalé částky.

Peníze, které na Středulově účtu po kampani – stejně jako všech ostatních kandidátů – zůstanou, mají podle zákona financovat dobročinné účely.

> 29. prosince odešlo z účtu téměř 2,2 milionu korun, ke kterým přidal jen poznámku, že jde o peníze na kontaktní kampaň.

„Shromážděné prostředky na volebním účtu lze použít pouze na úhradu výdajů kampaně, které se následně objeví ve zprávě o financování volební kampaně a účetnictví kandidáta. Zbývající finanční prostředky na volebním účtu musí být převedeny na veřejně prospěšné účely, o čemž musí kandidát informovat na svém webu, který je určen k informování veřejnosti o financování jeho kampaně,“ řekl MF DNES předseda Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí František Sivera.

Podle úřadu nehraje roli, že se Středula voleb nakonec nezúčastní. „Týká se to všech kandidátů, kteří do kampaně vstoupili a účet založili, tedy i těch, kteří neprošli registrací či následně od kandidatury odstoupili,“ dodal Sivera.

Nejvíce peněz – pět milionů korun – poslal Středulovi podnikatel Richard Benýšek. Na dotaz MF DNES, zda nelituje darované částky, když Středula z boje odstoupil, odpověděl: „Respektuji jeho rozhodnutí.“

Svůj dar v prosinci Benýšek zdůvodnil tím, že pravicoví kandidáti mají peníze na kampaň už jisté. „V prezidentské volbě má pravice několik relevantních kandidátů se zajištěným financováním. Rozhodl jsem se proto významným způsobem podpořit jediného autentického levicového kandidáta Josefa Středulu. Podporuji tím demokratickou názorovou pestrost prezidentské volby v naší zemi,“ uvedl Benýšek krátce poté, co peníze poslal. Benýšek v minulosti pracoval jako krizový manažer pro Petra Kellnera a vlastnil také hokejovou Slavii. Zaměřuje se též na investice třeba do zemědělství.

Před Vánocemi prodával v rámci prezidentské kampaně Josef Středula na trzích v Brně punč.

Středulův účet je zajímavý: na přelomu roku z něj začaly odcházet peníze po statisících. Například na silvestra odešlo 520 tisíc korun, které vyúčtoval jako úhradu za focení, následně hned první lednový den 360 tisíc korun za tiskoviny a 420 tisíc za reklamní předměty. Už 29. prosince odešlo z účtu téměř 2,2 milionu korun, ke kterým přidal jen poznámku, že jde o peníze na kontaktní kampaň. A dva dny před Štědrým dnem zaplatil za zajištění tiskové konference 230 tisíc korun.

MF DNES se jej chtěla na částky, které z účtu platil, zeptat. Redakci ale včera nezvedl telefon a na písemné dotazy neodpověděl.

Oficiálně se vzdal kandidatury

V porovnání například s transparentním účtem Petra Pavla u Středuly nelze identifikovat, komu peníze zaplatil. Pavel u každé platby uvádí identifikační číslo firmy a odchozí platby jsou s přesností na haléře vyúčtovány na transparentním účtu. Podobně se dá dohledat příjemce plateb i na účtu Danuše Nerudové. Právě její kandidaturu Středula při ukončení té své podpořil.

Středula přišel na vnitro vzdát boj o Hrad, odstoupit v televizi nestačí

Odborový předák Středula v pondělí osobně dorazil na ministerstvo vnitra a oficiálně se vzdal kandidatury, protože pouhé prohlášení, které učinil v neděli v České televizi, nestačí. Voliče o odstoupení jednoho kandidáta budou informovat vývěsky ve volebních místnostech. Pokud by Středulu i tak volili, budou jejich hlasy neplatné.

Fiala při návštěvě zbrojovky napsal na tank vzkaz Ukrajincům

Premiér Petr Fiala včera navštívil ve Šternberku na Olomoucku zbrojovku Excalibur Army, v níž mimo jiné vylepšují tanky sovětské výroby pro Ukrajinu. Loni odtud dodali Ruskem napadené zemi zhruba 150 kusů těžké techniky. Nyní bude podle Fialy následovat zakázka na modernizaci přibližně stovky tanků T-72 financovaná Spojenými státy a Nizozemskem.

Premiér během návštěvy řekl, že v současné situaci je zapojení soukromých firem, jež zajišťují většinu českých dodávek na Ukrajinu, zcela zásadní. Na hlaveň jednoho z tanků připravených pro ukrajinskou armádu rovněž napsal krátký vzkaz „Statečným obráncům Ukrajiny". „V této souvislosti chci poděkovat občanům České republiky a ocenit podporu veřejnosti, která se odráží ve sbírkách na humanitární pomoc i na pořízení vojenské techniky. Vybrané peníze už například stačily na pořízení jednoho modernizovaného tanku T-72 a další zbraně přibývají," vyzdvihl Fiala.

Podle mluvčího Excalibur Army Andreje Čírtka probíhaly dodávky tanků pro Ukrajinu už loni, nebyly ale součástí nynější mezinárodní spolupráce. Dále šlo třeba také o raketomety nebo bojová vozidla pěchoty. Firma očekává, že se její tržby meziročně několikanásobně zvýší. Novináře dotazující se na konkrétní částky ovšem mluvčí odkázal na připravovanou výroční zprávu. (zun)

Foto: ČTK

Fiala zkontroloval českou opravnu tanků pro Ukrajinu, na jeden napsal vzkaz

9. ledna 2023 18:14, aktualizováno 18:42

Zbrojařská firma Excalibur Army ze Šternberka na Olomoucku dodala loni Ukrajině zhruba 150 kusů těžké techniky. Následovat je bude zakázka zhruba stovky modernizovaných tanků T-72 financovaná USA a Nizozemskem. Při pondělní návštěvě zbrojovky to řekl premiér Petr Fiala. Kvůli rostoucí poptávce po vojenské technice podnik investuje stovky milionů korun do rozšíření kapacit.

Předseda vlády připomněl rychlou podporu Ukrajiny po jejím napadení Ruskem loni v únoru. Českou pozici je podle něj potřeba v následujících měsících a letech rozvíjet.

„I díky tomu jsme v zahraničí velmi respektovaným partnerem. Proto naše vláda zvyšuje rozpočty na obranu, děláme to velmi rychle a dynamicky. V roce 2024 chceme dosáhnout výdajů dvou procent HPD, které nám pomohou s nezbytnou modernizací armády a posílí bezpečnost a obranu České republiky," řekl Fiala (ODS).

Dodal, že zásadní je v současné situaci právě zapojení soukromých firem, které tvoří většinu českých dodávek na Ukrajinu.

„Excalibur Army je zapojená například do mezinárodního projektu modernizace tanku T-72 pro Ukrajinu. Zakázku společně financují Spojené státy a Nizozemsko. Tato česko-americko-nizozemská aktivita, kterou koordinuje české ministerstvo obrany, je vzorovým příkladem mezinárodní obranné spolupráce. Je také konzultována s ukrajinskou stranou a odpovídá jejím potřebám," uvedl premiér.

Vzkaz pro ukrajinské obránce

Na hlaveň jednoho z tanků připravených pro ukrajinskou armádu předtím napsal krátký vzkaz „Statečným obráncům Ukrajiny". „V této souvislosti chci poděkovat občanům České republiky a ocenit podporu veřejnosti, která se odráží i ve sbírkách na humanitární pomoc a i na pořízení vojenské techniky. Vybrané peníze už například stačily na pořízení jednoho modernizovaného tanku T-72 a další zbraně přibývají," uvedl Fiala.

Podle mluvčího Excalibur Army Andreje Čírtka probíhaly dodávky tanků pro Ukrajinu už loni, nebyly ale součástí současné mezinárodní spolupráce. Šlo například také o raketomety nebo bojová vozidla pěchoty. Firma očekává, že její meziroční tržby se několikanásobně zvýší, s konkrétními částkami ale mluvčí odkázal na připravovanou výroční zprávu.

Rozšíření kapacity za stovky milionů korun

Výrobní kapacity podniku Excalibur Army byly podle Čírtka značně vytíženy už před ruskou invazí na Ukrajinu. Válka na Ukrajině poptávku ještě zvýšila a v posledních měsících se vedení firmy musí s některými zákazníky domlouvat na posunutí termínu dodávek objednaného vojenského materiálu.

„Prioritou jsou teď pro nás dodávky na Ukrajinu. Samozřejmě s tím souvisí potřeba rozšiřovat naši kapacitu. Takže plánujeme proto výstavbu nové haly za 500 milionů korun a instalaci nových technologií za 150 milionů korun," uvedl Čírtek.

Modernizace nejen tanku Tomáš

Tanky T-72 ze 70. a 80. let používané k přestavbě jsou původem z různých armád, většinou východní části Severoatlantické aliance, která měla ve výzbroji východní techniku.

„Tank T-72 Tomáš (*na který se Češi složili ve sbírce pozn. red.*), pojmenovaný podle první československého prezidenta T. G. Masaryka, má několik důležitých modernizačních prvků. Má posílený výkon motoru, nové komunikační systémy, digitální diagnostiku i lepší zaměřovací systémy," sdělil Čírtek.

Tank tak má větší šanci k přežití na bojišti, dokáže lépe zaměřit cíl, je mobilnější, a díky tomu lépe chrání posádku. K tomu pomáhá i přídavné dynamické pancéřování na věži a korbě.

ARCHIVNÍ VIDEO 21. října 2022

Češi se složili na tank. Dostane ho Ukrajina | (0:48) | video: Tomáš Kolařík

150 km/h na dvou úsecích

Kupka o změně bodového systému i zvýšení rychlosti

Ondřej Krutílek
reportér MF DNES

Foto: Tomáš Krist, MAFRA

Začátkem ledna vláda schválila novelu zákona o silničním provozu, která pro řidiče přináší nejzásadnější změny za poslední roky. Patří mezi ně třeba úprava bodového systému, stopadesátka na dálnicích nebo řidičák od 17 let. Zákon teď musí projít Sněmovnou. „Novela zákona by měla platit od 1. ledna 2024," věří ministr dopravy Martin Kupka (ODS).

Jak často jezdíte vy osobně jako řidič?
Teď je toho méně, ale řídím každý víkend. Ať už jedu za tátou do Krkonoš, nebo se přesouvám po kratších vzdálenostech, tak pořád jezdím a řídím sám.

A jak se cítíte v českém provozu?
Aktuálně víc jako pozorovatel, je to logické vzhledem k tomu, že mám na starosti i úpravu zákona o silničním provozu. Vnímám i závěry statistických šetření, která ukazují, že česká veřejnost se opravdu na silnicích necítí bezpečně. A je to mimochodem i jeden z důvodů, proč směřujeme k novele zákona o silničním provozu, abychom v tomto směru dokázali přinést změnu, která je podle mého soudu potřebná.

Jakým způsobem může novela silničního zákona k bezpečnosti přispět?
Ukázalo se, že už když Česká republika zavedla bodový systém, tak to mělo pozitivní vliv. Křivka vývoje nehodovosti a zejména dopadů nejzávažnějších nehod se opravdu časem snižuje. Daří se dokonce naplňovat strategii zvyšování bezpečnosti. Bude za tím více faktorů, ale jedním z nich bude i přínos bodového systému. Snažíme se, aby byl nový zákon co nejjednodušší. Obecně platí, že když jsou zákony jednodušší, tak se těší většímu respektu veřejnosti. Zavádíme tři kategorie přestupků oproti současným pěti. Jde vždycky už jen o přestupky dvou-, čtyř- a šestibodové.

Na druhou stranu, když říkáte, že se situace zlepšuje, proč je potřeba novela?
Zákon se neměnil více než deset let. Více než deset let se také nesáhlo na výši sankcí. Je potřeba držet kontakt s okolními státy. Dalším důvodem je, že my máme pro další roky ve strategii cíl dále snížit počty nehod. A zdá se, že se současným změnám zákona bychom toho obtížně dosahovali.

Součástí novely je také úplná novinka, a sice řidičák na zkoušku nebo od 17 let. Co přinese?
Ano, vydáváme se směrem, který v zahraničí uspěl. To je příklad třeba L17 (označení pro řidičák od 17 let pod dohledem mentora - pozn. red.). Zaměřujeme se na skupinu řidičů, která představuje nejrizikovější část řidičské komunity. A snažíme se to dělat způsobem, který není jenom restriktivní. V případě L17 pracujeme s prevencí a řidičák na zkoušku dává prostor vrátit se k možnosti vzdělávat řidiče a vybavit ho nezbytnou zkušeností pod dohledem lektora autoškoly.

Je podle vás novela silničního zákona přísnější, nebo naopak mírnější?
Je přísnější pro nebezpečné jednání. Je méně přísná pro to, co nepředstavuje ohrožení života a zdraví. To je podle mě jedna z důležitých předností tohoto zákona.

Ze srovnání MF DNES vyplynulo, že kdyby zákon platil už teď, řidiči by za stejné přestupky dostali o čtvrtinu více bodů než dnes. Není to příliš přísné řešení?
My čelíme tomu, že část veřejnosti nám naopak vyčítá, že body jsou málo přísné. Snažili jsme se skutečně postihovat případy, které znamenají prokazatelné riziko. Zpřísňujeme například sankce za řízení s telefonem v ruce. To je věc, která opravdu reaguje na nový negativní trend.

Z původní novely připravované vaším předchůdcem Karlem Havlíčkem vypadl čtyřbodový trest za nedodržení bezpečné vzdálenosti, proč?
Bohužel ten přestupek byl definován fyzickou vzdáleností 80 metrů. To je problém, protože bezpečná vzdálenost se pochopitelně mění s rychlostí jízdy. Bylo by nutné to upravit do podoby, která by byla postavená například na čase nezbytném pro zabrždění. My jsme se rozhodli, že v tomto směru odvedeme mnohem víc práce v prevenci. To má být podle mě první krok. Už v minulém roce jsme například na dalších úsecích dálnic umístili nová značení, jež na dodržení bezpečné vzdálenosti upozorňují. Až pokud se to ukáže jako nezbytné, pokusíme se najít dobrou zákonnou úpravu.

Kdy budete vědět, jestli osvěta zabrala?
Novela zákona by měla platit od 1. ledna 2024. Podle obvyklé praxe bývá vhodné vyhodnocovat dopady změny dva roky po jejím zavedení. To je podle mého soudu přesně i čas, kdy by mělo dojít ke zhodnocení toho, jaké je povědomí o bezpečné vzdálenosti. Hlavním cílem zákonů není trestat, ale zajistit dobré podmínky pro bezpečné fungování státu. Nejsem příznivcem zbytečných regulací, a proto pokládám opravdu za důležité zaměřit se na informovanost.

Jestli tím spíš nedáváte nezodpovědným řidičům „bianco šek", aby se na silnicích mohli beztrestně tlačit na kufr auta před sebou.
To určitě ne, protože v okamžiku, kdy dojde k dopravní nehodě, tak je pořád nedodržení bezpečné vzdálenosti významným faktorem při určení jejího viníka. Určitě nikdo neříká, že by bezpečná vzdálenost nebyla něčím, co je třeba víc sledovat.

Součástí novely je také umožnění zvýšení rychlosti na dálnicích na 150 km/h. Proč?
Zdůrazňuji, že jde o navýšení rychlosti na vybraných úsecích dálnic. Míříme na možnost, že v nejbezpečnějších úsecích moderních dálnic, které jsou zároveň vybavené telematikou, by bylo opravdu možné v případě dobré viditelnosti a bezpečného stavu, zvýšit rychlostní limit až na 150 km/h. Můžeme v době snížené viditelnosti nebo zhoršených povětrnostních podmínek ten limit snižovat i pod 130 km/h.

Předpokládám, že ty úseky máte už vytipované. Které to jsou?
Máme zatím vytipované dva takové úseky. Potřebujeme k tomu i technické vybavení. Jde především o proměnné značky, které mohou nést i upozornění na stav komunikace.

Jaké úseky to jsou?
Jsou to úseky na nové části D1 (u Přerova - pozn. red.), kde je šest pruhů, a uvažujeme o úsecích na D8.

To není moc. Nejste z toho zklamaný?
Nejsem. Tady jde přece o to, abychom udělali krok, který neohrozí bezpečnost. V budoucnu těch úseků asi může být i víc, ale klíčové je ukázat, že jsme schopni uplatnit moderní formy řízení dopravy.

Proč to jinde zatím možné není?
Třeba proto, že tomu nevyhovují technické podmínky dálnice, nebo proto, že intenzita dopravy je tam příliš vysoká. To je obecně problém české dálniční sítě. K úlevě může přispět například dostavba dálnice D35, která je alternativou k D1.

Teď je rozestavěno 241 kilometrů dálnic a silnic I. třídy. Budou na výstavbu peníze, i když se mluví o krizi?
Sestavovali jsme rozpočet na letošní rok, který přináší víc než 150 miliard do rozvoje infrastruktury ve velmi těžkých časech. A výsledkem jednání vlády bylo právě to, že Česká republika musí dál investovat. Bez toho by byly ohrožené nejen rozběhnuté stavby, ale i možnosti dalšího ekonomického růstu. Soustředění se na investice do dopravní infrastruktury je tedy jednou ze součástí řešení této vlády pro krizi.

Na kterou z chystaných dálnic se vy osobně nejvíc těšíte, až bude hotová?
To je pro ministra dopravy složitá otázka, protože když odpoví, tak tím může vyvolat obavy u ostatních, jestli dojde i na tu jejich. Nicméně řeknu dvě klíčové stavby, na které se těším, protože mají obrovský význam pro průjezdnost celé země, a to je dokončení Pražského okruhu a dálnice D35.

Kdy věříte, že by D0, tedy Pražský okruh, a D35, mohly být kompletní?
Já bych byl rád, kdybychom dokázali dálniční síť dostavět v horizontu 10 let. A je to reálné. Závazek vlády je otevřít dalších 200 kilometrů nových dálnic do konce volebního období.

Premium

Povolenou rychlost 150 km/h plánujeme na dva úseky dálnic, říká ministr Kupka

Ondřej Krutílek
18. ledna 2023 9:00

Začátkem ledna vláda schválila novelu zákona o silničním provozu, která pro řidiče přináší nejzásadnější změny za poslední roky. Patří mezi ně třeba úprava bodového systému, stopadesátka na dálnicích nebo řidičák od 17 let. Zákon teď musí projít Sněmovnou. „Novela zákona by měla platit od 1. ledna 2024," věří ministr dopravy Martin Kupka (ODS).

Jak často jezdíte vy osobně jako řidič?
Teď je toho méně, ale řídím každý víkend. Ať už jedu za tátou do Krkonoš, nebo se přesouvám po kratších vzdálenostech, tak pořád jezdím a řídím sám.

A jak se cítíte v českém provozu?
Aktuálně víc jako pozorovatel. Je to logické vzhledem k tomu, že mám na starosti i úpravu zákona o silničním provozu. Vnímám i závěry statistických šetření, která ukazují, že česká veřejnost se opravdu na sinicích necítí bezpečně. A je to mimochodem i jeden z důvodů, proč směřujeme k novele zákona o silničním provozu, abychom v tomto směru dokázali přinést změnu, která je podle mého soudu potřebná.

> V tomto směru odvedeme mnohem víc práce v prevenci. Už v minulém roce jsme na dalších úsecích dálnic umístili nová značení, jež na dodržení bezpečné vzdálenosti upozorňují.

Jakým způsobem může novela silničního zákona k bezpečnosti přispět?
Ukázalo se, že už když Česká republika zavedla bodový systém, tak to m
zákon co nejednodušší. Obecně platí, že když jsou zákony jednodušší, tak ne
se těší většímu respektu veřejnosti. Zavádíme tři kategorie přestupků ne
oproti současným pěti. Jde vždycky už jen o přestupky dvou-, čtyř- a je
šestibodové.

Na druhou stranu, když říkáte, že se situace zlepšuje, proč je potřeba novela?
Zákon se neměnil více než deset let. Více než deset let se také nesáhlo na výši sankcí. Je potřeba držet kontakt s okolními státy. Dalším důvodem je, že my máme pro další roky ve strategii cíl dále snížit počty nehod. A zdá se, že se současným zněním zákona bychom toho obtížně dosahovali.

Za bouračku až sto tisíc. Sazby pokut a bodový systém budou přísnější

Součástí novely je také úplná novinka, a sice řidičák na zkoušku nebo od 17 let. Co přinese?
Ano, vydáváme se směrem, který v zahraničí uspěl. To je příklad třeba L17 *(označení pro řidičák od 17 let pod dohledem mentora – pozn. red.)*. Zaměřujeme se na skupinu řidičů, která představuje nejrizikovější část řidičské komunity. A snažíme se to dělat způsobem, který není jenom restriktivní. V případě L17 pracujeme s prevencí a řidičák na zkoušku dává nepředstavuje ohrožení života a zdraví. To je podle mě jedna z důležitých předností tohoto zákona.

Ze srovnání MF DNES vyplynulo, že kdyby zákon platil už teď, řidiči by za stejné přestupky dostali o čtvrtinu více bodů než dnes. Není to příliš přísné řešení?
My čelíme tomu, že část veřejnosti nám naopak vyčítá, že body jsou málo přísné. Snažili jsme se skutečně postihovat případy, které znamenají prokazatelné riziko. Zpřísňujeme například sankce za řízení s telefonem v ruce. To je věc, která opravdu reaguje na bový negativní trend.

Ministr dopravy ČR Martin Kupka v

Z původní novely připravované vaším předchůdcem Karlem Havlíčkem vypadl čtyřbodový trest za nedodržení bezpečné vzdálenosti, proč?
Bohužel ten přestupek byl definován fyzickou vzdáleností 80 metrů. To je problém, protože bezpečná vzdálenost se pochopitelně mění s rychlostí jízdy. Bylo by nutné to upravit do podoby, která by byla postavená například na čase nezbytném pro zabrždění. My jsme se rozhodli, že v tomto směru odvedeme mnohem víc práce v prevenci. To má být podle mě první krok. Už v minulém roce jsme například na dalších úsecích dálnic umístili nová značení, jež na dodržení bezpečné vzdálenosti upozorňují. Až pokud se to ukáže jako nezbytné, pokusíme se najít dobrou zákonnou úpravu.

Kdy budete vědět, jestli osvěta zabrala?
Novela zákona by měla platit od 1. ledna 2024. Podle obvyklé praxe bývá vhodné vyhodnocovat dopady změny dva roky po jejím zavedení. To je podle mého soudu přesně i čas, kdy by mělo dojít ke zhodnocení toho, jaké je povědomí o bezpečné vzdálenosti. Hlavním cílem zákonů není trestat, ale zajistit dobré podmínky pro bezpečné fungování státu. Nejsem příznivcem zbytečných regulací, a proto pokládám opravdu za důležité zaměřit se na informovanost.

Jestli tím spíš nedáváte nezodpovědným řidičům „bianco šek", aby se na silnicích mohli beztrestně tlačit na kufr auta před sebou.
To určitě ne, protože v okamžiku, kdy dojde k dopravní nehodě, tak je pořád nedodržení bezpečné vzdálenosti významným faktorem při určení jejího viníka. Určitě nikdo neříká, že by bezpečná vzdálenost nebyla něčím, co je třeba víc sledovat.

Součástí novely je také umožnění zvýšení rychlosti na dálnicích na 150 km/h. Proč?
Zdůrazňuji, že jde o navýšení rychlosti na vybraných úsecích dálnic. Mířím na možnost, že v nejbezpečnějších úsecích moderních dálnic, které jsou zároveň vybavené telematikou, by bylo opravdu možné v případě dobré viditelnosti a bezpečného stavu, zvýšit rychlostní limit až na 150 km/h. Můžeme v době snížené viditelnosti nebo zhoršených povětrnostních podmínek ten limit snižovat i pod 130 km/h.

Předpokládám, že ty úseky máte už vytipované. Které to jsou?
Máme zatím vytipované dva takové úseky. Potřebujeme k tomu i technické vybavení. Jde především o proměnné značky, které mohou nést i

Jaké úseky to jsou?
Jsou to úseky na nové části D1 *(u Přerova – pozn. red.)*, kde je šest pruhů, a uvažujeme o úsecích na D11.

To není moc. Nejste z toho zklamaný?
Nejsem. Tady jde přece o to, abychom udělali krok, který neohrozí bezpečnost. V budoucnu těch úseků asi může být i víc, ale klíčové je ukázat, že jsme schopní uplatnit moderní formy řízení dopravy.

Bič na elektrokoloběžky. Nový zákon si má posvítit na jejich fungování

Proč to jinde zatím možné není?
Třeba proto, že tomu nevyhovují technické podmínky dálnice, nebo proto,

Teď je rozestavěno 241 kilometrů dálnic a silnic 1. třídy. Budou na výstavbu peníze, i když se mluví o krizi?
Sestavovali jsme rozpočet na letošní rok, který přináší víc než 150 miliard do rozvoje infrastruktury ve velmi těžkých časech. A výsledkem jednání vlády bylo právě to, že Česká republika musí dál investovat. Bez toho by byly ohrožené nejen rozběhnuté stavby, ale i možnosti dalšího ekonomického růstu. Soustředění se na investice do dopravní infrastruktury je tedy jednou ze součástí řešení této vlády pro krizi.

Na kterou z chystaných dálnic se vy osobně nejvíc těšíte, až bude hotová?
To je pro ministra dopravy složitá otázka, protože když odpoví, tak tím může vyvolat obavy u ostatních, jestli dojde i na tu jejich. Nicméně řeknu dvě klíčové stavby, na které se těším, protože mají obrovský význam pro průjezdnost celé země, a to je dokončení Pražského okruhu a dálnice D35

Kdy věříte, že by D0, tedy Pražský okruh, a D35, mohly být kompletní?
Já bych byl rád, kdybychom dokázali dálniční síť dostavět v horizontu 10 let. A je to reálné. Závazek vlády je otevřít dalších 200 kilometrů nových dálnic do konce volebního období.

Spontánní nákupy kvůli drahotě vystřídaly předem připravené seznamy

Bez letáku a slevy Češi už nenakupují

Veronika Bělohlávková
redaktorka MF DNES

Letáky se slevovými akcemi jsou hlavním pomocníkem Čechů při shánění potravin, které jim pomohou něco málo na jídle ušetřit. Podle průzkumu společnosti Incomind mezi tisícovkou respondentů, který poskytla MF DNES, se o slevové akce zajímá devět z deseti dospělých Čechů. Téměř tři čtvrtiny z nich chodí do obchodů cíleně kvůli zboží v akci a polovina dotazovaných tvrdí, že podle letáků nakupuje nyní více než před rokem.

„O tom, že Češi milují slevové akce, není pochyb. V žádné jiné zemi není jejich podíl na celkových prodejích rychloobrátkového zboží tak vysoký a cenové promoce bodují i v nepotravinářských kategoriích," říká k průzkumu František Trunec ze společnosti Incomind.

Nárůst oblíbenosti letáků se slevami potvrzuje návštěvnost webu AkciCeny.cz, kde oproti loňsku vyhledává letáky se slevami o deset procent více lidí.

„S rostoucí inflací se mění i nákupní zvyklosti spotřebitelů. Uživatelé webu vyhledávají v akci výrazně více základní potraviny," uvádí produktový manažer webu Gjurses Siderov.

Po vajíčkách ve slevě pátralo v loňském posledním čtvrtletí čtyřikrát více lidí než v tomtéž období roku 2021. Výrazně více lidé vyhledávali rovněž levný cukr, mléko nebo mražené maso.

Zatímco dříve obchodní řetězce ve slevových akcích prodávaly zhruba polovinu zboží, nyní je to ještě o 10 až 15 procent více. „Zatímco v minulých letech ovlivněných pandemií nákupní košík rostl a frekvence nákupů měla tendenci se snižovat, nyní dochází k opačnému trendu. Zákazníci se snaží ušetřit, a proto nakupují méně, zároveň však častěji," doplňuje Pavel Březina, předseda představenstva Asociace českého tradičního obchodu.

Podle posledních údajů Českého statistického úřadu se maloobchodní tržby v meziročním srovnání propadají již sedmý měsíc v řadě. Pokles se týká většiny sortimentu. „Některé skupiny zboží ovšem snížení tržeb dále prohlubovaly. Za zmínku stojí tržby potravin, které meziročně klesly o 9,3 procenta," říká ekonom Filip Pastucha ze společnosti Deloitte.

Pokračování na str. 5

Bez letáku a slevy Češi už nenakupují

Pokračování ze str. 1

Manažerka komunikace společnosti JYSK Zuzana Rafajlovič je přesvědčená o tom, že se chování zákazníků v poslední době jednoznačně proměnilo. Přicházejí podle ní selektivně, vybírají si na základě slevových akcí, přicházejí připraveni a zaměřují se na produkty z letáků kampaně. „Tento trend je zřetelně vidět na číslech, kde zaznamenáváme pokles počtu zákazníků, ale zároveň neklesají tržby na zákazníka," uvádí.

Podle Pavla Březiny z Asociace českého tradičního obchodu ani z pohledu menších obchodů na vesnici není hlavní problém nižší zájem zákazníků, ale dopady zvýšených nákladů na energie či dopravu. Lidé více zvažují i náklady na cestu za nákupem, což hraje menším obchodům do karet.

„Pokud však několikanásobně vzrostou ceny energie a další náklady, tak ani tato částečná změna spotřebitelského chování nestačí k tomu, aby se řada obchodů udržela. Klíčovou roli v této souvislosti hraje kromě nabídky konkurenceschopných cen i schopnost menších obchodů nabídnout kvalitní sortiment a příjemné nákupní prostředí," dodává Březina.

„Máme potvrzeno, že pokud to obchodníci dokážou, nemají problém konkurovat velkým řetězcům, byť jejich ceny mohou být v některých případech mírně vyšší kvůli nákladům," tvrdí.

Komu je nad třicet, volí papír

Hlavně papírové letáky lidé nyní využívají ještě více než v minulosti. Obchodní řetězce proto řeší otázku, do jaké míry je nahrazovat digitálními. Zvláště když průzkum společnosti Incomind ukazuje, že téměř dvě třetiny respondentů preferují papírový leták, kdežto digitální pouze třetina.

„Digitální podoba letáku vítězí výhradně u nejmladší věkové kategorie do 29 let, a to jen mírně. U třicátníků jsou pozice papírového a digitálního letáku přibližně vyrovnané," říká František Trunec z agentury Incomind.

„U všech ostatních skupin pozorujeme převahu tištěného letáku, která je zcela markantní v případě padesátníků a starších, početnějších domácností s většími dětmi či dospělými potomky a u nižších příjmových kategorií," podotýká Trunec.

> Digitální podoba letáku vítězí u nejmladší věkové kategorie do 29 let.

Oblibu papírové formy letáků potvrzují oslovení obchodníci i navzdory tomu, že ceny papíru se kvůli rostoucím cenám energií výrazně zvýšily.

„To má samozřejmě vliv i na řadu oblastí našeho podnikání od výroby obalů až po reklamní tiskoviny. Letáky jsou přesto jedním ze stěžejních reklamních nosičů našich prodejen a jsou mezi našimi zákazníky stále nejpopulárnější," uvádí mluvčí řetězce Lidl Tomáš Myler.

Češi a slevové akce

Které potraviny lidé vyhledávali v akcích nejčastěji
(počet vyhledávání)

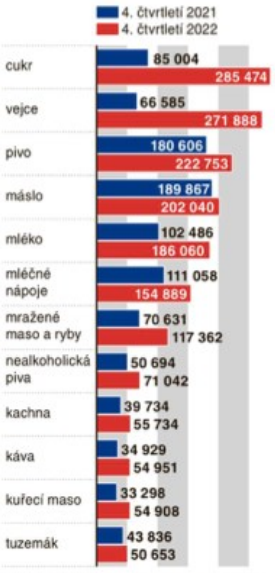

Jak mají Češi vztah ke slevovým akcím
(v % respondentů)

Nakolik nakupují podle letáků
(v % respondentů)

Pozn.: Spotřebitelský výzkum společnosti Incomid na vzorku 1 000 respondentů zajímajících se o cenové akce a letáky (91 % populace) ve věku 18+ let provedený on-line v prosinci 2022.

Pramen: www.akcniceny.cz, Incomid

Jaký druh letáku preferují
(v % respondentů)

VYDÁNO: IDNES.CZ, 18.1. 2023

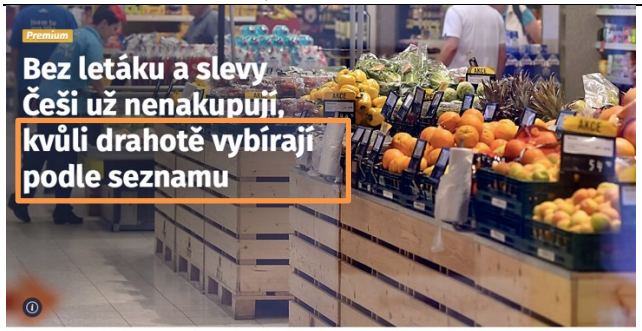

Veronika Bělohlávková
18. ledna 2023

Letáky se slevovými akcemi jsou hlavním pomocníkem Čechů při shánění potravin, které jim pomohou něco málo na jídle ušetřit. Podle průzkumu společnosti Incomind mezi tisícovkou respondentů, který poskytla MF DNES, se o slevové akce zajímá devět z deseti dospělých Čechů. Téměř tři čtvrtiny z nich chodí do obchodů cíleně kvůli zboží v akci a polovina dotazovaných tvrdí, že podle letáků nakupuje nyní více než před rokem.

„O tom, že Češi milují slevové akce, není pochyb. V žádné jiné zemi není jejich podíl na celkových prodejích rychloobrátkového zboží tak vysoký a cenové promoce bodují i v nepotravinářských kategoriích," říká k průzkumu František Trunec ze společnosti Incomind.

> Digitální podoba letáku vítězí výhradně u nejmladší věkové kategorie do 29 let, i když i tam jen mírně. U třicátníků jsou pozice papírového a digitálního letáku přibližně vyrovnané.
>
> **František Trunec**
> agentura Incomind

Nárůst oblíbenosti letáků se slevami potvrzuje návštěvnost webu AkcniCeny.cz, kde oproti loňsku vyhledává letáky se slevami o deset procent více lidí.

„S rostoucí inflací se mění i nákupní zvyklosti spotřebitelů. Uživatelé webu vyhledávají v akci výrazně více základní potraviny," uvádí produktový manažer webu Gjurses Siderov.

Po vejcích ve slevě pátralo v loňském posledním čtvrtletí čtyřikrát více lidí než v tomtéž období roku 2021. Výrazně více lidé rovněž vyhledávali levný cukr, mléko nebo mrazené maso. Dříve obchodní řetězce ve slevových akcích prodávaly zhruba polovinu zboží, nyní je to ještě o 10 až 15 procent více.

TOP 12 nejvyhledávanějších produktů v Q4 2022 na webu AkcniCeny.cz

Pořadí	Kategorie	Vyhledávanost Q4 2021	Vyhledávanost Q4 2022	Meziroční růst
1	Cukr	85 004	285 474	236%
2	Vejce	66 585	271 888	308%
3	Pivo	180 606	222 753	23%
4	Máslo	189 867	202 040	6%
5	Mléko	102 486	186 060	82%
6	Mléčné nápoje	111 058	154 889	39%
7	Mražené maso a ryby	70 631	117 362	66%
8	Nealkoholická piva	50 694	71 042	40%
9	Kachna	39 734	55 734	40%
10	Káva	34 929	54 951	57%
11	Kuřecí maso	33 298	54 908	65%
12	Tuzemák, rum	43 836	50 653	16%

„Zatímco v minulých letech ovlivněných pandemií nákupní košík rostl a frekvence nákupů měla tendenci se snižovat, nyní dochází k opačnému trendu. Zákazníci se snaží ušetřit, a proto nakupují méně, zároveň však častěji," doplňuje Pavel Březina, předseda představenstva Asociace českého tradičního obchodu.

Podle posledních údajů Českého statistického úřadu se maloobchodní tržby v meziročním srovnání propadají již sedmý měsíc v řadě. Pokles se týká většiny sortimentu. „Některé skupiny zboží ovšem snížení tržeb dále prohlubovaly. Za zmínku stojí tržby potravin, které meziročně klesly o 9,3 procenta," říká ekonom Filip Pastucha ze společnosti Deloitte.

Zákazníci přicházejí připraveni

Manažerka komunikace společnosti JYSK Zuzana Rafajlovič je přesvědčená o tom, že se chování zákazníků v poslední době jednoznačně proměnilo. Přicházejí podle ní selektivně, vybírají si na základě slevových akcí, jsou připravení a zaměřují se na produkty z letáků kampaně.

„Tento trend je zřetelně vidět na číslech, kde zaznamenáváme pokles počtu zákazníků, ale zároveň neklesají tržby na zákazníka," uvádí.

Obuv, oblečení i kavárny. Do Česka loni vstoupilo téměř čtyřicet nových značek

Podle Pavla Březiny z Asociace českého tradičního obchodu ani z pohledu menších obchodů na vesnici není hlavní problém nižší zájem zákazníků, ale dopady zvýšených nákladů na energie či dopravu. Lidé více zvažují i náklady na cestu za nákupem, což hraje menším obchodům do karet.

„Pokud však několikanásobně vzrostou ceny energie a další náklady, tak ani tato částečná změna spotřebitelského chování nestačí k tomu, aby se řada obchodů udržela. Klíčovou roli v této souvislosti hraje kromě nabídky konkurenceschopných cen i schopnost menších obchodů nabídnout kvalitní sortiment a příjemné nákupní prostředí," dodává Březina.

„Máme potvrzeno, že pokud to obchodníci dokážou, nemají problém konkurovat velkým řetězcům, byť jejich ceny mohou být v některých případech mírně vyšší kvůli nákladům," tvrdí.

Komu je nad třicet, volí papír

Hlavně papírové letáky lidé nyní využívají ještě více než v minulosti. Obchodní řetězce proto řeší otázku, do jaké míry je nahrazovat digitálními. Zvláště když průzkum společnosti Incomind ukazuje, že téměř dvě třetiny respondentů preferují papírový leták, kdežto digitální pouze třetina.

„Digitální podoba letáku vítězí výhradně u nejmladší věkové kategorie do 29 let, ale i u té jen mírně. U třicátníků jsou pozice papírového a digitálního letáku přibližně vyrovnané," říká František Trunec z agentury Incomind.

„U všech ostatních skupin pozorujeme převahu tištěného letáku, která je zcela markantní v případě padesátníků a starších, početnějších domácností s většími dětmi či dospělými potomky a u nižších příjmových kategorií," podotýká Trunec. Oblibu papírové formy letáků potvrzují oslovení obchodníci i navzdory tomu, že ceny papíru se kvůli rostoucím cenám energií výrazně zvýšily.

„To má samozřejmě vliv také na řadu oblastí našeho podnikání. A to od výroby obalů až po reklamní tiskoviny. Letáky jsou přesto jedním ze stěžejních reklamních nosičů našich prodejen a jsou mezi našimi zákazníky stále nejpopulárnější," uvádí mluvčí řetězce Lidl Tomáš Myler.

Zdroj: Výzkumná agentura Incomind

Parametry výzkumu „Leaflet Insight": reprezentativní spotřebitelský výzkum na vzorku 1 000 respondentů zajímajících se o cenové akce a letáky (91 % populace) ve věku 18+ let provedený metodou CAWI (on-line dotazování) v prosinci 2022.

VYDÁNO: MF DNES, 18. 1. 2023

Zohavené tělo bez hlavy. Policie hledá vraha-sadistu

Václav Janouš, Miroslava Sloupová
reportéři MF DNES

Tři roky žil v Plzni na ulici Slovák Vladimír L. Třiatřicetiletý bezdomovec a narkoman, který bydlel ve starých zchátralých nádražních domcích u trati nedaleko plzeňské teplárny, v podstatě blízko řeky Berounky. Nyní jej někdo sadisticky zavraždil: uřízl mu hlavu, genitálie, pobodal na břiše a zohavil hlubokými ranami po celém těle včetně hýždí a hrudi. A tělo vhodil do Berounky, kde nyní vyplavalo. Kriminalisté zatím hlavu muže nenašli a neznají ani motiv, proč zemřel. Bezdomovci ve městě ale mají strach, aby je vrah nezabíjel cíleně a svůj čin nezopakoval.

Vladimíra L. znali všichni před plzeňským nádražím, místem, kde se bezdomovci scházejí, pod přezdívkou Čobol. „Vláda samozřejmě chlastal, fetoval, ale byl bezproblémový. Před rokem ho srazila tramvaj na Slovanech, když přebíhal trať. Byl v kómatu, ale dostal se z toho a víceméně ho to nijak nepoznamenalo," popisuje jeho kamarád, který bydlel hned ve vedlejším nádražním domku. „Já mu nedávno, když se předávkoval prášky, v podstatě substituční náhradou drog, volal záchranku. Tady ležel," ukazuje druhý na schody před hlavním vlakovým nádražím v Plzni.

Pokračování na str. 4

— What Is a Man?
Esquire.cz

Případ těla bez hlavy v řece

Policie hledá vraha bezdomovce v Plzni. Tělo se našlo v Berounce. Lidé na ulici se bojí o život

Pokračování ze str. 1

Vladimír L. před vlakovým nádražím v Plzni trávil spoustu času, stejně jako další bezdomovci.

Občas žebral, ale nejčastěji jen popíjel víno. V posledních měsících se přátelil s dvaadvacetiletým mladíkem, kterého policie v listopadu zadržela kvůli tomu, že osahával mladé studentky na eskalátorech právě na nádraží.

„Kdo mohl něco takového ale udělat, to absolutně netušíme. Je to strašlivý, děsný. A to není první mrtvý bezdomovec," vypráví další z mužů bez přístřeší. Připomíná příběhy dalších dvou narkomanů žijících na ulici, kteří v posledních měsících v Plzni zemřeli.

Další záhadná úmrtí

Ani jeden z případů policie ale nevyšetřuje jako vraždu, ačkoliv narkomani mají – zejména i kvůli strachu – jasno, že určitě o vraždy šlo.

První případ ale uzavřela policie jako sebevraždu, druhý bezdomovec se předávkoval drogami.

„Ouki byl obětený a přitom ho našli sedět v parku na lavičce. To asi není normální," přemýšlí nad smrtí kamaráda s přezdívkou Ouki další z bezdomovců. Jedno je jisté, plzeňská kriminálka hledá brutálního sadistu. Díky tomu, že mrtvý Vladimír L. měl podle informací MF DNES u sebe v kapse občanský průkaz, začali detektivové vyslýchat bezdomovce prakticky okamžitě, a to zejména blízko Berounky, kde žijí. Stále přitom čekají na potvrzení totožnosti zavražděného podle výsledků DNA.

Policisté obcházeli jeden domek po druhém, byli i ve starých rozpadlých garážích nedaleko odtud, kde bydlí další bezdomovci.

„Ukazovali fotku a ptali se, jestli jej známe, jestli jsme ho tu viděli a kdy naposledy," popisuje jeden z bezdomovců David. Policisté svědkům v podstatě potvrdili, či je tělo v řece. Obyvatelé břehů Berounky teď zároveň mají strach, aby vrah znovu nezaútočil a oběti nebyl někdo z nich cílené. Boj se i toho, aby vrah nebyl někdo z nich, tedy také bezdomovec. „Mám dveře do garáže zatarasené, máme psa, a jakmile by se cokoliv dělo a někdo se třeba dobýval dovnitř, popadnu první, co budu mít po ruce, a umlátím ho. Je mi to jedno," popisuje další muž. Zároveň nikdo z bezdomovců už dnes nechodí sám, zejména v noci.

Akce pro potápěče

Plzeňská policie k případu nechce zveřejňovat žádné podrobnosti, nechce ani potvrdit totožnost mrtvého. „Na místě pracovali policejní psovodi a potápěči, přizván byl i soudní znalec. Nařízena byla pitva. Více k případu v tuto chvíli nebudeme říkat," uvedla policejní mluvčí Dagmar Brožová.

Zajímavé přitom je, že podobný případ už v minulosti místní policie řešila, a to i ve stejné řece. V roce 2005 vhodil do Berounky rozřezané části těla vrah Laděk Zlámal, který zabil v listopadu 2010 v Chlumčanech na jižním Plzeňsku šéfa dopravní firmy, pro niž jako řidič jezdil. Za brutální vraždu dostal 13 let vězení, které si dodnes odpykává.

Po tehdejší vraždě se nalezly v řece jen končetiny zavražděného muže, konkrétně pravá ruka a obě nohy oddělené těsně nad kolenem. Zbytek těla policie nikdy nenašla. Podle psychologa a soudního znalce v oboru Jana Laška, vedoucího oddělení psychologie na katedře pedagogiky a psychologie Univerzity v Hradci Králové, je velmi těžké odhadnout osobnost pachatele a jeho motiv jen podle toho, jak tělo zohavil. „Je potřeba zkoumat vlastnosti pachatele, nicméně takový čin pachatel nespáchá v afektu, ale už jde o rozmysl, který má nějaký symbolický význam. Může to být snaha zbavit se identifikačních znaků osoby. Takové chování není u pachatelů časté," uvedl Lašek. Podle informací MF DNES byly na těle Vladimíra L. vyřezané značky nebo nějaké ornamenty.

Václav Janoušek, Miroslava Sloupová
18. ledna 2023

Tři roky žil v Plzni na ulici Slovák Vladimír L. Třiatřicetiletý bezdomovec a narkoman, který bydlel ve starých zchátralých nádražních domcích u trati nedaleko plzeňské teplárny, v podstatě blízko řeky Berounky. Nyní jej někdo sadisticky zavraždil: uřízl mu hlavu, genitálie, pobodal na břiše a zohavil hlubokými ranami po celém těle včetně hýždí a hrudi. A tělo vhodil do Berounky, kde nyní vyplavalo.

Kriminalisté zatím hlavu muže nenašli a neznají ani motiv, proč zemřel. Bezdomovci ve městě ale mají strach, aby je vrah nezabíjel cíleně a svůj čin nezopakoval.

Vladimíra L. znali všichni před plzeňským nádražím, místem, kde se bezdomovci scházejí, pod přezdívkou Čobol.

„Vláďa samozřejmě chlastal, fetoval, ale byl bezproblémový. Před rokem ho srazila tramvaj na Slovanech, když přebíhal trať. Byl v kómatu, ale dostal se z toho a víceméně ho to nijak nepoznamenalo," popisuje jeho kamarád, který bydlel hned ve vedlejším nádražním domku. „Já mu nedávno, když se předávkoval prášky, v podstatě substituční náhradou drog, volal záchranku. Tady ležel," ukazuje druhý na schody před hlavním vlakovým nádražím v Plzni.

> Mám dveře do garáže zatarasené, máme psa, a jakmile by se cokoliv dělo a někdo se třeba dobýval dovnitř, popadnu první, co budu mít po ruce, a umlátím ho. Je mi to jedno.
>
> plzeňský bezdomovec

Vladimír L. před vlakovým nádražím v Plzni trávil spoustu času, stejně jako další bezdomovci. Občas žebral, ale nejčastěji jen popíjel víno. V posledních měsících se přátelil s dvaadvacetiletým mladíkem, kterého policie v listopadu zadržela kvůli tomu, že osahával mladé studentky na eskalátorech právě na nádraží.

„Kdo mohl něco takového ale udělat, to absolutně netušíme. Je to strašlivý, děsný. A to není první mrtvý bezdomovec," vypráví další z mužů bez přístřeší. Připomíná příběhy dalších dvou narkomanů žijících na ulici, kteří v posledních měsících v Plzni zemřeli.

V Plzni našli v řece mrtvého muže, na místě jsou kriminalisté

Další záhadná úmrtí

Ani jeden z případů policie ale nevyšetřuje jako vraždu, ačkoliv narkomani mají – zřejmě i kvůli strachu – jasno, že určitě o vraždy šlo.

První případ ale uzavřela policie jako sebevraždu, druhý bezdomovec se „Oukí byl oběšený a přitom ho našli sedět v parku na lavičce. To asi není normální," přemýšlí nad smrtí kamaráda s přezdívkou Oukí další z bezdomovců. Jedno je jisté, plzeňská kriminálka hledá brutálního sadistu.

Díky tomu, že mrtvý Vladimír L. měl podle informací MF DNES u sebe v kapse občanský průkaz, začali detektivové vyslýchat bezdomovce prakticky okamžitě, a to zejména blízko Berounky, kde žijí. Stále přitom čekají na potvrzení totožnosti zavražděného podle výsledků DNA.

Policisté obcházeli jeden domek po druhém, byli i ve starých rozpadlých garážích nedaleko odtud, kde bydlí další bezdomovci.

„Ukazovali fotku a ptali se, jestli jej známe, jestli jsme ho tu viděli a kdy naposledy," popisuje jeden z bezdomovců David. Policisté svědkům v podstatě potvrdili, čí je tělo v řece. Obyvatelé břehů Berounky teď zároveň mají strach, aby vrah znovu nezaútočil a obětí nebyl někdo z nich cíleně. Bojí se i toho, aby vrah nebyl někdo z nich, tedy také bezdomovec.

„Mám dveře do garáže zatarasené, máme psa, a jakmile by se cokoliv dělo a někdo se třeba dobýval dovnitř, popadnu první, co budu mít po ruce, a umlátím ho. Je mi to jedno," popisuje další muž. Zároveň nikdo z bezdomovců už dnes nechodí sám, zejména v noci.

Akce pro potápěče

Plzeňská policie k případu nechce zveřejňovat žádné podrobnosti, nechce ani potvrdit totožnost mrtvého. „Na místě pracovali policejní psovodi a potápěči, přizván byl i soudní znalec. Nařízena byla pitva. Více k případu v tuto chvíli nebudeme říkat," uvedla policejní mluvčí Dagmar Brožová.

Vražda mezi bezdomovci, policie objasnila smrt muže ubodaného v Ostravě

Zajímavé přitom je, že podobný případ už v minulosti místní policie řešila, a to i ve stejné řece. V roce 2010 vhodil do Berounky rozřezané části těla vrah Luděk Zlámal, který zabil v Chlumčanech na jižním Plzeňsku šéfa dopravní firmy, pro niž jako řidič jezdil. Za brutální vraždu dostal 13 let

Po tehdejší vraždě se nalezly v řece jen končetiny zavražděného muže, konkrétně pravá ruka a obě nohy oddělené těsně nad kolenem. Zbytek těla policie nikdy nenašla. Podle psychologa a soudního znalce v oboru Jana Laška, vedoucího oddělení psychologie na katedře pedagogiky a psychologie Univerzity v Hradci Králové, je velmi těžké odhadnout

„Je potřeba zkoumat vlastnosti pachatele, nicméně takový čin pachatel nespáchá v afektu, ale už jde o rozmysl, který má nějaký symbolický význam. Může to být snaha zbavit se identifikačních znaků osoby. Takové chování není u pachatelů časté," uvedl Lašek.

Podle informací MF DNES byly na těle Vladimíra L. vyřezané značky nebo nějaké ornamenty.

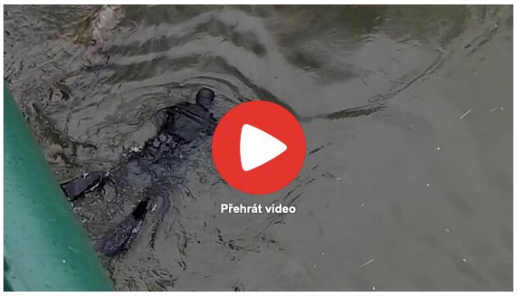

V Plzni našli v řece mrtvého muže, na místě jsou kriminalisté | (0:29) | video: IDNES.tv

VYDÁNO: MF DNES, 18.1.2023

Studenta s nožem obvinili z vydírání

Kriminalisté obvinili z vydírání devatenáctiletého studenta, který v pondělí přišel do střední školy v Českém Krumlově ozbrojený nožem. Mladík podle policie několik měsíců opakovaně vyhrožoval dvěma spolužákům, a to zejména prostřednictvím mobilního telefonu. „Kriminalisté zjistili, že pachatel opakovaně několik měsíců vyhrožoval zejména prostřednictvím elektronické komunikace jedné ženě a jednomu muži. V pondělí se vyhrožování vystupňovalo tak, že poškozená začala mít obavy o svůj život a zdraví a rozhodla se vše oznámit ve škole," popsala jihočeská policejní mluvčí Štěpánka Schwarzová. (pkj)

VYDÁNO: IDNES.CZ, 17. 1. 2023

Student, který přišel do školy s nožem, měsíce vyhrožoval spolužákům

17. ledna 2023 14:01

Kriminalisté obvinili z vydírání devatenáctiletého studenta, který v pondělí přišel do střední školy v Českém Krumlově ozbrojený nožem. Mladík podle policie několik měsíců opakovaně vyhrožoval dvěma spolužákům, a to zejména prostřednictvím mobilního telefonu.

Terčem vydírání devatenáctiletého mladíka byli student a studentka ze stejné školy, tedy ze Střední uměleckoprůmyslové školy sv. Anežky České

„Kriminalisté zjistili, že pachatel opakovaně několik měsíců vyhrožoval zejména prostřednictvím elektronické komunikace jedné ženě a jednomu muži. V pondělí se vyhrožování vystupňovalo tak, že poškozená začala mít obavy o svůj život a zdraví a rozhodla se vše oznámit ve škole," popsala jihočeská policejní mluvčí Štěpánka Schwarzová.

Policii zavolala zaměstnankyně školy s tím, že student u sebe má pravděpodobně zbraň. Na místo dorazilo deset policistů z Českého Krumlova a nedalekého Větřní. Několik desítek studentů bylo evakuováno do vedlejší budovy školy.

„Při rychlém zákroku byl pachatel zadržený, nůž měl skutečně u sebe. Při akci se nikdo nezranil," dodala mluvčí Schwarzová.

Mladík je nyní v policejní cele. V případě prokázání viny mu hrozí za vydírání až čtyři roky vězení.

Na uměleckoprůmyslové škole v Krumlově to nebyl první případ, kdy měl student ve škole zbraň. V roce 2006 si osmnáctiletý mladík přinesl brokovnici, kterou chtěl zastřelit svého spolužáka. Policisté ho obvinili z přípravy vraždy a nedovoleného ozbrojování.

Autor: pkj

Mafie

Policie dopadla gruzínského vora v zakoně v Česku

Čeští policisté vypátrali Gruzínce, kterého Spojené státy označují jako „vora v zakoně“ – tedy vysokou autoritu v prostředí zločineckých skupin. Zadrželi ho na základě mezinárodního zatykače. V současné době je muž ve vydávací vazbě, kde čeká na výsledek svého extradičního řízení do USA. Spojené státy muže podezírají ze spáchání závažných násilných trestných činů na svém území. (iDNES.cz)

VYDÁNO: IDNES.CZ, 17. 1. 2023

Policie v Praze dopadla Gruzínce, kterého USA označují za vora v zakoně, šéfa mafie

Čeští policisté vypátrali na území Česka Gruzínce, kterého Spojené státy označují jako „vora v zakoně" - tedy vysokou autoritu v prostředí zločineckých skupin. Zadrželi ho na základě mezinárodního zatykače. V současné době je muž ve vydávací vazbě, kde čeká na výsledek svého extradičního řízení do USA. V úterý to uvedl mluvčí Národní centrály proti

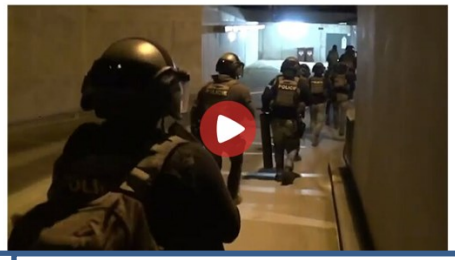

Detektivové odboru zahraničních zločineckých struktur Národní centrály proti organizovanému zločinu občana Gruzie vypátrali v uplynulých dnech. Spolupracovali při tom s Útvarem rychlého nasazení, Bezpečnostní informační službou a zahraničními kolegy.

Spojené státy muže podezírají ze spáchání zejména zvlášť závažných násilných trestných činů na svém území. „Zadržený patří mezi uznávané kriminální autority v rámci ruskojazyčného prostředí," uvedl mluvčí.

„V souvislosti se zadržením kriminální autority byla na území hlavního města Prahy provedena také jedna domovní prohlídka. V místě zadržení se nacházel i jeho osobní strážce, občan Gruzie, který byl později také zadržen," doplnil Ibehej.

Trestní řízení má na českém území na starosti Městské státní zastupitelství v Praze.

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Babiš: Pavel bude poslouchat vládu

Eva Pospíšilová
reportérka MF DNES

Ostrý náboj v obálce pro vaši ženu, anonymní dopis s výhrůžkou smrtí vám a vystřelená nábojnice na parkovišti u sokolovny v Průhonicích. Jak to vnímáte?
Není to poprvé, co mi vyhrožují smrtí. Tentokrát to ale bylo jiné, ta nábojnice byla adresovaná manželce, což jsem vůbec nepochopil.

Jak na to reagovala vaše paní?
Samozřejmě, že manželka má strach. Hlavně v Jabloncí byla vyděšená, protože tam nás chtěli umačkat. Ta agresivita Pavlových voličů, tedy voličů pětikoalice, je neuvěřitelná.

Váš protikandidát Petr Pavel tvrdí, že agresivitu ve společnosti vyvolává vaše osoba. Můžete si tedy za to sám?
A čím prosím vás? Tím, že jsem Babiš?

Co říkáte na poznámky, že všechno to, co jsem zmínila, tedy nábojnice, anonymy, jsou jen vaší marketingovou strategií v kampani, že jste si je poslal sám?
To je absurdní, ne? Jako že bych sám manželce posílal náboj a pak to ještě nahlásil policii? To je přece nesmysl. Absolutní nesmysl.

Jak jste vnímal kampaň posledních dnů? Na vaše mítinky chodily pravidelně desítky i stovky vašich odpůrců...
Kampaň je hodně vyhrocená, ale to dělají hlavně média a zástupci pětikoalice, kteří podporují pana Pavla. Myslím si ale, že to už je skutečně přes čáru. Proto jsem ostatně už vyzval voliče a představitele pětikoalice, kteří nám organizované narušovali a sabotovali mítinky, aby s tím přestali. Zároveň jsem vyzval naše voliče a podporovatele, aby se nenechali vyprovokovat a nechovali se stejně. Pokračování na str. 3

Pavel bude vděčný vládě

Eva Pospíšilová
reportérka MF DNES

Pokračování ze str. 1

Váš protikandidát také vyzval ke zklidnění situace...
... reakce pana Pavla i premiéra a dalších vládních politiků mě zklamala, protože to sice na jednu stranu odsoudili, pak ale řekli, že si za to můžu sám. Přijde mi to jako argument typu, že žena si může sama za znásilnění, protože se nějak oblékla, chovala nebo někam šla.

Máte strach, že by se někomu něco mohlo stát?
O sebe se nebojím, ale nechci, aby se cokoli stalo Monice nebo lidem, kteří mě přijdou podpořit. Proto jsem zrušil kontaktní kampaň. Zaráží mě, že naši soupeři si stěžují na rozdělování společnosti, ale přitom ti, co se na sociálních sítích zaklínají pravdou, láskou a demokracií, se hned po prvním kole začali navážet do lidí žijících na vesnicích za to, že

PREZIDENTSKÉ VOLBY 23

mě volili. Nadávali jim do ovcí a omezenců, kterým mají odebrat volební právo. Psali, že „Praha a láska musí zvítězit nad vsí a nenávistí". Paní Nerudová o mně nepochopitelně mluvila, že jsem zlo. To uklidňování nálad určitě nepřispívá.

A co váš plakát o válce?
Odmítám, že můj plakát se sdělením, že nezavleču Česko do války, by byl nějaký štvavý. To byl vzkaz lidem, že já jsem diplomat a za všech okolností budu hledat diplomatické cesty, aby v Evropě byl trvalý mír.

Překvapilo vás odsouzení ze všech možných stran, že strašíte válkou?
Překvapilo, zvlášť z úst představitelů vlády. Protože prvním, kdo začal mluvit o tom, že jsme ve válce, byl premiér Fiala. Mluvil o válečné dani, o válečném rozpočtu, podobně se vyjadřovali další jeho ministři. Takže když premiér mluví o válce, ministryně obrany mluví o válce, ministr financí mluví o válce, tak je to v pořádku, ale když začne Babiš mluvit o míru, tak se všichni zlobí, že lidi straším válkou a snažím se rozdělovat společnost. A média to samozřejmě vždy patřičně nafouknou. Ale tak to prostě je, novináři už si prezidenta vybrali. Stačí si číst provládní weby nebo sledovat debatu České televize, kde pan redaktor Řezníček vystupoval jako prezidentský kandidát. A v debatě na Novinkách to bylo jako přes kopírák, dokonce na mě byli tři.

Co ale vaše zpochybnění článku 5, tedy kolektivní obrany NATO v případě útoku na Polsko nebo pobaltské státy?
Nešlo vůbec o žádné zpochybnění. Zásadně odmítám snahu překrucovat moje výroky, které padly během nedělní debaty v ČT. Nikdy jsem článek 5, tedy kolektivní obranu NATO, nezpochybnil. Jen jsem si nechtěl ani představit, že by mohlo dojít ke 3. světové válce. Proto politici musí usilovat o mír a zabránit válce. Z kontextu debaty to bylo jasné. Čtyři roky jsem byl premiérem a neuhnul jsem v podpoře spojenců ani o milimetr. Mnou vedená vláda dokonce rozhodla o vyslání českých vojáků a stíhačů do Pobaltí.

Před volbami jste slíbil dělat pozitivní kampaň. Na tiskové konferenci po prvním kole jste ale téměř ihned zaútočil na Petra Pavla. Nepoctivě jste si tím jeho příznivce sám proti sobě?
Lidé z okolí pana Pavla nás varovali, že se na mě chystají podrazy, nějaké nesmysly o KGB a milence. A že i podle nich je to přes čáru. To mě, přiznávám, vytočilo i proto, že mám v živé paměti, jak vládní politici - a pan Pavel je vládní kandidát - v roce 2021 před volbami systematicky zneužívali mého syna v rámci vymyšlené kauzy Čapí hnízdo, kde se konečně po šesti letech prokázalo, že jsem nic nezákonného neudělal.

Žádná milenka se ale nakonec neobjevila...
Zatím. Ale podraz s KGB přišel záhy. Historik Blažek, který Pavla neustále kritizoval a teď se stal jeho voličem, dorazil do CNN Prima News a začal tam spekulovat o mně v Maroku a KGB.

Zvolení vašeho protikandidáta Petra Pavla spojujete se vznikem nové totality. Čeho přesně se obáváte?
Strany pětikoalice, které reprezentují méně než polovinu voličů, mají pod kontrolou skoro celý stát. Vládu, ministerstva, Sněmovnu, Senát, Ústavní soud. A teď se snaží - za neskrývané podpory drtivé většiny médií - na Pražský hrad dosadit kandidáta vlády, který bude poslušný, tvárný a vděčný.

Čeho přesně se ale obáváte?
Toho, že vládní strany se svým prezidentem v zádech začnou zvyšovat daně, zavádět poplatky a doktorské nebo omezovat svobodu slova. V podstatě chtějí tady razit jeden správný názor, jedny správné kandidáty, jedna správná média. Jak by to mohlo vypadat, jsme viděli v posledních 14 dnech mezi prvním a druhým kolem. Napadání lidí s jiným názorem, zamezování svobody shromažďování a zastrašování oponentů. Tak si demokracii opravdu nepředstavuji.

Není ale výrok o nové totalitě přehnaný?
Ale tady bude názorová totalita v tom smyslu, že zhruba 3 miliony voličů nebudou mít ve vysoké politické funkci člověka, který bude mít reálný vliv na veřejné dění a bude ho moci ovlivňovat. Osud nás všech bude v rukou pětikoalice. Navíc skutečná podstata demokracie není klid a řád, ale pohyb a svoboda. Svoboda projevu, svoboda na informace, svoboda se pokojně shromažďovat, účastnit se veřejného života bez toho, aniž by lidé měli strach z umlčování, očerňování a represí. Dobro a zlo je v pohádkách, případně proti zlu bojují totality. V demokracii ale soupeří názory. Ano, někdy je to nepřehledné nebo frustrující. Ale to je daň, kterou musíme platit v každé skutečné demokracii.

Řekl jste, že pokud vás lidé zvolí, budete jako prezident „bezohledně vládě šlapat na paty". Můžete dát konkrétní příklad, co přesně byste dělal?
Budu dělat to, co vládní kandidát Pavel dělat nebude. Tedy tlačit na vládu, aby hlavně pomáhala našim lidem a bojovala za české zájmy.

Můžete být konkrétní?
Mluvil bych s ministry a hlavně premiérem, využíval článku 64 ústavy, který dává prezidentovi pravomoc vyžadovat od ministrů zprávy, případně i projednávat s nimi strategii jejich resortů. Chodil bych do Sněmovny v případě důležitých zákonů pro lidi. Vládní agendu bych hlavně probíral s premiérem a přesvědčoval ho, aby nepřijímali zákony, které lidem snižují životní úroveň a mají negativní dopad na jejich životy.

Snažil byste se tlačit vládu k nižšímu deficitu státního rozpočtu?
Premiér Fiala a pětikoalice před volbami slibovali, že budou státní dluh snižovat. Když končila naše vláda, tak ČR byla šestou nejméně zadluženou zemí v EU a měli jsme nižší zadlužení vůči HDP, než když jsem v roce 2014 ve vládě začínal. Tento týden se ukázalo, že jsme se za rok Fialovy vlády propadli o dvě příčky, už jsme na osmém místě. A tato vláda jako jediná v Evropě zadlužení ještě navýšila. Jak je to možné, když na daních vybrala meziročně navíc 137 miliard a lidem pomáhá minimálně a nerada?

Bude tu názorová totalita Andrej Babiš v rozhovoru varuje předtím, že tři miliony voličů nebudou mít nikoho, kdo by je politicky zastupoval, pokud vyhraje Petr Pavel. Foto: Ladislav Křivan, MAFRA

Dával byste jako současný prezident Miloš Zeman doporučení, kde všude má vláda šetřit?
Určitě, protože na rozdíl od pana Pavla ekonomice rozumím, 20 let jsem podnikal a mám za sebou tři a půl roku jako ministr financí a čtyři roky jako premiér. Takže ano, klidně bych vládě radil, když vidím, že to nezvládá. Snad by si moje rady brala víc k srdci, kdybych byl prezident, když už opozici absolutně ignoruje.

Jaké by bylo vaše doporučení pro to, aby se Česká republika co nejrychleji vypořádala s inflací?
Největším problémem je vysoká cena elektřiny. Tato vláda měla historickou šanci svolat mimořádnou valnou hromadu a vykoupit všechny minoritní akcionáře ČEZ. Firma má 200 miliard nerozděleného zisku, tak bych řekl, že si ho akcionáři mohou vyplatit za podmínky, že se domluví na výkupu a cené akcií, prodají je všechny a stát získá 100 procent akcií. A když stát bude mít 100 procent akcií, pak můžu lidem zastropovat cenu elektřiny na 1 500 korun za MWh místo 6 až 7 tisíc, které platí dnes. Snížením ceny elektřiny dojde k zásadnímu snížení inflace.

Neustále opakujete, že chcete mír, ne válku. Opravdu jste přesvědčen, že jako český prezident byste mohl k míru přispět?
Na rozdíl od pana Pavla si nemyslím, že je trvalý mír iluze a že je Česká republika malá země. Věřím tomu, že když bude mít aktivního prezidenta, který je pracovitý, tak toho dokáže hodně vyjednat. Mám zkušenosti a kontakty na světové státníky, takže věřím, že bych mohl situaci pomoct.

S kým byste tedy mír řešil?
Mluvil bych s ukrajinským prezidentem Zelenským, lídry V4, s francouzským prezidentem Macronem, německým kancléřem. Pokud by lídři Ukrajiny, EU a NATO našli podmínky pro mírové řešení, tak bych nabídl náš symbol státnosti, Pražský hrad, jako možné místo k setkání, protože už se zde v roce 2010 konal summit, kde se setkal americký prezident Obama s ruským prezidentem Medvěděvem.

Jak byste se stavěl k pomoci Ukrajině ze strany české vlády?
Ukrajině je třeba pomáhat, ale ta pomoc musí být koordinovaná s ostatními spojenci. Vojenskou pomoc Ukrajině má řídit a koordinovat NATO, ekonomickou má poskytovat hlavně EU.

Už víte, s kým byste se radil o zahraniční politice?
Mám svůj tým i lidi, se kterými dlouhodobě spolupracuji, ale jistě chápete, že v situaci, kdy k mým blízkým spolupracovníkům chodí policie se ptát do bytu, jestli jsou v pořádku, protože na sociálních sítích jim lidé vyhrožují a posílají si jejich adresy, kde bydlí, je nebudu jmenovat.

Navzdory slibu, že povedete slušnou a pozitivní kampaň, byla ta vaše poměrně vyhrocená. Nepovažujete to zpětně za chybu?
Když mě ODS označila za stejného agenta jako Putina a dala mě s ním na jeden plakát, nikomu to nevadilo. Média nemluvila o lživé kampani a ani jsem si nějak zvlášť nestěžoval. Jen jsem upozornil, že to je ubohá lež, protože za mě vlády jsme vydali ruského hackera Nikulina do USA, vyhostili jsme desítky ruských špionů z ruského velvyslanectví po Vrbětickém, na Ukrajině jsem v listopadu 2019 odsoudil anexi Krymu a nikdy jsem jako politik neměl kontakty s Ruskem. Takže veškerá ta kampaň není o nějakých hodnotách, ale o tom, že média lidem vygerovala, že je třeba zničit Babiše. Za použití jakýchkoli prostředků. Třeba i za cenu zvolení bývalého komunistického špiona na Hrad, který rozumí jenom armádě, ale bude poslušný vládě.

Druhé kolo prezidentské volby začíná už zítra. Čím ještě chcete přesvědčit nerozhodnuté voliče, aby to v pátek nebo v sobotu hodili právě vám?
Tím, že mě znají a že vědí, že budu pomáhat lidem. Zvlášť nyní, když se kvůli Fialově vládě propadla reálná mzda zaměstnanců zhruba o 10 procent, nejvíc ve všech zemích OECD, a jsme nyní na úrovni, na které jsme byli v roce 2018. Oproti panu Pavlovi mám zkušenosti z byznysu i politiky.

INZERCE

Babiš: Pavel bude pro vládu jen poslušný, tvárný a vděčný

26. ledna 2023

Kandidát na prezidenta Andrej Babiš v rozhovoru pro MF Dnes odmítl, že by výhrůžky byly předvolební kampaní. „To je absurdní, ne? Jako že bych sám manželce posílal náboj a pak to ještě nahlásil policii? To je přeci nesmysl," řekl. Na řeč přišla agrese voličů, proč zrušil kontaktní kampaň a jak by se choval k vládě, kdyby se stal prezidentem.

Ostrý náboj v obálce pro vaši ženu, anonymní dopis s výhrůžkou smrtí vám a vystřelená nábojnice na parkovišti u Sokolovny v Průhonicích. Jak to vnímáte?
Není to poprvé, co mi vyhrožují smrtí. Tentokrát to ale bylo jiné, ta nábojnice byla adresovaná manželce, což jsem vůbec nepochopil.

Jak na to reagovala vaše manželka?
Samozřejmě, že manželka má strach. Hlavně v Jablonci byla vyděšená, protože tam nás chtěli umačkat. Ta agresivita Pavlových voličů, tedy voličů pětikoalice je neuvěřitelná.

Váš protikandidát Petr Pavel tvrdí, že agresivitu ve společnosti vyvolává vaše osoba. Můžete si tedy za to sám?
A čím prosím vás? Tím že jsem Babiš?

Co říkáte na poznámky, že všechno to, co jsem zmínila, tedy nábojnice, anonymy jsou jen vaší marketingovou strategií v kampani, že jste si je vlastně poslal sám?
To je absurdní, ne? Jako že bych sám manželce posílal náboj a pak to ještě nahlásil policii? To je přeci nesmysl. Absolutní nesmysl.

Jak jste vnímal kampaň posledních dnů? Na vaše mítinky chodily pravidelně desítky i stovky vašich odpůrců...
Kampaň je hodně vyhrocená, ale to dělají hlavně média a zástupci pětikoalice, kteří podporují pana Pavla. Myslím si ale, že to už je skutečně přes čáru. Proto jsem ostatně už vyzval voliče a představitele pětikoalice, kteří nám organizovaně narušovali a sabotovali mítinky, aby s tím přestali. Zároveň jsem vyzval naše voliče a podporovatele, aby se nenechali vyprovokovat a aby se nechovali stejně.

Babišovi hrozí zastřelením, našel náboj. Žádá ochranu, ukončil kontaktní kampaň

Váš protikandidát také vyzval ke zklidnění situace...
...reakce pana Pavla i premiéra a dalších vládních politiků mě zklamala, protože to sice na jednu stranu odsoudili, pak ale řekli, že si za to můžu sám. Přijde mi to jako argument typu, že žena si může sama za znásilnění, protože se nějak oblékla, chovala nebo někam šla.

Máte strach, že by se něco mohlo stát?
O sebe se nebojím, ale nechci, aby se cokoli stalo Monice nebo lidem, kteří mě přijdou podpořit. Proto jsem zrušil kontaktní kampaň. Zaráží mě, že naši soupeři si stěžují na rozdělování společnosti, ale přitom ti, co se na sociálních sítích zaklínají pravdou, láskou a demokracií, se hned po prvním kole začali navážet do lidí žijících na vesnicích za to, že mě volili. Nadávali jim do ovcí a omezenců, kterým mají odebrat volební právo. Psali, že „Praha a láska musí zvítězit nad vsí a nenávistí". Paní Nerudová o mě nepochopitelně mluvila, že jsem zlo. To uklidňování nálad určitě nepřispívá.

A co váš plakát o válce?
Odmítám, že můj plakát se sdělením, že nezavleču Česko do války, by byl nějaký štvavý. To byl vzkaz lidem, že já jsem diplomat a za všech okolností budu hledat diplomatické cesty, aby v Evropě byl trvalý mír.

Překvapilo vás odsouzení ze všech možných stran, že strašíte válkou?
Překvapilo, zvlášť z úst představitelů vlády. Protože prvním, kdo začal mluvit o tom, že jsme ve válce, byl premiér Fiala. Mluvil o válečné dani, o válečném rozpočtu, podobně se vyjadřovali další jeho ministři. Takže když premiér mluví o válce, ministryně obrany mluví o válce, ministr financí mluví o válce, tak je to v pořádku, ale když začne Babiš mluvit o míru, tak se všichni zlobí, že lidi straším válkou a snažím se rozdělovat společnost. A media to samozřejmě vždy patřičně nafouknou. Ale tak to prostě je, novináři už si prezidenta vybrali. Stačí si číst provládní weby nebo sledovat debatu České televize, kde pan redaktor Řezníček vystupoval jako prezidentský kandidát. A v debatě na Novinkách to bylo jako přes kopírák, dokonce na mě byli tři.

Co ale vaše zpochybnění článku 5?
Nešlo o vůbec žádné zpochybnění. Zásadně odmítám snahu překrucovat moje výroky, které padly během nedělní debaty v ČT. Nikdy jsem článek 5, tedy kolektivní obranu NATO, nezpochybnil. Jen jsem si nechtěl ani představit, že by mohlo dojít ke 3. světové válce. Proto politici musejí usilovat o mír a zabránit válce. Z kontextu debaty to bylo jasné. Toto jsem napsal i polskému premiérovi Morawieckému. Čtyři roky jsem byl premiérem a neuhnul jsem v podpoře spojenců ani o milimetr. Mnou vedená vláda dokonce rozhodla o vyslání českých vojáků a stíhačů do Pobaltí.

Před volbami jste slíbil dělat pozitivní kampaň. Na tiskové konferenci po prvním kole jste ale téměř ihned zaútočil na Petra Pavla. Nepoštval jste si tím jeho příznivce sám proti sobě?
Lidé z okolí pana Pavla nás varovali, že se na mě chystají podrazy, nějaké nesmysly o KGB a milence. A že i podle nich je to přes čáru. To mě, přiznávám, vytočilo i proto, že mám v živé paměti, jak vládní politici – a pan Pavel je vládní kandidát – v roce 2021 před volbami systematicky zneužívali mého syna v rámci vymyšlené kauzy Čapí hnízdo, kde se konečně po šesti letech prokázalo, že jsem nic nezákonného neudělal.

Žádná milenka se ale nakonec neobjevila...
Zatím. Ale podraz s KGB přišel záhy. Historik Blažek, který Pavla neustále kritizoval a teď se stal jeho voličem, dorazil do CNN Prima News a začal tam spekulovat o mně v Maroku a KGB.

Zvolení vašeho protikandidáta Petra Pavla spojujete se vznikem nové totality. Čeho přesně se obáváte?
Strany pětikoalice, které reprezentují méně než polovinu voličů, mají pod kontrolou skoro celý stát. Vládu, ministerstva, Sněmovnu, Senát, Ústavní soud. A teď se snaží – za neskrývané podpory drtivé většiny médií – na Pražský hrad dosadit kandidáta vlády, který bude poslušný, tvárný a vděčný.

Čeho přesně se ale obáváte?
Toho, že vládní strany se svým prezidentem v zádech začnou zvyšovat daně, zavádět poplatky u doktora nebo omezovat svobodu slova. V podstatě chtějí tady razit jeden správný názor, jedny správné kandidáty, jedna správná média. Jak by to mohlo vypadat, jsme viděli v posledních 14 dnech mezi první a druhým kolem. Napadání lidí s jiným názorem, zamezování svobody shromažďování a zastrašování oponentů. Tak si demokracii opravdu nepředstavuji.

Není ale výrok o nové totalitě přehnaný?
Ale tady bude názorová totalita v tom smyslu, že zhruba 3 miliony voličů, nebudou mít ve vysoké politické funkci člověka, který bude mít reálný vliv na veřejné dění a bude ho moci ovlivňovat. Osud nás všech bude v rukou pětikoalice. Navíc skutečná podstata demokracie není klid a řád, ale pohyb a svoboda. Svoboda projevu, svoboda na informace, svoboda se pokojně shromažďovat, účastnit se veřejného života bez toho, aniž by lidé měli strach z umlčování, očerňování a represí. Dobro a zlo je v pohádkách, případně proti zlu bojují totality. V demokracii ale soupeří názory. Ano, někdy je to nepřehledné nebo frustrující. Ale to je daň, kterou musíme platit v každé skutečné demokracii.

Odmítl jste případnou vládní spolupráci ANO s SPD. Neodradil jste si tím jednu z možných skupin voličů?
Předseda SPD vůbec neřekl, že by mně voliči SPD měli podpořit, což mě mrzí, protože si nedovedu představit, že by voliči SPD chtěli mít na Hradě vládního kandidáta. Navíc vždycky když jsem mluvil o vládě s panem Okamurou, tak říkal, že i kdybychom měli většinu, tak v ní nechce být, ale pošle tam experty. Takže nevím, jak bych se mohl dotknout voličů SPD.

Řekl jste, že pokud vás lidé zvolí, budete jako prezident „bezohledné vládě šlapat na paty". Můžete dát konkrétní příklad, co přesně byste dělal?
Budu dělat to, co vládní kandidát Pavel dělat nebude. Tedy tlačit na vládu, aby hlavně pomáhala našim lidem a bojovala za české zájmy. Mluvil bych s ministry a hlavně premiérem, využíval článku 64 ústavy, který dává prezidentovi pravomoc vyžadovat od ministrů zprávy, případne i projednávat s nimi strategii jejich resortů. Chodil bych do Sněmovny v případě důležitých zákonů pro lidi. Vládní agendu bych hlavně probíral s premiérem a přesvědčoval ho, aby nepřijímali zákony, které lidem snižují životní úroveň a mají negativní dopad na jejich životy.

Snažil byste se tlačit vládu k nižšímu deficitu státního rozpočtu?
Premiér Fiala a pětikoalice před volbami slibovali, že budou státní dluh snižovat. Když končila naše vláda, tak ČR byla šestou nejméně zadluženou zemí v EU a měli jsme nižší zadlužení vůči HDP, než když jsem v roce 2014 ve vládě začínal. Tento týden se ukázalo, že jsme se za rok Fialovy vlády propadly o dvě příčky, už jsme na osmém místě. A tato vláda jako jediná v Evropě zadlužení ještě navýšila. Jak je to možné, když na daních vybrala meziročně navíc 137 miliard a lidem pomáhá minimálně a nerada.

Dával byste jako současný prezident Miloš Zeman doporučení, kde všude má vláda šetřit?
Určitě, protože na rozdíl od pana Pavla ekonomice rozumím, 20 let jsem podnikal a mám za sebou tři a půl roku jako ministr financí a čtyři roky jako premiér. Takže ano, klidně bych vládě radil, když vidím, že to nezvládá. Snad by si moje rady brala víc k srdci, kdybych byl prezident, když už opozici absolutně ignoruje.

Jaké by bylo vaše doporučení pro to, aby se Česká republika co nejrychleji vypořádala s inflací?
Největším problémem je vysoká cena elektřiny. Tato vláda měla historickou šanci svolat mimořádnou valnou hromadu a vykoupit všechny minoritní akcionáře ČEZu. Firma má 200 miliard nerozděleného zisku, tak bych řekl, že si ho akcionáři mohou vyplatit za podmínky, že se domluví na výkupu a ceně akcií, prodají je všechny a stát získá 100 procent akcií. A když stát bude mít 100 procent akcií, pak můžu lidem zastropovat cenu elektřiny na 1500 korun za MWh místo 6 až 7 tisíc, které platí dnes. Sražením ceny elektřiny dojde k zásadnímu snížení inflace.

Babiše volí kutilové a lidé věřící horoskopům, Pavla cyklisté a fotbalisté

Neustále opakujete, že chcete mír, ne válku. Opravdu jste přesvědčený, že jako český prezident byste mohl k míru přispět?
Na rozdíl od pana Pavla si nemyslím, že je trvalý mír iluze a že je Česká republika malá země. Věřím tomu, že když bude mít aktivního prezidenta, který je pracovitý, tak toho dokáže hodně vyjednat. Mám zkušenosti a kontakty na světové státníky, takže věřím, že bych mohl situaci pomoct.

S kým byste tedy mír řešil?
Mluvil bych s ukrajinským prezidentem Zelenským, lídry V4, s francouzským prezidentem Macronem, německým kancléřem. Pokud by lídři Ukrajiny, EU a NATO našli podmínky pro mírové řešení, tak bych nabídl náš symbol státnosti, Pražský hrad, jako možné místo k setkání, protože už se zde v roce 2010 konal summit, kde se setkal americký prezident Obama s ruským prezidentem Medveděvem.

Jak byste se stavěl k pomoci Ukrajině ze strany české vlády?
Ukrajině je třeba pomáhat, ale ta pomoc musí být koordinovaná s ostatními spojenci. Vojenskou pomoc Ukrajině má řídit a koordinovat NATO, ekonomickou má poskytovat hlavně EU.

Už víte, s kým byste se radil o zahraniční politice nebo energetice?
Mám svůj tým i lidi, se kterými dlouhodobě spolupracuji, ale jistě chápete, že v situaci, kdy k mým blízkým spolupracovníkům chodí policie se ptát do bytu, jestli jsou v pořádku, protože na sociálních sítích jim lidé vyhrožují a posílají si jejich adresy, kde bydlí, je nebudu jmenovat.

Navzdory slibu, že povedete slušnou a pozitivní kampaň, byla ta vaše poměrně vyhrocená. Nepovažujete to zpětně za chybu?
Politické kampaně bývají vyhrocené. Stačí se podívat na volební kampaně v USA nebo Velké Británii. Když mě ODS označila za stejného agenta jako Putina a dala mě s ním na jeden plakát, nikomu to nevadilo. Média nemluvila o lživé kampani a ani jsem si nijak zvlášť nestěžoval. Jen jsem upozornil, že to je ubohá lež, protože za mé vlády jsme vydali ruského hackera Nikulina do USA, vyhostili jsme desítky ruských špionů z ruského velvyslanectví po Vrběticích, na Ukrajině jsem v listopadu 2019 odsoudil anexi Krymu a nikdy jsem jako politik neměl kontakty s Ruskem. Takže veškerá ta kampaň není o nějakých hodnotách, ale o tom, že média lidem vsugerovala, že je třeba zničit Babiše. Za použití jakýchkoli prostředků. Třeba i za cenu zvolení bývalého komunistického špiona na Hrad, který rozumí jenom armádě, ale bude poslušný vládě.

Druhé kolo prezidentské volby začíná už zítra. Čím ještě chcete přesvědčit nerozhodnuté voliče, aby to v pátek nebo v sobotu takzvaně hodili právě vám?
Tím, že mě znají a že ví, že budu pomáhat lidem. Zvlášť nyní, když kvůli Fialově vládě se propadla reálná mzda zaměstnanců zhruba o 10 procent, nejvíc ve všech zemích OECD, a jsme nyní na úrovni, na které jsme byli v roce 2018. Oproti panu Pavlovi mám zkušenosti z byznysu i politiky. Jako podnikatel jsem vybudoval firmu, která je jedním z pilířů české ekonomiky a dává práci 40 tisícům lidí. Na rozdíl od pana Pavla si také nemyslím, že trvalý mír je iluze, proto vznikla i Evropská unie a NATO.

Co se bude dít ve chvíli, kdy nebudete zvolen. Zůstanete dál v politice?
Ano, určitě.

Budete v příštích parlamentních volbách usilovat o post premiéra?
Všeho do času. Já vím, že mě média mají za outsidera. Pan prezident Klaus už v roce 2012 řekl citát, který se skvěle hodí na dnešní situaci. „Hlavní věc je mylná představa, že toho prezidenta budou volit voliči. Prezidenta nám vyberou média a voliči ho pak schválí." Média a vláda si pana Pavla jako svého kandidáta již vybrala a vehementně ho podporují. Je to druhý pokus zbrojařského lobbisty Koláře po kandidátovi Drahošovi si prosadit svoji loutku na Hrad. Třeba se ale voliči vzbouří jako před pěti lety, kdy také neschválili médii vybraného pana Drahoše a nakonec zvolili prezidentem Miloše Zemana. Takže uvidíme, jak všechno dopadne.

Autor: Eva Pospíšilová

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Další debata, další hádka: Pavel a Babiš se přeli o válce

Prezidentští kandidáti Petr Pavel a Andrej Babiš se včera střetli v další diskusi.

Tentokrát se potkali na serveru Novinky.cz. Podle Pavla je „Babiš mistr ekonom jako Putin mistr strategie". „Jste jako kolovrátek, naučili vás to a jede to pořád dokola," reagoval v debatě Babiš.

„Popřete nos mezi očima," oponoval mu Pavel.

Expremiér a šéf hnutí ANO Babiš v úvodu znovu řekl, že vystupuje v kampani pozitivně. „Vedu pozitivní kampaň. Billboard byl o míru. Druhý billboard pomáhá lidem," zopakoval Babiš, který současně opět upozornil na agresi, která panuje na jeho mítincích. Podle Pavla však agresi vyvolává dlouhodobě jeho protikandidát.

V další části debaty přišla řeč také

> Jste jako kolovrátek, naučili vás to a jede to pořád dokola.

na válku. „Kdo tady mluví o válce?" ptal se Babiš. „Já o válce nemluvím, mluvím o míru," doplnil.

Chcete mír bez Ruska?

Pak se oba bavili o možných mírových rozhovorech.

„Nikdy jsem nemluvil o tom, že budu jednat s Putinem," mínil Babiš. „To budete jednat o míru bez Ruska?" zeptal se Pavel.

Moderátorka se také zeptala, zda nebyla chyba, že v Česku nevyrostla radarová základna. Pavel odpověděl, že to za chybu považuje. Babiš naopak uvedl, že Česko se má bránit jako členský stát NATO na hranicích. „Na hranicích máme postavit obranu i protiraketovou. Určitě to nepotřebujeme řešit v České republice. Já tady nechci radar ani pobyt jiných vojáků," uvedl Andrej Babiš.

Kandidáti ještě tentýž den dorazili na debatu na CNN Prima News. (iDNES.cz)

Nemáte rád důchodce, řekl Babiš. Já sám jsem důchodce, reagoval Pavel

25. ledna 2023 10:31, aktualizováno 11:11

Prezidentští kandidáti Petr Pavel a Andrej Babiš se střetli v další debatě tváří v tvář. Tentokrát se potkali na serveru Novinky.cz. Podle Pavla je Babiš mistr ekonom jako Putin mistr strategie. „Jste jako kolovrátek, naučili vás to a jede to pořád dokola," reagoval v debatě Babiš. „Popřete nos mezi očima," řekl Pavel.

Další kolo debaty připravily Novinky.cz. Expremiér a šéf hnutí ANO Babiš v úvodu znovu řekl, že vystupuje v kampani pozitivně. „Vedu pozitivní kampaň. Billboard byl o míru. Druhý billboard pomáhá lidem," zopakoval Babiš, který současně opět upozornil na agresi, která panuje na jeho mítincích.

Podle Pavla však agresi vyvolává dlouhodobě jeho protikandidát. V další části debaty přišla řeč na válku. „Kdo tady mluví o válce?" ptal se na otázku Babiš. „Já o válce nemluvím, mluvím o míru," doplnil Babiš.

Prezidentské volby 2023

„Nikdy jsem nemluvil o tom, že budu jednat s Putinem," komentoval Babiš ohledně možného mírového summitu. „To budete jednat o míru bez Ruska?" zeptal se Pavel s tím, že jeho protikandidát stále opakuje věci dokola.

„Nechci tady radar ani pobyt jiných vojáků"

Moderátorka se také obou kandidátů zeptala, zda nebyla chyba, že v Česku nevyrostla radarová základna, o které se vyjednávalo. Pavel odpověděl, že to za chybu považuje. Naopak Babiš uvedl, že Česko se má bránit jako členský stát NATO na hranicích. „Na hranicích máme postavit obranu i protiraketovou. Určitě to nepotřebujeme řešit v České republice. Já tady nechci radar ani pobyt jiných vojáků," komentoval Babiš.

Již v neděli Babiš například pronesl, že v případě útoku na Polsko nebo pobaltské státy neposlal do těchto zemí na pomoc české vojáky. Později svůj výrok opravil.

Pavel poté Babišovi položil otázku ohledně omluvy vojákům. Babiš se totiž podle něj dotkl válečných veteránů, kteří berou osobně výraz voják se zatahováním do války, který měl Babiš na billboardech. „Neurazil jsem je, nemluvil jsem o vojácích, ale o vás. Vojáky jsem podporoval, vědí to," prohlásil Babiš. „Není to pravda, je to manipulace," doplnil.

Babiš se Pavla zeptal, proč chce zvýšit věk odchodu do penze nad hranici 65 let. Řekl to podle něj v anketě Deníku. „Je to zavádějící, návodná otázka," odmítl Pavel. Mezi třemi parametry, které vyjmenoval, se podle něj nedají dva z nich upravit.

Kdo vystřídá Mynáře? Babiš i Pavel už vědí, bude to žena

„Reálným faktorem je tak postupné zvyšování věku do důchodu. Nárůst je postupný a je to ve všech zemích, je to nevyhnutelný trend. Jinak náš důchodový systém zkolabuje," poznamenal Pavel. Babiš poté na Pavla zaútočil, že nemá rád důchodce. „Já sám jsem důchodce," reagoval Pavel.

„Popřete nos mezi očima"

Řeč přišla i na ekonomické otázky. Podle Pavla je Babiš mistr ekonom jako Putin mistr strategie. Babiš také prohlásil, že se nikdy nesetkal s ruským velvyslancem. „Byl jste na ruské ambasádě, je z toho fotografie," řekl Pavel. „Není to pravda," prohlásil Babiš. „Popřete nos mezi očima," řekl Pavel.

V debatě si častěji bral slovo šéf hnutí ANO. „Babiš je jako flašinet, zatočí se kličkou a jede stále stejná písnička," prohlásil Pavel. „Jste jako kolovrátek, naučili vás to a jede to pořád dokola," reagoval Babiš.

Petr Pavel kvůli nachlazení zrušil svůj pondělní i úterní program. V úterý večer však i přes nemoc nakonec vystoupil na televizi Nova. V rozhovoru například řekl, že ho mrzí, jak se v posledních deseti dnech kampaň vyhrotila. „Nikdy jsem nikoho neznevažoval, neurážel, nelhal jsem ani nepřekrucoval fakta," poznamenal. Kampaň se podle něj proměnila v obranu hodnot, na nichž staví kandidaturu.

Nemocný Pavel opět rušil program, Babiše vyzval ke zklidnění kampaně

Bez povšimnutí v úterý nezůstal ani Andrej Babiš, který uspořádal mimořádnou tiskovou konferenci. Na ní mimo jiné uvedl, že končí s kontaktní kampaní mezi voliči. Zdůvodnil to mimo jiné dalším anonymním dopisem, ve kterém mu pisatel vyhrožuje, že ho zastřelí. Babiš se tak nevydal ani na úterní návštěvu Hradce Králové, kde se chtěl sejít se svými příznivci. Televizních duelů se svým soupeřem, Petrem Pavlem, se však zúčastní.

Andrej Babiš
@AndrejBabis

Ostrý náboj v obálce pro moji ženu, anonymní dopis s výhrůžkou smrtí mně a teď už i vystřelená nábojnice na parkovišti u Sokolovny v Průhonicích. Zavolal jsem na policii a požádal o tzv. dočasnou ochranu.

24. ledna 2023 v 16:37, příspěvek archivován: 25. ledna 2023 v 8:25

♡ oblíbit ⇄ retweet ◯ odpovědět

Autor: van

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Podvodník vybral investorce účet

Na výhodné nákupy akcií ČEZ se nechala nalákat žena z Přerovska. Neznámý pachatel ji kontaktoval s tím, aby investovala 6 500 korun. Když si to pak rozmyslela, přesvědčil ji podvodník, aby mu dala přístup do internetového bankovnictví. „Kontaktovala makléře a požádala ho o vrácení peněz. Obchodník poškozené sdělil, že si musí nainstalovat aplikaci AnyDesk a přihlásit se do internetového bankovnictví, aby jí mohly být vráceny finance," uvedla policejní mluvčí. Ve chvíli, kdy to žena udělala, získal podvodník přístup k jejímu účtu. Z konta jí odčerpal úspory a jejím jménem uzavřel spotřebitelský úvěr na částku 600 tisíc korun a půjčku na 800 tisíc korun. (dmk)

VYDÁNO: IDNES.CZ, 25. 1. 2023

Ženu zlákal nákup akcií ČEZ, podvodník ji vysál účet a vzal si na ni úvěry

25. ledna 2023 13:18

Na výhodné nákupy akcií ČEZ se nechala přes sociální sítě nalákat starší žena z Přerovska. Neznámý pachatel ji kontaktoval s tím, aby investovala 6 500 korun. Když si to po pár dnech rozmyslela, přesvědčil ji podvodník, aby mu dala přístup do svého internetového bankovnictví.

Seniorka z Přerovska chtěla odstoupit od koupě akcií ČEZ. Podvodník ji přitom připravil o 1,6 milionu | foto: Profimedia.cz

Starší ženu z Přerovska kontaktoval neznámý pachatel prostřednictvím sociální sítě. „Přiměl ji, aby investovala do nákupů akcií společnosti ČEZ. Poškozená v polovině ledna uhradila částku 6 500 korun na nákup akcií," popsala sled událostí policejní mluvčí Miluše Zajícová.

O několik dní později si to však žena rozmyslela. „Kontaktovala makléře, se kterým byla ve spojení, a požádala ho o vrácení peněz. Obchodník nebyl proti, ale poškozené sdělil, že si musí nainstalovat aplikaci AnyDesk (*umožňuje vzdálený přístup do konkrétního zařízení - pozn. red.*) a přihlásit se do svého internetového bankovnictví, aby jí mohly být vráceny vložené finance," uvedla mluvčí.

Ve chvíli, kdy to žena udělala, získal podvodník přístup k jejímu účtu. „Z konta jí odčerpal veškeré úspory a navíc jejím jménem uzavřel spotřebitelský úvěr na částku 600 tisíc a půjčku na 800 tisíc korun," vypočítala Zajícová.

Nabyté peníze podvodník postupně převedl na další účty. „Veškeré tyto úkony poškozená potvrdila pomocí bankovního klíče a vznikla jí škoda přes 1,6 milionu korun. Případ šetříme pro trestné činy podvod a neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací," řekla mluvčí.

Zajícová připomněla, že policie spustila nedávno kampaň zaměřenou proti investičním podvodům nazvanou Nebuď labuť. „Jejím cílem je zvýšit všeobecné povědomí o tomto druhu trestné činnosti, varovat před rychlým nárůstem případů investičních podvodů a apelovat na zvýšenou opatrnost občanů při posuzování nabídek investování," připomněla mluvčí.

Autor: dmk

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Mizí léky nelegálně v cizině?

Ztratilo se 130 tisíc balení. Úřad dal pokuty lékárníkům. Ti se brání, že jde o staré kauzy

Ivana Lesková
Klára Fořtová

Z lékáren zřejmě nezákonně mizí léky do ciziny. Naznačují to informace Státního ústavu pro kontrolu léčiv, (SÚKL) který loni rozdal za chyby v evidenci léků pokuty převyšující 10 milionů korun.

Podle lékárníků je ale skutečnost jiná, nelegální vývoz je minulostí a nesouvisí se současným nedostatkem léků.

Podle ředitelky lékového úřadu Ireny Storové loni uzavřeli 14 případů, v nichž odhalili zmizení více než 130 tisíc balení léků na předpis za téměř 67 milionů korun. „Existuje důvodné podezření, že jde o nelegální organizovanou činnost s cílem vyvézt léky do zahraničí," uvedla Storová.

Mimo lékárny skončily podle ní zejména léky pro léčbu diabetu, astmatu, nádorových onemocnění, epilepsie, vysokého krevního tlaku či vysoké hladiny cholesterolu. Vývoz antibiotik kontroloři nezjistili, kauza tedy nesouvisí s aktuálním nedostatkem léků na trhu.

Lékový ústav nezmínil konkrétní případy, ale na jeho webu se dají stručné informace najít. Většina pokutovaných provozovatelů lékáren se však o pochybení bavit nechce. Někteří ale upozornili, že jde o případy staré až pět let. Dnes už se údajně nedějí. Jeden z lékárníků řekl, že nic nevyvezl, ale měl problém s elektronickou evidencí léčiv kvůli poškození počítačového disku. Mluvčí úřadu pro léky Klára Brunclíková uvedla, že právě nevedení evidence skladových zásob je nová cesta obcházení zákona, která navazuje na nelegální reexport léčivých přípravků. „Úřad v posledních letech postupně získal nové zákonné pravomoci, díky nimž mohl identifikovat tuto nezákonnou činnost. První sankce udělil v roce 2020," řekla mluvčí Brunclíková.

Vyvezl léky, aby přežil

Majitel jedné z pokutovaných lékáren pod podmínkou anonymity popsal MF DNES svůj případ. V minulosti měl distribuční oprávnění a vyvážel léky. Asi před šesti lety lékárnám tuto možnost zákon zakázal.

„Aby moje lékárna přežila a já nemusel propustit maminky malých dětí přijaté na distribuci, vyvezl jsem v roce 2017 do ciziny léky, kterých tu bylo dost. Věděl jsem, že se na to časem přijde, ale tehdy mi nic jiného nezbylo," vylíčil lékárník.

Po dvou letech přišla kontrola, pak se táhlo správní řízení a loni musel zaplatit pokutu. Mezitím si našel náhradní zdroje příjmů za distribuci, například otevřel e-shop.

Podle něj malí lékárníci dřív vyvezli léky maximálně za několik desítek milionů ročně. „Dnes je legislativa tak přísná, že si to snad nikdo nedovolí. Ale velcí distributoři legálně vyvážejí za hranice léky za nejméně miliardu ročně, a to i takové, které do lékáren odmítají dodávat. Na tohle by se měl stát zaměřit," dodal zmíněný lékárník.

On i někteří jeho kolegové se domnívají, že úřad jen odvádí pozornost od vlastních chyb. „Stupňuje se boj o léky, ale úřad SÚKL nepokutuje výrobce za to, že nehlásí množství dodávek a v předstihu, ani výpadky léků, jak jim to ukládá zákon. Ani netrestá to, že některé léky drží monopolní distributoři," líčí další z pokutovaných lékárníků.

Na problém se zaměří i celníci

O problémech s léky úřad informoval lékárnickou komoru, celníky, policii a další instituce. „Tato problematika má celoevropský rozsah a je jednou z našich priorit pro letošní rok," uvedl zástupce generálního ředitele celníků David Chovanec. „Policie zatím v souvislosti s touto kauzou neobdržela žádné trestní oznámení," řekl mluvčí Policejního prezidia ČR Jakub Vinčálek.

Proti znění tiskového prohlášení úřadu pro kontrolu léčiv se ohradila lékárnická komora. Její prezident Aleš Krebs řekl, že nemá od lékového ústavu informace, na jejichž základě by mohla komora stíhat členy. „Nelegální vývoz léků má být tvrdě trestán. Komora opakovaně nabízela pomoc při odhalování těchto praktik. SÚKL ale této nabídky nikdy nevyužil," dodal Krebs.

Z lékaren se ztrácejí léky, oznámil SÚKL. Má podezření na nelegální vývoz

25. ledna 2023 7:00, aktualizováno 14:06

Lék dorazí od distributora do lékárny a pak se ztratí. Zmizení, prozatím 130 tisíc balení za téměř 67 milionů korun, léčivých přípravků na předpis odhalili inspektoři Státního úřadu pro kontrolu léčiv. Podle jeho ředitelky Ireny Storové jde jen o prvních 14 uzavřených správních řízení. Nejčastěji jde o léky na cukrovku, astma nebo vysoký tlak.

Z lékáren se ztrácejí léky, oznámil SÚKL. Má podezření na nelegální vývoz | (2:04) | video: IDNES.tv

Kontroly SUKL odhalily 14 případů, kdy si lékárníci objednali léčivé přípravky, ale nezavedli je do evidence skladových zásob, příjmu ani výdeje. Šlo o léky, které slouží k léčbě diabetu, astmatu, schizofrenie, chronické obstrukční plicní nemoci, vysokého tlaku nebo cholesterolu.

„Bohužel jde i o léčiva život zachraňující," doplnila Irena Storová. Ztratily se totiž také léky na nádorová onemocnění a imunosupresiva, která se podávají jako prevence odmítnutí transplantovaného orgánu. Inspektoři se domnívají, že léky mizí za účelem vývozu do zahraničí.

Ústav již pravomocně potrestal případy, ve kterých šlo o zmizení více než 130 tisíc balení registrovaných léčiv v hodnotě téměř 67 milionů korun. Tato částka však není konečná. Další řízení nyní probíhají, protože ale nejsou pravomocně ukončena, ústav o nich nemůže informovat. „Počty balení i jejich celková cena mohou být i dvojnásobné nebo ještě vyšší," dodala.

Činy páchají provozovatelé kamenných lékáren. „Někdy jde o provozovatele, který má jednu lékárnu, někdy jich má více. Nejde to specifikovat," odpověděla. Inspektoři rozdali pokuty celkem za 10,5 milionu korun.

Narazili i na případ, kdy se provozovateli během 13 měsíců ztratilo více než 31 tisíc balení léčiv v hodnotě téměř 17,5 milionu.

Penicilin ze Slovenska stojí přes sto korun. Zdarma bude nejdřív v únoru

Souvislost s prosincovým výpadkem Nurofenu a přetrvávajícím výpadkem antibiotik není potvrzená. „Nicméně tak, jak naše činnost prošetřování bude pokračovat, nemohu vyloučit, že se to nebude týkat těchto zjištění," odpověděla Storová.

Případy, které SÚKL pokutoval, pocházejí z předchozích let. První kontroly inspektorů proběhly v roce 2019, první pokuty padly v roce 2020.

Ředitelka SÚKL jednání odsoudila a vyzvala, aby ti, kteří protizákonně zacházejí s léčivy, přestali. „Musí si uvědomit, že tím mohou poškodit české pacienty," poznamenala.

Storová upozornila, že inspektoři během kontrol čelili ze strany některých provozovatelů i výhrůžkám.

Jde o letité případy, reagují lékárníci

Česká lékárnická komora (ČLnK) v reakci upozornila, že nezákonná činnost, na kterou ústav upozorňuje, je letitá. „Přesto dosud nebyla navržena změna zákona o léčivech, která by Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv umožňovala účinnější odhalování a trestání nezákonných vývozců léků," uvádí ve zprávě.

Tisková zpráva SÚKL podle lékárníků vyvolává dojem, že jde o jev, který se týká lékáren v Česku jako celku. Proti tomu se ohrazují.

„Lékárny, respektive jejich provozovatelé, lékárníci a další zaměstnanci lékáren jsou slušní a poctiví lidé... Pokud se mezi nimi vyskytuje několik málo jedinců, kteří zneužívají léčivé přípravky pouze k vlastnímu sebeobohacení nezákonným vývozem, pak nelze ani naznačovat, že jde o problém všech lékáren," uvádí ČLnK.

Komora ve zprávě uvádí, že sama opakovaně nabízela Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv pomoc při odhalování těchto praktik a současně žádala, aby jim ústav poskytl podklady pro to, aby komora mohla vést disciplinární řízení se členy, kteří se na nelegální činnosti podílejí. „SÚKL této nabídky ČLnK zatím nikdy nevyužil," uvádí lékárníci.

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Pavel: Budu naslouchat všem

Jiří Vachtl
reportér MF DNES

Program posledního týdne vám zásadně narušila nemoc a místo mítinků jste tak ležel v posteli. Co vám vlastně bylo?
Potrápilo mě klasické nachlazení, se kterým se spojil kašel a ztráta hlasu. Během minulého víkendu jsem měl horečku. Na základě doporučení lékaře jsem proto omezil veřejná a mediální vystoupení, abych byl v pořádku na středečním setkání s voliči na Staroměstském náměstí a ve velké televizní debatě, které jsou pro nás v tuto chvíli prioritou.

Chraptil jste už při nedělní debatě v České televizi. Překvapil vás tam Andrej Babiš svým nečekaným příchodem a ostrými výpady?
U Andreje Babiše jsme si snad už všichni zvykli, že je nepředvídatelný, a tak mě to nepřekvapilo. Nepřekvapily mě ani jeho lži, manipulace a překrucování, protože Andrej Babiš už mnohokrát ukázal, že slušnou kampaň vést neumí. Očividně je pod tlakem, protože se mu nedaří získat nové voliče, a tak se rozhodl znechutit a zastrašit ty moje, aby nepřišli k volbám.

Jak vlastně hodnotíte změnu jeho kampaně před druhým kolem, kdy vsadil na to, že vás prezentuje jako vojáka, který nevěří v mír a chce válku? Byť posléze na billboardech slovo voják nahradil generálem…
Andrej Babiš celou svou argumentací urazil a dehonestoval všechny vojáky a měl by se za to omluvit. Označovat, že lidé ochotní položit život za bezpečí nás všech by chtěli zatahovat zemi do války, je podle mě nepřijatelné. A že bych něco takového měl chtít já, je absurdní nesmysl. Já jsem válku zažil, vím, jaké to je, a něco takového bych Česku opravdu nepřál. Naopak jsem odhodlán udělat vše, abych ho držel od války co nejdál.

Pokračování na str. 2

Budu naslouchat i svým odpůrcům

Jiří Vachtl
reportér MF DNES

Pokračování ze str. 1

Andrej Babiš celkově budí velké emoce. Jeho mítinky s voliči před druhým kolem pravidelně narušovaly stovky odpůrců. On tvrdil, že šlo o vaše voliče a že to tolerujete. Co na to říkáte?
Já nemohu svým voličům říkat, kam mohou nebo nemohou chodit. Navíc je myslím v pořádku, když někdo vyjádří svůj názor a nesouhlas. Měli by to ale samozřejmě dělat v rámci slušnosti a rozhodně odmítám jakékoliv násilí nebo výhrůžky, které do kampaně nepatří.

PREZIDENTSKÉ VOLBY 23

V týdnu jste Babiše vyzval, aby stáhl útočné billboardy, omluvil se všem vojákům a slíbil, že v televizních debatách nebude útočit a eskalovat napětí. Nepatřila ale tvrdá kampaň k prezidentským volbám vždy? Nebo je už letos opravdu za hranou?
Nemám nic proti tvrdému souboji, ale měl by probíhat v mezích slušnosti a důstojnosti. Volby jsou jedna věc, ale my musíme také přijmout odpovědnost za to, jak bude vypadat naše společnost po volbách. Stačí se podívat na prezidentské debaty, které jsou vodopádem manipulativních a nepravdivých výroků Andreje Babiše. A strašit lidi válkou takovým způsobem, že se o tom dnes baví i děti ve škole, je už opravdu přes čáru.

V reakci na výzvu k omluvě Andrej Babiš prohlásil, že byste si měl nejprve sám zamést před svým prahem, že z jeho strany se žádná eskalace nekonala. Vy to nejspíš vidíte opačně?
Ano, to vidím opačně. Protože příčinou eskalace napětí ve společnosti je právě kampaň Andreje Babiše a strach, který v ní rozsévá po Česku. Proto jsem ho vyzval ke zklidnění situace. Jsme jedno společenství a hodnoty jako slušnost, respekt k pravidlům a vzájemná úcta by nám měly být společné všem.

Mezi svými Generál Petr Pavel se podepisuje svým příznivcům při kampani na ostravském nádraží. Mezi prvním a druhým kolem voleb vyrazil do regionů, kde započátku ztrácel. Foto: Anna Boháčová, MAFRA

Kvůli výhrůžkám se Andrej Babiš rozhodl ve středu ukončit kontaktní kampaň. Co na to říkáte? Vy budete v osobní kampani pokračovat až do pátku?
Kroky Andreje Babiše jsou jeho rozhodnutím. Já kontaktní kampaň zakončil včera na setkání s občany na Staroměstském náměstí.

Jak chcete vlastně po volební sobotě zklidnit vášně ve společnosti a spojit rozhádané tábory?
Především tak, že společnost nebudeme dál rozdělovat. Já od začátku tvrdím, že bych byl prezidentem všech. Tento týden jsem zveřejnil i výzvu voličům Andreje Babiše. Nabízím jim svět, kde se naslouchá i těm, kteří se mnou nesouhlasí. Andrej Babiš se nás snaží rozdělit na vládní a nevládní voliče. Takto to ale nefunguje, jsme jedna země a jedna společnost.

Jak si před sobotou vlastně věříte? Podle průzkumů i sázkových kanceláří jste jasný favorit…
Věřím si, ale se vší pokorou.

Co budete dělat po oznámení výsledků, ať už v případě vítězství či porážky? Máte po dlouhé a náročné kampani naplánovanou třeba nějakou dovolenou, nebo jak budete odpočívat?
Po volební sobotě mě čeká neděle, během které v případě vítězství proběhne několik mediálních rozhovorů. Věřím, že v dalších dnech pak proběhne i nějaký odpočinek.

A z dlouhodobého hlediska – pokud byste nevyhrál – zůstal byste veřejně aktivní a v jaké roli případně?
Ano, určitě bych zůstal veřejně aktivní. Působil bych tam, kde bych v tom viděl největší smysl.

A v případě vítězství, jaké by bylo první velké rozhodnutí, které byste na Hradě po inauguraci učinil?
Nejdříve bych pořádně vyvětral a uklidil. To znamená, že bych se především podíval na fungování prezidentské kanceláře a spolu se svou vedoucí kanceláře bych udělal audit.

Jak byste vlastně po této vyhrocené kampani v roli prezidenta přistupoval k Andreji Babišovi jako politikovi? Neměl byste případně v budoucnu problém ho jmenovat třeba premiérem?
Přistupoval bych k němu stejně, jako by nikdy mým protivníkem v kampani nebyl. Ale s ohledem na všechny kontroverze kolem jeho osoby zároveň obezřetně. Premiérem bych ho jmenoval, pokud by měl největší šanci složit funkční a stabilní vládu.

A jak byste přistupoval v roli prezidenta k jeho voličům?
Přistupoval bych k nim úplně stejně jako k těm, kteří dají ve volbách hlas mně.

Voličům Babiše nabízím svět, kde se naslouchá i odpůrcům, říká Pavel

26. ledna 2023

Prezidentský kandidát Petr Pavel v rozhovoru pro MF DNES nastínil, jak by chtěl v případě volebního vítězství zklidnit vášně a spojit rozdělenou společnost. Na Hradě by prý byl i pro občany, kteří ho nevolili. „Andrej Babiš se nás snaží rozdělit na vládní a nevládní voliče. Takto to ale nefunguje, jsme jedna země a jedna společnost," řekl v rozhovoru Pavel.

Petr Pavel (25. ledna 2023) | foto: Radek Vebr, MAFRA

Program posledního týdne vám zásadně narušila nemoc a místo mítinků jste tak ležel v posteli. Co vám vlastně bylo?
Potrápilo mě klasické nachlazení, se kterým se spojil kašel a ztráta hlasu. Během minulého víkendu jsem měl horečku. Na základě doporučení lékaře jsem proto omezil veřejná a mediální vystoupení, abych byl v pořádku na středeční setkání s voliči na Staroměstském náměstí a velké televizní debaty, které jsou pro nás v tuto chvíli prioritou.

Chraptil jste už při nedělní debatě v České televizi. Překvapil vás tam Andrej Babiš svým nečekaným příchodem a ostrými výpady?
U Andreje Babiše jsme si snad už všichni zvykli, že je nepředvídatelný, a tak mě to nepřekvapilo. Nepřekvapily mě ani jeho lži, manipulace a překrucování, protože Andrej Babiš už mnohokrát ukázal, že slušnou kampaň vést neumí. Očividně je pod tlakem, protože se mu nedaří získat nové voliče, a tak se rozhodl znechutit a zastrašit ty moje, aby nepřišli k volbám.

Jak vlastně hodnotíte změnu jeho kampaně před druhým kolem, kdy vsadil na to, že vás prezentuje jako vojáka, který nevěří v mír a chce válku? Byť posléze na billboardech slovo voják nahradil generálem...
Andrej Babiš celou svou argumentací urazil a dehonestoval všechny vojáky a měl by se za to omluvit. Naznačovat, že lidé ochotní položit život za bezpečí nás všech by chtěli zatahovat zemi do války, je podle mě nepřijatelné. A že bych něco takového měl chtít já, je absurdní nesmysl. Já jsem válku zažil, vím, jaké to je, a něco takového bych Česku opravdu nepřál. Naopak jsem odhodlán udělat vše, abych ji držel od války co nejdál.

Pavel vyzval Babiše ke klidu, jeho voličům slibuje, že jim bude také naslouchat

Andrej Babiš celkově budí velké emoce. Jeho mítinky s voliči před druhým kolem pravidelně narušovaly stovky odpůrců. On tvrdil, že šlo o vaše voliče, a že to tolerujete. Co na to říkáte?
Já nemohu svým voličům říkat, kam mohou nebo nemohou chodit. Navíc je, myslím, v pořádku, když někdo vyjádří svůj názor a nesouhlas. Měli by to ale samozřejmě dělat v rámci slušnosti a rozhodně odmítám jakékoliv násilí nebo výhrůžky, které do kampaně nepatří.

V týdnu jste Babiše vyzval, aby stáhl útočné billboardy, omluvil se všem vojákům a slíbil, že v televizních debatách nebude útočit a eskalovat napětí. Nepatřila ale tvrdá kampaň k prezidentským volbám vždy? Nebo je už letos opravdu za hranou?
Nemám nic proti tvrdému souboji, ale měl by probíhat v mezích slušnosti a důstojnosti. Volby jsou jedna věc, ale my musíme také přijmout odpovědnost za to, jak bude vypadat naše společnost po volbách. Stačí se podívat na prezidentské debaty, které jsou vodopádem manipulativních a nepravdivých výroků Andreje Babiše. A strašit lidi válkou takovým způsobem, že se o tom dnes baví i děti ve škole, je už opravdu přes čáru.

V reakci na výzvu k omluvě Andrej Babiš prohlásil, že byste si měl nejprve sám zamést před svým prahem, že z jeho strany se žádná eskalace nekonala. Vy to nejspíš vidíte opačně?
Ano, to vidím opačně. Protože příčinou eskalace napětí ve společnosti je právě kampaň Andreje Babiše a strach, který v ní rozsévá po Česku. Proto jsem ho vyzval ke zklidnění situace. Jsme jedno společenství a hodnoty jako slušnost, respekt k pravidlům a vzájemná úcta by nám měly být společné všem.

Sociolog Kratochvíl o šancích v druhém kole: Vítěz potřebuje milion hlasů navíc

Kvůli výhrůžkám se Andrej Babiš rozhodl ve středu ukončit kontaktní kampaň. Co na to říkáte. Vy budete v osobní kampani pokračovat až do pátku?
Kroky Andreje Babiše jsou jeho rozhodnutím. Já kontaktní kampaň zakončil včera na setkání s občany na Staroměstském náměstí.

Jak chcete vlastně po volební sobotě zklidnit vášně ve společnosti a spojit rozhádané tábory?
Především tak, že společnost nebudeme dál rozdělovat. Já od začátku tvrdím, že bych byl prezidentem všech. Tento týden jsem zveřejnil i výzvu voličům Andreje Babiše. Nabízím jim svět, kde se naslouchá i těm, kteří se mnou nesouhlasí. Andrej Babiš se nás snaží rozdělit na vládní a nevládní voliče. Takto to ale nefunguje, jsme jedna země a jedna společnost.

Jak si před sobotou vlastně věříte? Podle průzkumů i sázkových kanceláří jste jasný favorit...
Věřím si, ale se vší pokorou.

Co budete dělat po oznámení výsledků, ať už v případě vítězství či porážky? Máte po dlouhé a náročné kampani naplánovanou třeba nějakou dovolenou, nebo jak budete odpočívat?
Po volební sobotě mě čeká neděle, během které v případě vítězství proběhne několik mediálních rozhovorů. Věřím, že v dalších dnech pak proběhne i nějaký odpočinek.

A z dlouhodobého hlediska – pokud byste nevyhrál – zůstal byste veřejně aktivní a v jaké roli případně?
Ano, určitě bych zůstal veřejně aktivní. Působil bych tam, kde bych v tom viděl největší smysl.

A v případě vítězství, jaké by bylo první velké rozhodnutí, které byste na Hradě po inauguraci učinil?
Nejdříve bych pořádně vyvětral a uklidil. To znamená, že bych se především podíval na fungování prezidentské kanceláře a spolu se svou vedoucí kanceláře bych udělal audit.

Jak byste vlastně po této vyhrocené kampani v roli prezidenta přistupoval k Andreji Babišovi jako politikovi? Neměl byste případně v budoucnu problém ho jmenovat třeba premiérem?
Přistupoval bych k němu stejně, jako by nikdy mým protivníkem v kampani nebyl. Ale s ohledem na všechny kontroverze kolem jeho osoby zároveň obezřetně. Premiérem bych ho jmenoval, pokud by měl největší šanci složit funkční a stabilní vládu.

A jak byste přistupoval v roli prezidenta k jeho voličům?
Přistupoval bych k nim úplně stejně jako k těm, kteří dají ve volbách hlas mně.

Autor: Jiří Vachtl

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Poslanci zrušili zákon o chlebu a o celibátu

PRAHA Zrušení více než deseti tisíc nepoužívaných a nadbytečných předpisů podpořili včera poslanci.

„Rušíme zákon z roku 1919, který rušil celibát učitelek, zákon z roku 1924 o zrušení odměn udavačů daňových přestupků. Zrušíme zákon z roku 1930 o výrobě chleba," řekl ve Sněmovně ministr vnitra Vít Rakušan.

Některé rušené normy jsou z dnešního pohledu hodně bizarní.

„A rovněž jsme si dovolili navrhnout ke zrušení zákon o čtvrté pětiletce z roku 1966, stejně tak jako vyhlášku o náboru a rozmisťování pracovních sil z roku 1954," vyjmenoval Rakušan příklady dalších předpisů, které se rozhodla vláda zrušit, aby dál nezaplevelovaly právní řád.

Zákony, které se odeberou na smetiště historie, ale ještě nemají zcela utrum. Ještě předtím je musí posoudit ústavně-právní výbor Sněmovny.

„Zároveň bych chtěl říci, že zrušením právního předpisu nebudou dotčeny právní vztahy, které na základě něj již dříve vznikly, tedy ani učitelky se po této právní úpravě nebudou muset žádných neblahých konsekvencí obávat," prohlásil ministr vnitra před poslanci.

Vyhaslé zákony

Návrh vlády ruší 6 667 takzvaných „vyhaslých" právních předpisů, které jsou sice platné, ale reálně se neuplatňují. Dalších 3 616 předpisů už v minulosti zrušilo některé obecné ustanovení, ale v právním řádu se nadále objevovaly.

Nadbytečné předpisy jsou podle ministerstva vnitra zátěží pro systém eSbírka, ve kterém by lidé měli mít v budoucnu možnost elektronicky vyhledat veškeré zákony a mezinárodní smlouvy v jejich závazné podobě.

Poslankyně opozičního hnutí ANO Jana Mračková Vildumetzová předlohu ocenila, připomněla ale, že vznikala už v minulém volebním období. Zrušení několika stovek nadbytečných předpisů navrhovalo vnitro už v roce 2019, návrh schválila tehdejší vláda ANO. (kop)

VYDÁNO: IDNES.CZ, 25. 1. 2023

Poslanci ruší tisíce zákonů. I o zrušení celibátu učitelek či odměn udavačům

25. ledna 2023 12:24

Zrušení více než deseti tisíc nepoužívaných a nadbytečných předpisů podpořili poslanci. „Rušíme zákon z roku 1919, který rušil celibát učitelek, zákon z roku 1924 o zrušení odměn udavačů daňových přestupků. Zrušíme zákon z roku 1930 o výrobě chleba," řekl ve Sněmovně ministr vnitra Vít Rakušan.

Ministr vnitra Vít Rakušan ve Sněmovně | foto: Petr Topič, MAFRA

„A rovněž jsme si dovolili navrhnout ke zrušení zákon o čtvrté pětiletce z roku 1966, stejně tak jako vyhlášku o náboru a rozmisťování pracovních sil z roku 1954," vyjmenoval Rakušan příklady dalších předpisů, které se rozhodla vláda zrušit, aby dál nezaplevelovaly právní řád.

„Zároveň bych chtěl říci, že zrušením právního předpisu nebudou dotčeny právní vztahy, které na základě něj již dříve vznikly, tedy ani učitelky se po této právní úpravě nebudou muset žádných neblahých konsekvencí obávat," prohlásil ministr vnitra před poslanci.

Zákony, které se odeberou na smetiště historie, ale ještě nemají zcela utrum. Ještě před tím to musí posoudit ústavně-právní výbor Sněmovny.

Návrh vlády ruší 6667 takzvaných vyhaslých právních předpisů, které jsou sice platné, ale reálně se neuplatňují. Dalších 3616 předpisů už v minulosti zrušilo některé obecné ustanovení, ale v právním řádu se nadále objevovaly.

Nadbytečné předpisy jsou podle ministerstva vnitra zátěží pro systém eSbírka, ve kterém by lidé měli mít v budoucnu možnost elektronicky vyhledat veškeré zákony a mezinárodní smlouvy v jejich závazné podobě.

Autor: Josef Kopecký

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Hoďte tam Petra i Pavla, žertoval Svěrák

PRAHA Na pražském Staroměstském náměstí se včera vpodvečer sešlo na deset tisíc příznivců prezidentského kandidáta Petra Pavla.

Řada z nich si přinesla vlajky Česka, NATO či Ukrajiny. Na náměstí přijeli z celé republiky. Část lidí přišla ve flanelové košili, která se stala poznávacím znakem Pavla.

„Pavel na Hrad, Pavel na Hrad," začali lidé skandovat poté, co generál ve výslužbě vystoupil spolu se svou manželkou Evou na pódium. Ti dav na začátku akce pozdravili. Pavel zdůraznil, že si na sebe tentokrát vzal kabát. „I starého psa naučíš novým kouskům," vtipkoval Pavel poté, co před pár dny nastydl.

Svou podporu mu přišli vyjádřit neúspěšní kandidáti z prvního kola Danuše Nerudová, Marek Hilšer a Pavel Fischer. Bývalá rektorka vyzvala, aby lidé přišli k volbám. Podobně se vyjádřil i senátor Fischer.

Pavel na Hrad Kampaň Petra Pavla vyvrcholila na Staroměstském náměstí. Podpořili ho Zdeněk Svěrák nebo Jiří Mádl. Foto: Anna Boháčová, MAFRA

„Já volím Petra Pavla," řekl. Jeho kolega z horní komory parlamentu Hilšer označil možnou výhru Babiše za „katastrofu". Před lidmi promluvil i herec a scenárista Zdeněk Svěrák. Vzpomenul historické události, které se na Staroměstském náměstí odehrály. „Až se na Hradě vytrá a jeho chodbami poprvé projde náš nový prezident, ať je to prosím prezident - strážce hodnot Jana Husa. Hoďte tam Petra i Pavla, jsou na stejném lístku," zavtipkoval na závěr svého projevu Svěrák.

Pavel sám všem přítomným poděkoval. Vyzdvihl podporu svých bývalých protikandidátů i jejich voličů. Lidem, kteří podporují Andreje Babiše, či těm, kteří k volbám nepřijdou, řekl, že problémy lze řešit jen spoluprací. „Kandiduji za hodnoty, jako je důstojnost, slušnost, pravda. Myslím si, že na těchto hodnotách se dokážeme shodnout s většinou populace bez ohledu na to, kterou stranu volí," řekl Pavel.

Z osobností dál promluvil třeba herec Jiří Mádl či herečka Barbora Poláková, bývalá tenistka Lucie Šafářová a hokejista Tomáš Plekanec.

– **Robert Oppelt, Karolína Novotná**

„Pavel na Hrad.“ Na Staroměstské náměstí jej přišly podpořit tisíce lidí

25. ledna 2023 15:29, aktualizováno 17:49

Na pražském Staroměstském náměstí se ve středu v podvečer sešlo na deset tisíc příznivců prezidentského kandidáta Petra Pavla. Řada z nich přišla ve flanelových košilích, další měli kostkované šály či třeba vlajky České republiky i NATO. Promluvila i řada veřejně známých osobností. „Hoďte tam Petra i Pavla, jsou na stejném lístku,“ vyzval třeba Zdeněk Svěrák.

Podle reportéra MF DNES bylo v 17 hodin náměstí zhruba z poloviny plné. Pražští strážníci hovoří o asi deseti tisících účastníků. Řada z nich si přinesla vlajky České republiky, NATO či Ukrajiny. Část lidí přišla ve flanelové košili, která se stala poznávacím znakem Pavla, jiní lidé si vzali kostkované šály.

„Pavel na Hrad, Pavel na Hrad,“ začali lidé skandovat poté, co generál ve výslužbě vystoupil spolu se svou manželkou Evou na pódiu. Ti dav na začátek akce pozdravili. Pavel zdůraznil, že si na sebe tentokrát vzal kabát. „I starého psa naučíš novým kouskům,“ vtipkoval.

Svou podporu přišli vyjádřit neúspěšní kandidáti z prvního kola Danuše Nerudová, Marek Hilšer a Pavel Fischer. Bývalá rektorka Mendelovy univerzity lidi vyzvala, aby přišli k volbám. Podobně se vyjádřil i senátor Fischer. „Já volím Petra Pavla,“ řekl před davem. Jeho kolega z horní komory Parlamentu Hilšer označil možnou výhru Babiše za „katastrofu“. „Máme na výběr mezi politikou lži a nenávisti a politikou, která je normální, slušná, kterou si všichni v této zemi zasloužíme,“ uvedl.

Před lidmi promluvil i herec a scénárista Zdeněk Svěrák. Vzpomenul historické události, které se na Staroměstském náměstí odehrály. „Až se na Hradě vyvětrá a jeho chodbami poprvé projde náš nový prezident, ať je to prosím prezident – strážce hodnot Jana Husa. Hoďte tam Petra i Pavla, jsou na stejném lístku,“ zavtipkoval na závěr svého projevu.

Z veřejně známých osobností promluvil třeba i herec Jiří Mádl či herečka Barbora Poláková, která přednesla báseň.

Mádl řekl, že když člověk někoho veřejně podpoří, přirozeně trochu trne, jestli se kampaň v záchvatu zoufalosti nezvrtne v něco, za co by se člověk postavit nechtěl. „Chtěl bych proto poděkovat generálovi a jeho profesionálnímu týmu, že se nenechal strhnout a že jsme my, jeho podporovatelé, ani na chvíli nezalitovali. Naopak myslím, že naše nadšení rostlo,“ řekl.

Pavel vyzval Babiše ke klidu, jeho voličům slibuje, že jim bude také naslouchat

Kampaň podle něj byla slušná a bez fňukání. Svůj hlas prý odevzdá s největším přesvědčením, jaké kdy u volební urny cítil. „Chtěl bych ze srdce poděkovat za tuto kultivaci veřejného prostoru,“ dodal.

Na Staroměstském náměstí vystoupil i současný nejprodávanější český spisovatel Patrik Hartl. „Nikdy jsem se politicky neangažoval, ale věřím, že Petr Pavel českou politiku změní. Vymete z Hradu zášť a vymění ji za respekt,“ řekl.

Na pódiu po něm vystoupili i bývalá tenistka Lucie Šafářová a hokejista Tomáš Plekanec. „Jsme tady protože věříme, že Petr Pavel bude naši zemi dobře reprezentovat,“ začala Šafářová. „My sportovci jsme zvyklí bojovat do poslední chvíle a vy taky, proto volíme Petra Pavla. Přijďte k volbám,“ dodal Plekanec.

„Generála Pavla znám osobně přes dvacet let,“ popsal režisér Václav Marhoul. Připomněl, že je pojí společná minulost v armádě. „Vždy jsem ho znal jako zásadového, slušného, charakterního člověka, který na sebe vždy uměl vzít zodpovědnost. A to umí málokdo,“ řekl. Volby prý vnímá jako referendum, ve kterém si Češi po dvaceti letech mohou zvolit dobrého a slušného prezidenta.

„Jako prezident bych sloužil všem“

Pavel sám pak všem přítomným poděkoval. Vyzdvihl podporu svých bývalých protikandidátů i jejich voličů. „Je to výraz měnící se politické kultury,“ myslí si. Lidem, kteří podporují Andreje Babiše či kteří k volbám nepřijdou, řekl, že problémy lze řešit jen spoluprací. „Kandiduji za hodnoty, jako je důstojnost, slušnost, pravda. Myslím si, že na těchto hodnotách se dokážeme shodnout s většinou populace bez ohledu na to, kterou stranu volí,“ řekl.

„Jsem přesvědčen o tom, že dokážu oslovit naprostou většinu našich občanů, protože průsečíků máme opravdu hodně,“ dodal s tím, že v armádě sloužil všem bez ohledu na politickou preferenci a stejně tak chce v případě svého zvolení sloužit i jako prezident.

„Všichni, kdo jsme tady, chceme demokracii, svobodu, toleranci,“ řekl. To vše má podle něj platit ve městech i na vesnicích, v Čechách i na Moravě. „Protože všichni máme něco společného,“ dodal.

Babišova vyostřená kampaň žene nerozhodnuté mladé k Pavlovi, míní politolog

Během předvolební kampaně podle něj stihl Babiš vystrašit děti i urazit spojence. To dle jeho slov není budoucnost, kterou by Česká republika měla chtít. Volby podle něj nerozhodují předvolební průzkumy, ale voliči. Vyzval proto, aby lidé skutečně dorazili a svůj hlas odevzdali. „Jsem přesvědčen o tom, že svět lží a zastrašování zvítězit nemůže. Naopak musí zvítězit pravda,“ řekl. Po jeho projevu akce skončila a dav se začal kolem 18. hodiny pomalu rozcházet.

Večer Pavla čeká ještě debata s jeho protikandidátem, předsedou hnutí ANO Andrejem Babišem na televizi Prima. Druhé kolo prezidentských voleb pak proběhne v pátek 27. a v sobotu 28. ledna.

Autoři: knn, row

VYDÁNO: MF DNES, 26. 1. 2023

Téma není válka,

Dosluhující prezident Miloš Zeman exkluzivně pro MF DNES: o vyhrocené kampani, vztahu k vládě či milosti pro Nečasovou.

Foto: Michal Růžička, MAFRA

Jaroslav Plesl
Petr Kolář

Veškeré průzkumy před druhým kolem jednoznačně favorizují Petra Pavla. Myslíte si, že jsou volby už rozhodnuté?
Žádné volby nejsou rozhodnuté předem. Pokud budete přihlížet k mediální masáži nebo průzkumům veřejného mínění, tak favorit je zřejmý. Ale chtěl bych připomenout minulost, kdy se průzkumy velmi často mýlily.

Koho tedy tipujete za vítěze?
Já sám dávám přednost plnokrevné osobnosti se všemi jejími chybami a nedostatky před marketingovými produkty typu Barbie nebo Ken. Ale to samozřejmě neznamená, že moje preference budou i preferencemi většiny občanů České republiky. I když bych si to přál.

Z kontextu jednoznačně vyplývá, že za Barbie či Kena považujete Petra Pavla. Proč? Přece jen je to autentická osobnost, všeobecně hrdina, má něco za sebou...
V obou případech se do značné míry jedná o marketingový produkt. V tomto případě je to analogie mezi marketingovým produktem jménem Barbie, čili marketingovým produktem jménem Danuše Nerudová. A totéž, pokud jde o Kena.

V jakém smyslu?
Marketingový produkt je jasně definován.

Co považujete za dosud nejdůležitější momenty prezidentské kampaně?
Myslím si, že Andrej Babiš opustil hlavní téma, to je energetická a ekonomická krize, a přešel na téma mír. Toto téma vedlo i k jednomu jeho nešťastnému výroku, byť do jisté míry vytrženému z kontextu. Čili v posledních doslova dnech, ne-li hodinách, se tato tematika vyostřila. A já se domnívám, že polarizující linie mezi oběma kandidáty je někde úplně jinde. Je to linie mezi kompetencí a nekompetencí. Bez ohledu na konkrétní osobu bych chtěl říci, že sama profese vojáka nutně vede k tomu, že jste zvyklý buď rozkazovat, nebo poslouchat. Koneckonců jsem několikrát připomínal, že v civilizovaných zemích zpravidla není voják v čele státu. V Evropské unii, pokud vím, je jediný případ - v Bulharsku. Je zajímavé, že zrovna v úterý bulharský prezident kritizoval dodávky zbraní na Ukrajinu jako přilévání benzinu do ohně. Já s tím sice nesouhlasím, naopak, ale cituji bulharského prezidenta, který je rovněž bývalý generál. No a koneckonců generál Pavel připomněl Ludvíka Svobodu. Chtěl bych tedy doplnit, že Ludvík Svoboda byl agentem NKVD (*podle některých historiků tomu tak bylo, ale přímé důkazy neexistují - pozn. red.*). Všichni víme, jak se zachoval v únoru 1948, ale také při kapitulaci v roce 1968. Kdy na rozdíl například od Františka Kriegela podepsal moskevské protokoly. Takže všechny tyto důvody mě vedou k názoru, že prezident by měl mít širší znalosti než jenom znalosti armády.

Jak hodnotíte Babišovo počínání v kampani?
Myslím, že je sice oprávněné upozorňovat na nenávistné prvky v této kampani, ale na druhé straně si na to musíme zvyknout. Protože v každé společnosti existuje určitá skupina primitivů, která pošlá kulky v obálkách nebo píše nenávistné dopisy. Tyto primitivy je třeba ignorovat a nebrat je příliš vážně.

> Odbočka k jakémusi mírotvorectví byla podle mého názoru chybou.

Kampaň je velmi vyhrocená z obou stran. Vy jste něco podobného zažívал před pěti a před deseti lety. Spatřujete mezi kampaněmi při vašich volbách a tou dnešní nějaké rozdíly?
Velký rozdíl v tom určitě není. Vzpomínám si, že mi také jeden člověk psal, že má rakovinu a spáchá na mě atentát. Takže jak vidíte, dějiny se opakují.

Zmínil jste, že Andrej Babiš opustil ekonomická témata. Měla být podle vás klíčovými v letošní kampani?
Myslím, že klíčovým tématem prezidentské - a koneckonců i parlamentní - kampaně by mělo být to, co je nejvíc důležité pro občany, nikoli pro politiky. Pro občany je nejdůležitější jejich ekonomická a sociální situace. Andrej Babiš začal správně, když na tuto situaci poukazoval. Odbočka k jakémusi mírotvorectví byla podle mého názoru chybou. Ale to neznamená, že ho i ve druhém kole nebudu volit.

Zrovna dnes - ve středu - náčelník generálního štábu Karel Řehka pro ČTK řekl, že pokud by došlo k válce mezi NATO a Ruskem na východním křídle Aliance, stát by musel přistoupit minimálně k výběrové mobilizaci. Může to s kampaní nějak zahýbat? A co vůbec slovům generála Řehky říkáte?
Tak zaprvé to v kampani asi velkou roli hrát nebude. Zadruhé, pokud bychom se stali obětí nevyprovokované agrese, bylo by naprosto přirozené, kdybychom proti této agresi nasadili všechny síly, které máme k dispozici.

Čímž se dostáváme k Babišovým slovům z diskuse v České televizi, která vyvolala skandál mezi Čechy a Poláky. Babiš v televizi řekl, že by jako prezident nechtěl vojenskou pomoci při případném napadení Polska či pobaltských států. Ještě ten večer se za to omlouval. Vy jste jeho výrok v úterý musel „zchlít" při setkání s polským prezidentem Andrzejem Dudou. Způsobilo to nějaké větší napětí v česko-polských vztazích?
Je to jeden nešťastný výrok. A já věřím, že Andrej Babiš mluvil spíše o hypotetické situaci, protože nepředpokládal, že by k tomuto útoku došlo. Říkal jsem polskému prezidentu Dudovi, že my jsme také považovali za hypotetickou situaci útok Ruska na Ukrajinu a přesto k tomu došlo. Ale musím říci, že prezident Duda to vzal s úsměvem a i na společné tiskové konferenci poznamenal, že se jedná o vyhrocenou volební kampaň.

Petr Fiala zdůvodňuje naši pomoc Ukrajině tím, že Ukrajinci bojují za nás. Protože když Putina nezastaví Ukrajina, bude pokračovat dál do Evropy. Je to podle vás správná argumentace a je to riziko reálné?
Podívejte se, já patřím ke generaci, která je traumatizována sovětskou okupací ze srpna 1968. To znamená, že já riziko ruské agrese považuji za vyšší než ti, kteří takto traumatizováni nejsou. V každém případě se Rusko snaží obnovit svoje impérium, takže když bychom si udělali jakousi škálu pravděpodobností, tak asi první potenciální oběti by byly pobaltské státy. Ale na druhé straně se Rusko snaží obnovit také svoje impérium v širším slova smyslu, zahrnujícím bývalé satelitní státy. A tam bychom samozřejmě spadali i my.

Jak si tedy vysvětlujete, že minimálně podle jednoho nedávno zveřejněného průzkumu není česká veřejnost nakloněna tomu, aby Česká republika vojensky podporovala Ukrajinu?
Nu, jak už jsem vám řekl, mám skeptický postoj k jakýmkoli průzkumům veřejného mínění. Nicméně chápu jistou únavu české veřejnosti, ale uvědomte si, že stále ještě je tato podpora poměrně výrazná. A to včetně podpory ukrajinských uprchlíků.

Výrazná je i vaše podpora vlády Petra Fialy. Dalo se přitom očekávat, že se proti ní budete v poslední roce mnohem razantněji vymezovat. Je to dáno právě shodou v postoji vůči ruské agresi na Ukrajině?
Jednak. A zadruhé je Petr Fiala konsenzuální politik a jedná se s ním tedy daleko lépe a přátelštěji než v případě nějakého militantního fanatika. Na druhé straně si to neidealizuje. Uvědomte si, že jsem třikrát vetoval různé zákony, které jsem pokládal za špatné. A nezapomeňte, že jsem kritizoval zrušení superhrubé mzdy, podobně jako drtivá většina ekonomů. Tam je ovšem problém, že toto zrušení superhrubé mzdy spáchalo společnou a nerozdílnou rukou hnutí ANO, ODS a SPD.

> Po mužích listopadu přicházejí mužové před listopadem...

Už jsme mluvili o víceméně opomenutých tématech energetické krize a sociální situace obyvatel. Tam naopak krokům Fialovy vlády až tak nakloněn nejste. Nicméně vláda je pokládá za natolik úspěšné, že se za to nyní chválí v reklamní kampani za dva a půl milionu korun. Co tomu říkáte?
Sledoval jsem debatu Babiše a Pavla v ČT a myslím si, že Babiš argumentoval velmi rozumně, pokud jde o návrhy na řešení energetické krize. Bohužel Petr Pavel tuto problematiku vůbec nezná. Co se týče samochvály vlády, dodal bych: „Better late than never (*pozdě, ale přece - pozn. red.*)." Ale na druhé straně nesmíme zapomínat, že například v dubnovém rozhovoru pro MF DNES jsem vyzýval pro zastropování cen a že vláda k tomuto zastropování přistoupila výrazně později. A to byla samozřejmě chyba.

Když jste zmínil debaty, jak na vás zatím (do středy odpoledne) působily?
Z odborného hlediska, z hlediska odborné kompetence byl výrazně lepší Andrej Babiš. Až na ten nešťastný výrok. Ale pověsměte si, že si ho v prvních komentářích k diskusi nikdo nevšiml. Až pak si to někdo uvědomil a samozřejmě to poněkud nafoukl.

Mohou zbylé televizní debaty ještě něco změnit?
Samozřejmě. Vycházím ze svých vlastních zkušeností. Průzkumy jak ve volbě 2018, tak ve volbě 2013 byly odlišné od reálného výsledku a celkem všichni - nejenom já - tvrdí, že rozhodly právě tyto debaty. Mimochodem, když jsem zkritizoval Andreje Babiše za to, že uhnul od jednoho tématu k jinému, méně nosnému, tak ho naopak musím pochválit za to, že šel do debaty v České televizi, podobně jako jsem to dělal já.

Oba kandidáti se v České televizi dlouho přeli o svou komunistickou minulost. Co říkáte tomu, že třicet let po pádu komunismu se rozhoduje mezi dvěma předlistopadovými komunisty?
Váš kolega Miroslav Korecký napsal komentář, jenž obsahoval pověstnou smutnou větu, že po mužích Listopadu přicházejí mužové před Listopadem. Vycházím z toho, že minulost každého člověka se nedá zapomenout. A že je v tomto smysluintegrální součástí jeho osobnosti.

Ve společnosti to vyvolalo střety v duchu „náš komunista je lepší než váš komunista". Jaký to má vliv?
Ono se to vzájemně vyrušil, takže zůstane prázdný prostor a tento prostor je zapotřebí zaplnit pozitivním programem obou kandidátů. To znamená jejich názory na to, co skutečně pálí občany, a tam musí prokázat svou odbornou kompetenci. Prezident není jenom kladeč věnců, není jen automat na podpisy, má i neformální kompetence, ale aby je mohl uplatňovat, musí vědět, o čem rozumět. To je právě nevýhoda úzké vojenské specializace, o které jsem před chvílí mluvil.

Pokračování na protější straně

ale ekonomika

Pokračování z protější strany

V jednom z nedávných rozhovorů jste zmínil, že vítězství jednoho či druhého kandidáta bude očistcem. Co jste tím přesně myslel?
To byl svým způsobem bonmot, který jen navazoval na tvrzení, že je den je peklo, a v tom případě druhý je ráj. A protože si myslím, že i do volební kampaně patří trochu smyslu pro humor, tak jsem řekl, že ve skutečnosti to asi bude očistec.

Bude mít podle vás zásadní vliv na budoucnost země vítězství jednoho, či druhého kandidáta? Půjde Česká republika s Pavlem po jiné cestě než s Andrejem Babišem?
Že to bude mít určitý vliv, o tom není sporu. Ale neřekl bych, že to bude mít zásadní vliv. Nikdo nezměnil naši zahraničněpolitickou orientaci, ale samozřejmě se může změnit akcent v některých otázkách domácí politiky.

Andrej Babiš zmínil, že pokud by prohrál, zůstane v čele hnutí ANO, které podle něj vyhraje příští volby do Sněmovny. Jsou to reálné vyhlídky?
Záleží na tom, jak si povede současná vláda. Pokud se nemýlím, měla ještě nedávno asi 28 procent podporu, ale tady se odvolávám na výzkumy, kterým principiálně nevěřím. Takže toto číslo neberte příliš vážně.

Kontroverze vyvolává činnost vládního zmocněnce pro oblast médií a dezinformací Michala Klímy, jehož nová strategie počítá s masivní finanční podporou médií, která podle vlády bojují s dezinformacemi. Jak se vám to zamlouvá?
Pokládám to nejen za extrémně hloupé, ale i za nebezpečné. Je to v podstatě pokus podplatit některá média, ale i neziskové organizace, aby byly servilní vůči vládní politice. Tím by se popřela nezávislost těchto organizací i těchto médií. V pořadu Xavera Veselého jsem upozornil, že v době bombardování Londýna v roce 1940 Britové nerušili německé nacistické vysílání do Anglie, protože si vážili svých občanů, věřili jim a pokládali je za dostatečně samostatné a sebevědomé. Každá země, která zavádí cenzuru - a pan Klíma se minimálně snaží zavést její zárodky -, nedůvěřuje svým občanům.

Všichni známe váš vztah k vládě Petra Nečase, nebyl to vztah příliš kladný, takže po jejím pádu jste měl důvod k oslavě. Na tom pádu se významně podílela Jana Nečasová, tehdy ještě Nagyová. Proto je celkem překvapivé, že ted jste Janě Nečasové udělil milost. Proč jste to udělal?
Nejste dobře informovaný. Na tehdejší vládu jsem reagoval u Xavera Veselého, ale nejste povinen to sledovat, takže ještě jednou: nedal jsem milost Janě Nečasové, jak se mylně domníváte. Zachoval jsem rozsudek s podmíněným trestem a zachoval jsem desetiletý zákaz činnosti ve veřejné sféře. Jediné, co jsem udělal, je to, že s přihlédnutím ke stanovisku prvoinstančního soudu jsem o dva roky zkrátil odkládací podmínku. Jestli tomu říkáte milost, tak vůbec nevíte, co to milost je.

A proč jste se tím případem vůbec rozhodl zabývat?
Protože mě o to požádal přímo Petr Nečas, který mi přinesl onu žádost, které jsem velmi částečně vyhověl. A také Václav Klaus, který mě však pouze požádal, abych se s Petrem Nečasem sešel.

V médiích zaznívají různé výroky na různých místech, ale my se ptáme přímo vás, protože nás to zajímá. Stejně tak se ted budeme ptát na to, co napsal Deník N, podle nějž jste žádal premiéra o souhlas s abolicí pro vaše dva spolupracovníky v souvislosti s dokumenty o Vrběticích. Je to tak?
Je třeba mluvit konkrétně. Deník N tvrdí, že jsem žádal abolici pro své spolupracovníky ve dvou konkrétních věcech. První se týkala skartace dokumentů, druhá nějakých záležitostí kolem Bezpečnostní informační služby. Nízkonákladový Deník N nepíše pravdu, protože v těchto dvou konkrétních věcech jsem premiéra Fialu o abolici nežádal.

Foto: Michal Růžička, MAFRA

A v některých jiných ano?
Na to jste se mě nezeptali a já vám na to neodpovídám.

Bude před koncem vašeho mandátu známo jméno nástupce Pavla Rychetského v čele Ústavního soudu?
Uvažuji o tom. Prohlásil jsem, že jsem se zeptal tří vedoucích osobností české justice, zda mám právo to udělat, a všichni tři odpověděli, že ano. Vyžádal jsem si právní expertizu a pro jistotu si ted vyžaduji ještě jednu, abych si byl zcela jist, že tu není právní překážka. A také jsem už někde uvedl, že nedávno jsem jmenoval rektory, přičemž jednoho z nich jsem jmenoval s platností od 18. března tohoto roku, čili k době po vypršení mého mandátu. Chtěl jsem, aby toto téma nebylo profilující pro prezidentskou kampaň, protože ho z hlediska toho, co opravdu pálí občany, pokládám za okrajové. Nicméně zdůvodnil jsem, že pokud tak učiním, tak jenom proto, aby si Ústavní soud nehrál na třetí komoru parlamentu a aby jeho předseda nebyl politický aktivista.

Jaroslav Plesl, Petr Kolář
26. ledna 2023

Dosluhující prezident Miloš Zeman promluvil exkluzivně pro MF DNES pár dní před druhým kolem prezidentských voleb o vyhrocené kampani a mimo jiné vysvětlil svůj pohled na kandidáty: „Sama profese vojáka nutně vede k tomu, že jste zvyklý buď rozkazovat, nebo poslouchat. A v civilizovaných zemích zpravidla není voják v čele státu," uvedl.

Veškeré průzkumy před druhým kolem jednoznačně favorizují Petra Pavla. Myslíte si, že jsou volby už rozhodnuté?
Žádné volby nejsou rozhodnuté předem. Pokud budete přihlížet k mediální masáži nebo průzkumům veřejného mínění, tak favorit je zřejmý. Ale chtěl bych připomenout minulost, kdy se průzkumy velmi často mýlily.

Koho tedy tipujete za vítěze?
Já sám dávám přednost plnokrevné osobnosti se všemi jejími chybami a nedostatky před marketingovými produkty typu Barbie nebo Ken. Ale to samozřejmě neznamená, že moje preference budou i preferencemi většiny občanů České republiky. I když bych si to přál.

> Nedal jsem milost Janě Nečasové. Zachoval jsem rozsudek s podmíněným trestem a zachoval jsem desetiletý zákaz činnosti ve veřejné sféře. Jen jsem o dva roky zkrátil odkládací podmínku.
>
> **Miloš Zeman**
> prezident ČR

Z kontextu jednoznačně vyplývá, že za Barbie či Kena považujete Petra Pavla. Proč? Přece jen je to autentická osobnost, válečný hrdina, má něco za sebou…
V obou případech se do značné míry jedná o marketingový produkt. V tomto případě je to analogie mezi marketingovým produktem jménem Barbie, čili marketingovým produktem jménem Danuše Nerudová. A totéž, pokud jde o Kena.

V jakém smyslu?
Marketingový produkt je jasně definován.

Co považujete za dosud nejdůležitější momenty prezidentské kampaně?
Myslím si, že Andrej Babiš opustil hlavní téma, to je energetická a ekonomická krize, a přešel na téma mír. Toto téma vedlo i k jednomu jeho nešťastnému výroku, byť do jisté míry vytrženému z kontextu. Čili v posledních doslova dnech, ne-li hodinách, se tato tematika vyostřila. A já se domnívám, že polarizující linie mezi oběma kandidáty je někde úplně jinde. Je to linie mezi kompetencí a nekompetencí. Bez ohledu na konkrétní osobu bych chtěl říci, že sama profese vojáka nutně vede k tomu, že jste zvyklý buď rozkazovat, nebo poslouchat. Koneckonců jsem několikrát připomínal, že v civilizovaných zemích zpravidla není voják v čele státu.

V Evropské unii, pokud vím, je jediný případ – v Bulharsku. Je zajímavé, že zrovna v úterý bulharský prezident kritizoval dodávky zbraní na Ukrajinu jako přilévání benzinu do ohně. Já s tím sice nesouhlasím, naopak, ale cituji bulharského prezidenta, který je rovněž bývalý generál. No a koneckonců generál Pavel připomněl Ludvíka Svobodu. Chtěl bych tedy dodat, že Ludvík Svoboda byl agentem NKVD (*podle některých historiků tomu tak bylo, ale přímé důkazy neexistují – pozn. red.*). Všichni víme, jak se zachoval v únoru 1948, ale také při kapitulaci v roce 1968. Kdy na rozdíl například od Františka Kriegela podepsal moskevské protokoly. Takže všechny tyto důvody mě vedou k názoru, že prezident by měl mít širší znalosti než jenom znalosti armády.

Jak hodnotíte Babišovo počínání v kampani?
Myslím, že je sice oprávněné upozorňovat na nenávistné prvky v této kampani, ale na druhé straně si na to musíme zvyknout. Protože v každé společnosti existuje určitá skupina primitivů, která posílá kulky v obálkách nebo píše nenávistné dopisy. Tyto primitivy je třeba ignorovat a nebrat je příliš vážně.

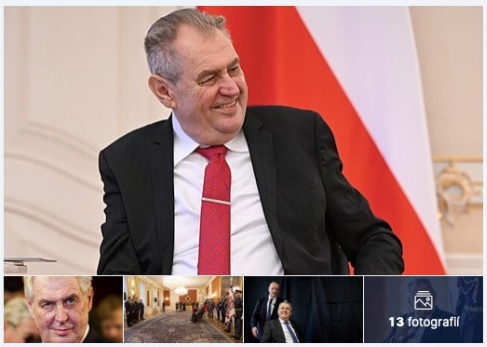

Kampaň je velmi vyhrocená z obou stran. Vy jste něco podobného zažíval před pěti a před deseti lety. Spatřujete mezi kampaněmi při vašich volbách a tou dnešní nějaké rozdíly?
Velký rozdíl v tom určitě není. Vzpomínám si, že mi také jeden člověk psal, že má rakovinu a spáchá na mě atentát. Takže jak vidíte, dějiny se opakují.

Zmínil jste, že Andrej Babiš opustil ekonomická témata. Měla být podle vás klíčovými v letošní kampani?
Myslím, že klíčovým tématem prezidentské – a koneckonců i parlamentní – kampaně by mělo být to, co je nejvíc důležité pro občany, nikoli pro politiky. Pro občany je nejdůležitější jejich ekonomická a sociální situace. Andrej Babiš začal správně, když na tuto situaci poukazoval. Odbočka k

jakémusi mírotvorectví byla podle mého názoru chybou. Ale to neznamená, že ho i ve druhém kole nebudu volit.

Zrovna dnes – ve středu – náčelník generálního štábu Karel Řehka pro ČTK řekl, že pokud by došlo k válce mezi NATO a Ruskem na východním křídle Aliance, stát by musel přistoupit minimálně k výběrové mobilizaci. Může to s kampaní nějak zahýbat? A co vůbec slovům generála Řehky říkáte?
Tak zaprvé to v kampani asi velkou roli hrát nebude. Zadruhé, pokud bychom se stali obětí nevyprovokované agrese, bylo by naprosto přirozené, kdybychom proti této agresi nasadili všechny síly, které máme k dispozici.

Čímž se dostáváme k Babišovým slovům z diskuse v České televizi, která vyvolala skandál mezi Čechy a Poláky. Babiš v televizi řekl, že by jako prezident nechtěl vojensky pomoci při případném napadení Polska či pobaltských států. Ještě ten večer se za to omlouval. Vy jste jeho výrok v úterý musel „žehlit" při setkání s polským prezidentem Andrzejem Dudou. Způsobilo to nějaké větší napětí v česko-polských vztazích?
Je to jeden nešťastný výrok. A já věřím, že Andrej Babiš mluvil spíše o hypotetické situaci, protože nepředpokládal, že by k tomuto útoku došlo. Říkal jsem polskému prezidentu Dudovi, že my jsme také považovali za hypotetickou situaci útok Ruska na Ukrajinu a přesto k tomu došlo. Ale musím říci, že prezident Duda to vzal s úsměvem a i na společné tiskové konferenci poznamenal, že se jedná o vyhrocenou volební kampaň.

Petr Fiala zdůvodňuje naši pomoc Ukrajině tím, že Ukrajinci bojují za nás. Protože když Putina nezastaví Ukrajina, bude pokračovat dál do Evropy. Je to podle vás správná argumentace a je to riziko reálné?
Podívejte se, já patřím ke generaci, která je traumatizována sovětskou okupací ze srpna 1968. To znamená, že já riziko ruské agrese považuji za vyšší než ti, kteří takto traumatizováni nejsou. V každém případě se Rusko snaží obnovit svoje impérium, takže když bychom si udělali jakousi škálu pravděpodobnosti, tak asi první potenciální obětí by byly pobaltské státy. Ale na druhé straně se Rusko snaží obnovit také svoje impérium v širším slova smyslu, zahrnujícím bývalé satelitní státy. A tam bychom samozřejmě spadali i my.

Jak si tedy vysvětlujete, že minimálně podle jednoho nedávno zveřejněného průzkumu není česká veřejnost nakloněna tomu, aby Česká republika vojensky podporovala Ukrajinu?
Nu, jak už jsem vám řekl, mám skeptický postoj k jakýmkoli průzkumům veřejného mínění. Nicméně chápu jistou únavu české veřejnosti, ale uvědomte si, že stále ještě je tato podpora poměrně výrazná. A to včetně podpory ukrajinských uprchlíků.

Výrazná je i vaše podpora vlády Petra Fialy. Dalo se přitom očekávat, že se proti ní budete v posledním roce mnohem razantněji vymezovat. Je to dáno právě shodou v postoji vůči ruské agresi na Ukrajině?
Jednak. A zadruhé je Petr Fiala konsenzuální politik a jedná se s ním tedy daleko lépe a přátelštěji než v případě nějakého militantního fanatika. Na druhé straně si to neidealizujte. Uvědomte si, že jsem třikrát vetoval různé zákony, které jsem pokládal za špatné. A nezapomeňte, že jsem kritizoval zrušení superhrubé mzdy, podobně jako drtivá většina ekonomů. Tam je ovšem problém, že toto zrušení superhrubé mzdy spáchalo společnou a nerozdílnou rukou hnutí ANO, ODS a SPD.

Prezident Miloš Zeman s chotí přijal na tradičním novoročním obědě na zámku v Lánech premiéra Petra Fialu s manželkou. (2. ledna 2023)

Už jsme mluvili o víceméně opomenutých tématech energetické krize a sociální situace obyvatel. Tam naopak krokům Fialovy vlády až tak nakloněn nejste. Nicméně vláda je pokládá za natolik úspěšné, že se za to nyní chválí v reklamní kampani za dva a půl milionu korun. Co tomu říkáte?
Sledoval jsem debatu Babiše a Pavla v ČT a myslím si, že Babiš argumentoval velmi rozumně, pokud jde o návrhy na řešení energetické krize. Bohužel Petr Pavel tuto problematiku vůbec nezná. Co se týče samochvály vlády, dodal bych: „Better late than never (*pozdě, ale přece – pozn. red.*)." Ale na druhé straně nesmíme zapomínat, že například v dubnovém rozhovoru pro MF DNES jsem vyzýval pro zastropování cen a že vláda k tomuto zastropování přistoupila výrazně později. A to byla samozřejmě chyba.

Když jste zmínil debaty, jak na vás zatím (do středy odpoledne) působily? Z odborného hlediska, z hlediska odborné kompetence byl výrazně lepší Andrej Babiš. Až na ten nešťastný výrok. Ale povšimněte si, že si ho v prvních komentářích k diskusi nikdo nevšiml. Až pak si to někdo uvědomil a samozřejmě to poněkud nafoukl.

Mohou zbylé televizní debaty ještě něco změnit?
Samozřejmě. Vycházím ze svých vlastních zkušeností. Průzkumy jak ve volbě 2013, tak ve volbě 2018 byly odlišné od reálného výsledku a celkem všichni – nejenom já – tvrdí, že rozhodly právě tyto debaty. Mimochodem, když jsem zkritizoval Andreje Babiše za to, že uhnul od jednoho tématu k jinému, méně nosnému, tak ho naopak musím pochválit za to, že šel do debaty v České televizi, podobně jako jsem to dělal já.

Zeman půl roku abstinoval. Z ÚVN mě čekal odjezd v rakvi či do LDN, vzpomíná

Oba kandidáti se v České televizi dlouho přeli o svou komunistickou minulost. Co říkáte tomu, že třicet let po pádu komunismu se rozhoduje mezi dvěma předlistopadovými komunisty?
Váš kolega Miroslav Korecký napsal komentář, jenž obsahoval poněkud smutnou větu, že po mužích Listopadu přicházejí mužové před Listopadem. Vycházím z toho, že minulost každého člověka se nedá zapomenout. A že je v tomto smyslu integrální součástí jeho osobnosti.

Ve společnosti to vyvolalo střety v duchu „náš komunista je lepší než váš komunista“. Jaký to má vliv?
Ono se to vzájemně vyruší, takže zůstane prázdný prostor a tento prostor je zapotřebí zaplnit pozitivním programem obou kandidátů. To znamená jejich názory na to, co skutečně pálí občany, a tam musí prokázat svou odbornou kompetenci. Prezident není jenom kladeč věnců, není jen automat na podpisy, má i neformální kompetence, ale aby je mohl uplatňovat, musí věcem rozumět. To je právě nevýhoda úzké vojenské specializace, o které jsem před chvílí mluvil.

V jednom z nedávných rozhovorů jste zmínil, že vítězství jednoho či druhého kandidáta bude očistcem. Co jste tím přesně myslel?
To byl svým způsobem bonmot, který jen navazoval na tvrzení, že jeden je peklo, a v tom případě druhý je ráj. A protože si myslím, že i do volební kampaně patří trochu smyslu pro humor, tak jsem řekl, že ve skutečnosti to asi bude očistec.

Bude mít podle vás zásadní vliv na budoucnost země vítězství jednoho, či druhého kandidáta? Půjde Česká republika s Pavlem po jiné cestě než s Andrejem Babišem?
Že to bude mít určitý vliv, o tom není sporu. Ale neřekl bych, že to bude mít zásadní vliv. Nikdo nezmění naši zahraničněpolitickou orientaci, ale samozřejmě se může změnit akcent v některých otázkách domácí politiky.

Andrej Babiš zmínil, že pokud by prohrál, zůstane v čele hnutí ANO, které podle něj vyhraje příští volby do Sněmovny. Jsou to reálné vyhlídky?
Záleží na tom, jak si povede současná vláda. Pokud se nemýlím, měla ještě nedávno asi 28 procent podpory, ale tady se odvolávám na výzkumy, kterým principiálně nevěřím. Takže toto číslo neberte příliš vážně.

Prezident Miloš Zeman při ukládání korunovačních klenotů do Korunní komory. (25. 1. 2023)

Kontroverze vyvolává činnost vládního zmocněnce pro oblast médií a dezinformací Michala Klímy, jehož nová strategie počítá s masivní finanční podporou médií, která podle vlády bojují s dezinformacemi. Jak se vám to zamlouvá?
Pokládám to nejen za extrémně hloupé, ale i za nebezpečné. Je to v podstatě pokus podplatit některá média, ale i neziskové organizace, aby byly servilní vůči vládní politice. Tím by se popřela nezávislost těchto organizací i těchto médií. V pořadu Xavera Veselého jsem upozornil, že v době bombardování Londýna v roce 1940 Britové nerušili německé nacistické vysílání do Anglie, protože si vážili svých občanů, věřili jim a pokládali je za dostatečně samostatné a sebevědomé. Každá země, která zavádí cenzuru – a pan Klíma se minimálně snaží zavést její zárodky –, nedůvěřuje svým občanům.

Všichni známe váš vztah k vládě Petra Nečase, nebyl to vztah příliš kladný, takže po jejím pádu jste měl důvod k oslavě. Na tom pádu se významně podílela Jana Nečasová, tehdy ještě Nagyová. Proto je celkem překvapivé, že teď jste Janě Nečasové udělil milost. Proč jste to udělal?
Nejste dobře informovaný. Na tohle už jsem reagoval u Xavera Veselého, ale nejste povinen to sledovat, takže ještě jednou: nedal jsem milost Janě Nečasové, jak se mylně domníváte. Zachoval jsem rozsudek s podmíněným trestem a zachoval jsem desetiletý zákaz činnosti ve veřejné sféře. Jediné, co jsem udělal, je to, že s přihlédnutím ke stanovisku prvoinstančního soudu jsem o dva roky zkrátil odkládací podmínku. Jestli tomu říkáte milost, tak vůbec nevíte, co to milost je.

A proč jste se tím případem vůbec rozhodl zabývat?
Protože mě o to požádal přímo Petr Nečas, který mi přinesl onu žádost, které jsem velmi částečně vyhověl. A také Václav Klaus, který mě však pouze požádal, abych se s Petrem Nečasem sešel.

Rodina mě držela, bál jsem se, řekl Zeman o nemoci. Vystrčil přiznání ocenil

V médiích zaznívají různé výroky na různých místech, ale my se ptáme přímo vás, protože nás to zajímá. Stejně tak se teď budeme ptát na to, co napsal Deník N, podle nějž jste žádal premiéra o souhlas s abolicí pro vaše dva spolupracovníky v souvislosti s dokumenty o Vrběticích. Je to tak?
Je třeba mluvit konkrétně. Deník N tvrdí, že jsem žádal abolici pro své spolupracovníky ve dvou konkrétních věcech. První se týkala skartace dokumentů, druhá nějakých záležitostí kolem Bezpečnostní informační služby. Nízkonákladový Deník N nepíše pravdu, protože v těchto dvou konkrétních věcech jsem premiéra Fialu o abolici nežádal.

A v některých jiných ano?
Na to jste se mě nezeptali a já vám na to neodpovídám.

Bude před koncem vašeho mandátu známo jméno nástupce Pavla Rychetského v čele Ústavního soudu?
Uvažuji o tom. Prohlásil jsem, že jsem se zeptal tří vedoucích osobností české justice, zda mám právo to udělat, a všichni tři odpověděli, že ano. Vyžádal jsem si právní expertizu a pro jistotu si teď vyžaduji ještě jednu, abych si byl zcela jist, že tu není právní překážka. A také jsem už někde uvedl, že nedávno jsem jmenoval rektory, přičemž jednoho z nich jsem jmenoval s platností od 18. března tohoto roku, čili k době po vypršení mého mandátu. Chtěl jsem, aby toto téma nebylo profilující pro prezidentskou kampaň, protože ho z hlediska toho, co opravdu pálí občany, pokládám za okrajové. Nicméně zdůvodnil jsem, že pokud tak učiním, tak jenom proto, aby si Ústavní soud nehrál na třetí komoru parlamentu a aby jeho předseda nebyl politický aktivista.

Nevyřešená kauza: nová zjištění MF DNES

Mrázka zastřelil vrah ze Slovenska

Václav Janoušek
Miroslava Skoupová

Mrázkův vrah leží sto metrů daleko u křoví na studené zemi zmačkl spoušť. Jedinou střelou přesně do srdce jej pár vteřin předtím, než by nasedl do svého opancéřovaného mercedesu, zabil.

Po sedmnácti letech jsou nyní policisté přesvědčení, že vědí, kdo krále podsvětí Mrázka zavraždil. A kdo si jeho smrt objednal. Je to jejich poslední šance dotáhnout případ do konce. Za tři roky bude vražda promlčena.

„Shledáním byl nájemný vrah ze Slovenska, jsme o tom přesvědčeni," říká zdroj MF DNES blízký vyšetřování. Kriminalisté se snaží získat silný důkaz pro své tvrzení, který by u soudu obstál a uzavřel kruh nepříjemných důkazů. Nebo přimět některé gangstery, aby s námi spolupracovali – a rozhodli se mlčet. Podle policejního podezření stál totiž v pozadí vraždy nejvlivnějšího českého mafiána v lednu 2006 kontroverzní podnikatelé Radovan Krejčíř a Tomáš Pitr a boj o ústecký potravinářský podnik Setuza. Krejčíř ani Pitr ale nikdy obviněni z vraždy Mrázka nebyli.

Stejně mluví další dva zdroje MF DNES z policejního prostředí. „Spekulovalo se samozřejmě, že byl zastřelen proto, že stál v cestě zájmům lidí z vládních kruhů, ale po vyšetřování zbyla tahle jediná verze, vražda jsme měli i ztotožněného," říká další zdroj MF DNES.

Mrázkova vražda před sídlem jeho firem v Durychově ulici v pražské čtvrti Libuš byla první, kde se spojovalo podsvětí, byznys a politika. „Podařilo se sice ustanovit nájemného slovenského vraha, i modus operandi byl, ale nepodařilo se získat žádný důkaz, který by soudně obstál. A ten člověk (vrah) byl pro policii nový, neměl za sebou dohledatelné žádné vraždy," popisuje Robert Šlachta, bývalý šéf Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.

> Krejčíř chtěl prodat Setuzu sám s Pitrem a vyšachovat Mrázka.

Slovenský nájemný vrah, podle zjištění MF DNES bývalý elitní policista, který v minulosti minimálně ve třech případech pro Mrázka pracoval, přece jen jedno vodítko ze své historie poskytoval.

Měl kontakty do českého podsvětí. Konkrétně například na Antonína Bělu, dalšího z českých mafiánů a jeho lidi a spolupracovníky. Běla se přátelil s Mrázkem a arménskou mafií a i on byl zavražděn.

Nemámí vrazi, respektive minimálně pětičlenné komando, jej v roce 1996 rozstřílelo samopalem před jeho domem. Ani jeho vražda není dodnes vyřešena, byť policie pracovala na tom, že vraždu si objednal Mrázek, a coby možného pachatele postavili před soud bývalého bělova i Mrázkova bodyguarda Pavla Šrytra. Soud ho však v roce 2017 zprostil viny a Šrytr – bývalý příslušník Útvaru rychlého nasazení – poté na státu vysoudil odškodné za vzhůru nohy a vazbu ve výši zhruba 1,3 milionu korun. Dnes je čin promíjením. Nikdo za něj neskončí ve vězení, ani kdyby se přiznal.

Šrytr o tom, jak měli být propojení lidé z Čech a Slovenska, několikrát mluvil a popisoval, jak vznikly úzké vazby bývalých elitních policistů a kmotrů. „Mrázek chtěl založit speciální jednotku. Řekl mi, seženeš svý bývalý kolegy, Slováci budou sloužit v Čechách naším zájmům a Češi na Slovensku. Přijal jsem to," popisoval, jak se dostal on sám k Mrázkovi. I jeho se policisté ze speciálního týmu Tempus ptali, zda v pozadí vraždy nemohou stát Krejčíř a Pitr. Šrytr naopak šíří verzi, že si Mrázkovou smrt objednali tehdejší politici, kteří se báli, že na ně má Mrázek kompromitující materiály.

Bývalý elitní detektiv Karel Tichý, který pracoval také na kmotrovi Mrázkovi, dnes tvrdí, že je od počátku přesvědčen, že Mrázek zemřel kvůli chystaným změnám s potravinovým podnikem Setuza. Tu kmotr skrytě ovládal spolu s Radovanem Krejčířem, který je ve vězení v Jižní Africe, a Tomášem Pitrem odsouzeným za daňové úniky.

„Krejčíř chtěl prodat Setuzu sám s Pitrem a vyšachovat Mrázka. Mrázek najednou otočil a chtěl s námi spolupracovat," popisuje detektiv Karel Tichý, autor spisu Krakatice o prorůstání vlivu mafií do české politiky.

„Začal nám povolna dávat věci ze svého archivu. Bál se Krejčíře, protože věděl, že mu přetahuje Pitra. A ul neměl prachy. Pitr Krejčířovi řekl, že chce dělat s ním, že totálně všechno ovládnou. Ale dal mu podmínku, že ho musí zbavit Mrázka, protože ten ho jinak nechá zabít," říká Tichý.

Pokračování na str. 3

František Mrázek 1958–2006
Muž, který se z vokálka stal jedním z šéfů českého podsvětí. Policie ho podezírala z vraždy, sám byl zavražděn.

Mrázka zastřelil vrah ze Slovenska

Pokračování ze str. 1

Tomáš Pitr, kterého se MF DNES nyní nepodařilo sehnat ani přes jeho právníky či lidi ve firmách, v nichž figuruje, už v minulosti jakékoliv spojení s vraždou mafiána a miliardáře Mrázka odmítal.

„Od začátku jsem říkal, že to je absolutní nesmysl," uvedl již dříve. Z protokolů o výslechu svědků, se kterými se MF DNES mohla seznámit, však vyplývá, že policisté se právě na jména Radovana Krejčíře a Tomáše Pitra ptají nejčastěji. O případné vině ale může definitivně rozhodnout jen soud.

Mrázek zemřel jen pár hodin předtím, než měla Setuzu a její čtyřmiliardovou pohledávku znovu řešit Česká konsolidační agentura. A v den, kdy jej sledovali elitní policejní detektivové.

Mrázek byl podezřelý z vytunelování šesti bank a objednání několika vražd a v daný den si domluvil s dalšími významnými českými mafiány schůzky v luxusním pražském hotelu. Bezpečnostní a informační služba chtěla setkání zdokumentovat, s jejich monitoringem ji pomáhala policie. Až do odpoledne, kdy tajná služba policisty stáhla.

„Zavolali, že to už stačí, že mají všechno, co potřebují, a ať akci ukončíme. Říkali jsme, že to je zajímavé, že tam přijíždí lidé, kteří nás zajímají, ale odmítli, ať to okamžitě stopneme. BIS měla zároveň kameru, která snímala vchod do Mrázkova zámečku a prostor před ním. Když k vraždě došlo, říkal jsem si, že vše bude natočené. Ten den prý ale kamera nefungovala," krčí rameny Tichý, který této verzi dodnes nevěří. Právě nahrávka střelce před vilou by mohla být pro policisty klíčovým důkazem.

Na místě vraždy Policie u místa, kde byl zastřelen František Mrázek. Foto: Radek Cihla, MAFRA

Radovan Krejčíř Od návratu tohoto zločince z Afriky si policie hodně slibuje. Foto: Profimedia

Kriminalisté vs. státní zástupce

Kriminalisté se pokusili případ posunout už v době, kdy Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu šéfoval Jan Kubice, autor později šíři Kubiceho zprávy o prorůstání vlivu mafiánů do politiky. Policisté byli přesvědčeni, že mají jména lidí, kteří mají Mrázkovu vraždu na svědomí, a dostatek důkazů ve spisu. „Z našeho pohledu tam (důkazy) byly. Státní zástupce ale rozhodl, že ta věc bude odložena. Jinak bychom samozřejmě pokračovali dál," komentoval tehdy Jan Kubice pro server Aktuálně.cz.

Nyní je ve hře ještě jedna věc – návrat Radovana Krejčíře z Jihoafrické republiky, kde si odpykává trest ve vězení. Rozhodnout má tamní ministr spravedlnosti. Detektivové spoléhají na to, že by Krejčíř mohl o minulosti promluvit.

„Aktuálně se očekává konečné rozhodnutí ministra spravedlnosti Jihoafrické republiky o povolení či nepovolení vydání Krejčíře do České republiky," říká mluvčí ministerstva spravedlnosti Vladimír Řepka.

Česko požádalo o vydání oficiálně již v roce 2007. Žádost je dodnes platná a česká strana ji průběžně „doplňuje". Krejčířův možný návrat už v minulosti řešila bezpečnostní rada státu, která řekla, že tento muž představuje bezpečnostní riziko.

Už v roce 2018 rozhodl magistrátní soud v Kempton Parku, že vydání uprchlého podnikatele zpět do vlasti je přípustné.

Krejčíř si na jihu Afriky odpykává souhrnný trest 35 let za obchodování s návykovými látkami, únos a pokus o vraždu. Pokud by se do Česka – kde byl odsouzen Městským soudem v Praze a následně Vrchním soudem k patnácti letům – vrátil, bude mít právo požádat o nový proces. Souzen byl totiž jako uprchlý v nepřítomnosti.

Přiznání výměnou za vlast?

Proč by měl mít Krejčíř motivaci hovořit s českými policisty a popsat jim pozadí případů, které se jim roky nedaří dotáhnout do konce? Zdánlivě to vypadá nelogicky. V pozadí celého příběhu o návratu Radovana Krejčíře se odehrává ještě jeden „byznys".

Krejčířovi „věrní" šíří zprávy o tom, že kdo jej dostane zpět do republiky z jihoafrického vězení, dostane miliony korun. Krejčíř by pak mohl žádat právě o obnovu procesu, přezkoumání svého duševního stavu nebo před soudem začít vytahovat různé staré kauzy.

A možná i plánovat útěk, jako tomu bylo v Jihoafrické republice. Zde před jedním z očekávaných soudů policie překazila jeho plán na zmizení. Uplatil policisty, strážné, dozorce a chtěl uprchnout z vězení vrtulníkem. Na svůj útěk měl připraveno údajně přes 400 milionů korun. Nyní podle některých hlasů zřejmě ví, že jinak, než že slíbí české policii spolupráci, se do země nedostane.

O vyšetřování smrti kmotra Mrázka policie oficiálně mlčí. Dál na něm ale pracuje speciální tým Tempus, jenž se věnuje nedořešeným případům z minulosti. Právě tomu už před lety detektiv Tichý doporučoval, aby za Krejčířem poslali dva vyšetřovatele. Krejčíř totiž v roce 2016 uvedl, že chce vyjednávat o přiznání některých činů výměnou za to, že se dostane zpět do vlasti.

Zda tehdy vyšetřovatelé do Afriky odletěli, není jasné. Tempus konkrétní kroky nekomentuje, telefony na ani jednoho z vyšetřovatelů, které MF DNES má, nefungují.

„Stále platí, že ve vámi uvedeném případu, kterému se dlouhodobě věnuje právě tým Tempus, nejsou žádné nové informace ke zveřejnění. Jakmile se takové informace objeví a pro potřeby vyšetřování bude možné je zveřejnit, tak tak učiníme," řekl MF DNES mluvčí policejního prezidia Ondřej Moravčík.

Podobně odmítl komentovat aktuální vyšetřování i mluvčí Národní centrály proti organizovanému zločinu. „Náš útvar zpravidla nesděluje, zda se nějakou konkrétní věcí zabývá, či naopak nezabývá," uvedl jeho mluvčí Jaroslav Ibehej.

Václav Janouš, Miroslava Sloupová
3. února 2023

Mrzlo. Ze dveří zámečku na pražské Lhotce vyšel kmotr podsvětí František Mrázek. Nájemný vrah ležící sto metrů daleko u křoví na studené zemi zmáčkl spoušť. Jednou střelou přesně do srdce jej pár vteřin předtím, než by nasedl do svého opancéřovaného mercedesu, zabil. Po sedmnácti letech jsou nyní policisté přesvědčení, že vědí, kdo krále podsvětí Mrázka zavraždil. A kdo si jeho smrt objednal. Je to jejich poslední šance dotáhnout případ do konce. Za tři roky bude vražda promlčena.

„Střelcem byl nájemný vrah ze Slovenska, jsme o tom přesvědčení," říká zdroj MF DNES blízký vyšetřování. Kriminalisté se snaží získat silný důkaz pro své tvrzení, který by u soudu obstál a uzavřel kruh nepřímých důkazů. Nebo přimět některé gangstery, aby s nimi spolupracovali – a rozhodli se mluvit. Podle policejního podezření stáli totiž v pozadí vraždy největšího českého mafiána v lednu 2006 kontroverzní podnikatelé Radovan Krejčíř a Tomáš Pitr a boj o ústecký potravinářský podnik Setuza. Krejčíř ani Pitr ale nikdy obviněni z vraždy Mrázka nebyli.

Stejně mluví další dva zdroje MF DNES z policejního prostředí. „Spekulovalo se samozřejmě, že byl zastřelen proto, že stál v cestě zájmům lidí z vládních kruhů, ale po vyšetřování zbyla tahle jediná verze, vraha jsme měli i ztotožněného," říká další zdroj MF DNES.

Mrázkova vražda před sídlem jeho firem v Durychově ulici v pražské čtvrti Lhotka byla první, kde se spojovalo podsvětí, byznys a politika. „Podařilo se sice ustanovit nájemného slovenského vraha, i modus operandi byl, ale nepodařilo se získat žádný důkaz, který by soudně obstál. A ten člověk (vrah) byl pro policii nový, neměl za sebou dohledatelné žádné vraždy," popisuje Robert Šlachta, bývalý šéf Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.

Mrázek dláždil Václavák náhrobky Židů. Obnova náměstí odhaluje staré kšefty

Slovenský nájemný vrah, podle zjištění MF DNES bývalý elitní policista, který v minulosti minimálně ve třech případech pro Mrázka pracoval, přece jen jedno vodítko ze své historie poskytoval. Měl kontakty do českého podsvětí. Konkrétně například na Antonína Bělu, dalšího z českých mafiánů a jeho lidi a spolupracovníky. Běla se přátelil s Mrázkem a arménskou mafií a i on byl zavražděn.

Neznámí vrazi, respektive minimálně pětičlenné komando, jej v roce 1996 rozstříleli samopalem před jeho domem. Ani jeho vražda není dodnes vyřešena, byť policie pracovala na tom, že vraždu si objednal Mrázek, a coby možného pachatele postavili před soud bývalého Bělova i Mrázkova bodyguarda Pavla Šrytra. Soud ho však v roce 2017 zprostil viny a Šrytr – bývalý příslušník Útvaru rychlého nasazení – poté na státu vysoudil odškodné za stíhání a vazbu ve výši zhruba 1,3 milionu korun. Dnes je čin promlčen. Nikdo za něj neskončí ve vězení, ani kdyby se přiznal.

Šrytr o tom, jak měli být propojeni lidé z Čech a Slovenska, několikrát mluvil a popisoval, jak vznikly úzké vazby bývalých elitních policistů a kmotrů. „Mrázek chtěl založit speciální jednotku. Řekl mi, seženeš svý bývalý kolegy, Slováci budou sloužit v Čechách našim zájmům a Češi na Slovensku. Přijal jsem to," popisoval, jak se dostal on sám k Mrázkovi. I jeho se policisté ze speciálního týmu Tempus ptali, zda v pozadí vraždy nemohou stát Krejčíř a Pitr. Šrytr naopak šíří verzi, že si Mrázkovu smrt objednali tehdejší politici, kteří se báli, že na ně má Mrázek kompromitující materiály.

František Mrázek 1958–2006

Kontroverzní podnikatel, který se z veksláka stal jedním z šéfů českého podsvětí. Policie ho podezírala z vražd, sám byl zavražděn.

Bývalý elitní detektiv Karel Tichý, který pracoval také na kmotrovi Mrázkovi, dnes tvrdí, že je od počátku přesvědčen, že Mrázek zemřel kvůli chystaným změnám s potravinovým podnikem Setuza. Tu kmotr skrytě ovládal spolu s Radovanem Krejčířem, který je ve vězení v Jižní Africe, a Tomášem Pitrem odsouzeným za daňové úniky.

Tomáš Pitr krátce po propuštění z vězení 13. listopadu 2012

„Krejčíř chtěl prodat Setuzu sám s Pitrem a vyšachovat Mrázka. Mrázek najednou otočil a chtěl s námi spolupracovat," popisuje detektiv Karel Tichý, autor spisu Krakatice o prorůstání vlivu mafiánů do české politiky. „Začal nám pozvolna dávat věci ze svého archivu. Bál se Krejčíře, protože věděl, že mu přetahuje Pitra. A už neměl prachy. Pitr Krejčířovi řekl, že chce dělat s ním, že totálně všechno ovládnou. Ale dal mu podmínku, že ho musí zbavit Mrázka, protože ten ho jinak nechá zabít," říká Tichý.

Tomáš Pitr, kterého se MF DNES nyní nepodařilo sehnat ani přes jeho právníky či lidi ve firmách, v nichž figuruje, už v minulosti jakékoliv spojení s vraždou mafiána a miliardáře Mrázka odmítal. „Od začátku jsem říkal, že to je absolutní nesmysl," uvedl již dříve. Z protokolů o výslechu svědků, se kterými se MF DNES mohla seznámit, však vyplývá, že policisté se právě na jména Radovana Krejčíře a Tomáše Pitra ptají nejčastěji. O případné vině ale může definitivně rozhodnout jen soud.
Mrázek zemřel jen pár hodin předtím, než měla Setuzu a její čtyřmiliardovou pohledávku znovu řešit Česká konsolidační agentura. A v den, kdy jej sledovali elitní policejní detektivové. Mrázek byl podezřelý z vytunelování šesti bank a objednání několika vražd a v daný den si domluvil s dalšími významnými českými mafiány schůzky v luxusním pražském hotelu. Bezpečnostní a informační služba chtěla setkání zdokumentovat, s jejich monitoringem jí pomáhala policie. Až do odpoledne, kdy tajná služba policisty stáhla.

Před 14 lety novináři našli Krejčíře. Dva měsíce poté, co zostudil policii

„Zavolali, že to už stačí, že mají všechno, co potřebují, a ať akci ukončíme. Říkali jsme, že to je zajímavé, že tam přijíždí lidé, kteří nás zajímají, ale odmítli, ať to okamžitě stopneme. BIS měla zároveň kameru, která snímala vchod do Mrázkova zámečku a prostor před ním. Když k vraždě došlo, říkal jsem si, že vše bude natočené. Ten den prý ale kamera nefungovala," krčí rameny Tichý, který této verzi dodnes nevěří. Právě nahrávka střelce před vilou by mohla být pro policisty klíčovým důkazem.

Kriminalisté vs. státní zástupce

Kriminalisté se pokusili případ posunout už v době, kdy Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu šéfoval Jan Kubice, autor pozdější Kubiceho zprávy o prorůstání vlivu mafiánů do politiky. Policisté byli přesvědčeni, že mají jména lidí, kteří mají Mrázkovu vraždu na svědomí, a dostatek důkazů ve spisu. „Z našeho pohledu tam (důkazy) byly. Státní zástupce ale rozhodl, že ta věc bude odložena. Jinak bychom samozřejmě pokračovali dál," komentoval tehdy Jan Kubice pro server Aktuálně.cz.

Na místě vraždy. Policie u místa, kde byl zastřelen František Mrázek.

Nyní je ve hře ještě jedna věc – návrat Radovana Krejčíře z Jihoafrické republiky, kde si odpykává trest ve vězení. Rozhodnout má tamní ministr spravedlnosti. Detektivové spoléhají na to, že by Krejčíř mohl o minulosti promluvit. "Aktuálně se očekává konečné rozhodnutí ministra spravedlnosti Jihoafrické republiky o povolení či nepovolení vydání Krejčíře do České republiky," říká mluvčí ministerstva spravedlnosti Vladimír Řepka.

Česko požádalo o vydání oficiálně již v roce 2007. Žádost je dodnes platná a česká strana ji průběžně „doplňuje". Krejčířův možný návrat už v minulosti řešila bezpečnostní rada státu, která řekla, že tento muž představuje bezpečnostní riziko. Už v roce 2018 rozhodl magistrátní soud v Kempton Parku, že vydání uprchlého podnikatele zpět do vlasti je přípustné.

Smrt českého kmotra. František Mrázek se stal symbolem divokých 90. let

Krejčíř si na jihu Afriky odpykává souhrnný trest 35 let za obchodování s návykovými látkami, únos a pokus o vraždu. Pokud by se do Česka – kde byl odsouzen Městským soudem v Praze a následně Vrchním soudem k patnácti letům – vrátil, bude mít právo požádat o nový proces. Souzen byl totiž jako uprchlý v nepřítomnosti.

Přiznání výměnou za vlast?

Proč by měl mít Krejčíř motivaci hovořit s českými policisty a popsat jim pozadí případů, které se jim roky nedaří dotáhnout do konce? Zdánlivě to vypadá nelogicky. V pozadí celého příběhu o návratu Radovana Krejčíře se odehrává ještě jeden „byznys". Krejčířovi „věrní" šíří zprávy o tom, že kdo jej dostane zpět do republiky z jihoafrického vězení, dostane miliony korun. Krejčíř by pak mohl žádat právě o obnovu procesu, přezkoumání svého duševního stavu nebo před soudem začít vytahovat různé staré kauzy.

Radovan Krejčíř. Od návratu jednoho ze šéfů organizovaného zločinu v Česku z vězení v JAR si policie hodně slibuje.

A možná i plánovat útěk, jako tomu bylo v Jihoafrické republice. Zde před jedním z očekávaných soudů policie překazila jeho plán na zmizení. Uplatil policisty, strážné, dozorce a chtěl uprchnout z vězení vrtulníkem. Na svůj útěk měl připraveno údajně přes 400 milionů korun. Nyní podle některých hlasů zřejmě ví, že jinak, než že slíbí české policii spolupráci, se do země nedostane.

Kvůli čističce vod se stal Tomáš Pitr z nepřítele státu nepřítelem města

O vyšetřování smrti kmotra Mrázka policie oficiálně mlčí. Dál na něm ale pracuje speciální tým Tempus, jenž se věnuje nedořešeným případům z minulosti. Právě tomu už před lety detektiv Tichý doporučoval, aby za Krejčířem poslali dva vyšetřovatele. Krejčíř totiž v roce 2016 uvedl, že chce vyjednávat o přiznání některých činů výměnou za to, že se dostane zpět do vlasti.

Zda tehdy vyšetřovatelé do Afriky odletěli, není jasné. Tempus konkrétní kroky nekomentuje, telefony na ani jednoho z vyšetřovatelů, které MF DNES má, nefungují. „Stále platí, že ve vámi uvedeném případu, kterému se dlouhodobě věnuje právě tým Tempus, nejsou žádné nové informace ke zveřejnění. Jakmile se takové informace objeví a pro potřeby vyšetřování bude možné je zveřejnit, tak tak učiníme," řekl MF DNES mluvčí policejního prezidia Ondřej Moravčík.

Podobně odmítl komentovat aktuální vyšetřování i mluvčí Národní centrály proti organizovanému zločinu. „Náš útvar zpravidla nesděluje, zda se nějakou konkrétní věcí zabývá, či naopak nezabývá," uvedl jeho mluvčí Jaroslav Ibehej.

VYDÁNO: MF DNES, 3. 2. 2023

Muž poslal náboj Babišové. Pak se podřezal

Autor výhrůžek spáchal sebevraždu v Brně v den, kdy do města přijel dělat kampaň kandidát na prezidenta Babiš.

Václav Janouš, Miroslava Sloupová
reportéři MF DNES

Úspěšný biochemik David S. v jednom z nejluxusnějších brněnských domů a vůbec nejvyšším mrakodrapu v Česku zabalil nábojnici do obálky, napsal výhrůžný dopis a odeslal ji Monice Babišové. V den, kdy do Brna přijel prezidentský kandidát Andrej Babiš právě se svou ženou Monikou a přesně v okamžiku, kdy mluvil o tom, jak mu lidé vyhrožují, si David S. podřezal žíly.

„Byl po transplantaci, chodil tady s kyslíkovou bombou pod paží. Dlouho jsem ho tady neviděl a minulý týden jsem se dozvěděl, že umřel. V pondělí tady byla spousta sanitek, hasiči, policajti. Přijeli někdy v půl šesté, v osm pak odváželi tělo. Prý ho opustila manželka," popisuje ochotně reportérům MF DNES recepční jedné z nejmodernějších budov v centru Brna, takzvaného AZ Toweru.

Lidé se tu příliš neznají – půlka domu slouží jako byty, zbytek jako kanceláře. Bydleli tady známí hokejisté, úspěšní manažeři a podnikatelé. Biochemik David S., kterému by letos 15. března bylo padesát let, měl byt koupený s manželkou a bydlel tu i s dcerami. Až dosud byl úspěšný, figuroval v minulosti v mnoha firmách, které dnes už sice neexistují, ale byly ziskové.

> Byl po transplantaci, chodil tady s kyslíkovou bombou pod paží. Prý ho opustila manželka.

Zároveň publikoval odborné texty nebo byl garantem odborných závěrečných prací studentů Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně a byl členem České společnosti klinické biochemie.

Zkoumal například enzymy, které řídí většinu biologických procesů v těle.

Pokračování na str. 4

Muž poslal náboj Babišové. Pak se sám podřezal

Pokračování ze str. 1

Než spáchal sebevraždu, sedl a na počítači napsal dopis na rozloučenou. Vlastně spíše dopis pro policii, v němž se přiznal k tomu, že on je odesilatem výhrůžky Monice Babišové.

David S. nesouhlasil s tím, aby se prezidentem stal Andrej Babiš. Sebevraždu přitom plánoval delší dobu a věděl, že pokud na něj policie přijde, bude už po smrti.

Dopis, který Babišové poslal, nevypadal, jako by jej psal vysokoškolák. Byl plný urážek a vulgarit. „Byl to normální soused," kroutí hlavou muž, jenž dřív bydlel vedle Davida S. v domě, který zemřelý vlastnil v brněnské čtvrti Tuřany.

Právě tady bydlí jedna z dcer zemřelého. O smrti otce se ale bavit nechce. „Promiňte, ale nebudeme to jako rodina nijak komentovat, nezlobte se," řekla MF DNES.

„Raka v sobě už nepřemůžu"

Policie z bytu Davida S. odnesla počítač a tiskárnu a poslala je na expertizu. „Věc kvalifikovanou jako nebezpečné vyhrožování budeme v souladu s trestním řízením odkládat, neboť podezřelý zemřel," konstatovala policie. Je přesvědčena, že příčinou a motivem smrti muže byly osobní a zdravotní problémy.

Andrej Babiš oznámil, že jeho ženě dorazil anonymní dopis v sobotu 21. ledna. Jeho ochranka jej odhalila ale už 19. ledna při rentgenové kontrole pošty. V den a téměř přesně v čas, kdy David S. spáchal sebevraždu, popisoval Andrej Babiš na Dominikánském náměstí uprostřed moravské metropole, že dopis mu dorazil z Brna.

Jemu osobně přišel také jeden dopis, v němž mu pisatel vyhrožoval, že jej zabije. „Pokud, Andreji, vyhrajete prezidentské volby, vezmu si flintu a vydám se na svůj poslední lov. Toho raka (rakovinu), co v sobě nosím, už stejně nepřemůžu, ale ještě se můžu pro svoje syny stát hrdinou a vnoučatům zajistit lepší budoucnost. Buď to prohrajete, nebo zemřete, anebo odstupte, a tím si zachráníte život, ale i čest. Je to jen na vás," přečetl Babiš dopis. Že by i jeho autorem byl David S., policie nezjistila.

Václav Janouš, Miroslava Sloupová
3. února 2023 12:00

Úspěšný biochemik David S. v jednom z nejluxusnějších brněnských domů a vůbec nejvyšším mrakodrapu v Česku zabalil nábojnici do obálky, napsal výhružný dopis a odeslal ji Monice Babišové. V den, kdy do Brna přijel prezidentský kandidát Andrej Babiš právě se svou ženou Monikou a přesně v okamžiku, kdy mluvil o tom, jak mu lidé vyhrožují, si David S. podřezal žíly.

„Byl po transplantaci, chodil tady s kyslíkovou bombou pod paží. Dlouho jsem ho tady neviděl a minulý týden jsem se dozvěděl, že umřel. V pondělí tady byla spousta sanitek, hasiči, policajti. Přijeli někdy v půl šesté, v osm pak odváželi tělo. Prý ho opustila manželka," popisuje ochotně reportérům MF DNES recepční jedné z nejmodernějších budov v centru Brna, takzvaného AZ Toweru.

Lidé se tu příliš neznají – půlka domu slouží jako byty, zbytek jako kanceláře. Bydleli tady známí hokejisté, úspěšní manažeři a podnikatelé. Biochemik David S., kterému by letos 15. března bylo padesát let, měl byt koupený s manželkou a bydlel tu i s dcerami. Až dosud byl úspěšný, figuroval v minulosti v mnoha firmách, které dnes už sice neexistují, ale byly ziskové.

Zároveň publikoval odborné texty nebo byl garantem odborných závěrečných prací studentů Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně a byl členem České společnosti klinické biochemie.

Zkoumal například enzymy, které řídí většinu biologických procesů v těle.

Dopis pro policii

Než spáchal sebevraždu, sedl a na počítači napsal dopis na rozloučenou. Vlastně spíše dopis pro policii, v němž se přiznal k tomu, že on je odesilatem výhrůžky Monice Babišové.

David S. nesouhlasil s tím, aby se prezidentem stal Andrej Babiš. Sebevraždu přitom plánoval delší dobu a věděl, že pokud na něj policie přijde, bude už po smrti. Dopis, který Babišové poslal, nevypadal, jako by jej psal vysokoškolák. Byl plný urážek a vulgarit.

Policie objasnila výhrůžku nábojem Babišové. Odesílatel dopisu je po smrti

„Byl to normální soused," kroutí hlavou muž, jenž dřív bydlel vedle Davida S. v domě, který zemřelý vlastnil v brněnské čtvrti Tuřany.

Právě tady bydlí jedna z dcer zemřelého. O smrti otce se však bavit nechce. „Promiňte, ale nebudeme to jako rodina nijak komentovat, nezlobte se," řekla MF DNES.

„Raka v sobě už nepřemůžu"

Policie z bytu Davida S. odnesla počítač a tiskárnu a poslala je na expertizu. „Věc kvalifikovanou jako nebezpečné vyhrožování budeme v souladu s trestním řízením odkládat, neboť podezřelý zemřel," konstatovala policie. Je přesvědčena, že příčinou a motivem smrti muže byly osobní a zdravotní problémy.

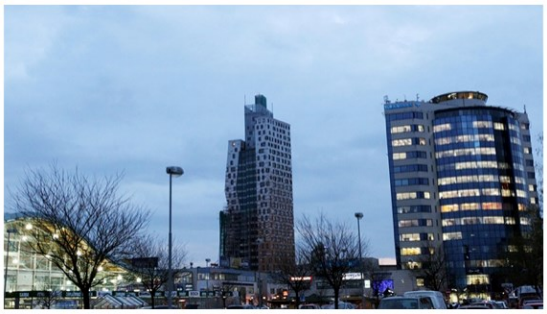

Andrej Babiš oznámil, že jeho ženě dorazil anonymní dopis v sobotu 21. ledna. Ale jeho ochranka jej odhalila už 19. ledna při rentgenové kontrole pošty.

V den a téměř přesně v čas, kdy David S. spáchal sebevraždu, popisoval Andrej Babiš na Dominikánském náměstí uprostřed moravské metropole, že dopis mu dorazil z Brna.

Jemu osobně přišel také jeden dopis, v němž mu pisatel vyhrožoval, že jej zabije. „Pokud, Andreji, vyhrajete prezidentské volby, vezmu si flintu a vydám se na svůj poslední lov. Toho raka (rakovinu), co v sobě nosím, už stejně nepřemůžu, ale ještě se můžu pro svoje syny stát hrdinou a vnoučatům zajistit lepší budoucnost. Buď to prohrajete, nebo zemřete, anebo odstupte, a tím si zachráníte život, ale i čest. Je to jen na vás," přečetl Babiš dopis. Že by i jeho autorem byl David S., policie nezjistila.

VYDÁNO: MF DNES, 3. 2. 2023

Soud

Pelta: Jen jsem nezávazně žvanil

Bývalý šéf českého fotbalu Miroslav Pelta včera u soudu znovu popřel tvrzení, že ovlivňoval rozdělování sportovních dotací z ministerstva školství. Řekl, že v odposleších jen nezávazně „žvanil“. Soud mu původně uložil šest let vězení, odvolací senát ale trest zrušil. (iDNES.cz)

VYDÁNO: IDNES.CZ, 2. 2. 2023

Jen jsem nezávazně žvanil, řekl u soudu k odposlechům Pelta

2. února 2023 11:58, aktualizováno 14:16

Bývalý šéf českého fotbalu Miroslav Pelta ve čtvrtek u soudu znovu popřel tvrzení, že ovlivňoval rozdělování sportovních dotací z ministerstva školství. U soudu uvedl, že v odposleších jen nezávazně „žvanil". Pelta zdůraznil, že s žádným žadatelem o dotaci nejednal a s žádným si nedohadoval protislužbu.

Načítají se informace o videu...

Soud původně Peltovi uložil šestileté vězení, pětiletý zákaz činnosti ve vedení korporací a pětimilionový peněžitý trest. Odvolací senát ale verdikt zrušil, a proto se kauza řeší znovu.

Státní zástupce Ondřej Trčka tvrdí, že Pelta se přes svou milenku, tehdejší náměstkyni ministerstva Simonu Kratochvílovou, dostával v roce 2017 k zákulisním informacím o rozdílení dotací. Společně pak údajně proces rozdělování ovlivňovali ve prospěch nejen Fotbalové asociace ČR (FAČR), ale také lidí, s nimiž se Peltovi vyplatilo udržovat dobré vztahy.

Kratochvílová opět čelí obžalobě kvůli dotacím, Pelta k soudu nedorazil

Někdejší předseda FAČR k tomu ve čtvrtek u pražského městského soudu řekl, že jediným „pseudodůkazem" v jeho neprospěch jsou odposlechy z bytu na Senovážném náměstí, kde se scházel s Kratochvílovou. „Dával jsem jen komentář a postřehy k jednotlivým žadatelům. Kdo má jakou sílu. Já jsem třeba takhle mluvil, ale nemělo to následný kroky: tady to je mafiánka, tady to je Lojza. To je můj způsob komunikace," uvedl.

„My jsme nic reálnýho nedělali, já jsem akorát žvanil," pokračoval s tím, že denně míval ze sportovního prostředí stovky telefonátů. „Slibem nezarmoutíš," doplnil. „V tom sportu je to jako v politice. Musíte umět s lidma, abyste v tom proplouval. Premiér taky slíbí cokoliv," poznamenal.

Pelty se v soudní síni zastal i spoluobžalovaný Miroslav Jansta, šéf České unie sportu. „Pan Pelta, to je básník života! Vždyť všichni čekáme, co řekne," prohlásil. Dodal, že Peltovi často zavolá jen proto, aby se pobavil. „Říkám to proto, aby si přítomní novináři uvědomili, jaká fraška se tady hraje - stát mocí výkonnou není schopen nastavit pravidla a nás mocí soudní soudí za to, že jsme k tomu měli připomínky," dodal.

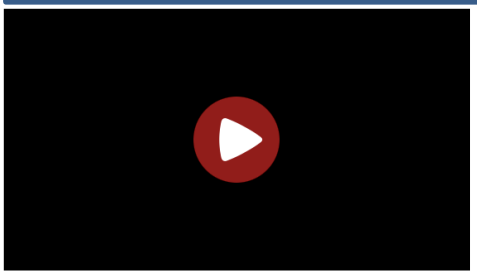

Načítají se informace o videu...

Popření podplacení voucherem

Pelta ve čtvrtek také popřel obvinění, že Kratochvílovou podplatil voucherem na zahraniční zájezd a poskytnutím bytu. Řekl, že jí chtěl jen pomoci. S Kratochvílovou shodně tvrdí, že žena mu za byt platila nájem, a to v hotovosti. „Říkal jsem si, že si holky nevedou špatně, protože chodily hezky oblečený," odpověděl na dotaz soudkyně, zda znal majetkové poměry Kratochvílové.

Obžaloba dále tvrdí, že Kratochvílová zajistila Peltově FAČR na úkor dalších žadatelů o dotace navýšení státní podpory o 19,8 milionu korun, a to za pomoci obžalovaného ředitele odboru sportu Zdeňka Břízy. Pelta to popírá, v tomto bodu ho v minulém hlavním líčení osvobodil i soud.

„Žil jsem v tom, že prostředky pro fotbal jsou výrazně větší, protože v tom byly nově i loterijní peníze. Jsme suverénně největší sport, máme největší členskou základnu," vypověděl ve čtvrtek fotbalový činovník s tím, že když se dozvěděl výši stanovené částky, nechápal, jak mohlo dojít k takovému propadu oproti pracovním materiálům. „Myslel jsem, že mě raní mrtvice. Začal jsem bejt agresivní," popsal. Odmítl ale, že by pak na někoho vyvíjel nátlak. „V žádném případě nedošlo k nějakému ovlivňování, jen jsem přišel říct paní Kratochvílové a panu Břízovi, že jsem v šoku," uvedl.

Městský soud v Praze začal znovu projednávat kauzu rozdělování sportovních dotací na ministerstvu školství. Mezi obviněnými je bývalý šéf českého fotbalu Miroslav Pelta či bývalá náměstkyně ministerstva Simona Kratochvílová. (30. ledna 2023)

Pelta tvrdí, že se původní částku určenou pro fotbal dozvěděl nikoliv z odposlouchávaného telefonátu od Kratochvílové, ale už dříve. U prvního hlavního líčení uváděl, že se tak stalo na zasedání Národní rady pro sport. Ve čtvrtek zmiňoval jako zdroj informace web ministerstva s tím, že si ale není jistý.

Někdejší fotbalový boss rovněž trvá na tom, že na informace k rozdělování dotací měl nárok už proto, že byl poradcem tehdejší ministryně Kateřiny Valachové (ČSSD). „Já jsem byl takovej mediátor těch vztahů," podotkl s tím, že „k nejužšímu vedení" ministerstva patřil už za předchůdců Valachové Josefa Dobeše (Věci veřejné) a Marcela Chládka (ČSSD).

Peltova milenka promluvila o kauze dotací. Lobbovat podle ní měl i Rychetský

Pracovněprávní vztah sice s ministerstvem neměl, ve čtvrtek ale řekl, že Valachová ho jako svého poradce představovala na poradách. K Valachové dále poznamenal, že na ministerstvo přišla s velkým elánem a že její silnou stránkou bylo to, že měla dobré kontakty na tehdejšího ministra financí Andreje Babiše (ANO).

Po svém zadržení v květnu 2017 strávil Pelta měsíc ve vazbě. Soud ho propustil poté, co rezignoval na svou funkci šéfa FAČR. Po dotační kauze rezignovala i Valachová, která má v trestním řízení postavení svědkyně.

VYDÁNO: MF DNES, 3. 2. 2023

Zájem o letní zážitky pro děti mnohde vzrostl

Nátřesk na táborech

Za týden letního tábora připlatí rodiče až 700 korun navíc. Oblíbené turnusy už teď hlásí plno.

Markéta Lankašová
reportérka MF DNES

Ještě než Pionýrská skupina Pavučina spustila online přihlašování na letní tábory, turnus Veroniky Cejpkové hlásil už více než z poloviny obsazeno. „Většinou se ozývali rodiče dětí, které s námi vyjely loni, případně v předchozích letech. Chtěli mít jistotu, že pro děti bude místo, protože kapacita je omezená. První rezervace přicházely hned po ukončení letní sezony, ty oficiální jsme měli už okolo Vánoc," líčí Cejpková, která s dětmi vyjíždí na dvoutýdenní pobyty na Vysočinu.

O posledním lednovém víkendu rozesílala přihlášky už vytipovaným rodičům. „Přednost u nás mají děti, které navštěvují oddíl po celý rok, ale přihlásit se mohou i další. Občas se místo uvolní i těsně před létem. Kapacity jsou turnus od turnusu různé, od tří desítek po šedesátku dětí," dodává.

Velký zájem o tábory hlásí organizátoři napříč celou republikou. A je prakticky jedno, jestli jde o pobytový zážitek „mimo civilizaci" nebo o příměstský tábor, který zajišťuje program jen přes den a z nějž děti odpoledne odcházejí domů.

Z 95 procent obsazeno

Například brněnské Středisko volného času Lužánky nabízí letní zábavu pro pět a půl tisíce dětí, za prvních deset dní se přihlásily téměř čtyři tisíce zájemců. Podle ředitele Jana Ondrouška vznikají i seznamy náhradníků. „Tábor Pokémoni má kapacitu osmnácti míst, přihlášených je třicet devět dětí. Velký zájem je také o příměstské tábory Vesmírná expedice, tematické s pirátky, techničkou, tvořením, deskovkami nebo legem. Z pobytových táborů jsou oblíbené ty pro rodiče s dětmi nebo sourozence," vyjmenovává Ondroušek.

Radost z léta Rezervace nejen na stanové tábory se letos rychle plní. Foto: Iveta Lhotská, MAFRA

Organizace Veselá věda kvůli zájmu nejen navýšila asi o třetinu počet vypsaných táborů, ale také spustila přihlašování dříve než v předchozích letech, a to už v půlce ledna. „I když jsou letní prázdniny ještě daleko, mnoho rodičů se nás už ptá na termíny příměstských i pobytových táborů. Dvanáct procent kapacity bylo již na konci ledna zaplněno. Ve srovnání s loňským rokem je zájem vyšší," shrnuje provozní ředitel Jaroslav Faltýn s tím, že Veselá věda pořádá 300 táborů pro šest tisíc dětí.

> I když jsou prázdniny ještě daleko, mnoho rodičů se nás už ptá na termíny táborů.

Nejnabitější jsou zřejmě tábory skautů, některých pionýrských skupin a sdružení YMCA, kam pravidelně jezdí zejména čtenové oddílů. „Zájem je jako každoročně vysoký, obsazenost naší šedesátky pobytových a dvacítky příměstských táborů je prakticky 95 procent. Děti jezdí na tábory opakovaně, jen malé procento míst nabízíme novým zájemcům," vypočítává Julie Bergerová z YMCA.

Zdražení o sedm stovek

Zájem rodičů poslat své ratolesti za letním dobrodružstvím většinou neochabne ani po pečlivějším prozkoumání přihlášek. Na nich uvedené sumy totiž opět překročily vyšší ceny zavedené už loni.

Týden pobytového tábora vyjde někde až na devět tisíc korun, toho příměstského až na čtyři tisíce. Nutno podotknout, že pobytové tábory jsou častěji dvou- až třítýdenní. A vždy záleží, jak specifickou náplň si rodiče pro své děti vyberou.

Do zdražování se propisují podobné položky, které zvedaly ceny za letní radovánky už loni - inflací zdražené potraviny, vyšší náklady na energie a jízdné či pohonné hmoty.

„Tábor je taková větší domácnost. A stejně jako vzrostly náklady na provoz domácností, podobné je to i u tábora. Oproti loňsku o 10 až 15 procent, tedy o 500 až 700 korun na týden," uvádí šéf Asociace dětské rekreace Miroslav Topinka, jehož CK Topinka pořádá dobrodružné prázdninové programy v Česku i zahraničí pro sedm tisíc dětí.

Do patnácti procent se pohybuje zdražení i u jejich konkurence, a to třeba i kvůli odměnám pro lektory nebo pomůckám pro děti. Podle Faltýna z Veselé vědy mírně rostou i ceny nájmů, například ve školách, kam děti míří na příměstské tábory.

„Rada škol a jejich zřizovatelů chápe, že naše tábory tvoří smysluplnou náplň volného času dětí a v dané kvalitě je i díky nim bohatší vzdělávací nabídka. Nájmy proto zvyšují minimálně, ne tak, jako pro komerční aktivity," oceňuje.

Dárci pomáhají

Dobrou zprávu si pro sociálně slabé rodiny přichystal Junák - český skaut. „Děti z rodin s tíživou ekonomickou situací budeme moci díky dárcům podpořit a poplatek jim snížit, případně zcela odpustit. Jako organizace jsme totiž na situaci zareagovali finančním programem Dostupný skauting, na který se nám podařilo během prosince vybrat 600 tisíc korun v dárcovské výzvě. Díky tomu budeme moci kluky a holky podpořit v účasti na výpravách i táborech i v nákupu potřebného vybavení," podotýká mluvčí Junáka Barbora Trojak.

Zvýhodněné ceny pro sourozence nabízejí pionýrské skupiny. I Pionýr ale letní tábory pro až 15 tisíc dětí zdraží. Podle předsedkyně Dariny Zdráhalové asi o 200 korun.

VYDÁNO: IDNES.CZ, 4. 2. 2023

Markéta Lankašová
4. února 2023 19:00

Za týden letního tábora si v letošním roce rodiče připlatí až 700 korun navíc. Navzdory tomu už některé z oblíbených turnusů hlásí plno. Nejnabitější jsou zřejmě tábory skautů, některých pionýrských skupin a sdružení YMCA, kam pravidelně jezdí zejména členové oddílů.

Ještě než Pionýrská skupina Pavučina spustila online přihlašování na letní tábory, turnus Veroniky Cejpkové hlásil už více než z poloviny obsazeno. „Většinou se ozývali rodiče dětí, které s námi vyjely loni, případně v předchozích letech. Chtěli mít jistotu, že pro děti bude místo, protože kapacita je omezená. První rezervace přicházely hned po ukončení letní sezony, ty oficiální jsme měli už okolo Vánoc," líčí Cejpková, která s dětmi vyjíždí na dvoutýdenní pobyty na Vysočinu.

> Týden pobytového tábora vyjde někde až na devět tisíc korun, toho příměstského až na čtyři tisíce.

O posledním lednovém víkendu rozesílala přihlášky už vytipovaným rodičům. „Přednost u nás mají děti, které navštěvují oddíl po celý rok, ale přihlásit se mohou i další. Občas se místo uvolní i těsně před létem. Kapacity jsou turnus od turnusu různé, od tří desítek po šedesátku dětí," dodává.

Velký zájem o tábory hlásí organizátoři napříč celou republikou. A je prakticky jedno, jestli jde o pobytový zážitek „mimo civilizaci" nebo o příměstský tábor, který zajišťuje program jen přes den a z nějž děti odpoledne odcházejí domů.

Z 95 procent obsazeno

Například brněnské Středisko volného času Lužánky nabízí letní zábavu pro pět a půl tisíce dětí, za prvních deset dní se přihlásily téměř čtyři tisíce zájemců. Podle ředitele Jana Ondrouška vznikají i seznamy náhradníků. „Tábor Pokémoni má kapacitu osmnácti míst, přihlášených je třicet devět dětí. Velký zájem je také o příměstské tábory Vesmírná expedice, tematické s piráty, technikou, tvořením, deskovkami nebo legem. Z pobytových táborů jsou oblíbené ty pro rodiče s dětmi nebo sourozence," vyjmenovává Ondroušek.

Organizace Veselá věda kvůli zájmu nejen navýšila asi o třetinu počet vypsaných táborů, ale také spustila přihlašování dříve než v předchozích letech, a to už v půlce ledna. „I když jsou letní prázdniny ještě daleko, mnoho rodičů se nás už ptá na termíny příměstských i pobytových táborů. Dvanáct procent kapacity bylo již na konci ledna zaplněno. Ve srovnání s loňským rokem je zájem vyšší," shrnuje provozní ředitel Jaroslav Faltýn s tím, že Veselá věda pořádá 300 táborů pro šest tisíc dětí.

Nejnabitější jsou zřejmě tábory skautů, některých pionýrských skupin a sdružení YMCA, kam pravidelně jezdí zejména členové oddílů. „Zájem je jako každoročně vysoký, obsazenost naší šedesátky pobytových a dvacítky příměstských táborů je prakticky 95 procent. Děti jezdí na tábory opakovaně, jen malé procento míst nabízíme novým zájemcům," vypočítává Julie Bergerová z YMCA.

Zdražení o sedm stovek

Zájem rodičů poslat své ratolesti za letním dobrodružstvím většinou neochabne ani po pečlivějším prozkoumání přihlášek. Na nich uvedené sumy totiž opět překročily vyšší ceny zavedené už loni.

Týden pobytového tábora vyjde někde až na devět tisíc korun, toho příměstského až na čtyři tisíce. Nutno podotknout, že pobytové tábory jsou častěji dvou- až třítýdenní. A vždy záleží, jak specifickou náplň si rodiče pro své děti vyberou.

Do zdražování se propisují podobné položky, které zvedaly ceny za letní radovánky už loni – inflací zdražené potraviny, vyšší náklady na energie a jízdné či pohonné hmoty.

„Tábor je taková větší domácnost. A stejně jako vzrostly náklady na provoz domácnosti, podobné je to i u tábora. Oproti loňsku o 10 až 15 procent, tedy o 500 až 700 korun na týden," uvádí šéf Asociace dětské rekreace Miroslav Topinka, jehož CK Topinka pořádá dobrodružné prázdninové programy v Česku i zahraničí pro sedm tisíc dětí.

Do patnácti procent se pohybuje zdražení i u jejich konkurence, a to třeba i kvůli odměnám pro lektory nebo pomůckám pro děti. Podle Faltýna z Veselé vědy mírně rostou i ceny nájmů, například ve školách, kam děti míří na příměstské tábory.

„Řada škol a jejich zřizovatelů chápe, že naše tábory tvoří smysluplnou náplň volného času dětí a v dané lokalitě je i díky nim bohatší vzdělávací nabídka. Nájmy proto zvyšují minimálně, ne tak, jako pro komerční aktivity," oceňuje.

Dárci pomáhají

Dobrou zprávu si pro sociálně slabé rodiny přichystal Junák – český skaut. „Děti z rodin s tíživou ekonomickou situací budeme moci díky dárcům podpořit a poplatek jim snížit, případně zcela odpustit. Jako organizace jsme totiž na situaci zareagovali finančním programem Dostupný skauting, na který se nám podařilo během prosince vybrat 600 tisíc korun v dárcovské výzvě. Díky tomu budeme moci kluky a holky podpořit v účasti na výpravách i táborech i v nákupu potřebného vybavení," podotýká mluvčí Junáka Barbora Trojak.

Zvýhodněné ceny pro sourozence nabízejí pionýrské skupiny. I Pionýr ale letní tábory pro až 15 tisíc dětí zdraží. Podle předsedkyně Dariny Zdráhalové asi o 200 korun.

VYDÁNO: MF DNES, 3. 2. 2023

Mrázkova vražda měla být na kameře

Bývalý elitní vyšetřovatel Karel Tichý zná české podsvětí jako málokdo jiný. Řešil i vraždu kmotra Františka Mrázka.

Od Mrázkovy vraždy uběhlo už sedmnáct let. Je pravda, že jste ho v den jeho smrti sledovali?
To je fakt. Ale v době vraždy jsme u toho už nebyli.

Proč jste v akci nepokračovali až do večera?
Protože nás stáhli. Asi dva měsíce před Mrázkovou smrtí za námi přišli lidi z BIS, se kterými jsme v dobré víře spolupracovali. Měli informaci, že Mrázek bude v hotelu Esplanade, že tam mají mít nějaké schůzky. Lidé z BIS nebyli schopni to „obsadit“, tak nás poprosili, jestli to můžeme ohlídat. To byla běžná věc, takto jsme fungovali často. Poslal jsem tam lidi, měli jsme tam naši malou sledku, auto s kamerou, kluci se střídali a monitorovali schůzky - kdo přišel, čím přijel, jak dlouho tam byl. Informace jsme průběžně posílali na BIS.

Jak dlouho celá akce trvala?
Zhruba od oběda. Někdy kolem čtvrté hodiny nám poděkovali s tím, že je to skvělý úspěch. Přemlouval jsem je, že můžeme pokračovat - bylo to docela zajímavé, nikdo o nás nevěděl. Ale přesvědčili nás, abychom to ukončili. Nevěděl jsem, jestli nemají nějakou další akci, nechtěl jsem jim to narušovat. Tak jsme uposlechli.

Osobně jste byl v tu dobu na místě?
Nebyl. Zavolal mi Pavel Přibyl, pravá ruka Grosse (někdejší ministr vnitra a expremiér, pozn. red.). Chtěl, abych za ním dojel do Strašnic. Akce u Mrázka běžela, tak jsem jel. Seděli jsme na benzině, povídali si u kafe, ale účel schůzky jsem nepochopil. Do toho mi zavolali z BIS, abychom tu akci skončili, že jim to stačí. Svoje lidi jsem odvolal. Přibyl byl nervózní a utekl.

Mrázkovi na dohled Vyšetřovatel Tichý. Foto: P. Kozlík, MAFRA

K čemu tedy ta schůzka byla?
Vůbec, ale vůbec jsem to nepochopil. Jel jsem rovnou na vrchní státní zastupitelství, kde jsem se dozvěděl, že zabili Mrázka. Zavolal jsem na BIS, aby zašli do Eltoda (budova sousedící se sídlem Mrázkovy společnosti v pražské Durychově ulici, pozn. red.), kam BIS před vraždou nainstalovala techniku, která mířila přímo do zámečku, kde jej zabili.

Vstup do Mrázkovy firmy jste monitorovali jak dlouho?
Tak tři měsíce, každý den. Tak jsem jim volal, aby stáhli kameru, že tam bude všechno vidět. Druhý den mi řekli, že zrovna ten den nefungovalo nahrávání.

Věříte tomu?
Snad si nemyslíte, že tomu věřím.

Celý rozhovor na iDNES.cz

VYDÁNO: IDNES.CZ, 3. 2. 2023

Premium

Kriminalista Karel Tichý: Jestli se Radovan Krejčíř vrátí, budu první mrtvý

Fotogalerie +4

Miroslava Sloupová, Václav Janouš
3. února 2023

Podle Karla Tichého už dříve Radovan Krejčíř vyslal signál, že chce zpátky do Česka. A byl za to ochotný vysvětlit spoustu případů a jmen – Šebestu, Mrázka, Konečného, Lhotského, Union Banku nebo Čepro. Legendární kriminalista, který vyšetřoval i případ mafiánského bosse Františka Mrázka, by se však v tom případě obával o život.

Od vraždy Františka Mrázka uběhlo už sedmnáct let. Je pravda, že jste ho v den jeho vraždy sledovali?
To je fakt. Ale v době vraždy jsme u toho už nebyli.

Proč jste v akci nepokračovali až do večera?
Protože nás stáhli. Asi dva měsíce před Mrázkovou smrtí za námi přišli lidi z BIS, se kterými jsme v dobré víře spolupracovali. Měli informaci, že Mrázek bude v hotelu Esplanade, že tam mají mít nějaké schůzky. Lidé z BIS nebyli schopni to „obsadit“, tak nás poprosili, jestli to můžeme ohlídat. To byla běžná věc, takto jsme fungovali často. Poslal jsem tam lidi, měli jsme tam naši malou sledku, auto s kamerou, kluci se střídali a monitorovali schůzky – kdo přišel, čím přijel, jak dlouho tam byl. Informace jsme průběžně posílali na BIS.

> Dovedu si představit táborák, kde sedí dvanáct měšíčků, ale jsou to Krejčíř, Pitr, Lang, Randák, politici, Babiš – a říkají si, že už je Mrázek štve a je nebezpečný.

Jak dlouho tedy celá akce trvala?
Zhruba od oběda. A někdy kolem čtvrté hodiny nám poděkovali s tím, že je to skvělý úspěch. Přemlouval jsem je, že můžeme pokračovat – bylo to docela zajímavé a nikdo o nás nevěděl. Ale přesvědčili nás, abychom to ukončili. Nevěděl jsem, jestli nemají nějakou další akci, nechtěl jsem jim to narušovat. Tak jsme uposlechli.

Vy osobně jste byl v tu dobu na místě?
Nebyl. Zavolal mi Pavel Přibyl, pravá ruka Grosse (*Stanislav Gross, někdejší ministr vnitra a expremiér, pozn. red.*). Chtěl, abych za ním dojel do Strašnic. Akce u Mrázka běžela, tak jsem jel. Seděli jsme na benzině, povídali jsme si u kafe, ale účel schůzky jsem nepochopil. Do toho mi zavolali z BIS, abychom tu akci skončili, že jim to stačí. Svoje lidi jsem odvolal. Přibyl byl nervózní a utekl.

K čemu tedy ta schůzka byla?
Vůbec, ale vůbec jsem to nepochopil. Jel jsem rovnou na vrchní státní zastupitelství, kde jsem se dozvěděl, že zabili Mrázka. Zavolal jsem na BIS, aby zašli do Eltoda (*kancelářská budova sousedící se sídlem Mrázkovy společnosti v Durychově ulici v pražské části Lhotka, pozn. red.*), kam BIS dva měsíce před vraždou nainstalovala techniku, která mířila přímo do zámečku, kde jej zabili.

Machři, co zastavili zlo. Kdo byli detektivové, kteří likvidovali českou mafii

Vstup do Mrázkovy firmy jste monitorovali jak dlouho?
Tak tři měsíce, fungovalo to každý den. Tak jsem jim volal a říkal jsem jim, aby stáhli kameru, že tam bude všechno vidět. Druhý den mi řekli, že zrovna ten den nefungovalo nahrávání.

Věříte tomu?
Snad si nemyslíte, že tomu věřím.

Do té doby jste záznamy vždycky viděl?
BIS záběry měla, ale nám to nedali, to byla jejich akce. Ale nikdy mi neříkali, že by to nefungovalo.

Myslíte si tedy, že existuje videozáznam?
Ano, myslím. Nebo minimálně existoval.

Vražda kvůli Setuze

Znovu se otevírá verze, že kmotr Mrázek byl zabit kvůli prodeji společnosti Setuza.
To tvrdím od samého začátku. Mrázka chtěli ze Setuzy vyšachovat Krejčíř a Pitr. Mrázek najednou otočil a chtěl s námi spolupracovat. Začal nám pozvolna dávat věci ze svého archivu.

Proč to dělal?
Jednak se začal bát Krejčíře, protože věděl, že mu přetahuje Pitra. A už neměl prachy. Chtěl udělat tlustou čáru za svým životem a začít nový. Tohle vycítil Pitr a přeskočil ke Krejčířovi. V jeho domě mu řekl, že chce dělat s ním. Že když se dají dohromady, totálně všechno ovládnou. Dal si však podmínku, že ho musí zbavit Mrázka, protože ten by ho jinak nechal zabít.

Kmotr František Mrázek na oslavě podniku Setuza, který se konal v červenci roku 2002 v Karlových Varech.

V roce 2005 uprchl Radovan Krejčíř českým policistům záchodovým okénkem své vily přímo ve chvíli, kdy ho zatýkali.

V úvodu jste zmínil schůzku s šéfem sekretariátu Stanislava Grosse. Nebyla ve hře i verze, že se Mrázka chtěli zbavit vysoce postavení politici, kteří se mohli bát informací v Mrázkově archivu?
Zájmů se sešlo několik. U prodeje Setuzy byli Krejčíř, Pitr, sociální demokraté nebo i Babiš a tajné služby. Dovedu si představit táborák, kde sedí dvanáct měšíčků, ale jsou to Krejčíř, Pitr, Lang, Randák, politici, Babiš – a říkají si, že už je Mrázek štve a je nebezpečný. Ale nikdo z nich nevěděl, že se Mrázek rozhodl prodat Setuzu Pitrovi. Podle všech indicií, co jsme posbírali, byl motiv číslo jedna Setuza.

Má den, kdy ho zabili, nějakou souvislost s prodejem Setuzy?
Myslíme si, že ano. Některé schůzky se mohly týkat přímo toho – zpátky v republice byl dokonce už i Pitr, který předtím odjel do Švýcarska.

Stopy vedou na Slovensko

Podle našich informací nyní policie pracuje s verzí, že zabíjel nájemný slovenský vrah. Byli jste mu na stopě i vy?
To zjistila mordparta. Byli to lidi, kteří sahali až k dalšímu mafiánovi Antonínu Bělovi. Ten směr byl správný. Vazby na Slovensko byly dlouhodobé. Vždyť dokonce i Krejčíř, když utekl ze země, utíkal přes Slovensko.

Karel Tichý

- Před rokem 1989 pracoval u kriminálky, po revoluci řídil na protikorupční službě takzvanou operativu (*sběr informací, pozn. red.*).
- Pracoval na kauzách Mrázek či Krejčíř, zatýkal někdejšího šéfa televize Nova Železného, jeho informace v devadesátých letech napomohly k vypovězení komunistické organizace novinářů MON ze země.
- V roce 2000 založil spis Krakatice, který obsahuje informace o organizaci Františka Mrázka a jeho kontaktech na politiky.
- V roce 2021 vydal knihu *Lovec mafiánů*: Příběh jednoho policajta - *Karel Tichý*.

Myslíte, že by Krejčíř byl ochotný dnes k vraždě Mrázka mluvit?
Tohle by mohla být cesta. Strávil jsem s vyšetřovateli týmu Tempus celý den a všechno jim vysvětlil. Řekl jsem jim, co všechno je potřeba udělat a co bych dělal já. Zažádal bych hlavně o výslech Krejčíře v JAR. Kolegům jsem i řekl, na co by se měli ptát. Krejčíř už dříve dokonce vyslal signál, že chce zpátky do Čech. A byl za to ochotný vysvětlit spoustu případů a jmen – Šebestu, Mrázka, Konečného, Lhotského, Union Banku, Čepro. Něco by říct musel – i když by se tím pak Tempus musel probrat, protože by tam byla spousta lží, manipulací. Ale jejich vedení to smetlo ze stolu.

A tohle je podle vás jediný způsob, jak mimo jiné vraždu kmotra Mrázka objasnit?
„Káčko" chtěl mluvit ještě tady. Chtěl, abychom za ním poslali státního zástupce Tryznu. Ten řekl, že nemá čas, a prodlužoval to tak dlouho, až Káčko řekl, ať za ním nikdo nechodí. Mluvit s ním v JAR tak je jediná cesta. Krejčíř by to řekl, on neměl co ztratit. Aby se sám zachránil, tak by musel něco říct. A řekl by takových věcí! Tak proč tam už dávno nejeli?

Netflix chce natočit dokument o Krejčířovi. Podnikatel už podepsal smlouvu

Aktuálně je ve hře návrat Radovana Krejčíře z Jihoafrické republiky. Co by se stalo, kdyby se vrátil?
Kdyby se vrátil, tak by se do tří let dostal ven z vězení, protože dostane všechny známé i neznámé druhy rakoviny a obrátí se na správné lidi. V JAR dostal trest odnětí svobody 35 let, takový trest u nás není. A nedej bůh, kdyby ho třeba prezident omilostnil s vysvětlením, že už roky žije spořádaným rodinným životem. Je to všechno jenom o penězích.

Bojíte se?
Když Krejčíř utekl, byl jsem z toho tenkrát na mrtvici. Dnes jsem rád. Kdyby neutekl, tak už tu dávno nejsem. On řekl, že jsem mu „ukradl" jeho miliardy a že jsem to největší zlo, které kdy potkal. Jestli se Káčko vrátí, budu první mrtvý.

VYDÁNO: MF DNES, 3. 2. 2023

Učitelé: Dětem teď budeme i trhat zuby?

Tomáš Matoušek
redaktor iDNES.cz

Důležitá prevence Hodně dětí nechodí k zubaři tak často, jak by měly. Ilustrační foto: Shutterstock

Návrh šéfa zubařů Romana Šmuclera, aby učitelé kontrolovali žákům ve škole chrup, vzbudil u některých kantorů rozpaky, jiní se mu vysmáli. Jízlivě se ptají, jestli by rovnou neměli zkažené zuby trhat. Odborníci se však shodují, že by tuto agendu měli vykonávat primárně dentisté, případně v určité míře učitelé, ale ne na úkor volného času.

„Není den, kdy by mi ve škole neplakalo dítě, protože ho bolí zub. Jsem tak zoufalá, že jsem dětem slíbila, že si dám do šupliku kleště. A když už děláme úplně všechno, tak klidně i zubaře," uvedla naštvaně učitelka Kateřina Pozdechová na Facebooku. Pedagogů, kteří si z návrhu utahovali a nabízeli, že pokud jim ředitelé škol přidají peníze, začnou dělat i extrakce, bylo více.

Za pravdu Pozdechové dala i učitelka angličtiny z Lázní Bělohrad Pavlína Štěpánková. „Kontroly zdravotního stavu nám nepřísluší. Natož kontrola zubů. Myslím, že když už jsme studovali určitý obor, měli bychom se mu věnovat a svému oboru by se zase měli věnovat zubaři."

Dopálila, že ani za covidu-19 kantoři nedělali dětem stěry kvůli testování sami, ale předváděli jim, jak na to. „Jeden špatný pohyb a snadno může dojít ke zranění, je to velmi tenký led," přitvrdila.

Obě pedagožky ve svých výjádřeních reagují na slova šéfa stomatologů Romana Šmuclera, který v rozhovoru pro Lidovky.cz zmínil, že by učitelé mohli dětem kontrolovat chrup. Učitelé by podle Šmuclera ke kontrole chrupů mohli využívat i speciální přístroje, se kterými údajně pracují v pilotním projektu zubaři v Braniborsku. Pokud by nalili problém, dítě by šlo k dentistovi.

Šmucler se podle svých slov snaží návrhem reagovat na skutečnost, že mnoho dětí školou povinných nechodí k dentistovi, přestože by to potřebovaly. Takto by podle něj byly alespoň pod dohledem a mohlo by se předejít zdravotním komplikacím.

Ministerstvo je proti

Šmuclerův výstřel od boku se nelíbí ani vedení ministerstva školství. Mluvčí resortu Aneta Lednová uvedla, že učitelé jsou primárně kvalifikovaní k co nejlepšímu vzdělávání žáků, což po nich jak ministerstvo školství, tak společnost požadují. „Odmítáme, že by jejich povinností bylo provádět ošetřovatelské výkony, o kterých hovořil pan Šmucler," zdůraznila mluvčí.

> Přijde mi absurdní, že by učitelé dělali preventivní zubařské prohlídky.

Pokud by se podle ní Šmucler se svým nápadem obrátil na ministerstvo zdravotnictví, „pak ani to bez součinnosti s ministerstvem školství nemůže nic takového učitelům nařídit".

Že by učitelé začali dětem kontrolovat chrup, to si podobně jako Lednová neumí představit ani předseda spolku Pedagogická komora Radek Šárközi. Upozorňuje, že učitelé nejsou oprávnění dětem ani prohlédnout vlasy, jestli nemají vši.

„Přijde mi absurdní, že by dělali preventivní zubařské prohlídky," říká. Přidává navíc příklad ze svého života, podle nějž i jemu samotnému zubař dělá nejprve rentgen a pak řeší případné kazy.

Se školou k zubaři?

Nicméně jednou z cest by podle Šárközího bylo, kdyby školy chodily na preventivní prohlídky k zubaři do ordinací.

„Kdyby učitelé měli platy stejné, jako mají lékaři, možná by někteří začali uvažovat o tom, že si zubařské vzdělání doplní," dodal.

Šmucler na nedávné tiskové konferenci zdůrazňoval, že zubařů je v českém zdravotnictví dostatek. Praxe lidí například z Ostravska, Českobudějovicka či odjinud však hovoří o něčem jiném. Toho si je vědom i místopředseda Učitelské platformy Michal Kaderka, kterému nápad šéfa stomatologů smysl dává.

„Tím, že stárne společnost a některé profese budou nedostatkové, není to špatný koncept. Propojíte sféru zdraví se školou, když tam děti chodí. Víme, že ne všichni rodiče posílají své děti k zubaři," uvedl.

„V budoucnosti navíc zubařů bude ještě méně, tak mám pochopení pro to, že se hledá nestandardní řešení," dodal.

„Neházet všechno na školy"

Za špatnou by danou myšlenku považoval Kaderka ve chvíli, kdyby se veškerá agenda zubní prevence přesunula na učitele. A počet hodin, které musí týdně odučit, by jim současně nebyl pokrácen.

Učitelé podle něj mají už tak hromadu povinností a novou péči o dětský chrup by museli vykonávat po školeních ještě nad rámec svých dosavadních úkolů. „Proti tomu by se školy vzbouřily a bylo by to správně," míní.

„Stát by si neměl navyknout na to, že cokoliv, co se týká dětí, se bude řešit přes školy, ale nikoho nebude zajímat, jestli na to mají personál, je také nutné říct, že je i nedostatek učitelů," zdůraznil.

Jemu osobně přišel také jeden dopis, v němž mu pisatel vyhrožoval, že jej zabije. „Pokud, Andreji, vybíráte prezidentské volby, vezmu si flintu a vydám se na svůj poslední lov. Toho raka (rakovinu), co v sobě nosím, už stejně nepřemůžu, ale ještě se můžu pro svoje syny stát hrdinou a vnoučatům zajistit lepší budoucnost. Buď to probíráte, nebo zemřete, anebo odstupte, a tím si zachráníte život, ale i čest. Je to jen na vás," přečetl Babiš dopis. Že by i jeho autorem byl David S., policie nezjistila.

Premium

Nemáme dětem rovnou zuby i rvát? ptají se jízlivě. Šmucler naštval učitele

Tomáš Matoušek
2. února 2023 10:30

Návrh šéfa zubařů Romana Šmuclera, aby učitelé kontrolovali žákům ve škole chrup, vzbudil u některých kantorů rozpaky, jiní se mu vysmáli. Jízlivě se ptají, jestli by rovnou neměli zkažené zuby trhat. Odborníci se však shodují, že by tuto agendu měli vykonávat primárně dentisté, případně v určité míře učitelé, ale ne na úkor svého volného času.

„Není den, kdy by mi ve škole neplakalo dítě, protože ho bolí zub. Jsem tak zoufalá, že jsem dětem slíbila, že si dám do šuplíku kleště. A když už děláme úplně všechno, tak klidně i zubaře," přiznala naštvaně učitelka Kateřina Pozdechová na Facebooku. Pedagogů, kteří si z návrhu utahovali, a nabízeli, že pokud jim ředitelé škol přidají peníze, začnou dělat i extrakce, bylo více.

> Na nedávné tiskové konferenci Šmucler sdělil, že zubařů je v českém zdravotnictví dostatek. Ale praxe lidí například hovoří o jiné skutečnosti.

Za pravdu Pozdechové pro iDNES.cz dala i učitelka angličtiny z Lázní Bělohrad Pavlína Štěpánková. „Kontroly zdravotního stavu nám nepřísluší. Natož kontrola zubů. Myslím, že když už jsme studovali určitý obor, měli bychom se mu věnovat a svému oboru by se zase měli věnovat zubaři."

Doplnila, že ani za covidu-19 dětem kantoři nedělali stěr, ale prováděli je postupem. „Jeden špatný pohyb a snadno může dojít ke zranění, je to velmi tenký led," přiznává.

Balaš by nesmyslný návrh zarazil

Obě pedagožky ve svých vyjádření reagují na slova šéfa stomatologů Romana Šmuclera, který v rozhovoru pro Lidovky.cz zmínil, že by učitelé mohli dětem kontrolovat chrup. V případě, že by jim pomocí speciálního přístroje, který údajně využívají i v pilotním projektu zubaři v Braniborsku, našli problém, šlo by dítě k dentistovi.

Šmucler se tak snaží reagovat na skutečnost, že mnoho dětí školou povinných nechodí k dentistovi, přestože je to podle něj potřeba. Takto by alespoň byly pod dohledem a mohlo se předejít zdravotním komplikacím, míní.

Měli by učitelé kontrolovat dětem zuby?
celkem hlasů: **1228**

ⓘ HLASOVÁNÍ SKONČILO
Čtenáři hlasovali do 0:00 0:00:00. Anketa je uzavřena.

Ne
95 % (1172 hlasů)

Ano
4 % (45 hlasů)

Nevím
1 % (11 hlasů)

Jenže výstřel od boku se nelíbí ani vedení ministerstva školství. Mluvčí rezortu Aneta Lednová uvedla, že učitelé jsou primárně kvalifikovaní k co nejlepšímu vzdělávání žáků, což po nich jak ministerstvo školství, tak společnost požaduje. „Odmítáme, že by jejich povinností bylo provádět ošetřovatelské výkony, o kterých hovořil pan Šmucler," zmínila mluvčí.

Sdělila ještě, že pokud by se Šmucler s tímto nápadem obrátil na ministerstvo zdravotnictví, „pak ani to bez součinnosti s ministerstvem školství nemůže nic takového učitelům nařídit".

Dentistu v Česku nemá 600 tisíc lidí. Zubařů je dost, tvrdí Šmucler

Stejně jako Lednová si to neumí představit ani předseda spolku Pedagogická komora Radek Sárközi. Upozorňuje, že učitelé nejsou oprávnění dětem ani prohlédnout vlasy, jestli nemají vši. „Přijde mi absurdní, že by dělali preventivní zubařské prohlídky," říká. Přidává navíc příklad ze svého života, podle nějž i jemu samotnému zubař dělá nejprve rentgen a pak řeší případné kazy.

Nicméně jednou z cest by podle něj bylo, kdyby školy chodily na preventivní prohlídky k zubaři do ordinací. „Kdyby učitelé měli platy stejné jako mají lékaři, možná by někteří začali uvažovat o tom, že si zubařské vzdělání doplní."

„Zubařů bude málo, suplovat je dává smysl"

Na nedávné tiskové konferenci přitom Šmucler sdělil, že zubařů je v českém zdravotnictví dostatek. Praxe lidí například z Ostravska či Českobudějovicka však hovoří o jiné skutečnosti. Té si je vědom i místopředseda Učitelské platformy Michal Kaderka, kterému nápad šéfa stomatologů smysl dává.
„Tím, že stárne společnost a některé profese budou nedostatkové, není to špatný koncept. Propojíte sféru zdraví se školou, když tam děti chodí. Víme, že ne všichni rodiče posílají své děti k zubaři. V budoucnosti navíc zubařů bude ještě méně, tak mám pochopení pro to, že se hledá nestandardní řešení," hodnotí Kaderka.

Jako špatnou by danou myšlenku považoval ve chvíli, kdyby se veškerá tato agenda přesunula na učitele. Počet hodin, které musí týdně odučit, by jim však současně nebyl pokrácen. Krok obhajuje tím, že už tak mají učitelé hromadu povinností a tuto práci by museli vykonávat po školeních ještě nad rámec svých úkolů. „Proti tomu by se školy vzbouřily a bylo by to správně," míní.

Zájem o učitelství roste, některé obory ale chybí. Experti navrhují stipendia

„Stát by si neměl navyknout na to, že cokoliv, co se týká dětí, se bude řešit přes školy, ale nikoho nebude zajímat, jestli na to mají personál. Je také nutné říct, že je i nedostatek učitelů," doplňuje.

VYDÁNO: MF DNES, 11. 2. 2023

Boj gynekologů a porodních asistentek

Ivana Lesková
reportérka MF DNES

Mezi gynekology a částí rodiček i porodních asistentek vypukl spor, který bude řešit ministerstvo zdravotnictví.

V poslední době přibývalo žen, které před nebo po porodu žádaly po lékařích poukazy na ošetření porodními asistentkami v domácím prostředí na účet zdravotní pojišťovny. Ženy mají nárok na jednu bezplatnou návštěvu v těhotenství a až tři v šestinedělí, pokud je indikuje lékař. Jinak si péči platí samy.

Výbor České gynekologické a porodnické společnosti ale napsal ambulantním gynekologům dopis, ve kterém je vyzval, aby návštěvy porodních asistentek rodičkám nepředepisovali. Podle lékařů jde o přežitek a plýtvání veřejnými penězi.

Proti tomu teď protestují rodičky, které o službu stojí, i porodní asistentky, které ji poskytují. Podle nich je ošetření v domácím prostředí prospěšné pro matky i děti.

„Plošnou výzvu gynekologům, aby nepředepisovali rodičkám péči porodních asistentek, nepovažujeme za vhodnou, zvlášť když nekoresponduje s platnými předpisy," řekl mluvčí ministerstva Ondřej Jakob. Pokračování na str. 5

Péče doma Porodní asistentka Martina Suchardová kontroluje novorozence i matku v jejich domácím prostředí. Foto: Pavlína Martin Photography

Boj o domácí služby porodních asistentek

Odborná společnost vyzvala gynekology, ať rodičkám nevystavují poukaz na domácí ošetření porodní asistentkou. Vypukl spor.

Ivana Lesková
reportérka
MF DNES

Pokračování ze str. 1

S argumenty lékařů nesouhlasí ženy, které si přejí návštěvu porodních asistentek doma, ale nemají na ni peníze, ani porodní asistentky, které docházejí do domácností.

„V Česku navštěvovaly porodní asistentky těhotné ženy a šestinedělky až do konce devadesátých let. Útlum nastal po privatizaci gynekologických ordinací. Lékaři nejdříve zrušili terénní porodní asistentky a dnes už v řadě ordinací nepracují žádné, ale jen všeobecné sestry. V sazebníku výkon zůstal, ale v praxi je problém. Lékaři totiž rozhodují, zda naši péči indikují, nebo ne," popisuje porodní asistentka z Libereckа Martina Suchardová.

Patří ke komunitním porodním asistentkám, které nemají žádný úvazek v nemocnici, ale zaměřují se na domácí péči. Mohou vyšetřit ženu i novorozence. Kvůli zájmu žen o jejich služby s nimi nyní častěji uzavírají smlouvy zdravotní pojišťovny. Martina Suchardová už má smlouvy téměř se všemi.

„Loni jsem měla v péči asi 80 žen, z toho třicet mělo poukaz na pojišťovnu. Zájem o tyto služby roste. Přibývalo gynekologů, kteří rodičkám žádanky vypisovali, ale teď je odmítají," říká Suchardová.

Návrat do minulosti?

Předseda výboru České gynekologické a porodnické společnosti Vladimír Dvořák napsal ambulantním gynekologům, že k návštěvě porodních asistentek u těhotných či žen po porodu v domácím prostředí nevidí jakoukoli medicínskou indikaci.

„Tato péče byla smysluplná v polovině minulého století, do dnešní doby nepatří. Pokud chce žena konzultaci či péči od porodní asistentky, může ji vyhledat v ambulantním či lůžkovém zařízení. Síť těchto pracovišť je v Česku dostatečně hustá. Vyšetření a péči je možno ve zdravotnických zařízeních poskytnout komplexněji a bezpečněji než doma," uvedl mimo jiné.

Poskytovat péči v domácím prostředí všem gravidním a ženám po porodu by podle něj nebylo ani technicky realizovatelné a přineslo by to naprosto zbytečné plýtvání veřejnými prostředky. „Gynekolog rozhodně není povinen dát těhotné ženě či ženě po porodu žádanku na vyšetření (návštěvu), které nepovažuje za indikované," napsal Dvořák jménem výboru společnosti.

Dopis rozčílil ty rodičky, které službu někdy využily nebo využít plánovaly. Rozhořčeně o něm diskutují na sociálních sítích.

„Měla jsem návštěvu porodní asistentky po porodu dvou ze svých tří dětí. A můžu říci, že i vzhledem k císařskému řezu to bylo skvělé. Ukotvení nejistých prvorodičovských stresů – jak kojení, tak péče o jizvu apod. Chápu, že muži s machistickým přístupem to asi přijde jako zbytečnost. On ví přece lépe, jak se kdo cítí, ne?" napsala jedna z žen.

Nepochopení potřeb žen

Za rodičky, které požadují zmíněnou péči, se postavila Petra Langová, předsedkyně spolku Juno Moneta, který hájí práva pacientů. Členům výboru porodnické společnosti poslala otevřený dopis s desítkami podpisů, ve kterém zmínila, že ji zděsila míra nepochopení problematiky potřeb žen v poporodním období i míra mužské arogance a ega, s jakou lékaři přistupují k práci porodních asistentek i k ženám v období šestinedělí.

„Není pravdou ani Vaše tvrzení, že gynekolog není povinen vystavit žádanku pro indikaci péče porodní asistentky. Výkon číslo 06211 (návštěva těhotné nebo matky v šestinedělí) není podmíněn žádným specifickým či patologickým zdravotním stavem kromě toho, že je žena těhotná nebo po porodu," uvedla Langová.

Na problémy v péči o ženy upozorňuje i Unie porodních asistentek. Vyjádřila se k nim i vládní zmocněnkyně pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková. „Porodní asistentky mají v systému péče o těhotné nezastupitelné místo. Přesto musí čelit řadě překážek včetně problémů s úhradou služeb z veřejného zdravotního pojištění. Poporodní péče o matku a dítě je navíc v českých porodnicích limitována na období 72 hodin po porodu a po zbytek šestinedělí není adekvátně zajištěna," uvedla Šimáčková Laurenčíková.

600 korun platí ženy porodní asistentce za hodinu domácí péče.

340 korun hradí za hodinu péče zdravotní pojišťovny.

MF DNES oslovila čtyři členy výboru odborné společnosti. Jeden lékař se odmítl vyjádřit, další uvedli, že jde o jednotný názor celého výboru.

„Domácí návštěvy porodních asistentek byly výdobytkem socialismu, který přetrvává. Smysl má ale jen tam, kde je méně gynekologů. Ve většině regionů je lékařská péče dobře dostupná. Pokud si někdo přeje návštěvu porodní asistentky doma, ať tuto nadstandardní péči platí. Nikde na světě ji nehradí z veřejného zdravotního pojištění," řekla pražská gynekoložka Alexandra Stará.

V Německu běžná péče

Jinou zkušenost má český gynekolog Martin Lašťovička, který před pěti lety odešel pracovat do Německa. Tam je podle něj domácí péče porodních asistentek plně hrazená pojišťovnami po celou dobu těhotenství i v šestinedělí.

„Využívá ji až 95 procent rodiček, což má výhody pro ně i pro zdravotní systém. Erudovaná porodní asistentka dokáže vyřešit řadu potíží ještě dříve, než se naplno projeví, například zánět prsa. Ušetří tak trápení a cestování maminek i peníze pojišťovně za dražší lékařskou péči. Oslabeným šestinedělkám se navíc ani nedoporučuje cestovat kvůli zvýšenému riziku infekce pro ně i pro dítě," uvedl Lašťovička.

> Současný stav je pro všechny zainteresované zjevně nevyhovující.

Gynekoložka Alexandra Stará ale upozornila, že ani v Německu nehradí pojišťovny domácí návštěvy porodních asistentek ze základního pojištění. „Tuto péči tam ženám hradí z připojištění, které u nás není," vysvětlila.

Lašťovička to potvrdil. Podotkl ještě, že německé porodní asistentky mají větší kompetence než české a k návštěvě rodiček nepotřebují žádné doporučení od lékaře.

A právě v tom vidí problém další člen výboru porodnické společnosti, ostravský gynekolog Marek Ožana. Upozornil, že Česko má nejhustší síť gynekologických ordinací na světě a jsou skvěle vybavené včetně ultrazvuku, který porodní asistentky nemají. Domácí návštěvy proto vnímá jako nadbytečné.

„Pokud je ženy chtějí, ať je platí. Veřejné peníze bych raději využil na testování genetických vad v prvním trimestru. Pokud ale stát chce hradit péči v domácím prostředí, ať do toho nevtahuje lékaře. Proč mám indikovat péči, která z pohledu lékaře není nutná," řekl Ožana.

O změnu legislativy [illegible] se žen se pokusila už před [illegible] poslankyně Olga Richterová (Piráti), ale neuspěla. Poslanci z řad lékařů byli proti. „Podporu těhotných žen i zpřístupnění péče porodních asistentek jsme však prosadili do programového prohlášení vlády," řekla politička.

Ministerstvo svolá jednání

Podporu péče porodních asistentek potvrdil i mluvčí ministerstva zdravotnictví Ondřej Jakob. „Plošnou výzvu, aby gynekologové nepředepisovali péči porodních asistentek, nepovažujeme za vhodnou. Nicméně nemáme kompetenci přímo zasahovat do doporučení odborných společností ani nástroje, jak gynekology přinutit, aby výkony indikovali. Předepsání zdravotní péče je vždy odpovědností ošetřujícího lékaře," uvedl Jakob.

Dodal ale, že vyhrocenou situaci budou řešit. „Vzhledem k tomu, že současný stav je pro všechny zainteresované strany zjevně nevyhovující a ne zcela funkční, ministerstvo zdravotnictví problematiku v nejbližší době projedná se zástupci odborné společnosti, porodními asistentkami i zdravotními pojišťovnami," slíbil mluvčí.

Ivana Lesková
12. února 2023

Mezi gynekology a částí rodiček i porodních asistentek vypukl spor, který bude řešit ministerstvo zdravotnictví. Odborná společnost totiž vyzvala ženské lékaře, ať rodičkám nevystavují poukaz na domácí ošetření porodní asistentkou.

V poslední době přibývalo žen, které před nebo po porodu žádaly po lékařích poukazy na ošetření porodními asistentkami v domácím prostředí na účet zdravotní pojišťovny. Ženy mají nárok na jednu bezplatnou návštěvu v těhotenství a až tři v šestinedělí, pokud je indikuje lékař. Jinak si péči platí samy.

> „Proč mám indikovat péči, která z pohledu lékaře není nutná?“

Výbor České gynekologické a porodnické společnosti ale napsal ambulantním gynekologům dopis, ve kterém je vyzval, aby návštěvy porodních asistentek rodičkám nepředepisovali. Podle lékařů jde o přežitek a plýtvání veřejnými penězi. Proti tomu teď protestují rodičky, které o službu stojí, i porodní asistentky, které ji poskytují. Podle nich je ošetření v domácím prostředí prospěšné pro matky i děti.

„Plošnou výzvu gynekologům, aby nepředepisovali rodičkám péči porodních asistentek, nepovažujeme za vhodnou, zvlášť když nekoresponduje s platnými předpisy,“ řekl mluvčí ministerstva Ondřej Jakob. S argumenty lékařů nesouhlasí ženy, které si přejí návštěvu porodních asistentek doma, ale nemají na ni peníze, ani porodní asistentky, které docházejí do domácností.

„V Česku navštěvovaly porodní asistentky těhotné ženy a šestinedělky až do konce devadesátých let. Útlum nastal po privatizaci gynekologických ordinací. Lékaři nejdříve zrušili terénní porodní asistentky a dnes už v řadě ordinací nepracují žádné, ale jen všeobecné sestry. V sazebníku výkon zůstal, ale v praxi je problém. Lékaři totiž rozhodují, zda naši péči indikují, nebo ne,“ popisuje porodní asistentka z Liberecka Martina Suchardová.

Komunitní porodní asistentka Martina Suchardová z Liberce při ošetřování novorozenců a jejich matek v domácím prostředí.

Patří ke komunitním porodním asistentkám, které nemají žádný úvazek v nemocnici, ale zaměřují se na domácí péči. Mohou vyšetřit ženu i novorozence. Kvůli zájmu žen o jejich služby s nimi nyní častěji uzavírají smlouvy zdravotní pojišťovny. Martina Suchardová už má smlouvy téměř se všemi. „Loni jsem měla v péči asi 80 žen, z toho třicet mělo poukaz na pojišťovnu. Zájem o tyto služby roste. Přibývalo gynekologů, kteří rodičkám žádanky vypisovali, ale teď je odmítají,“ říká Suchardová.

Návrat do minulosti?

Předseda výboru České gynekologické a porodnické společnosti Vladimír Dvořák napsal ambulantním gynekologům, že k návštěvě porodních asistentek u těhotných či žen po porodu v domácím prostředí nevidí jakoukoli medicínskou indikaci.

„Tato péče byla smysluplná v polovině minulého století, do dnešní doby nepatří. Pokud chce žena konzultaci či péči od porodní asistentky, může ji vyhledat v ambulantním či lůžkovém zařízení. Síť těchto pracovišť je v Česku dostatečně hustá. Vyšetření a péči je možno ve zdravotnických zařízeních poskytnout komplexněji a bezpečněji než doma,“ uvedl mimo jiné.

Porod pod naším vedením by měla být normální věc, říká porodní asistentka

Poskytovat péči v domácím prostředí všem gravidním a ženám po porodu by podle něj nebylo ani technicky realizovatelné a přineslo by to naprosto zbytečné plýtvání veřejnými prostředky. „Gynekolog rozhodně není povinen dát těhotné ženě či ženě po porodu žádanku na vyšetření (návštěvu), které nepovažuje za indikované,“ napsal Dvořák jménem výboru společnosti.

Dopis rozčílil ty rodičky, které službu někdy využily nebo využít plánovaly. Rozhořčeně o něm diskutují na sociálních sítích. „Měla jsem návštěvu porodní asistentky po porodu dvou ze svých tří dětí. A můžu říci, že i vzhledem k císařskému řezu to bylo skvělé. Ukotvení nejistých prvorodičovských stresů – jak kojení, tak péče o jizvu apod. Chápu, že muži s machistickým přístupem to asi přijde jako zbytečnost. On ví přece lépe, jak se kdo cítí, ne?“ napsala jedna z žen.

Nepochopení potřeb žen

Za rodičky, které požadují zmíněnou péči, se postavila Petra Langová, předsedkyně spolku Juno Moneta, který hájí práva pacientů. Členům výboru porodnické společnosti poslala otevřený dopis s desítkami podpisů, ve kterém zmínila, že ji zděsila míra nepochopení problematiky potřeb žen v poporodním období i míra mužské arogance a ega, s jakou lékaři přistupují k práci porodních asistentek i k ženám v období šestinedělí.

„Není pravdou ani Vaše tvrzení, že gynekolog není povinen vystavit žádanku pro indikaci péče porodní asistentky. Výkon číslo 06211 (návštěva těhotné nebo matky v šestinedělí) není podmíněn žádným specifickým či patologickým zdravotním stavem kromě toho, že je žena těhotná nebo po porodu,“ uvedla Langová.

Na problémy v péči o ženy upozorňuje i Unie porodních asistentek. Vyjádřila se k nim i vládní zmocněnkyně pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková. „Porodní asistentky mají v systému péče o těhotné nezastupitelné místo. Přesto musí čelit řadě překážek včetně problémů s úhradou služeb z veřejného zdravotního pojištění. Poporodní péče o matku a dítě je navíc v českých porodnicích limitována na období 72 hodin po porodu a po zbytek šestinedělí není adekvátně zajištěna," uvedla.

MF DNES oslovila čtyři členy výboru odborné společnosti. Jeden lékař se odmítl vyjádřit, další uvedli, že jde o jednotný názor celého výboru.

600

korun platí ženy porodní asistentce za hodinu domácí péče ze svého.

340

korun hradí zdravotní pojišťovny za hodinu domácí péče o matku a dítě.

„Domácí návštěvy porodních asistentek byly výdobytkem socialismu, který přetrvává. Smysl má ale jen tam, kde je méně gynekologů. Ve většině regionů je lékařská péče dobře dostupná. Pokud si někdo přeje návštěvu porodní asistentky doma, ať tuto nadstandardní péči platí. Nikde na světě ji nehradí z veřejného zdravotního pojištění," řekla pražská gynekoložka Alexandra Stará.

V Německu běžná věc

Jinou zkušenost má český gynekolog Martin Lašťovička, který před pěti lety odešel pracovat do Německa. Tam je podle něj domácí péče porodních asistentek plně hrazená pojišťovnami po celou dobu těhotenství i v šestinedělí.

„Využívá ji až 95 procent rodiček, což má výhody pro ně i pro zdravotní systém. Erudovaná porodní asistentka dokáže vyřešit řadu potíží ještě dříve, než se naplno projeví, například zánět prsa. Ušetří tak trápení a cestování mamince i peníze pojišťovně za dražší lékařskou péči. Oslabeným šestinedělkám se navíc ani nedoporučuje cestovat kvůli zvýšenému riziku infekce pro ně i pro dítě," uvedl Lašťovička.

Domácí porod je zbytečné riziko pro dítě, říká porodník Antonín Pařízek

Gynekoložka Alexandra Stará ale upozornila, že ani v Německu nehradí pojišťovny domácí návštěvy porodních asistentek ze základního pojištění. „Tuto péči tam ženám hradí z připojištění, které u nás není," vysvětlila. Lašťovička to potvrdil ale podotkl, že německé porodní asistentky mají větší kompetence než české a k návštěvě rodiček nepotřebují žádné doporučení od lékaře.

V tom vidí problém další člen výboru porodnické společnosti, ostravský gynekolog Marek Ožana. Upozornil, že Česko má nejhustší síť gynekologických ordinací na světě a jsou skvěle vybavené včetně ultrazvuku, který porodní asistentky nemají. Domácí návštěvy tak vnímá jako nadbytečné.

„Pokud je ženy chtějí, ať je platí. Veřejné peníze bych raději využil na testování genetických vad v prvním trimestru. Pokud ale stát chce hradit péči v domácím prostředí, ať do toho nevtahuje lékaře. Proč mám indikovat péči, která z pohledu lékaře není nutná?" míní Ožana.

Krok k moderní poporodní péči

Naopak jedno z největších gynekologicko-porodnických pracovišť v Česku - Ústavu pro péči o matku a dítě - považuje porodní asistentky za nedílnou součást péče o ženy.

„Nevidíme žádnou zásadní překážku v tom, abychom nabídli matkám v šestinedělí péči porodní asistentky, která se na vyžádání dostaví v rámci „návštěvní služby" k nim domů," uvedl ředitel Jaroslav Feyereisl s tím, že jde k krok správným směrem i vzhledem k současným trendům ve zdravotnictví.

Feyereisl dodává, že s možností setrvání matky s novorozencem v domácím prostředí, odpadají rizika spojená s nutností cestovat k lékaři či do porodnice. Navrhuje navíc, že péče porodní asistentky pro ženy v šestinedělí, by mohla i v Česku probíhat bez indikace ošetřujícího gynekologa.

Porod je z 99,9 procenta v hlavě, vysvětluje porodní asistentka

O změnu legislativy ve prospěch žen se pokusila už před dvěma lety poslankyně Olga Richterová (Piráti). Ale neuspěla. Poslanci z řad lékařů byli proti. „Podporu těhotných žen i zpřístupnění péče porodních asistentek jsme však prosadili do programového prohlášení vlády," řekla politička.

Ministerstvo svolá jednání

Podporu péče porodních asistentek potvrdil i mluvčí ministerstva zdravotnictví Ondřej Jakob. „Plošnou výzvu, aby gynekologové nepředepisovali péči porodních asistentek, nepovažujeme za vhodnou. Nicméně nemáme kompetenci přímo zasahovat do doporučení odborných společností ani nástroje, jak gynekology přinutit, aby výkony indikovali. Předepsání zdravotní péče je vždy odpovědností ošetřujícího lékaře," uvedl Jakob.

Dodal ale, že vyhrocenou situaci budou řešit. „Vzhledem k tomu, že současný stav je pro všechny zainteresované strany zjevně nevyhovující a ne zcela funkční, ministerstvo zdravotnictví problematiku v nejbližší době projedná se zástupci odborné společnosti, porodními asistentkami i zdravotními pojišťovnami," slíbil mluvčí.

VYDÁNO: MF DNES, 11. 2. 2023

Hrad a čtyři prezidenti. Co se zřejmě změní

Za Zemana se Hrad uzavřel, Pavel chce otevření

Ondřej Krutilek
Robert Oppelt

Zatímco éra Miloše Zemana bude spojená spíše s uzavíráním Pražského hradu, nově zvolený prezident Petr Pavel hlásá jeho větší „otevřenost“. Co konkrétně by se mohlo změnit?

Jasné je, že se bude rekonstruovat. Rekonstrukce v areálu Hradu probíhají takřka nepřetržitě. Vypadat ale mohou různě. Nabízejí se konzervativnější varianty, ale také odvážnější přístupy. „Co se týče nových intervencí, tak jak víme, Josip Plečník, Pavel Janák, Jaroslav Fragner a další zasahovali i do historických partií Pražského hradu, takže takové věci se samozřejmě mohou objevit,“ shrnuje historik architektury Zdeněk Lukeš, který na Pražském hradě působí od začátku 90. let minulého století.

Mezi velkými objekty, které by si opravy zasloužily, patří především areál Jiřského kláštera. Ten vlastní církev a mluví se o tom, že by zde mohlo vzniknout muzeum Arcibiskupství pražského. Rekonstrukce kláštera by mohla otevřít i novou cestu od svatovítské katedrály ke Zlaté uličce.

Hrad ale zřejmě čekají také zásadnější změny koncepční. „Jedny z prvních kroků povedou k fyzickému i informačnímu otevření Hradu. Chtěl bych více akcí, které přivedou na Hrad veřejnost,“ uvedl po svém zvolení Pavel.

Zdá se, že takovou vizi s ním sdílí i architekt Josef Pleskot, o němž Pavel opakovaně mluvil jako o člověku, kterého by rád viděl na postu hradního architekta. Ten v rozhovoru pro Lidovky.cz uvedl, že Hrad je sice sídlem hlavy státu, ale je to jen jedna z jeho funkcí. „Měla by se na něm odehrávat různá diskusní fóra, setkávání, kulturní aktivity, samozřejmě reprezentativní aktivity,“ uvedl Pleskot.

Jsou to právě stavby umožňující snazší přístup veřejnosti, které by mohly po Pavlově éře zůstat na Hradě jako nová architektonická vrstva. Lukeš zmiňuje například lávku mezi Královským letohrádkem a Hradem, se kterou počítal už Plečník, ale nepodařilo se ji realizovat. Nabízel by se i nový přístup tunelem do Jeleního příkopu. „Tunel by teoreticky mohl být pod valem, který je na konci horního Jeleního příkopu, otázka je, jestli investice, která by byla nemalá, by v tomto místě dávala smysl,“ říká Lukeš.

Tři prezidenti, tři Hrady

Hrad se začal více otevírat především v 90. letech za Václava Havla. A často to byl nesnadný úkol. V 90. letech byl problém i se stavebními firmami. „Nikdo třeba neuměl udělat mlatovou cestu,“ popisuje Lukeš. O chodníky ze sypkého materiálu nebyl za normalizace zájem, všechno se vylévalo asfaltem.

I přes problémy a nedostatek financí vzniklo za Havlovy éry několik významných staveb, třeba oranžerie od architektky Evy Jiřičné nebo tunel Josefa Pleskota pod Prašným mostem. Výraznou stopu na Hradě zanechal i hradní architekt Bořek Šípek, třeba vybudováním nového vstupu do prezidentské kanceláře nebo úpravou řady interiérů.

Následující dekáda Václav Klause už tolik neodtajňovala a neotevírala, ale Hradu vracela zašlou krásu. Po dlouhém soudním sporu Hrad získal a zrekonstruoval Richterovu vilu se Svatováclavskou vinicí. Byla opravena Zlatá ulička, Jízdárna, Starý královský palác. U vstupu na Hrad z Prašného mostu přibyl jako jedna z mála „novostaveb“ sloup se sochou lva od Vincence Makovského.

Administrativa Miloše Zemana v opravách pokračovala. Byla zrekonstruována Vikářská ulička a letos v lednu po více než osmi letech částečně otevřena restaurace Vikárka.

„Podařilo se dokončit opravu prezidentského domku v Královské zahradě,“ popisuje Lukeš. Nutnou rekonstrukcí prošel Španělský sál. Postupně se po opravě otevírá i areál Starého purkrabství. Za třetího českého prezidenta Hrad ale trochu usnul. Prezident pobýval hlavně v Lánech, provoz přiškrtily bezpečnostní rámy, které řadu lidí od návštěvy odrazují. Všímavým návštěvníkům Hradu ale neunikl třeba návrat orlice na vrchol kašny na II. hradním nádvoří.

Významné změny na Hradě

Václav Havel
- 1. Oranžerie
- 2. Pleskotův tunel
- 3. Nový vstup do kanceláří

Václav Klaus
- 4. Lví pylon
- 5. Rekonstrukce Starého paláce
- 6. Renovace Jízdárny

Miloš Zeman
- 7. Oprava Kohlovy kašny
- 8. Rekonstrukce purkrabství
- 9. Rekonstrukce prezidentského domku
- 10. Bezpečnostní rámy

Oranžerie Moderní stavba je nejmladší budovou v Královské zahradě. V roce 1999 ji navrhla architektka Eva Jiřičná. Foto: Shutterstock

Symbol státu Sochu lva vytvořil sochař Vincenc Makovský v 60. letech 20. století. Před branou na II. nádvoří stojí od roku 2010. Foto: archiv

Prezidentský domek Obnova rezidence několika hlav státu skončila v roce 2021. Foto: Jan Zátorský, MAFRA

Ondřej Krutílek, Robert Oppelt
12. února 2023 15:00

Éra Miloše Zemana bude do budoucna spojená spíše s uzavíráním Pražského hradu. Naproti tomu nově zvolený prezident Petr Pavel hlásá jeho větší „otevřenost", pozitivně se staví i k jiným změnám. Co konkrétně by se mohlo změnit?

Jasné je, že se bude rekonstruovat. Rekonstrukce v areálu Hradu probíhají takřka nepřetržitě. Vypadat ale mohou různě. Nabízejí se konzervativnější varianty, ale také odvážnější přístupy. „Co se týče nových intervencí, tak jak víme, Josip Plečnik, Pavel Janák, Jaroslav Fragner a další zasahovali i do historických partií Pražského hradu, takže takové věci se samozřejmě mohou objevit," shrnuje historik architektury Zdeněk Lukeš, který na Pražském hradě působí od začátku 90. let minulého století.

Mezi velkými objekty, které by si opravy zasloužily, patří především areál Jiřského kláštera. Ten vlastní církev a mluví se o tom, že by zde mohlo vzniknout muzeum Arcibiskupství pražského. Rekonstrukce kláštera by mohla otevřít i novou cestu od svatovítské katedrály ke Zlaté uličce.

Hrad ale zřejmě čekají také zásadnější změny koncepční. „Jedny z prvních kroků povedou k fyzickému i informačnímu otevření Hradu. Chtěl bych více akcí, které přivedou na Hrad veřejnost," uvedl po svém zvolení Pavel.

Zdá se, že takovou vizi s ním sdílí i architekt Josef Pleskot, o němž Pavel opakovaně mluvil jako o člověku, kterého by rád viděl na postu hradního architekta. Ten v rozhovoru pro Lidovky.cz uvedl, že Hrad je sice sídlem hlavy státu, ale je to jen jedna z jeho funkcí. „Měla by se na něm odehrávat různá diskusní fóra, setkávání, kulturní aktivity, samozřejmě reprezentativní aktivity," uvedl Pleskot.

Jsou to právě stavby umožňující snazší přístup veřejnosti, které by mohly po Pavlově éře zůstat na Hradě jako nová architektonická vrstva. Lukeš zmiňuje například lávku mezi Královským letohrádkem a Hradem, se kterou počítal už Plečnik, ale nepodařilo se ji realizovat. Nabízel by se i nový přístup tunelem do Jeleního příkopu. „Tunel by teoreticky mohl být pod valem, který je na konci horního Jeleního příkopu, otázka je, jestli investice, která by byla nemalá, by v tomto místě dávala smysl," říká Lukeš.

Významné změny na Hradě

Václav Havel
- Oranžerie
- Pleskotův tunel
- Nový vstup do kanceláří

Václav Klaus
- Lví pylon
- Rekonstrukce Starého paláce
- Renovace Jízdárny

Miloš Zeman
- Oprava Kohlovy kašny
- Rekonstrukce purkrabství
- Rekonstrukce prezidentského domku
- Bezpečnostní rámy

Významné změny na pražském hradě.

Tři prezidenti, tři Hrady

Hrad se začal více otevírat především v 90. letech za Václava Havla. A často to byl nesnadný úkol. V 90. letech byl problém i se stavebními firmami. „Nikdo třeba neuměl udělat mlatovou cestu," popisuje Lukeš. O chodníky ze sypkého materiálu nebyl za normalizace zájem, všechno se vylévalo asfaltem.

I přes problémy a nedostatek financí vzniklo za Havlovy éry několik významných staveb, třeba oranžerie od architektky Evy Jiřičné nebo tunel Josefa Pleskota pod Prašným mostem. Výraznou stopu na Hradě zanechal i hradní architekt Bořek Šípek, třeba vybudováním nového vstupu do prezidentské kanceláře nebo úpravou řady interiérů.

Oranžerie. Moderní stavba je nejmladší budovou v Královské zahradě navrhla ji v roce 1999 architektka Eva Jiřičná.

Následující dekáda Václava Klause už tolik neodtajňovala a neotevírala, ale Hradu vracela zašlou krásu. Po dlouhém soudním sporu Hrad získal a zrekonstruoval Richterovu vilu se Svatováclavskou vinicí. Byla opravena Zlatá ulička, Jízdárna, Starý královský palác. U vstupu na Hrad z Prašného mostu přibyl jako jedna z mála „novostaveb" sloup se sochou Iva od Vincence Makovského.

Administrativa Miloše Zemana v opravách pokračovala. Byla zrekonstruována Vikářská ulička a letos v lednu po více než osmi letech částečně otevřena restaurace Vikárka.

Symbol státu. Sochu Iva vytvořil sochař V. Makovský v 60. letech 20. století. Před branou na II. nádvoří stojí od roku 2010.

„Podařilo se dokončit opravu prezidentského domku v Královské zahradě," popisuje Lukeš. Nutnou rekonstrukcí prošel Španělský sál. Postupně se po opravě otevírá i areál Starého purkrabství. Za třetího českého prezidenta Hrad ale trochu usnul. Prezident pobýval hlavně v Lánech, provoz přiškrtily bezpečnostní rámy, které řadu lidí od návštěvy odrazují. Všímavým návštěvníkům Hradu ale neunikl třeba návrat orlice na vrchol kašny na II. hradním nádvoří.

Prezidentský domek. Obnova známé rezidenci několik hlav státu skončila v roce 2021 a vyšla na 75 milionů korun bez DPH.

VYDÁNO: MF DNES, 11. 2. 2023

Soud zamítl obnovu řízení u Kramného

Krajský soud v Ostravě nepovolil obnovení soudního řízení v případu Petra Kramného, který byl před sedmi lety odsouzen na 28 let za vraždu manželky a dcery na dovolené v Egyptě v roce 2013. Soudkyně Šárka Skalská to zdůvodnila tím, že nebyly zjištěny žádné nové skutečnosti, které by případ mohly zvrátit.

Soudkyně uvedla, že jde o mimořádný případ, ostatně jeho spis čítá již téměř devět tisíc stran. „Soud však neshledal důvod pro obnovu řízení a návrh se proto zamítá," prohlásila. Nově předložené znalecké posudky podle ní nebyly novými skutečnostmi, ale jen jinými odbornými názory. „Pro obnovu řízení je nutná nová skutečnost, která ještě nezazněla, nebo nové vědecké zjištění," vysvětlila.

Kramný již podal stížnost, stejně tak jeho matka. Případem se tak bude zabývat Vrchní soud v Olomouci. (jog, pal)

Konec naději na svobodu. Soud v Ostravě zamítl Kramnému obnovu procesu

10. února 2023 10:12, aktualizováno 12:05

Krajský soud v Ostravě nepovolil obnovení soudního řízení v případu Petra Kramného, který byl před sedmi lety odsouzen na 28 let za vraždu své manželky a dcery na dovolené v Egyptě v roce 2013. Soudkyně Šárka Skalská to zdůvodnila tím, že nebyly zjištěny žádné nové skutečnosti, které by případ mohly zvrátit.

Soudkyně v pátek uvedla, že jde z hlediska důvodů o mimořádný případ, ostatně jeho spis čítá již téměř devět tisíc stran. „Soud však neshledal důvod pro obnovu řízení a návrh se proto zamítá," prohlásila.

Podle soudkyně nebyly nově předložené znalecké posudky novými skutečnostmi, ale jen jinými odbornými názory. „Pro obnovu řízení je nutná nová skutečnost, která ještě nezazněla, nebo nové vědecké zjištění. To se ale nestalo," vysvětlila Skalská.

Upozornila také, že tento soud neměl za cíl rozhodovat, zda je Kramný vinen, ale jen posoudil, zda jsou důvody pro obnovu řízení. Přesto soudkyně zmínila, že základní chyba se stala už v Egyptě. „Bylo to v době ramadánu, lékař na hotelovém pokoji si těla jen prohlédl a řekl delegátce, ať je zakryje. Nevíme například, kdy se dostala do chladících boxů," přiblížila.

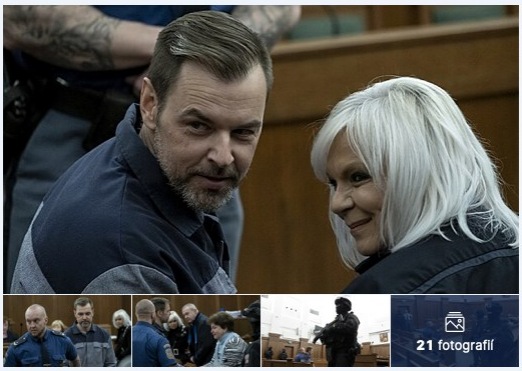

Skalská se vrátila i k větě vyřčené poslední den jednání obhájkyní Rejžkovou, a to že Ohmův zákon, tedy fyzikální zákon zabývající se elektřinou, platí i v Egyptě. „To je nepochybné, ale také tam platí zvyklosti, které pro nás Evropany nejsou zcela běžné."

Kramný již podal stížnost, stejně tak jeho matka. Státní zástupce Vít Legerský se stížnosti vzdal. Případem se tak bude zabývat Vrchní soud v Olomouci.

Obhájkyně: Válka ještě neskončila

Státní zástupce sdělil, že ani neočekával jiný výsledek. „Bylo to nevyhnutelné a jediné možné rozhodnutí, neboť odsouzený svůj návrh neopřel o žádné nové skutečnosti, navíc o takové, které by mohly zvrátit dosavadní vývoj," konstatoval.

Naopak obhájkyně Jana Rejžková sdělila, že byla připravena na obě varianty rozhodnutí. „Pokračuji dál a ta válka ještě neskončila," prohlásila.

Za mřížemi je nyní čtyřiačtyřicetiletý Kramný už od února 2014, kdy byl vzat do vazby. Po odsouzení v roce 2016 vystřídal několik věznic, momentálně vykonává trest na Mírově na Šumpersku. Na svobodu by však měl vyjít až za dalších 19 let. Věřil však v zázrak obnovení soudního procesu a očištění svého jména. To nyní padlo.

Před deseti lety na dovolené v egyptské Hurghadě zemřely jeho šestatřicetiletá manželka Monika a osmiletá dcera Klára. Nejprve padlo podezření na otravu jídlem, což potvrdil i egyptský patolog. Jenže když se těla ženy a dívky dostala do Česka, ostravští patologové po pitvě uvedli, že smrt zavinil elektrický proud.

Státní zástupce: Obhajoba se jen opakuje

To se však Kramný a jeho obhájkyně Jana Rejžková snažili rozporovat. Dosáhli toho, že se krajský soud jejich návrhem na obnovu řízení vůbec zabýval. „Svým holkám, Monice a Klárce, jsem nikdy neublížil," prohlásil Kramný ve středu, když využil svého práva posledního slova.

Obhajoba předložila dva nové znalecké posudky, které podle Rejžkové jednoznačně dokazují, že vražda elektrickým proudem nebyla možná. „Soud nemůže dopustit, aby dosavadní rozsudek přepsal fyzikální zákonitosti a aby popíral teorie působení elektrického proudu na lidské tělo," prohlásila obhájkyně Kramného.

Státní zástupce Vít Legerský zůstává přesvědčen, že předložené argumenty pro obnovu řízení rozhodně nestačí. Poukázal na to, že pro takové mimořádné rozhodnutí je nutný úplně nový důkaz, který dosud nepadl – a to například na základě vědecké metody, jež dříve nebyla možná. „Obhajoba však jen opakuje předchozí výhrady," řekl státní zástupce Legerský.

Pře kvůli policejnímu přepisu

Obhajoba také poukazuje na to, že policejní přepisy odposlechů jsou tendenční. Nepřesně přepsaný je údajně hlavně Kramného hovor s tetou, který obsahoval zmínku, že „všechno mu vyšlo, a to i v tom Egyptě", kdežto při přehrání odposlechu nic o Egyptě nepadlo (věta je důležitá proto, že podle dřívějších výkladů se Kramný podřekl a chtěl vyjádřit, že mu vyšla vražda – pozn. red.).

Žalobce souhlasil, že to byla chyba, která však neměla vliv na odsouzení obžalovaného. „V hovoru obžalovaný zmiňuje zrušení zákazu odcestovat z Egypta, přičemž ho všichni strašili soudem. Tato pasáž tedy vyznívá tak, jak je obsaženo v protokolu o odposlechu," míní žalobce Legerský.

Obhájkyně naopak upozornila na to, že zmínku o tom, jak to obžalovanému „vyšlo i v tom Egyptě", zmiňují ve svých usneseních všechny soudy.

Aktivisté u soudu

Líčení se koná v největší síni ostravského krajského soudu a poslední den byly všechny lavice pro veřejnost obsazeny. Jednání se pravidelně účastní zástupci Spolku Šalamoun. „Zabýváme se nespravedlivě stíhanými, obžalovanými či odsouzenými a vězněnými obětmi orgánů činných v trestním řízení," zmínil předseda spolku John Bok.

Právě případ Kramný spolek považuje za justiční zločin. Státního zástupce opakovaně vybízí k podání rezignace. Při posledním líčení dokonce od některých z přihlížejících zazněl po slovech obhájkyně potlesk. Soudkyně zareagovala varováním, že tito lidé mohou být vykázáni. Načež se ozval jeden z tleskajících: „To byl hlas občanské poroty."

Pokud by se Kramnému podařilo dostat svůj případ na začátek, byla by to rarita. Podle Spolku Šalamoun se po roce 1989 dosud nestalo, aby uspěl v žádosti o obnovu řízení případ s uděleným výjimečným trestem. I v případě méně závažných kauz uspěje jen zlomek odsouzených.

VYDÁNO: MF DNES, 11. 2. 2023

Náhodná setkání na šampionátu v Kataru

Na sportovní akci se šéf antimonopolního úřadu setkal s Miroslavem Peltou

Karel Hrubeš
reportér MF DNES

Fotbalové mistrovství světa, které na konci loňského roku hostil Katar, bylo jako řada podobných akcí místem, kde se potkávají vlivní lidé z celého světa.

Včetně těch z Česka. Jak zjistila MF DNES z několika na sobě nezávislých zdrojů, na katarském šampionátu se setkal šéf antimonopolního úřadu (ÚOHS) Petr Mlsna s někdejším šéfem fotbalové asociace Miroslavem Peltou.

„Na MS ve fotbale v Kataru jsem byl společně se svojí manželkou v době mé dovolené, byl to náš společný vánoční dárek," uvedl Mlsna na dotaz, kdo jeho cestu do Kataru a vstupenky na zápasy hradil.

„Zda organizoval nějaký zájezd pan Pelta, nevím, a tudíž ani, kdo se jej účastnil," dodal šéf antimonopolního úřadu s tím, že nemá problém poskytnout veškeré platební doklady ke své cestě.

Že se v Kataru s Peltou potkal, však připustil.

„Pana Peltu jsem v Kataru potkal, podobně jako další české fanoušky a fotbalové funkcionáře, včetně několika zahraničních známých, které ze své fotbalové činnosti znám," uvedl Mlsna.

Pelta na dotazy MF DNES neodpověděl.

Staří přátelé

Šéf ÚOHS se s Peltou a dalšími vlivnými lidmi z kopané zná od svého působení ve fotbalové komisi rozhodčích. V roce 2016 se stal jejím místopředsedou. Mlsnovu nominaci tenkrát navrhl sám Pelta, tehdy ještě šéf fotbalové asociace.

Z komise rozhodčích odešel Mlsna poměrně brzy, už na začátku roku 2019, a to na protest proti poměrům ve vedení českého fotbalu, který tehdy ovládlo křídlo dnes obviněného místopředsedy asociace Romana Berbra. „Jestli mám tohle zapotřebí? Ostatní možná nemají tolik síly vystoupit veřejně a otevřeně, protože se prostě bojí. Český fotbal ovládá strach," řekl tehdy Mlsna ke svému odchodu.

Co tedy s Peltou v Kataru šéf ÚOHS probíral? „Zápas Chorvatsko-Maroko. Výkon Modriče (záložník chorvatského výběru, pozn. red.) a kvalitu a výkon Maročanů," popsal setkání Mlsna.

Maroko se s Chorvatskem na mistrovství střetlo dvakrát, nejprve ve skupině 23. listopadu a poté 17. prosince v zápase o třetí místo.

Kdysi nejvlivnější muž českého fotbalu Pelta měl blízké vztahy s vedením ÚOHS už dříve. Jeho někdejšímu předsedovi Petru Rafajovi sháněl VIP lístky na zápas v zahraničí. Zaznamenaly to odposlechy v kauze sportovních dotací, kvůli níž nyní Pelta stojí už podruhé před soudem. Původně dostal šestiletý trest, odvolací soud však případ vrátil k novému projednání.

„Miroslav Pelta volá Petru Rafajovi a ptá se, zda můžou být dvě VIP vstupenky a dva lístky k tomu, dva lístky TOP a dvě vstupenky. Pelta dále sděluje, že potom předá informaci, kde si to předají v Německu," shrnuli detektivové odposlechy.

Akce s lístky pro Rafaje tehdy budila podezření ze střetu zájmů. Pelta totiž dříve vedl dozorčí radu Dopravního podniku měst Liberce a Jablonce nad Nisou. A ÚOHS tehdy řešil zakázky tohoto severočeského podniku.

Rafaj, který v čele antimonopolního úřadu skončil před třemi lety, své kontakty s vlivnými lidmi obhajoval. „V médiích se například několikrát psalo o tom, že se scházím s vlivnými lidmi, ale už několikrát se ukázalo, že na rozhodnutí ty schůzky vliv nemají," řekl v jednom z rozhovorů krátce před svou rezignací. V čele úřadu ho pak nahradil právě Mlsna.

Jen se pozdravit

Pelta však nebyl jediným vlivným mužem tuzemského sportu, se kterým se Mlsna v Kataru potkal.

Pozdravil se také s prezidentem Českého svazu ledního hokeje Aloisem Hadamczikem. Na hovor však podle Mlsny vůbec nedošlo.

„Ano, potkal jsem ho s celou rodinou," řekl Mlsna. Že by tématem jejich hovoru mohly být záležitosti kolem hokejového svazu, které ÚOHS řeší, však odmítl.

„To mohu naprosto vyloučit, protože si vykáme, tak jsme se pozdravili a šli dál. Hledáte senzaci, která není," dodal Mlsna.

Dávní spojenci Miroslav Pelta (vlevo) nominoval Petra Mlsnu na post místopředsedy komise rozhodčích. Foto: MA

Karel Hrubeš
11. února 2023 9:00

Fotbalové mistrovství světa, které na konci loňského roku hostil Katar, bylo jako řada podobných akcí místem, kde se potkávají vlivní lidé z celého světa. Včetně těch z Česka. Jak zjistila MF DNES z několika na sobě nezávislých zdrojů, na katarském šampionátu se setkal šéf antimonopolního úřadu (ÚOHS) Petr Mlsna s někdejším šéfem fotbalové asociace Miroslavem Peltou.

„Na MS ve fotbale v Kataru jsem byl společně se svojí manželkou v době mé dovolené, byl to náš společný vánoční dárek," uvedl Mlsna na dotaz, kdo jeho cestu do Kataru a vstupenky na zápasy hradil. „Zda organizoval nějaký zájezd pan Pelta, nevím, a tudíž ani, kdo se jej účastnil," dodal šéf antimonopolního úřadu s tím, že nemá problém poskytnout veškeré platební doklady ke své cestě. Že se v Kataru s Peltou potkal, však připustil.

„Pana Peltu jsem v Kataru potkal, podobně jako další české fanoušky a fotbalové funkcionáře, včetně několika zahraničních známých, které ze své fotbalové činnosti znám," uvedl Mlsna. Pelta na dotazy MF DNES neodpověděl.

Staří přátelé

Šéf ÚOHS se s Peltou a dalšími vlivnými lidmi z kopané zná od svého působení ve fotbalové komisi rozhodčích. V roce 2016 se stal jejím místopředsedou. Mlsnovu nominaci tenkrát navrhl sám Pelta, tehdy ještě šéf fotbalové asociace.

Exšéf fotbalu Pelta dostal šest let vězení, musí zaplatit pět milionů

Z komise rozhodčích odešel Mlsna poměrně brzy, už na začátku roku 2019, a to na protest proti poměrům ve vedení českého fotbalu, který tehdy ovládlo křídlo dnes obviněného místopředsedy asociace Romana Berbra. „Jestli mám tohle zapotřebí? Ostatní možná nemají tolik síly vystoupit veřejně a otevřeně, protože se prostě bojí. Český fotbal ovládá strach," řekl tehdy Mlsna ke svému odchodu.

Co tedy s Peltou v Kataru šéf ÚOHS probíral? „Zápas Chorvatsko–Maroko. Výkon Modriče *(záložník chorvatského výběru, pozn. red.)* a kvalitu a výkon Maročanů," popsal setkání Mlsna. Maroko se s Chorvatskem na mistrovství střetlo dvakrát, nejprve ve skupině 23. listopadu a poté 17. prosince v zápase o třetí místo.

Kdysi nejvlivnější muž českého fotbalu Pelta měl blízké vztahy s vedením ÚOHS už dříve. Jeho někdejšímu předsedovi Petru Rafajovi sháněl VIP lístky na fotbalový zápas v zahraničí. Zaznamenaly to odposlechy v kauze sportovních dotací, kvůli níž nyní Pelta stojí už podruhé před soudem.

Petr Rafaj, jemuž Pelta sháněl VIP lístky na fotbalový zápas v zahraničí.

Původně dostal šestiletý trest, odvolací soud však případ vrátil k novému projednání. „Miroslav Pelta volá Petru Rafajovi a ptá se, zda můžou být dvě VIP vstupenky a dva lístky k tomu, dva lístky TOP a dvě vstupenky. Pelta dále sděluje, že potom předá informaci, kde si to předají v Německu," shrnuli detektivové odposlechy.

Green Deal mění pravidla hospodářské soutěže, říká šéf antimonopolního úřadu

Akce s lístky pro Rafaje tehdy budila podezření ze střetu zájmů. Pelta totiž dříve vedl dozorčí radu Dopravního podniku měst Liberce a Jablonce nad Nisou. A ÚOHS tehdy řešil zakázky tohoto severočeského podniku.

Rafaj, který v čele antimonopolního úřadu skončil před třemi lety, své kontakty s vlivnými lidmi obhajoval. „V médiích se například několikrát psalo o tom, že se scházím s vlivnými lidmi, ale už několikrát se ukázalo, že na rozhodnutí ty schůzky vliv nemají," řekl v jednom z rozhovorů krátce před svou rezignací. V čele úřadu ho pak nahradil právě Mlsna.

Jen se pozdravit

Pelta však nebyl jediným vlivným mužem tuzemského sportu, se kterým se Mlsna v Kataru potkal. Pozdravil se také s prezidentem Českého svazu ledního hokeje Aloisem Hadamczikem. Na hovor však podle Mlsny vůbec nedošlo.

Prokurátor navrhl pro Blattera a Platiniho za podvod a zpronevěru podmínku

„Ano, potkal jsem ho s celou rodinou," řekl Mlsna. Že by tématem jejich hovoru mohly být záležitosti kolem hokejového svazu, které ÚOHS řeší, však odmítl. „To mohu naprosto vyloučit, protože si vykáme, tak jsme se pozdravili a šli dál. Hledáte senzaci, která není," dodal Mlsna.

VYDÁNO: MF DNES, 11. 2. 2023

Kancléř zkusil vrátit dotaci, za niž je stíhaný

Prezidentský kancléř Vratislav Mynář se loni pokusil neúspěšně vrátit šestimilionovou dotaci na dostavbu penzionu, kvůli níž je poslední dva roky trestně stíhaný. Za vrácení si kladl podmínku, že ministerstvo financí nebude v případu vystupovat jako poškozená strana, uvedl včera server Deník N.

Ministerstvo se k situaci nechtělo vyjádřit, ani Mynář a jeho advokát podle serveru informace nekomentovali. Mynář dříve opakovaně odmítl, že by spáchal trestný čin.

Evropskou dotaci na penzion v Osvětimanech přidělil úřad Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava Mynářově firmě Clever Management. Po kontrole, při které narazil na pochybnosti, úřad požádal policii o prověření dotace. Firma podle úřadu v žádosti o dotaci zatajila, že stavbu už dřív dotovalo ministerstvo školství. Policie pak v únoru 2021 obvinila Mynáře z trestného činu poškozování finančních zájmů Evropské unie. (iDNES.cz)

Mynář zkoušel vrátit šestimilionovou dotaci, kvůli níž je stíhaný. Neúspěšně

10. února 2023 10:05

Prezidentský kancléř Vratislav Mynář se loni neúspěšně pokusil vrátit šestimilionovou dotaci na dostavbu penzionu, kvůli které je poslední dva roky trestně stíhaný. Uvedl to Deník N. Podle něj si Mynář za vrácení kladl podmínku, že pak ministerstvo financí nebude v případu vystupovat jako poškozená strana.

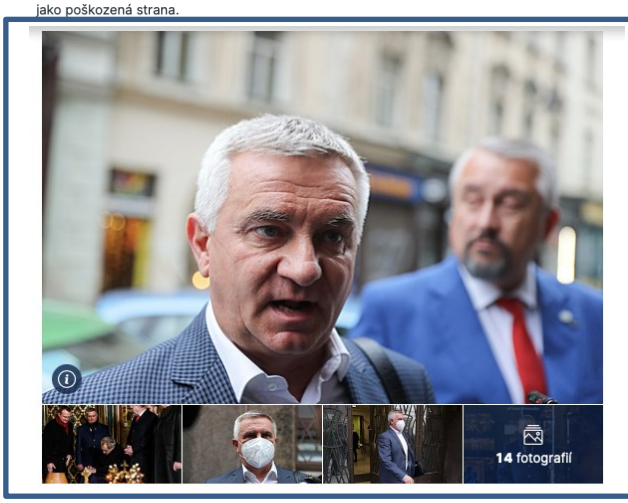

Ministerstvo se k situaci nechtělo vyjádřit. Také Mynář ani jeho advokát podle serveru informace nekomentovali. V minulosti Mynář opakovaně odmítl, že by spáchal trestný čin.

Evropskou dotaci na penzion v Osvětimanech na Uherskohradišťsku přidělil úřad Regionální rady regionu soudržnosti Střední Morava, který spravuje rozdělování části dotací EU, Mynářově firmě Clever Management.

Po kontrole financování, při které narazil na pochybnosti, úřad požádal policii o prověření dotace. Clever Management podle úřadu v žádosti o dotaci v rozporu s instrukcemi neuvedla, že stavbu už dřív dotovalo ministerstvo školství.

Policie pak v únoru 2021 obvinila Mynáře z trestného činu poškozování finančních zájmů Evropské unie. Podle Deníku N na konci loňského roku odeslala Clever Management ministerstvu pro místní rozvoj žádost, že chce dotaci vrátit.

Žalobce chce, ať Mynář vrátí dotaci 6 milionů na penzion. Nátlak, říká kancléř

„Clever Management navrhl, že by tu dotaci vrátil, nicméně jsou tam nějaké věci, které se týkají dalšího finančního vyrovnání, a proto o tom muselo rozhodnout také ministerstvo financí. Od nich jsme však nedostali kladné stanovisko, takže to nemůžeme vyřešit," řekl Deníku N ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš (Piráti).

Ministerstvo financí se k případu odmítlo vyjádřit. „Ministerstvo financí v tuto chvíli nebude situaci komentovat. Děkuji za pochopení," napsal mluvčí Petr Habáň.

Podle serveru si společnost Clever Management pro vrácení dotace kladla podmínky. Jednou z nich podle webu bylo to, že by se ministerstvo financí v daném trestním řízení nepřihlásilo jako poškozený.
Mynář ani jeho advokát Lukáš Trojan se k tomu nevyjádřili. „V této věci jsem činný jako advokát. Musím tedy odkázat na zákonnou povinnost mlčenlivosti. Pokud bych byl mlčenlivosti zproštěn, rád se vyjádřím," napsal Deníku N.

VYDÁNO: MF DNES, 11. 2. 2023

Uklidňujeme studenty, že je u nás bezpečno

Masarykova univerzita čelí dalším obviněním ze sexuálního obtěžování. Co dělá?

Zuzana Brandová
redaktorka MF DNES

Křest ohněm Děkanka Simona Koryčánková se ujala funkce počátkem února a hned musí řešit rozsáhlou kauzu obtěžování studentek. Foto: archiv

BRNO Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně rozvázala pracovní poměr se dvěma vyučujícími podezřelými ze sexuálního obtěžování studentek. Oznámení na dalšího učitele nyní přicházejí. Děkanka Simona Koryčánková v rozhovoru pro MF DNES vysvětluje, jak situaci řeší.

Tento týden jste oznámili, že z výuky stahujete už třetího vyučujícího. Znamená to, že přišly další stížnosti?
Sbíráme podněty a reagujeme na to, co se v nich objevuje. Že jsme dalšímu vyučujícímu zabránili v tom, aby se setkával se studentkami, zkoušel a učil, je skutečně reakcí na podněty, které nám v současné době přišly. Je na takzvané překážce v práci a zůstane to tak do doby, než to prověříme.

Je možné, že budou z výuky odvolání ještě další vyučující?
Na základě informací, které mám v současné době, to nepředpokládám.

Jaká je atmosféra na fakultě? Příští týden začíná semestr, plánujete nějaké setkání se studenty?
Vydáváme jednotlivá prohlášení a ubezpečujeme studenty, že se díky opatřením, která děláme, vrátí do bezpečného prostředí. Se studenty, kteří mají tělesnou výchovu, budeme mít hned v pondělí schůzku, kam si přizveme facilitátorku (odbornici na vedení diskuse, pozn. red.). Budeme se jich ptát, zda se u nás cítí bezpečně, co by potřebovali, a na základě toho budeme postupovat. Budeme se s nimi setkávat, nabídneme jim i psychologickou pomoc našeho poradenského centra. Připravujeme fakultu na to, aby začala fungovat bezpečně a ukázali jsme, že vše řešíme a udělali jsme důležité kroky k tomu, abychom se stali zdravou fakultou.

Se dvěma učiteli jste rozvázali pracovní poměr, jeden je z výuky dočasně stažen. Naruší to chod katedry tělesné výchovy?
Intenzivně pracujeme na tom, aby semestr mohl začít. Vyžaduje to různá organizační opatření, aby výuka nebyla narušena a studenti absolvovali všechny předměty, které v rámci svého studijního programu absolvovat musí, a aby v rámci svého studia nepocítili žádnou tíži této situace.

Zvládnou to učitelé z katedry, nebo ve výuce vypomohou tělocvikáři odjinud?
Předpokládám i spolupráci s fakultou sportovních studií, ale jsme stále v procesu řešení.

Studentky, které nahlásily nevhodné chování učitelů, si v médiích stěžovaly, že se fakulta jejich podnětem dostatečně nezabývala a vyučující mohli dál učit. Kdy jste se o tom dozvěděla vy?
Celá tato kauza má dvě fáze. První proběhla loni v květnu a červnu, kdy jsme dostali první podnět. Já jsem se jím v té době zabývala jakožto prorektorka univerzity. Byl anonymní a nebyl tak konkrétní jako to, co se dovídáme teď. Prošetřili jsme jej, doptávali se a vzešel z toho určitý pracovní postih pro učitele. Podnět se tím uzavřel. Poté se otevřel znovu s mnohem větší intenzitou a s více podrobnostmi.

Bylo to tedy loni v létě dostatečné řešení?
Vzhledem k informacím, které jsme měli, a vzhledem k posouzení jak ze strany právníka, tak personálního oddělení, návrh řešení, který jsme dávali panu děkanovi, byl adekvátní. Pan děkan postupoval podle návrhu celého týmu, který podnět řešil, a ještě k tomu přidal další opatření. Takové řešení bylo v té době adekvátní, šlo o pracovněprávní postih.

Řešila jste jako prorektorka i další podněty na nevhodné chování učitelů na univerzitě?
Ano, v rámci různých fakult univerzity jsem několik podnětů s různým stupněm závažnosti řešila. Na takové situace máme vytvořenou metodiku, ale nepřísluší mi se ke konkrétním případům vyjadřovat.

V posledních měsících se nevhodné chování učitelů a podezření na obtěžování studentek řeší na několika vysokých školách, loni kvůli tomu dostal výpověď politolog na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Přibývá jich?
To nedokážu říct, ale obecně můžeme vidět, že když se nějaký případ víc medializuje, další oběti takové chování nahlásí, a to třeba i několik let staré případy.

Jak moc podle vás tato kauza dopadá na pověst fakulty?
Budeme se maximálně snažit, aby pověst fakulty byla co nejméně zasažena. Do konce února se podávají přihlášky ke studiu a my uchazečům jasně říkáme, že uděláme vše pro to, aby prostředí bylo bezpečné a zdravé. Pracujeme na dalších krocích, aby se uchazeči nebáli k nám přihlásit. Velmi nás mrzí, co se teď děje, a situaci musíme vyřešit.

Co učiníte, aby k takovému chování nedocházelo?
Zatím jsme v procesu a vše vyhodnocujeme. Pan rektor všem fakultám nařídil provést kontrolu výstupů studentských hodnocení jednotlivých předmětů a tyto první kroky nám ukážou, jak a jakým způsobem můžeme postupovat dál. Za pedagogickou fakultu mohu říct, že já sama budu otevřená studujícím a kdokoli za mnou může přijít a informovat mě. Samozřejmě i nadále platí, že se mohou ozývat kontaktní osobě, a daleko více budeme připomínat, že máme právě tyto mechanismy, které pomohou nevhodné chování a sexuální obtěžování zachytit. A co nutně potřebujeme, je vzdělání jak našich zaměstnanců, tak studujících v tom, co vlastně je sexuální obtěžování a nevhodné chování, jak ho rozpoznat, jak se bránit i třeba tím, že ho okamžitě nahlásí, aby se situace mohla co nejrychleji řešit.

Rektor Martin Bareš ve čtvrtek uvedl, že požádá Radu pro vnitřní hodnocení Masarykovy univerzity, aby „posoudila nezbytnost některých konkrétních kurzů, v nichž se prokazatelně objevovaly nevhodné vzorce chování či se projevovaly nežádoucí stereotypy“. Znamená to, že se zvažuje zrušení některých kurzů?
O rušení bych nemluvila, protože studium tělesné výchovy nemůže úplně fungovat bez kurzů. Spíše se podíváme na to, v jaké formě se mohou konat. Řešení zatím nemáme, takže v této chvíli nechci spekulovat.

Premium

Nevhodné chování učitelů? Podrobnosti se dovídáme až teď, hájí postup děkanka

Zuzana Brandová
10. února 2023 20:00

Na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity, kterou v posledních týdnech zmítá kauza podezření ze sexuálního obtěžování studentek, přišla další oznámení o nevhodném chování učitelů. Děkanka Simona Koryčánková v rozhovoru pro MF DNES vysvětluje, jak situaci řeší.

Sama se podnětem studentek zabývala už loni coby prorektorka Masarykovy univerzity. „Podnět byl anonymní a nebyl tak konkrétní jako to, co se dovídáme teď," vysvětluje, proč učitelé, jichž se to týkalo, nebyli tehdy staženi z výuky.

V pondělí jste oznámili, že z výuky stahujete už třetího vyučujícího. Zatím se v médiích mluvilo o dvou učitelích, znamená to, že přišly další podněty, na jejichž základě jste k tomuto kroku přistoupili?
Sbíráme podněty a reagujeme na to, co se v nich objevuje. Že jsme dalšímu vyučujícímu zabránili v tom, aby se setkával se studentkami, zkoušel a učil, je skutečně reakcí na podněty, které nám v současné době přišly. Je na takzvané překážce v práci a zůstane to tak do doby, než to prověříme.

> Připravujeme fakultu na to, aby začala fungovat bezpečně, a ukázali jsme, že i navzdory tomu, co se stalo, nebo možná právě proto, vše řešíme a udělali jsme důležité kroky k tomu, abychom se stali zdravou fakultou.
>
> **Simona Koryčánková**
> děkanka

Vyzvala jste studenty, aby se neobávali nahlásit, pokud nevhodné chování na fakultě zaznamenali. Kolik podnětů přibližně evidujete? Zdá se, že je celá kauza rozsáhlejší, než to vypadalo na začátku?
Já nejsem kontaktní osoba pro podávání těchto podnětů, takže je nezpracovávám, ale dostávám průběžně informace. Na základě naší výzvy se k nám opravdu dostávají další výpovědi studentek. V současné době je jich několik a jsou v různé fázi zpracování. Každý je nahlašovatelkou autorizovaný, to znamená, že určená kontaktní osoba se s ní sejde nebo se jí dotazuje na dálku a poté se domluví, jestli bude nahlašovatelka u oznámení podepsaná a můžeme s jejím jménem pracovat, nebo je výpověď anonymizovaná a nahlašovatelka si nepřeje, aby v důsledku zveřejnění svého jména byla znovu viktimizovaná a utrpěla nějakou újmu.

Je možné, že budou z výuky odvoláni ještě další vyučující?
Na základě informací, které mám v současné době, to nepředpokládám.

Jaká je atmosféra na fakultě? Příští týden začíná semestr, plánujete nějaké setkání se studenty? Dá se předpokládat, že budou vyžadovat informace.
Vzhledem k tomu, že ještě tento týden máme zkouškové období, studenti chodí na fakultu jen na zkoušky. Příští týden začíná výuka, a aby se všichni vrátili do bezpečného prostředí, vydáváme jednotlivá prohlášení a ubezpečujeme studenty, že se díky opatřením, která děláme, v pondělí vrátí do bezpečného prostředí. Se studenty, kteří mají tělesnou výchovu, budeme mít hned v pondělí schůzku, kam si přizveme facilitátorku *(odbornici na vedení diskuse, pozn. red.)*. Budeme se jich ptát, zda se u nás cítí bezpečně, co by potřebovali, a na základě toho budeme postupovat. Budeme se s nimi setkávat, nabídneme jim i psychologickou pomoc našeho poradenského centra. Připravujeme fakultu na to, aby začala fungovat bezpečně, a ukázali jsme, že i navzdory tomu, co se stalo, nebo možná právě proto, vše řešíme a udělali jsme důležité kroky k tomu, abychom se stali zdravou fakultou.

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Se dvěma učiteli jste rozvázali pracovní poměr, jeden je z výuky dočasně stažen. Naruší to chod katedry tělesné výchovy?
Velmi intenzivně v posledních dnech pracujeme na tom, aby semestr mohl začít. Vyžaduje to různá organizační opatření, aby výuka nebyla narušena a studenti absolvovali všechny předměty, které v rámci svého studijního programu musí absolvovat, a aby v rámci svého studia nepocítili žádnou tíži této situace.

Zvládnou to učitelé z katedry, nebo ve výuce vypomohou tělocvikáři z Fakulty sportovních studií MU?
Spolupracujeme a komunikujeme v rámci celé univerzity, takže předpokládám i spolupráci s Fakultou sportovních studií, ale jsme stále v procesu řešení.

Do funkce děkanky jste nastoupila na začátku února, jak náročné to pro vás teď je? Asi jste si nástup do funkce představovala jinak.
Tlak je velký a je to náročné, ale když nastupujete do funkce děkana, musíte počítat s tím, že to někdy náročné bude. Je potřeba postavit se tomu čelem, být racionální, ale zároveň citlivý k potřebám studentek, kterých se tato situace týká. A také musím po celou dobu fungovat naplno, protože k tomu mám samozřejmě i další agendu, kterou jako děkanka řeším.

Kvůli podezření z obtěžování stáhla Masarykova univerzita už třetího učitele

Studentky, které nahlásily nevhodné chování učitelů, si poté v médiích stěžovaly, že se fakulta jejich podnětem dostatečně nezabývala a vyučující mohli nadále učit. Kdy jste se o tom dozvěděla vy?
Celá tato kauza má dvě fáze. První proběhla loni v květnu a červnu, kdy jsme dostali první podnět. Já jsem se jím v té době zabývala jakožto prorektorka univerzity. Byl anonymní a nebyl tak konkrétní jako to, co se dovídáme teď. Prošetřili jsme jej, doptávali se a vzešel z toho určitý pracovní postih pro učitele. Pan děkan Němec tento pracovní postih vykonal a podnět se tím uzavřel. Poté se otevřel znovu s mnohem větší intenzitou a s více podrobnostmi a tím se zabýváme teď.

Bylo to tedy loni v létě dostatečné řešení?
Vzhledem k informacím, které jsme měli na začátku léta, a vzhledem k posouzení jak ze strany právníka, tak personálního oddělení byl návrh řešení, který jsme dávali panu děkanovi, adekvátní. Pan děkan postupoval podle návrhu celého týmu, který podnět řešil, a ještě k tomu přidal další opatření. Takové řešení bylo v té době adekvátní, šlo o pracovně-právní postih.

Údajné obtěžování na univerzitě v Brně šetří policie, dva učitelé odcházejí

Řešila jste jako prorektorka i další podněty na nevhodné chování učitelů na univerzitě?
Ano, v rámci různých fakult univerzity jsem několik podnětů s různým stupněm závažnosti řešila. Na takové situace máme vytvořenou metodiku, jak postupovat, ale nepřísluší mi se ke konkrétním případům vyjadřovat.

V posledních měsících se nevhodné chování učitelů a podezření na obtěžování studentek řeší na několika vysokých školách, loni kvůli tomu dostal výpověď politolog na Fakultě sociálních studií MU. Přibývá jich?
To nedokážu říct, ale obecně můžeme vidět, že když se nějaký případ víc medializuje, další oběti takové chování nahlásí, a to třeba i několik let staré případy.

Jak moc podle vás tato kauza dopadá na pověst fakulty?
Budeme se maximálně snažit, aby pověst fakulty byla co nejméně zasažena. Do konce února se podávají přihlášky ke studiu a my uchazečům jasně říkáme, že uděláme vše pro to, aby prostředí bylo bezpečné a zdravé. Pracujeme na dalších krocích, aby se uchazeči nebáli k nám přihlásit, a tyto kroky budeme i prezentovat veřejnosti. Máme skoro 400 zaměstnanců a šest tisíc studentů, kteří poctivě dělají svoji práci. Velmi nás mrzí, co se teď děje, a situaci musíme vyřešit.

Aféra kvůli mimořádným stipendiím na plzeňské fakultě se rozrůstá

Co učiníte, aby k takovému chování nedocházelo?
Zatím jsme v procesu a vše vyhodnocujeme. Pan rektor všem fakultám nařídil provést kontrolu výstupů studentských hodnocení jednotlivých předmětů a tyto první kroky nám ukážou, jak a jakým způsobem můžeme postupovat dál. Za pedagogickou fakultu mohu říct, že já sama budu otevřená studujícím a kdokoli za mnou může přijít a informovat mě. Samozřejmě i nadále platí, že se mohou ozývat kontaktní osobě, a daleko více budeme připomínat, že máme právě tyto mechanismy, které pomohou nevhodné chování a sexuální obtěžování zachytit. A nutně potřebujeme vzdělání jak našich zaměstnanců, tak studujících v tom, co vlastně je sexuální obtěžování a nevhodné chování, jak ho rozpoznat, jak se bránit třeba i tím, že ho okamžitě nahlásí, aby se situace mohla co nejrychleji řešit.
Rektor Martin Bareš ve čtvrtek uvedl, že „požádá Radu pro vnitřní hodnocení Masarykovy univerzity, aby projednala studijní kurikula a posoudila nezbytnost některých konkrétních kurzů, v nichž se prokazatelně objevovaly nevhodné vzorce chování či se projevovaly nežádoucí stereotypy". Znamená to, že se zvažuje zrušení některých kurzů?
O rušení bych nemluvila, protože studium tělesné výchovy nemůže úplně fungovat bez kurzů. Spíše se podíváme na to, v jaké formě se mohou konat. Řešení zatím nemáme, takže v této chvíli nechci spekulovat.

VYDÁNO: MF DNES, 11. 2. 2023

Ministr financí vymýšlí, jak zalátat rozpočet. Někomu zvýší zdravotní pojištění

Stanjura chce peníze, zdaní zlobivé pacienty

Kamila Jušková
spolupracovnice
MF DNES

Ministerstvo financí připravuje návrh, který by mohl do státní kasy napumpovat miliardy. Má za cíl změnit sazbu zdravotního pojištění, která by se nově odvíjela od toho, jak občané pečují o své zdraví. Podle poradce ministra financí Martina Šamaje by se hodnotilo „nedostatečné“ a „nevhodné“ chování. Jinými slovy: ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) chce trestat „zlobivé“ pacienty.

„Za nedostatečné chování k vlastnímu zdraví by se považovalo například neabsolvování vybraných preventivních prohlídek. Objem vynaložených prostředků z veřejného zdravotního pojištění je totiž u pacientů, kteří nechodí na preventivní prohlídky, vždy vyšší než u lidí, kteří na ně chodí,“ vysvětlila MF DNES mluvčí ministerstva financí Gabriela Krušinová. Preventivní zdravotní péče podle ní může navíc včas odhalit vážné nemoci, které tak bude možné začít dříve a efektivněji léčit.

Kuřáků a pijáků se to netýká

Co se týče nevhodného chování, tam návrh počítá se sankcemi třeba pro lidi, kteří jezdí v autě bez pásů nebo si přivodí úraz na lyžích bez helmy. Paradoxně však nebere v potaz zdraví škodlivé chování, jako je kouření či alkoholismus.

Návrh vlády nebude postaven na principu cukru, tedy výhod za péči o zdraví, ale spíš biče. Podle Šamaje by to v praxi vypadalo tak, že lidem se „špatným“ chováním ke zdraví by se zvýšily odvody o jeden procentní bod (ze 4,5 na 5,5 procenta). „Zdravotní pojištění se odvádí z hrubého příjmu a je stanoveno procentní sazbou. Záleží tedy na výši příjmů každého, v jaké výši se tento procentní bod v odvodu promítne,“ upřesnila Krušinová.

Například pro bezdětného zaměstnance, který má hrubý měsíční příjem 40 tisíc by to znamenalo navýšení odvodů o přibližně čtyři stovky za měsíc.

Pokud by navrhované indikátory nesplnila pouhá čtvrtina lidí, přineslo by to do veřejného zdravotního pojištění šest miliard korun ročně. Pokračování na str. 3

Stanjura chce peníze, zdaní zlobivé pacienty

Pokračování ze str. 1

Ministerstvo financí tvrdí, že cílem návrhu změny zákona je zejména motivace občanů k posílení zdravotní prevence a ke zdravému životnímu stylu. Něco podobného už zavádějí pojišťovny, jen s tím rozdílem, že jde o pozitivní motivaci. Například dávají klientům za „vzorné“ chování a absolvování preventivních screeningů různé bonusy.

Konkrétně Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP) zavedla nový systém benefitů. „V současné době máme několik novinek, které jsou vázané na preventivní prohlídky. Jedná se zejména o oblast zubní hygieny, příspěvek na masáže, saunu či jiné typy rehabilitace,“ řekl MF DNES ředitel pojišťovny Zdeněk Kabátek. VZP zároveň pro letošní rok výrazně zvýšila fond prevence na 981 milionů korun, což je oproti loňsku o 314 milionů více.

Úrazy vs. chronické nemoci

Stínová ministryně financí Alena Schillerová (ANO) tvrdí, že lidé by měli být k péči o své zdraví motivováni pozitivně, ať už výchovou ve škole, nebo právě v rámci benefitních programů pojišťoven. „Představa velkého bratra, který by nás sledoval na každém rohu a pokutoval vyšším daňovým břemenem za jakoukoliv neřest, mě děsí,“ říká a dodává, že nejde opět o nic jiného než o snahu ministra financí Zbyňka Stanjury vytáhnout z lidí více peněz. „Náš model povinného zdravotního pojistného je v zásadě zdravotní daní, a nikoliv skutečným pojištěním, a jako takové může fungovat jedině na solidárním principu,“ uvedla.

Raději ne Jízda bez helmy by se mohla prodražit na pojistném. Foto: Shutterstock

Podle některých názorů je zvláštní, že se v návrhu řeší pásy v autech nebo helmy, a nikoliv mnohem závažnější hazardování se zdravím. „Úrazy zdaleka nejsou tak časté a zásadní, mnohem více platí pojišťovny právě za chronické nemoci způsobené nezdravým životním stylem. Je bizarní, že kdo sportuje a jezdí na lyžích, bude mít vyšší pojistné než někdo, kdo se nehýbe, kouří a je závislý na alkoholu či drogách,“ tvrdí expert na zdravotní právo Ondřej Dostál.

> Je bizarní, že kdo sportuje a jezdí na lyžích, bude mít vyšší pojistné.

Solidarita, či diskriminace?

Zvýšené sazby za zdravotní pojištění by se týkaly zaměstnanců i osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Stát by však „v rámci solidarity“ z opatření vynechal státní pojištěnce, k a m patří nezaopatřené děti, důchodci, příjemci rodičovského příspěvku, ženy na mateřské nebo rodičovské dovolené či uchazeči o zaměstnání. „Nechceme nerovnoměrně zatížit společenské skupiny. Nadále je garantována zdravotní péče v plném rozsahu pro každého. Ale po vyhodnocení kalendářního roku by docházelo k úpravě odvodu u každého jednotlivce mimo výjimky,“ uvedl poradce ministra financí Martin Šamaj u Kulatého stolu Zdravotnického deníku na téma Akční plán politiky v oblasti závislostí.

Jenže právě ve vynechání státních pojištěnců je podle kritiků návrhu problém. Aktuálně jich je v Česku 5,9 milionu, což znamená, že by se přísnější kritéria pro zdravotní odvody týkala „jen“ asi 4,6 milionu lidí.

„Vláda vymyslela bič pouze na vybrané skupiny občanů, kteří pracují a platí pojištění. Ale nedosáhnou na lidi na sociálních dávkách, ačkoli i oni se mohou chovat nezodpovědně ke svému zdraví,“ tvrdí Dostál.

Podle něj by bylo efektivnější, kdyby stát spíše zavedl motivační bonusy po vzoru pojišťoven, které by se týkaly i státních pojištěnců. Pokud by někdo chodil na prevenci, měl by například o pár procent vyšší úhradu léků. Další plusy by mohly být za dodržování léčebného režimu, například když se pacient s cukrovkou objektivně snaží zhubnout a správně stravovat.

„Problematické je i podmiňování docházením na preventivní vyšetření. Lidé v některých regionech mají mnohem horší dostupnost k lékařům a specialistům, tak by to vůči nim bylo nefér,“ dodal Dostál.

Dlouhé analýzy

Návrh nyní projednává ministerstvo s NERVem, s pojišťovnami a s lékaři. Následovat by měla novela zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, která stanovuje sazby zdravotního pojištění. Celý legislativní proces by mohl trvat rok až dva. Tvůrci se chtějí inspirovat i v cizině.

„Konečný návrh novely zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění bude obsahovat odůvodnění s odkazy na řešení této problematiky v zahraničí,“ uvedla Krušinová bez bližších podrobností.

S návrhem se nyní seznamuje i resort zdravotnictví. „Budeme teď o tom jednat, do jaké míry je to realizovatelné, právně možné a zda by přínosy do systému za to stály. Je to ještě zapotřebí podrobně propočítat a vypracovat komplexnější rovnici,“ řekl MF DNES náměstek ministra zdravotnictví Josef Pavlovic s tím, že výsledek analýz nebude dříve než za měsíc.

Kamila Jušková
11. února 2023

Ministerstvo financí připravuje návrh, který by mohl do státní kasy napumpovat miliardy. Má za cíl změnit sazbu zdravotního pojištění, která by se nově odvíjela od toho, jak občané pečují o své zdraví. Podle poradce ministra financí Martina Šamaje by se hodnotilo „nedostatečné" a „nevhodné" chování. Jinými slovy: ministr financí Zbyněk Stanjura chce trestat „zlobivé" pacienty.

Za nedostatečné chování k vlastnímu zdraví by se považovalo například neabsolvování vybraných preventivních prohlídek. Objem vynaložených prostředků z veřejného zdravotního pojištění je totiž u pacientů, kteří nechodí na preventivní prohlídky, vždy vyšší než u lidí, kteří na ně chodí," vysvětlila MF DNES mluvčí ministerstva financí Gabriela Krušinová. Preventivní zdravotní péče podle ní může navíc včas odhalit vážné nemoci, které tak bude možné začít dříve a efektivněji léčit.

Kuřáků a pijáků se to netýká

Co se týče nevhodného chování, tam návrh počítá se sankcemi třeba pro lidi, kteří jezdí v autě bez pásů nebo si přivodí úraz na lyžích bez helmy. Paradoxně však nebere v potaz zdraví škodlivé chování, jako je kouření či alkoholismus. Návrh vlády nebude postaven na principu cukru, tedy výhod za péči o zdraví, ale spíš biče. Podle Šamaje by to v praxi vypadalo tak, že lidem se „špatným" chováním ke zdraví by se zvýšily odvody o jeden procentní bod (ze 4,5 na 5,5 procenta).

„Zdravotní pojištění se odvádí z hrubého příjmu a je stanoveno procentní sazbou. Záleží tedy na výši příjmů každého, v jaké výši se tento procentní bod v odvodu promítne," upřesnila Krušinová. Například pro bezdětného zaměstnance, který má hrubý měsíční příjem 40 tisíc by to znamenalo navýšení odvodů o přibližně čtyři stovky za měsíc. Pokud by navrhované indikátory nesplnila pouhá čtvrtina lidí, přineslo by to do veřejného zdravotního pojištění šest miliard korun ročně.

Ministerstvo financí tvrdí, že cílem návrhu změny zákona je zejména motivace občanů k posílení zdravotní prevence a ke zdravému životnímu stylu. Něco podobného už zavádějí pojišťovny, jen s tím rozdílem, že jde o pozitivní motivaci. Například dávají klientům za „vzorné" chování a absolvování preventivních screeningů různé bonusy.

Preventivní prohlídka může zachránit život, stačí na ni půl hodiny

Konkrétně Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP) zavedla nový systém benefitů. „V současné době máme několik novinek, které jsou vázané na preventivní prohlídky. Jedná se zejména o oblast zubní hygieny, příspěvek na masáže, saunu či jiné typy rehabilitace," řekl MF DNES ředitel pojišťovny Zdeněk Kabátek. VZP zároveň pro letošní rok výrazně zvýšila fond prevence na 981 milionů korun, což je oproti loňsku o 314 milionů více.

Úrazy vs. chronické nemoci

Stínová ministryně financí Alena Schillerová (ANO) tvrdí, že lidé by měli být k péči o své zdraví motivováni pozitivně, ať už výchovou ve škole, nebo právě v rámci benefitních programů pojišťoven. „Představa velkého bratra, který by nás sledoval na každém rohu a pokutoval vyšším daňovým břemenem za jakoukoliv neřest, mě děsí," říká a dodává, že nejde opět o nic jiného než o snahu ministra financí Zbyňka Stanjury vytáhnout z lidí více peněz. „Náš model povinného zdravotního pojistného je v zásadě zdravotní daní, a nikoliv skutečným pojištěním, a jako takové může fungovat jedině na solidárním principu," uvedla.

Podle některých názorů je zvláštní, že se v návrhu řeší pásy v autech nebo helmy, a nikoliv mnohem závažnější hazardování se zdravím. „Úrazy zdaleka nejsou tak časté a zásadní, mnohem více platí pojišťovny právě za chronické nemoci způsobené nezdravým životním stylem. Je bizarní, že kdo sportuje a jezdí na lyžích, bude mít vyšší pojistné než někdo, kdo se nehýbe, kouří a je závislý na alkoholu či drogách," tvrdí expert na zdravotní právo Ondřej Dostál.

Solidarita, či diskriminace?

Zvýšené sazby za zdravotní pojištění by se týkaly zaměstnanců i osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Stát by však „v rámci solidarity" z opatření vynechal státní pojištěnce, kam patří nezaopatřené děti, důchodci, příjemci rodičovského příspěvku, ženy na mateřské nebo rodičovské dovolené či uchazeči o zaměstnání. „Nechceme nerovnoměrně zatížit společenské skupiny. Nadále je garantována zdravotní péče v plném rozsahu pro každého. Ale po vyhodnocení kalendářního roku by docházelo k úpravě odvodu u každého jednotlivce mimo výjimky," uvedl poradce ministra financí Martin Šamaj u Kulatého stolu Zdravotnického deníku na téma Akční plán politiky v oblasti závislostí.

Bez helmy raději nejezděte. Jízda bez ní by se mohla prodražit na pojistném.

Jenže právě ve vynechání státních pojištěnců je podle kritiků návrhu problém. Aktuálně jich je v Česku 5,9 milionu, což znamená, že by se přísnější kritéria pro zdravotní odvody týkala „jen" asi 4,6 milionu lidí.

„Vláda vymyslela bič pouze na vybrané skupiny občanů, kteří pracují a platí pojištění. Ale nedosáhnou na lidi na sociálních dávkách, ačkoli i oni se mohou chovat nezodpovědně ke svému zdraví," tvrdí Dostál.

Podle něj by bylo efektivnější, kdyby stát spíše zavedl motivační bonusy po vzoru pojišťoven, které by se týkaly i státních pojištěnců. Pokud by někdo chodil na prevenci, měl by například o pár procent vyšší úhradu léků. Další plusy by mohly být za dodržování léčebného režimu, například když se pacient s cukrovkou objektivně snaží zhubnout a správně stravovat.

„Problematické je i podmiňování docházením na preventivní vyšetření. Lidé v některých regionech mají mnohem horší dostupnost k lékařům a specialistům, tak by to vůči nim bylo nefér," dodal Dostál.

Dlouhé analýzy

Návrh nyní projednává ministerstvo s NERVem, s pojišťovnami a s lékaři. Následovat by měla novela zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, která stanovuje sazby zdravotního pojištění. Celý legislativní proces by mohl trvat rok až dva. Tvůrci se chtějí inspirovat i v cizině.

Co si ohlídat v pojistce na hory, aby s vámi pojišťovna nevyběhla

„Konečný návrh novely zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění bude obsahovat odůvodnění s odkazy na řešení této problematiky v zahraničí," uvedla Krušinová bez bližších podrobností.

S návrhem se nyní seznamuje i resort zdravotnictví. „Budeme teď o tom jednat, do jaké míry je to realizovatelné, právně možné a zda by přínosy do systému za to stály. Je to ještě zapotřebí podrobně propočítat a vypracovat komplexnější rovnici," řekl MF DNES náměstek ministra zdravotnictví Josef Pavlovic s tím, že výsledek analýz nebude dříve než za měsíc.

Příloha č. 5: Záznamy odlišností v rámci jednotlivých textů u Deníku Právo a Novinky.cz

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 2. 1. 2023

Nonstop lékáren je v ČR jen 16, chybí farmaceuti

Matěj Kučera

Praktičtí lékaři mají přes svátky volno, pohotovosti jsou přeplněné. Mnozí lidé, kteří nechtějí se zdravím hazardovat, se tak musí léčit svépomocí. Avšak sehnat léky po nocích a o svátcích je problém. Pohotovostních lékáren, které mají otevřeno nonstop, je v Česku jen 16 a v některých krajích chybějí úplně.

Jen v sedmi krajích

Jsou jen v sedmi krajích. Nejvíce v Praze (8), po dvou jich mají v Plzni a Ostravě a po jedné nonstop lékárně mají v Českých Budějovicích, Brně, Hradci Králové a Olomouci.

„Byli bychom rádi, aby pohotovosti na sebe navazovaly. Tam, kde je pohotovost lékařská, by měla být v dosahu i pohotovost lékárenská. Pohotovostní službu mají v kompetenci krajské úřady. Některé situaci řeší, některé pravděpodobně ne. Byli bychom rádi, aby lékárenské pohotovostní službě byla věnována stejná pozornost jako té lékařské," řekla Právu mluvčí České lékárnické komory Michaela Bažantová.

Podle ní je v Česku také omezený počet lékárníků. „V celé České republice je asi 8900 praktikujících lékárníků, lékáren je přibližně 2500, na jednu lékárnu tak připadají průměrně tři až čtyři lékárníci. To je ale pouze průměrný počet, protože ve velkých nemocničních lékárnách pracují často desítky lékárníků, v mnoha malých lékárnách je pouze jeden," dodala.

Kvůli nedostatku lékárníků omezila otevírací dobu pohotovostní lékárna FN Bulovka, ta až do nedávna měla otevřeno nonstop.

(Pokračování na str. 3)

Nonstop lékáren je v Česku jen šestnáct…

(Pokračování ze str. 1)

„Máme nedostatek farmaceutů. Nemá kdo odbavovat lidi a potýkáme se s tím dlouhodobě, není to problém jen v naší lékárně," řekla Právu mluvčí nemocnice Eva Libigerová.

Nemocnice se je tak snaží nalákat na různé benefity. „Vyzýváme lidi, kteří by měli zájem o práci v lékárně, pobízíme je na naše výhodné balíčky, které pro ně máme v případě, že by k nám chtěli nastoupit," dodala Libigerová.

Nemocnice lékárníkům nabízí motivační příspěvek 250 tisíc korun, bydlení na ubytovně nebo ve služebním bytě, 25 dní dovolené nebo kartičku Multisport, kterou mohou využít pro sportovní nebo relaxační aktivity.

Podle Libigerové je omezení otevírací doby dočasné. „Nechybí nám jenom jeden nebo dva lidi, potřebovali bychom jich samozřejmě víc. Zatím se jedná o dočasně omezený provoz. Bohužel nedokážu odhadnout, kdy by se noční provoz lékárny mohl obnovit, sami nevíme, jak se bude situace vyvíjet," uvedla.

Nonstop lékárny chybějí například ve Středočeském kraji, který patří k největším v republice, ale je specifický, neboť tvoří prstenec kolem Prahy. „Zajištění jedné lékárny s nonstop provozem, jako to mají některé jiné kraje, by bylo z demografického pohledu zcela neefektivní. V rámci kraje současně neevidujeme podněty týkající se nedostupnosti lékárenské péče," uvedl pro Právo mluvčí kraje Davida Šíma.

Kraj však monitoruje lékárenskou síť a jejich provozní dobu s ohledem na lékařskou pohotovostní službu pro dospělé i děti. Například v rámci nemocnice v Kolíně či Benešově fungují lékárny s rozšířeným víkendovým provozem.

„Poskytovatelé lékařské pohotovostní služby mají dále dánu povinnost mít k dispozici běžné spektrum parenterálně i perorálně aplikovaných léčiv, mastí a kapek či běžného spektra zdravotnického materiálu tak, aby se pacientům dostalo v případě potřeby plné péče," řekl Šíma.

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 4. 1. 2023

Nonstop lékáren je v ČR jen 16, chybí farmaceuti

4. 1. 2023, 19:12
Matěj Kučera

Pohotovostních lékáren, které mají otevřeno nonstop, je v Česku pouze 16 a v některých krajích chybějí úplně. Jsou jen v sedmi krajích. Nejvíce v Praze (8), po dvou jich mají v Plzni a Ostravě a po jedné nonstop lékárně mají v Českých Budějovicích, Brně, Hradci Králové a Olomouci.

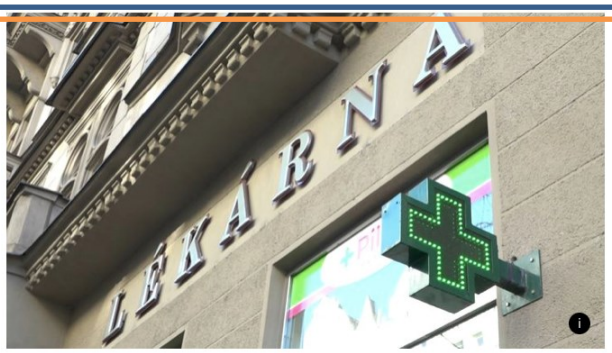

Lékárna

„Byli bychom rádi, aby pohotovosti na sebe navazovaly. Tam, kde je pohotovost lékařská, by měla být v dosahu i pohotovost lékárenská. Pohotovostní službu mají v kompetenci krajské úřady. Některé situaci řeší, některé pravděpodobně ne. Byli bychom rádi, aby lékárenské pohotovostní službě byla věnována stejná pozornost jako té lékařské," řekla Právu mluvčí České lékárnické komory Michaela Bažantová.

Podle ní je v Česku také omezený počet lékárníků. „V celé České republice je asi 8900 praktikujících lékárníků, lékáren je přibližně 2500, na jednu lékárnu tak připadají průměrně tři až čtyři lékárníci. To je ale pouze průměrný počet, protože ve velkých nemocničních lékárnách pracují často desítky lékárníků, v mnoha malých lékárnách je pouze jeden," dodala.

Léky na covid budou od ledna ve všech lékárnách
Domácí

Kvůli nedostatku lékárníků omezila otevírací dobu pohotovostní lékárna FN Bulovka, ta až do nedávna měla otevřeno nonstop.

Sponzorováno
Jaký je rozdíl mezi protonovou léčbou a radioterapií? Poslechněte si o tom!

„Máme nedostatek farmaceutů. Nemá kdo odbavovat lidi a potýkáme se s tím dlouhodobě, není to problém jen v naší lékárně," řekla Právu mluvčí nemocnice Eva Libigerová.

Nemocnice se je tak snaží nalákat na různé benefity. „Vyzýváme lidi, kteří by měli zájem o práci v lékárně, pobízíme je na naše výhodné balíčky, které pro ně máme v případě, že by k nám chtěli nastoupit," dodala Libigerová.

Nemocnice lékárníkům nabízí motivační příspěvek 250 tisíc korun, bydlení na ubytovně nebo ve služebním bytě, 25 dní dovolené nebo kartičku Multisport, kterou mohou využít pro sportovní nebo relaxační aktivity.

Registr léků odhalí hrozbu duplicit, ale využívá se málo
Domácí

Podle Libigerové je omezení otevírací doby dočasné. „Nechybí nám jenom jeden nebo dva lidé, potřebovali bychom jich samozřejmě víc. Zatím se jedná o dočasně omezený provoz. Bohužel nedokážu odhadnout, kdy by se noční provoz lékárny mohl obnovit, sami nevíme, jak se bude situace vyvíjet," uvedla.

Anketa

Využili jste někdy služby nonstop lékárny?

Ano 76,4 %

Ne 23,6 %

HLASOVÁNÍ SKONČILO: Celkem hlasovalo 1210 čtenářů.

Nonstop lékárny chybějí například ve Středočeském kraji, který patří k největším v republice, ale je specifický, neboť tvoří prstenec kolem Prahy. „Zajištění jedné lékárny s nonstop provozem, jako to mají některé jiné kraje, by bylo z demografického pohledu zcela neefektivní. V rámci kraje současně neevidujeme podněty týkající se nedostupnosti lékárenské péče," uvedl pro Právo mluvčí kraje Davida Šíma.

Kraj však monitoruje lékárenskou síť a jejich provozní dobu s ohledem na lékařskou pohotovostní službu pro dospělé i děti. Například v rámci nemocnice v Kolíně či Benešově fungují lékárny s rozšířeným víkendovým provozem.

„Poskytovatelé lékařské pohotovostní služby mají dále dánu povinnost mít k dispozici běžné spektrum parenterálně i perorálně aplikovaných léčiv, mastí a kapek či běžného spektra zdravotnického materiálu tak, aby se pacientům dostalo v případě potřeby plné péče," řekl Šíma.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 2. 1. 2023

Nejvíc spěchala Anička ve Šternberku

Prvním letos narozeným dítětem v Česku je holčička Anička, která poprvé pohlédla na svět na Olomoucku osm minut po silvestrovské půlnoci. Narodila se v porodnici nemocnice Agel ve Šternberku.

„Je to krásné miminko. Anička váží 2700 gramů a měří 45 centimetrů. Na malou slečnu se doma v Jívové na Olomoucku už těší dvouletý bratříček," řekl Právu mluvčí šternberské nemocnice Adam Knesl.

Maminku, která je stejně jako Anička naprosto v pořádku, brzy navštíví zástupci olomouckého hejtmanství, aby jí předali dárkový koš s regionálními produkty, různé další dárky jako například hrací podložku s dětskou hrazdičkou.

Krajští premianti

Prvním letošním narozeným **Pražánkem** je holčička Timea. Přišla na svět v Ústavu pro péči o matku a dítě v Podolí devět minut po půlnoci. Holčička váží 3,2 kilogramu a měří 49 centimetrů. V ranních hodinách se narodily děti i v porodnici U Apolináře, ve Fakultní Thomayerově nemocnici v Krči a ve Fakultní nemocnici v Motole.

> Na malou slečnu se doma v Jívové na Olomoucku už těší dvouletý bratříček
>
> *Adam Knesl, mluvčí nemocnice*

Ve **středních Čechách** se letos narodilo první dítě v nemocnici v Mělníku. Patricie přišla na svět v 1.33 a vážila 3750 gramů.

Ve **Zlínském kraji** nejvíc spěchal na svět Matěj. Na svět přišel v 0.25 v porodnici Krajské nemocnice T. Bati ve Zlíně a vážil 2920 gramů. „Má se čile k světu. Maminka pochází z Neubuze," uvedla mluvčí nemocnice Dana Lipovská.

V **Moravskoslezském kraji** se na začátku roku rodila hlavně děvčátka. První přišla na svět 20 minut po půlnoci Natálie v nemocnici v Havířově na Karvinsku. V ostravské fakultní nemocnici slavili první letošní přírůstek, také holčičky, až v 5.24 hodin, v Krnově se narodila první holčička už v 5 hodin.

Foto: Šternberská nemocnice

První miminko 2023 Anička se šťastnou maminkou.

Prvním dítětem roku 2023 narozeným v nemocnicích v **Pardubickém kraji** se stala Emma. Narodila se 1. ledna v 5.17 v porodnici Pardubické nemocnice mamince Kateřině jako prvorozená, při narození vážila 3,38 kilogramu. U sousedů v **Královéhradeckém kraji** přišel první na svět Sebestian v 1.14 hod. v trutnovské porodnici. Vážil 3,21 kilo a měřil 47 cm, doma je v Dolní Brané.

Až 16 minut po šesté ranní přišlo na svět první letošní dítě **Plzeňského kraje,** a to v Mulačově nemocnici. Chlapeček Matyáš vážil 3,45 kilo a maminka byla prvorodička.

V **Libereckém kraji** patří primát prvního miminka Melanii, přišla na svět v jablonecké nemocnici v 1.49 hodin. Vážila 3230 gramů a je prvním dítětem rodičů ze Semil.

V **Ústeckém kraji** přišel jako první na svět Josef, který se narodil v Chomutově, měřil 49 cm a vážil 2750 gramů.

Na **Vysočině** nejvíc spěchala na svět Adéla v Havlíčkově Brodě. Narodila se ve 2.45 hodin a vážila 2,8 kilo. Už zítra ji i její maminku navštíví krajský hejtman Vítězslav Schrek (ODS).

O pět minut

První letošní **jihočeské** miminko, Veronika, se narodilo 13 minut po silvestrovské půlnoci, tedy jen o pět minut přišla o primát prvního miminka celého Česka. Veronika přišla na svět v jindřichohradecké nemocnici a vážila 3,2 kg.

Na **jihu Moravy** patří titul prvního miminka 2023 Lukášovi, narodil se v 1.11 hod. v bohunické porodnici FN Brno. A byl to kluk jako buk, měřil 51 centimetrů a vážil rovná čtyři kila. **(den, ČTK, zr)**

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 1. 1. 2023

První miminka roku 2023: Anička se narodila 8 minut po půlnoci

1. 1. 2023, 6:41 – České Budějovice • Aktualizováno 1. 1. 2023, 7:48
Miloslav Fišer, Denisa Doležalová , Novinky, Právo, ČTK

Už pár minut po silvestrovské půlnoci se narodila v Česku první miminka. V porodnici Nemocnice AGEL Šternberk přivítali v 00:08 Aničku, která je tak zřejmě prvním letošním novorozencem v Olomouckém kraji. Jen o minutu později se v Praze narodila Timea. Přišla na svět v Ústavu pro péči o matku a dítě v Podolí v neděli v 00:09.

„Maminka porodila holčičku Aničku o váze 2700 gramů a 45 centimetrů. Na malou slečnu se doma v Jívové na Olomoucku už těší dvouletý bratříček," uvedla mluvčí šternberské nemocnice Adam Knesl s tím, že jde zřejmě o prvního letošního novorozence v Olomouckém kraji.

Maminku, které se na Nový rok poštěstí porodit první dítě v kraji, navštěvují zástupci hejtmanství. V předchozích letech tyto rodičky dostaly například dárkový koš s regionálními produkty, různé dárky či hrací podložku s dětskou hrazdičkou.

První dítě letošního roku narozené v Praze je zřejmě holčička Timea. Přišla na svět v Ústavu pro péči o matku a dítě v Podolí devět minut po půlnoci. Holčička váží 3,2 kilogramu a měří 49 centimetrů.

Seznam Native
České turistické značení v zahraničí. Kde po světě malovali trasy čeští značkaři?

V Thomayerově nemocnici se první letošní dítě narodilo ve 04:50, je to chlapec. V Motole se v 05:24 narodila holčička Kira, jejíž maminka je z Ukrajiny. Holčička váží 2,9 kilogramu a měří 50 centimetrů.

V Praze nouzově přistálo letadlo. Na palubě se narodil chlapeček
Kokteji

Dar 15 000 Kč

Praha tradičně odměňuje 15 000 korunami všechny děti, které se na Nový rok narodí matkám s trvalým bydlištěm na území hlavního města. Tradice předávání daru prvnímu pražskému občánkovi vznikla podle magistrátu pravděpodobně v 60. letech 20. století za primátora Ludvíka Černého.

Do roku 2000 ale dostávalo dar pouze první miminko. Dar byl od 5000 do 15 000 korun a formou vkladní knížky na jméno dítěte ho předával primátor matce ještě v porodnici. Od roku 2001 dostávají dar všechny děti narozené na Nový rok. Do roku 2005 byl dar 10 000 korun, v dalších letech pak 15 000 korun.

Prvním letošním dítětem narozeným v jihočeských nemocnicích je Veronika Kopecká. Narodila se v jindřichohradecké nemocnici 13 minut po půlnoci. Váží 3200 gramů. Druhým letošním jihočeským miminkem je chlapec Samuel Stanislav, který se v 00:35 narodil v Českém Krumlově. Doma v Kaplici má dva sourozence. Uvedla to mluvčí holdingu Jihočeské nemocnice Kateřina Koželuhová.

Veronika na jihu, Adéla na Vysočině

První porod roku má za sebou ráno pět jihočeských porodnic. První letošní miminko je v Jindřichově Hradci. „Maminka Jitka Kopecká přivedla na svět holčičku Veroniku. Na malou Verunku už se doma ve Dvorech nad Lužnicí těší tři sourozenci," uvedla Koželuhová. V českobudějovické porodnici přišel na svět přesně ve 02:00 chlapec Tomáš. Má doma jednoho staršího sourozence. Ve 02:27 se v táborské porodnici narodil chlapec Arés. První porod roku už měli také v prachatické porodnici.

Prvním loňským dítětem narozeným v nemocnicích na jihu Čech byla dívka Nela Dobiášová. Narodila se v písecké nemocnici v 00:01. Vážila 3550 gramů, měřila 50 centimetrů.

Prvním letošním dítětem narozeným v nemocnicích na Vysočině je Adéla. Narodila se ve 02:45 v Havlíčkově Brodě. Váží 2800 gramů. Druhým letošním dítětem narozeným v kraji je Magdalena, která přišla na svět ve 04:55 v jihlavské nemocnici. V porodnicích nemocnic v Novém Městě na Moravě, Pelhřimově a Třebíči se zatím žádné miminko nenarodilo.

První miminko kraje tak je z Havlíčkova Brodu. „Adélka se narodila ve 2:45. Porodní váha 2800 gramů a pochází přímo z Havlíčkova Brodu," sdělila mluvčí havlíčkobrodské nemocnice Petra Černo. V Jihlavě se jako první dítě narodila Magdalena. Při porodu vážila 4060 gramů a měřila 52 centimetrů. „Maminka je z Nového Města nad Metují," řekla porodní asistentka Sabina Dvořáková. Porod byl přirozený.

První letos narozené dítě kraje navštíví v pondělí 2. ledna hejtman Vítězslav Schrek (ODS), oznámil kraj na webu. Miminko dostane zlatý šperk v podobě znamení zvěrokruhu a šek na 10 000 korun. Vedení kraje drží tradici vítání od roku 2002. Tehdy se v havlíčkobrodské nemocnici narodil podle zdravotníků vteřinu po půlnoci Vojtěch Ostatnický, byl prvním miminkem Vysočiny i celého Česka.

Dámská jízda pokračuje

Holčičky jsou letos evidentně v převaze. První letošní dítě se totiž narodilo i vMoravskoslezském kraji, a to 20 minut po půlnoci. Na svět vykoukla holčička Natálie vnemocnici vHavířově na Karvinsku. Po narození vážila 3230 gramů a měřila 48 centimetrů.

První miminko roku 2023 už má i ostravská fakultní nemocnice. V5:24 hodin se zde narodila také holčička, v5 hodin ráno přišla na svět další dívenka, a to vnemocnici vKrnově. Vostravské městské nemocnici se radovali zprvního letošního přírůstku až všest hodin ráno. I zde je prvním letošním dítětem holčička.

Damián byl až druhý

Ve středních Čechách se letos narodilo první dítě v nemocnici v Mělníku. Patricie přišla na svět v 01:33 a vážila 3,750 gramů. Druhé letošní středočeské dítě přivítali ve 02:27 v Mladé Boleslavi. „Jako první se narodil chlapec Damián," uvedla mluvčí nemocnice Hana Kopalová. Damián váží 2730 gramů a měří 45 centimetrů.

Další chlapec přišel na svět ve 03:55 v porodnici ve Slaném. Podle personálu váží tři kilogramy a jmenuje se Petr. Chlapec se narodil ve 04:40 i v kladenské nemocnici, jmenuje se Martin a váží 2790 gramů. V nemocnici v Hořovicích se v 05:27 narodila Tamara, která váží 3020 gramů.

Ve zbylých středočeských porodnicích v Benešově, Čáslavi, Kolíně, Nymburku, Příbrami a v Rakovníku kolem 07:00 ještě na první letošní porod čekali.

Nerudová pod palbou. Je to vykonstruované, brání se

Kristýna Šopfová

Rychlý vzestup podpory Danuše Nerudové dostává v posledních dnech bolestivé šrámy.

Nerudová, která necelé dva týdny před prezidentskými volbami patří do top trojky kandidátů, je kritizována za své manažerské působení v čele Mendelovy univerzity a za publikační činnost, díky které získala profesuru.

Do ekonomky se na sociálních sítích pustil Jakub Drápal, který působí na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a má mj. titul doktor práv. V současnosti vyučuje na Katedře trestního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Je také členem České kriminologické společnosti a působí ve výzkumném Ústavu státu a práva Akademie věd ČR.

V sérii příspěvků, které si za poslední dny přečetly desítky tisíc lidí, Drápal například tvrdí, že Nerudová „publikovala velké množství nekvalitních článků" nebo se „připodepisovala pod články v oborech, kterým nerozumí". Snažila se tak podle něj „vynaložit co nejméně úsilí na splnění čárek pro docenturu a profesuru". Za zásadní problém označil také to, že při vedení univerzity spolupracovala s problematickými lidmi a problematicky univerzitu řídila.

„Věcnou kritiku přijímám, pochybnostem naslouchám a snažím se je vyvracet, za své činy dokážu nést odpovědnost. Na co však nemohu a nechci přistoupit, jsou lži vykonstruované s jediným cílem: zpochybnit můj dosavadní profesní život a poškodit tak mou kampaň," uvedla Nerudová na webu.

> Určitě jsem se dopustila za dobu svého působení řady chyb. Nikoli však zásadních
>
> *Danuše Nerudová*

„Proč jako vědec nebudu volit Danuši Nerudovou? Její činnost v pozici vědkyně i rektorky je problematická a všechna svá pochybení zatlouká. Zhodnocení jejího působení jako vědkyně a manažerky je přitom zásadní, protože to je to hlavní, co v životě dělala," napsal Drápal.

Rychlotituly a plagiát

Nerudová na to reagovala a o víkendu zveřejnila na svých stránkách „kompletní a detailní informace k událostem na Mendelově univerzitě". Obdobné otázky však od novinářů padaly už loni začátkem léta, když začínala s kampaní.

Petr PRÁVO – Petr Hloušek

„Samozřejmě jsou také dílčí věci, které bych s dnešní zkušeností udělala lépe, určitě jsem se dopustila za dobu svého působení řady chyb. Nikoli však zásadních, rozhodně ne takových, které jsou mi nyní, v období horké fáze kampaně, připisovány," hájí se Nerudová.

V souvislosti s její kariérou se propírá několik věcí. V době, kdy byla rektorkou Mendelovy univerzity, vystudovalo na tamní provozně-ekonomické fakultě několik rakouských studentů rychleji, než je běžné. Studium jim za 25 tisíc eur zprostředkovaly zahraniční agentury.

Nerudová se hájí, že po upozornění na podezření reagovala. Svolala kontrolní komisi, zadala vypracování zprávy ke zjišťování kvality doktorského studia a iniciovala podle svých slov vypovězení smlouvy děkanem s agenturou.

Porušoval se zákon, tvrdí úřad

Současně se objevilo i podezření na překladový plagiát. K němu měla sestavit přezkumovou komisi. Hlavní díl viny podle ní ale nese děkan, odvolává se na to podle zákona o vysokých školách. „Na univerzitě to nefunguje jako ve firmě. Rektor není manažer, který má celou firmu pod sebou," tvrdí.

Situací se začal zabývat Národní akreditační úřad, který odebral univerzitě akreditaci k jednomu ze studijních programů. Podle komise je však za problémy Nerudová spoluzodpovědná. Deník N s odkazem na závěry komise napsal, že škola měla pod vedením Nerudové porušovat zákon, nařízení vlády o standardech pro akreditace ve vysokém školství i vlastní předpisy.

Širší problém akademiků

K otázce kvality svých publikací Nerudová uvedla, že řízení ke jmenování profesorem je několikaletý proces, který zahrnuje předchozí jmenování docentem a zahájení habilitačního řízení. Zdůrazňuje, že profesuru dělala pod dohledem ekonomických špiček na Vysoké škole ekonomické v Praze, například profesorky Květy Kabátové nebo profesora Martina Mandela.

K námitkám, že se připodepsala k článku se zaměřením na biomedicínu, uvedla, že jde o ojedinělý případ. „Nebyla součástí publikací k profesorskému řízení ani k žádnému projektu," napsala. Kauza rozhýbala debatu o způsobu publikování odborných článků, jejich kvalitě a četnosti mezi dalšími akademiky. Ani oni nemají jednotný pohled. „Problémy, kterým dnes Danuše Nerudová čelí, jsou stereotypní problémy, co v akademické obci doutnají pod povrchem," napsal na Twitteru Petr Svoboda z Ústavu molekulární genetiky Akademie věd.

Ekonom Daniel Münich, člen akademického programu CERGE-EI, ke kritice Nerudové na Twitteru napsal: „Publikačním výkonem, i s ohledem na jeho kvalitu, však Danuše Nerudová stále myslím patří k lepší polovině českých profesorů v oboru ekonomie, managementu a financí. Takže jako kritika akademického prostředí o. k., ale jako zásadní kritika přinejmenším průměrné profesorky to je tažené za vlasy."

Naopak třeba profesor Jiří Damborský z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity sdílí ve svém příspěvku na sociálních sítích skepsi. „Nelze než konstatovat, že ve vědecké práci se kandidátka na prezidentku dopouštěla neetického chování. Velmi zjednodušeně řečeno, paní profesorka Nerudová podvádělа," napsal k Drápalovu příspěvku.

Nerudová pod palbou. Je to vykonstruované, brání se

2. 1. 2023, 15:08
Kristýna Šopfová

Rychlý vzestup podpory Danuše Nerudové dostává v posledních dnech bolestivé šrámy. Nerudová, která necelé dva týdny před prezidentskými volbami patří do top trojky kandidátů, je kritizována za své manažerské působení v čele Mendelovy univerzity a za publikační činnost, díky které získala profesuru.

Kandidátka na budoucí prezidentku ČR Danuše Nerudová

Do ekonomky se na sociálních sítích pustil Jakub Drápal, který působí na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a má mj. titul doktor práv. V současnosti vyučuje na katedře trestního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Je také členem České kriminologické společnosti a působí ve výzkumném Ústavu státu a práva Akademie věd ČR.

V sérii příspěvků, které si za poslední dny přečetly desítky tisíc lidí, Drápal například tvrdí, že Nerudová „publikovala velké množství nekvalitních článků" nebo se „připodepisovala pod články v oborech, kterým nerozumí". Snažila se tak podle něj „vynaložit co nejméně úsilí na splnění čárek pro docenturu a profesuru".

Za zásadní problém označil také to, že při vedení univerzity spolupracovala s problematickými lidmi a problematicky univerzitu řídila.

Jak to opravdu bylo na Mendelově univerzitě? Vyjádření Danuše Nerudové

Jsem hajná, co chytila pytláka. Kauza na univerzitě mě neposkozuje, tvrdí Nerudová
Prezidentské volby

„Věcnou kritiku přijímám, pochybnostem naslouchám a snažím se je vyvracet, za své činy dokážu nést odpovědnost. Na co však nemohu a nechci přistoupit, jsou lži vykonstruované s jediným cílem: zpochybnit můj dosavadní profesní život a poškodit tak mou kampaň," uvedla Nerudová na webu.

Sponzorováno
Jaký je rozdíl mezi protonovou léčbou a radioterapií? Poslechněte si o tom!

„Proč jako vědec nebudu volit Danuši Nerudovou? Její činnost v pozici vědkyně i rektorky je problematická a všechna svá pochybení zatlouká. Zhodnocení jejího působení jako vědkyně a manažerky je přitom zásadní, protože to je to hlavní, co v životě dělala," napsal Drápal.

Rychlotituly a plagiát

Nerudová na to reagovala a o víkendu zveřejnila na svých stránkách „kompletní a detailní informace k událostem na Mendelově univerzitě". Obdobné otázky však od novinářů padaly už loni začátkem léta, když začínala s kampaní.

„Samozřejmě jsou také dílčí věci, které bych s dnešní zkušeností udělala lépe, určitě jsem se dopustila za dobu svého působení řady chyb. Nikoli však zásadních, rozhodně ne takových, které jsou mi nyní, v období horké fáze kampaně, připisovány," hájí se Nerudová.

V souvislosti s její kariérou se propírá několik věcí. V době, kdy byla rektorkou Mendelovy univerzity, vystudovalo na tamní provozně-ekonomické fakultě několik rakouských studentů rychleji, než je běžné. Studium jim za 25 tisíc eur zprostředkovaly zahraniční agentury.

Nerudová se hájí, že po upozornění na podezření reagovala. Svolala kontrolní komisi, zadala vypracování zprávy ke zjišťování kvality doktorského studia a iniciovala podle svých slov vypovězení smlouvy s agenturou děkanem.

Porušoval se zákon, tvrdí úřad

Současně se objevilo i podezření na překladový plagiát. K němu měla sestavit přezkumovou komisi. Hlavní díl viny podle ní ale nese děkan, odvolává se na to podle zákona o vysokých školách. „Na univerzitě to nefunguje jako ve firmě. Rektor není manažer, který má celou firmu pod sebou," tvrdí.

Situaci se začal zabývat Národní akreditační úřad, který odebral univerzitě akreditaci k jednomu ze studijních programů. Podle komise je však za problémy Nerudová spoluzodpovědná. Deník N s odkazem na závěry komise napsal, že škola měla pod vedením Nerudové porušovat zákon, nařízení vlády o standardech pro akreditace ve vysokém školství i vlastní předpisy.

Širší problém akademiků

K otázce kvality svých publikací Nerudová uvedla, že řízení ke jmenování profesorem je několikaletý proces, který zahrnuje předchozí jmenování docentem a zahájení habilitačního řízení. Zdůrazňuje, že profesuru dělala pod dohledem ekonomických špiček na Vysoké škole ekonomické v Praze, například profesorky Květy Kabátové nebo profesora Martina Mandela.

Politolog: Klipy jen utvrdí rozhodnuté
Prezidentské volby

K námitkám, že se připodepsala k článku se zaměřením na biomedicínu, uvedla, že jde o ojedinělý případ. „Nebyla součástí publikací k profesorskému řízení ani k žádnému projektu," napsala. Kauza rozhýbala debatu o způsobu publikování odborných článků, jejich kvalitě a četnosti mezi dalšími akademiky. Ani oni nemají jednotný pohled. „Problémy, kterým dnes Danuše Nerudová čelí, jsou stereotypní problémy, co v akademické obci doutnají pod povrchem," napsal na Twitteru Petr Svoboda z Ústavu molekulární genetiky Akademie věd.

Ekonom Daniel Münich, člen akademického programu CERGE-EI, ke kritice Nerudové na Twitteru napsal: „Publikačním výkonem, i s ohledem na jeho kvalitu, však Danuše Nerudová stále myslím patří k lepší polovině českých profesorů v oboru ekonomie, managementu a financí. Takže jako kritika akademického prostředí o. k., ale jako zásadní kritika přinejmenším průměrné profesorky to je tažené za vlasy."

Naopak třeba profesor Jiří Damborský z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity sdílí ve svém příspěvku na sociálních sítích skepsi. „Nelze než konstatovat, že ve vědecké práci se kandidátka na prezidentku dopouštěla neetického chování. Velmi zjednodušeně řečeno, paní profesorka Nerudová podváděla," napsal k Drápalovu příspěvku.

Pštrosa srazilo v noci BMW

Neobvyklou nehodu vyšetřují po silvestrovské noci v jižních Čechách. Řidička BMW tam mezi Trhovými Sviny a Žárem srazila pštrosa. Zvíře na místě uhynulo. Mluvčí jihočeské policie Martina Joklová Právu řekla, že zvíře vyplašily petardy a ohňostroje.

„Tři vyplašení pštrosi utekli chovateli, když zřejmě prorazili oplocení. Řidička nemohla na rozběhnuté zvíře včas zareagovat," dodala Joklová. Další dva pštrosy se podařilo ještě v neděli odchytit. **(orh)**

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 1. 1. 2023

Řidička BMW srazila vyplašeného pštrosa na Českobudějovicku

1. 1. 2023, 10:37
Pavel Orholz

Neobvyklou nehodu vyšetřují po silvestrovské noci na Českobudějovicku. Řidička BMW tam na silnici II. třídy mezi Trhovými Sviny a Žárem srazila pštrosa. Zvíře na místě uhynulo. Právo o nehodě informovala mluvčí jihočeské policie Martina Joklová.

Havarované BMW po střetu s pštrosem

Upozornila, že zvíře bylo vyplašené kvůli petardám, dělobuchům a ohňostrojům. „Tři vyplašení pštrosi utekli před půlnocí chovateli, když zřejmě prorazili oplocení. Řidička nemohla na rozběhnuté zvíře včas zareagovat," upozornila Joklová.

Zmínila, že oba zbývající pštrosy se už podařilo odchytit. K havárii došlo po půlnoci a škoda se odhaduje na voze i zvířeti ke čtvrt milionu korun.

Jihočeská policie přijala o silvestrovské noci desítky oznámení. Týkala se zábavní pyrotechniky nebo stížností na hluk. „V celku se však jednalo spíše o klidnější silvestrovskou noc bez obětí na životech nebo závažných zranění," dodala Joklová.

Petarda v Krakově splašila koně, kočár se převrhl a tři lidé se zranili
Evropa

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 2. 1. 2023

V Krkonoších hledají matku se synem

Vladislav Prouza

Policisté a záchranáři, kteří od soboty intenzivně v Krkonoších pátrají po 40leté Janě Kovářové a jejím tříletém synovi Adamovi Czudkovi z okresu Praha západ, rozjeli nejrozsáhlejší pátračku letošní zimy. Hledané se nepodařilo do nedělního večera nalézt.

V neděli ráno jednotky Integrovaného záchranného systému Královéhradeckého kraje nasadily do akce vrtulník s termovizí, jenž pomáhal ze vzduchu koordinovat činnost několika desítek záchranářů posílených trojicí psovodů se psy speciálně vycvičenými na zásahy v horách.

„Posádku vrtulníku doplnil horský záchranář znalý terénu, který pilota navigoval," doplnil

> Nemáme prakticky žádné indicie, kde by se lidé před tím, než bylo nahlášeno jejich pohřešování, mohli pohybovat
>
> *Marek Fryš, Horská služba*

Marek Fryš z krkonošské Horské služby. „Jde zatím o nejrozsáhlejší pátračku letošní zimy," podotkl.

Členové Horské služby, hasiči a policisté doslova naslepo pátrali v rozsáhlém členitém terénu v širokém okolí Pece pod Sněžkou. „Nemáme prakticky žádné indicie, kde by se hledaní lidé před tím, než bylo nahlášeno jejich pohřešování, mohli pohybovat. Každý ze záchranářů má určený prostor, který postupně prohledává, a takto pokračuje díl po dílu. Cesty kontrolujeme podle policejního itineráře," přiblížil Fryš. Pátrání probíhá ve velmi obtížném členitém terénu místy zapadaného sněhem.

Jana Kovářová

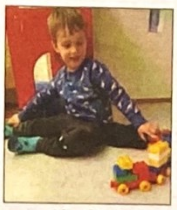

Adam Czudek

Telefon ztracené ženy se podle informace Práva podařilo naposledy lokalizovat v prostoru Pražské boudy nad Pecí pod Sněžkou. Kovářová se synem byla naposledy viděna 27. prosince na snídani v penzionu U Sochorů v Peci pod Sněžkou, kde se dva dny před tím ubytovala.

Penzion měla opustit v pátek 30. prosince, kdy jí končil pobyt. Dveře pokoje zůstaly v den odjezdu zamčené a ženino auto stálo na parkovišti před penzionem. „Pokoj byl po otevření prázdný, ovšem s osobními věcmi pohřešovaných," uvedla policejní mluvčí Iva Kormošová.

Majitelka penzionu nezvyklou věc duchapřítomně nahlásila policii. Ženu mezitím začal doma pohřešovat její partner a otec dítěte, jenž případ postrádaných rodinných příslušníků 30. prosince nahlásil na obvodním oddělení policie v Libčicích nad Vltavou.

Pohřešovaná Jana Kovářová má štíhlou, 170 centimetrů vysokou postavu. Vlasy má hnědé, rovné, oči šedé. Syn Kovářové Adam je necelý metr vysoký, má blond vlasy a kulatý obličej.

Žena s dítětem je stále nezvěstná. V Krkonoších rozjeli nejrozsáhlejší pátrání zimy

1. 1. 2023, 13:26 • Aktualizováno 1. 1. 2023, 19:56
Vladislav Prouza

Policisté a záchranáři od soboty intenzivně v Krkonoších pátrají po 40leté ženě a jejím tříletém synovi z okresu Praha-západ. V neděli rozjeli nejrozsáhlejší pátračku letošní zimy, do níž se zapojilo asi 80 lidí. Po setmění byla akce ukončena bez výsledku.

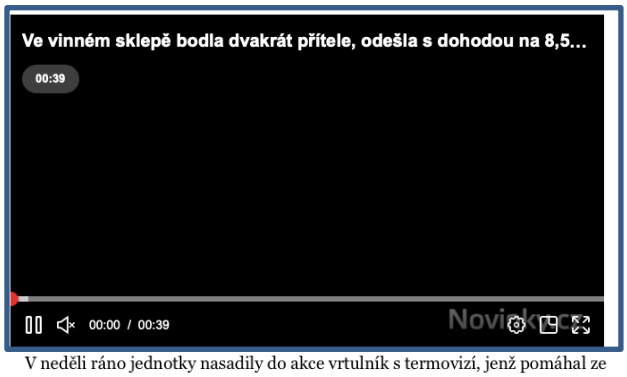

V neděli ráno jednotky nasadily do akce vrtulník s termovizí, jenž pomáhal ze vzduchu koordinovat činnost několika desítek záchranářů posílených trojicí psovodů se psy speciálně vycvičenými na zásahy v horách.

„Posádku vrtulníku tvořil horský záchranář znalý terénu, který pilota naváděl," doplnil Marek Fryš z krkonošské Horské služby. „Jde zatím o nejrozsáhlejší pátračku letošní zimy," podotkl.

Členové Horské služby, hasiči a policisté doslova naslepo pátrali v rozsáhlém členitém terénu v širokém okolí Pece pod Sněžkou.

Seznam Native
Jak to dopadne, když umělá inteligence a děti tvoří pohádky?

„Nemáme prakticky žádné indicie, kde by se hledaní lidé předtím, než bylo nahlášeno jejich pohřešování, mohli pohybovat. Každý ze záchranářů měl určený prostor, který postupně prohledával a takto pokračoval díl po dílu. Cesty kontrolujeme podle policejního itineráře," přiblížil Fryš.

Pátrání probíhalo ve velmi obtížném členitém terénu místy zapadaného sněhem.

Telefon ztracené ženy se podle informace Práva podařilo naposledy lokalizovat v prostoru Pražské boudy nad Pecí pod Sněžkou.

Ž se synem byla naposledy viděna 27. prosince ráno v čase snídaně v penzionu U Sochorů v Peci pod Sněžkou, kde se dva dny před tím ubytovala.

„Snídaně penzion hostům neposkytuje. Ubytovaní nejsou v kontaktu s ubytovatelem, pokud něco nepotřebují," reagovala provozovatelka peckého penzionu Alena Sochorová.

Penzion měla opustit v pátek 30. prosince, kdy ji končil pobyt. Dveře pokoje zůstaly v den odjezdu zamčené a ženino auto stálo na parkovišti před penzionem.

„Pokoj byl po otevření prázdný, ovšem s osobními věcmi pohřešovaných," uvedla policejní mluvčí Iva Kormošová.

Majitelka penzionu nezvyklou věc duchapřítomně nahlásila policii. „Okamžitě jsem to nahlásila na policii v Peci pod Sněžkou," uvedla Sochorová.

Ženu mezitím začal doma pohřešovat její partner a otec dítěte, jenž případ postrádaných rodinných příslušníků 30. prosince nahlásil na obvodním oddělení policie v Libčicích nad Vltavou.

Pohřešovaná má štíhlou 170 centimetrů vysokou postavu. Vlasy má hnědé, rovné, oči šedé. Syn je necelý metr vysoký, má blond vlasy a kulatý obličej.

Babiš: Nevidím důvod, aby se žalobce odvolal

Radim Vaculík

Byl plný emocí, ať pozitivních vzhledem k tomu, že ho soud včera zprostil obžaloby, tak negativních kvůli zatažení politiky a rodiny do jeho případu. Bývalý premiér Andrej Babiš v rozhovoru pro Právo ale také uznal i chybu, že označil proces za politický a že se místy při hlavním líčení choval „nepatřičně".

■ Jak vnímáte rozsudek?

Měl jsem samozřejmě obrovskou radost. Pro naši rodinu je to obrovská úleva, pro mou paní, pro děti a vlastně pro celou rodinu, protože jsme si zažili šest let pekla. Stále jsme tvrdili, že je to nepodložené, nepravdivé, že to tak nebylo a že si na to vzpomněl někdo po několika letech, co tvrdili, že měl být nějaký trestný čin. Ten se samozřejmě nestal.

Jsem také rád, že proběhl spravedlivý proces, že máme nezávislou justici, což si myslím, že je skvělá zpráva pro všechny občany v České republice.

■ Případ ještě může skončit u odvolacího řízení. Věříte, že nadřízený soud nynější verdikt potvrdí?

Nevidím důvod, proč by se státní zástupce odvolával, když nepředložil jediný důkaz a sám to naše stíhání kdysi zastavil, ale pod nějakým tlakem, kdy případ prodloužil pro mě velice nedůvěryhodný nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, to obžaloval. Proto říkám, že Zeman zneužil svých funkcí a všichni to vědí, že to bylo politické trestní stíhání.

■ Při hlavním líčení jste měl několik sporů se soudcem Janem Šottem.

Pan soudce byl velice přísný. Samozřejmě chápu, že on to bere profesionálně.

(Pokračování na str. 3)

Babiš: Nevidím důvod, aby se žalobce odvolal

(Pokračování ze str. 1)

A pro mě to byl proces, kde hlavním motorem byla různá média, která to neustále hnala a byla přesvědčena o mé vině. Někteří novináři pak absolutně skandálně zneužili mého syna, kterému vsugerovali, že rodiče jsou nepřátelé. To je to nejhorší.

Říkám, že když se střílela mafie mezi sebou, tak rodiny a děti byly nedotknutelné. Ale tady někteří lidé, skutečný lidský odpad, co provedli s mým synem, to už je úplně za čarou.

Ano, měl jsem tam nějaké dva, ne konflikty, ale pan soudce mě tam napomenul. Každý rodič pochopí, když jde o děti, že jste jako rodič v emocích a že jsem se nechoval úplně patřičně.

■ Soudce na konci třídenního odůvodnění rozsudku změnil, že jste možná až zbytečně zabíhával do detailů ohledně situace kolem vašeho syna Andreje, když jeho postavení v případu nehrálo pro soud zas tak důležitou roli.

To já vím, že to nehrálo pro soud roli. Ale když tady v médiích někdo tvrdí, že jsem zneužil děti a že jsem nechal unést syna, a poté státní zástupce jasně napsal do usnesení, že si to syn vymyslel, protože nechtěl injekci *(na potlačení příznaků schizofrenie, pozn. red.)*, a my jako rodiče jsme chtěli, aby se léčil a byl v pořádku, tak mě zkrátka musí všichni pochopit. To by udělal každý rodič.

■ Ještě jednu výtku měl soudce vůči vám, a to že jste vy i Jana Nagyová odmítli odpovídat na dotazy soudu a státního zástupce, protože prý zůstala v případu temná místa a některé nevyjasněné věci. Byl to z vaší strany dobrý krok?

> Nebyl to politický proces, za to jsem se omluvil, že jsem toto označení jednou ve Sněmovně použil

My jsme se řídili podle našich obhájců a samozřejmě jsme byli v nejistotě, protože to bylo účelové politické trestní stíhání. Nebyl to politický proces, za to jsem se omluvil, že jsem toto označení jednou ve Sněmovně použil. Bylo to stresující, takže jsme respektovali doporučení našich obhájců.

■ Obhájci už uvedli, že vám doporučí neodvolávat se i vzhledem k tomu, že jste byl zproštěn, navíc pro vás z příznivého důvodu, že žalovaný skutek není trestným činem.

Proč bychom se odvolávali? Je to v rukou obhájců, což byl celý proces, ale nemáme důvod se odvolávat, když jsme byli zproštěni obžaloby a jsme samozřejmě s rozsudkem spokojeni. Takže se určitě odvolávat nebudeme.

■ Byl jste zproštěn obžaloby. Jak to může ovlivnit prezidentské volby?

Myslím si, že je to nějak zásadně neovlivní, nevím. O mně koluje v mediálním prostoru tolik nepravd, i v neděli v ČT zase mluvili o StB. Přitom jsem třikrát vyhrál ten soud, stokrát jsem to vysvětloval. Jsou to takové účelové nepravdy, aby lidé měli pocit, jaký já jsem nějaký strašný zloduch.

Mimochodem nedělní debata (prezidentských kandidátů) byla úplně katastrofální a je dobře, že jsem tam nešel, protože to bylo skutečně absurdní.

■ Může vám zproštění pomoci třeba u nerozhodnutých voličů?

Doufám, že mě ostatní kandidáti přestanou napadat. Například paní Danuše Nerudová mluvila o tom, že bych neměl kandidovat. Proč si tedy nepočkala na rozhodnutí nezávislého soudu? To nepovažuji za korektní.

■ Jiný kandidát, Petr Pavel, v reakci na rozsudek řekl na Primě, že předpokládal, že budete po právu odsouzen za to, co jste měl spáchat.

Je normální? Co to je? On tím jako zpochybňuje českou justici, nebo jak tomu mám rozumět? Pan Pavel se paktuje s lidmi, kteří ukradli prezidentskou standartu a byli asi pravomocně odsouzeni, a to mu nevadí. Tohle už je fakt přes čáru.

Babiš: Nevidím důvod, aby se žalobce odvolal

10. 1. 2023, 8:39
Radim Vaculík

Byl plný emocí, jak pozitivních vzhledem k tomu, že ho soud včera zprostil obžaloby, tak negativních kvůli zatažení politiky a rodiny do jeho případu. Bývalý premiér Andrej Babiš v rozhovoru pro Právo ale také uznal i chybu, že označil proces za politický a že se místy při hlavním líčení choval „nepatřičně".

Andrej Babiš na tiskové konferenci po rozsudku Městského soudu v Praze

Jak vnímáte rozsudek?

Měl jsem samozřejmě obrovskou radost. Pro naši rodinu je to obrovská úleva, pro mou paní, pro děti a vlastně pro celou rodinu, protože jsme si zažili šest let pekla. Stále jsme tvrdili, že je to nepodložené, nepravdivé, že to tak nebylo a že si na to vzpomněl někdo po několika letech, co tvrdili, že měl být nějaký trestný čin. Ten se samozřejmě nestal.

Jsem také rád, že proběhl spravedlivý proces, že máme nezávislou justici, což si myslím, že je skvělá zpráva pro všechny občany v České republice.

Verdikt nad Babišem: Nevinen
Domácí

Případ ještě může skončit u odvolacího řízení. Věříte, že nadřízený soud nynější verdikt potvrdí?

Seznam Native
Brána do světa nespoutané představivosti. Co je to imaginace?

Nevidím důvod, proč by se státní zástupce odvolával, když nepředložil jediný důkaz a sám to naše stíhání kdysi zastavil, ale pod nějakým tlakem, kdy případ prodloužil pro mě velice nedůvěryhodný nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, to obžaloval. Proto říkám, že Zeman zneužil svých funkcí. A všichni to vědí, že to bylo politické trestní stíhání.

Při hlavním líčení jste měl několik sporů se soudcem Janem Šottem.

Pan soudce byl velice přísný. Samozřejmě chápu, že on to bere profesionálně. A pro mě to byl proces, kde hlavním motorem byla různá média, která to neustále hnala a byla přesvědčena o mé vině. Někteří novináři pak absolutně skandálně zneužili mého syna, kterému vsugerovali, že rodiče jsou nepřátelé. To je to nejhorší.

Říkám, že když se střílela mafie mezi sebou, tak rodiny a děti byly nedotknutelné. Ale tady někteří lidé, skutečný lidský odpad, co provedli s mým synem, to už je úplně za čarou.

Ano, měl jsem tam nějaké dva konflikty, ale pan soudce mě tam napomenul. Každý rodič pochopí, když jde o děti, že jste jako rodič v emocích a že jsem se nechoval úplně patřičně.

Soudce na konci tříhodinového odůvodnění rozsudku zmínil, že jste možná až zbytečně zabíhával do detailů ohledně situace kolem vašeho syna Andreje, když jeho postavení v případu nehrálo pro soud zas tak důležitou roli.

To já vím, že to nehrálo pro soud roli. Ale když tady v médiích někdo tvrdí, že jsem zneužil děti a že jsem nechal unést syna, a poté státní zástupce jasně napsal do usnesení, že si to syn vymyslel, protože nechtěl injekci (na potlačení příznaků schizofrenie, pozn. red.), a my jako rodiče jsme chtěli, aby se léčil a byl v pořádku, tak mě zkrátka musí všichni pochopit. To by udělal každý rodič.

> *Nebyl to politický proces, za to jsem se omluvil, že jsem toto označení jednou ve Sněmovně použil*

Ještě jednu výtku měl soudce vůči vám, a to že jste vy i Jana Nagyová odmítli odpovídat na dotazy soudu a státního zástupce, protože prý zůstala v případu temná místa a některé nevyjasněné věci. Byl to z vaší strany dobrý krok?

My jsme se řídili podle našich obhájců a samozřejmě jsme byli v nejistotě, protože to bylo účelové politické trestní stíhání. Nebyl to politický proces, za to jsem se omluvil, že jsem toto označení jednou ve Sněmovně použil. Bylo to stresující, takže jsme respektovali doporučení našich obhájců.

Obhájci už uvedli, že vám doporučí neodvolávat se i vzhledem k tomu, že jste byl zproštěn, navíc pro vás z příznivého důvodu, že žalovaný skutek není trestným činem.

Proč bychom se odvolávali? Je to v rukou obhájců, což byl celý proces, ale nemáme důvod se odvolávat, když jsme byli zproštěni obžaloby a jsme samozřejmě s rozsudkem spokojeni. Takže se určitě odvolávat nebudeme.

Byl jste zproštěn obžaloby. Jak to může ovlivnit prezidentské volby?

Myslím si, že je to nějak zásadně neovlivní, nevím. O mně koluje v mediálním prostoru tolik nepravd, i v neděli v ČT zase mluvili o StB. Přitom jsem třikrát vyhrál ten soud, stokrát jsem to vysvětloval. Jsou to takové účelové nepravdy, aby lidé měli pocit, jaký já jsem nějaký strašný zloduch.

Mimochodem nedělní debata (prezidentských kandidátů) byla úplně katastrofální a je dobře, že jsem tam nešel, protože to bylo skutečně absurdní.

Může vám zproštění pomoci třeba u nerozhodnutých voličů?

Doufám, že mě ostatní kandidáti přestanou napadat. Například paní Danuše Nerudová mluvila o tom, že bych neměl kandidovat. Proč si tedy nepočkala na rozhodnutí nezávislého soudu? To nepovažuji za korektní.

Jiný kandidát, Petr Pavel, v reakci na rozsudek řekl na Primě, že předpokládal, že budete po právu odsouzen za to, co jste měl spáchat.

Je normální? Co to je? On tím jako zpochybňuje českou justici, nebo jak tomu mám rozumět? Pan Pavel se paktuje s lidmi, kteří ukradli prezidentskou standartu a byli asi pravomocně odsouzeni, a to mu nevadí. Tohle už je fakt přes čáru.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 10. 1. 2023

Narušil vyhlášení rozsudku

Vyhlašování rozsudku nad Andrejem Babišem včera narušil hned po začátku soudu muž, který vykřikoval, že soud je nezákonný. Soudce ho nechal vykázat.

Sotva začal soudce Jan Šott mluvit, ozval se z místa pro veřejnost muž kolem 30 let. Požádal soud, zda může něco říci, soudce to ale odmítl, vše již bylo připravené k vynesení rozsudku.

Dotyčný ale pokračoval námitkou a tvrzením, že soud je nezákonný. Soudce nařídil justiční stráži, aby muže za pomoci donucovacích prostředků vyvedla. „Dámy a pánové, já chci poděkovat všem, co se chovali slušně," řekl soudce Šott.

(ok, kub, Novinky.cz)

Muže vyvedla ze sálu stráž. Foto ČTK –Vít Šimánek

Vyhlašování rozsudku nad Babišem narušil muž, stráž ho ihned vyvedla

9. 1. 2023, 9:22
Ondřej Kořínek, Jakub Bartosz

Pondělní vyhlašování rozsudku nad Andrejem Babišem narušil hned po začátku soudu zatím neznámý muž, který začal vykřikovat, že soud je nezákonný. Soudce ho nechal vykázat.

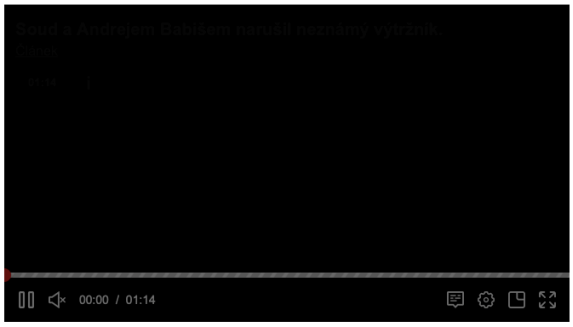

Soud a Andrejem Babišem narušil neznámý výtržník.
Video: Novinky

Sotva začal soudce Jan Šott mluvit, ozval se z místa pro veřejnost muž ve věku kolem 30 let. Nejdřív požádal soud, zda může něco říci, soudce to ale odmítl, vše již bylo připravené k vynesení rozsudku.

Dotyčný ale pokračoval námitkou a tvrzením, že soud je nezákonný, a nechtěl soudce poslechnout. Soudce nařídil justiční stráži, aby muže za pomoci donucovacích prostředků vyvedla. O koho se jednalo, není zřejmé, muž se nepředstavil.

„Dámy a pánové, já chci poděkovat všem, co se chovali slušně," řekl soudce Šott a pokračoval ve vyhlašování zprošťujícího rozsudku.

čátek jednání soudu byl narušen výtržníkem.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 10. 1. 2023

Soudce zpochybnil tři svědky. Zastupitelství to prověří

Antonín Havlík,
Radim Vaculík

Soudce Jan Šott vznesl pochybnosti o výpovědi finanční ředitelky Agrofertu Petry Procházkové a Františka Šlingra, člena představenstva firmy Imoba. Policie by u nich měla zvážit stíhání pro křivou výpověď.

Pochybnosti má soud také u svědka Tomáše Raka, bývalého ředitele Farmy Čapí hnízdo, jehož výpověď označil jako absolutně nedůvěryhodnou. Celou věc proto prověří státní zástupci. Je ojedinělé, že soud vznesl pochybnosti u tolika svědků.

„Postoupím tu věc k prověření kolegům z Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 2, pod které Městský soud v Praze spadá. Ale vyčkám nejprve na písemné vyhotovení rozsudku, v němž, jak soud avizoval, tyto věci ohledně možné trestní odpovědnosti některých svědků zmíní," řekl Právu státní zástupce Jaroslav Šaroch.

Došlo k tomu poté, co soudce Jan Šott při odůvodnění rozsudku k Procházkové uvedl, že její výpovědi jsou v rozporu s tvrzením ostatních svědků.

„Vzhledem k příkrému rozporu její výpovědi s věrohodnou, pravdivou a vnitřními záznamy banky potvrzenou výpovědí (bývalého bankéře banky HSBC Filipa) Koutného, bude paní Procházková druhou osobou, kterou zmíním ve stejné souvislosti jako pana Šlingra, jejíž trestní odpovědnost, co se týče křivé výpovědi, je na místě, aby prověřily policejní orgány," řekl Šott.

Procházková, Šlingr a Rak

Na tiskové konferenci pak svá slova rozvedl. „Nemůžeme rozhodovat o vině svědků případnou křivou výpovědí. U dvou svědků je na místě, aby se policie zabývala jejich možnou trestní odpovědností, protože podle našich informací vypovídali vědomě nepravdivě. A u jednoho se policie touto otázkou zabývala již v přípravném řízení a dospěla k názoru, že nelze posoudit, která z diametrálně odlišných výpovědí je pravdivá," doplnil.

Procházková loni u soudu tvrdila, že neměla tušení o spojení farmy a Babišovy rodiny a o akcionářské struktuře firmy, přitom ale uvedla, že Agrofert ručil farmě za úvěr nebo jí dělal účetnictví.

Policie by se měla podle Šotta kvůli křivé výpovědi zabývat také Františkem Šlingrem, členem představenstva firmy Imoba.

Pochybnosti má soud rovněž i u svědka Tomáše Raka, bývalého ředitele Čapího hnízda. Jeho výpověď Šott označil jako absolutně nedůvěryhodnou a je ve hře vydírání vedení Agrofertu. Rak odmítl vypovídat, soudce „přečetl jeho výpovědi na policii.

První proběhla v roce 2018, o tři roky později Rak uvedl, že některé informace původně zamlčel, protože se bál o své zdraví a o zdraví své rodiny. Když pak Raka měl soud vyslechnout, využil svého práva a odmítl vypovídat. Odkázal přitom na to, že by si svým výslechem mohl způsobit trestní stíhání.

Policie by se podle soudce Šotta měla zabývat tím, zda se nedopustil vydírání. Po Agrofertu totiž požadoval 350 tisíc korun, které mu firma údajně dlužila, a výpověď změnil potom, co peníze nedostal.

„Pan Babiš mě na farmu přijímal, řídil mě. (…) Měl jsem za to, že je jediným majitelem," sdělil v září 202[policii. Právu včera řekl, že danou věc nehodlá již nijak komentovat. „Nechci se k tomu už vyjadřovat, omlouvám se," prohlásil Rak.

Soudce Šott chce, aby policie stíhala tři svědky v Babišově kauze kvůli křivé výpovědi

9. 1. 2023, 13:28
Antonín Havlík, Radim Vaculík

Soudce Jan Šott vznesl pochybnosti o výpovědi finanční ředitelky Agrofertu Petry Procházkové a Františka Šlingra, člena představenstva firmy Imoba. Policie by u nich měla zvážit stíhání pro křivou výpověď. Pochybnosti má soud také u svědka Tomáše Raka, bývalého ředitele Farmy Čapí hnízdo, jehož výpověď označil jako absolutně nedůvěryhodnou. Celou věc proto prověří státní zástupci.

Záznam: Vyjádření soudce ke kauze Čapí hnízdo
Video: ČTK

Sledujte naše videa bez reklam
Užívejte si je nerušeně díky Seznam Premium.
Zjistit více

„Postoupím tu věc k prověření kolegům z Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 2, pod které Městský soud v Praze spadá. Ale vyčkám nejprve na písemné vyhotovení rozsudku, v němž, jak soud avizoval, tyto věci ohledně možné trestní odpovědnosti některých svědků zmíní," řekl Právu státní zástupce Jaroslav Šaroch.

Došlo k tomu poté, co soudce Jan Šott při odůvodnění rozsudku k Procházkové uvedl, že její výpovědi jsou v rozporu s tvrzením ostatních svědků.

„Vzhledem k příkrému rozporu její výpovědi s věrohodnou, pravdivou a vnitřními záznamy banky potvrzenou výpovědí (bývalého bankéře banky HSBC Filipa) Koutného, bude paní Procházková druhou osobou, kterou zmíním ve stejné souvislosti jako pana Šlingra, jejíž trestní odpovědnost, co se týče křivé výpovědi, je na místě, aby prověřily policejní orgány," řekl Šott.

Prezident Soudcovské unie: Nemám žádné pochybnosti
o nestrannosti soudu s Babišem
Domácí

Procházková loni u soudu tvrdila, že neměla tušení o spojení farmy a Babišovy rodiny a o akcionářské struktuře firmy, přitom ale uvedla, že Agrofert ručil farmě za úvěr nebo jí dělal účetnictví. Policie by se měla podle Šotta kvůli křivé výpovědi zabývat také Františkem Šlingrem, členem představenstva firmy Imoba.

Seznam Native
Vědci zkoumali účinky konopí na lidské tělo. K jakým
závěrům došli?

U třetího svědka možné vydírání

Pochybnosti má soud rovněž i u svědka Tomáše Raka, bývalého ředitele Čapího hnízda. Jeho výpověď Šott označil jako absolutně nedůvěryhodnou a je ve hře vydírání vedení Agrofertu. Rak odmítl vypovídat, soudce přečetl jeho výpovědi na policii. První proběhla v roce 2018, o tři roky později Rak uvedl, že některé informace původně zamlčel, protože se bál o své zdraví.

„Pan Babiš mě na farmu přijímal, řídil mě. (...) Měl jsem za to, že je jediným majitelem," sdělil v září 2021 policii.

Soudce však uvedl, že svědectví Raka bylo naprosto nevěrohodné a policie by se měla zabývat tím, zda se nedopustil vydírání. Po Agrofertu totiž požadoval 350 tisíc korun, které mu firma údajně dlužila, a výpověď změnil potom, co peníze nedostal.

Když nedostal 350 tisíc, změnil svědek výpověď o Čapím hnízdě
Krimi

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 10. 1. 2023

ČSSD o Středulovi: Zklamání a podraz

Ještě v sobotu vystoupil odborový předák Josef Středula jako prezidentský kandidát na sjezdu soc. dem., kde mu přítomní vyjádřili v boji o Hrad jednoznačnou podporu.

O den později Středula v předvolební debatě ČT oznámil, že z klání odstupuje. Jeho rozhodnutí předseda ČSSD Michal Šmarda lituje.

„To, že Josef Středula vzdal kandidaturu, mě mrzí a je to pro mě velkým zklamáním," řekl Právu s tím, že lidsky to chápe. „Prezidentská volba tak pro levici končí neúspěchem," dodal Šmarda. Na dlouhodobé spolupráci s odbory a společném hájení zájmů zaměstnanců se tím podle něj nic nemění.

O tom, že o rezignaci šéf odborů přemýšlí, Šmarda podle svých slov věděl. Stále ale cítil jménem soc. dem. povinnost za ním stát a podpořit ho. „A to i v situaci, kdy zvažoval, že ten boj vzdá," vysvětlil Právu.

To, že Středula vyzval své příznivce k podpoře Danuše Nerudové, nesli někteří jeho podporovatelé nelibě. Nerudovou považuje mnoho z nich spíše za pravicovou kandidátku, které vyjádřila přízeň vládní koalice Spolu. Ona sama navíc v debatě v neděli řekla, že tuto koalici v loňských sněmovních volbách volila.

Šmarda k tomuto doporučení řekl: „Ve chvíli, kdy na prezidenta nekandiduje žádný levicový kandidát, pouze pravicoví, populističtí nebo nacionalističtí, tak je to těžká volba pro každého, kdo je sociálně nebo levicově orientovaný."

Bývalý ministr práce za ČSSD Zdeněk Škromach na Facebook napsal: „Středulovo odstoupení považuji za obrovský podraz na nás všechny, kteří jsme ho podporovali a chtěli ho volit!"

Zastání našel Středula u nově zvoleného místopředsedy ČSSD Karla Machovce.

(zr, Novinky.cz)

Foto PRÁVO – Petr Mazek

VZKAZ UKRAJINĚ. Na 150 kusů těžké techniky, tanků, raketometů, dělostřeleckých systémů a bojových vozidel pěchoty dodala loni Ukrajině společnost Excalibur Army ze Šternberku. Dalších téměř 100 modernizovaných tanků T-72, které si objednaly a zaplatily za ně 2,2 mld. Kč vlády USA a Nizozemska, dodá podnik Ukrajině letos. Na jeden z nich pak premiér Petr Fiala (ODS) napsal včera při návštěvě firmy vzkaz, který podepsal: Statečným obráncům Ukrajiny Česká republika. **(pem)**

Podraz a útěk, ČSSD je zklamaná ze Středuly

9. 1. 2023, 12:07
Právo, zr

Až do poslední chvíle sociální demokraté netušili, co jejich favorit v prezidentském klání Josef Středula chystá. Ještě v sobotu se s ním fotili na kongresu v Brně, kde jim Středula nepřiznal, že druhý den odstoupí. Zatímco předseda Michal Šmarda Novinkám řekl, že je strana zklamaná, bývalí čelní představitelé ČSSD Zdeněk Škromach a Michal Hašek neváhají hovořit o podrazu a zbabělém útěku.

„Pro mě je to jeho rozhodnutí zklamání, přestože rozumím, že není jednoduché vydržet ten tlak, který je kolem volby. Před každými volbami v závěru kampaně atmosféra zhoustne a je těžké to vydržet. Lidsky to chápu, ale přesto mě to mrzí. Tím pádem není ve volbě žádný ryze levicový kandidát," řekl Novinkám Šmarda.

Každý sociální demokrat se podle něj teď musí rozhodnout sám, koho bude volit. „My jako strana nebudeme dávat našim členům žádné doporučení, vyjádříme se k tomu každý sám za sebe," dodal.

Koho bude volit on, nechtěl prozradit. „Já sám nemohu volit kandidáty, kteří představují minulost, kdy musí neustále vysvětlovat, proč byli čeho agenty nebo rozvědčíky. Chci volit kandidáty, kteří představují budoucnost, i v tom generačním směru. Ale těch je tam také hodně," řekl Novinkám.

Debatu kandidátů sledovalo 1,54 milionu lidí
Domácí

Obává se, že Babiš či Pavel by v roli prezidenta neustále čelili i v zahraničí otázkám, proč v minulosti spolupracovali s totalitním režimem. Vybráno prý mezi ostatními Šmarda má, ale konkrétní jméno nechce říci. „Upřímně řečeno, když říkáme, že jako soc. dem. doporučení dávat nebudeme, tak jako předseda si tu volbu nechám pro sebe.

Odstoupení Středuly byl pro některé šok

Odstoupení předsedy Českomoravské konfederace odborových svazů a podpora Nerudové na konci prezidentské debaty mnohé sociální demokraty překvapila i naštvala. Bývalý ministr práce za ČSSD Zdeněk Škromach na Facebook napsal: „Středulovo odstoupení považuji za obrovský podraz na nás všechny, kteří jsme ho podporovali a chtěli ho volit!"

Bývalý člen a místopředseda ČSSD Michal Hašek zase napsal, že je to „zbabělý útěk z bitvy v očekávání volebního výprasku". Podpora Nerudové je pak podle něj „fackou všem levicovým voličům", protože Nerudová v debatě přiznala, že volila do Sněmovny koalici Spolu. „Příští týdny a měsíce snad ukážou, do jakého soukolí se Josef Středula dostal a co to celé bylo za špinavou hru," napsal.

Středuly se zastal v diskuzi pod příspěvkem nový místopředseda ČSSD Karel Machovec: „Jedinej, kterej pochopil, že to estébácké hova.. musí někdo zastavit, a to, že při tom riskuje všechno, jenom svědčí v jeho prospěch."

Šmarda Novinkám přiznal, že o odstoupení Středuly věděl jen krátce dopředu. „Byla to asi jeho strategie. Já informaci měl o něco dopředu, takže jsem byl připraven. Ale na našem rozhodnutí ho podporovat do poslední chvíle to nic nezměnilo," dodal Novinkám.

V tiskové zprávě potom doplnil: „Odstoupení Josefa Středuly z prezidentské volby nic nemění na tom, že strategie hledání společného postupu všech sociálně odpovědných sil je správná. Poté, co se k boji o Hrad rozhodl šéf odborů, bylo logické a správné, že jej sociální demokraté podpořili a netříštili síly. Chápu, že Josef Středula byl pod obrovským tlakem. Sám jsem si to mnohokrát při volbách zažil. Není to snadné vydržet a někdy je toho na člověka zkrátka moc."

Na vztahu ČSSD a odborů se však prý nic nezmění. „Prezidentská volba tak pro levici končí neúspěchem. To ale nemůže zabránit tomu, abychom usilovali o co nejlepší vztahy s odbory a společně hájili zájmy zaměstnanců. To je nakonec to nejdůležitější," uvedl Šmarda.

Středula odstoupil z prezidentské volby během nedělní diskuze kandidátů na ČT. „Nechci za prezidenta komunistického udavače stojícího navíc aktuálně před soudem ani komunistického vojenského rozvědčíka. Proto jsem se rozhodl odstoupit z prezidentské kandidatury a podpořit ve volbě jedinou pro mě přijatelnou kandidátku z medii favorizované trojice - profesorku Danuši Nerudovou. Jsem přesvědčen, že je to žena, která potvrdí své sociální cítění a zasadí se o důstojný život občanů České republiky," doplnil pak na Facebooku.

Průzkumy přisuzovaly Středulovi podporu okolo tří procent voličů. Favorité volby jsou Andrej Babiš, Petr Pavel a Danuše Nerudová.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 18. 1. 2023

Babiš plakát přepálil, ale tlak nezmírní

Prezidentský kandidát a šéf ANO Andrej Babiš včera začal předvolební den ve frontě na výstavu korunovačních klenotů. Táhla se kolem celého Pražského hradu. Strávil v ní skoro dvě a půl hodiny, během nichž se bavil s lidmi.

Řeč byla i o jeho ostré kampani proti Petru Pavlovi, kterému Babiš podsouvá, že by mohl

> Rétoriku nezměním, protože premiér Fiala řekl, že jsme ve válce
>
> *Andrej Babiš*

Česko zatáhnout do rusko-ukrajinského konfliktu. Přiznal, že billboard, na kterém říkal, že nezavleče Česko do války, nebyl zcela povedený. Ale slovník v kampani měnit nechce.

„Rétoriku nezměním, protože premiér Fiala řekl, že jsme ve válce. Pan Pavel, který je jasně provládní kandidát, řekl, že mír je iluze. A můj program je, aby ta válka skončila, abych přesvědčil nejvýznamnější lídry planety, aby byly ukončeny boje a nastalo diplomatické řešení," řekl Babiš na dotaz Práva.

Billboardy s textem „Nezavleču Česko do války. Jsem diplomat, ne voják", které Babišův tým rozvěsil po republice po prvním kole, vyvolal kritické reakce za to, že Babiš straší válkou.

Foto ČTK – Ondřej Deml

Andrej Babiš si včera vystál frontu na výstavu českých korunovačních klenotů.

Ministryně obrany Jana Černochová (ODS) vzkázala Babišovi, aby vojáky v kampani nezneužíval. Babiš proto mírně ubral. „Já na billboardu mluvím o panu Pavlovi. A možná místo vojáka tam mělo být generál," řekl v ČT. „Kolegům jsem řekl, že to není dobře," dodal.

Ve frontě na klenoty novinářům opakoval, že přišel „inkognito". „Chci se podívat, jak dlouho to trvá. Protože já jsem navrhoval, že kdybych uspěl, byly by klenoty vystavené vždy o svátcích. Ale když to tak vidím, asi by to chtělo trvalou výstavu," řekl.

Dodal, že nerozumí tomu, proč výstava končí už v sobotu a není otevřená i v neděli. „V sobotu to tady bude obrovské, protože ti, kteří nejsou z Prahy nebo okolí, musí chodit do práce. Pan prezident by měl zvážit to prodloužit, možná ještě o týden."

Ve frontě za Babišem byli studenti liberecké hotelové školy. Někteří se s ním fotili, jiní se ho stranili. „Je to nepříjemné překvapení," řekl jeden za studentů. Babiš podle svých slov nikdy nestál v tak dlouhé frontě a vzpomněl si, že naposled byl ve frontě jako tenisový fanoušek ve Wimbledonu, ale ta byla kratší.

Babiš původně chtěl včera ráno kampaň odstartovat na Malé Straně v kostele Panny Marie Vítězné, kde si chtěl prohlédnout Pražské Jezulátko. Poté, co se to ale dozvěděli správci kostela – bosí karmelitáni –, tak ráno kostel zavřeli, protože si nepřáli, aby se stali součástí Babišovy útočné kampaně.

Babiš ale nakonec kostel navštívil, když se vracel z výstavy klenotů. Svým voličům před kostelem nahrál video, kde říká, že ho mrzí, že ho mniši nepustili do kostela a že kostel nechtěl zneužít v kampani, protože do něj rád chodí a nechává tam na lístečku napsané prosby.

„Do kostela mají přístup i vrazi, aby mohli prosit o odpuštění," poznamenal Babiš. Dodal, že u Jezulátka byl těsně před prvním kolem volby a také tam nechal na lístečku prosbu. **(dan, trj)**

Babiš plakát přepálil, ale tlak nezmírní

18. 1. 2023, 9:36
Oldřich Danda, Petr Janiš

Prezidentský kandidát a šéf ANO Andrej Babiš v úterý začal předvolební den ve frontě na výstavu korunovačních klenotů. Táhla se kolem celého Pražského hradu. Strávil v ní skoro dvě a půl hodiny, během nichž se bavil s lidmi.

Billboard Andreje Babiše

Řeč byla i o jeho ostré kampani proti Petru Pavlovi, kterému Babiš podsouvá, že by mohl Česko zatáhnout do rusko-ukrajinského konfliktu. Přiznal, že billboard, na kterém říkal, že nezavleče Česko do války, nebyl zcela povedený. Ale slovník v kampani měnit nechce.

„Rétoriku nezměním, protože premiér Fiala řekl, že jsme ve válce. Pan Pavel, který je jasně provládní kandidát, řekl, že mír je iluze. A můj program je, aby ta válka skončila, abych přesvědčil nejvýznamnější lídry planety, aby byly ukončeny boje a nastalo diplomatické řešení," řekl Babiš na dotaz Práva.

Billboardy s textem „Nezavleču Česko do války. Jsem diplomat. Ne voják.", které Babišův tým rozvěsil po republice po prvním kole, vyvolaly kritické reakce za to, že Babiš straší válkou.

Babiš couvá. Na billboardech nemělo být voják, ale generál
Prezidentské volby

Ministryně obrany Jana Černochová (ODS) vzkázala Babišovi, aby vojáky v kampani nezneužíval. Babiš proto mírně ubral.

Seznam Native
New York nebo Soul? Otestujte svoji znalost těchto světových destinací v kvízu

„Já na billboardu mluvím o panu Pavlovi. A možná místo voják tam mělo být generál," řekl v ČT. „Kolegům jsem řekl, že to není dobře," dodal.

Ve frontě na klenoty novinářům opakoval, že přišel „inkognito". „Chci se podívat, jak dlouho to trvá. Protože já jsem navrhoval, že kdybych uspěl, byly by klenoty vystavené vždy o svátcích. Ale když to tak vidím, asi by to chtělo trvalou výstavu," řekl.

Dodal, že nerozumí tomu, proč výstava končí už v sobotu a není otevřená i v neděli. „V sobotu to tady bude obrovské, protože ti, kteří nejsou z Prahy nebo okolí, musí chodit do práce. Pan prezident by měl zvážit to prodloužit, možná ještě o týden."

Ve frontě za Babišem byli studenti liberecké hotelové školy. Někteří se s ním fotili, jiní se ho stranili. „Je to nepříjemné překvapení," řekl jeden ze studentů.

Babiš si vystál frontu na klenoty
Prezidentské volby

Babiš podle svých slov nikdy nestál v tak dlouhé frontě a vzpomněl si, že naposled byl ve frontě jako tenisový fanoušek ve Wimbledonu, ale ta byla kratší.

Babiš původně chtěl včera ráno kampaň odstartovat na Malé Straně v kostele Panny Marie Vítězné, kde si chtěl prohlédnout Pražské Jezulátko.

Poté, co se to ale dozvěděli správci kostela – bosí karmelitáni –, tak ráno kostel zavřeli, protože si nepřáli, aby se stali součástí Babišovy útočné kampaně.

Babiš ale nakonec kostel navštívil, když se vracel z výstavy klenotů. Svým voličům před kostelem nahrál video, kde říká, že ho mrzí, že ho mniši nepustili do kostela a že kostel nechtěl zneužít v kampani, protože do něj rád chodí a nechává tam na lístečku napsané prosby.

„Do kostela mají přístup i vrazi, aby mohli prosit o odpuštění," poznamenal Babiš. Dodal, že u Jezulátka byl těsně před prvním kolem volby a také tam nechal na lístečku prosbu.

Babiš u Jezulátka: Před Bohem jsme si rovni a do kostela přece mají přístup i vrazi, aby mohli prosit o odpuštění
Prezidentské volby

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 18. 1. 2023

Zmatky s výchovným, tisíce žen zatím čekají

Jakub Svoboda

Téměř 1,4 milionu seniorek má od Nového roku nárok na takzvané výchovné, kdy by se jim mělo ke starobnímu důchodu automaticky měsíčně připočíst 500 Kč za každé vychované dítě. U minimálně 42 tisíc žen, které v 65 letech přešly z invalidního do starobního důchodu a rovněž mají na výchovné nárok, se ale lednová penze o něj nezvýšila a musí si počkat až na doplatek.

Ten dorazí na konci ledna, ujišťuje Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ). Výchovné ale nedorazilo i některým dalším penzistkám nebo jim přišlo jen za některé děti.

Problémy s výchovným má i paní Venuše z Ústeckého kraje. „Přišla mi informace o tom, že se mi od ledna zvyšuje důchod a o kolik. Bylo tam zmíněno i to, že ženy mají nárok na výchovné, jenže tam nebylo uvedeno, kolik to bude v mém případě," řekla Právu.

> Týká se to minimálně 42 tisíc žen, které přešly z invalidního do starobního důchodu

Její sousedky přitom měly ve stejném dopise vyrozumění, za kolik dětí budou výchovné pobírat. Mezitím se její syn pokoušel dovolat napřed na místní Okresní správu sociálního zabezpečení (OSSZ), kde se mu nepodařilo se s nikým spojit, a pak i na infolinku ČSSZ.

„Zkoušel jsem to asi dvacetkrát, z toho osmnáctkrát mi to hlásilo, že všichni operátoři jsou obsazeni. V jednom případě mě to přepojilo na okresní správu až někde v Hradci, kde to po pěti minutách vyzvánění zvedla paní na recepci a pokusila se mě přepojit někam, kde to nikdo nebral," popsal situaci.

Ve druhém případě mu pak bylo automatem sděleno, že ho přepojí na operátora. Po deseti minutách vyzvánění nakonec sám zavěsil. Redaktor Práva se pokoušel dovolat na infolinku správy včera, ale rovněž bezúspěšně.

(Pokračování na str. 4)

Zmatky s výchovným, tisíce žen čekají

(Pokračování ze str. 1)

Paní Venuše nakonec raději došla na místní pobočku OSSZ osobně. Tam jí řekli, že problém bude pravděpodobně v tom, že přešla do starobního důchodu z invalidního.

> Výchovné bude těmto ženám zpočátku vyplaceno jako doplatek na konci ledna
>
> *Jitka Drmolová, mluvčí ČSSZ*

Ilustrační foto: ČTK – Ondřej Ruml

„Zda má ale něco doložit, neví, jenom jí bylo sděleno, že výplata opožděného výchovného může trvat i několik měsíců. Tak jsem nakonec napsal e-mail na krajskou pobočku ČSSZ, kde si vyžádali rodné číslo maminky. Dnes napsali, že má počkat do konce ledna na písemné vyrozumění ČSSZ Praha o nápravě výplaty výchovného," řekl včera Právu její syn.

Novela koncem roku

ČSSZ se hájí, že za situaci může změna legislativy na konci loňska. „Ženy, které původně pobíraly invalidní důchod a ke změně na starobní důchod došlo až v 65 letech ze zákona tzv. transformací, mají nárok na automatizované zvýšení o výchovné na základě evidence dětí v tzv. základních registrech vedených ministerstvem vnitra až na základě zákona č. 455/2022 Sb.," sdělila Právu mluvčí ČSSZ Jitka Drmolová.

„Ten vyšel ve Sbírce zákonů až 28. prosince 2022, tedy v okamžiku, kdy byla lednová valorizace již kompletně připravena," doplnila. Procesně tak podle ní již nebylo možné ženám s tzv. transformovaným důchodem výchovné zahrnout do lednové splátky důchodu.

„Proto bude výchovné těmto ženám zpočátku vyplaceno formou samostatného doplatku na konci ledna. O zvýšení procentní výměry starobního důchodu o výchovné budou informovány samostatným oznámením, které bude také rozesíláno koncem ledna," doplnila mluvčí s tím, že o výši doplatku se příjemkyně dozvědí ve zprávě na poštovní poukázce nebo na výpisu z účtu.

Počet žen s transformovaným starobním důchodem, které obdrží výchovné formou doplatku na konci ledna, činí podle Drmolové přibližně 42 tisíc.

Stížnosti kvůli výchovnému už čelil i ministr práce Marian Jurečka (KDU-ČSL). „Maminky děkují za výchovné – je to záslužné. Akorát naše mamka, 88 let, vychovala děti dvě a přišel jí výměr na jedno dítě, tj. 500 Kč. Řešíme reklamaci, ale výmluvy úředníků nebudu popisovat. Mají prý 90 dnů na vyřešení. Do r. 1990 byly vedeny v systému dvě děti, pak jedno dítě nějak zmizelo," vzkázala Jurečkovi před pár dny na jeho Facebooku dcera důchodkyně.

Ministr se za chyby úředníků na Facebooku omluvil a ženu vyzval, aby se na něj v případě pokračujících problémů obrátila.

Jak upozornila ČT, problém je s přesnou evidencí počtu dětí. V domově pro zrakově postižené Palata, kde ubytovávají 125 klientů převážně v důchodovém věku, deseti ženám v lednu výchovné nepřišlo. „Neobdržely vůbec nebo jen za méně dětí, než skutečně mají. Vypracováváme tzv. dohodnocení počtu dětí a oni dodatečně přiznají ženám nárok na příspěvek," uvedl sociální pracovník Jaroslav Neuvirt.

„V případě, že na konci ledna ženy neobdrží doplatek výchovného či v něm najdou například nesrovnalosti v počtu vychovaných dětí, teprve poté je potřeba se obrátit nejlépe písemnou formou na příslušnou OSSZ (PSSZ, MSSZ Brno)," sdělila Právu Drmolová. Kontakty lze nalézt na webu https://www.cssz.cz/web/cz/kontakty.

Noví důchodci už musejí žádat všichni

Výchovné 500 Kč za dítě náleží osobě, která zajišťovala výchovu konkrétního dítěte v největším rozsahu.

U žen se má výchovné přiznat automaticky od lednové splátky (s využitím údajů o vychovaných dětech založených v evidenci plátce důchodu).

Muži, pokud o dítě primárně pečovali oni, si o výchovné musejí požádat, protože úřady u nich dosud neevidují žádné informace o výchově potomků.

Žádosti mohou muži podávat od loňského září do 31. prosince 2024, jinak nárok na výchovné zanikne.

Pro starobní důchody přiznané po loňském 31. prosinci je už potřeba o výchovné požádat vždy, a to při podání žádosti o starobní důchod, jinak nárok na výchovné nevznikne.

Výchovné připravila už minulá vláda, koncem loňska se však rozšířil okruh příjemců. Příspěvek mají podle novely dostávat i lidé, kteří vstoupili do starobní penze z invalidního důchodu.

Novela má i zamezit krácení výchovného při souběhu starobního důchodu s vdovským nebo vdoveckým důchodem.

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 26. 1. 2023

Zmatky s výchovným, tisíce žen zatím čekají

26. 1. 2023, 5:00
Jakub Svoboda

Téměř 1,4 milionu seniorek má od Nového roku nárok na takzvané výchovné, kdy by se jim mělo ke starobnímu důchodu automaticky měsíčně připočíst 500 Kč za každé vychované dítě.

Ilustrační foto

U minimálně 42 tisíc žen, které v 65 letech přešly z invalidního do starobního důchodu a rovněž mají na výchovné nárok, se ale lednová penze o něj nezvýšila a musí si počkat až na doplatek.

Ten dorazí na konci ledna, ujišťuje Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ). Výchovné ale nedorazilo i některým dalším penzistkám nebo jim přišlo jen za některé děti.

Problémy s výchovným má i paní Venuše z Ústeckého kraje. „Přišla mi informace o tom, že se mi od ledna zvyšuje důchod a o kolik. Bylo tam zmíněno i to, že ženy mají nárok na výchovné, jenže tam nebylo uvedeno, kolik to bude v mém případě," řekla Právu.

Seniorů v Česku přibylo nejméně za poslední desetiletí
Domácí

Její sousedky přitom měly ve stejném dopise vyrozumění, za kolik dětí budou výchovné pobírat. Mezitím se její syn pokoušel dovolat napřed na místní Okresní správu sociálního zabezpečení (OSSZ), kde se mu nepodařilo se s nikým spojit, a pak i na infolinku ČSSZ.

„Zkoušel jsem to asi dvacetkrát, z toho osmnáctkrát mi to hlásilo, že všichni operátoři jsou obsazeni. V jednom případě mě to přepojilo na okresní správu až někde v Hradci, kde to po pěti minutách vyzvánění zvedla paní na recepci a pokusila se mě přepojit někam, kde to nikdo nebral," popsal situaci.

Ve druhém případě mu pak bylo automatem sděleno, že ho přepojí na operátora. Po deseti minutách vyzvánění nakonec sám zavěsil. Redaktor Práva se také pokoušel dovolat na infolinku správy, ale rovněž bezúspěšně.

Paní Venuše nakonec raději došla na místní pobočku OSSZ osobně. Tam jí řekli, že problém bude pravděpodobně v tom, že přešla do starobního důchodu z invalidního.

„Zda má ale něco doložit, neví, jenom jí bylo sděleno, že výplata opožděného výchovného může trvat i několik měsíců. Tak jsem nakonec napsal e-mail na krajskou pobočku ČSSZ, kde si vyžádali rodné číslo maminky. Dnes napsali, že má počkat do konce ledna na písemné vyrozumění ČSSZ Praha o nápravě výplaty výchovného," řekl minulý týden Právu její syn.

Novela koncem roku

ČSSZ se hájí, že za situaci může změna legislativy na konci loňska. „Ženy, které původně pobíraly invalidní důchod a ke změně na starobní důchod došlo až v 65 letech ze zákona tzv. transformací, mají nárok na automatizované zvýšení o výchovné na základě evidence dětí v tzv. základních registrech vedených ministerstvem vnitra až na základě zákona č. 455/2022 Sb.," sdělila Právu mluvčí ČSSZ Jitka Drmolová.

„Ten vyšel ve Sbírce zákonů až 28. prosince 2022, tedy v okamžiku, kdy byla lednová valorizace již kompletně připravena," doplnila. Procesně tak podle ní již nebylo možné ženám s tzv. transformovaným důchodem výchovné zahrnout do lednové splátky důchodu.

„Proto bude výchovné těmto ženám zpočátku vyplaceno formou samostatného doplatku na konci ledna. O zvýšení procentní výměry starobního důchodu o výchovné budou informovány samostatným oznámením, které bude také rozesíláno koncem ledna," doplnila mluvčí s tím, že o výši doplatku se příjemkyně dozvědí ve zprávě na poštovní poukázce nebo na výpisu z účtu.

Počet žen s transformovaným starobním důchodem, které obdrží výchovné formou doplatku na konci ledna, činí podle Drmolové přibližně 42 tisíc. Stížnosti kvůli výchovnému už čelil i ministr práce Marian Jurečka (KDU-ČSL).

PŘEHLEDNĚ: Kdo má nárok na výchovné a co musí udělat
Finance

„Maminky děkují za výchovné – je to záslužné. Akorát naše mamka, 88 let, vychovala děti dvě a přišel jí výměr na jedno dítě, tj. 500 Kč. Řešíme reklamaci, ale výmluvy úředníků nebudu popisovat. Mají prý 90 dnů na vyřešení. Do r. 1990 byly vedeny v systému dvě děti, pak jedno dítě nějak zmizelo," vzkázala Jurečkovi před pár dny na jeho Facebooku dcera důchodkyně.

Ministr se za chyby úředníků na Facebooku omluvil a ženu vyzval, aby se na něj v případě pokračujících problémů obrátila.

Jak upozornila ČT, problém je s přesnou evidencí počtu dětí. V domově pro zrakově postižené Palata, kde ubytovávají 125 klientů převážně v důchodovém věku, deseti ženám v lednu výchovné nepřišlo.

„Neobdržely ho vůbec, nebo jen za méně dětí, než skutečně mají. Vypracováváme tzv. dohodnocení počtu dětí a oni dodatečně přiznají ženám nárok na příspěvek," uvedl sociální pracovník Jaroslav Neuvirt.

„V případě, že na konci ledna ženy neobdrží doplatek výchovného či v něm najdou například nesrovnalosti v počtu vychovaných dětí, teprve poté je potřeba se obrátit nejlépe písemnou formou na příslušnou OSSZ (PSSZ, MSSZ Brno)," sdělila Právu Drmolová. Kontakty lze nalézt na webu https://www.cssz.cz/web/cz/kontakty.

Noví důchodci už musejí žádat všichni

Výchovné 500 Kč za dítě náleží osobě, která zajišťovala výchovu konkrétního dítěte v největším rozsahu.

U žen se má výchovné přiznat automaticky od lednové splátky (s využitím údajů o vychovaných dětech založených v evidenci plátce důchodu).

Muži, pokud o dítě primárně pečovali oni, si o výchovné musejí požádat, protože úřady u nich dosud neevidují žádné informace o výchově potomků.

Žádosti mohou muži podávat od loňského září do 31. prosince 2024, jinak nárok na výchovné zanikne.

Pro starobní důchody přiznané po loňském 31. prosinci je už potřeba o výchovné požádat vždy, a to při podání žádosti o starobní důchod, jinak nárok na výchovné nevznikne.

Výchovné připravila už minulá vláda, koncem loňska se však rozšířil okruh příjemců. Příspěvek mají podle novely dostávat i lidé, kteří vstoupili do starobní penze z invalidního důchodu.

Novela má i zamezit krácení výchovného při souběhu starobního důchodu s vdovským nebo vdoveckým důchodem.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 18. 1. 2023

Neúspěšní kandidáti mohou utrácet až do konce 2. kola

Jiří Mach

Neúspěšní kandidáti mohou i nadále vést kampaň, a to až do konce 2. kola prezidentských voleb. Jiný termín zákon nestanovuje, informoval Jan Outlý z Úřadu pro dohled nad hospodařením stran a hnutí.

Pokud je podpora kandidáta s vědomím finalisty, musí se náklady vykázat jako bezúplatné plnění, což by se započítalo do limitu na finalistovu kampaň. Nabídka k agitaci na už zaplacené ploše coby bezúplatného plnění, jak se včera domluvila Danuše Nerudová s Petrem Pavlem, je tedy v pořádku a má i svou obdobu. „To už udělal pan Horáček ve prospěch pana Drahoše před pěti lety," uvedl šéf dohledového úřadu František Sivera.

„Volební kampaň dle zákona končí až dnem vyhlášení celkového výsledku volby. Týká se to všech kandidátů. Zákon nestanovuje jiný konec kampaně pro ty, kteří do druhého kola nepostoupili. Pokud nemají vyčerpaný limit 40 milionů korun, mohou v agitaci pokračovat. Obsah agitace je na nich," uvedl Outlý.

Všichni kandidáti mohou utratit maximálně 40 milionů. Kandidáti, kteří postoupili do 2. kola, mohou utratit dohromady 50 milionů. Pokud tedy finalista utratil v 1. kole například 20 milionů a postoupil do 2. kola, může utratit ještě 30 milionů.

Faktury za obytňák ukously část limitu

V praxi je to ale tak, že Pavel už utratil 40 milionů, takže smí vydat do celkového limitu už jen dalších deset milionů. Andrej Babiš je na tom podobně, ale v jiné struktuře. Přes třicet milionů ho zřejmě budou stát faktury za kampaň před prvním kolem. K tomu připočte, jak už dřív oznámil, náklady 8,5 milionu za kampaň, kterou vedl loni ve svém obytném voze před komunálními a senátními volbami.

Neúspěšní kandidáti mohou v kampani pokračovat, ale se stropem jen 40 milionů. A pokud je nevyčerpali, mohou přijímat dary i nyní.

„Ale musí je vykázat tři dny před hlasováním, tedy v úterý příští týden. Ten čas je docela omezený," řekl *Právu* Outlý. Momentálně má Pavel na transparentním účtu přes čtrnáct milionů korun. Sto tisíc mu poslal včera Jarmil Šeba, podnikatel ve fotovoltaice. Stejnou částku o den dříve Petr Švejnoha a dalších 51 tisíc společnost Megapixel, která prodává fototechniku.

Kandidáti musejí podle zákona převést nevyužité prostředky na veřejně prospěšné účely do 29. září 2023.

Neúspěšní kandidáti mohou utrácet až do konce 2. kola

20. 1. 2023, 14:43
Jiří Mach

Neúspěšní kandidáti mohou i nadále vést kampaň, a to až do konce 2. kola prezidentských voleb. Jiný termín zákon nestanovuje, informoval Jan Outlý z Úřadu pro dohled nad hospodařením stran a hnutí.

Zleva Tomáš Zima, Petr Pavel, Karel Diviš, Danuše Nerudová, Josef Středula, Pavel Fischer, Jaroslav Bašta a Marek Hilšer.

Pokud je podpora kandidáta s vědomím finalisty, musí se náklady vykázat jako bezúplatné plnění, což by se započítalo do limitu na finalistovu kampaň.

Nabídka k agitaci na už zaplacené ploše coby bezúplatného plnění, jak se třeba domluvila Danuše Nerudová s Petrem Pavlem, je tedy v pořádku a má i svou obdobu.

„To už udělal pan Horáček ve prospěch pana Drahoše před pěti lety," uvedl šéf dohledového úřadu František Sivera.

Pavlovi přistály na účtu miliony. Babišovi desetníky i nadávky
Domácí

„Volební kampaň dle zákona končí až dnem vyhlášení celkového výsledku volby. Týká se to všech kandidátů. Zákon nestanovuje jiný konec kampaně pro ty, kteří do druhého kola nepostoupili. Pokud nemají vyčerpaný limit 40 milionů korun, mohou v agitaci pokračovat. Obsah agitace je na nich," uvedl Outlý.

Všichni kandidáti mohou utratit maximálně 40 milionů. Kandidáti, kteří postoupili do 2. kola, mohou utratit dohromady 50 milionů. Pokud tedy finalista utratil v 1. kole například 20 milionů a postoupil do 2. kola, může utratit ještě 30 milionů.

Faktury za obytňák ukously část limitu

V praxi je to ale tak, že Pavel už utratil 40 milionů, takže smí vydat do celkového limitu už jen dalších deset milionů. Andrej Babiš je na tom podobně, ale v jiné struktuře. Přes třicet milionů ho zřejmě budou stát faktury za kampaň před prvním kolem.

K tomu připočte, jak už dřív oznámil, náklady 8,5 milionu za kampaň, kterou vedl loni ve svém obytném voze před komunálními a senátními volbami.

Neúspěšní kandidáti mohou v kampani pokračovat, ale se stropem jen 40 milionů. A pokud je nevyčerpali, mohou přijímat dary i nyní.

„Ale musí je vykázat tři dny před hlasováním, tedy v úterý příští týden. Ten čas je docela omezený," řekl Právu Outlý.

Kandidáti musejí podle zákona převést nevyužité prostředky na veřejně prospěšné účely do 29. září 2023.

Vláda má zájem o LNG z německých terminálů

Martin Procházka

Vláda jedná s Německem o možnosti zajištění kapacity v novém terminálu na zkapalněný zemní plyn (LNG) v Lubmínu ve spolkové zemi Meklenbursko-Přední Pomořansko na pobřeží Baltského moře.

Česko by tak kromě již zajištěné kapacity tří miliard kubíků plynu v nizozemském LNG terminálu v Eemshavenu mělo další zdroj pro náhradu ruského plynu. To, že jednání probíhají, potvrdil Právu hlavní poradce premiéra Petra Fialy (ODS) Jakub Kajzler.

„Jednáme s německou vládou o celém konceptu rozvoje lubminských terminálů a jejich možném využití pro zásobování českého trhu zemním plynem," řekl Kajzler.

Jednání jsou podle něj teprve na začátku, a tak nechtěl sdělovat další podrobnosti. Plynárenský expert Vratislav Ludvík Právu sdělil, že o jednáních ví a že by Česku kapacita v Lubmínu významně pomohla ve snížení závislosti na dodávkách plynu z Ruska, která byla před ruskou agresí na Ukrajině téměř stoprocentní.

Až 14 miliard kubíků ročně

Výhodou terminálu v Lubmínu pro Česko je již existující infrastruktura. Plyn lze z lokality dále posílat plynovodem OPAL, který vede do Saska, a z něj je možné jej přepravit plynovodem Gazela do České republiky.

Už minulou sobotu byl v Lubmínu v rámci projektu společnosti Deutsche ReGas zprovozněn terminál Neptune sloužící k opětovnému převedení LNG do plynného skupenství. Jeho roční kapacita je zhruba 5,2 miliardy kubíků plynu.

Ještě letos by společnost chtěla připojit další plovoucí jednotku o roční kapacitě sedmi miliard kubíků plynu, která nebude umístěna v přístavu, ale na moři. V příštím roce by se měla celková kapacita zplynování Deutsche ReGas v lokalitě zvýšit až na 14,2 miliardy kubíků ročně. V Lubmínu má také ještě letos vzniknout LNG terminál v režii německé vlády.

Který konkrétní terminál by mohlo Česko využívat, zatím Kajzler nespecifikoval. „Jednání se vedou o všech možnostech," poznamenal.

Německá vláda si pronajala celkem pět plovoucích terminálů. Vedle Lubmínu také dva v dolnosaském Wilhelmshavenu, z nichž jeden s kapacitou pět miliard kubíků plynu ročně už byl zprovozněn v půlce prosince. Další se budou nacházet v Brunsbüttelu ve Šlesvicku-Holštýnsku a v dolnosaském Stade. Česko již od loňského září prostřednictvím společnosti ČEZ odebírá plyn získaný z LNG. Tankery ho dovážejí do nizozemského Eemshavenu. ČR má v tamním terminálu rezervovanou asi třetinu kapacity. Terminál bude ještě kapacitu navyšovat.

Podle dřívějších slov generálního ředitele ČEZ Daniela Beneše pro Právo by však pro Česko bylo lepší diverzifikovat mezi lokalitami. Beneš přitom jako alternativu uvedl právě Německo mimo jiné proto, že by při přepravě plynu bylo nutné překlenout jen jednu státní hranici.

Podle dobře informovaného zdroje Práva se ale ČEZ na jednáních o dodávkách z německého terminálu aktuálně nepodílí.

Vláda má zájem o LNG z německých terminálů

19. 1. 2023, 14:32
Martin Procházka

Vláda jedná s Německem o možnosti zajištění kapacity v novém terminálu na zkapalněný zemní plyn (LNG) v Lubminu ve spolkové zemi Meklenbursko-Přední Pomořansko na pobřeží Baltského moře.

Oficiální zprovoznění terminálu LNG v Lubminu.

Česko by tak kromě již zajištěné kapacity tří miliard kubíků plynu v nizozemském LNG terminálu v Eemshavenu mělo další zdroj pro náhradu ruského plynu. To, že jednání probíhají, potvrdil Právu hlavní poradce premiéra Petra Fialy (ODS) Jakub Kajzler.

„Jednáme s německou vládou o celém konceptu rozvoje lubminských terminálů a jejich možném využití pro zásobování českého trhu zemním plynem," řekl Kajzler.

Jednání jsou podle něj teprve na začátku, a tak nechtěl sdělovat další podrobnosti. Plynárenský expert Vratislav Ludvík Právu sdělil, že o jednáních ví a že by Česku kapacita v Lubminu významně pomohla ve snížení závislosti na dodávkách plynu z Ruska, která byla před ruskou agresí na Ukrajině téměř stoprocentní.

Scholz otevřel terminál na LNG. Německo zimu dobře zvládne, prohlásil
Ekonomika

Výhodou terminálu v Lubminu pro Česko je již existující infrastruktura. Plyn lze z lokality dále posílat plynovodem OPAL, který vede do Saska, a z něj je možné jej přepravit plynovodem Gazela do České republiky.

Už minulou sobotu byl v Lubminu v rámci projektu společnosti Deutsche ReGas zprovozněn terminál Neptune sloužící k opětovnému převedení LNG do plynného skupenství. Jeho roční kapacita je zhruba 5,2 miliardy kubíků plynu.

Až 14 miliard kubíků ročně

Ještě letos by společnost chtěla připojit další plovoucí jednotku o roční kapacitě sedmi miliard kubíků plynu, která nebude umístěna v přístavu, ale na moři. V příštím roce by se měla celková kapacita zplynování Deutsche ReGas v lokalitě zvýšit až na 14,2 miliardy kubíků ročně. V Lubminu má také ještě letos vzniknout LNG terminál v režii německé vlády.

Který konkrétní terminál by mohlo Česko využívat, zatím Kajzler nespecifikoval. „Jednání se vedou o všech možnostech," poznamenal.

Německá vláda si pronajala celkem pět plovoucích terminálů. Vedle Lubminu také dva v dolnosaském Wilhelmshavenu, z nichž jeden s kapacitou pět miliard kubíků plynu ročně už byl zprovozněn v půlce prosince. Další se budou nacházet v Brunsbüttelu ve Šlesvicku- Holštýnsku a v dolnosaském Stade. Česko již od loňského září prostřednictvím společnosti ČEZ odebírá plyn získaný z LNG. Tankery ho dovážejí do nizozemského Eemshavenu. ČR má v tamním terminálu rezervovanou asi třetinu kapacity. Terminál bude ještě kapacitu navyšovat.

Podle dřívějších slov generálního ředitele ČEZ Daniela Beneše pro Právo by však pro Česko bylo lepší diverzifikovat mezi lokalitami. Beneš přitom jako alternativu uvedl právě Německo mimo jiné proto, že by při přepravě plynu bylo nutné překlenout jen jednu státní hranici.

Podle dobře informovaného zdroje Práva se ale ČEZ na jednáních o dodávkách z německého terminálu aktuálně nepodílí.

Zimní vlna nepřišla. Denně dorazí přes 300 Ukrajinců

Antonín Havlík

Zimní vlna ukrajinských uprchlíků do Česka nepřišla. Jak vyplývá z dat ministerstva vnitra, které má Právo k dispozici, každý týden udělí v průměru 2200 žádostí o dočasnou ochranu.

„K výrazným výkyvům zatím nedochází, ale s pokračující zimou a stupňujícími se útoky nelze vyloučit, že v únoru a březnu se budou počty zvyšovat," řekla Právu Hana Malá z tiskového odboru vnitra.

Od začátku roku do 15. ledna bylo v Česku vydáno 5001 víz dočasné ochrany. Za první polovinu prosince úřady vydaly 4740 víz, což je mírný nárůst o 261 vydaných víz. Průměrně tak vychází, že za den sem přijede okolo 320 Ukrajinců.

Celkem byla ke včerejšku udělena dočasná ochrana 479 233 osobám. V době největší vlny k nám přicházelo až 17 tisíc uprchlíků denně. „Ti, kteří z Ukrajiny mohli nebo chtěli odejít, tak odešli. Zatím se jejich zemi daří důsledky války zmírňovat, výpadky energie obnovují. Také apelují na to, aby lidé dál neodcházeli, protože je potřeba, aby tam pracovali. Čísla se dramaticky nezvyšují a zatím se zdá, že další vlna nenastane," řekla Právu Magda Faltová ze Sdružení pro integraci a migraci, která působí i v Radě vlády pro lidská práva.

Zajistit bydlení

Přesné statistiky uprchlíků, kteří skutečně na území ČR přebývají, odhalí až chystaná online registrace k prodloužení dočasné ochrany, která by měla vzniknout 24. ledna. Někteří se totiž vrátili na Ukrajinu bez toho, aby se odhlásili. „Dá se předpokládat, že pokles u stavu aktuálně evidovaných osob s dočasnou ochranou bude vyšší než počet už zrušených dočasných ochran," dodala Malá. Na registraci budou mít Ukrajinci čas do konce března.

Foto: ČTK – Miroslav Chaloupka

Plzeňský kraj vybudoval v ubytovně pro ukrajinské matky s dětmi v Plzni komunitní centrum.

Vnitro je na možnou zimní vlnu připravené. Ministr Vít Rakušan (STAN) však na konci listopadu upozornil, že Česko je schopno poskytnout základní životní standard do půl milionu uprchlíků. Stát se však bude muset popasovat i se začleňováním uprchlíků, kteří už na našem území přebývají. Chybí totiž kvalitní bydlení, z čehož vyplývají další problémy.

„Přichází k nám klienti s tím, že tam kde bydlí, jsou obětí násilí nebo je tam situace dlouhodobě neudržitelná ať už z důvodů hygienických, tak lidských. Je potřeba si uvědomit, že celá řada lidí bydlí v bytech, kde je hodně lidí najednou," popsala Faltová. Z dlouhodobého pohledu je proto celá řada ubytování nevyhovující.

„Objevují se situace, kdy bydlení zprostředkovává někdo, pro koho pracují. Jsou to takzvané pracovní agentury, často neregistrované, kde se lidé dostávají do složité situace. Aby si udrželi bydlení, tak musí pracovat za podmínek, které jsou často až vykořisťující, nebo dochází k porušování zákoníku práce," dodala Faltová.

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 18. 1. 2023

Zimní vlna nepřišla. Denně dorazí jen přes 300 Ukrajinců

18. 1. 2023, 12:51
Antonín Havlík

Zimní vlna ukrajinských uprchlíků do Česka nepřišla. Jak vyplývá z dat ministerstva vnitra, které má Právo k dispozici, každý týden udělí v průměru 2200 žádostí o dočasnou ochranu.

Ukrajinci stojící před Krajským asistenčním centrem v Praze. Fotografie je z léta 2022.

„K výrazným výkyvům zatím nedochází, ale s pokračující zimou a stupňujícími se útoky nelze vyloučit, že v únoru a březnu se budou počty zvyšovat," řekla Právu Hana Malá z tiskového odboru vnitra.

Od začátku roku do 15. ledna bylo v Česku vydáno 5001 víz dočasné ochrany. Za první polovinu prosince úřady vydaly 4740 víz, což je mírný nárůst o 261 vydaných víz. Průměrně tak vychází, že za den sem přijede okolo 320 Ukrajinců.

Celkem byla ke včerejšku udělena dočasná ochrana 479 233 osobám. V době největší vlny k nám přicházelo až 17 tisíc uprchlíků denně.

Ukrajinské uprchlíky v Harrachově stěhují z poslanecké chaty
Domácí

„Ti, kteří z Ukrajiny mohli nebo chtěli odejít, tak odešli. Zatím se jejich zemi daří důsledky války zmírňovat, výpadky energie obnovují. Také apelují na to, aby lidé dál neodcházeli, protože je potřeba, aby tam pracovali. Čísla se dramaticky nezvyšují a zatím se zdá, že další vlna nenastane," řekla Právu Magda Faltová ze Sdružení pro integraci a migraci, která působí i v Radě vlády pro lidská práva.

Zajistit bydlení

Přesné statistiky uprchlíků, kteří skutečně na území ČR přebývají, odhalí až chystaná online registrace k prodloužení dočasné ochrany, která by měla vzniknout 24. ledna. Někteří se totiž vrátili na Ukrajinu bez toho, aby se odhlásili.

„Dá se předpokládat, že pokles u stavu aktuálně evidovaných osob s dočasnou ochranou bude vyšší než počet už zrušených dočasných ochran," dodala Malá. Na registraci budou mít Ukrajinci čas do konce března.

Vnitro je na možnou zimní vlnu připravené. Ministr Vít Rakušan (STAN) však na konci listopadu upozornil, že Česko je schopno poskytnout základní životní standard do půl milionu uprchlíků.

Stát se však bude muset popasovat i se začleňováním uprchlíků, kteří už na našem území přebývají. Chybí totiž kvalitní bydlení, z čehož vyplývají další problémy.

„Přichází k nám klienti s tím, že tam, kde bydlí, jsou obětí násilí nebo je tam situace dlouhodobě neudržitelná jak z důvodů hygienických, tak lidských. Je potřeba si uvědomit, že celá řada lidí bydlí v bytech, kde je hodně lidí najednou," popsala Faltová. Z dlouhodobého pohledu je proto celá řada ubytování nevyhovující.

„Objevují se situace, kdy bydlení zprostředkovává někdo, pro koho pracují. Jsou to takzvané pracovní agentury, často neregistrované, kde se lidé dostávají do složité situace. Aby si udrželi bydlení, tak musí pracovat za podmínek, které jsou často až vykořisťující, nebo dochází k porušování zákoníku práce," dodala Faltová.

V Praze zadrželi vora v zakoně

Muže podezřelého ze závažných násilných činů spáchaných v USA zadrželi kriminalisté v Praze. Jedná se o Gruzínce, který je podle vyšetřovatelů tzv. vor v zakoně, tedy mafiánský boss v ruskojazyčném prostředí. Muž je nyní ve vydávací vazbě, kde bude až do rozhodnutí extradičního řízení k vydání do USA. **(kub, Novinky)**

Vlivný vor v zakoně se skrýval v Praze, po Gruzínci šly USA i tajná služba

17. 1. 2023, 12:02 – Praha
Jakub Bartosz

Muže podezřelého ze závažných trestných činů spáchaných v USA zadrželi kriminalisté v Praze. Jedná se o Gruzínce, který je podle vyšetřovatelů tzv. „vor v zakoně", tedy mafiánský boss v ruskojazyčném prostředí, kde je navíc značně vlivnou osobností. Na základě mezinárodního zatykače pro něj šli specialisté z Útvaru rychlého nasazení (ÚRN).

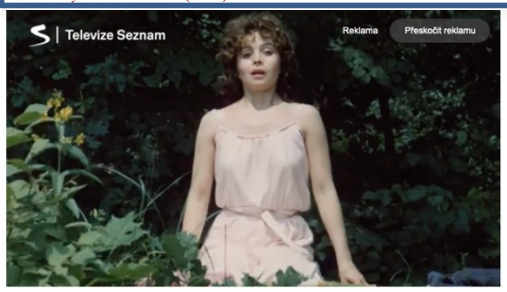

Zadržení „vora v zakoně" z Gruzie v Praze

Sledujte naše videa bez reklam
Užívejte si je nerušeně díky Seznam Premium.
Zjistit více

O případu v úterý informoval mluvčí Národní centrály proti organizovanému zločinu (NCOZ) Jaroslav Ibehej, k zadržení podle něj došlo v předešlých dnech.

„Na státního příslušníka Gruzie byl ve Spojených státech amerických vydán mezinárodní zatýkací rozkaz. Muž označovaný jako tzv. ‚vor v zakoně' je podezřelý ze spáchání zejména zvlášť závažných násilných trestných činů na území USA," uvedl mluvčí.

O jaké zločiny se přesně mělo jednat, policisté neupřesnili, rovněž není zřejmé, jak dlouho se podezřelý skrýval před spravedlností v hlavním městě Česka.

Již samotné označení „vor v zakoně" znamená, že se jedná o autoritu v rámci ruskojazyčné mafie, v tomto případě navíc lze podle mluvčího hovořit rovněž o muži patřícím mezi vlivné kmotry.

„Muž je v současné době umístěn ve vydávací vazbě, kde setrvá až do rozhodnutí extradičního řízení k jeho vydání do USA. V souvislosti se zadržením kriminální autority byla na území hlavního města Prahy provedena také jedna domovní prohlídka," dodal Ibehej s tím, že policie zadržela i jeho osobního strážce.

Zadržení „vora v zakoně" z Gruzie v Praze

Na trestní řízení v případu dohlíží Městské státní zastupitelství v Praze. Samotné vypátrání a ve finále i zadržení muže se podle Ibeheje uskutečnilo díky úzké spolupráci NCOZ s ÚRN, kontrarozvědnou Bezpečnostní informační službou (BIS) a jejich zahraničními partnery.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 18. 1. 2023

Změna definice znásilnění falešná obvinění nepřinesla

Barbora Prchalová

Dánsko, Švédsko a Velká Británie od přijetí změny definice znásilnění, která počítá s absencí souhlasu, nezaznamenaly vyšší počet falešných obvinění. Sdělili to zástupci těchto zemí na včerejším semináři o možných přínosech a rizicích přijetí nové definice. Ten se konal v rámci podvýboru pro problematiku domácího a sexuálního násilí ústavně-právního výboru Sněmovny.

„Za dvacet let, co jsem soudcem, jsem měl jen dva případy falešného obvinění. Na jeden se přišlo už při policejním šetření a na druhý při soudu," uvedl soudce britského Nejvyššího soudu Martin Picton.

Zvýšení počtu případů je normální

Velká Británie přijala změnu definice znásilnění v roce 2003, podle které je nutné mít souhlas, i neverbální. Při vyšetřování a soudech se v Anglii a Walesu přihlíží i k různým detailům případů, jako je věk oběti, komunikace na sociálních sítích mezi aktéry, výpovědi svědků.

Ohledně vzácnosti falešných obvinění se s Pictonem shodla dánská náměstkyně státního zástupce v Kodani Gyrithe Ulrichová a švédská vedoucí vědecká pracovnice v Národní radě pro prevenci kriminality Stina Holmbergová. Švédsko definici

> Za dvacet let jsem měl jen dva případy falešného obvinění
>
> *Martin Picton, britský soudce*

znásilnění na základě nepřítomnosti souhlasu přijalo v roce 2018, Dánsko v roce 2021.

„V roce 2021, kdy jsme zákon přijali, jsme zaznamenali nárůst ohlášených činů o padesát procent. Zvýšil se i počet odsouzení za znásilnění v roce 2022 o čtyřicet procent," podotkla Ulrichová.

Holmbergová řekla, že statistický nárůst je normální. Oběti jsou po změně více nakloněné k ohlašování znásilnění. Také roste povědomí o traumatech, se kterými se po skutku vyrovnávají. Podle ní se navíc počet případů rapidně nezvýšil.

„V roce 2019 bylo souzeno o 20 procent více případů znásilnění, jednalo se o 76 trestných činů. Často se týkaly mladých, kteří se na party sexuálně zapletli, ale vymklo se to z ruky. Jindy oběť s pachatelem sdílela lůžko, ale nesouhlasila se sexem, většinou se jednalo o známé, nikoli partnery," podotkla Holmbergová s tím, že za čtyři roky se nepotvrdily obavy o zvýšení počtu falešných znásilnění. Hlavně proto, že výpověď oběti musí potvrdit další důkaz, ať už jde o další svědeckou výpověď, přiznání pachatele, třeba SMS zprávou, či zvukový nebo obrazový záznam situace.

Někteří poslanci změnu chtějí

Obavy ohledně falešných obvinění často provází diskuse o redefinici znásilnění v ČR. O tu se zasazuje podvýbor pro problematiku domácího a sexuálního násilí ústavně-právního výboru. Podle jeho předsedkyně Taťány Malé (ANO) by se mohlo o konkrétním návrhu diskutovat již letos.

„Máme dohodu s ministerstvem spravedlnosti, kde zasedal odborný orgán. Máme s ministrem spravedlnosti (Pavlem Blažkem, ODS) dohodu, že budeme další kroky konat, až tato komise dojde k výsledkům. Mělo by to být koncem února," řekla Právu Malá.

Dodala, že je nutné najít politickou a odbornou shodu. Podle ní je ale nutné definici změnit, hlavně vzhledem k tomu, že podle odhadů je až 95 procent znásilnění v České republice nenahlášeno.

Změna definice znásilnění falešná obvinění nepřinesla

21. 1. 2023, 6:00
Barbora Prchalová

Dánsko, Švédsko a Velká Británie od přijetí změny definice znásilnění, která počítá s absencí souhlasu, nezaznamenaly vyšší počet falešných obvinění. Sdělili to zástupci těchto zemí na včerejším semináři o možných přínosech a rizicích přijetí nové definice. Ten se konal v rámci podvýboru pro problematiku domácího a sexuálního násilí ústavně-právního výboru Sněmovny.

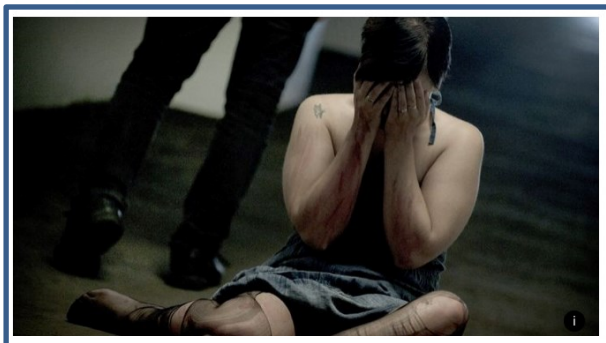

„Za dvacet let, co jsem soudcem, jsem měl jen dva případy falešného obvinění. Na jeden se přišlo už při policejním šetření a na druhý při soudu," uvedl soudce britského Nejvyššího soudu Martin Picton.

Zvýšení počtu případů je normální

Velká Británie přijala změnu definice znásilnění v roce 2003, podle které je nutné mít souhlas, i neverbální.

Při vyšetřování a soudech se v Anglii a Walesu přihlíží i k různým detailům případů, jako je věk oběti, komunikace na sociálních sítích mezi aktéry, výpovědi svědků.

Seznam Native
Jak to dopadne, když umělá inteligence a děti tvoří pohádky?

Ohledně vzácnosti falešných obvinění se s Pictonem shodla dánská náměstkyně státního zástupce v Kodani Gyrithe Ulrichová a švédská vedoucí vědecká pracovnice v Národní radě pro prevenci kriminality Stina Holmbergová.

Švédsko definici znásilnění na základě nepřítomnosti souhlasu přijalo v roce 2018, Dánsko v roce 2021.

„V roce 2021, kdy jsme zákon přijali, jsme zaznamenali nárůst ohlášených činů o padesát procent. Zvýšil se i počet odsouzení za znásilnění v roce 2022 o čtyřicet procent," podotkla Ulrichová.

Holmbergová řekla, že statistický nárůst je normální. Oběti jsou po změně více nakloněné k ohlašování znásilnění. Také roste povědomí o traumatech, se kterými se po skutku vyrovnávají. Podle ní se navíc počet případů rapidně nezvýšil.

„V roce 2019 bylo souzeno o 20 procent více případů znásilnění, jednalo se o 76 trestných činů. Často se týkaly mladých, kteří se na party sexuálně zapletli, ale vymklo se to z ruky. Jindy oběť s pachatelem sdílela lůžko, ale nesouhlasila se sexem, většinou se jednalo o známé, nikoli partnery," podotkla Holmbergová s tím, že za čtyři roky se nepotvrdily obavy o zvýšení počtu falešných znásilnění.

Hlavně proto, že výpověď oběti musí potvrdit další důkaz, ať už jde o další svědeckou výpověď, přiznání pachatele, třeba SMS zprávou, či zvukový nebo obrazový záznam situace.

Někteří poslanci změnu chtějí

Obavy ohledně falešných obvinění často provází diskuse o redefinici znásilnění v ČR. O tu se zasazuje podvýbor pro problematiku domácího a sexuálního násilí ústavně-právního výboru.

Podle jeho předsedkyně Taťány Malé (ANO) by se mohlo o konkrétním návrhu diskutovat již letos.

„Máme dohodu s ministerstvem spravedlnosti, kde zasedal odborný orgán. Máme s ministrem spravedlnosti (Pavlem Blažkem, ODS) dohodu, že budeme další kroky konat, až tato komise dojde k výsledkům. Mělo by to být koncem února," řekla Právu Malá.

Dodala, že je nutné najít politickou a odbornou shodu. Podle ní je ale nutné definici změnit, hlavně vzhledem k tomu, že podle odhadů je až 95 procent znásilnění v České republice nenahlášeno.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 26. 1. 2023

Poděkoval vojákům

Andrej Babiš včera zveřejnil na sociální síti video, v němž děkuje vojákům. „Z celého srdce děkuji všem vojákům za jejich službu České republice. Moc si jich vážím. Celé Armády České republiky. Vašeho hrdinství, vaší věrnosti naší zemi," napsal Babiš v textu u videa.

Ve zhruba čtyřminutovém záznamu tvrdí, že se ho někdo snaží před lidmi shodit, zároveň ale připustil i chyby. „Ano, ten billboard se nepovedl, ale vy dobře víte, že to nebylo o vojácích, že to bylo o tom kandidátovi, který stále mluví o válce, a já bych nechtěl, aby byla válka, já mluvím o míru," uvedl Babiš v narážce na Petra Pavla.

Na zmíněném billboardu byla Babišova fotka a text: „Nezavleču Česko do války. Jsem diplomat. Ne voják." **(Novinky.cz)**

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 25. 1. 2023

Babiš poděkoval vojákům

25. 1. 2023, 18:22
Novinky

Poslanec ANO a prezidentský kandidát Andrej Babiš ve středu odpoledne zveřejnil na sociální síti video, v němž děkuje vojákům za službu České republice. Za billboard, který se podle jeho konkurenta Petra Pavla dotkl vojáků, se neomluvil, jak se ho na to ptal Pavel v dopolední debatě na Novinkách. Přiznal ale, že se nepovedl.

Andrej Babiš

„Z celého srdce děkuji všem vojákům za jejich službu České republice. Moc si jich vážím. Celé Armády České republiky. Vašeho hrdinství, vaší věrnosti naší zemi," píše Babiš v textu u videa.

Ve zhruba čtyřminutovém záznamu pak tvrdí, že se ho někdo snaží před lidmi shodit, zároveň ale připustil i chyby.

„Ano, ten billboard se nepovedl, ale vy dobře víte, že to nebylo o vojácích, že to bylo o tom kandidátovi, který stále mluví o válce, a já bych nechtěl, aby byla válka, já mluvím o míru," uvedl Babiš v narážce na Petra Pavla, jehož se snaží v kampani s válkou spojovat.

Billboard Andreje Babiše
Video: Pavel Jařurek, Novinky

To byl i případ billboardu, na němž je Babišova fotka a text: „Nezavleču Česko do války. Jsem diplomat. Ne voják."

O billboardu byla řeč i v dopolední prezidentské debatě Babiše v Pavlem na Novinkách. „Andrej Babiš se poměrně citlivě dotkl vojáků a válečných veteránů, kteří berou velice osobně, že použil výraz voják ve spojení se zatahováním do války. Plánujete se těmto lidem omluvit, protože jste je tím urazil?" ptal se Pavel Babiše.

„Na tom billboardu mělo být vaše jméno," vysvětloval šéf ANO směrem k Pavlovi.

I když Babiš v odpoledním videu přiznal, že se billboard nepovedl, vojákům se neomluvil, ale tvrdil s odkazem na své působení v minulých vládách, že je vždy podporoval.

Přihlásil se také opět k plnění závazků vůči NATO, které zpochybnil v debatě minulý týden, což se pak snažil korigovat.

Duda si vtipně podal Babiše. Reakce Zemana vás dostane
Prezidentské volby

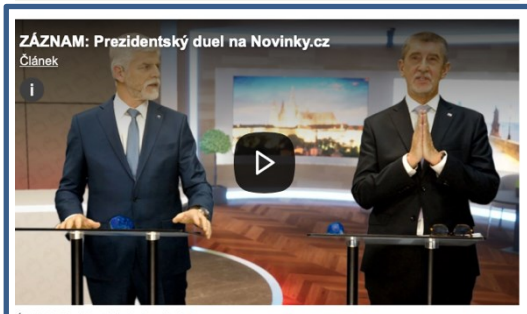

ZÁZNAM: Prezidentský duel na Novinky.cz
Video: Novinky

F-35 se zdrží, obrana chce gripeny až do roku 2035

Oldřich Danda

Ministerstvo obrany už pět měsíců oficiálně vyjednává s americkou vládou o nákupu 24 stíhaček F-35 za více než 100 miliard korun.

Vedle toho podle informací Práva rozjelo jednání se Švédskem o prodloužení pronájmu gripenů až do roku 2035, protože se obává, že americký výrobce F-35 Lockheed Martin nedokáže dodat stíhačky včas. Tedy do roku 2029, kdy skončí pronájem 14 gripenů.

„Jednání s USA neuzavírají cestu pro jiné platformy. Základním cílem ČR vždy bylo a nadále zůstává to, abychom byli schopni vlastními prostředky ochránit náš vzdušný prostor i v době přechodu na novou platformu," řekl Právu mluvčí obrany David Jareš na dotaz, zda vyjednavači obrany už jednají se švédskou stranou.

> Cílem je ochránit vzdušný prostor i v době přechodu na novou platformu
>
> *David Jareš, mluvčí obrany*

O vyjednávání s USA i Švédskem minulý týden informovalo ministerstvo obrany na uzavřeném jednání poslance výboru pro obranu. Právo oslovilo několik z nich a všichni potvrdili informace Práva, že obrana by chtěla prodloužit výpůjčku gripenů nejméně do roku 2035, aby měli vojáci dostatečnou časovou rezervu na zaučení se na nových amerických strojích. „Náměstek ministryně mluvil o tom, že armáda bude nějaký čas provozovat dvě platformy stíhaček zároveň," řekl Právu jeden z poslanců.

Ministerstvo podle zákonodárců navrhlo Švédsku, aby oletané stíhačky, které české vojenské letectvo používá od roku 2005, darovalo Česku bezplatně. „Argumentovali tím, že o nabídce gripenů zdarma mluvil loni švédský velvyslanec. A že by mohli spojit vyjednávání o gripenech s nákupem BVP," přiblížil vyjednávání jeden z poslanců.

(Pokračování na str. 4)

F-35 se zdrží, obrana chce gripeny až do roku 2035

(Pokračování ze str. 1)

Česká vláda loni ve stejnou chvíli, kdy rozhodla o vyjednávání o amerických stíhačkách, pověřila ministerstvo obrany, aby oslovilo Švédsko kvůli nákupu 210 kusů bojových vozidel pěchoty CV90 za více než 52 miliard korun.

Švédský velvyslanec Fredrik Jörgensen loni na začátku léta, kdy se začalo mluvit o tom, že česká vláda přímo oslovil USA kvůli F-35, řekl českým médiím, že Švédsko je připraveno nabídnout bezplatný převod používaných stíhaček a jejich modernizaci, pokud si česká armáda pořídí nejmodernější verzi letounu Gripen E.

Výroky tehdy rozlobil ministryni obrany Janu Černochovou (ODS), podle níž se nechová jako diplomat, ale jako byznysmen.

Podle informací Práva se ale Švédsku do takového obchodu teď moc nechce, protože bezplatný převod podmiňovalo nákupem svých nových strojů. „Švédský velvyslanec v ČR nabídku na bezplatný převod gripenů učinil pouze v médiích. Ze Švédska jsme však žádnou takovou nabídku do dnešního dne neobdrželi," podotkl Jareš.

O stíhačky F-35 je ve světě obrovský zájem a dodací lhůty se mohou protáhnout na dlouhé roky. A české ministerstvo obrany se nechce dostat do stejné pasti, do které se dostali Slováci. Ti si od Lockheedu v roce 2018 objednali 14 stíhaček F-16. První stroj měl na Slovensku přistát už letos, ale kvůli nedostatku čipů se dodávka supersoniků odkládá minimálně o rok. Slovenské ministerstvo proto

Foto PRÁVO - Petr Hloušek

Bojový letoun JAS 39 Gripen.

muselo vyjednat s Polskem a s Českem, aby jejich stíhači hlídali slovenský vzdušný prostor, protože jejich letka MiG-29 v srpnu přestala sloužit.

Podle předsedy branného výboru Sněmovny Lubomíra Metnara (ANO) je dobře, že obrana začala se Švédskem vyjednávat. „Podle mého názoru měla vláda České republiky již od počátku vyjednávat s oběma zeměmi o nákupu nadzvukových letounů," řekl Právu Metnar.

Ministerstvo by podle něj mělo jasně vysvětlit, jestli nákup dražších amerických strojů je v možnostech rozpočtu obrany. „Budou mě zajímat informace o ceně samotné akvizice i výše nákladů na celoživotní cyklus, aby nedošlo k nevyváženému čerpání rozpočtu ministerstva na úkor jiných druhů vojsk," dodal Metnar.

F-35 za víc než 100 miliard

O pořízení dvou letek F-35, tzv. neviditelných letounů vybavených technologií Stealth, rozhodla loni v létě vláda na základě vojenského doporučení.

Hodnotu kontraktu (nákup letounů a zbraňových systémů, výcvik pilotů a techniků a modernizace letiště Čáslav) resort odhaduje na víc než 100 miliard korun.

Ministryně Jana Černochová (ODS) dostala od vlády pověření jednat s americkou vládou do října 2023.

V současné době český vzdušný prostor hlídá 14 stíhaček Gripen. Ty má Česko pronajaté od Švédska od roku 2005 do roku 2027 s možností dvouleté opce.

Ročně obrana platí za pronájem gripenů 1,7 miliardy korun.

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 26. 1. 2023

F-35 se zdrží, obrana chce gripeny až do roku 2035

26. 1. 2023, 6:30
Oldřich Danda

Ministerstvo obrany už pět měsíců oficiálně vyjednává s americkou vládou o nákupu 24 stíhaček F-35 za více než 100 miliard korun. Vedle toho podle informací Práva rozjelo jednání se Švédskem o prodloužení pronájmu gripenů až do roku 2035, protože se obává, že americký výrobce F-35 Lockheed Martin nedokáže dodat stíhačky včas. Tedy do roku 2029, kdy skončí pronájem 14 gripenů.

„Jednání s USA neuzavírají cestu pro jiné platformy. Základním cílem ČR vždy bylo a nadále zůstává to, abychom byli schopni vlastními prostředky ochránit náš vzdušný prostor i v době přechodu na novou platformu," řekl Právu mluvčí obrany David Jareš na dotaz, zda vyjednavači obrany už jednají se švédskou stranou.

O vyjednávání s USA i Švédskem minulý týden informovalo ministerstvo obrany na uzavřeném jednání poslanců výboru pro obranu. Právo oslovilo několik z nich a všichni potvrdili informace Práva, že obrana by chtěla prodloužit výpůjčku gripenů nejméně do roku 2035, aby měli vojáci dostatečnou časovou rezervu na zaučení se na nových amerických strojích. „Náměstek ministryně mluvil o tom, že armáda bude nějaký čas provozovat dvě platformy stíhaček zároveň," řekl Právu jeden z poslanců.

Ministerstvo podle zákonodárců navrhlo Švédsku, aby olétané stíhačky, které české vojenské letectvo používá od roku 2005, darovalo Česku bezplatně. „Argumentovali tím, že o nabídce gripenů zdarma mluvil loni švédský velvyslanec. A že by mohli spojit vyjednávání o gripenech s nákupem BVP," přiblížil vyjednávání jeden z poslanců.

Česká vláda loni ve stejnou chvíli, kdy rozhodla o vyjednávání o amerických stíhačkách, pověřila ministerstvo obrany, aby oslovilo Švédsko kvůli nákupu 210 kusů bojových vozidel pěchoty CV90 za více než 52 miliard korun.

Seznam Native
Vyznáte se ve fotovoltaice? Prověřte své znalosti v kvízu

Švédský velvyslanec Fredrik Jörgensen loni na začátku léta, kdy se začalo mluvit o tom, že česká vláda přímo osloví USA kvůli F-35, řekl českým médiím, že Švédsko je připraveno nabídnout bezplatný převod používaných stíhaček a jejich modernizaci, pokud si česká armáda pořídí nejmodernější verzi letounu Gripen E.

Výroky tehdy rozzlobily ministryni obrany Janu Černochovou (ODS), podle níž se nechová jako diplomat, ale jako byznysmen.

Podle informací Práva se ale Švédsku do takového obchodu teď moc nechce, protože bezplatný převod podmiňovalo nákupem svých nových strojů. „Švédský velvyslanec v ČR nabídku na bezplatný převod gripenů učinil pouze v médiích. Ze Švédska jsme však žádnou takovou nabídku do dnešního dne neobdrželi," podotkl Jareš.

O stíhačky F-35 je ve světě obrovský zájem a dodací lhůty se mohou protáhnout na dlouhé roky. A české ministerstvo obrany se nechce dostat do stejné pasti, do které se dostali Slováci. Ti si od Lockheedu v roce 2018 objednali 14 stíhaček F-16. První stroj měl na Slovensku přistát už letos, ale kvůli nedostatku čipů se dodávka supersoniků odkládá minimálně o rok. Slovenské ministerstvo proto muselo vyjednat s Polskem a s Českem, aby jejich stíhači hlídali slovenský vzdušný prostor, protože jejich letka MiG-29 v srpnu přestala sloužit.

Podle předsedy branného výboru Sněmovny Lubomíra Metnara (ANO) je dobře, že obrana začala se Švédskem vyjednávat. „Podle mého názoru měla vláda České republiky již od počátku vyjednávat s oběma zeměmi o nákupu nadzvukových letounů," řekl Právu Metnar.

Ministerstvo by podle něj mělo jasně vysvětlit, jestli nákup drahých amerických strojů je v možnostech rozpočtu obrany. „Budou mě zajímat informace o ceně samotné akvizice i výše nákladů na celoživotní cyklus, aby nedošlo k nevyváženému čerpání rozpočtu ministerstva na úkor jiných druhů vojsk," dodal Metnar.

F-35 za víc než 100 miliard

O pořízení dvou letek F-35, tzv. neviditelných letounů vybavených technologií Stealth, rozhodla loni v létě vláda na základě vojenského doporučení.

Hodnotu kontraktu (nákup letounů a zbraňových systémů, výcvik pilotů a techniků a modernizace letiště Čáslav) resort odhaduje na víc než 100 miliard korun.

Ministryně Jana Černochová (ODS) dostala od vlády pověření jednat s americkou vládou do října 2023.

V současné době český vzdušný prostor hlídá 14 stíhaček Gripen. Ty má Česko pronajaté od Švédska od roku 2005 do roku 2027 s možností dvouleté opce.

Ročně obrana platí za pronájem gripenů 1,7 miliardy korun.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 26. 1. 2023

Kontroly na hranicích se prodlouží, ale zmírní

Kontroly na česko-slovenských hranicích se prodlouží o deset dní. Režim by měl být ale výrazně mírnější. Po jednání kabinetu to včera řekli premiér Petr Fiala (ODS) a ministr vnitra Vít Rakušan (STAN).

„Rozhodli jsme se o prodloužení kontrol. Budou se jimi zabývat již ale pouze policisté, režim tak bude významně mírnější," řekl po jednání kabinetu Fiala.

Staženi z hraničních kontrol už byli dosud vypomáhající vojáci i celníci. Vojenských profesionálů přitom pomáhalo 1985, s nimi i 630 vojáků v aktivní záloze.

„Brzy si budeme moci dovolit režim bez stálých kontrol na této hranici. Kontroly se ale ukázaly jako účinný nástroj. Bylo zjištěno přes devět tisíc osob při ilegální migraci. Podařilo se nám zachytit i přes 140 lidí, kteří se věnovali převaděčské činnosti. To jsou ti obchodníci s lidským neštěstím," řekl k tomu Rakušan.

„Nebudeme si namlouvat, že ilegální migrace zmizela. Česká republika má možnost je prodlužovat do konce března. Myslíme ale, že čísla, která ze stovek lidí denně poklesla na jednotky denně, ukazují, že si budeme moci brzy dovolit režim bez kontrol," doplnil Rakušan. **(ber, Novinky.cz)**

Kontroly na hranicích se Slovenskem se prodlouží. Budou ale mírnější

25. 1. 2023, 17:06 • Aktualizováno 25. 1. 2023, 17:22
Klára Beranová

Kontroly na česko-slovenských hranicích se prodlouží o 10 dní. Režim by měl být ale výrazně mírnější. Novinářům to ve středu po jednání kabinetu řekli premiér Petr Fiala (ODS) a ministr vnitra Vít Rakušan (STAN).

Kontroly na česko-slovenských hranicích u Hodonína

„Rozhodli jsme se o prodloužení kontrol. Budou se jimi zabývat již ale pouze policisté, režim tak bude významně mírnější," uvedl po jednání kabinetu Fiala.

„Kontroly se ukázaly jako účinný nástroj. Bylo zjištěno přes 9 tisíc osob při ilegální migraci. Podařilo se nám zachytit i přes 140 lidí, kteří se věnovali převaděčské činnosti. To jsou ti obchodníci s lidským neštěstím," řekl k tomu Rakušan.

„Nebudeme si namlouvat, že ilegální migrace zmizela. Česká republika má možnost kontroly prodlužovat do konce března. Myslíme ale, že čísla, která ze stovek lidí denně poklesla na jednotky denně, ukazují, že si budeme moci brzy dovolit režim bez kontrol," doplnil.

Seznam Advertorial

U tepelného čerpadla je také důležitá nenáročná instalace a tichý provoz

V říjnu kabinet v nařízení rozhodl, že na hranicích může policistům pomáhat maximálně 80 vojáků a 60 celníků.

Počty se postupně snížily, podle nařízení z 21. prosince se k plnění úkolů policie na hranicích povolávalo nejvýše 40 vojáků v činné službě a 20 příslušníků Celní správy ČR.

Kancléřkou bude poprvé žena

Kristýna Šopfová

Éra hradního mluvčího Jiřího Ovčáčka i kancléře Vratislava Mynáře se po deseti letech blíží ke konci. Oba uchazeči o prezidentský úřad – Andrej Babiš i Petr Pavel – si s sebou hodlají přivést vlastní tým spolupracovníků. Inaugurace nové hlavy státu bude 8. března.

Ať už volby dopadnou jakkoliv, k jedné zásadní změně dojde v každém případě. Poprvé od vzniku Československa se vedoucí Kanceláře prezidenta republiky stane žena. Kancléřku chtějí oba kandidáti.

Babiš by si přivedl tým, který měl na vládě. Pavel vsadil na volební tým a doporučení kolegů

V případě Andreje Babiše by se jí stala jeho dřívější šéfka Úřadu vlády Tünde Bartha (47), u Pavla by funkci vykonávala dosavadní kancléřka Senátu Jana Vohralíková (59).

Babiš vsadil na osvědčený tým, který ho provází od doby, kdy byl ministrem financí v Sobotkově vládě. Tehdy začala i jeho spolupráce s manažerkou Tünde Bartha, která pochází z východního Slovenska a má maďarské kořeny.

Začínala jako ředitelka menší cestovky, několik let byla šéfkou kanceláře a tajemnicí podnikatele Zdeňka Bakaly, kterého Babiš opakovaně kritizoval. Než se dostala k Babišovi, působila krátce jako projektová manažerka. Babiš ji vzal jako vedoucí svého kabinetu v roce 2015, kdy se stal ministrem financí, a znovu, když se stal premiérem. Bartha byla tehdy pověřena i řízením Úřadu vlády.

Babiš o ní opakovaně mluvil jako o své „pravé ruce“, nyní dohlíží na jeho prezidentskou kampaň. „Když se kolem mě vyskytne jakýkoli náročný úkol nebo situace, na kterou nemám kapacitu, vím, že není nikdo lepší, aby to pohlídal a vyřešil, než ona,“ řekl o ní Babiš. Už dříve také zmínil, že má Bartha prověrku na přísně tajné. Ta kancléři Mynářovi chybí.

Jana Vohralíková

Foto ČTK – Ondřej Deml

Tünde Bartha

Foto Skupina ČEZ

Z podhradí na Hrad

Potřebovat ji bude i Jana Vohralíková, kterou si vybral za šéfku prezidentské kanceláře Pavel. Prověrku má na stupeň vyhrazené a už si zažádala o zvýšení na důvěrné. Zkušenost s podobnou prací má ze Senátu, kde je od roku 2019 kancléřkou. Tam skončí na vlastní žádost na konci února. „Hlavními kritérii pro mě byla odborná způsobilost, praktická zkušenost s řízením podobné kanceláře, jazyková dovednost, schopnost profesionálně vést tým a zároveň v něm udržovat dobrou atmosféru,“ řekl o ní Pavel.

Překážkou pro spolupráci nebyla ani Pavlova komunistická minulost. Vohralíková pochází z rodiny, kterou pronásledovali komunisté. Její otec byl v 50. letech odsouzen za špionáž, matka v režimu šikanoval.

„Řešila jsem to, ale táta mě vždycky učil, abych nesoudila minulost, když jsem nebyla její součástí. Přesvědčil mě osobní rozhovor – z mého pohledu si to odpracoval, když třicet let sloužil demokratickým institucím,“ řekla pro Respekt.

Zkušenost má hlavně ze státní správy, zvolena byla v roce 2002 také pražskou zastupitelkou za Evropské demokraty. Jako ekonomická náměstkyně pracovala na ministerstvu informatiky, poté na ministerstvu kultury nebo v letech 2009–2010 jako vedoucí týmu poradců předsedy úřednické vlády Jana Fischera.

Pracovala na vedoucí pozici v IT společnosti a byla i kvestorkou České zemědělské univerzity. Jako senátní kancléřka čelila podezření z netransparentního zadávání zakázek, což se při šetření neprokázalo. Kritizována byla i za přátelské vazby na obviněného pražského politika za STAN Petra Hlubučka obviněného v kauze Dozimetr.

A co protokolář?

Komunikaci pro Babiše by dál zajišťoval Vladimír Vořechovský, jeho dlouholetý vedoucí tiskového oddělení už z Úřadu vlády. Pracoval pro iDnes a několik let pro televizi Nova. Později se stal manažerem komunikace hnutí ANO a marketingovým manažerem Agrofertu.

Za Pavla by na Hradě mluvila jeho současná manažerka komunikace Markéta Řeháková. S Pavlem spolupracuje od května 2022. *Předtím pracovala jako bezpečnostní analytička ve společnosti Semantic Visions,* která se zaměřuje na oblast detekce rizik na internetu. Psala pro vydavatelství Economia, např. pro Hospodářské noviny.

Otazníky ale visí nad dalšími klíčovými posty. Nikdo z kandidátů zatím neřekl, kdo by měl převzít vedení zahraničního odboru po Rudolfu Jindrákovi, který se stane velvyslancem na Slovensku.

Bartha nedávno vyzdvihla v rozhovoru pro Deník N schopnosti Mileny Hrdinkové, v letech 2019 až 2022 státní tajemnice pro evropské záležitosti, kterou do funkce jmenoval premiér Babiš, nebo Štěpána Černého a Alice Krutilové, kteří pracují nyní na Úřadu vlády.

Nejistý osud má také šéf Správy Pražského hradu Jan Novák, dlouholetý šéf administrativy prezidenta Miloše Zemana a dříve úředník prezidenta Václava Havla, který do funkce nastoupil začátkem roku. Obě potenciální kancléřky o něm a jeho práci mnoho nevědí, potkali se pracovně jen jednou. Jelikož jde o jednu z klíčových pozic, po nástupu by se na něj zaměřily. Striktně bo zatím žádná neodepsala. Vohralíková nechce důležité funkce obsazovat podle politických priorit, ale podle profesionality a zkušeností.

Kancelář prezidenta republiky hospodaří ročně se stovkami milionů korun. Loni činily její výdaje 620 milionů korun, letos 431,5 milionu korun. Částka zahrnuje nejen prezidentskou kancelář, ale i Správu Pražského hradu a Lesní správu Lány.

Vedoucí Kanceláře prezidenta republiky od roku 1992

Luboš Dobrovský	1992–1996
Ivan Medek	1996–1998
Ivo Mathé	1999–2003
Jiří Weigl	2003–2013
Vratislav Mynář	2013–2023

Pracující uprchlíci

Hradní kancléřkou bude poprvé žena

27. 1. 2023, 5:40
Kristýna Šopfová, Právo

Éra hradního mluvčího Jiřího Ovčáčka i kancléře Vratislava Mynáře se po deseti letech blíží ke konci. Oba uchazeči o prezidentský úřad – Andrej Babiš i Petr Pavel – si s sebou hodlají přivést vlastní tým spolupracovníků. Inaugurace nové hlavy státu bude 8. března.

Pražský hrad, ilustrační foto

Ať už volby dopadnou jakkoliv, k jedné zásadní změně dojde v každém případě. Poprvé od vzniku Československa se vedoucí Kanceláře prezidenta republiky stane žena. Kancléřku chtějí oba kandidáti.

> *Babiš by si přivedl tým, který měl na vládě. Pavel vsadil na volební tým a doporučení kolegů*

V případě Andreje Babiše by se jí stala jeho dřívější šéfka Úřadu vlády Tünde Bartha (47), u Pavla by funkci vykonávala dosavadní kancléřka Senátu Jana Vohralíková (59).

Babiš vsadil na osvědčený tým, který ho provází od doby, kdy byl ministrem financí v Sobotkově vládě. Tehdy začala i jeho spolupráce s manažerkou Tünde Bartha, která pochází z východního Slovenska a má maďarské kořeny.

„Umím lhát a krást.“ V Praze někdo přelepil Babišův billboard
Prezidentské volby

Začínala jako ředitelka menší cestovky, několik let byla šéfkou kanceláře a tajemnicí podnikatele Zdeňka Bakaly, kterého Babiš opakovaně kritizoval. Než se dostala k Babišovi, působila krátce jako projektová manažerka. Babiš ji vzal jako vedoucí svého kabinetu v roce 2015, kdy byl ministrem financí, a znovu, když se stal premiérem. Bartha byla tehdy pověřena i řízením Úřadu vlády.

Tünde Bartha.

Babiš o ní opakovaně mluvil jako o své „pravé ruce“, nyní dohlíží na jeho prezidentskou kampaň. „Když se kolem mě vyskytne jakýkoli náročný úkol nebo situace, na kterou nemám kapacitu, vím, že není nikdo lepší, aby to pohlídal a vyřešil, než ona,“ řekl o ní Babiš. Už dříve také zmínil, že má Bartha prověrku na přísně tajné. Ta kancléři Mynářovi chybí.

Z podhradí na Hrad

Potřebovat ji bude i Jana Vohralíková, kterou si vybral za šéfku prezidentské kanceláře Pavel. Prověrku má na stupeň vyhrazené a už si zažádala o zvýšení na důvěrné. Zkušenost s podobnou pozicí má ze Senátu, kde je od roku 2019 kancléřkou. Tam skončí na vlastní žádost na konci února. „Hlavními kritérii pro mě byla odborná způsobilost, praktická zkušenost s řízením podobné kanceláře, jazyková dovednost, schopnost profesionálně vést tým a zároveň v něm udržovat dobrou atmosféru,“ řekl o ní Pavel.

na Vohralíková.

Překážkou pro spolupráci nebyla ani Pavlova komunistická minulost. Vohralíková pochází z rodiny, kterou pronásledovali komunisté. Její otec byl v 50. letech odsouzen za špionáž, matku režim šikanoval.

„Řešila jsem to, ale táta mě vždycky učil, abych nesoudila minulost, když jsem nebyla její součástí. Přesvědčil mě osobní rozhovor – z mého pohledu si to odpracoval, když třicet let sloužil demokratickým institucím,“ řekla pro Respekt.

Zkušenost má hlavně ze státní správy, zvolena byla v roce 2002 také pražskou zastupitelkou za Evropské demokraty. Jako ekonomická náměstkyně pracovala na ministerstvu informatiky, poté na ministerstvu kultury nebo v letech 2009–2010 jako vedoucí týmu poradců předsedy úřednické vlády Jana Fischera.

Pracovala na vedoucí pozici v IT společnosti a byla i kvestorkou České zemědělské univerzity. Jako senátní kancléřka čelila podezření z netransparentního zadávání zakázek, což se při šetření neprokázalo. Kritizována byla i za přátelské vazby na obviněného pražského politika za STAN Petra Hlubučka obviněného v kauze Dozimetr.

A co protokolář?

Komunikaci pro Babiše by dál zajišťoval Vladimír Vořechovský, jeho dlouholetý vedoucí tiskového oddělení už z Úřadu vlády. Pracoval pro iDnes a několik let pro televizi Nova. Později se stal manažerem komunikace hnutí ANO a marketingovým manažerem Agrofertu.

Za Pavla by na Hradě mluvila jeho současná manažerka komunikace Markéta Řeháková. S Pavlem spolupracuje od května 2022. Předtím pracovala jako bezpečnostní analytička ve společnosti Semantic Visions, která se zaměřuje na oblast detekce rizik na internetu. Psala pro vydavatelství Economia, např. pro Hospodářské noviny.

Otazníky ale visí nad dalšími klíčovými posty. Nikdo z kandidátů zatím neřekl, kdo by měl převzít vedení zahraničního odboru po Rudolfu Jindrákovi, který se stane velvyslancem na Slovensku.

Bartha nedávno vyzdvihla v rozhovoru pro Deník N schopnosti Mileny Hrdinkové, v letech 2019 až 2022 státní tajemnice pro evropské záležitosti, kterou do funkce jmenoval premiér Babiš, nebo Štěpána Černého a Alice Krutilové, kteří pracují nyní na Úřadu vlády.

Nejistý osud má také šéf Správy Pražského hradu Jan Novák, dlouholetý šéf administrativy prezidenta Miloše Zemana a dříve úředník prezidenta Václava Havla, který do funkce nastoupil začátkem roku. Obě potenciální kancléřky o něm a jeho práci mnoho nevědí, potkali se pracovně jen jednou. Jelikož jde o jednu z klíčových pozic, po nástupu by se na něj zaměřily. Striktně ho zatím žádná neodepsala. Vohralíková nechce důležité funkce obsazovat podle politických priorit, ale podle profesionality a zkušeností.

Kancelář prezidenta republiky hospodaří ročně se stovkami milionů korun, loni činily její výdaje 620 milionů korun, letos 431,5 milionu korun. Částka zahrnuje nejen prezidentskou kancelář, ale i Správu Pražského hradu a Lesní správu Lány.

Vedoucí Kanceláře prezidenta republiky od roku 1992

Luboš Dobrovský	1992–1996
Ivan Medek	1996–1998
Ivo Mathé	1999–2003
Jiří Weigl	2003–2013
Vratislav Mynář	2013–2023

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 26. 1. 2023

Pacovský: Plyn výrazněji zlevní až za rok

Martin Procházka

Dodavatelé začínají nabízet ceníky pod vládou stanoveným stropem 3 Kč za kWh plynu, ale významnější zlevnění lze očekávat až příští rok, řekl Právu Martin Pacovský, generální ředitel Pražské plynárenské. I ta podle jeho slov brzy nabídne zákazníkům nižší ceny.

■ Ceny na burze jsou podstatně nižší než loni. Sníží se odběratelům v dohledné době cena plynu?

Správná energetika funguje tak, že na tento rok již má nakoupeno, a z velké části už i na příští rok.

Pro letošek mají všechny velké firmy nakoupeno a z toho vycházejí i reálné možnosti úpravy cen.

■ E.ON a innogy už přišly s novými ceníky, nabízejí fixované ceny nižší, než je vládou vyměřený strop. Chystáte něco podobného?

Na situaci reagujeme a pro naše zákazníky jsme připravili nové fixované produkty, které představíme v příštích dnech a budou na jeden nebo dva roky a týkají se zemního plynu i elektřiny. Cenově budou samozřejmě pod vládou stanoveným cenovým stropem *(u plynu 3 Kč za kilowatthodinu a u elektřiny 6 Kč/kWh s DPH – pozn. red.)*. Například dvouleté fixované produkty budou obsahovat část ceny pro letošek a příští rok by mohl být za nižší cenu.

Tyto fixace budou nižší než strop, ale je třeba být opatrný, protože dvouletá fixace může teď vypadat výborně, ale příští rok už ne tak úplně dobře. Je potřeba se rozmyslet mezi jistotou a cenou, každý si to musí vyhodnotit sám.

(Pokračování na str. 4)

Pacovský: Plyn výrazněji zlevní až za rok

(Pokračování ze str. 1)

Obecně je letos pravděpodobnost významnějšího snižování cen nízká, pakliže stát nezmění kompenzační schéma. Není ještě konec topné sezony, nejsou naplněné zásobníky pro příští zimu. Vždy je třeba zvažovat bezpečnost a cenu. Chceme-li větší bezpečnost dodávky, musíme platit vyšší cenu, protože loni jsme měli naplnit zásobníky na 90 procent a zaplatili jsme za to mnohem vyšší cenu.

■ Zatím jsou ale zásobníky z velké části naplněné…

Ano, myslím si, že tuto topnou sezonu budeme bez problémů, pakliže nepřijdou obrovské mrazy. Jsem přesvědčen o tom, že se současným stavem naplnění zásobníků to přežijeme. Přijde mi ale, že spousta lidí je uchlácholená současnou situací, kdy je poměrně teplé počasí. Hodně lidí se také dívá na aktuální nízké spotové ceny.

Nicméně je pořád potřeba si uvědomovat, že zásobníky, které máme teď naplněné, se ještě plnily ruským plynem. Ten nyní vypadne a pořád v Evropě chybí kolem 30 miliard kubíků pro jejich naplnění do stavu, který byl loni. Těch 30 miliard kubíků je zhruba 10 procent roční spotřeby Evropy. Může se stát, že až se bude v dubnu rozhodovat o plnění zásobníků, nebude-li dodavatelsky jejich naplnění pokryto, lze znovu očekávat pohyb cen plynu zase nahoru.

■ Z Ruska se ročně dováželo až 145 miliard kubíků. Velká část se nahradila dodávkami odjinud. Jak velkou roli hrály i úspory energií?

Vidíme, že úspory dosáhly zhruba deseti procent. Zbytek se podařil nahradit zvýšenou těžbou norského plynu a dodávkami zkapalněného plynu LNG. To, že Němci teď v krátké době dokázali zprovoznit už třetí LNG terminál, je důležitý krok k uklidnění.

■ Česká vláda jedná o možnostech čerpání z LNG terminálu v německém Lubmíně. Ten je přitom napojen na soustavu vedoucí do Česka.

To by pomohlo hodně, tím by se řešila bezpečnost dodávky, protože v současnosti nasmlouvaný plyn z nizozemského LNG terminálu v Eemshavenu jde ještě přes jednu hranici a v případě krize jsou hranice problematickým bodem. Z Lubminu je to bezpečnější spojení.

■ Kam až mohou ceny LNG ze současných hodnot kolem 65 eur za MWh klesnout? Dříve jste uvedl cenu za těžbu a přepravu kolem 30 eur za MWh.

To je náklad na vytěžení, zkapalnění, převezení a opětovné uvedení do plynného stavu.

> Obecně je letos pravděpodobnost významnějšího snižování cen nízká

To je, jako kdyby se porovnávalo, kolik stojí vykopat uhlí a za kolik se reálně prodává. Je potřeba k tomu připočítat finanční náklad, uskladnění, zohlednit situaci na trhu. Cena pro Evropu bude navíc určovaná soutěží mezi Evropou a Asií. Lodě vezoucí LNG zakotví tam, kde se zaplatí víc.

Chtěl jsem tím demonstrovat, že ceny kolem 30 eur už nikdy nebudou, a to pamatujeme docela nedávnou dobu, kdy stála MWh i pouhých pět eur. Máme tedy nové cenové minimum. Je třeba si uvědomit, že tím, že bereme LNG, jsme hodně závislí na tom, jak nakupuje Asie. V okamžiku, kdy se rozjede pocovidová Čína, mohou ceny zase vystřelit nahoru.

■ Nelze navýšit dodávky potrubím?

Těžba v Norsku se už navyšovat nedá, potenciál má severní Afrika. To ale bude nějakou dobu trvat.

■ Z Ruska se občas ozvou hlasy, že by za určitých podmínek bylo možné obnovit plynové dodávky. Myslíte si, že k tomu může dojít?

Takové hlasy jsou spíše výrazem zoufalství. I kdyby to nakrásně někdo udělal, nemá záruku, že to zase Rusové nevypnou. Standardem obchodování s plynem je, že musíte mít dlouhodobého a spolehlivého partnera. Když od někoho nakoupíte a plyn prodáte, musíte mít jistotu, že plyn dorazí. Kredibilita ruského Gazpromu je teď na bodě nula.

Nemohu ovšem vyloučit, že kdyby se obnovily dodávky, tak třeba někdo krátkodobý obchod udělá. Je vidět, že Gazprom už upustil od podmínky placení rubly, teď se snaží domluvit nějakou unii se středoasijskými státy. Je trochu patrné, že Rusko je v pozici, že musí plyn někde udat.

Foto archiv

■ Vidíte příležitost dosažení příznivější ceny plynu v rámci společných unijních nákupů? Chcete se jich účastnit?

V současnosti probíhají jednání na ministerstvu průmyslu a obchodu. Samotná iniciativa je chvályhodná a stále deklarujeme, že se rádi připojíme, protože vzhledem k naší velikosti je optimální přidat se k velkým hráčům. Ďábel se skrývá v detailu, jak už to bývá. Tato iniciativa EU by měla být alespoň trochu koordinována s globálními hráči v energetice, protože jinak by mezi nimi vznikla konkurence. Myslím ale, že to smysl má, kdyby šlo tímto kanálem třeba 15 procent spotřeby.

Problémem ale je, že je potřeba, aby Evropa měla dlouhodobý kontrakt na dodávky plynu. V současnosti není žádný obchodník schopen udělat desetiletý kontrakt na dodávky ve větším rozsahu, a do toho by mohla Evropská komise vstoupit a finančně garantovat dlouhodobost dodávky. Prostor pro vyjednání lepší ceny je, ale výměnou za dlouhodobý kontrakt.

Těžaři chtějí kontrakt minimálně na deset let, Čína dává i více než dvacet let. Jsme v soutěži s Asií. Kdyby se Evropská unie rozhoupala a udělala patnáctiletý kontrakt na dodávku LNG v rozumné výši, dalo by se dosáhnout příznivější ceny.

■ Nebudou pro dlouhodobé kontrakty potřeba změny v evropském Green Dealu?

Myslím, že to je trochu past, do které se Evropa Green Dealem dostala. Na jedné straně říká, že je potřeba snižovat uhlíkové emise, na druhé straně dlouhodobé kontrakty povedou za rok 2035. Tam se k tomu asi Evropská komise bude muset postavit čelem. Je to o tom, jestli chceme mít bezpečnou dodávku za rozumnou cenu, nebo snížení uhlíkových emisí.

Na druhou stranu je potřeba říci, že plyn je optimální zdroj pro přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku. Stále je lepší topit plynem než hnědým uhlím. Plyn má určitě místo ve světě s nízkou uhlíkovou stopou, i evropské strategie počítají s jeho využitím po roce 2050. Kdyby byl dlouhodobý kontrakt ve výši 10 až 15 procent spotřeby Evropy, není to nic, co by blokovalo bezemisní budoucnost.

■ Roční spotřeba v Česku dosahovala až devět miliard kubíků plynu, loni podle Energetického regulačního úřadu bez započtení vlivu počasí klesla až o 19 procent. Je ještě prostor pro další pokles?

Spotřebu můžeme podle mého názoru snížit ještě o dvě až tři procenta. Vidíme, že domácnosti i průmysl šetří, protože jednak chápou, že je to potřeba, a také proto, že podzimní ceny bez stropu byly hodně vysoké. Největší část spotřeby plynu jde na vytápění, a i kdyby se šetřilo o další stupeň, budou to tři až čtyři procenta. Může se stát, že část poptávky se přehodí do tepelných čerpadel, ale nemyslím si, že by to byla veliká část.

> Spotřebu můžeme snížit ještě o dvě až tři procenta

Věřím, že letošní plnění zásobníků na příští topnou sezonu sice ještě může být trochu problém, ale pak se vše uvede do původního stavu. Ceny se normalizují a zemní plyn bude zase standardní způsob vytápění. Poměr cena-výkon a počáteční investice je dobrý, plynový kondenzační kotel jej má nejlepší.

■ Jaký jste loni zaznamenali pokles spotřeby v Praze?

Kolem deseti procent. Je to kombinace teplého počasí a úspor. Bavil jsem se s kolegou z Pražských vodovodů a kanalizací, který říkal, že klesá objem odpadních vod. Takže je vidět, že se lidé méně koupou a více se sprchují. Takže šetří, ale neumím říci, že například snížili teplotu o stupeň nebo více. Nemyslím si ale, že se dá takto ještě výrazně více uspořit. Dá se uspořit zateplováním, většími zásahy, ale změnou chování asi už moc ne.

■ V jaké kondici je Pražská plynárenská? Loni v létě jste si s hlavním městem sjednali miliardovou půjčku. Kolik jste nakonec čerpali?

Nakonec jsme částku nečerpali zdaleka celou, jen její menší část a tu budeme letos splácet. Jsme v docela dobré kondici, vypadá to, že jsme nejhorší období překlali. Říkali jsme, že potřebujeme garanci města, abychom mohli nakoupit plyn do zásobníku, a to přesně jsme s těmi penězi udělali a v současné době je naše finanční situace stabilní.

Plyn výrazněji zlevní až za rok, říká šéf Pražské plynárenské

30. 1. 2023, 9:34
Martin Procházka, Právo

Dodavatelé začínají nabízet ceníky pod vládou stanoveným stropem 3 Kč za kWh plynu, ale významnější zlevnění lze očekávat až příští rok, řekl Právu Martin Pacovský, generální ředitel Pražské plynárenské. I ta podle jeho slov brzy nabídne zákazníkům nižší ceny.

Martin Pacovský, generální ředitel Pražské plynárenské

Ceny na burze jsou podstatně nižší než loni. Sníží se odběratelům v dohledné době cena plynu?

Správná energetika funguje tak, že na tento rok již má nakoupeno, a z velké části už i na příští rok.

Pro letošek mají všechny velké firmy nakoupeno a z toho vycházejí i reálné možnosti úpravy cen.

E.ON a innogy už přišly s novými ceníky, nabízejí fixované ceny nižší, než je vládou vyměřený strop. Chystáte něco podobného?

Na situaci reagujeme a pro naše zákazníky jsme připravili nové fixované produkty, které představíme v příštích dnech a budou na jeden nebo dva roky a týkají se zemního plynu i elektřiny. Cenově budou samozřejmě pod vládou stanoveným cenovým stropem *(u plynu 3 Kč za kilowatthodinu a u elektřiny 6 Kč/kWh s DPH – pozn. red.)*. Například dvouleté fixované produkty budou obsahovat část ceny pro letošek a příští rok by mohl být za nižší cenu.

Pohonné hmoty opět zdražily
Ekonomika

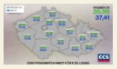

Tyto fixace budou nižší než strop, ale je třeba být opatrný, protože dvouletá fixace může teď vypadat výborně, ale příští rok už ne tak úplně dobře. Je potřeba se rozmyslet mezi jistotou a cenou, každý si to musí vyhodnotit sám.

Nemohu ovšem vyloučit, že kdyby se obnovily dodávky, tak třeba někdo krátkodobý obchod udělá. Je vidět, že Gazprom už upustil od podmínky placení rubly, teď se snaží domluvit nějakou unii se středoasijskými státy. Je trochu patrné, že Rusko je v pozici, že musí plyn někde udat.

Vidíte příležitost dosažení příznivější ceny plynu v rámci společných unijních nákupů? Chcete se jich účastnit?

V současnosti probíhají jednání na ministerstvu průmyslu a obchodu. Samotná iniciativa je chvályhodná a stále deklarujeme, že se rádi připojíme, protože vzhledem k naší velikosti je optimální přidat se k velkým hráčům. Ďábel se skrývá v detailu, jak už to bývá. Tato iniciativa EU by měla být alespoň trochu koordinována s globálními hráči v energetice, protože jinak by mezi nimi vznikla konkurence. Myslím ale, že to smysl má, kdyby šlo tímto kanálem třeba 15 procent spotřeby.

Problémem ale je, že je potřeba, aby Evropa měla dlouhodobý kontrakt na dodávky plynu. V současnosti není žádný obchodník schopen udělat desetiletý kontrakt na dodávky ve větším rozsahu, a do toho by mohla Evropská komise vstoupit a finančně garantovat dlouhodobost dodávky. Prostor pro vyjednání lepší ceny je, ale výměnou za dlouhodobý kontrakt.

Těžaři chtějí kontrakt minimálně na deset let, Čína dává i více než dvacet let. Jsme v soutěži s Asií. Kdyby se Evropská unie rozhoupala a udělala patnáctiletý kontrakt na dodávku LNG v rozumné výši, dalo by se dosáhnout příznivější ceny.

Obecně je letos pravděpodobnost významnějšího snižování cen nízká, pakliže stát nezmění kompenzační schéma. Není ještě konec topné sezony, nejsou naplněné zásobníky pro příští zimu. Vždy je třeba zvažovat bezpečnost a cenu. Chceme-li větší bezpečnost dodávky, musíme platit vyšší cenu, protože loni jsme měli naplnit zásobníky na 90 procent a zaplatili jsme za to mnohem vyšší cenu.

Zatím jsou ale zásobníky z velké části naplněné…

Ano, myslím si, že tuto topnou sezonu budeme bez problémů, pakliže nepřijdou obrovské mrazy. Jsem přesvědčen o tom, že se současným stavem naplnění zásobníků to přežijeme. Přijde mi ale, že spousta lidí je uchlácholená současnou situací, kdy je poměrně teplé počasí. Hodně lidí se také dívá na aktuální nízké spotové ceny.

Nicméně je pořád potřeba si uvědomovat, že zásobníky, které máme teď naplněné, se ještě plnily ruským plynem. Ten nyní vypadne a pořád v Evropě chybí kolem 30 miliard kubíků pro jejich naplnění do stavu, který byl loni. Těch 30 miliard kubíků je zhruba 10 procent roční spotřeby Evropy. Může se stát, že až se bude v dubnu rozhodovat o plnění zásobníků, nebude-li dodavatelsky jejich naplnění pokryto, lze znovu očekávat pohyb cen plynu zase nahoru.

Z Ruska se ročně dováželo až 145 miliard kubíků. Velká část se nahradila dodávkami odjinud. Jak velkou roli hrály i úspory energií?

Vidíme, že úspory dosáhly zhruba deseti procent. Zbytek se podařil nahradit zvýšenou těžbou norského plynu a dodávkami zkapalněného plynu LNG. To, že Němci teď v krátké době dokázali zprovoznit už třetí LNG terminál, je důležitý krok k uklidnění.

Innogy zlevňuje, plyn nabízí za cenu pod vládním stropem
Ekonomika

Česká vláda jedná o možnostech čerpání z LNG terminálu v německém Lubminu. Ten je přitom napojen na soustavu vedoucí do Česka.

To by pomohlo hodně, tím by se řešila bezpečnost dodávky, protože v současnosti nasmlouvaný plyn z nizozemského LNG terminálu v Eemshavenu jde ještě přes jednu hranici a v případě krize jsou hranice problematickým bodem. Z Lubminu je to bezpečnější spojení.

Kam až mohou ceny LNG ze současných hodnot kolem 65 eur za MWh klesnout? Dříve jste uvedl cenu za těžbu a přepravu kolem 30 eur za MWh.

To je náklad na vytěžení, zkapalnění, převezení a opětovné uvedení do plynného stavu. To je, jako kdyby se porovnávalo, kolik stojí vykopat uhlí a za kolik se reálně prodává. Je potřeba k tomu připočítat finanční náklad, uskladnění, zohlednit situaci na trhu. Cena pro Evropu bude navíc určovaná soutěží mezi Evropou a Asií. Lodě vezoucí LNG zakotví tam, kde se zaplatí víc.

> *Obecně je letos pravděpodobnost významnějšího snižování cen nízká*

Chtěl jsem tím demonstrovat, že ceny kolem 30 eur už nikdy nebudou, a to pamatujeme docela nedávnou dobu, kdy stála MWh i pouhých pět eur. Máme tedy nové cenové minimum. Je třeba si uvědomit, že tím, že bereme LNG, jsme hodně závislí na tom, jak nakupuje Asie. V okamžiku, kdy se rozjede pocovidová Čína, mohou ceny zase vystřelit nahoru.

Nelze navýšit dodávky potrubím?

Těžba v Norsku se už navyšovat nedá, potenciál má severní Afrika. To ale bude nějakou dobu trvat.

Z Ruska se občas ozvou hlasy, že by za určitých podmínek bylo možné obnovit plynové dodávky. Myslíte si, že k tomu může dojít?

Takové hlasy jsou spíše výrazem zoufalství. I kdyby to nakrásně někdo udělal, nemá záruku, že to zase Rusové nevypnou. Standardem obchodování s plynem je, že musíte mít dlouhodobého a spolehlivého partnera. Když od někoho nakoupíte a plyn prodáte, musíte mít jistotu, že plyn dorazí. Kredibilita ruského Gazpromu je teď na bodě nula.

Nebudou pro dlouhodobé kontrakty potřeba změny v evropském Green Dealu?

Myslím, že to je trochu past, do které se Evropa Green Dealem dostala. Na jedné straně říká, že je potřeba snižovat uhlíkové emise, na druhé straně dlouhodobé kontrakty povedou za rok 2035. Tam se k tomu asi Evropská komise bude muset postavit čelem. Je to o tom, jestli chceme mít bezpečnou dodávku za rozumnou cenu, nebo snížení uhlíkových emisí.

Energetický úřad loni dostal dvakrát více podnětů než před krizí
Ekonomika

Na druhou stranu je potřeba říci, že plyn je optimální zdroj pro přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku. Stále je lepší topit plynem než hnědým uhlím. Plyn má určitě místo ve světě s nízkou uhlíkovou stopou, i evropské strategie počítají s jeho využitím po roce 2050. Kdyby byl dlouhodobý kontrakt ve výši 10 až 15 procent spotřeby Evropy, není to nic, co by blokovalo bezemisní budoucnost.

Roční spotřeba v Česku dosahovala až devět miliard kubíků plynu, loni podle Energetického regulačního úřadu bez započtení vlivu počasí klesla až o 19 procent. Je ještě prostor pro další pokles?

Spotřebu můžeme podle mého názoru snížit ještě o dvě až tři procenta. Vidíme, že domácnosti i průmysl šetří, protože jednak chápou, že je to potřeba, a také proto, že podzimní ceny bez stropu byly hodně vysoké. Největší část spotřeby plynu jde na vytápění, a i kdyby se šetřilo o další stupeň, budou to tři až čtyři procenta. Může se stát, že část poptávky se přehodí do tepelných čerpadel, ale nemyslím si, že by to byla veliká část.

> *Spotřebu můžeme snížit ještě o dvě až tři procenta*

Věřím, že letošní plnění zásobníků na příští topnou sezonu sice ještě může být trochu problém, ale pak se vše uvede do původního stavu. Ceny se normalizují a zemní plyn bude zase standardní způsob vytápění. Poměr cena-výkon a počáteční investice je dobrý, plynový kondenzační kotel jej má nejlepší.

Jaký jste loni zaznamenali pokles spotřeby v Praze?

Kolem deseti procent. Je to kombinace teplého počasí a úspor. Bavil jsem se s kolegou z Pražských vodovodů a kanalizací, který říkal, že klesá objem odpadních vod. Takže je vidět, že se lidé méně koupou a více se sprchují. Takže šetří, ale neumím říci, že například snížili teplotu o stupeň nebo více. Nemyslím si ale, že se dá takto ještě výrazně více uspořit. Dá se uspořit zateplováním, většími zásahy, ale změnou chování asi už moc ne.

V jaké kondici je Pražská plynárenská? Loni v létě jste si s hlavním městem sjednali miliardovou půjčku. Kolik jste nakonec čerpali?

Nakonec jsme částku nečerpali zdaleka celou, jen její menší část a tu budeme letos splácet. Jsme v docela dobré kondici, vypadá to, že jsme nejhorší období přečkali. Říkali jsme, že potřebujeme garanci města, abychom mohli nakoupit plyn do zásobníku, a to přesně jsme s těmi penězi udělali a v současné době je naše finanční situace stabilní.

Nadace Agrofert vyzvala charitu, ať zváží i vrácení daru z roku 2018

Nadace Agrofert vyzvala charitativní organizaci Girasole, která mimo jiné provozuje hospic nebo poskytuje péči seniorům, aby zvážila i vrácení daru z roku 2018 ve výši 260 tisíc korun, a ona tak mohla sumu 560 000 korun použít na podporu jiných organizací.

Hustopečská charita nadaci vrátila příspěvek 300 000 korun poté, co předseda hnutí ANO Andrej Babiš mluvil o nadaci Agrofertu a jí udělených darech ve své kampani.

„Třetí dar jsme vrátili, protože činnost nadace byla přímo spojena s kampaní," zdůvodnil vrácení sumy ředitel Girasole Miroslav Prchal.

Nadaci se ale jeho čin nelíbí. Na Facebooku zveřejnila prohlášení, v němž uvedla, aby charita zvážila i vrácení předchozího daru. „Věříme, že zváží vrácení částky také z roku 2018, abychom mohli celkových 560 tisíc Kč využít na podporu jiných organizací a jednotlivců," uvedla nadace.

Po vrácení daru 300 000 se zvedla vlna zájmu a Girasole už od lidí přišly více než dva miliony korun. **(Novinky.cz)**

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 25. 1. 2023

Nadace Agrofert vyzvala charitu, ať zváží i vrácení daru z roku 2018. Ta to udělá

25. 1. 2023, 20:28 • Aktualizováno 25. 1. 2023, 20:37
Alžběta Trousilová

Nadace Agrofert vyzvala charitativní organizaci Girasole, která mimo jiné provozuje hospic nebo poskytuje péči seniorům, aby zvážila i vrácení daru z roku 2018 ve výši 260 000 korun, a ona tak mohla celkovou sumu 560 000 korun použít na podporu jiných organizací. Girasole avizovala, že peníze vrátí.

Hustopečská organizace Girasole nadaci vrátila nedávný příspěvek 300 000 korun poté, co předseda hnutí ANO Andrej Babiš mluvil o nadaci Agrofertu a jí udělených darech ve své kampani.

„My jsme nadaci Agrofert vděční, její program je šitý na míru hospicům a jejich pomoc jsme v minulosti dvakrát využili. Třetí dar jsme vrátili, protože činnost nadace byla přímo spojena s kampaní. Je zřejmé, že asi do budoucna nemůžeme s jejich pomocí počítat, ale nechceme být součástí kampaně," zdůvodnil vracení sumy ředitel Girasole Miroslav Prchal.

Nadaci se ale jeho čin nelíbí. Na Facebooku zveřejnila prohlášení, v němž uvedla, aby charita zvážila i vrácení předchozího daru.

Seznam Advertorial
Pořiďte si domů podlahu, která toho vydrží opravdu hodně

„Věříme, že zváží vrácení částky také z roku 2018, abychom mohli celkových 560 tisíc Kč využít na podporu jiných organizací a jednotlivců," uvedla nadace.

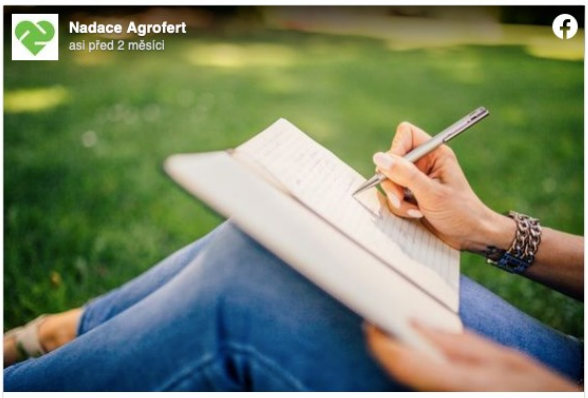

Nadace tvrdí, že ředitel Girasole nadaci zneužil pro prezentaci své organizace. „Z jeho vystupování máme pocit, že jsme jeho teatrálním vrácením daru byli účelově zneužiti pro jeho vlastní prezentaci a za účelem zviditelnění jeho organizace," uvedla v prohlášení Nadace Agrofert.

Po vrácení daru 300 000 se zvedla vlna zájmu a Girasole už od lidí přišlo už přes 3,5 milionu korun.

„Mrzí mě to, nadace jako taková dělá opravdu dobré věci, a je mi líto, že se to takhle zvrhlo. Samozřejmě i tento dar vrátíme, i když to pro nás bude účetní oříšek, protože je všechno uzavřené, přiznané, zdaněné. Po tomto si ho ale nechat nemůžeme," řekl podle serveru HN.cz ředitel hospicu Prchal.

Kvůli rakovině dostala k hypotéce nejvyšší úrok

Kristýna Šopfová

Lidé, kteří překonali rakovinu, se i po letech setkávají s nepříjemnými důsledky. Třeba v situaci, kdy si chtějí zažádat o hypotéku nebo uzavřít životní pojištění.

Pro banky a pojišťovny představují rizikové klienty, jelikož by se jim nemoc mohla vrátit. Bývalí onkopacienti tak čelí větším nárokům, vyšším úrokovým sazbám a někdy i úplnému odmítnutí.

Ke změnám vyzval už loni Evropský parlament. Zabývat se tím bude v blízké době i ministerstvo zdravotnictví. S nepříjemnou zkušeností se Právu svěřila paní Hana (35), které v roce 2018 diagnostikovali rakovinu prsu.

> Na vyjádření jsem čekala měsíc a nakonec řekli, že mě nepojistí. To byla obrovská rána
>
> *paní Hana*

Nemoc se jí podařilo po roce porazit. Po narození dítěte si koncem roku 2021 s partnerem domluvili stěhování z menšího pražského bytu do domu se zahradou. A peníze se při žádosti o hypoteční úvěr ukázaly jako ten nejmenší problém. „S mými příjmy nebyl problém, dokonce jsem měla šanci na nejlepší možný úvěr s nejnižší sazbou," řekla paní Hana.

Jednou z podmínek pro schválení úvěru na šest milionů korun ale bylo uzavření životního pojištění.

(Pokračování na str. 8)

Kvůli rakovině dostala k hypotéce nejvyšší úrok

(Pokračování ze str. 1)

To zamrzlo ve chvíli, kdy paní Hana doložila požadovaný výpis ze zdravotní dokumentace, kde bylo uvedeno, že před třemi lety prodělala onkologické onemocnění. „Přestali se ozývat. Na vyjádření jsem čekala měsíc a nakonec řekli, že mě nepojistí. To byla obrovská rána. Vůbec jsem s tím nepočítala," svěřila se.

„Právo být zapomenut"

Oslovit zkusila s bankovní poradkyní i jiné pojišťovny, odpověď byla ale všude stejná. Na tak vysokou částku ji odmítli pojistit z obav, že by se jí nemoc mohla vrátit. Hypotéku nakonec paní Hana dostala, ovšem s tím nejvyšším možným úrokem. „Teď platím o 1500 měsíčně víc, než bych platila, kdybych nebyla nemocná," dodala.

Podle neziskových organizací nejde o výjimku. Na spolek Amelie, který poskytuje onkologicky nemocným a jejich blízkým psychosociální pomoc, se v podobné situaci obrátilo několik mladých klientů s diagnostikovanou rakovinou prsu či lymfomem. „Byli nuceni obíhat velké množství bankovních ústavů a tvrdě vyjednávat. Někteří to vzdali, jiní nakonec byli úspěšní," řekla Právu členka vedení Amelie Šárka Slavíková.

Na úrovni EU se proto už delší dobu diskutuje o tzv. právu být zapomenut. Zjednodušeně jde o to, aby na onkologické pacienty, kterým od vyléčení uplynula určitá doba, bylo ze strany finančních institucí nahlíženo jako na kteréhokoli jiného klienta.

„Pohled je takový, že už se prakticky nedá po letech onkologického onemocnění říci, zda je více rizikový onkologický pacient nebo obézní nehybající se osoba," vysvětlila Slavíková.

Evropský parlament loni v únoru přijal usnesení, ve kterém jasně říká, že všechny členské státy musejí do roku 2025 zaručit právo „být zapomenut" všem evropským onkopacientům, a to „deset let po ukončení jejich léčby a nejpozději pět let po ukončení léčby pacientů, jejichž diagnóza byla stanovena před dosažením věku 18 let". To by sice paní Haně nepomohlo, neboť diagnózu měla z roku 2018, ale mnohým jiným ano.

Za vzor se dává Francie nebo Belgie, kde to již funguje. Součástí je i požadavek, aby národní předpisy jednotlivých států tyto pacienty nediskriminovaly oproti jiným spotřebitelům. Mluvčí pojišťovny Kooperativa Milan Káňa zdůrazňuje, že s klienty, kteří prodělali rakovinu a žádají o zřízení životního pojištění, se setkávají spíše zřídka.

„Nicméně je dost možné, že někteří tito klienti si sjednají pojištění do limitu bez zdravotního zkoumání a tam jejich zdravotní stav neznáme," uvedl s tím, že ke každému takovému případu přistupují individuálně. Při hodnocení hraje roli rozsah a typ onemocnění i to, kolik času od vyléčení uplynulo. *Pravidla* průběžně upravují podle nejnovějších poznatků v medicíně.

Zapojí se také ministerstvo

Systémové změny se v reakci na EU začínají probírat i v Česku. „Téma bude řešeno na jednání Pacientské rady," sdělil Právu mluvčí ministerstva zdravotnictví Ondřej Jakob. Nebrání se jim apriori ani pojišťovny. Bude ale záležet, jaké podmínky pro „zapomenutí" se dohodnou.

Česká asociace pojišťoven (ČAP) zdůrazňuje, že současný přístup pojišťoven k bývalým onkopacientům je velmi vstřícný. Zvažují ale zavedení nových standardů.

„V tuto chvíli můžeme prozradit, že nečekáme na evropský vývoj a zvažujeme přijetí samoregulačního standardu, jímž aktivně chceme přispět k dalšímu zlepšení postavení onkologických pacientů na českém trhu, jelikož ze stran pojišťoven vnímáme snahu vycházet jim vstříc a zajistit jim lepší postavení," sdělila Právu právnička ČAP Jana Andraščíková.

Ročně se v Česku potvrdí karcinom prsu u 7200 osob, zpravidla žen. Na následky nemoci jich zemře ročně asi 1600.

Překonala rakovinu. Banka jí kvůli tomu k hypotéce napařila nejvyšší úrok

26. 1. 2023, 14:24
Kristýna Šopfová, Právo

Lidé, kteří překonali rakovinu, se i po letech setkávají s nepříjemnými důsledky. Třeba v situaci, kdy si chtějí zažádat o hypotéku nebo uzavřít životní pojištění.

Pro banky a pojišťovny představují rizikové klienty, jelikož by se jim nemoc mohla vrátit. Bývalí onkopacienti tak čelí větším nárokům, vyšším úrokovým sazbám a někdy i úplnému odmítnutí.

> *Na vyjádření jsem čekala měsíc a nakonec řekli, že mě nepojistí. To byla obrovská rána*
>
> paní Hana

Ke změnám vyzval už loni Evropský parlament. Zabývat se tím bude v blízké době i ministerstvo zdravotnictví. S nepříjemnou zkušeností se Právu svěřila paní Hana (35), které v roce 2018 diagnostikovali rakovinu prsu.

Nemoc se jí podařilo po roce porazit. Po narození dítěte si koncem roku 2021 s partnerem domluvili stěhování z menšího pražského bytu do domu se zahradou. A peníze se při žádosti o hypoteční úvěr ukázaly jako ten nejmenší problém. „S mými příjmy nebyl problém, dokonce jsem měla šanci na nejlepší možný úvěr s nejnižší sazbou," řekla paní Hana.

Návrh na mimořádné odpuštění úroků za daňové nedoplatky schválila vláda
Domácí

Jednou z podmínek pro schválení úvěru na šest milionů korun ale bylo uzavření životního pojištění.

To zamrzlo ve chvíli, kdy paní Hana doložila požadovaný výpis ze zdravotní dokumentace, kde bylo uvedeno, že před třemi lety prodělala onkologické onemocnění. „Přestali se ozývat. Na vyjádření jsem čekala měsíc a nakonec řekli, že mě nepojistí. To byla obrovská rána. Vůbec jsem s tím nepočítala," svěřila se.

„Právo být zapomenut"

Oslovit zkusila s bankovní poradkyní i jiné pojišťovny, odpověď byla ale všude stejná. Na tak vysokou částku ji odmítli pojistit z obav, že by se jí nemoc mohla vrátit. Hypotéku nakonec paní Hana dostala, ovšem s tím nejvyšším možným úrokem. „Teď platím o 1500 měsíčně víc, než bych platila, kdybych nebyla nemocná," dodala.

Podle neziskových organizací nejde o výjimku. Na spolek Amelie, který poskytuje onkologicky nemocným a jejich blízkým psychosociální pomoc, se v podobné situaci obrátilo několik mladých klientů s diagnostikovanou rakovinou prsu či lymfomem. „Byli nuceni obíhat velké množství bankovních ústavů a tvrdě vyjednávat. Někteří to vzdali, jiní nakonec byli úspěšní," řekla Právu členka vedení Amelie Šárka Slavíková.

Na úrovni EU se proto už delší dobu diskutuje o tzv. právu být zapomenut. Zjednodušeně jde o to, aby na onkologické pacienty, kterým od vyléčení uplynula určitá doba, bylo ze strany finančních institucí nahlíženo jako na kteréhokoli jiného klienta.

„Pohled je takový, že už se prakticky nedá po letech onkologického onemocnění říci, zda je více rizikový onkologický pacient nebo obézní nehýbající se osoba," vysvětlila Slavíková.

Evropský parlament loni v únoru přijal usnesení, ve kterém jasně říká, že všechny členské státy musejí do roku 2025 zaručit právo „být zapomenut" všem evropským onkopacientům, a to „deset let po ukončení jejich léčby a nejpozději pět let po ukončení léčby pacientů, jejichž diagnóza byla stanovena před dosažením věku 18 let". To by sice paní Haně nepomohlo, neboť diagnózu měla z roku 2018, ale mnohým jiným ano.

Za vzor se dává Francie nebo Belgie, kde to již funguje. Součástí je i požadavek, aby národní předpisy jednotlivých států tyto pacienty nediskriminovaly oproti jiným spotřebitelům. Mluvčí pojišťovny Kooperativa Milan Káňa zdůrazňuje, že s klienty, kteří prodělali rakovinu a žádají o zřízení životního pojištění, se setkávají spíše zřídka.

„Nicméně je dost možné, že někteří tito klienti si sjednají pojištění do limitu bez zdravotního zkoumání a tam jejich zdravotní stav neznáme," uvedl s tím, že ke každému takovému případu přistupují individuálně. Při hodnocení hraje roli rozsah a typ onemocnění i to, kolik času od vyléčení uplynulo. Pravidla průběžně upravují podle nejnovějších poznatků v medicíně.

Zapojí se také ministerstvo

Systémové změny se v reakci na EU začínají probírat i v Česku. „Téma bude řešeno na jednání Pacientské rady," sdělil Právu mluvčí ministerstva zdravotnictví Ondřej Jakob. Nebrání se jim apriori ani pojišťovny. Bude ale záležet, jaké podmínky pro „zapomenutí" se dohodnou.

Česká asociace pojišťoven (ČAP) zdůrazňuje, že současný přístup pojišťoven k bývalým onkopacientům je velmi vstřícný. Zvažují ale zavedení nových standardů.

„V tuto chvíli můžeme prozradit, že nečekáme na evropský vývoj a zvažujeme přijetí samoregulačního standardu, jímž aktivně chceme přispět k dalšímu zlepšení postavení onkologických pacientů na českém trhu, jelikož ze stran pojišťoven vnímáme snahu vycházet jim vstříc a zajistit jim lepší postavení," sdělila Právu právnička ČAP Jana Andraščíková.

Ročně se v Česku potvrdí karcinom prsu u 7200 osob, zpravidla žen. Na následky nemoci jich zemře ročně asi 1600.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 26. 1. 2023

Pavla na Staroměstském náměstí podpořily tisíce lidí

Na závěrečný mítink Petra Pavla, nazvaný Všichni za pravdu, dorazily na Staroměstské náměstí tisíce lidí. Pavla podpořili i soupeři z prvního kola voleb Danuše Nerudová, Pavel Fischer, Marek Hilšer i osobnosti z kultury a sportu.

Pavel vyzval lidi, aby šli volit. Chápe, že mezi voliči Andreje Babiše jsou i lidé, kteří mohou mít pocit, že se o ně stát nestará. „Nezmění se to tím, že se budeme hádat, osočovat, zesměšňovat. Jediný způsob, jak problémy řešit, je ve spolupráci," uvedl Pavel.

Hlasování označil za střet dvou světů: lhaní a zastrašování proti důstojnosti, slušnosti, pravdě. „Nechci používat ohšlé klišé, že bych rád byl prezidentem všech, ale jsem přesvědčen, že dokážu oslovit naprostou většinu našich občanů, protože průsečíků máme hodně. Když jsem sloužil v armádě, sloužil jsem této zemi a všem jejím lidem bez ohledu na to, jakou měli politickou preferenci. A stejně tak chci sloužit jako prezident," řekl Pavel, načež sklidil potlesk. Lidé také skandovali Pavel na Hrad!

Pro Nerudovou je Pavel garantem, že „budeme mít demokratického prezidenta a že dobro bude silnější než zlo v této zemi". Herec, režisér a scenárista Zdeněk Svěrák označil Staroměstské náměstí za prostor, který pamatuje dobré i zlé. Na pódiu vedle pomníku Mistra Jana Husa připomněl výrok o vítězící pravdě ve smyslu dobra. „Citát není úplný, on řekl, že pravda vítězí, i když na čas poražena bývá. Až se na Pražském hradě vyvětrá a jeho chodbami projede nový prezident, ať je to prosím prezident strážce těchto Janových hodnot," uvedl Svěrák.

Foto PRÁVO – Milan Malíček

Zaplněné Staroměstské náměstí přišlo podpořit Petra Pavla při jeho závěrečné akci kampaně.

Hokejista Tomáš Plekanec připomněl oslavy olympijského zlata z Nagana 98 na stejném náměstí a hokejisty, kteří se o vítězství zasloužili v duchu fair play. Stejně podle něj hraje Pavel. Akci završil chorál Jednou budem" dál v podání Báry Polákové, Michala Strnada a studentů hudební školy, které doprovodil hluboký zvuk nejtěžšího ze zvonů týnského chrámu, zvonu Marie. Lidé do rytmu mávali svítícími mobily.

Podle ČTK se na akci objevila ale i kritika Pavla. Pod orloj někdo umístil plakát s nápisem „Hanebný národe, který volíš dva bolševiky, světová ostuda". Tento plakát byl podepsán e-mailovou adresou se slovy Katolická legie. **(trj)**

Pavla přišly na závěr kampaně podpořit tisíce lidí

25. 1. 2023, 16:51 • Aktualizováno 25. 1. 2023, 17:55
Jaroslav Soukup, Alžběta Trousilová

Na pražském Staroměstském náměstí ve středu vyvrcholila kampaň Petra Pavla před druhým kolem prezidentských voleb. Organizátoři vyzvali občany, aby přišli podpořit „pravdu a důstojnost“. Sešlo se jich několik tisíc. Pavel na akci přišel i s manželkou.

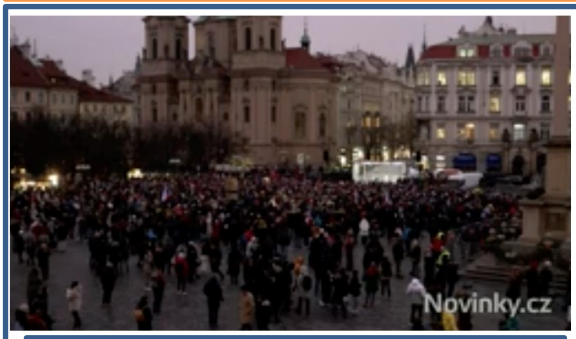

Pavel na náměstí řekl, že má premiéru v kabátu. Narážel tak na to, že dřív se s lidmi i v nynějším počasí setkával většinou jen v saku, protože vlastně žádný kabát nenosí. A v minulých dnech onemocněl.

Na pódium přišli i neúspěšní kandidáti z prvního kola, kteří Pavla podporují: Danuše Nerudová, Pavel Fischer a Marek Hilšer. Všichni apelovali, aby šli lidé v pátek a v sobotu volit.

„Náš hlas něco váží, můžeme promluvit do správy naší země,“ řekl Fischer. Pavel uvedl, že si podpory Nerudové, Fischera, Hilšera i jejich voličů velice váží.

Kandidaturu dvou někdejších členů KSČ na akci kritizoval plakát, který někdo dal pod orloj. Stálo na něm: „Hanebný národe, který volíš dva bolševiky, světová ostuda“. Byl podepsán jako „Katolická legie“.

Pavel: Začíná mě to bavit

Pavel měl hodinu před začátkem akce tiskovou konferenci, na níž řekl, že ho trochu mrzí, že to končí. „Začínám si to užívat. Když je finále a jde o hodně, bav mě to víc,“ řekl v nadsázce.

Apeloval také na lidi, aby ke druhému kolu volby přišli, protože volby nevyhrávají průzkumy, ale hlasy. „Myslím, že tenhle apel nachází poměrně silnou odezvu, a věřím tomu, že ta účast bude ještě silnější než v prvním kole,“ doplnil.

Akce v Praze

K akci na Staroměstském náměstí řekl, že se sice koná v Praze, ale je pro všechny z celé České republiky.

r Pavel s manželkou na Staroměstském náměstí

Organizátoři apelovali na lidi, aby využili k příchodu na náměstí jiné ulice než Železnou, Melantrichovu a Celetnou, u nichž hrozí ucpání.

Babiš v úterý s poukazem na výhrůžky, jež měl obdržet, kontaktní část kampaně zrušil a účastní se pouze prezidentských debat v médiích. Ve středu dopoledne se oba kandidáti utkali v duelu na Novinkách, středeční a čtvrteční večer bude vyhrazen debatám v komerčních televizích.

Prezidentské klání, v němž se Pavel utká s Babišem, vyvrcholí v pátek a v sobotu.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 3. 2. 2023

Z odůvodnění soudu: Janoušek činu lituje

Antonín Havlík

Ve vězení dostával pochvaly, projevuje lítost a je nutné se při rozhodování oprostit od veřejného mínění. Takto odůvodnila soudkyně Jaroslava Lišková z Městského soudu v Praze svůj verdikt z 20. prosince loňského roku propustit předčasně na svobodu lobbistu Romana Janouška. Ten si ve vězení odpykával 4,5 roku za nehodu způsobenou úmyslně a pod vlivem alkoholu.

Podle usnesení, které jako první přinesl Radiožurnál podle zákona o svobodném přístupu k informacím, Janoušek trest přijal a na svobodě se chce napravit. „Odsouzený má již náhled na to, co svým nezákonným chováním, za které byl spravedlivě potrestán, způsobil. V prostředí věznice dosahuje opakovaně udělování množství pochval a kázeňských odměn, žádné negativní poznatky a ani kázeňské tresty evidovány nejsou," stojí v usnesení.

Soudkyně tak přijala Janouškovu stížnost proti původnímu zamítnutí žádosti o propuštění Obvodním soudem pro Prahu 6, podle něhož lobbista „nesplňuje podmínku polepšení ani podmínku predikce řádného života v budoucnu".

Pokud podle soudkyně Liškové existují „mlhavé pochybnosti, které nalézací soud uvádí, aniž by je však relevantně odůvodnil na základě konkrétních zjištění, je možno je nahradit délkou zkušební doby, případně jinými instituty". Taktéž doplnila, že se soud nemá nechat ovlivňovat

> Má již náhled na to, co svým nezákonným chováním, za které byl spravedlivě potrestán, způsobil
>
> *Jaroslava Lišková, soudkyně*

výstupy v médiích. „Je nutno se oprostit od veřejného mínění, prezentace ve sdělovacích prostředcích atd., nelze ani přihlížet k tomu, zda jmenovaný je stíhán pro jinou trestnou činnost, která mu dosud nebyla prokázána, neboť ani dosud nebyl pravomocně odsouzen," uvedla.

Janoušek si ze svého trestu odpykal celkem zhruba dva a půl roku, přičemž od března 2016 mu byl trest přerušen kvůli podlomenému zdraví. Podle lékařských posudků má po operaci mozku, při níž mu byl do hlavy umístěn implantát. Ten by se podle lékařů mohl uvolnit a někdejšího vlivného podnikatele zabít, proto potřebuje dohled a musí se při chůzi opírat o berli.

Závažnost jeho nemoci zpochybnily snímky ze Silvestra 2019 v rakouských Alpách, které zveřejnil server Seznam Zprávy, na nichž je Janoušek bez hole. Během sledování nařízeného pražským vrchním soudem byl zastižen také při cyklistice nebo na plovárně. Lobbista se proto za mříže musel vrátit.

Odvolací soud však Janouškovo zdraví vůbec neřešil. „Zdravotní stav s institutem podmíněného propuštění nikterak nesouvisí, proto se jím ani nalézací soud, ani stížnostní soud nezabýval," konstatovala předsedkyně senátu.

„S ohledem na uvedené není nutno soudit, že k procesu polepšení ještě nedošlo, a to v podstatě pro okolnosti spojené s přerušováním trestu ze zdravotních důvodů," doplnila s tím, že takové hodnocení má nádech tzv. dvojího přičítání téže okolnosti, které je nepřípustné.

Zmínila, že lobbista projevuje sebereflexi a lítost a uhradil škody i pohledávky vůči vězení.

Městský soud v Praze propustil Janouška se sedmiletou zkušební dobou, během níž nesmí spáchat trestný čin. Dohlížet na něj má probační úředník a terapeut, se kterým by měl řešit problémy se zvládáním agresivity a nadužíváním návykových látek.

„Trest přijal, na svobodě chce napravit své pochybení, vyluču-je páchání další trestné činnosti po propuštění. Odpovědně spolupracuje při naplňování účelu výkonu trestu, ten již naplňuje svůj účel a dle ředitele věznice lze konstatovat, že jmenovaný již prokázal polepšení," dodala soudkyně.

Odboráři

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 7. 2. 2023

Z odůvodnění soudu: Janoušek činu lituje

7. 2. 2023, 5:30
Antonín Havlík, Právo

Ve vězení dostával pochvaly, projevuje lítost a je nutné se při rozhodování oprostit od veřejného mínění. Takto odůvodnila soudkyně Jaroslava Lišková z Městského soudu v Praze svůj verdikt z 20. prosince loňského roku propustit předčasně na svobodu lobbistu Romana Janouška. Ten si ve vězení odpykával 4,5 roku za nehodu způsobenou úmyslně a pod vlivem alkoholu.

Roman Janoušek při propuštění z věznice na Ruzyni.

Podle usnesení, které jako první přinesl Radiožurnál podle zákona o svobodném přístupu k informacím, Janoušek trest přijal a na svobodě se chce napravit. „Odsouzený má již náhled na to, co svým nezákonným chováním, za které byl spravedlivě potrestán, způsobil. V prostředí věznice dosahuje opakovaně udělování množství pochval a kázeňských odměn, žádné negativní poznatky a ani kázeňské tresty evidovány nejsou," stojí v usnesení.

Soudkyně tak přijala Janouškovu stížnost proti původnímu zamítnutí žádosti o propuštění Obvodním soudem pro Prahu 6, podle něhož lobbista „nesplňuje podmínku polepšení ani podmínku predikce řádného života v budoucnu".

> *Má již náhled na to, co svým nezákonným chováním, za které byl spravedlivě potrestán, způsobil*
>
> Jaroslava Lišková, soudkyně

Pokud podle soudkyně Liškové existují „mlhavé pochybnosti, které nalézací soud uvádí, aniž by je však relevantně odůvodnil na základě konkrétních zjištění, je možno je nahradit délkou zkušební doby, případně jinými instituty". Taktéž doplnila, že se soud nemá nechat ovlivňovat výstupy v médiích. „Je nutno se oprostit od veřejného mínění, prezentace ve sdělovacích prostředcích atd., nelze ani přihlížet k tomu, zda jmenovaný je stíhán pro jinou trestnou činnost, která mu dosud nebyla prokázána, neboť ani dosud nebyl pravomocně odsouzen," uvedla.

Soud nařídil Janouškovi terapii. Kvůli zvládání agresivity a závislosti
Krimi

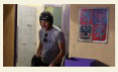

Janoušek si ze svého trestu odpykal celkem zhruba dva a půl roku, přičemž od března 2016 mu byl trest přerušen kvůli podlomenému zdraví. Podle lékařských posudků má po operaci mozku, při níž mu byl do hlavy umístěn implantát. Ten by se podle lékařů mohl uvolnit a někdejšího vlivného podnikatele zabít, proto potřebuje dohled a musí se při chůzi opírat o berli.

Tip od Seznamu
Srdcovka českých pohádek – S čerty nejsou žerty, v neděli 9.4. ve 20:15 na Televizi Seznam

Závažnost jeho nemoci zpochybnily snímky ze Silvestra 2019 v rakouských Alpách, které zveřejnil server Seznam Zprávy, na nichž je Janoušek bez hole. Během sledování nařízeného pražským vrchním soudem byl zastižen také při cyklistice nebo na plovárně. Lobbista se proto za mříže musel vrátit.

Odvolací soud však Janouškovo zdraví vůbec neřešil. „Zdravotní stav s institutem podmíněného propuštění nikterak nesouvisí, proto se jím ani nalézací soud, ani stížnostní soud nezabýval," konstatovala předsedkyně senátu.

„S ohledem na uvedené není nutno soudit, že k procesu polepšení ještě nedošlo, a to v podstatě pro okolnosti spojené s přerušováním trestu ze zdravotních důvodů," doplnila s tím, že takové hodnocení má nádech tzv. dvojího přičítání téže okolnosti, které je nepřípustné.

Zmínila, že lobbista projevuje sebereflexi a lítost a uhradil škody i pohledávky vůči vězení.

Městský soud v Praze propustil Janouška se sedmiletou zkušební dobou, během níž nesmí spáchat trestný čin. Dohlížet na něj má probační úředník a terapeut, se kterým by měl řešit problémy se zvládáním agresivity a nadužíváním návykových látek.

„Trest přijal, na svobodě chce napravit své pochybení, vylučuje páchání další trestné činnosti po propuštění. Odpovědně spolupracuje při naplňování účelu výkonu trestu, ten již naplňuje svůj účel a dle ředitele věznice lze konstatovat, že jmenovaný již prokázal polepšení," dodala soudkyně.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 3. 2. 2023

Kraj počítá kvůli gigafactory i se zrušením letiště v Líních

Klára Mrázová

Podnikatelský park na záložním armádním letišti v Líních u Plzně, kde má Volkswagen postavit obří továrnu na výrobu baterií do elektroaut, bude mít maximálně 280 hektarů. Tento požadavek, na němž trvaly okolní obce, je součástí změn územního rozvoje Plzeňského kraje.

Návrh projednají v pondělí zastupitelé.

Dokument předloží náměstek hejtmana pro oblast regionálního rozvoje Petr Vanka (ANO). „Gigafactory bude mít nejvíc dvě stě hektarů. Dalších osmdesát zaberou rozvodny, čističky odpadních vod, hasiči a podobně," vyjmenoval Vanka.

Jestliže se koncern Volkswagen rozhodne pro Líně, ve hře jsou totiž ještě lokality v Polsku a Maďarsku, přinese to s sebou řadu dopravních změn. I s nimi aktualizace zásad územního rozvoje (ZÚR) Plzeňského kraje počítá. „Navrhujeme řešení, které bude vyhovovat okolním obcím a příliš je nezatíží. Například sjezd u Nové Vsi povede jižně od obce, nikoli severně," zmínil Vanka. Udělá se také přeložka silnice II/180, včetně obchvatu Dobřan.

V plánu je rovněž modernizace a elektrifikace vojenské vlečky vedoucí přímo na letiště. „Bude se opravdu hodně používat, aby do oblasti zajížděl co nejméně nákladních automobilů," vysvětlil náměstek.

Součástí návrhu je však i zrušení letiště. „V tomto případě se počítá s kompenzacemi všem subjektům, které v oblasti působí," zdůraznil Petr Vanka. Ostatně k tomu se tento týden zavázala i vláda, jež bude jednat o náhradním letišti.

Foto PRÁVO – Stanislava Bruclová

Prosincový protest v Plzni proti výstavbě gigafactory v Líních.

Fialův kabinet investici za zhruba 120 miliard korun podporuje a považuje ji za klíčovou pro tuzemský automobilový průmysl. „Projekt přinese nové technologie, pracovní místa, stabilní příjmy do státního rozpočtu, nové studijní a učební obory, rozvoj Plzeňského kraje i pošílení obchodní a dopravní spolupráce mezi Českou republikou a Německem," shrnul ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (za STAN).

Investor totiž vyloučil, že by mohly vedle sebe existovat letiště a gigafactory. Piloti a členové aeroklubů bojují za zachování vzletové plochy i veškerého zázemí. Kvůli tomu nedávno založili spolek EAGA, tedy Evropskou asociaci pro rozvoj všeobecného letectví.

Jejich zástupce Štefan Koprda potvrdil, že na tuto sobotu organizují den otevřených hangárů, kde můžou návštěvníci vyjádřit svůj nesouhlas s vy-

svaz letectví uspořádal už dvě protestní akce, třetí chystá na příští sobotu.

O aktualizaci ZÚR začnou v pondělí diskutovat krajští zastupitelé. Výsledná podoba dokumentu se tak ještě může změnit. „Pokud Volkswagen nakonec tuto lokalitu nevybere, trváme na tom, aby se průmyslová zóna i tak zmenšila," podotkl starosta Dobřan Martin Sobotka (Aktivní Dobřany). V současném znění ZÚR má totiž až 700 hektarů.

Pondělního jednání se účastní také členové spolku EAGA. „Prioritou je pro nás zachování letiště. Záleží ovšem na verdiktu Volkswagenu," sdělil Koprda. Koncern měl původně rozhodnout už koncem minulého roku, ale i kvůli navýšení cen energií verdikt od-

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 2. 2. 2023

Změna územního rozvoje Plzeňska počítá i se zrušením letiště v Líních

2. 2. 2023, 18:59
Klára Mrázová

Podnikatelský park na záložním armádním letišti v Líních u Plzně, kde možná Volkswagen postaví obří továrnu na výrobu baterií do elektroaut, bude mít maximálně 280 hektarů. Tento požadavek, na němž trvaly okolní obce, je součástí změn územního rozvoje Plzeňského kraje.

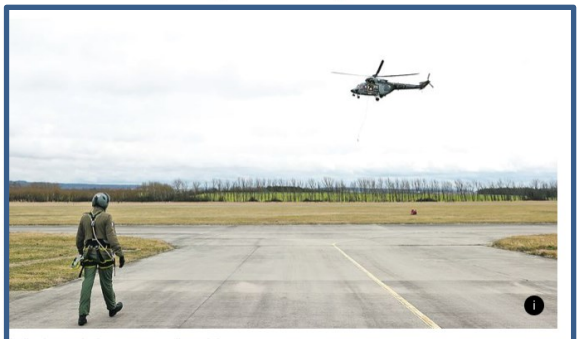

Cvičení letecké záchranky na letišti v Líních

Dokument předloží náměstek hejtmana pro oblast regionálního rozvoje Petr Vanka (ANO). „Gigafactory bude mít nejvíc dvě stě hektarů. Dalších osmdesát zaberou rozvodny, čistička odpadních vod, hasiči a podobně," vyjmenoval Vanka.

Jestliže se koncern Volkswagen rozhodne pro Líně, ve hře jsou totiž ještě lokality v Polsku a Maďarsku, přinese to s sebou řadu dopravních změn. I s nimi aktualizace Zásad územního rozvoje (ZÚR) Plzeňského kraje počítá. „Navrhujeme řešení, které bude vyhovovat okolním obcím a příliš je nezatíží. Například sjezd u Nové Vsi povede jižně od obce, nikoli severně," zmínil. Udělá se také přeložka silnice II/180, včetně obchvatu Dobřan.

V plánu je rovněž modernizace a elektrifikace vojenské vlečky vedoucí přímo na letiště. „Bude se opravdu hodně používat, aby do oblasti zajíždělo co nejméně nákladních automobilů," vysvětlil Vanka.

Odstartovaly průzkumné práce kvůli gigafactory v Líních
Domácí

Součástí návrhu je však i zrušení letiště. „V tomto případě se počítá s kompenzacemi všem subjektům, které v oblasti působí," zdůraznil. Ostatně k tomu se tento týden zavázala i vláda, jež bude jednat o náhradním letišti.

Investor vyloučil, že by mohly vedle sebe existovat letiště a gigafactory.

Vláda investici za zhruba 120 miliard korun podporuje a považuje ji za klíčovou pro tuzemský automobilový průmysl. „Projekt přinese nové technologie, pracovní místa, stabilní příjmy do státního rozpočtu, nové studijní a učební obory, rozvoj Plzeňského kraje i posílení obchodní a dopravní spolupráce mezi Českou republikou a Německem," shrnul ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (za STAN).

Aerokluby si založily asociaci

Piloti a členové aeroklubů bojují za zachování vzletové plochy i veškerého zázemí. Kvůli tomu nedávno založili spolek EAGA, tedy Evropskou asociaci pro rozvoj všeobecného letectví. Jejich zástupce Štefan Koprda potvrdil, že v sobotu organizují Den otevřených hangárů, kde můžou návštěvníci vyjádřit svůj nesouhlas s výstavbou obří továrny. Český svaz letectví uspořádal už dvě protestní akce, třetí chystá na příští sobotu.

O aktualizaci ZÚR začnou v pondělí diskutovat krajští zastupitelé. Výsledná podoba dokumentu se tak ještě může změnit. „Trváme na tom, aby samotná gigafactory měla maximálně dvě stě hektarů a dalších osmdesát se použilo na rozvodny, hasičárnu a podobně. Pokud Volkswagen nakonec tuto lokalitu nevybere, trváme na tom, aby se průmyslová zóna i tak zmenšila," podotkl starosta Dobřan Martin Sobotka (Aktivní Dobřany). V současném znění ZÚR má totiž až 700 hektarů.

Pondělního jednání se zúčastní také členové zmiňovaného spolku EAGA. „Prioritou je pro nás zachování letiště. Záleží ovšem na verdiktu Volkswagenu," sdělil Koprda. Koncern měl původně rozhodnout už koncem minulého roku, ale i kvůli navýšení cen energií verdikt odložil.

Předplatné: 800 444 477 ◇ www.novinky.cz ◇ www.sport.cz

PRÁVO

PÁTEK 3. ÚNORA 2023

NEZÁVISLÉ NOVINY ročník 33 / 29 25 Kč

Brazilský fotbalový génius Pelé měl přátele i u nás

MAGAZÍN

Mahulena Bočanová: Můj život patří mé dceři

Zítra

RAKOUSKÝ SEEFELD lyžaře nadchne

Čtení na VÍKEND

Přísně střežená NIZOZEMSKÁ PRINCEZNA

Lipavský: Pavel drží vládní linii

Magdalena Žohová

Ministr zahraničních věcí Jan Lipavský nabídl nově zvolenému prezidentovi Petru Pavlovi několik lidí do hradního zahraničního odboru. Popsal to v rozhovoru pro Novinky a deník Právo. Uvedl také, že sankce uvalené na Rusko byly zpočátku prezentovány chybně, tak, že ve veřejnosti vzbudily dojem rychlého konce války, který nenastal.

■ Nepřijde vám, že toho Petr Pavel dělá moc, když zatím ještě nemá žádné pravomoci?

Zvykli jsme si, že máme prezidenta, který nedělá mnoho věcí, takže přirozená aktivita nového prezidenta může teď působit jako něco výjimečného. Jsem rád, že prezident se propojuje se zahraničím, jsem rád, že nás reprezentuje a že vydává prohlášení, která jsou jasná a principiální a nevybočují z rámce české zahraniční politiky.

Nyní se zabýváme přípravou prvního českého sankčního balíčku proti běloruskému režimu

■ V pondělí jste se s Petrem Pavlem setkal – mluvili jste i o tom, kdo bude na Hradě novým vedoucím zahraničního odboru?

Bavili jsme se o české zahraniční politice, o tom, jak by měla být koordinována, jaké jsou priority. Také jsme řešili některé praktické otázky. Vše je na úplném začátku, nicméně pan prezident veřejně mluvil o tom, že by rád naplnil klíčové pozice na zahraničním odboru lidmi se zkušenostmi z diplomacie. Já jsem mu nabídl některá jména, ale nebudu nikoho konkrétního zmiňovat. Jsme připraveni podpořit vznik nového týmu pana prezidenta.

■ Petr Pavel si v pondělí volal s tchajwanskou prezidentkou. Vaše mluvčí uvedla, že jste ho na vašem setkání seznámil s českou politikou jedné Číny. Čínu hovor pobouřil. Čím se liší český a čínský pohled na politiku jedné Číny?

Během našeho setkání padlo i toto téma. Pana prezidenta jsem informoval o vládní pozici k Číně. Jsme velmi konzistentní v tom, jak se k tématu jedné Číny vyjadřujeme, a máme takovou politiku, která nevylučuje praktickou spolupráci s Tchaj-wanem v otázkách ekonomiky, vědy, výzkumu, inovace, kulturní spolupráce nebo i spolupráce zoologických zahrad.

(Pokračování na str. 4)

Lipavský: Pavel drží vládní linii

(Pokračování ze str. 1)

■ Je politika vlády v souladu s pohledem nového prezidenta?

V mých očích nově zvolený prezident nijak nepřekročil linie vládní politiky vůči Tchaj-wanu.

■ Očekáváte větší míru koordinace a spolupráce s novým prezidentem, než jak tomu bylo v minulých letech?

Věřím, že se daří nacházet společnou řeč a hlavně společné koordinovat zahraniční politiku. Za ni je zodpovědná vláda, prezident je hlavou státu a stát reprezentuje navenek. Bez koordinace ta spolupráce nefunguje tak dobře, jak by mohla. Ve středu se setkali čtyři nejvyšší ústavní činitelé, i oni prohlásili, že všichni mají zájem na tom, znovu zahájit koordinaci zahraniční politiky. Moje role je dodávat této koordinaci substanci a potom ji realizovat.

■ Bývalý velvyslanec v Rusku a USA a také lobbista Petr Kolář *(rozhovor s ním na str. 7)* **byl neoficiální součástí kampaně Petra Pavla. V sobotu ho Pavel označil za „přítele po boku". Během kampaně se tohoto tématu dotkl Andrej Babiš i Danuše Nerudová. Ta v jedné debatě uvedla, že by měla při Pavlově případném zvolení obavy ze střetu zájmů. Máte takové obavy i vy?**

Žádné obavy nemám. To, že Petr Pavel se s Petrem Kolářem znají a spolupracují, není žádné tajemství, to je veřejně známá věc. Je na panu prezidentovi, aby si utvářel názory sám. Že to umí, ostatně dokazuje i jeho uplynulá kariéra. Já se s Petrem Kolářem osobně znám, je to zasloužilý diplomat, jeho názory jsou naprosto v pořádku. Jejich vztah není ničím, co by mělo být znepokojující.

■ Vydal byste souhlas s vystavením diplomatického pasu pro Petra Koláře?

Vydávání diplomatického pasu se řídí zákonem, ve kterém je velmi přesně popsáno, komu může být vydán. Já sám jsem opakovaně kritizoval vydávání těchto pasů některým osobám. Nicméně bude záležet na prezidentovi a na jeho kanceláři, o jaké diplomatické pasy požádají. Podle toho budeme postupovat a já nebudu komentovat hypotetický případ jedné osoby.

■ Minulý rok na jaře na začátku invaze Ruska na Ukrajinu začala Evropská unie ve velkém na Rusko uvalovat sankce. Nemyslíte si, že zejména na začátku byl účinek sankcí chybně prezentován? Myslím zkratku – uvalíme na Rusko sankce a tím ukončíme válku. Sedíme tu téměř rok od začátku války a ona pořád trvá. Nenastala chyba v tom, jak byly sankce prezentovány?

Zvolený prezident nijak nepřekročil linie vládní politiky vůči Tchaj-wanu

Jedno z očekávání uvalených ekonomických sankcí a vyřazení Ruska ze SWIFT bylo, že účinek bude okamžitý a tvrdý. Ačkoli se tyto prognózy nedostavily okamžitě, vidíme, že z dlouhodobého hlediska sankce značně oslabují ruskou ekonomiku. Současně se ale nenaplnily prognózy, že Kyjev padne za tři dny a že Rusko dokáže mít vzdušnou převahu ve válce, že dokáže zničit ukrajinskou protivzdušnou obranu a letectvo.

Některé předpoklady se nenaplnily. Na druhou stranu vidíme, že ruská ekonomika je pod velkým tlakem sankcí. Limit na ropu, který byl přijat, tvrdě zasahuje ruské rozpočtové příjmy. Rusko se z dlouhodobého hlediska dostalo pod tlak a snižuje to jeho schopnost vést válku.

Nejdůležitější u sankcí není přidávat další a další, ale vytvrzat v naplňování těch stávajících. Probíhají různé pokusy o obcházení sankcí, takže je důležité hledat způsoby, jak látat tyto prosté díry, které podnikavci různého druhu a Rusko ve snaze zásobit své trhy a vojensko-průmyslový komplex dělají.

■ Řekl jste, že není potřeba uvalovat nové sankce. Myslíte, že lze v těch současných sankcích nějak přitvrdit?

Může se vždy přitvrzovat v sankcích, ale je pro to potřeba shoda evropské sedmadvacítky. A nejefektivnější jsou sankce, které se domluví i v rámci G7. To je například limit na cenu ropy, který začíná fungovat. A bude se postupně projevovat. Na unijní úrovni pracujeme na dalších návrzích. Ale politicky teď musíme usilovat o evropskou jednotu a vytrvalost v sankcích.

Foto PRÁVO – Stanislava Benešová

■ Takže nebude další sankční balíček?

Bude. Pracuje se na něm, nicméně nečekám, že bude obsahovat něco průlomového.

Například v posledním sankčním balíku byli různí malí ruští goebbelsové *(myšleno režimní propagandisty, pozn. red.)* a zpřesňoval vymezení některých technologií, které nesmějí být do Ruska vyváženy. To je právě zaplňování děr, o kterém jsem už mluvil.

■ Jak už jste zmínil, export do Ruska sice minulý rok výrazně klesl, na druhou stranu zase výrazně stoupl do postsovětských zemí, jako je Gruzie, Arménie a Kazachstán. Český export do Kazachstánu například meziročně stoupl trojnásobně, na 12 miliard korun. Jsou důkazy pro to, že probíhá překládka do Ruska? Můžeme proti tomu případně nějak postupovat?

Tyto poznatky vyhodnocujeme. Může to mít více důvodů. Odpověď je právě ve striktním naplňování stávajících sankcí – když existují poznatky, že se obchází. Anebo můžeme hledat nová opatření. Nicméně nelze říct, že by Rusko dokázalo nahradit veškeré sankce obcházením. To jsou spíš specifické případy.

■ Řekl jste, že zvýšení exportu do zemí, jako je Gruzie, Kazachstán nebo Arménie, může mít víc důvodů. Jaké jiné důvody to mohou být?

Bezpochyby je to třeba ekonomický propad Ruska.

■ Nezávislá běloruská opozice opakovaně upozorňuje na to, že sankce proti režimu Alexandra Lukašenka nejsou dostatečně přísné a rozsáhlé. Jak se Česká republika staví k uvalení tvrdších sankcí na běloruský režim, který prokazatelně s ruským úzce spolupracuje?

To je velmi citlivá otázka. Z některých běloruských opozičních okruhů slyším, že některá sankční opatření jsou příliš přísná a že Bělorusko není do války zapojené tak jako Rusko. To samozřejmě není, ale my víme, že z běloruského území začal útok na Kyjev, víme, že z běloruského vzdušného prostoru jsou pravidelně podnikány letecké raketové útoky na Ukrajinu. Víme, že Bělorusko odevzdalo zbraně ruské armádě a na jeho území probíhá výcvik ruských jednotek, které jsou následně nasazovány ve frontě.

Bohužel je propojení obou režimů poměrně intenzivní a běloruský režim je pod výrazným vlivem ruského režimu. Já bych se přiklánět k tomu, aby se jednalo o sankce, které povedou k tomu, že přes Bělorusko nebude možné obcházet ekonomické sankce vůči Ruské federaci.

■ Řekl jste, že někdo z běloruské opozice změnil, že sankce jsou příliš přísné…

Mluvím například o udělování víz pro vstup do České republiky.

■ Bude Česko samo sankcionovat běloruský režim více, pokud to neudělá Evropská unie?

Mně k tomu dopisem vyzvala předsedkyně Poslanecké sněmovny Markéta Pekarová Adamová. V tom dopise byly konkrétní podněty. Nyní se zabýváme přípravou prvního českého sankčního balíčku. Až budeme mít konkrétní výsledek, seznámíme s ním veřejnost.

S Petrem Kolářem se osobně znám, je to zasloužilý diplomat, jeho názory jsou naprosto v pořádku

■ V řádu dnů, týdnů, nebo měsíců?

Věřím, že to bude relativně brzy. Na druhou stranu ten zákon *(Magnitského zákon, pozn. red.)* je čerstvý, musíme si to odpracovat, není zde prostor pro žádnou chybu.

■ Uvažujete o oficiálním uznání běloruské exilové vlády, o které usiluji její zástupci?

My se běloruské opozici snažíme pomáhat, jak to jde. Náš zastupitelský úřad v Minsku například dochází na některé soudní procesy.

V rámci politiky podpory lidských práv je důležité nenechat vyhasnout hlasy, které v Bělorusku volají po základních svobodách. Na druhou stranu otázka uznání a legitimity je velmi citlivá. Bohužel nevíme, jak opravdu dopadly v Bělorusku volby *(prezidentské volby v roce 2020, pozn. red.)*. Nejlepším řešením by bylo, aby v Bělorusku proběhly nové, legitimní a svobodné volby.

Lipavský: Konečně máme aktivního prezidenta

3. 2. 2023, 15:18
Magdalena Žohová

Ministr zahraničních věcí Jan Lipavský nabídl nově zvolenému prezidentovi Petru Pavlovi několik lidí do hradního zahraničního odboru. Popsal to v rozhovoru pro Novinky a deník Právo. Uvedl také, že sankce uvalené na Rusko byly zpočátku prezentovány chybně, tak, že ve veřejnosti vzbudily dojem rychlého konce války, který nenastal.

Nepřijde vám, že toho Petr Pavel dělá moc, když ještě nemá žádné pravomoci?

Zvykli jsme si, že máme prezidenta, který nedělá mnoho věcí, takže přirozená aktivita nového prezidenta může teď působit jako něco výjimečného. Jsem rád, že prezident se propojuje se zahraničím, jsem rád, že nás reprezentuje a že vydává prohlášení, která jsou jasná a principiální a nevybočují z rámce české zahraniční politiky.

Vpondělí jste se sPetrem Pavlem setkal - mluvili jste i o tom, kdo bude na Hradě novým vedoucím zahraničního odboru?

Budoucí kancléřka požádala Mynáře o informace k fungování kanceláře
Domácí

Bavili jsme se o české zahraniční politice, o tom, jak by měla být koordinována, jaké jsou priority. Také jsme řešili některé praktické otázky. Vše je na úplném začátku, nicméně pan prezident veřejně mluvil o tom, že by rád naplnil klíčové pozice na zahraničním odboru lidmi se zkušenostmi z diplomacie. Já jsem mu nabídl některá jména, ale nebudu nikoho konkrétního zmiňovat. Jsme připraveni podpořit vznik nového týmu pana prezidenta.

Petr Pavel si v pondělí volal s tchajwanskou prezidentkou. Vaše mluvčí uvedla, že jste ho na vašem setkání seznámil s českou politikou jedné Číny. Čínu hovor pobouřil. Čím se liší český a čínský pohled na politiku jedné Číny?

Během našeho setkání padlo i toto téma. Pana prezidenta jsem informoval o vládní pozici k Číně. Jsme velmi konzistentní v tom, jak se k tématu jedné Číny vyjadřujeme a máme takovou politiku, která nevylučuje praktickou spolupráci s Tchaj-wanem v otázkách ekonomiky, vědy, výzkumu, inovace, kulturní spolupráce nebo i spolupráce zoologických zahrad.

Pavel: Čína není v tuto chvíli přátelská země
Svět

Je politika vlády v souladu s pohledem nového prezidenta?

V mých očích nově zvolený prezident nijak nepřekročil linie vládní politiky vůči Tchaj-wanu.

Seznam Native
Vědci zkoumali účinky konopí na lidské tělo. K jakým závěrům došli?

Očekáváte větší míru koordinace a spolupráce snovým prezidentem, než jak tomu bylo v minulých letech?

Věřím, že se daří nacházet společnou řeč, a hlavně společně koordinovat zahraniční politiku. Za ni je zodpovědná vláda, prezident je hlavou státu a stát reprezentuje navenek. Bez koordinace ta spolupráce nefunguje tak dobře, jak by mohla. Ve středu se setkali čtyři nejvyšší ústavní činitelé, i oni prohlásili, že všichni mají zájem na tom znovu zahájit koordinaci zahraniční politiky. Moje role je dodávat této koordinaci substanci a potom ji realizovat.

> *Zvolený prezident nijak nepřekročil linie vládní politiky vůči Tchaj-wanu.*
>
> Jan Lipavský

Bývalý velvyslanec v Rusku a USA a také lobbista Petr Kolář byl neoficiální součástí kampaně Petra Pavla. V sobotu ho Pavel označil za „přítele po boku". Během kampaně se tohoto tématu dotkl Andrej Babiš i Danuše Nerudová. Ta v jedné debatě uvedla, že by měla při Pavlově případném zvolení obavy ze střetu zájmů. Máte takové obavy i vy?

Žádné obavy nemám. To, že Petr Pavel se s Petrem Kolářem znají a spolupracují, není žádné tajemství, to je veřejně známá věc. Je na panu prezidentovi, aby si utvářel názory sám. Že to umí, ostatně dokazuje i jeho uplynulá kariéra. Já se s Petrem Kolářem osobně znám, je to zasloužilý diplomat, jeho názory jsou naprosto v pořádku. Jejich vztah není ničím, co by mělo být znepokojující.

Vydal byste souhlas s vystavením diplomatického pasu pro Petra Koláře?

Vydávání diplomatického pasu se řídí zákonem, ve kterém je velmi přesně popsáno, komu může být vydán. Já sám jsem opakovaně kritizoval vydávání těchto pasů některým osobám. Nicméně bude záležet na prezidentovi a na jeho kanceláři, o jaké diplomatické pasy požádají. Podle toho budeme postupovat a já nebudu komentovat hypotetický příklad jedné osoby.

> *S Petrem Kolářem se osobně znám, je to zasloužilý diplomat, jeho názory jsou naprosto v pořádku.*
>
> Jan Lipavský

Minulý rok na jaře na začátku invaze Ruska na Ukrajinu začala Evropská unie ve velkém na Rusko uvalovat sankce. Nemyslíte si, že zejména na začátku byl účinek sankcí chybně prezentován? Myslím zkratku - uvalíme na Rusko sankce a tím ukončíme válku. Sedíme tu téměř rok od začátku války a ona pořád trvá. Nenastala chyba v tom, jak byly sankce prezentovány?

Jedno z očekávání uvalených ekonomických sankcí a vyřazení Ruska ze SWIFT bylo, že účinek bude okamžitý a tvrdý. Ačkoli se tyto prognózy nedostavily okamžitě, vidíme, že zdlouhodobého hlediska sankce značně oslabují ruskou ekonomiku. Současně se ale nenaplnily prognózy, že Kyjev padne za tři dny a že Rusko dokáže mít vzdušnou převahu ve válce, že dokáže zničit ukrajinskou protivzdušnou obranu a letectvo.

Některé předpoklady se nenaplnily. Na druhou stranu vidíme, se ruská ekonomika je pod velkým tlakem sankcí. Limit na ropu, který byl přijat, tvrdě zasahuje ruské rozpočtové příjmy. Rusko se z dlouhodobého hlediska dostalo pod tlak a snižuje to jeho schopnost vést válku.

Nejdůležitější u sankcí není přidávat další a další, ale vytrvat v naplňování těch stávajících. Probíhají různé pokusy o obcházení sankcí, takže je důležité hledat způsoby, jak látat tyto přirozené díry, které podnikavci různého druhu a Rusko ve snaze zásobit své trhy a vojensko-průmyslový komplex dělají.

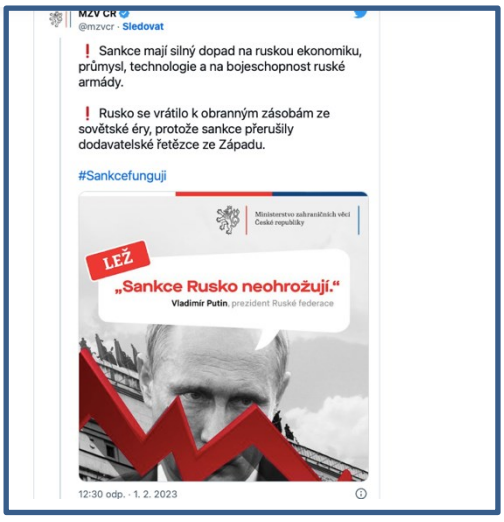

Řekl jste, že není potřeba uvalovat nové sankce. Myslíte, že lze v těch současných sankcích nějak přitvrdit?

Může se vždy přitvrzovat v sankcích, ale je pro to potřeba shoda evropské sedmadvacítky. A nejefektivnější jsou sankce, které se domluví i v rámci G7. To je například limit na cenu ropy, který začíná fungovat. A bude se postupně projevovat. Na unijní úrovni pracujeme na dalších návrzích. Ale politicky teď musíme usilovat o evropskou jednotu a vytrvalost v sankcích.

Takže nebude další sankční balíček?

Bude. Pracuje se na něm, nicméně nečekám, že bude obsahovat něco průlomového.

Například v posledním sankčním balíku byli různí malí ruští Goebbelsové *(myšleno režimní propagandisty, pozn. red.)* a zpřesňoval vymezení některých technologií, které nesmějí být do Ruska vyváženy. To je právě zaplňování děr, o kterém jsem už mluvil.

Jak už jste zmínil, export do Ruska sice minulý rok výrazně klesl, na druhou stranu zase výrazně stoupl do postsovětských zemí, jako je Gruzie, Arménie a Kazachstán. Český export do Kazachstánu například meziročně stoupl trojnásobně, na 12 miliard korun. Jsou důkazy pro to, že probíhá překládka do Ruska? Můžeme proti tomu případně nějak postupovat?

Tyto poznatky vyhodnocujeme. Může to mít více důvodů. Odpověď je právě ve striktním naplňování stávajících sankcí - když existují poznatky, že se obcházejí. Anebo můžeme hledat nová opatření. Nicméně nelze říct, že by Rusko dokázalo nahradit veškeré sankce obcházením. To jsou spíš specifické případy.

Řekl jste, že zvýšení exportu do zemí, jako je Gruzie, Kazachstán nebo Arménie, může mít víc důvodů. Jaké jiné důvody to mohou být?

Bezpochyby je to třeba ekonomický propad Ruska.

Nezávislá běloruská opozice opakovaně upozorňuje na to, že sankce proti režimu Alexandra Lukašenka nejsou dostatečně přísné a rozsáhlé. Jak se Česká republika staví k uvalení tvrdších sankcí na běloruský režim, který prokazatelně s ruským úzce spolupracuje?

To je velmi citlivá otázka. Z některých běloruských opozičních okruhů slyším, že některá sankční opatření jsou příliš přísná a že Bělorusko není do války zapojené tak jako Rusko. To samozřejmě není, ale my víme, že z běloruského území začal útok na Kyjev, víme, že z běloruského vzdušného prostoru jsou pravidelně podnikány letecké raketové útoky na Ukrajinu. Víme, že Bělorusko odevzdalo zbraně ruské armádě a na jeho území probíhá výcvik ruských jednotek, které jsou následně nasazovány ve frontě.

Bohužel je propojení obou režimů poměrně intenzivní a běloruský režim je pod výrazným vlivem ruského režimu. Já bych se přikláněl k tomu, aby se jednalo o sankce, které povedou k tomu, že přes Bělorusko nebude možné obcházet ekonomické sankce vůči ruské federaci.

Řekl jste, že někdo z běloruské opozice zmínil, že sankce jsou příliš přísné…

Mluvím například o udělování víz pro vstup do České republiky.

Bude Česko samo sankcionovat běloruský režim více, pokud to neudělá Evropská unie?

Mně k tomu dopisem vyzvala předsedkyně Poslanecké sněmovny Markéta Pekarová Adamová. V tom dopise byly konkrétní podněty. Nyní se zabýváme přípravou prvního českého sankčního balíčku. Až budeme mít konkrétní výsledek, seznámíme s ním veřejnost.

> *Nyní se zabýváme přípravou prvního českého sankčního balíčku proti běloruskému režimu.*
>
> Jan Lipavský

V řádu dnů, týdnů, nebo měsíců?

Věřím, že to bude relativně brzy. Na druhou stranu ten zákon *(Magnitského zákon, pozn. red.)* je čerstvý, musíme si to odpracovat, není zde prostor pro žádnou chybu.

Uvažujete o oficiálním uznání běloruské exilové vlády, o které usilují její zástupci?

My se běloruské opozici snažíme pomáhat, jak to jde. Náš zastupitelský úřad v Minsku například dochází na některé soudní procesy.

V rámci politiky podpory lidských práv je důležité nenechat vyhasnout hlasy, které v Bělorusku volají po základních svobodách. Na druhou stranu, otázka uznání a legitimity je velmi citlivá. Bohužel nevíme, jak opravdu dopadly v Bělorusku volby (*prezidentské volby v roce 2020, pozn. red.*). Nejlepším řešením by bylo, aby v Bělorusku proběhly nové, legitimní a svobodné volby.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 3. 2. 2023

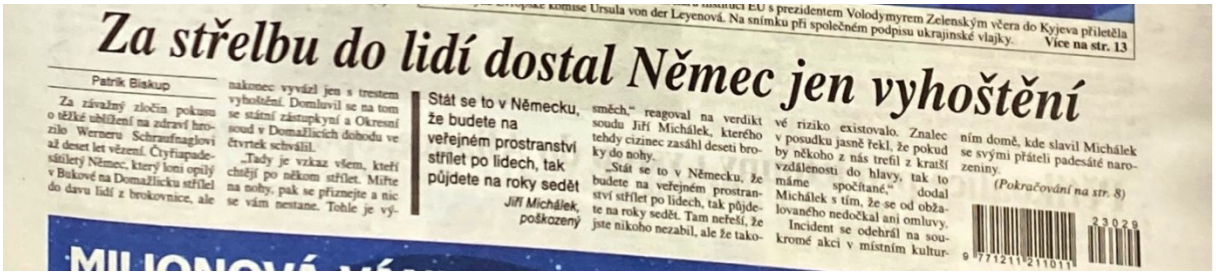

Za střelbu do lidí dostal Němec jen vyhoštění

Evropské komise Ursula von der Leyenová. Na snímku při společném podpisu ukrajinské vlajky. Více na str. 13

Patrik Biskup

Za závažný zločin pokusu o těžké ublížení na zdraví hrozilo Werneru Schraufnaglovi až deset let vězení. Čtyřiapadesátiletý Němec, který loni opilý v Bukové na Domažlicku střílel do davu lidí z brokovnice, ale nakonec vyvázl jen s trestem vyhoštění. Domluvil se na tom se státní zástupkyní a Okresní soud v Domažlicích dohodu ve čtvrtek schválil.

„Tady je vzkaz všem, kteří chtějí po někom střílet. Mířte na nohy, pak se přiznejte a nic se vám nestane. Tohle je výsměch," reagoval na verdikt soudu Jiří Michálek, kterého tehdy cizinec zasáhl deseti broky do nohy.

> Stát se to v Německu, že budete na veřejném prostranství střílet po lidech, tak půjdete na roky sedět
>
> *Jiří Michálek, poškozený*

„Stát se to v Německu, že budete na veřejném prostranství střílet po lidech, tak půjdete na roky sedět. Tam neřeší, že jste nikoho nezabil, ale že takové riziko existovalo. Znalec v posudku jasně řekl, že pokud by někoho z nás trefil z kratší vzdálenosti do hlavy, tak to máme spočítané," dodal Michálek s tím, že se od obžalovaného nedočkal ani omluvy.

Incident se odehrál na soukromé akci v místním kulturním domě, kde slavil Michálek se svými přáteli padesáté narozeniny.

(Pokračování na str. 8)

Za střelbu do lidí dostal Němec jen vyhoštění

(Pokračování ze str. 1)

„Přišli dva Němci z domu naproti a dožadovali se vstupu. Byli opilí. Vysvětlil jsem jim, že je tady uzavřená společnost, a požádal je, aby odešli. Na cestu domů jsme jim ještě natočili pivo," vzpomínal Michálek.

Oba cizinci se ale zanedlouho vrátili. „Začali nás urážet. Nadávali nám do českých sviní a nenechali si vysvětlit, že nejsou vítáni. Vytlačili jsme je ven ze dveří. Za chvilku někdo zakřičel, že jsou tady zpátky a jeden z nich má brokovnici," pokračoval svědek.

Když vyšel ze dveří, měl hlaveň pár desítek centimetrů od hlavy. „Myslel jsem si, že nás chce jen vystrašit a že zbraň nemá nabitou. Pak ale vystřelil do vzduchu a utekl. Mezitím toho druhého Němce, který měl baseballovou pálku, můj kamarád zpacifikoval," popisoval Michálek další sled událostí.

Střelec se ale za chvíli vrátil. „Nejdříve šel k mému kamarádovi a řval na něj, aby jeho krajana pustil. Přitom na něho zblízka mířil. Zavolal jsem, že už jedou policajti a že si ho nahrávám na mobilní telefon. Otočil se a šel s puškou na mě," líčil muž dramatické okamžiky.

Útočník ho chtěl nejprve prasknout pažbou. „Snažil jsem se mu brokovnici vytrhnout. To se mi nepodařilo. Ustoupil a vypálil na mě. Trefil mě do nohy. Pak ještě jednou vystřelil a odražené broky zasáhly jednoho z účastníků oslavy," dodal Michálek.

Chytla je zásahovka

Oba cizince nakonec zadržela zásahová jednotka. Střelec nadýchal skoro půldruhého promile alkoholu a skončil v policejní cele, odkud byl následující den propuštěn na svobodu. Později u výslechu řekl, že brokovnici našel v domě a jen s ní bránil krajana během incidentu.

Werner Schraufnagl

Podle předsedy senátu domažlického soudu Milana Anderleho obžalovaný po předchozí slovní rozepři dvakrát úmyslně vystřelil z nelegálně držené brokovnice před nejméně osmi osobami.

„Jeden výstřel byl přitom mířený na dolní část těla poškozeného. Poté vystřelil ještě ve směru ke kulturnímu domu," popsal Anderle situaci. Státní zástupkyně proto podala obžalobu pro pokus těžkého ublížení na zdraví, výtržnictví a nedovoleného ozbrojování.

Soudce upozornil na to, že původně předložil věc Vrchnímu soudu v Praze, neboť měl za to, že by se ze strany obžalovaného mohlo jednat o pokus vraždy a případ by tak s ohledem na přísnější právní kvalifikaci měl projednávat soud vyšší instance.

„Vycházeli jsme zejména z videozáznamu na telefonu svědka této události, na kterém je zachycen obžalovaný, jak se zbraní míří proti hlavám lidí v davu, a poté došlo k výstřelům," uvedl Anderle v odůvodnění rozsudku.

Podle něj ale vrchní soud přikázal projednat obžalobu zpátky okresnímu soudu, neboť má za to, že důkazy nenasvědčují tomu, že by hrozila poškozenému vážná porucha zdraví.

S ohledem na závěry vrchního soudu byl podle Anderleho navržený trest odpovídající a neměl tak problém dohodu schválit. „Trestem vyhoštění bude prostor České republiky od případných dalších obdobných jednání pana obžalovaného dostatečně ochráněn," uzavřel Anderle.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 3. 2. 2023

Za střelbu do lidí na Domažlicku dostal jen vyhoštění. „Výsměch, miřte na nohy," reagoval poškozený

3. 2. 2023, 8:32
Patrik Biskup

Za závažný zločin pokusu těžkého ublížení na zdraví hrozilo Werneru Schraufnaglovi až deset let vězení. Čtyřiapadesátiletý Němec, který loni opilý v Bukové na Domažlicku střílel do davu lidí z brokovnice, ale nakonec vyvázl jen s trestem vyhoštění. Domluvil se na tom se státní zástupkyní a Okresní soud v Domažlicích dohodu ve čtvrtek schválil.

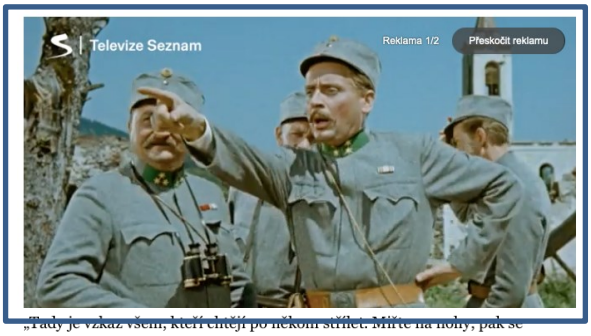

„Tady je vzkaz všem, kteří chtějí po někom střílet. Miřte na nohy, pak se přiznejte a nic se vám nestane. Tohle je výsměch," reagoval na verdikt soudu Jiří Michálek, kterého tehdy cizinec zasáhl deseti broky do nohy. „Stát se to v Německu, že budete na veřejném prostranství střílet po lidech, tak půjdete na roky sedět. Tam neřeší, že jste nikoho zrovna nezabil, ale že takové riziko tady existovalo. Stejně to bylo v tomto případě, kdy znalec v posudku jasně řekl, že pokud by někoho z nás trefil z kratší vzdálenosti do hlavy, tak to máme spočítané," dodal Michálek s tím, že se od obžalovaného nedočkal ani omluvy.

Incident se odehrál na soukromé akci v místním kulturním domě. Tehdy tam slavil Michálek se svými přáteli padesáté narozeniny. „Přišli dva Němci z domu naproti a dožadovali se vstupu. Byli opilí. Vysvětlil jsem jim, že je tady uzavřená společnost, a požádal je, aby odešli. Na cestu domů jsme jim ještě natočili pivo," vzpomínal Michálek na situaci, která předcházela samotnému konfliktu.

Němec obžalovaný ze střelby
Video: Patrik Biskup, Právo

Oba cizinci se ale zanedlouho vrátili. „Začali nás urážet. Nadávali nám do českých sviní a nenechali si vysvětlit, že nejsou na akci vítáni. Vytlačili jsme ven ze dveří. Za chvilku někdo zakřičel, že jsou tady zpátky a jeden z nich má v ruce brokovnici," pokračoval svědek.

Trefil ho do nohy

Když vyšel ze dveří, měl hlaveň pár desítek centimetrů od hlavy. „Myslel jsem si, že nás chce jen vystrašit a že zbraň nemá nabitou. Pak ale vystřelil do vzduchu a utekl. Mezitím toho druhého Němce, který měl basebalovou pálku, zaklekl můj kamarád a zpacifikoval ho," popisoval Michálek další sled událostí.

Seznam Native
Skloubili jsme dětskou fantazii a umělou inteligenci – Poslechněte si unikátní pohádky

Střelec se ale za chvíli vrátil. „Nejdříve šel k mému kamarádovi, co držel toho jeho krajana na zemi. Řval na něj, aby ho pustil, nebo že to do něj pustí. Přitom na něho z blízka mířil. Zavolal jsem, že už jedou policajti a že si ho nahrávám na mobilní telefon. Otočil se a šel s puškou na mě," líčil muž dramatické okamžiky. Útočník ho chtěl nejprve praštit pažbou. „Snažil jsem se mu brokovnici vytrhnout. To se mi nepodařilo. On ustoupil a vypálil na mě. Trefil mě do nohy. Pak ještě jednou vystřelil a odražené broky zasáhly jednoho z účastníků oslavy," dodal Michálek.

Oba cizince nakonec zadržela zásahová jednotka. Střelec nadýchal skoro půldruhé promile alkoholu a následně skončil v policejní cele, odkud byl následující den propuštěn na svobodu. Později u výslechu řekl, že brokovnici našel v domě a jen s ní bránil krajana během incidentu s účastníky oslavy.

VS: Vážná porucha zdraví nehrozila

Podle předsedy senátu domažlického soudu Milana Anderleho obžalovaný po předchozí slovní rozepři během soukromé oslavy dvakrát úmyslně vystřelil z nelegálně držené brokovnice před nejméně osmi osobami. „Jeden výstřel byl přitom mířený na dolní část těla poškozeného Jiřího Michálka a poté obžalovaný vystřelil ještě ve směru ke kulturnímu domu," popsal Anderle situaci s tím, že podle znalce mohl obžalovaný s tímto typem zbraně a použitým střelivem způsobit vážnou újmu na zdraví. Státní zástupkyně proto podala obžalobu pro pokus těžkého ublížení na zdraví, výtržnictví a nedovoleného ozbrojování.

Soudce upozornil na to, že poté, co obdržel obžalobu a seznámil se s důkazním materiálem, předložil věc Vrchnímu soudu v Praze, neboť měl za to, že by se ze strany obžalovaného mohlo jednat o pokus vraždy a případ by tak s ohledem na přísnější právní kvalifikaci musel projednávat soud vyšší instance. „Vycházeli jsme zejména z videozáznamu na telefonu svědka této události, na kterém je zachycen obžalovaný, jak se zbraní míří proti obličejům a hlavám lidí v davu a poté došlo k výstřelům," uvedl Anderle v úvodu odůvodnění rozsudku. Podle něj ale vrchní soud přikázal projednat obžalobu okresnímu soudu. „Ve svém závěru, který je pro nás závazný, uvádí, že důkazy shromážděné v přípravném řízení nenasvědčují tomu, že by hrozila vážná porucha zdraví poškozeného. V této souvislosti zmiňuje například to, že obžalovaný těsně před výstřelem mířil pod nohy poškozeného," pokračoval Anderle.

S ohledem na závěry vrchního soudu byl podle Anderleho navržený trest odpovídající a neměl tak problém dohodu schválit. „Trestem vyhoštění bude prostor České republiky od případných dalších obdobných jednání pana obžalovaného dostatečně chráněn, a je tedy v souladu s jeho účelem. Obžalovaný se navíc zavázal uhradit poškozenému prokazatelně vzniklou škodu včetně částečné kompenzace nemajetkové újmy," uzavřel Anderle.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 3. 2. 2023

Vrazil mu nůžky do krku. Ani jeden si to nepamatuje

Za dvojnásobný pokus o vraždu nůžkami hrozí Tomáši Hruškovi (34) až dvacet let, případně i výjimečný trest vězení. Loňský incident z Brandýsa nad Labem, při kterém Hruška podle obžaloby probodl jinému muži nůžkami krk, začal včera projednávat Krajský soud v Praze. Potíž je ale v tom, že si útok kvůli alkoholu nepamatuje ani obžalovaný, ani pobodaný muž.

Státní zastupitelství tvrdí, že Hruška loni na konci srpna zaútočil nůžkami před půlnocí na autobusové zastávce v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi na dva jiné muže. Zatímco mladší z nich, dvacetiletý, se útoku vyhnul, druhému podle spisu Hruška vrazil nůžky hluboko do krku. Mladík ztratil asi litr krve a o život nepřišel jen včasnou pomocí lékařů.

Hruška se u soudu odkázal na své dřívější vyjádření z přípravného řízení. Tam uvedl, že osudný den byl na pohřbu, po kterém se jedlo a popíjelo. Podle svých slov mohl mít tak šest, sedm piv. „Vybavuju si toho kluka, ležel tam na zemi. Bylo tam spousta krve na zemi, na něm, na mně. Nevím, jestli jsem to byl já, moc mě to mrzí," dodal. Později ale doplnil, že je možné, že si doma vzal nůžky, ale že si není jistý.

Příliš světla do případu nevnesl kvůli alkoholovému výpadku paměti ani pobodaný. „Popíjeli jsme s kamarády. Pamatuju si cestu na náměstí, co se dělo tam, si už nepamatuju. Pamatuju si akorát, že mi tekla z krku krev, a pak sanitku," uvedl poškozený.

Více jasno by mohly přinést kamerové záběry z náměstí a další svědci. **(bad)**

Krk měl probodnutý nůžkami. Útok si nepamatuje obžalovaný ani poškozený

2. 2. 2023, 16:02
Marek Bádal

Nelehkou roli má senát Krajského soudu v Praze, který ve čtvrtek začal projednávat loňský konflikt na náměstí v Brandýse nad Labem, po kterém zůstal na zemi ležet osmadvacetiletý muž. Krk měl probodnutý nůžkami. Tomáš Hruška (34), obžalovaný z pokusu o vraždu, tvrdí, že si z útoku nic nepamatuje. Totéž ovšem prohlásil i pobodaný. Oba byli v době činu pod vlivem alkoholu.

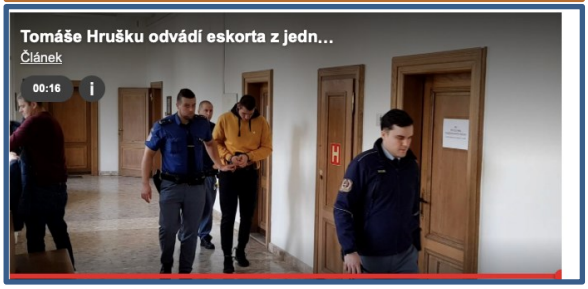

Hruška podle obžaloby loni na konci srpna zaútočil nůžkami před půlnocí na autobusové zastávce v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi na dva mladší muže. Zatímco mladší, dvacetiletý, se úderu vyhnul, druhému podle spisu Hruška vrazil nůžky hluboko do krku. Mladík ztratil asi litr krve, přičemž mu život zachránili včasnou pomocí záchranáři a později v nemocnici lékaři.

Hruška u soudu uvedl, že k věci nemá, co by vypověděl, a odkázal na své dřívější vyjádření z přípravného řízení. Tam uvedl, že ten den byl na pohřbu, po kterém se jedlo a popíjelo. Podle svých slov mohl mít tak šest sedm piv.

„Odjel jsem s bratrem a jeho ženou domů, pak si pamatuju, že jsem u toho kluka a chtěl jsem mu pomoct," uvedl Hruška. „Vybavuju si toho kluka, ležel tam na zemi. Byla tam spousta krve na zemi, na něm, na mně. Nevím, jestli jsem to byl já, moc mě to mrzí," dodal. Později ale doplnil, že je možné, že si doma vzal nůžky, ale že si není jistý.

Násilník u Prahy vážně zranil muže na zastávce. Toho hned v nemocnici operovali
Krimi

Příliš světla do případu nevnesl ani pobodaný. Ten zas v inkriminovaný den popíjel s kamarády, kteří ho pak doprovodili na náměstí na autobus. To je zhruba všechno, co mu utkvělo v paměti. „Popíjeli jsme s kamarády v Brandýse, před půlnocí mě doprovodili na zastávku. Pamatuju si cestu na náměstí, co se dělo tam, si už nepamatuju. Pamatuju si akorát, že mi tekla z krku krev, a pak, že jsem v sanitce," uvedl poškozený.

Hruška se mu v soudní síni nicméně omluvil. „Chtěl bych říct, že mi to je moc líto, omlouvám se, nebyl v tom úmysl," řekl obžalovaný poškozenému, který mu opáčil, že se na něj nezlobí.

Více jasno by mohly přinést kamerové záběry z náměstí a také další svědci, kteří se ovšem ve čtvrtek z jednání omluvili nebo k němu nedorazili.

Hruškovi v případě odsouzení hrozí až dvacet let vězení.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 3. 2. 2023

Pelta u soudu: Prostě jsem žvanil

Radim Vaculík

Bývalý nejmocnější muž českého fotbalu a nyní obžalovaný Miroslav Pelta včera u pražského městského soudu vysvětloval záznamy z odposlechů z bytu na pražském Šenovážném náměstí, kde se v roce 2017 scházel s tehdejší náměstkyní na ministerstvu školství Simonou Kratochvílovou a řešili tam dotace pro sportovní svazy a organizace.

> Ve sportu je to jako v politice. Musite být taky politik, abyste v tom proplouval. Premiér taky slíbí cokoli
>
> *Miroslav Pelta*

Připustil, že hovořil o svých dobrých kontaktech jak na vysoké státní, tak i sportovní činitele. Zároveň ale popřel, že by jich jakkoli zneužíval v souvislosti se stamilionovými dotacemi.

„Já jsem třeba takhle mluvil o řadě politiků, ale nemělo to žádné následné kroky. O někom jsem třeba řekl, že je mafiánka, o druhém, že je Lojza, ale já jsem takhle prostě žvanil, a to už mi tak asi zůstane," řekl Pelta před soudem s tím, že denně míval ze sportovního prostředí stovky telefonátů. „Slibem nezarmoutíš," uvedl.

„Ve sportu je to jako v politice. Musíte být taky politik a umět to s lidmi, abyste v tom proplouval. Premiér taky slíbí cokoli," doplnil.

Pelta i Kratochvílová tento týden znovu usedli na lavici obžalovaných v případu údajně zmanipulovaných stamilionových sportovních dotací. Soud už je jednou uznal vinnými. Předloni v listopadu uložil Peltovi trest šest let a Kratochvílové 6,5 roku vězení a oběma i vysoké peněžité sankce.

Podle tehdejšího rozsudku Pelta využil své osobní milenecké známosti s náměstkyní a ovlivňoval ji v roce 2017 zejména při jejich schůzkách ve zmíněném odposlouchávaném bytě v centru Prahy tak, aby poskytla dotace předem vybraným žadatelům.

Jenže tento verdikt zrušil nadřízený odvolací pražský vrchní soud a vrátil případ zpět do hlavního líčení. To nyní běží od pondělka a Pelta byl včera poslední z obžalovaných, kdo o případu znovu vypovídal. A stejně jako poprvé svou vinu odmítl včetně jakéhokoli ovlivňování a tlaku v souvislosti s přidělováním dotací.

Pelta připomněl, že se v té době stal gestorem jednoho z dotačních programů ministerstva školství, kterým ho určila tehdejší šéfka resortu Kateřina Valachová (ČSSD). Proto se také zajímal o to, kolik peněz z něj bude čerpáno. Odmítl tvrzení obžaloby, že by získal předem nezákonně informace od úředníků ministerstva o konkrétních částkách.

„Když jste šéfem nějakého programu, tak neřešíte nějakou mlčenlivost, jestli něco můžete nebo nemůžete vědět, ohledně peněz a částek plus minus. Stavěli jsme ten sport v podstatě na nohy," podotkl Pelta s tím, že sport byl roky podfinancovaný a konečně to vypadalo, že se „odbrzdil", když měl v roce 2017 dostat šest miliard korun. Jenže to se nakonec nestalo.

Miroslav Pelta a Simona Kratochvílová včera u soudu.

Foto PRÁVO – Jan Handrejch (2)

„Slíbila, nesplnila"

„Paní Valachová měla jednu takovou vlastnost: Neudělala pro nikoho nic. Vyslechla si, slíbila, ale nic neudělala," neskrýval Pelta rozhořčení nad nesplněným slibem ministryně s odkazem na to, že mu dřív Valachová sdělila, jak budou rozděleny finance získané z loterií, a že český fotbal z nich měl dostat takřka 31 procent.

„Řekla: To zařídím já. Ale to politické rozhodnutí nedodržela," poznamenal Pelta s tím, že mu Valachová při rozhovoru slíbila nápravu. Právě sama ministryně totiž podle něj rozhodovala o tom, kolik peněz a do jakého programu jde.

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 2. 2. 2023

Pelta o odposleších: Prostě jsem takhle žvanil a už mi to zůstane

2. 2. 2023, 12:28
Radim Vaculík

Bývalý nejmocnější muž českého fotbalu Miroslav Pelta vysvětloval ve čtvrtek u pražského městského soudu záznamy z odposlechů z bytu na pražském Senovážném náměstí, kde se v roce 2017 scházel s tehdejší náměstkyní na ministerstvu školství Simonou Kratochvílovou.

Městský soud v Praze 2. února 2023 znovu projednával kauzu rozdělování sportovních dotací na ministerstvu školství. Na snímku Miroslav Pelta

„Já jsem třeba takhle mluvil o řadě politiků, ale nemělo to žádné následné kroky. O někom jsem třeba řekl, že je mafiánka, o druhém, že je lojza, ale já jsem takhle prostě žvanil, a to už mi takhle asi zůstane," uvedl někdejší šéf českého fotbalu a dlouholetý majitel prvoligového FK Jablonec.

Pelta i Kratochvílová tento týden znovu usedli na lavici obžalovaných v kauze údajně zmanipulovaných stamilionových sportovních dotací.

Soudní senát vedený Lenkou Cihlářovou už je jednou uznal v této kauze vinnými a předloni v listopadu uložil Peltovi trest šest let a Kratochvílové 6,5 roku vězení. Oběma byly uloženy vysoké peněžité sankce.

Obžalovaný Jansta trvá na tom, že ohledně dotací byl poradcem Valachové
Krimi

Podle tehdejšího rozsudku Pelta využil své osobní milenecké známosti s náměstkyní a ovlivňoval ji v roce 2017 zejména při jejich schůzkách ve zmíněném odposlouchávaném bytě v centru Prahy tak, aby poskytla dotace konkrétním předem vybraným žadatelům.

Jenže tento verdikt zrušil nadřízený odvolací pražský vrchní soud a vrátil případ zpět do hlavního líčení.

To nyní běží od pondělka a Pelta byl ve čtvrtek poslední z obžalovaných, kdo o případu znovu vypovídal. A stejně jako poprvé svou vinu odmítl, tak popřel také jakékoli ovlivňování v souvislosti s přidělováním dotací ministerstva.

Byl v šoku

Pelta připomněl, že se v té době stal gestorem jednoho z dotačních programů ministerstva, kterým ho určila tehdejší ministryně školství Kateřina Valachová (ČSSD).

Proto se také zajímal o to, kolik peněz z něj bude čerpáno. Odmítl tedy tvrzení obžaloby, že by získal předem nějak konspirativně a nezákonně informace od úředníků ministerstva o konkrétních částkách.

„Když jste šéfem nějakého programu, tak neřešíte nějakou mlčenlivost, jestli něco můžete anebo nemůžete vědět ohledně peněz a částek plus minus. Stavěli jsme ten sport v podstatě na nohy," uvedl Pelta s tím, že sport byl roky podfinancovaný a konečně to vypadalo, že se odbrzdil, když měl v roce 2017 dostat 6 miliard korun.

„Pak jsem byl v šoku, když jsem se dověděl ten výpočet, který udělal úřad. Žil jsem v tom, že ty prostředky jsou výrazně vyšší," vysvětloval Pelta, proč si poté telefonoval s Kratochvílovou a nyní rovněž obžalovaným tehdejším šéfem ministerského odboru sportu Zdeňkem Břízou.

„V žádném případě nedošlo k nějakému ovlivňování. Jen jsem jim (Kratochvílové s Břízou) volal, že jsem v šoku z té částky, že jsem si myslel, že dostaneme daleko vyšší (přes 580 milionů)," podotkl bývalý předseda Fotbalové asociace ČR (FAČR).

„Žádné ovlivnění a žádný tlak nebyl. Měl jsem ten program jako gestor na starosti," bránil se Pelta s tím, že si myslí, že ohledně nějaké jeho viny „tam není vůbec co řešit".

„Myslel jsem, že mě raní mrtvice, proto jsem pak začal být agresivní," vysvětloval Pelta své rozčilení v telefonu Kratochvílové.

„Nechápal jsem ten zásadní (peněžní) propad," doplnil s tím, že nešlo jen o tento telefonát, ale vše pak řešil na různých jednáních i v komisi, která peníze rozdělovala.

Slíbila a nesplnila

Byl prý dokonce i na ministerstvu, aby ten „zásah do našich práv" řešil přímo s ministryní.

„Slíbila něco, co nesplnila," neskrýval rozhořčení Pelta s odkazem na to, že mu dřív Valachová sdělila, jak budou rozděleny finance získané z loterií, a že český fotbal z nich měl dostat takřka 31 procent.

„Ona řekla: ‚To zařídím já.' Ale to politické rozhodnutí nedodržela," poznamenal Pelta.

Valachová mu prý při rozhovoru slíbila nápravu. „Byla kyselá na to, že to úřad nezvládl administrativně," popsal Pelta soudu reakci ministryně, která pak podle něj vydala pokyny vůči podřízeným.

Soud zrušil Peltovi šestileté vězení, kauza dotací se bude řešit znovu
Krimi

Protože podle něj právě sama Valachová rozhodovala o tom, kolik peněz a do jakého programu jde.

Pelta rovněž přiblížil své angažmá ve vedení celé řady sportovních organizací, vedle šéfa českého fotbalu byl totiž navíc i místopředsedou České unie sportu a také Českého olympijského výboru.

„Říkalo se o mně: Míra má srdce a sociální smír," chlubil se Pelta, proč ho zvali do vedení těchto významných sdružení.

„Holky si nevedou špatně"

Rozhovořil se i o své pomoci pro Kratochvílovou ať už v podobě pronájmu zmíněného bytu na Senovážném náměstí, tak i voucheru na luxusní zahraniční dovolenou.

V obou případech ale popřel, že by něco z toho hradil on. Vše včetně vysokého nájmu 39 tisíc měsíčně i dovolené za 200 tisíc korun si podle něj zaplatila sama Kratochvílová.

„Myslím si, že jsem cítil z té rodiny, že jsou na tom dobře," poznamenal Pelta na dotaz soudu na adresu rodinných finančních poměrů své tehdejší milenky Kratochvílové, která je přitom vdaná, a to už 21 let.

O ní a Valachové si prý myslel, že na tom nejsou finančně špatně. „Říkal jsem si, že si holky nevedou špatně, protože chodily hezky oblečené," konstatoval Pelta.

Na adresu ministryně si ale na závěr své výpovědi neodpustil ostrou poznámku: „Paní Valachová měla jednu takovou vlastnost: Neudělala pro nikoho nic... Vyslechla si, slíbila, ale nic neudělala."

Peltův výslech poté okomentoval další z obžalovaných předseda ČUS Miroslav Jansta, kterého původně soud předloni obžaloby zprostil, ale vrchní soud i tento verdikt zrušil.

„Míra (Pelta) je básník života," komentoval Jansta společné debaty s Peltou zachycené v odposleších, při kterých také řešili sportovní dotace.

Šla náhodou kolem, zaútočil na ni rýčem. Dostal 15 let

Petr Marek

Na náhodnou oběť zaútočil loni v lednu v opilosti v parčíku ve Valašském Meziříčí rýčem nyní třiatřicetiletý Jan Orava. Kolemjdoucí ženu několikrát rýčem udeřil, poté ji škrtil. Vyrušil ho až svědek. Orava z místa utekl.

Senát olomoucké pobočky Krajského soudu v Ostravě ho za to včera poslal na 15 let za mříže. Zároveň se musí podrobit protialkoholnímu a protidrogovému léčení ústavní formou.

Verdikt není pravomocný. Státní zástupkyně si nechala lhůtu na odvolání, obžalovaný se na místě odvolal proti výši trestu.

V minulosti byl Orava už čtrnáctkrát trestán za majetkovou trestnou činnost. Naposledy byl z výkonu trestu propuštěn 8. srpna 2021. „Poškozené se hluboce omlouvám. Je mi to líto," řekl u soudu před vynesením rozsudku. Soudce však neobměkčil.

„Nebylo prokázáno, že by vraždil s rozmyslem, byť to tak být mohlo. Věděl ale, co dělal. Tudíž si musel být vědom, co svým jednáním mohl způsobit. Závěr o úmyslu jeho jednání je proto nezpochybnitelný. Proto právní kvalifikace pokus vraždy," vysvětlil předseda senátu Martin Lýsek.

Trest v sazbě, která činí 12 až 20 let, je podle něj přiměřený. „To i s ohledem na trestní minulost obžalovaného. Žádný z trestů, které vykonal, neměl zásadní vliv na změnu způsobu jeho života. Jeho resocializace je podle znalců navíc výrazně ztížena," dodal soudce.

Foto PRÁVO – Petr Marek

Jan Oravu u olomouckého krajského soudu.

Vše se událo loni 31. ledna kolem 22 hodin. Obžalovaný v podnapilém stavu našel kovový rýč, schoval se u dětského hřiště a čekal na svou oběť. K ženě, která šla náhodou kolem, beze slova přistoupil a z jednoho metru ji s rozmachem udeřil rýčem do temene hlavy.

Když žena upadla, klekl si k ní a začal ji škrtit. Potom se znovu rozpřáhl ve snaze udeřit ji rýčem do obličeje. Žena se však instinktivně otočila a rýč dopadl na její záda. Od dalšího útoku Oravu odradil svědek, který zareagoval na ženino volání o pomoc a křičel na něj z balkonu. Agresor utekl k nádraží a nastoupil na vlak.

Chytli ho den poté

Žena nezemřela jen shodou šťastných náhod. Měla zranění na temeni, pohmožděniny a z útoku si odnesla traumatický zážitek. Oravu dopadla následující den zásahová jednotka, když se vrátil z práce, kde kácel stromy.

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 2. 2. 2023

Všetínsku zaútočil rýčem, dostal 15 let

2. 2. 2023, 10:23
Petr Marek

Kovovým rýčem zaútočil loni v lednu v opilosti nyní třiatřicetiletý Jan Orava na náhodnou oběť v parčíku ve Valašském Meziříčí. Kolemjdoucí ženu několikrát rýčem udeřil a poté ji zřejmě škrtil. Vyrušil ho až svědek, proto z místa utekl. Senát olomoucké pobočky Krajského soudu v Ostravě ho za to ve čtvrtek poslal na 15 let za mříže. Zároveň se musí podrobit protialkoholnímu a protidrogovému léčení ústavní formou.

Jan Orava u olomouckého krajského soudu
Video: Petr Marek, Právo

Sledujte naše videa bez reklam
Užívejte si je nerušeně díky Seznam Premium.
Zjistit více

Verdikt není pravomocný. Státní zástupkyně si ponechala lhůtu na odvolání, obžalovaný se na místě odvolal proti výši trestu.

V minulosti byl Orava už čtrnáctkrát trestán za majetkovou trestnou činnost. Naposledy byl z výkonu trestu propuštěn 8. srpna 2021. „Poškozené se hluboce omlouvám. Je mi to líto," řekl u soudu před vynesením rozsudku. Soudce však neobměkčil.

„Nebylo prokázáno, že by útočil s rozmyslem, byť to tak být mohlo. Věděl ale, co dělal. Tudíž si musel být vědom, co svým jednáním mohl způsobit. Závěr o úmyslu jeho jednání je proto nezpochybnitelný. Proto právní kvalifikace pokus vraždy," vysvětlil předseda senátu Martin Lýsek.

Seznam Native
Léčba rakoviny je vČesku na vysoké úrovni. Co je pro úplné vyléčení nejdůležitější?

Trest v sazbě, která činí 12 až 20 let, je podle něj přiměřený. „To i s ohledem na trestní minulost obžalovaného. Žádný z trestů, které vykonal, neměl zásadní vliv na změnu způsobu jeho života. Jeho resocializace je podle znalců navíc výrazně ztížena," dodal soudce.

Jan Orava u olomouckého krajského soudu.

Vše se událo loni 31. ledna kolem 22. hodiny. Obžalovaný se v podnapilém stavu, poté co nalezl kovový rýč, přemístil na travnatou plochu poblíž bytového domu a schoval se u dětského hřiště.

Vyčkával na nahodilou osobu, která zde bude procházet s cílem ji usmrtit. K ženě, která později šla kolem, aniž by promluvil, přistoupil, otočil ji a ze vzdálenosti jednoho metru ji s rozmachem udeřil rýčem do temene hlavy.

V okamžiku, kdy žena upadla, si k ní klekl a začal ji škrtit. Potom se znovu rozpřáhl ve snaze udeřit ji rýčem do obličeje. Žena se však instinktivně otočila a rýč dopadl na její záda. Od dalšího útoku Oravu odradil svědek, který zareagoval na ženino volání o pomoc a křičel na něj z balkonu.

Agresor nato utekl k nádraží a nastoupil na vlak. Žena nezemřela jen shodou šťastných náhod, které nezávisely na vůli obžalovaného. Utrpěla zranění na temeni, pohmožděniny a z útoku si odnesla traumatický zážitek. Oravu dopadla až následující den zásahová jednotka, když se vrátil z práce, kde kácel stromy.

U soudu se obžalovaný hájil tím, že v osudný den vypil 12 až 16 piv a užíval antidepresiva. „Pravděpodobně kvůli tomu se v mé hlavě něco stalo. Žádnou vraždu jsem neplánoval," zdůraznil už dříve u soudu.

Tvrdil také, že rýč našel na zemi, jak se potuloval městem, a vzal si ho. Spouštěčem jeho počínání podle něj bylo, že žena mu něco řekla, on se naštval a praštil ji rýčem, nejprve když stála, pak ještě dvakrát, to už ležela na zemi. Na to, že by ženu škrtil, si prý nepamatuje.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 3. 2. 2023

ZVOLENÝ PREZIDENT PETR PAVEL PRO PRÁVO A NOVINKY.CZ:

Známka s prezidentem by mohla být

Jan Menšík, Novinky.cz

Nově zvolený prezident Petr Pavel se v minulých dnech vyjádřil, že spíše nechce svůj portrét na poštovních známkách.

Včera však v rozhovoru pro Právo a Novinky.cz po naléhání části veřejnosti svůj postoj pozměnil a připustil, že uvažuje o limitované edici známek. Celý rozhovor vyjde v sobotním vydání Práva a následně pak bude ke zhlédnutí ve videu na Novinkách.

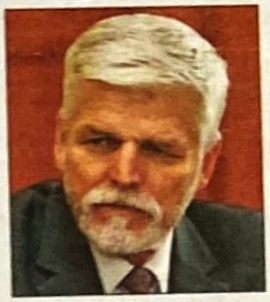

Petr Pavel

Ačkoliv je Pavel stále toho názoru, že nechce mít svůj obličej na „každém rohu“, a chtěl se podle svých slov „bránit tendenci, která by mohla vypadat jako kult osobnosti“, svůj postoj poupravil.

„Když jsem viděl reakci veřejnosti, a to zdaleka nejen sběratelů známek, tak jsem si řekl, že by asi nebylo úplně od věci v případě, že ten zájem skutečně bude, se domluvit třeba s Českou poštou na nějaké limitované sběratelské edici,“ připustil Pavel.

Mluvčí pošty Matyáš Vitík už dříve řekl, státní podnik je na vydání prezidentské známky připraven a její podobu bude s nastávajícím prezidentem a jeho spolupracovníky konzultovat.

Sám Pavel podle svých slov dopis poštou už dlouho neposlal. O tom, kolik aktuálně stojí poštovní známka, ale představu má. „Přesně nevím, myslím si, že přes dvacet korun,“ řekl. Standardní známka stojí od 1. února 23 korun, před zdražením to bylo 21 korun.

Známka s Pavlem nakonec asi bude

2. 2. 2023, 13:12
Jan Menšík

Nově zvolený prezident Petr Pavel se v minulých dnech vyjádřil, že spíš nechce svůj portrét na známkách. Ve čtvrtečním rozhovoru pro Novinky však po naléhání části veřejnosti svůj postoj pozměnil a připustil, že uvažuje o limitované edici známek. Stále však je názoru, že nechce mít svůj obličej na „každém rohu".

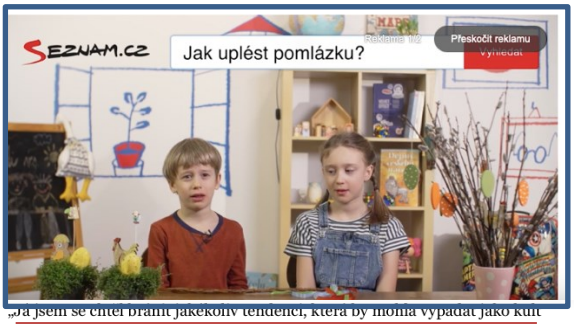

„Já jsem se chtěl bránit jakékoliv tendenci, která by mohla vypadat jako kult osobnosti. A mě všechny ty obrázky k tomu vedou. Na druhou stranu, když jsem viděl tu reakci veřejnosti, a to zdaleka nejen sběratelů známek, tak jsem si řekl, že by asi nebylo úplně od věci, v případě, že ten zájem skutečně bude, se domluvit třeba s Českou poštou na nějaké limitované sběratelské edici," připustil Pavel v rozhovoru pro Novinky.

Sám Pavel prý dopis poštou dlouho neposílal, ale na otázku, zda ví, kolik aktuálně stojí poštovní známka, dokázal poměrně přesně odpovědět. „Přesně nevím, myslím, že přes dvacet korun," řekl. Standardní známka stojí od 1. února 23 korun, před zdražením to bylo 21 korun.

Celý rozhovor si budete moci přečíst už v sobotním vydání deníku Právo a následně jej pak zhlédnout ve videu na Novinkách.

Zvolený prezident Petr Pavel poskytl 2. února 2023 deníku Právo a serveru Novinky.cz rozhovor.

Portrét hlavy státu na známkách nebo na zdech ve školách a dalších různých státních institucích není povinný, jde však o zvyklost.

O tom, že není nakloněn svému vyobrazení na poštovních známkách, promluvil poprvé hned den od svého zvolení, tedy v nedělním rozhovoru pro Radiožurnál. Tehdy řekl, že by radši na nich raději viděl například české hrady a zámky či tuzemské přírodní památky.

„Rozhodně mi ale nedělá dobře, že by můj portrét nebo podobizna měly být na každém rohu, známkách nebo ve škole a různých institucích. Opravdu v tom nevidím žádný velký smysl," doplnil ve čtvrtek Pavel, který se oficiálně prezidentského úřadu ujme po inauguraci 9. března.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 11. 2. 2023

Fenka Terezka pomohla zachránit ženu z trosek

Antonín Havlík

Českým hasičům se v tureckém Adiyamanu po ničivém zemětřesení podařilo v pátek ráno vyprostit ze sutin dva přeživší.

Další živou ženu pak v troskách správně označila šestiletá fenka Terezka, se kterou český tým oblast prohledává.

„Terezka je šestiletá fenka knírače velkého a má atestaci na sutinové vyhledávání," sdělila Právu mluvčí záchranného útvaru HZS Jana Urbánková. Popsala, že každou část jednoho prohledávaného sektoru musí projít minimálně dva psi kvůli tzv. překrytí.

> Má atestaci na sutinové vyhledávání
>
> *Jana Urbánková, mluvčí hasičů*

„To znamená, že pokud jeden pes začne značit nějaké místo, tak se pošle druhý pes, aby toto místo případného nálezu potvrdil. Stejně to funguje, pokud první pes nikde neznačí, tak se vyšle druhý, aby potvrdil, že se v daném sektoru nikdo nenachází. Psi nehledají společně. Nejdřív hledá jeden a pak pes druhý," uvedla Urbánková.

Označenou ženu se povedlo zachránit v pátek ve čtyři hodiny ráno. „V tu chvíli jsme neměli potřebné síly a prostředky, abychom začali s vyprošťovacími pracemi, tak jsme informaci předali místním silám a těm se podařilo vyprostit díky naší intervenci živou ženu," řekl velitel USAR týmu ČR Jiří Němčík.

(Pokračování na str. 2)

23038
9 771211 211028

Fenka Terezka pomohla zachránit ženu z trosek

(Pokračování ze str. 1)

„Za našimi chlapci, kteří dnem i nocí vybírají materiál, který je tam napadaný, a opatrně vyhledávají a vyprošťují těla lidí, kteří zůstali pod troskami, doběhli místní občané s požadavkem, že mají zprávu, že se vedlejším suťovišti nacházejí dvě osoby. To se i potvrdilo," popsal záchranu dalších dvou osob, které vyprostil ze sutin český tým a jež si následně převzali místní záchranáři.

Před třemi týdny se fenka Terezka v rámci USAR týmu účastnila mezinárodního výcviku Modex v Dánsku, jenž byl příhodně zaměřen právě na zemětřesení.

„Má za sebou také další akce. Loni byla u zásahu v Olšanech u Prostějova po výbuchu a zřícení obytného domu. Pátralo se po pohřešované osobě a byl tam povolán vedoucí kynologické skupiny Petr Klega s Terezkou a dalšími kynology," doplnila Urbánková. Fence se už zde zadařilo štěkotem správně označit místa, kde byl člověk zaklíněn.

Hasiči v Turecku vyprostili také 23 mrtvých osob, přičemž 11 z toho byly děti. Pátrací akci komplikuje především zima a také stav zřícených budov.

Do Turecka přiletěli Češi v noci na úterý a vojenskými letouny se přesunuli do Adiyamanu. Všechen materiál na místo převezla nákladní vozidla po dvanáctihodinové cestě po poničených silnicích.

Český USAR tým v zahraničí už dřív pomáhal například v libanonském Bejrútu v roce 2020 po výbuchu v tamním přístavu.

Více o zemětřesení na str. 20

VYDÁNO: NOVINKY.CZ, 11. 2. 2023

Fenka Terezka našla v troskách živou ženu

11. 2. 2023, 10:25
Antonín Havlík, Právo, Novinky

Českým hasičům se v tureckém Adiyamanu po ničivém zemětřesení podařilo v pátek ráno vyprostit ze sutin dva přeživší. Další živou ženu pak v troskách správně označila šestiletá fenka Terezka, se kterou český tým oblast prohledává.

Šéf skupiny kynologů Petr Klega s fenou knírače Terezkou na letišti v Mošnově

Označenou ženu se povedlo zachránit v pátek ve čtyři hodiny ráno. „V tu chvíli jsme neměli potřebné síly a prostředky, abychom začali s vyprošťovacími pracemi, tak jsme informaci předali místním silám a těm se podařilo vyprostit díky naší intervenci živou ženu," řekl velitel USAR týmu ČR Jiří Němčík.

„Terezka je šestiletá fenka knírače velkého a má atestaci na sutinové vyhledávání," sdělila Právu mluvčí záchranného útvaru HZS Jana Urbancová. Popsala, že každou část jednoho prohledávaného sektoru musí projít minimálně dva psi kvůli tzv. překrytí.

„To znamená, že pokud jeden pes začne značit nějaké místo, tak se pošle druhý pes, aby toto místo případného nálezu potvrdil. Stejně to funguje, pokud první pes nikde neznačí, tak se vyšle druhý, aby potvrdil, že se v daném sektoru nikdo nenachází. Psi nehledají společně. Nejdřív hledá jeden a pak pes druhý," uvedla Urbancová.

Čeští záchranáři vyprostili v Turecku ze sutin dvě živé osoby
Evropa

Před třemi týdny se fenka Terezka v rámci USAR týmu účastnila mezinárodního výcviku Modex v Dánsku, jenž byl příhodně zaměřen právě na zemětřesení.

„Má za sebou také další zásahy. Loni byla u zásahu v Olšanech u Prostějova po výbuchu, zřícení a destrukci obytného domu. Pátralo se po pohřešované osobě a byl tam povolán vedoucí kynologické skupiny Petr Klega s Terezkou a dalšími kynology," doplnila Urbánková. Fence se už zde zadařilo štěkotem správně označit místa, kde byl člověk zaklíněn.

Vyprostili dvě osoby

Čeští záchranáři v pátek vyprostili ze sutin i dvě ženy ve věku 17 a 47 let.

„Za našimi chlapci, kteří dnem i nocí vybírají materiál, který je tam napadaný, a opatrně vyhledávají a vyprošťují těla lidí, kteří zůstali pod troskami, doběhli místní občané s požadavkem, že mají zprávu, že se ve vedlejším suťovišti nacházejí dvě osoby. To se i potvrdilo," popsal záchranu dalších dvou osob, které vyprostil ze sutin český tým a jež si následně převzali místní záchranáři.

Hasiči v Turecku vyprostili také 32 mrtvých osob, přičemž 11 z toho byly děti. Pátrací akci komplikuje především zima a také stav zřícených budov. V místě nefunguje elektřina a neteče voda.

Do Turecka přiletěli Češi v noci na úterý a vojenskými letouny se přesunuli do Adiyamanu. Všechen materiál na místo přivezla nákladní vozidla po dvanáctihodinové cestě po poničených silnicích.

Český USAR tým v zahraničí už dřív pomáhal například v libanonském Bejrútu v roce 2020 po výbuchu v tamním přístavu.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 11. 2. 2023

Viceguvernér ČNB Frait: Vysoké sazby zůstanou déle

Jakub Svoboda

Vysoká inflace přetrvá ještě po téměř celý letošní rok, od pololetí se ale bude už výrazněji snižovat. Vysoké úrokové sazby ovšem zůstanou delší dobu, řekl Právu viceguvernér České národní banky (ČNB) Jan Frait.

■ Inflace v lednu dosáhla 17,5 procenta. Prognóza ČNB počítala jen s o jednu desetinu procentního bodu vyšším číslem. Něco vás na těch výsledcích překvapilo?

Lednový výsledek víceméně odpovídá tomu, co jsme očekávali. Není ani pozitivnější, ani negativnější. Cenová hladina rostla v lednu oproti prosinci o šest procent, což je velmi silný nárůst, přičemž ze dvou třetin jsou za tím ceny energií.

> Současná inflace není normální inflací podle učebnic

■ Jak se budou ceny vyvíjet dál?

Předpokládám, že relativně vysoká inflace s námi zůstane po skoro celý letošní rok, nicméně ve druhé polovině roku se sníží na jednociferné úrovně. Příští rok klesne i vlivem vysoké srovnávací základny na velmi nízké hodnoty. A pokud by nám klesaly ceny energií absolutně, což se také nedá vyloučit, tak by pokles inflace mohl být i výraznější.

■ Bývalí guvernéři Jiří Rusnok a Miroslav Singer i někteří další ekonomové varují, že kvůli politice nezvyšování úrokových sazeb s námi vysoká inflace bude déle, než by musela. Může to tak být?

Držím se konzervativních zásad, že nekomentuji názory svých kolegů, bývalých ani budoucích členů bankovních rad či jiných ekonomů, ale zároveň i trochu chápu určitou míru netrpělivosti.

(Pokračování na str. 8)

Frait: Vysoké sazby zůstanou déle

(Pokračování ze str. 1)

Přece jen taková míra inflace je v tomto století pro nás naprosto neobvyklá.

Na druhé straně patřím do skupiny ekonomů, kteří se domnívají, že někteří kolegové se příliš upínají na takové jednoduché poučky z amerických učebnic makroekonomie, podle kterých stačí trochu zvýšit úrokové sazby a najednou se všechno rychle spraví.

Podle mého názoru to tak nefunguje. Loňské nárůsty úrokových sazeb se do ekonomiky promítají poměrně pomalu. Relativně rychle to dopadlo na trh nových hypotečních úvěrů, který téměř zamrzl, ale teprve postupně se nárůsty úrokových sazeb promítají do existujících hypotečních úvěrů. Na sto tisíc rodin tak až letos zažije poměrně výrazný nárůst splátek u existujících úvěrů.

> Loňské nárůsty úrokových sazeb se do ekonomiky promítají poměrně pomalu

Jde to pomalu, postupně, ale velmi efektivně. Kromě toho směrem k přísnějším měnovým podmínkám a více protiinflačnímu prostředí působí vývoj kurzu koruny. Když se podíváte na meziroční situaci, tak posílení koruny je citelné, a to inflační tlaky taktéž určitě utlumí.

■ Někteří ekonomové ale tvrdí, že silná koruna ani nižší spotřeba domácností teď ke zmírnění inflace viditelně moc nepřispívají. Co na to řeknete?

K tomu se mi těžko něco říká. Je spousta lidí, kteří tvrdí, že nic nesouvisí s ničím a nic na nic nemá vliv. Ale bavíme se o efektech měnové politiky, primárně úrokových sazeb, a měnového kurzu na českou ekonomiku, do jaké míry se jejich změny promítnou do cenové dynamiky.

Není to jednoduché pochopit, protože současná inflace není normální inflací podle učebnic, při níž by všechno mělo zdravotat víceméně skoro stejně, kurz koruny by měl oslabit apod. Nyní ale některé ceny stagnují, některé se vrátily docela zpátky. A například pohonné hmoty jsou tam, kde byly před časem. Některé zboží či služby zase zdražují výrazně, hlavně tam, kde bezprostředně působí ceny energií. To víceméně nesouvisí s makroekonomickými, ale jinými faktory, které jsou z krátkodobého hlediska mimo kontrolu měnové politiky.

Foto PRÁVO – Jan Handrejch

■ Máte na mysli cenové šoky vyvolané válkou?

Přesně tak. Jsou to cenové šoky vyvolané válkou a poruchami v mezinárodním obchodě. Na druhé straně je vidět, že ani výrazně zpřísněná měnová politika nemá prozatím dramatický dopad na trh práce nebo na ziskovost podniků.

■ Jak si to vysvětlit?

Za prvé ekonomika byla poměrně silná, dá se říci natlakovaná z minulých let. Kdyby byly v předchozích letech měnové podmínky nebo měnová politika přísnější, tak by to asi k žádným nepříznivým dramatickým dopadům nevedlo. Ale žili jsme, zejména v období covidu, pod vlivem určité kampaně, která říkala: „Pokud nebudete mít extrémně uvolněnou měnovou a fiskální politiku, pokud nebudete pomáhat všem ve velkém rozsahu, tak nastane katastrofa."

Koncem loňského roku se objevovaly názory, že průmysl čeká pohroma a vláda musí všem podnikům pomáhat. Takže to poučení je takové, že jsme možná přílišpodlehli strachu a ekonomika je v reálně odolnější, než jak se sama tvářila.

Věci jdou relativně pomalu a ani zpřísnění měnové politiky nemá dramatický dopad, jakkoliv pomalu působí a působit bude. Samozřejmě vidíme, že dopadá na spotřebu, ale než výrazné snížení spotřeby některých domácností dopadne do výroby a zaměstnanosti, tak to bude nějakou dobu trvat.

■ Otázka je, jak rychle to bude a jak to bude vypadat.

Ano, ale kombinace poklesu spotřebitelské poptávky a pravděpodobně i investiční poptávky a silnější koruny cenovou dynamiku určitě oslabí. Vidíme více, že růst korunových úrokových sazeb ovlivňuje jen část ekonomiky – například přes nárůst nákladů úvěrů – zatímco máme segmenty, které jsou exportně orientované nebo se v nich platí a účtuje v eurech. Tam bude samozřejmě působit měnová a úroková politika Evropské centrální banky nebo silnější koruna.

Úrokové i kurzové podmínky budou mít na ekonomiku tlumicí efekt. Zároveň vidíme, že to nepovede k nějaké katastrofě.

■ Trochu to i vypadá, že spoléháte na velké centrální banky, že vám s inflací pomohou…

Já na to moc nespoléhám. I v záznamech o jednání bankovní rady se objevily mé obavy, že uvidíme to, co jsme viděli několikrát v průběhu tohoto století, tedy že centrální banky ucouknou. Na druhé straně ale určitě zpřísnění nastalo a k dalšímu dojde. Zcela bych na to však nespoléhal. I to je důvod, proč říkáme, že naše úrokové sazby budou vysoké po delší dobu.

■ Znamenají lednová čísla inflace, že v politice nezvyšování úroků budete pokračovat?

Když se podíváte na záznam z posledního jednání bankovní rady, vidíte, že rada hodnotí rizika jako jdoucí na obě strany. Všímáme si, alespoň někteří z nás, například já, že „natlakovanost" ekonomiky je poměrně velká a že se tak rychle nesnižuje tolik omezuje dopad nárůstu krátkodobých sazeb a není jednoduché s tím něco udělat.

■ Už rok se u nás vedou polemiky o tom, že někteří výrobci a obchodníci situace zneužívají a zboží předražují. Je to ale tak?

Společnost informace k tomu nemám. Je ale zjevné, že ve vyspělých zemích nedošlo v tomto století k zesílení konkurenčního prostředí. Spíše vidíme určitou

> Natlakovanost ekonomiky je poměrně velká, a tak rychle se nesnižuje

míru oligopolizolace či monopolizace, která nepřispívá k utlumování cenových tlaků. Ale nemyslím si, že to je klíčové. Pro nás je hlavní zaměřit se na makroekonomické kroky a provádět je tak, aby byly stabilizující.

■ ČNB sleduje dlouhodobě vývoj cen nemovitostí. Nějaký pokles tak už koncem loňska byl, ale relativně mírný. Domníváte, že letos bude výraznější?

U starších bytů k určitému poklesu cen došlo. Pravděpodobnost dalšího zlevňování je relativně vysoká, řekl bych, že k němu bude docházet v celém letošním roce a skončí nejdříve příští rok. Pokles nebude ale nějak dramatický, uvidíme regionální rozdíly. Přesná čísla zatím nemáme, ale kdyby v segmentu starších nemovitostí byl za celý rok pokles deset procent, tak by to nebylo žádné překvapení. Jinak se vyvíjí trh s novými byty, který je primárně pražský. Tam lze čekat, že se trochu omezí výstavba a to tlak na pokles cen zmírní.

■ Sázíte na silnou korunu. V listopadu a prosinci jste ale žádné devizové intervence neprováděli. Jak to bylo v lednu?

Asi všichni vědí, že jsme na trhu nebyli už několik měsíců.

■ Koruna je přesto nejsilnější za více než 14 let. Stačí vaše slovní intervence, že oslabení koruny tak či onak nedopustíte?

Ekonomové neumějí prognózovat kurz a ve skutečnosti neumí ani spolehlivě vysvětlit, proč se tak vyvíjel v posledních týdnech, spíš hledají nějaká vysvětlení, která jsou po ruce. Osobně bych to neviděl jako velkou záhadu. Strach z dopadů války na Ukrajině a napětí v Evropě trochu zmírnily. Ještě před třičtvrtě rokem byla globální očekávání, že situace nepříznivě dopadne zejména na střední a východní Evropu včetně nás a že to asymetricky odneseme. Tyto obavy ale zmizely a nyní se i globální finanční systém dívá na náš region normálně. To znamená, že zmizela určitá riziková prémie a není překvapivé, že za takové situace měny posilují.

Zároveň byly i určité obavy, že ČNB bude preferovat vyšší inflaci a slabou korunu. Nic takového se nenaplnilo. Hlásíme se k tomu, že přibližování reálné ekonomické úrovně se západními ekonomikami, pro které je zde stále prostor, může částečně probíhat přes zhodnocování koruny, jako tomu bylo v první dekádě tohoto století. I to trochu opravilo očekávání investorů včetně zahraničních a je tedy zcela normální, že po nějakou dobu může koruna posilovat. Že to bude tak výrazně, jak jsme viděli v posledních týdnech, se ale nedá úplně očekávat.

■ Zástupci firem, hlavně Svaz průmyslu a dopravy, stále volají po tom, aby Česko přijalo euro. Jaké jsou hlavní pro a proti?

Zástupci určitých segmentů firem vždycky chtějí nějaká opatření, která by mohla přispět ke zvýšení ziskovosti. Já bych to nebral jako silný argument. Otázka vstupu do eurozóny, o kterém rozhoduje vláda, nikoliv ČNB, neznamená pouze to, že změníme měnu, ale že se změní naše pravomoci a zodpovědnosti.

Pokud jde třeba o dohled nad bankami, za který v ČNB zodpovídám já, tak primárně rozhodujeme a hlasujeme na domácí úrovni. V momentě, kdy vstoupíme do eurozóny, vstoupíme taktéž do bankovní unie, respektive možná bychom byli povinni do ní vstoupit ještě předtím, než možná někdy euro přijmeme. A nebudeme v klíčových jednáních bank rozhodovat a často ani nebudeme sedět u stolu.

Možná někdo tvrdí, že to je jedno, že stejně rozhodujeme špatně. Ale to jsou poměrně závažná rozhodnutí. Jakmile do eurozóny vstoupíte, tak není jednoduché cesty zpět.

■ K přijetí eura jsme se ale při vstupu do Unie zavázali…

Ano, ale musíme si připustit, že projekt eurozóny není úplně dokončený. Eurozóna jako taková je vnitřně nestabilní a to má také nějaké své náklady. A když se podíváme zpět, tak vidíme, že v letech 2009 až 2012 eurozóna na sebe uvrhla velkou krizi, která nás, celou Evropu, vyšla velmi draze. A místo toho, abychom se zabývali postavením Evropy v rámci globální ekonomiky a spoustou geopolitických otázek, tak jsme se několik let věnovali záchranářským defenzivním opatřením a svět nám mezitím unikl.

Finanční krize eurozóny vyřešila nakonec Evropská centrální banka tím, že víceméně převzala zodpovědnost za financování státních dluhů. A vlastně se dá říct, že významnou část státních dluhů dnes drží Evropský systém centrálních bank. Takže otázka, kterou bychom tady měli veřejně diskutovat, zní: chceme vstoupit do měnové unie, kde zodpovídá za rozpočty a státní dluh centrální banka? Myslím, že to je taková otázka na úrovni tabu, ke které se nikdo moc nechce vyjadřovat. Jsem překvapen, že se tak nedéje.

■ Podle vaší prognózy, nebo třeba i ministerstva financí, by česká ekonomika měla letos mírně klesnout. Někteří ekonomové, například analytici Komerční banky, ale říkají, že recesi už máme za sebou, že skončila na konci loňska…

Je vidět, že se odhady a náladymění z týdne na týden a že během několika málo týdnů dochází ke značným posunům v očekávání. Počítáme s tím, že ekonomika letos jako celek mírně klesne, a zatím bych od toho neustupoval. I když vidíme určité pozitivní signály zejména z evropské ekonomiky, byl bych velmi opatrný.

Spotřebitelská nálada není nejsilnější a jsou důvody domnívat se, že bude minimálně v letošním roce dost utlumená. I pokles reálných mezd, ke kterému došlo a možná zčásti bude ještě letos docházet, bude mít taktéž negativní dopady na poptávku. Takže bych byl velmi opatrný před vyhlašováním konce poklesu ekonomiky. Zároveň bych varoval před naslouchání katastrofickým scénářům.

■ Vaše makroekonomická prognóza říká, že se letos budeme potýkat se stagflací, tedy kombinací vysoké inflace a poklesu ekonomiky. Kdy se situace lidí a firem zlepší?

> Byl bych opatrný před vyhlašováním konce poklesu ekonomiky, ale i před katastrofickými scénáři

Ekonomií se zabývám už 33 let a z toho 22 let v ČNB. Za tu dobu jsem zažil několik zvratů a zpravidla po určitém období pesimistických očekávání, kdy si lidé špatné věci projektují do budoucna a myslí si, že to je navěky, se ukáže, že nic takového není. Proto bych varoval před mechanickým projektováním současné situace do budoucnosti. Dříve či později se to otočí. I když pak nastane zase jiné riziko, že lidé začnou být příliš optimističtí a příliš rychle se zadlužovat a tak dále.

Zároveň je tak trochu paradoxní, že jsme se v centrální bance 20 let obávali příliš nízké, a nikoliv vysoké inflace. Je tak překvapivé, jak rychle se mentalita otočila, že jsme ještě před dvěma roky z komunity centrálníbankovních nebo akademických kruhů slýchali, jak je třeba bojovat s protiinflačními a deflačními tlaky, a najednou všichni vidí za každým rohem inflaci.

■ Jak tedy hodnotíte obavy, že vyšší cenová hladina už s námi zůstane dlouhodobě?

Je jasné, že aby cenová hladina poklesla, tak bychom museli mít po nějakou dobu deflaci. To, že některé ceny budou klesat, tzn. že může dojít k určité korekci cen energií, to je možné. Aktivně se ale nedá vyloučit, že se v nějakých letech z nějakých důvodů objeví mírná deflace, tak bych rozhodně nechtěl slibovat, že se cenová hladina vrátí zpátky na původní úroveň.

Bohužel jsme udělali některé chyby a za ty teď platíme. Inflace byla způsobena globálními a geopolitickými šoky, ale také tím, že Evropa zanedbala investice do své energetické infrastruktury.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 17. 2. 2023

Viceguvernér ČNB Frait: Vysoké sazby zůstanou déle

17. 2. 2023, 8:45
Jakub Svoboda

Vysoká inflace přetrvá ještě po téměř celý letošní rok, od pololetí se ale bude už výrazněji snižovat. Vysoké úrokové sazby ovšem zůstanou delší dobu, řekl Právu viceguvernér České národní banky (ČNB) Jan Frait.

Člen bankovní rady České národní banky Jan Frait

Inflace v lednu dosáhla 17,5 procenta. Prognóza ČNB počítala jen s o jednu desetinu procentního bodu vyšším číslem. Něco vás na těch výsledcích překvapilo?

Lednový výsledek víceméně odpovídá tomu, co jsme očekávali. Není ani pozitivnější, ani negativnější. Cenová hladina rostla v lednu oproti prosinci o šest procent, což je velmi silný nárůst, přičemž ze dvou třetin jsou za tím ceny energií.

Jak se budou ceny vyvíjet dál?

Předpokládám, že relativně vysoká inflace s námi zůstane po skoro celý letošní rok, nicméně ve druhé polovině roku se sníží na jednociferné úrovně. Příští rok klesne i vlivem vysoké srovnávací základny na velmi nízké hodnoty. A pokud by nám klesaly ceny energií absolutně, což se také nedá vyloučit, tak by pokles inflace mohl být i výraznější.

Bývalí guvernéři Jiří Rusnok a Miroslav Singer i někteří další ekonomové varují, že kvůli politice nezvyšování úrokových sazeb s námi vysoká inflace bude déle, než by musela. Může to tak být?

Držím se konzervativních zásad, že nekomentuji názory svých kolegů, bývalých ani budoucích členů bankovních rad či jiných ekonomů, ale zároveň i trochu chápu určitou míru netrpělivosti.

Přece jen taková míra inflace je v tomto století pro nás naprosto neobvyklá.

Na druhé straně patřím do skupiny ekonomů, kteří se domnívají, že někteří kolegové se příliš upínají na takové jednoduché poučky z amerických učebnic makroekonomie, podle kterých stačí trochu zvýšit úrokové sazby a najednou se všechno rychle spraví.

Podle mého názoru to tak nefunguje. Loňské nárůsty úrokových sazeb se do ekonomiky promítají poměrně pomalu. Relativně rychle to dopadlo na trh nových hypotečních úvěrů, který téměř zamrzl, ale teprve postupně se nárůsty úrokových sazeb promítají do existujících hypotečních úvěrů. Na sto tisíc rodin tak až letos zažije poměrně výrazný nárůst splátek u existujících úvěrů.

Jde to pomalu, postupně, ale velmi efektivně. Kromě toho směrem k přísnějším měnovým podmínkám a více protiinflačnímu prostředí působí vývoj kurzu koruny. Když se podíváte na meziroční situaci, tak posílení koruny je citelné, a to inflační tlaky taktéž určitě utlumí.

Někteří ekonomové ale tvrdí, že silná koruna ani nižší spotřeba domácností teď ke zmírnění inflace viditelně moc nepřispívají. Co na to řeknete?

K tomu se mi těžko něco řekne. Je spousta lidí, kteří tvrdí, že nic nesouvisí s ničím a nic na nic nemá vliv Ale bavíme se o efektech měnové politiky, primárně úrokových sazeb, a měnového kurzu na českou ekonomiku, do jaké míry se jejich změny promítnou do cenové dynamiky.

Není to jednoduché pochopit, protože současná inflace není normální inflací podle učebnic, při níž by všechno mělo zdražovat víceméně skoro stejně, kurz koruny by měl oslabit apod. Nyní ale některé ceny stagnují, některé se vrátily docela zpátky. A například pohonné hmoty jsou tam, kde byly před časem. Některé zboží či služby zase zdražují výrazně, hlavně tam, kde bezprostředně působí ceny energií. To víceméně nesouvisí s makroekonomickými, ale jinými faktory, které jsou z krátkodobého hlediska mimo kontrolu měnové politiky.

Máte na mysli cenové šoky vyvolané válkou?

Přesně tak. Jsou to cenové šoky vyvolané válkou a poruchami v mezinárodním obchodě. Na druhé straně je vidět, že ani výrazně zpřísněná měnová politika nemá prozatím dramatický dopad na trh práce nebo na ziskovost podniků.

Jak si to vysvětlit?

Za prvé ekonomika byla poměrně silná, dá se říci natlakovaná z minulých let. Kdyby byly v předchozích letech měnové podmínky nebo měnová politika přísnější, tak by to asi k žádným nepříznivým dramatickým dopadům nevedlo. Ale žili jsme, zejména v období covidu, pod vlivem určité kampaně, která říkala: „Pokud nebudete mít extrémně uvolněnou měnovou a fiskální politiku, pokud nebudete pomáhat všem ve velkém rozsahu, tak nastane katastrofa.“

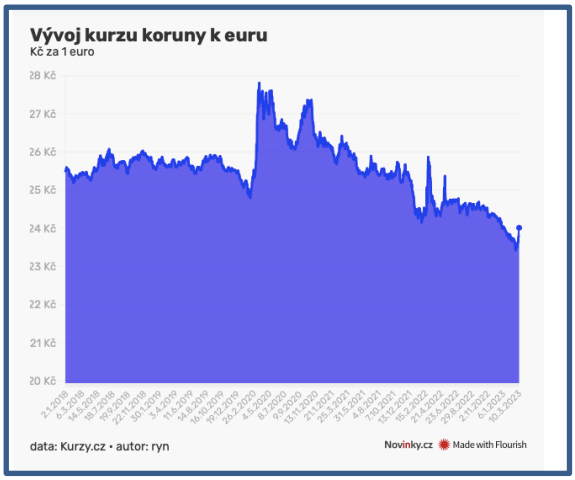

Koneckonců ještě před několika týdny se objevovaly názory, že průmysl čeká pohroma a vláda musí všem podnikům pomáhat. Takže to poučení je takové, že jsme možná příliš podlehli strachu a ekonomika je v realitě odolnější, než jak se sama tvářila.

Věci jdou relativně pomalu a ani zpřísnění měnové politiky nemá dramatický dopad, jakkoliv pomalu působí a působit bude. Samozřejmě vidíme, že dopadá na spotřebu, ale než výrazné snížení spotřeby některých domácností dopadne do výroby a zaměstnanosti, tak to bude nějakou dobu trvat.

Otázka je, jak rychle to bude a jak to bude vypadat.

Ano, ale kombinace poklesu spotřebitelské poptávky a pravděpodobně i investiční poptávky a silnější koruny cenovou dynamiku určitě oslabí. Vidíme sice, že růst korunových úrokových sazeb ovlivňuje jen část ekonomiky – například přes nárůst nákladů úvěrů – zatímco máme segmenty, které jsou exportně orientované nebo se v nich platí a účtuje v eurech. Tam bude samozřejmě působit měnová a úroková politika Evropské centrální banky nebo silnější koruna.

Úrokové i kurzové podmínky budou mít na ekonomiku tlumící efekt. Zároveň vidíme, že to nepovede k nějaké katastrofě.

Trochu to i vypadá, že spoléháte na velké centrální banky, že vám s inflací pomohou…

Já na to moc nespoléhám. I v záznamech o jednání bankovní rady se objevily mé obavy, že uvidíme to, co jsme viděli několikrát v průběhu tohoto století, tedy že centrální banky ucuknou. Na druhé straně ale určité zpřísnění nastalo a k dalšímu dojde. Zcela bych na to však nespoléhal. I to je důvod, proč říkáme, že naše úrokové sazby budou vysoké po delší dobu.

Znamenají lednová čísla inflace, že v politice nezvyšování úroků budete pokračovat?

Když se podíváte na záznam z posledního jednání bankovní rady, vidíte, že rada hodnotí rizika jako jdoucí na obě strany. Všímáme si, alespoň někteří z nás, například já, že „natlakovanost“ ekonomiky je poměrně velká a že se tak rychle nesnižuje. Tudíž debata o tom, že by se za určitých okolností mohly zvýšit úrokové sazby, není shozena ze stolu. Nicméně předpokládám, že pokud uvidíme, že se ekonomika bude vyvíjet v souladu s naší prognózou a pokračuje tendence ke snižování inflace, kterou evidentně vidíme, tak bude možné stávající úroveň sazeb udržet (základní sazba ČNB je od loňského června 7 procent – pozn. red.).

> *Pravděpodobnost dalšího zlevňování starších bytů je relativně vysoká*

Zároveň jsme velmi otevřená ekonomika a hodně nás ovlivňuje vývoj na globálních finančních trzích. Je vidět, že dlouhé úrokové sazby, které jsou důležité například pro hypoteční trh, prakticky všude spíše klesaly včetně ČR. A to do jisté míry trochu omezuje dopad nárůstu krátkodobých sazeb a není jednoduché s tím něco udělat.

Už rok se u nás vedou polemiky o tom, že někteří výrobci a obchodníci situace zneužívají a zboží předražují. Je to ale tak?

Spolehlivé informace k tomu nemám. Je ale zjevné, že ve vyspělých zemích nedošlo v tomto století k zesílení konkurenčního prostředí. Spíše vidíme určitou míru oligopolizolace či monopolizace, která nepřispívá k utlumování cenových tlaků. Ale nemyslím si, že to je klíčové. Pro nás je hlavní zaměřit se na makroekonomické kroky a provádět je tak, aby byly stabilizující.

ČNB sleduje dlouhodobě vývoj cen nemovitostí. Nějaký pokles tak už koncem loňska byl, ale relativně mírný. Domníváte, že letos bude výraznější?

U starších bytů k určitému poklesu cen došlo. Pravděpodobnost dalšího zlevňování je relativně vysoká, čekáme, že k němu bude docházet v celém letošním roce a skončí nejdříve příští rok. Pokles nebude ale nějak dramatický, uvidíme regionální rozdíly. Přesná čísla zatím nemáme, ale kdyby v segmentu starších nemovitostí byl za celý rok pokles deset procent, tak by to nebylo žádné překvapení. Jinak se vyvíjí trh s novými byty, který je primárně pražský. Tam lze čekat, že se trochu omezí výstavba a to tlak na pokles cen zmírní.

Sázíte na silnou korunu. V listopadu a prosinci jste ale žádné devizové intervence neprováděli. Jak to bylo v lednu?

Asi všichni vědí, že jsme na trhu nebyli už několik měsíců.

Koruna je přesto nejsilnější za více než 14 let. Stačí vaše slovní intervence, že oslabení koruny tak či onak nedopustíte?

Ekonomové neumějí prognózovat kurz a ve skutečnosti neumí ani spolehlivě vysvětlit, proč se tak vyvíjel v posledních týdnech, spíš hledají nějaká vysvětlení, která jsou po ruce. Osobně bych to neviděl jako velkou záhadu. Strach z dopadů války na Ukrajině a napětí v Evropě trochu zmírnily. Ještě před třičtvrtě rokem byla globální očekávání, že situace nepříznivě dopadne zejména na střední a východní Evropu včetně nás a že to asymetricky odneseme. Tyto obavy ale zmizely a nyní se i globální finanční systém dívá na náš region normálně. To znamená, že zmizela určitá riziková prémie a není překvapivé, že za takové situace měny posilují.

Zároveň byly i určité obavy, že ČNB bude preferovat vyšší inflaci a slabou korunu. Nic takového se nenaplnilo. Hlásíme se k tomu, že přibližování reálné ekonomické úrovně se západními ekonomikami, pro které je zde stále prostor, může částečně probíhat přes zhodnocování koruny, jako tomu bylo v první dekádě tohoto století. I to trochu opravilo očekávání investorů včetně zahraničních a je tedy zcela normální, že po nějakou dobu může koruna posilovat. Že to bude tak výrazně, jak jsme viděli v posledních týdnech, se ale nedá úplně očekávat.

Zástupci firem, hlavně Svaz průmyslu a dopravy, stále volají po tom, aby Česko přijalo euro. Jaké jsou hlavní pro a proti?

Zástupci určitých segmentů firem vždycky chtějí nějaká opatření, která by mohla přispět ke zvýšení ziskovosti. Já bych to nebral jako silný argument. Otázka vstupu do eurozóny, o kterém rozhoduje vláda, nikoliv ČNB, neznamená pouze to, že změníme měnu, ale že se změní naše pravomoci a zodpovědnosti.

Pokud jde třeba o dohled nad bankami, za který v ČNB zodpovídám já, tak primárně rozhodujeme a hlasujeme na domácí úrovni. V momentě, kdy vstoupíme do eurozóny, vstoupíme taktéž do bankovní unie, respektive možná bychom byli povinni do ní vstoupit ještě předtím, než možná někdy euro přijmeme. A nebudeme v klíčových jednáních bank rozhodovat a často ani nebudeme sedět u stolu.

> *Byl bych velmi opatrný před vyhlašováním konce poklesu ekonomiky. Zároveň bych varoval před naslouchání katastrofickým scénářům*

Možná někdo tvrdí, že to je jedno, že stejně rozhodujeme špatně. Ale to jsou poměrně závažná rozhodnutí. Jakmile do eurozóny vstoupíte, tak není jednoduché cesty zpět.

K přijetí eura jsme se ale při vstupu do Unie zavázali…

Ano, ale musíme si připustit, že projekt eurozóny není úplně dokončený. Eurozóna jako taková je vnitřně nestabilní a to má také nějaké své náklady. A když se podíváme zpět, tak vidíme, že v letech 2009 až 2012 eurozóna na sebe uvrhla velkou krizi, která nás, celou Evropu, vyšla velmi draze. A místo toho, abychom se zabývali postavením Evropy v rámci globální ekonomiky a spoustou geopolitických otázek, tak jsme se několik let věnovali záchranářským defenzivním opatřením a svět nám mezitím někam utekl.

Finanční krizi eurozóny vyřešila nakonec Evropská centrální banka tím, že víceméně převzala zodpovědnost za financování státních dluhů. A vlastně se dá říct, že významnou část státních dluhů dnes drží Evropský systém centrálních bank. Takže otázka, kterou bychom tady měli veřejně diskutovat, zní: chceme vstoupit do měnové unie, kde zodpovídá za rozpočty a státní dluh centrální banka? Myslím, že to je taková otázka na úrovni tabu, ke které se nikdo moc nechce vyjadřovat. Jsem překvapen, že se tak neděje.

Podle vaší prognózy, nebo třeba i ministerstva financí, by česká ekonomika měla letos mírně klesnout. Někteří ekonomové, například analytici Komerční banky, ale říkají, že recesi už máme za sebou, že skončila na konci loňska…

Je vidět, že se odhady a nálady mění z týdne na týden a že během několika málo týdnů dochází ke značným posunům v očekávání. Počítáme s tím, že ekonomika letos jako celek mírně klesne, a zatím bych od toho neustupoval. I když vidíme

určité pozitivní signály zejména z evropské ekonomiky, byl bych velmi opatrný.

Spotřebitelská nálada není nejsilnější a jsou důvody domnívat se, že bude minimálně v letošním roce dost utlumená. I pokles reálných mezd, ke kterému došlo a možná zčásti bude ještě letos docházet, bude mít taktéž negativní dopady na poptávku. Takže bych byl velmi opatrný před vyhlašováním konce poklesu ekonomiky. Zároveň bych varoval před naslouchánímkatastrofickým scénářům.

Vaše makroekonomická prognóza říká, že se letos budeme potýkat se stagflací, tedy kombinací vysoké inflace a poklesu ekonomiky. Kdy se situace lidí a firem zlepší?

Ekonomií se zabývám už 33 let a z toho 22 let v ČNB. Za tu dobu jsem zažil několik zvratů a zpravidla po určitém období pesimistických očekávání, kdy si lidé špatné věci projektují do budoucna a myslí si, že to je navěky, se ukáže, že nic takového není. Proto bych varoval před mechanickým projektováním současné situace do budoucnosti. Dříve či později se to otočí. I když pak nastane zase jiné riziko, že lidé začnou být příliš optimističtí a příliš rychle se zadlužovat a tak dále.

Zároveň je tak trochu paradoxní, že jsme se v centrální bance 20 let obávali příliš nízké, a nikoliv vysoké inflace. Je tak překvapivé, jak rychle se mentalita otočila, že jsme ještě před dvěma roky z komunity centrálněbankovních nebo akademických kruhů slýchali, jak je třeba bojovat s protiinflačními a deflačními tlaky, a najednou všichni vidí za každým rohem inflaci.

Jak tedy hodnotíte obavy, že vyšší cenová hladina už s námi zůstane dlouhodobě?

Je jasné, že aby cenová hladina poklesla, tak bychom museli mít po nějakou dobu deflaci. To, že některé ceny budou klesat, tzn. že může dojít k určité korekci cen energií, to je možné. Ačkoliv se ale nedá vyloučit, že se v nějakých letech z nějakých důvodů objeví mírná deflace, tak bych rozhodně nechtěl slibovat, že se cenová hladina vrátí zpátky na původní úroveň.

Bohužel jsme udělali některé chyby, a za ty teď platíme. Inflace byla způsobena globálními a geopolitickými šoky, ale také tím, že Evropa zanedbala investice do své energetické infrastruktury.

VYDÁNO: DENÍK PRÁVO, 11. 2. 2023

Kramný dál v cele, proces soud neobnovil

Aleš Honus

Ostravský krajský soud včera zamítl žádost o obnovu procesu s Petrem Kramným, který byl v roce 2016 odsouzen k výjimečnému trestu 28 let za vraždu své manželky a dcery na dovolené v Egyptě.

Odsouzený, jenž od počátku vinu popírá, tak dál zůstává ve vězení. Páteční verdikt ale není pravomocný. Kramný si proti němu ještě v jednací síni podal stížnost, kterou se bude zabývat olomoucký vrchní soud.

„Nebyly shledány důvody obnovy. Trestní senát nerozhodoval o vině nebo nevině, nerozhodoval, jestli skutek obžalovaný spáchal, nebo nespáchal, ale o tom, zda důkazy, které jsou ze strany obhajoby předkládány, jsou nové a mohou zvrátit důkazní řízení," řekla předsedkyně trestního senátu Šárka Skalská.

Nově předložené posudky, které hovoří ve prospěch Kramného, podle soudkyně nemají potenciál zpochybnit dřívější závěry a je třeba je hodnotit právě v kontextu dřívějších závěrů. „Nelze je posuzovat izolovaně. Senát nepochybuje o odborné erudici znalců, ale posudky jako nový důkaz nepřijal," řekla s tím, že jde jen o jiný odborný názor. Navíc Kramný byl odsouzen na základě uceleného řetězce dalších nepřímých důkazů.

> Senát nepochybuje o odborné erudici znalců, ale posudky jako nový důkaz nepřijal
>
> *Šárka Skalská, soudkyně*

Verdikt soudu vyslechlo několik desítek lidí včetně zástupců Spolku Šalamoun. Přítomen byl i známý aktivista John Bok, který ve chvíli, kdy soudkyně odůvodňovala verdikt, jednací síň demonstrativně opustil. „To se nedá poslouchat," procedil mezi zuby.

Soud se v pátek ztotožnil se závěry státního zástupce Vita Legerského, který již ve středu ve své závěrečné řeči označil žádost o obnovu řízení za neodůvodněnou. Podle něj smyslem řízení o případné obnově řízení je posoudit, zda se objevily nové skutečnosti, které jsou způsobilé zvrátit původní, odsuzující verdikt. „Dle mého názoru tomu tak není," řekl už ve středu Legerský. Soud se s jeho závěry ztotožnil.

Foto PRÁVO – Aleš Honus

Petr Kramný se svou obhájkyní Rejžkovou včera v jednací síni.

Obhájkyně Kramného Jana Rejžková po celou dobu tvrdí, že nelze jednoznačně prokázat, že k úmrtí došlo po zásahu elektrickým proudem. Podle nových znalců obhajoby, kteří měli při vypracování svých posudků k dispozici celý Kramného spis, nejsou stopy po zásahu ani na vnitřních orgánech, ani na kůži zemřelých. Obhájkyně v pátek řekla, že verdikt se dal očekávat. „Byla to jedna ze dvou variant. V každém případě budeme pokračovat dál, podali jsme si stížnost," řekla a nevyloučila, že celá věc znovu skončí u Ústavního soudu.

Petr Kramný byl v roce 2016 pravomocně odsouzen za vraždu manželky Moniky a dcery Kláry během rodinné dovolené v Egyptě. Podle rozsudku je v roce 2013 zabil elektrickým proudem.

Ve prospěch Kramného se už několik let vyjadřuje Spolek Šalamoun, který se zabývá monitorováním sporných soudních kauz. Spolek ve svých emotivních prohlášeních, která už několik let rozesílá do médií, označuje kauzu nikoliv za justiční omyl, ale za úmyslný justiční zločin.

Předseda spolku Václav Pericevič ve svém posledním prohlášení krátce před pátečním verdiktem uvedl, že pokud soud Kramného žádost zamítne, podá spolek žádost na změnu prvního článku Ústavy České republiky, ve kterém bude následující věta: „Česká republika je svrchovaný, jednotný stát, ale není demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana."

Kramný neuspěl s žádostí o obnovu procesu

10. 2. 2023, 10:12 • Aktualizováno 10. 2. 2023, 12:00
Aleš Honus

Ostravský krajský soud v pátek zamítl žádost o obnovu procesu s Petrem Kramným, který byl v roce 2016 odsouzen k výjimečnému trestu za vraždu své manželky a dcery na dovolené v Egyptě. Odsouzený, jenž od počátku svou vinu popírá, tak nadále zůstává ve výkonu trestu, jehož délka je stanovena na 28 let. Páteční verdikt ale není pravomocný, Kramný si proti němu podal stížnost.

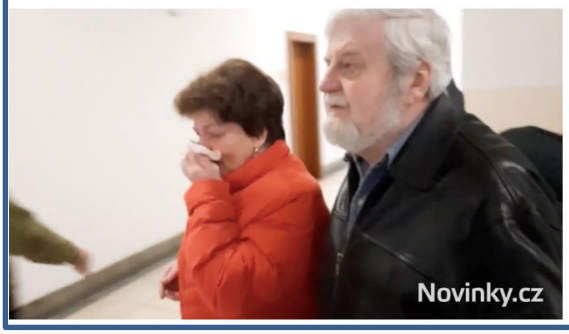

„Nebyly shledány důvody obnovy. Trestní senát nerozhodoval o vině nebo nevině, nerozhodoval, jestli skutek obžalovaný spáchal, nebo nespáchal, ale o tom, zda důkazy, které jsou ze strany obhajoby předkládány, jsou nové a mohou zvrátit důkazní řízení," řekla předsedkyně trestního senátu Šárka Skalská.

Nově předložené posudky, které hovoří ve prospěch Kramného, podle soudkyně nemají potenciál zpochybnit závěry soudu, které v podstatě již prošly celou soudní soustavou. Soudkyně také uvedla, že nově předložené posudky znalců nelze hodnotit izolovaně, ale spolu se závěry, které byly učiněny již dříve.

Verdikt soudu vyslechlo několik desítek lidí včetně zástupců Spolku Šalamoun. Přítomen byl i známý aktivista John Bok, který ve chvíli, kdy soudkyně odůvodňovala verdikt, jednací síň demonstrativně opustil. „To se nedá poslouchat," procedil mezi zuby.

Seznam Native

Kvíz: 10 hodin v letadle do dvou světových metropolí. Vydáte se na západ nebo na východ?

Soud se v pátek ztotožnil se závěry státního zástupce Víta Legerského, který již ve středu ve své závěrečné řeči označil žádost o obnovu řízení za neodůvodněnou.

Podle něj smyslem řízení o případné obnově řízení je posoudit, zda se objevily nové skutečnosti, které jsou způsobilé zvrátit původní, odsuzující verdikt.

„Dle mého názoru tomu tak není. Ze strany odsouzeného teď nejde o nic jiného než o pokračování jeho obhajoby ze standardního soudního řízení. Činí tak stále stejnými prostředky. Znovu je omíláno totéž a nepřináší to vůbec nic nového," řekl už ve středu Legerský. Soud se s jeho závěry ztotožnil.

Obhájkyně Kramného Jana Rejžková po celou dobu tvrdí, že nelze jednoznačně prokázat, že k úmrtí došlo po zásahu elektrickým proudem.

Podle nových znalců obhajoby, kteří měli při vypracování svých posudků k dispozici celý Kramného spis, nejsou stopy po zásahu ani na vnitřních orgánech, ani na kůži zemřelých.

Petr Kramný byl v roce 2016 pravomocně odsouzen za vraždu manželky Moniky a dcery Kláry během rodinné dovolené v Egyptě. Podle rozsudku je v roce 2013 zabil elektrickým proudem.

Soud mu za to vyměřil 28 let vězení. Odsouzený ale vinu po celou dobu odmítá, podle něj zemřely po otravě jídlem. Soud ale nakonec Kramného uznal vinným, zejména na základě nepřímých důkazů.

Šalamoun: Je to justiční zločin

Ve prospěch Kramného se už několik let vyjadřuje Spolek Šalamoun, který se zabývá monitorováním sporných soudních kauz.

Spolek ve svých emotivních prohlášeních, která už několik let rozesílá do médií, označuje kauzu nikoliv za justiční omyl, ale za úmyslný justiční zločin.

Předseda spolku Václav Peričevič ve svém posledním prohlášení krátce před pátečním verdiktem uvedl, že pokud soud Kramného žádost zamítne, podá spolek žádost na změnu prvního článku Ústavy České republiky, ve kterém bude následující věta: „Česká republika je svrchovaný, jednotný stát, ale není demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana."

Příloha č. 6: Záznamy odlišností v rámci jednotlivých textů u Hospodářských novin a HN.cz

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 2. 1. 2023

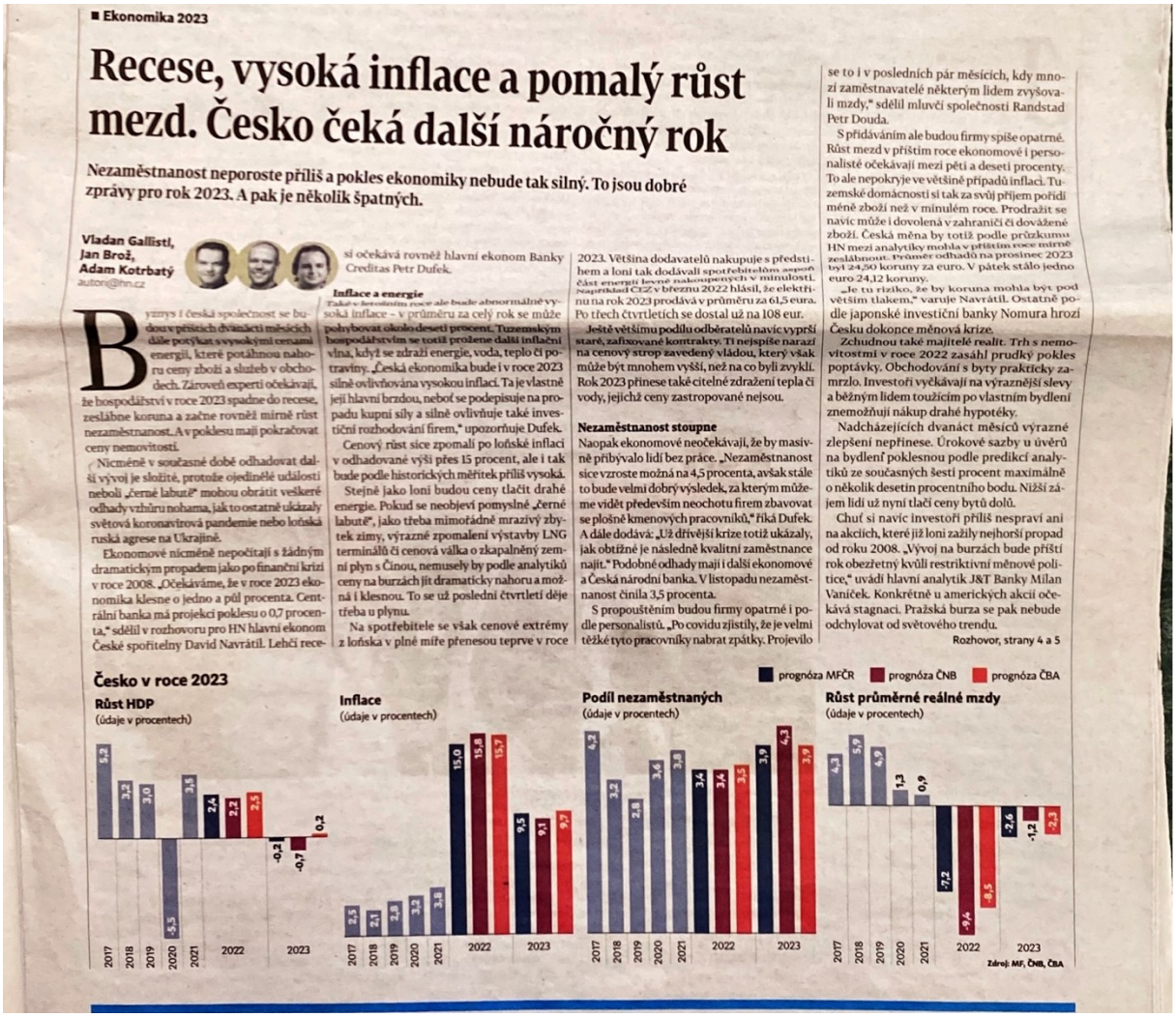

■ Ekonomika 2023

Recese, vysoká inflace a pomalý růst mezd. Česko čeká další náročný rok

Nezaměstnanost neporoste příliš a pokles ekonomiky nebude tak silný. To jsou dobré zprávy pro rok 2023. A pak je několik špatných.

Vladan Gallistl, Jan Brož, Adam Kotrbatý
autori@hn.cz

Byznys i česká společnost se budou v příštích dvanácti měsících dále potýkat s vysokými cenami energií, které potáhnou nahoru ceny zboží a služeb v obchodech. Zároveň experti očekávají, že hospodářství v roce 2023 spadne do recese, zeslábne koruna a začne rovněž mírně růst nezaměstnanost. A v poklesu mají pokračovat ceny nemovitostí.

Nicméně v současné době odhadovat další vývoj je složité, protože ojedinělé události neboli „černé labutě" mohou obrátit veškeré odhady vzhůru nohama, jak to ostatně ukázaly světová koronavirová pandemie nebo loňská ruská agrese na Ukrajině.

Ekonomové nicméně nepočítají s žádným dramatickým propadem jako po finanční krizi v roce 2008. „Očekáváme, že v roce 2023 ekonomika klesne o jedno a půl procenta. Centrální banka má projekci poklesu o 0,7 procenta," sdělil v rozhovoru pro HN hlavní ekonom České spořitelny David Navrátil. Lehčí recesi očekává rovněž hlavní ekonom Banky Creditas Petr Dufek.

Inflace a energie

Také v letošním roce ale bude abnormálně vysoká inflace – v průměru za celý rok se může pohybovat okolo deseti procent. Tuzemským hospodářstvím se totiž prožene další inflační vlna, když se zdraží energie, voda, teplo či potraviny. „Česká ekonomika bude i v roce 2023 silně ovlivňována vysokou inflací. Ta je vlastně její hlavní brzdou, neboť se podepisuje na propadu kupní síly a silně ovlivňuje také investiční rozhodování firem," upozorňuje Dufek.

Cenový růst sice zpomalí po loňské inflaci v odhadované výši přes 15 procent, ale i tak bude podle historických měřítek příliš vysoká.

Stejně jako loni budou ceny tlačit drahé energie. Pokud se neobjeví pomyslné „černé labutě", jako třeba mimořádně mrazivý zbytek zimy, výrazné zpomalení výstavby LNG terminálů či cenová válka o zkapalněný zemní plyn s Čínou, nemusely by podle analytiků ceny na burzách jít dramaticky nahoru a možná i klesnou. To se už poslední čtvrtletí děje třeba u plynu.

Na spotřebitele se však cenové extrémy z loňska v plné míře přenesou teprve v roce 2023. Většina dodavatelů nakupuje s předstihem a loni tak dodávali spotřebitelům asi[pro] část energií levně zakoupených v minulosti. Například CEZ v březnu 2022 hlásil, že elektřinu na rok 2023 prodává v průměru za 61,5 eura. Po třech čtvrtletích se dostal už na 108 eur.

Ještě většímu podílu odběratelů navíc vyprší staré, zafixované kontrakty. Ti nejspíše narazí na cenový strop zavedený vládou, který však může být mnohem vyšší, než na co byli zvyklí. Rok 2023 přinese také citelné zdražení tepla či vody, jejichž ceny zastropované nejsou.

Nezaměstnanost stoupne

Naopak ekonomové neočekávají, že by masivně přibývalo lidí bez práce. „Nezaměstnanost sice vzroste možná na 4,5 procenta, avšak stále to bude velmi dobrý výsledek, za kterým můžeme vidět především neochotu firem zbavovat se plošně kmenových pracovníků," říká Dufek. A dále dodává: „Už dřívější krize totiž ukázaly, jak obtížné je následně kvalitní zaměstnance najít." Podobné odhady mají i další ekonomové a Česká národní banka. V listopadu nezaměstnanost činila 3,5 procenta.

S propouštěním budou firmy opatrné i podle personalistů. „Po covidu zjistily, že je velmi těžké tyto pracovníky nabrat zpátky. Projevilo se to i v posledních pár měsících, kdy množí zaměstnavatelé některým lidem zvyšovali mzdy," sdělil mluvčí společnosti Randstad Petr Douda.

S přidáváním ale budou firmy spíše opatrné. Růst mezd v příštím roce ekonomové i personalisté očekávají mezi pěti a deseti procenty. To ale nepokryje ve většině případů inflaci. Tuzemské domácnosti si tak za svůj příjem pořídí méně zboží než v minulém roce. Prodražit se navíc může i dovolená v zahraničí či dovážené zboží. Česká měna by totiž podle průzkumu HN mezi analytiky mohla v příštím roce mírně zeslábnout. Průměr odhadů na prosinec 2023 tyl 24,50 koruny za euro. V pátek stálo jedno euro 24,12 koruny.

„Je tu riziko, že by koruna mohla být pod větším tlakem," varuje Navrátil. Ostatně podle japonské investiční banky Nomura hrozí Česku dokonce měnová krize.

Zchudnou také majitelé realit. Trh s nemovitostmi v roce 2022 zasáhl prudký pokles poptávky. Obchodování s byty prakticky zamrzlo. Investoři vyčkávají na výraznější slevy a běžným lidem toužícím po vlastním bydlení znemožňují nákup drahé hypotéky.

Nadcházejících dvanáct měsíců výrazné zlepšení nepřinese. Úrokové sazby u úvěrů na bydlení poklesnou podle predikcí analytiků ze současných šesti procent maximálně o několik desetin procentního bodu. Nižší zájem lidí už nyní tlačí ceny bytů dolů.

Chuť si navíc investoři příliš nespraví ani na akciích, které již loni zažily nejhorší propad od roku 2008. „Vývoj na burzách bude příští rok obezřetný kvůli restriktivní měnové politice," uvádí hlavní analytik J&T Banky Milan Vaníček. Konkrétně u amerických akcií očekává stagnaci. Pražská burza se pak nebude odchylovat od světového trendu.

Rozhovor, strany 4 a 5

Levnější byty i koruna pod tlakem. Česko čeká náročný rok a musí doufat, že nedorazí černé labutě

Vladan Gallistl, Jan Brož, Adam Kotrbatý
2. 1. 2023 13:24 • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Nezaměstnanost neporoste příliš a pokles ekonomiky nebude tak silný. To jsou dobré zprávy pro rok 2023. A pak je několik špatných.

Byznys i česká společnost se budou v příštích dvanácti měsících dále potýkat s vysokými cenami energií, které potáhnou nahoru ceny zboží a služeb v obchodech. Zároveň experti očekávají, že hospodářství v roce 2023 spadne do recese, zeslábne koruna a začne rovněž mírně růst nezaměstnanost. A v poklesu mají pokračovat ceny nemovitostí.

Nicméně v současné době odhadovat další vývoj je složité, protože ojedinělé události neboli „černé labutě" mohou obrátit veškeré odhady vzhůru nohama, jak to ostatně ukázaly světová koronavirová pandemie nebo loňská ruská agrese na Ukrajině.

Ekonomové nicméně nepočítají s žádným dramatickým propadem jako po finanční krizi v roce 2008. „Očekáváme, že v roce 2023 ekonomika klesne o jedno a půl procenta. Centrální banka má projekci poklesu o 0,7 procenta," sdělil v rozhovoru pro HN hlavní ekonom České spořitelny David Navrátil. Lehčí recesi očekává rovněž hlavní ekonom Banky Creditas Petr Dufek.

Vysoká inflace

I v letošním roce ale bude abnormálně vysoká inflace – v průměru za celý rok se může pohybovat okolo deseti procent. Tuzemským hospodářstvím se totiž prožene **další inflační vlna, když se zdraží energie, voda, teplo či potraviny**. „Česká ekonomika bude i v roce 2023 silně ovlivňována vysokou inflací. Ta je vlastně její hlavní brzdou, neboť se podepisuje na propadu kupní síly a silně ovlivňuje také investiční rozhodování firem," upozorňuje Dufek.

Cenový růst sice zpomalí po loňské inflaci v odhadované výši přes patnáct procent, ale i tak bude podle historických měřítek příliš vysoká. Pokud se odhlédne od loňského roku, tak naposledy byla vyšší inflace v roce 1998.

Drahé energie

Stejně jako loni budou ceny tlačit drahé energie. Pokud se neobjeví pomyslné „černé labutě", jako třeba mimořádně mrazivý zbytek zimy, výrazné zpomalení výstavby LNG terminálů či cenová válka o zkapalněný zemní plyn s Čínou, nemusely by podle analytiků **ceny na burzách jít dramaticky nahoru a možná i klesnou**. To se už poslední čtvrtletí děje třeba u plynu, megawatthodina zlevnila od října 2022 o sto eur na 85.

Česko v roce 2023
(údaje v procentech)

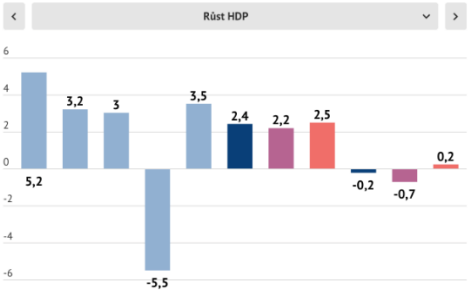

Na spotřebitele se však cenové extrémy z loňska v plné míře přenesou teprve v roce 2023. Většina dodavatelů nakupuje s předstihem a loni tak dodávali spotřebitelům aspoň část energií levně nakoupených v minulosti. Například ČEZ v březnu 2022 hlásil, že elektřinu na rok 2023 prodává v průměru za 61,5 eura. Po třech čtvrtletích se dostal už na 108 eur.

Ještě většímu podílu odběratelů navíc vyprší staré, zafixované kontrakty. Ti nejspíše narazí na cenový strop zavedený vládou, který však může být mnohem vyšší, než na co byli zvyklí. Rok 2023 přinese také citelné zdražení tepla či vody, jejichž ceny zastropované nejsou.

Nezaměstnanost stoupne, koruna pod tlakem

Naopak ekonomové neočekávají, že by masivně přibývalo lidí bez práce. „Nezaměstnanost sice vzroste možná na 4,5 procenta, avšak stále to bude velmi dobrý výsledek, za kterým můžeme vidět především neochotu firem zbavovat se plošně kmenových pracovníků," říká Dufek. A dále dodává: „Už dřívější krize totiž ukázaly, jak obtížné je následně kvalitní zaměstnance najít." Podobné odhady mají i další ekonomové a Česká národní banka. V listopadu nezaměstnanost činila 3,5 procenta.

S propouštěním budou firmy opatrné i podle personalistů. „Po covidu zjistily, že je velmi těžké tyto pracovníky nabrat zpátky. Projevilo se to i v posledních pár měsících, kdy mnozí zaměstnavatelé některým lidem zvyšovali mzdy," sdělil mluvčí společnosti Randstad Petr Douda.

S přidáváním ale budou firmy spíše opatrné. **Růst mezd v příštím roce ekonomové i personalisté očekávají mezi pěti a deseti procenty**. To ale nepokryje ve většině případů inflaci. Tuzemské domácnosti si tak za svůj příjem pořídí méně zboží než v minulém roce. Prodražit se navíc může i dovolená v zahraničí či dovážené zboží. **Česká měna by totiž podle průzkumu HN mezi analytiky mohla v příštím roce mírně zeslábnout**. Průměr odhadů na prosinec 2023 byl 24,50 koruny za euro. V pátek stálo jedno euro 24,12 koruny.

„Je tu riziko, že by koruna mohla být pod větším tlakem," varuje Navrátil. Ostatně podle japonské investiční banky Nomura hrozí Česku dokonce měnová krize. Nelze se proto divit, že „měna" se stala už tématem veřejnosti, lidé se o ní baví v tramvajích či hospodách.

Byty se zlevní

Zchudnou také majitelé realit. Trh s nemovitostmi v roce 2022 zasáhl prudký pokles poptávky. Obchodování s byty prakticky zamrzlo. Investoři vyčkávají na výraznější slevy a běžným lidem toužícím po vlastním bydlení znemožňují nákup drahé hypotéky.

Nadcházejících dvanáct měsíců výrazné zlepšení nepřinese. Úrokové sazby u úvěrů na bydlení poklesnou podle predikcí analytiků ze současných šesti procent maximálně **o několik desetin procentního bodu**. Nižší zájem lidí už nyní tlačí ceny bytů dolů. V roce 2023 se mohou v závislosti na vývoji ekonomiky **zlevnit podle odhadů expertů v některých lokalitách dokonce o 20 až 30 procent**. Nejvíce se to projeví v chudších krajích, uvádí Jan Škrabánek, šéf webu Bezrealitky.

Burzy ve znamení opatrnosti

Chuť si navíc investoři příliš nespraví ani na akciích, které již loni zažily nejhorší propad od roku 2008. „Vývoj na burzách bude příští rok obezřetný kvůli restriktivní měnové politice," uvádí hlavní analytik J&T Banky Milan Vaníček. Konkrétně u amerických akcií očekává stagnaci. Pražská burza se pak nebude odchylovat od světového trendu.

Podobně se vyjadřuje rovněž portfolio manažer Cyrrus Tomáš Pfeiler. „Ceny akcií stále neodráží propad výsledků firem, k němuž dojde. Minimálně v 1. pololetí by hlavní indexy měly proto spíš pokračovat v poklesu."

S přispěním Petra Zenknera

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 2. 1. 2023

■ Emisní normy

Budeme řešit, jak na Euro 7, a zatím nás převálcují Číňané, varují automobilky

Ondřej Charvát
ondrej.charvat@hn.cz

Na automobilový průmysl se v příštích letech přivalí z Evropské unie pohroma, kterou se nyní snaží část výrobců odvrátit. Od loňského listopadu automobilky intenzivně řeší návrh normy Euro 7, která má za cíl ještě více ozelenit nová auta se spalovacími motory. A to jen pár let předtím, než bude definitivně zakázán jejich prodej v roce 2035.

Návrh evropských komisařů přináší revoluci v měření emisí, která se setkává s kritikou z řad automobilek, ale i dalších expertů z oboru. Ačkoliv má vstoupit v platnost již v červenci 2025, loni na podzim vzniklteprve její návrh, který musí projít dlouhým schvalovacím kolečkem v EU. Čeká ho jak ratifikace Evropskou radou, tak Evropským parlamentem.

Norma Euro 7 by měla nahradit současnou Euro 6, která je platná od roku 2014. Debata *kolem návrhu je podstatná především proto, že pravděpodobně bude poslední normou nutící evropské automobilky ještě více krotit emise* před zmíněným rokem 2035. A oslovení odborníci se shodují, že automobilkám značně zkomplikuje život. Především těm, které vyrábí malá a středně velká auta.

Emisní limity i za extrémních podmínek

Podstatné je, že norma se nebude týkat jen nových modelů, ale i těch, které jsou již regulátory schválené, splňují emisní normu Euro 6 a jež automobilky stále vyrábí. Proto Sdružení automobilového průmyslu považuje datum vstupu emisní normy v platnost za zcela nerealistické a podle jeho výkonného ředitele Zdeňka Petzla se na něj automobilky nestihnou připravit a svá vozidla normě uzpůsobit.

Druhým kritickým bodem je pak podle sdružení samotný rozsah a způsob měření emisí, které nejsou v návrhu od komise dostatečně vysvětleny. Podle Petzla navíc zatím neexistují technologie, kterými by se emise daly měřit především za extrémních situací na silnici.

To potvrzuje i partner společnosti EY pro automobilový průmysl Petr Knap. Podle něj je na celé normě nejradikálnější změna metodiky měření emisí. To už nebude probíhat pouze ve standardních podmínkách provozu auta po zahřátí motoru, ale i při extrémech, jako je start auta se studeným motorem nebo při plném zatížení s přívěsem do kopce. „Auto by tak muselo plnit limity po celou dobu provozu, pro automobilky to bude představovat velmi drahý vývoj," vysvětluje Knap s tím, že u některých nově sledovaných veličin navíc ani není jasné, jak by se vůbec měly měřit.

Jde především o otěry z brzd a pneumatik, ale také emise formaldehydu a čpavku. Celkově by navíc mělo dojít ke zpřísnění stávajících limitů, kvůli kterým by se některé současně vyráběné vozy od poloviny roku 2025 nesměly prodávat.

Například emise oxidu uhelnatého u benzinových motorů by měly podle návrhu normy klesnout o polovinu, tedy o více, než benzinové motory dosáhly za uplynulých padesát let. U naftových motorů zase zpřísní emisní požadavky u oxidů dusíku o čtvrtinu. Největším problémem pro výrobce však podle odborníků je, že norma zpřísňuje samotné podmínky měření. Auta na to prý bude těžké technicky připravit a případně předělat.

„Vývoj nového modelu je otázka pěti let, která navíc ke konci spalovacích motorů není ekonomicky smysluplná," říká Petzl a dodává, že model by tak na trhu skončil výrazně dříve, než by se jeho výroba a prodej automobilce vůbec zaplatily.

A to je případ i automobilky Škoda Auto. „Pokud by norma platila tak, jak je nyní navržená, tak by došlo ve Škodě k ukončení výroby aut třídy A0 v polovině roku 2025, tedy vozů Scala, Kamiq a Fabia. Jsou to velké objemy, prakticky by se tím uzavřela jedna celá výrobní hala v Mladé Boleslavi," říká člen představenstva automobilky za prodej a marketing Martin Jahn, který se na jednáních v Bruselu aktivně podílí a lobbuje za zmírnění normy.

O kolik se zdraží auta? Zatím nikdo neví

Na své straně přitom má prý automobilky vyrábějící menší vozy, například Renault, Toyotu nebo skupinu Stellantis, zahrnující Fiat, Peugeot nebo Citroën. Jahn říká, že se technicky změny na již homologovaných vozech nedají stihnout ani se nevyplatí. „Pro ty, kteří vyrábí větší a luxusnější vozy, to takový problém není. U jejich aut se náklady ztratí. U těch menších, která stojí méně a na nichž výrobci mají i menší marže, už se do toho výdělečností nedá vejít."

Komise přitom ve svém návrhu předvídá, že se náklady pro výrobce zvednou od 357 až po 929 eur na naftové vozidlo a o 80 až 181 eur pro benzinové vozidlo. Tím by měla auta podražit i pro zákazníky. Jahn zmíněné sumy považuje za nesmysly. „Komisaři částku nemůžou vědět, protože některé postupy nejsou vůbec dobře popsané. Musíme mít přesné návody a pravidla na měření emisí, do té doby se můžu jen domnívat a o ceně spekulovat," tvrdí.

Schvalovací proces přitom může trvat ještě klidně po celý rok 2023. Automobilky tak mohou mít jen rok a půl času na to, aby se technologicky přizpůsobily finální podobě normy. Podle Knapa by pak zavádění požadavků bylo prakticky neproveditelné.

Na hlavní půdě v Bruselu vedle Martina Jahna jedná také Hyundai, který má v Česku závod v Nošovicích. Vyjednávání se účastní zástupci evropské centrály korejské automobilky, jak HN potvrdil mluvčí firmy David Pavlíček. Na rozdíl od zástupců Škody Auto však v Hyundai navrženou emisní normu nepovažují za tak velkou komplikaci. „Parametry jsou vesměs předvídatelné a příliš se neliší od očekávaných, tedy dalšího zpřísnění emisí pro dieselové motory a zohlednění emisí brzd a pneumatik, týkajícího se nově také elektrických vozidel. Měnit se může pouze rychlost zavádění jednotlivých změn v praxi," dodává mluvčí Hyundai.

Naopak japonská automobilka Toyota je z bližící se normy o něco nervóznější. V domácím závodě v Kolíně vyrábí auta, která norma zasáhne nejvíce. Tedy malé vozy se spalovacími motory. „Sdílíme oprávněné obavy napříč automobilovým průmyslem, že nová norma Euro 7 oslabí úsilí vynaložené na přechod na vozidla s nulovými emisemi do roku 2035. I když budeme pokračovat ve zdokonalování našich stávajících nízkoemisních pohonných jednotek, stále více zdrojů musí být věnováno technologiím s nulovými emisemi," hodnotí ředitel českého zastoupení Toyoty Martin Peleška.

Knap dodává, že návrh normy je pokračujícím hazardem s automobilovým průmyslem v Evropě, o který budou už od příštího roku naplno bojovat čínské značky. Ty sem podle Knapa budou tlačit primárně elektromobily, a evropským automobilkám se tak výrazně ztíží produkce během posledních let spalovacích motorů před zavedením plně bezemisního prodeje nových aut.

„Nemalou část peněz na vývoj budou muset automobilky alokovat pro přizpůsobení se Euro 7, které navíc nebude mít příliš dlouhého trvání, maximálně necelých deset let. Dělat tak velké investice na zhruba jednu a půl generace nových aut je opravdu nešťastné a nevýhodné," hodnotí Knap a dodává, že situace může způsobit to, že český zákazník nebude mít na stále se zdražující evropská auta peníze a raději sáhne po levnějších čínských modelech.

Návrh emisní normy Euro 7 *podle expertů odnesou malá auta se spalovacími motory. Investice na přizpůsobení se normě budou pro výrobce nevýhodné. Předčasně skončit by tak mohly i Fabia, Scala a Kamiq od Škody.* **Foto: Škoda Auto**

Nemalou část peněz na vývoj budou muset automobilky dát na přizpůsobení se Euro 7, které navíc nebude mít příliš dlouhého trvání.

Expert z EY považuje normu Euro 7 za kontraproduktivní a dodává, že automobilky se budou muset do zavádění normy pouštět s obrovskými investicemi kvůli malému procentu vozového parku. „Pro ekologii bude mít zanedbatelný efekt oproti tomu, kdybychom začali řešit, co dělat se zhruba 300 miliony už jezdících aut v Evropě. Místo toho nyní řešíme, jak dále‚ozelenit' nízké desítky milionů aut, které jsou už teď mnohem ekologičtější než auta splňující předchozí normy, aby se vůbec mohla dostat na trh," říká expert.

Budeme vymýšlet, jak splnit Euro 7, a zatím nás převálcují Číňané, varují automobilky

Ondřej Charvát redaktor
2. 1. 2023 00:00 • 8 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Návrh emisní normy Euro 7 podle expertů odnesou malá auta se spalovacími motory. Investice na přizpůsobení se normě budou pro výrobce nevýhodné. Předčasně skončit by tak mohla i Fabia od Škody. Autor • Škoda Auto

Na automobilový průmysl se v příštích letech přivalí z Evropské unie pohroma, kterou se nyní snaží část výrobců odvrátit. Od loňského listopadu automobilky intenzivně řeší návrh normy Euro 7, která má za cíl ještě více ozelenit nová auta se spalovacími motory. A to jen pár let předtím, než bude definitivně **zakázán jejich prodej v roce 2035.**

Návrh **evropských komisařů** přináší revoluci v měření emisí, která se setkává s kritikou z řad automobilek, ale i dalších expertů z oboru. Ačkoliv má vstoupit v platnost již v červenci 2025, loni na podzim vznikl teprve její návrh, který musí projít dlouhým schvalovacím kolečkem v EU. Čeká ho jak ratifikace členskými zeměmi EU, tak Evropským parlamentem. A automobilkám čas na přizpůsobení se normě rychle ubíhá.

Norma Euro 7 by měla nahradit současnou **Euro 6**, která je platná od roku 2014. Debata kolem návrhu je podstatná především proto, že pravděpodobně bude poslední normou nutící evropské automobilky ještě více krotit emise před zmíněným rokem 2035. A oslovení odborníci se shodují, že automobilkám značně zkomplikuje život. Především těm, které vyrábí malá a středně velká auta.

Emisní limity i za extrémních podmínek

Podstatné je, že norma se nebude týkat jen nových modelů, ale i těch, které jsou již regulátory schválené, splňují emisní normu Euro 6 a jež automobilky stále vyrábí. Proto Sdružení automobilového průmyslu považuje datum vstupu emisní normy v platnost za zcela nerealistické a podle jeho výkonného ředitele Zdeňka Petzla se na něj automobilky nestihnou připravit a svá vozidla normě uzpůsobit.

Druhým kritickým bodem je pak podle sdružení samotný rozsah a způsob **měření emisí**, které nejsou v návrhu od komise dostatečně vysvětleny. Podle Petzla navíc zatím neexistují technologie, kterými by se emise daly měřit především za extrémních situací na silnici.

To potvrzuje i partner společnosti EY pro automobilový průmysl Petr Knap. Podle něj je na celé normě nejradikálnější změna metodiky měření emisí. To už nebude probíhat pouze ve standardních podmínkách provozu auta po zahřátí motoru, ale i při extrémech, jako je start auta se studeným motorem nebo při plném zatížení s přívěsem do kopce. „Auto by tak muselo plnit limity po celou dobu provozu, pro automobilky to bude představovat velmi drahý vývoj," vysvětluje Knap s tím, že u některých nově sledovaných veličin navíc ani není jasné, jak by se vůbec měly měřit.

ROZHOVOR

Je to nůž do zad. Kvůli Euro 7 možná budeme muset ukončit výrobu Fabií už v roce 2025, říká Jahn ze Škody

2. 1. 2023 • 7 min. čtení

Jde především o otěry z brzd a pneumatik, ale také emise formaldehydu a čpavku. Celkově by navíc mělo dojít ke zpřísnění stávajících limitů, kvůli kterým by se některé současně vyráběné vozy od poloviny roku 2025 nesměly prodávat.

Například emise oxidu uhelnatého u benzinových motorů by měly podle návrhu normy klesnout o polovinu, tedy o více, než benzinové motory dosáhly za uplynulých padesát let. U naftových motorů zase zpřísní emisní požadavky u oxidů dusíku o čtvrtinu. Největším problémem pro výrobce však podle odborníků je, že norma zpřísňuje samotné podmínky měření. Auta na to prý bude těžké technicky připravit a případně předělat.

„Zpřísněný limit, který by vyžadoval zvětšení nádobky na aktivní uhlí, by pro řadu modelů byl faktický problém. Dvojnásobně zvětšenou nádobku by totiž nebylo ve stávajících modelech kam umístit. Vývoj nového modelu je otázka pěti let, která navíc ke konci spalovacích motorů není ekonomicky smysluplná," říká Petzl a dodává, že model by tak na trhu skončil výrazně dříve, než by se jeho výroba a prodej automobilce vůbec zaplatily.

Předčasný konec Fabií?

A to je případ i automobilky **Škoda Auto**. „Pokud by norma platila tak, jak je nyní navržená, tak by došlo ve Škodě k ukončení výroby aut třídy A0 v polovině roku 2025, tedy vozů Scala, Kamiq a Fabia. Jsou to velké objemy, prakticky by se tím uzavřela jedna celá výrobní hala v Mladé Boleslavi. Je to naprosté šílenství, kdyby se to realizovalo. Ale neumím si představit, že k tomu reálně dojde," říká člen představenstva automobilky za prodej a marketing Martin Jahn, který se na jednáních v Bruselu aktivně podílí a lobbuje za zmírnění normy.

Na své straně přitom má prý automobilky vyrábějící menší vozy, například Renault, **Toyotu** nebo skupinu Stellantis, zahrnující Fiat, Peugeot nebo Citroën. Jahn říká, že se technicky změny na již homologovaných vozech nedají stihnout ani se ekonomicky nevyplatí. „Pro ty, kteří vyrábí **větší** a **luxusnější vozy**, to takový problém není. U jejich aut se náklady ztratí. U těch menších, která stojí méně a na nichž výrobci mají i menší marže, už se do toho výdělečností nedá vejít," míní Jahn.

Komise přitom ve svém návrhu předvídá, že se náklady pro výrobce zvednou od 357 až po 929 eur na naftové vozidlo a o 80 až 181 eur pro benzinové vozidlo. Tím by měla auta podražit i pro zákazníky. Jahn zmíněné sumy považuje za nesmysly. „Komisaři částku nemůžou vědět, protože některé postupy nejsou vůbec dobře popsané. Musíme mít přesné návody a pravidla na měření emisí, do té doby se můžu jen domnívat a o ceně spekulovat," tvrdí.

Schvalovací proces přitom může trvat ještě klidně po celý rok 2023. Automobilky tak mohou mít jen rok a půl času na to, aby se technologicky přizpůsobily finální podobě normy. Podle Knapa by pak zavádění požadavků bylo prakticky neproveditelné.

Expert z EY považuje normu Euro 7 za kontraproduktivní a dodává, že automobilky se budou muset do zavádění normy pouštět s obrovskými investicemi kvůli malému procentu vozového parku.

„Nemyslím si, že by k něčemu velkému norma prospěla. Pro ekologii bude mít zanedbatelný efekt oproti tomu, kdybychom začali řešit, co dělat se zhruba 300 miliony už jezdících aut v Evropě. Místo toho nyní řešíme, jak dále ‚ozelenit' nízké desítky milionů aut, které jsou už teď mnohem ekologičtější než auta splňující předchozí normy, aby se vůbec mohla dostat na trh," říká expert.

Asijští výrobci v Česku se neshodnou

Na hlavní půdě v Bruselu vedle Martina Jahna jedná také Hyundai, který má v Česku závod v Nošovicích. Vyjednávání se účastní zástupci evropské centrály korejské automobilky, jak HN potvrdil mluvčí firmy David Pavlíček. Na rozdíl od zástupců Škody Auto však v Hyundai navrženou emisní normu nepovažují za tak velkou komplikaci.

„Samotná norma situaci zásadně nezhoršuje. Parametry jsou vesměs předvídatelné a příliš se neliší od očekávaných, tedy dalšího zpřísnění emisí pro dieselové motory a zohlednění emisí brzd a pneumatik, týkajícího se nově také elektrických vozidel. Měnit se může pouze rychlost zavádění jednotlivých změn v praxi," dodává mluvčí Hyundai.

Přesto automobilka **Hyundai** připouští, že pro vývoj, výrobu i dodavatele mohou být krátké termíny pro zapracování změn emisních předpisů komplikací. Ve svém českém závodě však automobilka vyrábí zhruba 40 procent aut alespoň částečně elektrifikovaných, proto ji prý navržená norma

nikterak zvlášť neovlivní.

Naopak její konkurent, japonská automobilka Toyota, je z blížící se normy o něco nervóznější. V domácím závodě v Kolíně vyrábí auta, která norma zasáhne nejvíce. Tedy malé vozy se spalovacími motory.

„Sdílíme oprávněné obavy napříč automobilovým průmyslem, že nová norma Euro 7 oslabí úsilí vynaložené na přechod na vozidla s nulovými emisemi do roku 2035. I když budeme pokračovat ve zdokonalování našich stávajících nízkoemisních pohonných jednotek, stále více zdrojů musí být věnováno technologiím s nulovými emisemi," hodnotí ředitel českého zastoupení Toyoty Martin Peleška.

Šéfovi české Toyoty ani tolik nevadí, že se norma Euro 7 výrazně týká emisí pevných částic z brzd a pneumatik. „Zejména naše hybridní technologie je v tomto směru hodně napřed, neboť díky rekuperaci se mnohem méně brzdí při zpomalování. Tudíž dochází k menšímu opotřebení brzd a to má pozitivní dopad nejen ekonomický, ale v tomto případě i ekologický," dodává. Zdaleka ne všechny modely však technologii rekuperace, tedy využití nastřádané energie z brždění, zvládají a přizpůsobit se normě bude pro konstruktéry obtížné.

Knap dodává, že návrh normy je pokračujícím hazardem s automobilovým průmyslem v Evropě, o který budou už od letošního roku naplno bojovat **čínské značky**. Ty sem podle Knapa budou tlačit primárně elektromobily, a evropským automobilkám se tak výrazně ztíží produkce během posledních let spalovacích motorů před zavedením plně bezemisního prodeje nových aut.

„Nemalou část peněz na vývoj budou muset automobilky alokovat pro přizpůsobení se Euru 7, které navíc nebude mít příliš dlouhého trvání, maximálně necelých deset let. Dělat tak velké investice na zhruba jednu a půl generace nových aut je opravdu nešťastné a nevýhodné," hodnotí Knap a dodává, že situace může způsobit to, že český zákazník nebude mít na stále se zdražující evropská auta peníze a raději sáhne po levnějších čínských modelech.

■ Cíle kabinetu pro rok 2023

K reformě důchodů, úsporám či zestátnění ČEZ vláda potřebuje více odvahy

Ondřej Leinert
ondrej.leinert@hn.cz

Jen co odezní prezidentské volby, začne v Česku na poměry posledních let výjimečné období. Více než rok a půl by se žádné další volby konat neměly – což je situace, kterou naposledy zažila vláda Bohuslava Sobotky z ČSSD v roce 2015. Především je to ale příležitost nastartovat větší systémové změny, na které ve volebních letech nebývá chuť ani prostor. HN vybírají šest velkých cílů, vyplývajících z programového prohlášení kabinetu, případně vyjádření či úvah členů vlády Petra Fialy (ODS).

Vyrovnaný rozpočet

„Chceme stát, který nežije na dluh," je vůbec první věta, která se objevuje mezi základními cíli v preambuli programového prohlášení vlády. Dokument pochází z prosince 2021. Vzhledem k válce na Ukrajině a energetické krizi, která mezitím Evropu postihla, teď ekonomové i členové vlády vědí, že naplnit tento cíl bude mnohem těžší.

„K jeho splnění do konce volebního období by kabinet musel projevit větší odhodlání při konsolidaci veřejných financí a prosadit jak výrazné úspory na straně výdajů, tak opatření k navýšení rozpočtových příjmů. Jak daleko je vláda tomuto cíli vzdálena, závisí na její politické odvaze," říká ekonom a člen Národní rozpočtové rady Petr Musil. Kabinet podle něho bude muset dělat bolestivé škrty.

„Jsem ale přesvědčen, že voliči to od vlády očekávají. Ostatně s programem na konsolidaci veřejných financí šly všechny strany současné vládní koalice v roce 2021 do sněmovních voleb, v nichž s tímto plánem uspěly," připomíná Musil. Ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) zatím mluví o ambici přinést v květnu do sněmovny balík opatření, která sníží státní dluh o 70 miliard korun. To by však měl být jen začátek. Ostatně rozpočet pro rok 2022 počítal s deficitem ve výši 375 miliard korun, pro rok 2023 pak je schválený deficit ve výši 295 miliard.

Plnění maastrichtských kritérií

Vláda se zavázala, že do konce tohoto volebního období splní pětici takzvaných maastrichtských kritérií, která jsou podmínkou pro přijetí eura. Ale jejich význam je mnohem širší – mimo jiné by díky nim příjmy Čechů neměla tolik drtit inflace. Vedle cenové stability patří mezi kritéria výše hrubého veřejného dluhu nebo bod, který je podmnožinou předchozího – deficit veřejného rozpočtu. V případě maastrichtských kritérií nemusí být rozpočet vyrovnaný, stačí, aby podíl deficitu státního rozpočtu na HDP byl menší než tři procenta.

Byť členové vlády vesměs tvrdí, že vzhledem k současné situaci není přijetí eura pro zbytek volebního období téma, ekonomický poradce České spořitelny a člen Národní ekonomické rady vlády (NERV) Petr Zahradník nabádá, že právě důraz na splnění maastrichtských kritérií považuje z pohledu ozdravení české ekonomiky za podstatný.

„A možná paradoxně ani ne z důvodu vstupenky do eurozóny, jako spíše nápravy nerovnováh, kterým česká ekonomika aktuálně čelí. Konsolidace veřejných financí – nejen schodku, včetně schodku strukturálního, ale též veřejného dluhu – může mít v nynější ekonomické situaci též pozitivní dopad na inflaci i výši úrokových sazeb, tedy další z maastrichtských kritérií," říká Zahradník.

Další z členů NERV, hlavní ekonom Deloitte David Marek, pak upozorňuje, že k plnění těchto kritérií bude muset vláda najít společnou řeč také s Českou národní bankou. „Úrokové sazby nebo inflace už nejsou v dosahu vlády, spíše centrální banky. A ta do toho vládě může trochu házet vidle. Centrální banka teď přes doporučení všech možných institucí nechce dále zvyšovat úrokové sazby. Trápí nás přitom inflace, se kterou je třeba se vypořádat rázně a velmi rychle," nabádá Marek.

Zestátnění ČEZ

Tento záměr není součástí programového prohlášení vlády, ale kabinet o něm velmi vážně uvažuje. Ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (za STAN) v prosinci v ČT řekl, že majetková struktura ČEZ je pro vládu jednou z priorit a je nutné se jí v roce 2023 zabývat. Podle premiéra Fialy by pak právě změna majetkové struktury ČEZ mohla být jednou z cest, jak by vláda mohla získat kontrolu nad cenami elektřiny v Česku.

Pokud by se k tomuto kroku kabinet odhodlal, dotklo by se to prakticky každého českého obyvatele – nejen kvůli cenám elektřiny, ale také kvůli souvisejícímu odchodu ČEZ z pražské burzy. ČEZ je zde pravidelně nejobchodovanější položkou, patří do portfolia řady investorů, fondů – to vše by se s jeho odchodem z pražské burzy změnilo. Aktuálně stát, respektive ministerstvo financí, vlastní 70 procent akcií ČEZ. Naposledy o zestátnění skupiny uvažovala v roce 2017 vláda Bohuslava Sobotky, tehdy hlavně proto, aby stát měl plný dohled nad dalším rozvojem jaderných elektráren v Česku. Následná vláda Andreje Babiše však úvahy zarazila.

Důchodová reforma

Vlády o ní mluví od devadesátých let. Ale kromě zavedení takzvaného druhého pilíře – tedy dobrovolného spoření na důchod – v roce 2013 vládou Petra Nečase z ODS, který o tři roky později vláda sociálního demokrata Bohuslava Sobotky zrušila, zůstává jen u slov. Teď lidovecký ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka tvrdí, že se to do konce tohoto volebního období podaří.

„Mám dnes už finální soubor opatření. Během prvního čtvrtletí roku 2023 chci o něm dokončit debatu s partnery v koalici i v opozici. Ve druhém čtvrtletí pak chci, abychom napsali legislativní změny, a ve druhém pololetí, abychom návrh poslali do legislativního procesu," popisoval Jurečka před dvěma týdny HN. O konkrétních změnách zatím mluvit nechce, spíše naznačuje. Současná hranice věku odchodu do důchodu 65 let se ale bude muset zvýšit, přesáhnout 70 let by však neměla. O výši hranice by nehlasovali jednou za čas politici, ale měla by být pevně svázána se střední dobou dožití. A ve vyjmenovaných náročných profesích by pak hranice měla být nižší.

Reforma je už nevyhnutelná. Důchody mají v roce 2023 spolknout skoro 672 miliard korun, systém přitom je dlouhodobě v deficitu, který roste rychleji, než se čekalo. Za první tři čtvrtletí roku 2022 činil 18,5 miliardy korun, rok předtím za stejnou dobu to bylo necelých osm miliard.

Změna výuky na základních školách

Podobným generačním mezníkem jako důchodová reforma mají být i změny ve vzdělávání. Ministr školství Vladimír Balaš ze STAN v novém roce očekává dokončení léta diskutovaných rámcových vzdělávacích programů, které mají nastartovat největší proměnu českého školství za posledních 20 let. Učiva mají mít žáci základních škol méně, zato má být mnohem více propojeno. Skončit by měly samostatné předměty. Například dějepis by mohl prostupovat několika okruhy, které se žáci budou učit.

„Když se děti učí dějepis podle dat, a nikoliv podle toho, co se stalo, k čemu to vedlo a s čím je to spojeno, pak je to problém. Revize učiva s takovými úpravami počítá. Nemá cenu učit děti, v jakém století byla která bitva, ale podívat se na vývoj v jiném kontextu. Zdůraznit ekonomické aspekty, literaturu, umění té doby," popisoval změny v listopadu Balaš.

Nadstandardy ve zdravotnictví

Novelu zákona od tehdejšího ministra zdravotnictví Leoše Hegera z TOP 09, která umožnila dělit zdravotní péči na standardní a nadstandardní, zrušil Ústavní soud už před skoro 10 lety. A nakolik citlivé je to téma, si vyzkoušel i nynější Hegerův stranický nástupce v čele resortu Vlastimil Válek. Před dvěma měsíci na programové konferenci TOP 09 řekl, že chce novelu zákona vrátit do hry. Současně připustil, že zavedení nadstandardů by vedlo k rozdělení kvality péče do dvou skupin. Hned se za to do něho pustily zdravotnické odbory a nápad označily za asociální. Válek následně uklidňoval, že k žádnému zhoršení zdravotní péče v Česku nedojde, spíše to má pacientům umožnit, aby si například v nemocnici vybrali lepší pokoj. A že mu šlo hlavně o to, rozpoutat diskusi.

Příslušný návrh nicméně podle Lidových novin vzniká. Válek údajně připravuje manuál určující, na co má mít pacient do budoucna bezplatný nárok. Všechno ostatní by pak byl nadstandard, na který si lidé přispějí ze svého.

Zestátnit? Ano, či ne? *Premiér Petr Fiala (vpravo) a generální ředitel ČEZ Daniel Beneš. Brzy by k sobě mohli mít ještě blíže, vláda zvažuje zestátnění energetické společnosti. I o tomto kroku by mělo být v roce 2023 jasno.* **Foto: Profimedia**

~ Majetková struktura ČEZ je pro vládu jednou z priorit a bude nutné se jí v roce 2023 zabývat.

Šest velkých cílů pro rok 2023: k reformě důchodů, masivním úsporám či zestátnění ČEZ vláda potřebuje více odvahy

Ondřej Leinert redaktor

2. 1. 2023 00:00 • Aktualizováno • 9 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Premiér Petr Fiala (vpravo) a generální ředitel ČEZ Daniel Beneš. Brzy by k sobě mohli mít ještě blíže, vláda zvažuje zestátnění energetické společnosti. I o tomto kroku by mělo být v roce 2023 jasno. Autor • Profimedia

Jen co odezní prezidentské volby, začne v Česku na poměry posledních let výjimečné období. Více než rok a půl by se žádné další volby konat neměly – což je situace, kterou naposledy zažila vláda Bohuslava Sobotky z ČSSD v roce 2015. Především je to ale příležitost nastartovat větší systémové změny, na které ve volebních letech nebývá chuť ani prostor. HN vybírají šest velkých cílů, vyplývajících z programového prohlášení kabinetu, případně vyjádření či úvah členů vlády Petra Fialy (ODS).

Vyrovnaný rozpočet

„Chceme stát, který nežije na dluh," je vůbec první věta, která se objevuje mezi základními cíli v preambuli programového prohlášení vlády. Dokument pochází z prosince 2021. Vzhledem k válce na Ukrajině a energetické krizi, která mezitím Evropu postihla, teď ekonomové i členové vlády vědí, že naplnit tento cíl bude mnohem těžší.

„K jeho splnění do konce volebního období by kabinet musel projevit větší odhodlání při konsolidaci veřejných financí a prosadit jak výrazné úspory na straně výdajů, tak opatření k navýšení rozpočtových příjmů. Jak daleko je vláda tomuto cíli vzdálena, závisí na její politické odvaze," říká ekonom a člen Národní rozpočtové rady Petr Musil. Kabinet podle něho bude muset dělat bolestivé škrty.

„Jsem ale přesvědčen, že voliči to od vlády očekávají. Ostatně s programem na konsolidaci veřejných financí šly všechny strany současné vládní koalice v roce 2021 do sněmovních voleb, v nichž s tímto plánem uspěly," připomíná Musil.

Ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) zatím mluví o ambici přinést v květnu do sněmovny balík opatření, která sníží státní dluh o 70 miliard korun. To by však měl být jen začátek. Ostatně, rozpočet pro rok 2022 počítal s deficitem ve výši 375 miliard korun, pro rok 2023 pak je schválený deficit ve výši 295 miliard.

Plnění maastrichtských kritérií

Vláda se zavázala, že do konce tohoto volebního období splní pětici takzvaných maastrichtských kritérií, která jsou podmínkou pro přijetí eura. Ale jejich význam je mnohem širší – mimo jiné by díky nim příjmy Čechů neměla tolik drtit inflace.

Vedle cenové stability patří mezi kritéria výše hrubého veřejného dluhu nebo bod, který je podmnožinou předchozího – deficit veřejného rozpočtu. V případě maastrichtských kritérií nemusí být rozpočet vyrovnaný, stačí, aby podíl deficitu státního rozpočtu na HDP byl menší než tři procenta.

Byť členové vlády vesměs tvrdí, že vzhledem k současné situaci není přijetí eura pro zbytek volebního období téma, ekonomický poradce České spořitelny a člen Národní ekonomické rady vlády (NERV) Petr Zahradník nabádá, že právě důraz na splnění maastrichtských kritérií považuje z pohledu ozdravení české ekonomiky za podstatný.

„A možná paradoxně ani ne z důvodu vstupenky do eurozóny, jako spíše nápravy nerovnováh, kterým česká ekonomika aktuálně čelí. Konsolidace veřejných financí – nejen schodku, včetně schodku strukturálního, ale též veřejného dluhu – může mít v nynější ekonomické situaci též pozitivní dopad na inflaci i výši úrokových sazeb, tedy další z maastrichtských kritérií," říká Zahradník.

Další z členů NERV, hlavní ekonom Deloitte David Marek, pak upozorňuje, že k plnění těchto kritérií bude muset vláda najít společnou řeč také s Českou národní bankou. „Úrokové sazby nebo inflace už nejsou v dosahu vlády, spíše centrální banky. A ta do toho vládě může trochu házet vidle. Centrální banka teď přes doporučení všech možných institucí nechce dále zvyšovat úrokové sazby. Trápí nás přitom inflace, se kterou je třeba se vypořádat rázně a velmi rychle," nabádá Marek.

Zestátnění ČEZ

Tento záměr není součástí programového prohlášení vlády, ale kabinet o něm velmi vážně uvažuje. Ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (za STAN) v prosinci v ČT řekl, že majetková struktura ČEZ je pro vládu jednou z priorit a je nutné se jí v roce 2023 zabývat. Podle premiéra Fialy by pak právě změna majetkové struktury ČEZ mohla být jednou z cest, jak by vláda mohla získat kontrolu nad cenami elektřiny v Česku.

Pokud by se k tomuto kroku kabinet odhodlal, dotklo by se to prakticky každého českého obyvatele – nejen kvůli cenám elektřiny, ale také kvůli souvisejícímu odchodu ČEZ z pražské burzy. ČEZ je zde pravidelně nejobchodovanější položkou, patří do portfolia řady investorů, fondů – to vše by se s jeho odchodem z pražské burzy změnilo. Aktuálně stát, respektive ministerstvo financí, vlastní 70 procent akcií ČEZ. Naposledy o zestátnění skupiny uvažovala v roce 2017 vláda Bohuslava Sobotky, tehdy hlavně proto, aby stát měl plný dohled nad dalším rozvojem jaderných elektráren v Česku. Následná vláda Andreje Babiše však úvahy zarazila.

Důchodová reforma

Vlády o ní mluví od devadesátých let. Ale kromě zavedení takzvaného druhého pilíře – tedy dobrovolného spoření na důchod – v roce 2013 vládou Petra Nečase z ODS, který o tři roky později vláda sociálního demokrata Bohuslava Sobotky zrušila, zůstává jen u slov. Teď lidovecký ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka tvrdí, že se to do konce tohoto volebního období podaří.

„Mám dnes už finální soubor opatření. Během prvního čtvrtletí roku 2023 chci o něm dokončit debatu s partnery v koalici i v opozici. Ve druhém čtvrtletí pak chci, abychom napsali legislativní změny, a ve druhém pololetí, abychom návrh poslali do legislativního procesu," popisoval Jurečka před dvěma týdny HN. O konkrétních změnách zatím mluvit nechce, spíše naznačuje. Současná hranice věku odchodu do důchodu 65 let se ale bude muset zvýšit, přesáhnout 70 let by však neměla. O výši hranice by nehlasovali jednou za čas politici, ale měla by být pevně svázána se střední dobou dožití. A ve vyjmenovaných náročných profesích by pak hranice měla být nižší.

Reforma je už prakticky nevyhnutelná. Důchody mají v roce 2023 spolknout skoro 672 miliard korun, systém přitom je dlouhodobě v deficitu, který roste rychleji, než se čekalo. Za první tři čtvrtletí roku 2022 činil 18,5 miliardy korun, rok předtím za stejnou dobu to bylo necelých osm miliard.

Změna výuky na základních školách

Podobným generačním mezníkem jako důchodová reforma mají být i změny ve vzdělávání. Ministr školství Vladimír Balaš ze STAN v novém roce očekává dokončení léta diskutovaných rámcových vzdělávacích programů, které mají nastartovat největší proměnu českého školství za posledních 20 let. Učiva mají mít žáci základních škol méně, zato má být mnohem více propojeno. Skončit by měly samostatné předměty, jak jsme je znali doposud. Například dějepis by mohl prostupovat několika okruhy, které se žáci budou učit.

„Když se děti učí dějepis podle dat, a nikoliv podle toho, co se stalo, k čemu to vedlo a s čím je to spojeno, pak je to problém. Revize učiva s takovými úpravami počítá. Nemá cenu učit děti, v jakém století byla která bitva, ale podívat se na vývoj v jiném kontextu. Zdůraznit ekonomické aspekty, literaturu, umění té doby," popisoval změny v listopadu Balaš.

Nadstandardy ve zdravotnictví

Novelu zákona z pera tehdejšího ministra zdravotnictví Leoše Hegera z TOP 09, která umožnila dělit zdravotní péči na standardní a nadstandardní, zrušil Ústavní soud už před skoro deseti lety. A nakolik citlivé je to téma, si vyzkoušel i nynější Hegerův stranický nástupce v čele resortu Vlastimil Válek. Před dvěma měsíci na programové konferenci TOP 09 řekl, že chce novelu zákona vrátit do hry. Současně připustil, že zavedení nadstandardů by vedlo k rozdělení kvality péče do dvou skupin.

Hned se za to do něho pustily zdravotnické odbory a nápad označily za asociální. Válek následně uklidňoval, že k žádnému zhoršení zdravotní péče v Česku nedojde, spíše to má pacientům umožnit, aby si například v nemocnici vybrali lepší pokoj. A že mu šlo hlavně o to, rozpoutat diskusi.

Příslušný návrh nicméně podle **Lidových novin** skutečně vzniká. Válek údajně připravuje manuál určující, na co má mít pacient do budoucna bezplatný nárok. Všechno ostatní by pak byl nadstandard, na který si lidé přispějí ze svého.

Úterý 10. LEDNA 2023, ČÍSLO 007, CENA 35 KČ, SK 1,79 € www.hn.cz

■ Rozhovor

Je to nůž do zad. Fabie možná bude muset skončit už v roce 2025, říká Jahn

Ondřej Charvát
ondrej.charvat@hn.cz

Emisní normou Euro 7, která stráší automobilový průmysl, se teď musí zabývat mnohem více, než by si přál. Na jeho zaměstnavatele, největší českou automobilku Škoda Auto, by její návrh dopadl velmi tvrdě. Proto Martin Jahn, člen představenstva firmy za prodej a marketing, dělá všechno pro to, aby ji Evropská rada a následně Evropský parlament neschválily v takové podobě, v jaké ji navrhla Evropská komise. „Nechápu, kdo může takový návrh v dnešní době vůbec zplodit. Přijde mi to od komise absolutně nezodpovědné," říká Jahn s tím, že před zveřejněním návrhu nic nenasvědčovalo tomu, že bude norma takto přísná.

HN: Zabírá vám nyní Euro 7 nejvíce času z vaší práce?

To asi ne. Bohužel máme mnohem více problémů, *jako jsou ceny energií, materiálů, ale také* chybějící díly a řízení dodávek aut na trhy, stále máme poměrně dlouhé čekací lhůty. Doba je tak chaotická a šílená, že Euro 7 je jen jedno z témat. Ale beru to jako nůž do zad automobilkám, proto je to téma nejvíce akutní.

HN: Co vám na normě nejvíce vadí?

Je to hlavně rychlost jejího zavedení v praxi nejen pro nové vozy, ale i pro ty již homologované. Ze strany navrhovatelů je to absolutní ignorace reálných možností autoprůmyslu. Je tam ale i řada nevyjasněných otázek ohledně měření emisí. Například jak se bude měřit to, aby vozy dosahovaly ideálních emisních hodnot v každém okamžiku: třeba ihned po startu nebo v plném zatížení s přívěsem do kopce. Mění to celé měření a v návrhu bohužel principy nejsou popsané. Nyní musíme plánovat výrobní kapacity a investice do vývoje technologií nastupující za tři roky, ale když ani nevíme, jak to má reálně vypadat, nejsme schopni je naplánovat. Nejistoty nás provází na každém kroku. Tohle je další, proto nás návrh irituje a považujeme ho za neseriózní.

HN: Dá se vše do termínu stihnout?

Nedá. Technicky určitě nestihneme vše připravit tak, abychom na již homologovaných vozech dělali tak rozsáhlé úpravy do roku 2025, aby místo normy Euro 6 splňovaly i Euro 7. Navíc se to za tak velké náklady ani nevyplatí. Pro ty, kteří vyrábí větší a luxusnější vozy, to takový problém není. U jejich aut se náklady ztratí. U těch menších, která stojí méně a výrobci na nich mají i menší marže, už to přestává být profitabilní.

HN: Jak by to dopadlo na Škodu?

Pokud by norma platila, tak jak je nyní navržená, došlo by ve Škodě k ukončení výroby aut třídy A0 v polovině roku 2025, tedy vozů Scala, Kamiq a Fabia. Jsou to velké objemy, prakticky by se tím uzavřela jedna celá výrobní hala v Mladé Boleslavi. Je to naprosté šílenství, kdyby se to realizovalo. Ale neumím si představit, že k tomu reálně dojde.

HN: To by asi mělo i výrazný dopad na české dodavatele.

Na dané vozy bychom přestali odebírat komponenty. Je to více než sto padesát tisíc vozů ročně. Určitě by to dopadlo na ziskovost a následně i zaměstnanost daných firem.

HN: Jak daleko jsou tedy jednání o pozměňovacích návrzích na evropské půdě?

Návrh komise ještě musí schválit Evropská rada a pak parlament. Nyní proto budeme jednat jak s poslanci, tak i v rámci států s příslušnými ministry, tedy průmyslu a dopravy. Je potřeba všem znova vysvětlit nereálnost návrhu a podívat se na jeho nejasné detaily, protože spoustu věcí nechává otevřených. Přitom experti z naší strany, ACEA (Evropská asociace výrobců automobilů – pozn. red.) a dalších automobilek už vše politikům vysvětlovali. Následně od nich *přijde návrh, který je naprosto nejasný a nereali*zovatelný. Nechápu, kdo může takový návrh v dnešní době vůbec zplodit. Přijde mi to od komise absolutně nezodpovědné.

HN: Měli jste signály, že norma bude takto přísná?

Ne. Signály před předložením návrhu byly pozitivní a od komisařů jsme slyšeli, že norma bude racionální kvůli přechodu na bezemisní mobilitu v roce 2035, protože by prý nemělo cenu na zbytek výrobního cyklu nastavovat normu přísně. A pak přišlo tohle. Pro značky, kterých se to dotýká, je to velký problém.

HN: Kdo jsou vaši největší spojenci při vyjednávání?

Předpokládám, že Luca de Meo, nový prezident ACEA, bývalý topmanažer Volkswagenu a nyní šéf Renaultu, se tomu bude příští rok intenzivně věnovat. Obecně to jsou právě automobilky vyrábějící menší vozy, například zmíněný Renault nebo Toyota. Zájem na tom bude mít i skupina Stellantis, sdružující Fiat, Peugeot nebo Citroën. Tedy automobilky, které chtějí vyrábět co nejdéle vozy se spalovacími motory. Pokud někdo přechází na elektrické vozy dříve než v roce 2035, nebo dělá luxusní vozy, tak je mu to asi jedno. Ale nechci mluvit za ostatní automobilky, neznám detailně jejich pozice.

HN: Tušíte, jak by vám norma v takové podobě podrazila výrobu?

Jelikož není jasné, jak se emise budou měřit, tak ne. Nevíme, jak bude fungovat testování, proto ani nevím, co mám v plánech připravovat. Legislativní proces může trvat klidně do konce roku 2023, než celý projde radou a parlamentem. Nevíme ani, kdy finální návrh bude odsouhlasený a kdy vstoupí v platnost. Legislativní proces může být rychlý, ale i pomalý.

HN: Nešly by investice na splnění požadavků normy Euro 7 zbytečně proti již plánovaným investicím do elektromobility spojené s definitivním koncem prodeje nových vozů se spalovacím motorem v roce 2035?

Šly. Spalovací motory jsou v dnešní době poměrně zelené, současně platná norma Euro 6 je přísná a emise nových aut jsou poměrně nízké. Ještě více je zpřísňovat na posledních pár let životního cyklu nemá moc smysl, když se snažíme maximálně přejít na elektromobilitu a dáváme do toho nemalé peníze. Byly by to investice navíc, které už se ani nezaplatí, protože vozy na trhu nebudou vůbec dlouho. Navíc Evropská komise přichází se sestnými argumenty o zvýšení konkurenceschopnosti na jiných trzích. Jsou mimo realitu.

HN: Jaké argumenty máte přesně na mysli?

Například ty, že se zavedením normy Euro 7 bude Evropa mít čistší spalovací motory i po roce 2035, a bude tak moci vyvážet čistá auta na trhy třetího světa, jako je Afrika nebo Indie. To je směšné. Jsou to země, které nebudou zavádět Euro 7, nebudou si jen tak prodražovat motory do naší úrovně. Tohle naši konkurenceschopnost na klíčových trzích určitě neposílí. Naopak to způsobí, že auta nebudeme moci vyvážet, protože pro zmíněné trhy budou příliš drahá. V rozvojových zemích se stejně většinou vyrábí auta na místě, protože se tam nedají vozit drahá evropská auta. V Indii vyrábíme vozy v tamních halách, i ve Vietnamu budeme vyrábět auta lokálně dle aktuálně platné legislativy v jednotlivých zemích. Tak tomu bylo například i v Rusku.

HN: V návrhu komise stojí, že by benzinová auta měla průměrně podražit pro koncové zákazníky zhruba o 80 až 180 eur. Sedí to?

Opravdu nevím, jak na to komise přišla. Komisaři částku nemohou vědět, protože některé postupy nejsou vůbec dobře popsané. Musíme mít přesné návody a pravidla na měření emisí, do té doby se mohu jen domnívat a o ceně spekulovat. Je možné, že to bude 90 eur, ale může to být třeba 900.

HN: Jak velký problém je například zavedení měření emisí z pneumatik a brzd?

Je to velký problém, protože je to něco absolutně nového. Nevíme, kdy a jak se to bude měřit, nikdo na to není připravený. Jsou to věci, které by se za normálního provozu daly stihat. Ale dnes jsme v absolutním chaosu, co se týče cen energií, cen materiálů, dodavatelského řetězce. Kdyby norma přišla v době míru a klidu, řekl bych asi „o. k.". Ale dnes panuje obrovský chaos a udělat tak velkou změnu je pro výrobce strašně těžké. Ani nevíme, jestli vůbec bude dostatečná kapacita na měření, jestli bude dost testovacích stanic v Evropě, kdo testy bude dělat? Je tu spousta otazníků.

HN: Věříte tomu, že se norma schválí do konce příštího roku?

Myslím, že se do konce příštího roku prostě musí schválit. Aby se takhle prodlužovala nejistota? Nepředstavitelné. Je pro nás těžké cokoliv plánovat, když nemáme jistotu a ještě hrozí takto šibeniční termíny. Musí se schválit už jen proto, abychom měli od tohoto tématu co nejdříve klid a mohli jsme k němu přizpůsobit naši výrobu a plány. Rok na schválení něčeho takového je velmi dlouhá doba. Doufám, že se to do konce roku schválí ve formě, která pro nás bude přijatelná.

Martin Jahn, *člen představenstva Škody Auto za prodej a marketing, považuje emisní normu Euro 7 ve stávající podobě za nůž do zad automobilkám. Podle něj není možné, aby se jí automobilky do července 2025 stihly přizpůsobit.* **Foto: Škoda Auto**

Je to nůž do zad. Kvůli Euro 7 možná budeme muset ukončit výrobu Fabií už v roce 2025, říká Jahn ze Škody

2. 1. 2023 00:00 • 7 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

"Pokud by norma platila, tak jak je nyní navržená, došlo by ve Škodě k ukončení výroby aut třídy A0 v polovině roku 2025, tedy vozů Scala, Kamiq a Fabia," říká Martin Jahn. Autor • skoda-storyboard.com

Emisní normou Euro 7, která straší automobilový průmysl, se teď musí zabývat mnohem více, než by si přál. Na jeho zaměstnavatele, největší českou automobilku Škoda Auto, by její návrh dopadl velmi tvrdě. Proto Martin Jahn, člen představenstva firmy za prodej a marketing, dělá všechno pro to, aby ji členské země EU a Evropský parlament neschválily v takové podobě, v jaké ji navrhla Evropská komise. „Nechápu, kdo může takový návrh v dnešní době vůbec zplodit. Přijde mi to od komise absolutně nezodpovědné," říká Jahn s tím, že před zveřejněním návrhu nic nenasvědčovalo tomu, že bude norma takto přísná.

HN: Zabírá vám nyní Euro 7 nejvíce času z vaší práce?

To asi ne. Bohužel máme mnohem více problémů, jako jsou ceny energií, materiálů, ale také chybějící díly a řízení dodávek aut na trhy, stále máme poměrně dlouhé čekací lhůty. Doba je tak chaotická a šílená, že Euro 7 je jen jedno z témat. Ale beru to jako nůž do zad automobilkám, proto je to téma nejvíce akutní.

HN: Co vám na normě nejvíce vadí?

Je to hlavně rychlost jejího zavedení v praxi nejen pro nové vozy, ale i pro ty již homologované. Ze strany navrhovatelů je to absolutní ignorace reálných možností autoprůmyslu. Je tam ale i řada nevyjasněných otázek ohledně měření emisí. Například jak se bude měřit to, aby vozy dosahovaly ideálních emisních hodnot v každém okamžiku: třeba ihned po startu nebo v plném zatížení s přívěsem do kopce. Mění to celé měření a v návrhu bohužel principy nejsou popsané. Nyní musíme plánovat výrobní kapacity a investice do vývoje technologií nastupující za tři roky, ale když ani nevíme, jak to má reálně vypadat, nejsme schopni je naplánovat. Nejistoty nás provází na každém kroku. Tohle je další, proto nás návrh irituje a považujeme ho za neseriózní.

HN: Dá se vše do termínu stihnout?

Nedá. Technicky určitě nestihneme vše připravit tak, abychom na již homologovaných vozech dělali tak rozsáhlé úpravy do roku 2025, aby místo normy Euro 6 splňovaly i Euro 7. Navíc se to za tak velké náklady ani nevyplatí. Pro ty, kteří vyrábí větší a luxusnější vozy, to takový problém není. U jejich aut se náklady ztratí. U těch menších, která stojí méně a výrobci na nich mají i menší marže, už to přestává být profitabilní.

HN: Jak by to dopadlo na Škodu?

Pokud by norma platila, tak jak je nyní navržená, došlo by ve Škodě k ukončení výroby aut třídy A0 v polovině roku 2025, tedy vozů Scala, Kamiq a Fabia. Jsou to velké objemy, prakticky by se tím uzavřela jedna celá výrobní hala v Mladé Boleslavi. Je to naprosté šílenství, kdyby se to realizovalo. Ale neumím si představit, že k tomu reálně dojde.

HN: To by asi mělo i výrazný dopad na české dodavatele.

Na dané vozy bychom přestali odebírat komponenty. Je to více než sto padesát tisíc vozů ročně. Určitě by to dopadlo na ziskovost a následně i zaměstnanost daných firem.

HN: Jak daleko jsou tedy jednání o pozměňovacích návrzích na evropské půdě?

Martin Jahn

Foto: Škoda Auto

Návrh komise ještě musí schválit členské země EU a Evropský parlament. Nyní proto budeme jednat jak s poslanci, tak i v rámci států s příslušnými ministry, tedy průmyslu a dopravy. Je potřeba všem znova vysvětlit nereálnost návrhu a podívat se na jeho nejasné detaily, protože spoustu věcí nechává otevřených. Přitom experti z naší strany, ACEA (*Evropská asociace výrobců automobilů – pozn. red.*) a dalších automobilek už vše politikům dlouho vysvětlovali. Následně od nich přijde návrh, který je naprosto nejasný a nerealizovatelný. Nechápu, kdo může takový návrh v dnešní době vůbec zplodit. Přijde mi to od komise absolutně nezodpovědné.

HN: Měli jste signály, že norma bude takto přísná?

Ne. Signály před předložením návrhu byly pozitivní a od komisařů jsme slyšeli, že norma bude racionální kvůli přechodu na bezemisní mobilitu v roce 2035, protože by prý nemělo cenu na zbytek výrobního cyklu nastavovat normu přísně. A pak přišlo tohle. Pro značky, kterých se to dotýká, je to velký problém.

Budeme vymýšlet, jak splnit Euro 7, a zatím nás převálcují Číňané, varují automobilky

2. 1. 2023 • 8 min. čtení

HN: Kdo jsou vaši největší spojenci při vyjednávání?

Předpokládám, že Luca de Meo, nový prezident ACEA, bývalý topmanažer Volkswagenu a nyní šéf Renaultu, se tomu bude letos intenzivně věnovat. Obecně to jsou právě automobilky vyrábějící menší vozy, například zmíněný Renault nebo Toyota. Zájem na tom bude mít i skupina Stellantis, slučující Fiat, Peugeot nebo Citroën. Tedy automobilky, které chtějí vyrábět co nejdéle vozy se spalovacími motory. Pokud někdo přechází na elektrické vozy dříve než v roce 2035, nebo dělá luxusní vozy, tak je mu to asi jedno. Ale nechci mluvit za ostatní automobilky, neznám detailně jejich pozice.

HN: Tušíte, jak by vám norma v takové podobě podražila výrobu?

Jelikož není jasné, jak se emise budou měřit, tak ne. Nevíme, jak bude fungovat testování, proto ani nevím, co mám v plánech připravovat. Legislativní proces může trvat klidně do konce roku 2023, než celý projde radou a parlamentem. Nevíme ani, kdy finální návrh bude odsouhlasený a kdy vstoupí v platnost. Legislativní proces může být rychlý, ale i pomalý.

HN: Nešly by investice na splnění požadavků normy Euro 7 zbytečně proti již plánovaným investicím do elektromobility spojené s definitivním koncem prodeje nových vozů se spalovacím motorem v roce 2035?

Šly. Spalovací motory jsou v dnešní době poměrně zelené, současně platná norma Euro 6 je přísná a emise nových aut jsou poměrně nízké. Ještě více je zpřísňovat na posledních pár let životního cyklu nemá moc smysl, když se snažíme maximálně přejít na elektromobilitu a dáváme do toho nemalé peníze. Byly by to investice navíc, které už se ani nezaplatí, protože vozy na trhu nebudou vůbec dlouho. Navíc Evropská komise přichází se scestnými argumenty o zvýšení konkurenceschopnosti na jiných trzích. Jsou mimo realitu.

HN: Jaké argumenty máte přesně na mysli?

Například ty, že se zavedením normy Euro 7 bude Evropa mít čistší spalovací motory i po roce 2035, a bude tak moci vyvážet čistá auta na trhy třetího světa, jako je Afrika nebo Indie. To je směšné. Jsou to země, které nebudou zavádět Euro 7, nebudou si jen tak prodražovat motory do naší úrovně. Tohle naši konkurenceschopnost na klíčových trzích určitě neposílí. Naopak to způsobí, že auta nebudeme moci vyvážet, protože pro zmíněné trhy budou příliš drahá. V rozvojových zemích se stejně většinou vyrábí auta na místě, protože se tam nedají vozit drahá evropská auta. **V Indii** vyrábíme vozy v tamních halách, i v**e Vietnamu** budeme vyrábět auta lokálně dle aktuálně platné legislativy v jednotlivých zemích. Tak tomu bylo například i **v Rusku**.

HN: V návrhu od Evropské komise stojí, že by benzinová auta měla průměrně podražit pro koncové zákazníky zhruba o 80 až 180 eur. Sedí to?

Opravdu nevím, jak na to komise přišla. Nedá se to ani komentovat, protože jsou to nesmysly. Komisaři částku nemohou vědět, protože některé postupy nejsou vůbec dobře popsané. Musíme mít přesné návody a pravidla na měření emisí, do té doby se mohu jen domnívat a o ceně spekulovat. Je možné, že to bude 90 eur, ale může to být třeba 900. Návrh je nejasný, nedá se s ním pracovat.

HN: Jak velký problém je například zavedení měření emisí z pneumatik a brzd?

Je to velký problém, protože je to něco absolutně nového. Nevíme, kdy a jak se to bude měřit, nikdo na to není připravený. Jsou to věci, které by se za normálního provozu daly stíhat. Ale dnes jsme v absolutním chaosu, co se týče cen energií, cen materiálů, dodavatelského řetězce. Kdyby norma přišla v době míru a klidu, řekl bych asi „o. k.“. Ale dnes panuje obrovský chaos a udělat tak velkou změnu je pro výrobce strašně těžké. Ani nevíme, jestli vůbec bude dostatečná kapacita na měření, jestli bude dost testovacích stanic v Evropě, kdo testy bude dělat? Je tu spousta otazníků.

HN: Věříte tomu, že se norma schválí do konce letošního roku?

Myslím, že se do konce letošního roku prostě musí schválit. Aby se takhle prodlužovala nejistota? Nepředstavitelné. Je pro nás těžké cokoliv plánovat, když nemáme jistotu a ještě hrozí takto šibeniční termíny. Musí se schválit už jen proto, abychom měli od tohoto tématu co nejdříve klid a mohli jsme k němu přizpůsobit naši výrobu a plány. Rok na schválení něčeho takového je velmi dlouhá doba. Doufám, že se to do konce roku schválí ve formě, která pro nás bude přijatelná.

Rozhovor

PONDĚLÍ 2. LEDNA 2023 WWW.HN.CZ

Petr Zenkner
petr.zenkner@hn.cz

Česká ekonomika teď potřebuje vsadit na baterie, čipy a jádro

Podle prognózy České spořitelny čeká letos ekonomiku pokles o 1,5 procenta. Recese ale bude jen v prvním pololetí. Na jednociferná čísla se dostane i inflace. Rychlé snižování úrokových sazeb by ale podle hlavního ekonoma České spořitelny Davida Navrátila byla chyba.

V všechno bylo v roce 2022 špatné. Vysoké ceny energií sice firmy ohrožují, ale zároveň je tlačí ke snížení jejich spotřeby. Podle hlavního ekonoma České spořitelny Davida Navrátila je pozitivní zpráva, že řada firmy úsporná opatření dokážou najít, což je vidět i u kusů úplně odepisovaných sklárem. Za velmi nadějné považuje také skutečnost, že si podniky pořád berou investiční úvěry. „Před covidem, v roce 2019, vzrostly o čtyři procenta, loni přibližně o sedm procent," řekl Navrátil v rozhovoru pro Hospodářské noviny.

Nynější potíže tak nakonec možná být tím rozhodujícím krokem k proměně tuzemské ekonomiky. „My si sice pořád říkáme konvergenční ekonomika, ale Česko se od roku 2008 Německu moc nepřiblížilo. A když se dařilo, tak se ekonomika zadlužovala při růstu tří procenta. Na tom by byly vidět strukturální problémy. Covid a teď Putin to jen urychlili. "Česká ekonomika potřebuje v příštích letech podle Navrátila znovuvsadit tři obory. Jedle čipů a jaderné energetiky jsou technologie, na nic se vyplatí vsadit, baterie."

HN: Co se v české ekonomice v roce 2022 stalo pozitivního?

Přes převažující depresi by se něco našlo. Třeba to, jak rychle se podařilo naplnit plynové zásobníky a zajistit čtvrtinu dodávek z Norska i s kapacitou plynovodů. To samé platí u Německa, které ještě na začátku války na Ukrajině tvrdilo, že mu zajištění náhradních dodávek LNG bude trvat tři až pět let. Po sedmi měsících už Němci nerminály na zkapalněný plyn mají. Sice jen plovoucí a dočasné, ale svůj účel plní. Naštěstí se ukazuje, že Evropa ještě nentratila schopnost realizovat velké energetické a infrastrukturní projekty.

Jedno z nich se právě v těchto měsících se také v Česku otevřeně mluvilo o tom, že splní slíbený sklář. Jak přímý. Sami lidé z branže ale říkali, že se naučili dělat věci do pece jinak, což jim zvyšuje energetickou efektivitu. Česko je jednou z nejvíce energeticky náročných ekonomik v Evropě. A je vidět, že i my jsme schopni nacházet úsporná opatření, která jsme předtím neměli. To je pro budoucnost pozitivní.

HN: Pomůže to nakonec popírkovým jiných segmentech české ekonomiky?

Na našich čtvrtích vidíme, že firmy nelétají vlode. Naopak, urychlily se investice do úspor energií. Kvůli nedostatku pracovní síly jsou čeští robotizace a digitalizace výroby – firmy, které tyhle technologie dělají, mají obrovskou zásobu práce.

HN: Firmy tedy i po předchozím covidu a letošním růstu cen energií mají na investice?

Podniky si pořád berou investiční úvěry. Před covidem, v roce 2019, vzrostly o čtyři procenta, loni pak přibližně o sedm procent. To je velmi dobrá zpráva v porovnání s předchozí finanční krizí 2008 až 2009. Tehdy se investice firem na delší dobu zastavily a dostat se na úroveň předkrizi trvalo skoro deset let. Ona k tomu dost přispěl i kurzový závazek ČNB (držela ho asi tři roky intervencemi kurz koruny na úrovni 27 korun za euro – pozn. red.), kvůli kterému firmám na několik let vytvořil pohled. Z něj mohly čerpat a nemusely místo toho investovat.

Všestranci českých firem navíc dlouho nezelí na to, že levná pracovní síla tady pořád bude. Letos se to definitivně změnilo. Česká ekonomika, zdá se, konečně chápe, že jedná cesta, jak optavdu více růst, je produktivitovat a vyšší energetickou efektivitě a vyšší přida-

> **Nestačí jedna továrna u Plzně. Musíme tu mít celou dovednost kolem baterií a dodavatelský řetězec, aby šlo baterie vyrábět a inovovat.**

né hodnotě. My si sice pořád říkáme konvergenční ekonomika, ale Česko se od roku 2008 Německu moc nepřiblížilo. A když se dařilo, tak se ekonomika zadlužovala při růstu tří procenta. Na tom byly vidět strukturální problémy. Covid a teď Putin to jen urychlili.

HN: Jaké trendy v roce 2023 nejvíce ovlivní českou ekonomiku? Současná krize ustane, je firmy mají sledovat hlavně mohutnost recese v USA, dopady cvrdu na tuzemskou ekonomiku a výši cen energií v Evropě?

Ještě bych přidal čtvrtý faktor a to je psychologie. Čeští, jako národ jsme teď v depresi fázi, což vede ke škrtání větších investic a propadu hypoték. Osobně má v roce 2022 dost překlikl hlavně lesací dřeva v Německu. V minulosti tak nízká důvěra mamenala polské ekonomiky o šest až osm procent. To už by bylo pro Česko dramatické. Nakonec ale zatvrdická ekonomika ve třetím kvartále minulého roku naopak vyrostla. Samotřejmé se to může změnit, až skončí topná sezona a začnou se znova plnit zásobníky na rok 2024.

Bude chybět ruský plyn a ceny energií zase vyrostou. Pokud se rozjede čínská ekonomika, bude v Asii větší poptávka po LNG, který ka, bude v Asii větší poptávka po LNG, který šel dosud do Evropy. A najednou může chybět 30 až 50 procent plynu, aby se zásobníky znovu naplnily.

HN: Jak velký propad české ekonomiky čekáte?

V České spořitelně očekáváme, že v roce 2023 ekonomika klesne o jedno a půl procenta. Centrální banka má projekci poklesu HDP o 0,7 procenta. To je relativně mělká recese, která bude trvat jen v prvním pololetí. Pak už by měl zase přijít růst. Pokud tedy oživení nenarvalí deprese Čechů. Pak může být krize delší. Zažili jsme to už v roce 2012, kdy česká ekonomika poklesla hlavně kvůli bíbě náladě.

HN: Vraťme se ještě k vysokým cenám energií. U chemiček, oceláren nebo hliníkáren mají investice do energetické náročnosti určitou hranici, třeba i proto, že bezemisní technologie zatím nejsou. Všechny tyhle obory jsou navíc globální a ztrácejí konkurenceschopnost vůči USA nebo Asii. Co když ten tlak nevydrží?

Tohle je věc, která se nevyřeší během jednoho roku. Je přirozené, že část výrobních firem bude zvažovat, zda přemístí bytmys do zemí, kde jsou energie levnější, ať už USA, Kanady, nebo třeba Kazachstánu, kde jsou ceny plynu na zlomku evropských cen. To je globalizace a vlastně přirozený jev. Některá odvětví si ovšem Evropa nemůže dovolit ztratit, protože by tím ohrozila bezpečnost dodavatelských řetězců a dodávek surovin pro výrobu obecně.

Všestranci českých firem navíc dlouho nezelí na to, že levná pracovní síla tady pořád bude. Letos se to definitivně změnilo. Česká ekonomika, zdá se, konečně chápe, že jedná cesta, jak optavdu více růst, je produktivitovat a vyšší energetickou efektivitě a vyšší přida-

Je to neúprosná geopolitika, protože Čína má u některých oborů podíl na světové produkci 60 až 80 procent. Může tak Evropu a Spojené státy vydírat. Třeba Apple umí věci vymyslet a inovovat, ale už je nesumí vyrobit. Mimo Čínu vyrábí jen pět procent svých produktů. Buď můžeme přesunout výrobu do „spřátelených" zemí z jihovýchodní Asie, nebo zpátky do Evropy a její blízkosti. To je různochodem přibližnost i pro průmyslové Česko. Pokud ovšem nabídne pracovní sílu a roborizaci.

HN: Není pro Česko riziko stavět především na průmyslu? Za covidu by vláda vždycky upřednostnila před dalšími sektory v ekonomice.

Silná průmyslová základnaje a bude výhodou Česka. Pořád tady máme schopnost vyrábět. Od roku 2008 se svět už moc neglobalizuje a geopolitická rizika rostou. Evropa průmyslové schopnosti potřebuje a popírka tady výdyby bude. Mnohem důležitější je pro průmysl podpora státu spočívající ve stabilním daňovém prostředí nebo dlepleni schopnosti stavět infrastrukturu.

HN: Jaké věci na podporu ekonomiky byste vládě doporučil? Aby je mohla zavést ještě tato vláda a rychle se prosevěly.

Pokud bych měl jmenovat jednu věc, která může zatraktivnit investice, tak je to změna v rozpočtovém určení daní ve prospěch obcí, kde se něco postaví. Čeští starostové oproti německým nemají velkou motivaci lákat investory na svoje území, protože daňový výnos je pro ně zanedbatelný.

Nemají potom možnost využít peníze pro obec na budování infrastruktury, kterou lidi chtějí, ale nejsou na ni v rozpočtech peníze. Starostové tak mají pohnalosky na investice a vedle toho nátlavné volíče, kteří více zdražitelní negativa. Více darí pro obce by mohlo oslabit ten takzvaný rozpočtový nerovnovesí, který je teď vidět třeba kolem gigafactory u Plzně (odmítání větších infrastrukturních staveb ve svém okolí, z anglického Not In My Back Yard – pozn. red.).

Další relativně jednoduchá věc je daňová usmatelnost vydání na vědu a výzkum. Inovace se sice nerutinně vyplácejí, ale přitom firmy žijí v netistotě, jestli jim stát výdaj na výzkum a vývoj daňově uzná. Ten systém musí být srozumitelnější.

HN: Zmínil jste gigafactory, kde je Česko připraveno dát koncernu Volkswagen miliardové pobídky. Je továrna na výrobu baterií pro budoucnost českého automobilového průmyslu klíčová?

Máme silný automobilový průmysl a potřebujeme tady mít dodavatelský řetězec spojený s výrobou baterií. Sám automotive do toho bude investovat, tak to v tom podpoříme. Jeho podíl na české ekonomice je veliký a přináší do ní moderní technologie. Razetie pou klíčová inovace, která může změnit energetiku. Nemůžeme si dovolit být v tomto závěsu za dovozech z Číny. Vedle čipů a jaderné energetiky jsou baterie technologií, na niž se vyplatí vsadit. Nestačí ale jedna továrna u Plzně. To by pozitivní chystaná obří pobídka státu byla opravdu zbytečná. Musíme tu mít celou dovednost kolem baterií a dodavatelský řetězec, aby šlo baterie vyrábět a inovovat. To znamená mít na to dostatek kvalifikovaných lidí. Myslím, že se docela přehlíží, že přesně takový ekosystém teď vznikl v Maďarsku. A to je pro domácí automobilový průmysl docela riziko.

HN: Co je podle vás dlouhodobou slabinou Česka, která se tak často nemluví?

Podniky v Česku se za posledních deset let hodně by využivat dotace EU. Vlastně ale nevyužívají finanční nástroje (výhodné záruky a půjčky, jež EU získala na kapitálovém trhu a nabízí je ve spolupráci se soukromými subjekty typu bank či venture kapitálových fondů – pozn. red.). Ty musí být na rozdíl od dotací návratné, což podporuje investice do projektů, které skutečně dávají ekonomický smysl. Pro ekonomiku je to lepší, protože z jedné investované koruny je několikrát větší efekt. S finančními nástroji se u nás začalo až během covidu a spíš pod tlakem bank. Jejich větší využití by české hospodářství posouvalo dále.

Velkou bradou je také to, že stát efektivně nesbírá data. Rozhoduje se pak na základě dojmů. Třeba když přišel covid, vyprosil stát elektronickou evidenci tržeb (EET). A vůbec bo nenapadlo, že díky ní měl data o tom, co se v ekonomice děje. Kde skutečně dochází k propadu tržeb. Stát by to mohl změnit tak, že dá na stůl anonymizovaná data, která mu ostatní dokážeme využít. Česká spořitelna se třeba i bez dat od státu snaží identifikovat domácnosti, které mají nárok na příspěvek na bydlení, aktivně je oslovit a tím nejohrožením pomoci s celkovým nárokem. Jde o čtyři věci měsíčně, přitom i tlačítka může být pro pětsou domácností v netisíčkách přímy tím, co je dostane do plusu.

HN: ČNB na svém posledním zasedání v prosinci ponechala úrokové sazby na sedmi procentech. Měly by se podle vás v roce 2023 sazby dále zvyšovat?

Začnu tím, že se špatně, když to mediálně vypadá, že v ČNB jsou dvě centra a naprosto rozdílní názoru na vývoj úsvěrů, protože daňový výnos je pro ně zanedbatelný.

Nemají potom možnost využít peníze pro obec na budování infrastruktury, kterou lidi chtějí, ale nejsou na ni v rozpočtech peníze. Starostové tak mají pohnalosky na investice a vedle toho nátlavné volíče, kteří více zdražitelní negativa. Více darí pro obce by mohlo oslabit ten takzvaný rozpočtový nerovnovesí, který je teď vidět třeba

5

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

když poměrně úsporný tarif – zase tak zásadní. Podle naší prognózy se inflace už v příštím pololetí dostane na jednociferná čísla. Tamtéž ČNB svým zásahem nic nezmění. V tomhle se ukázal jako správný postup mírně bankovní rady ČNB, když úrokové sazby zvyšovala, protože inflace není pouze dočasný fenomén. Pro české domácnosti, které mají úspory penězi na běžných nebo spořicích účtech, je to dost velký problém. Třeba žlutavé má 80 procent svých aktiv v investicích a jsou oproti inflaci chráněni lépe.

HN: Pokud říkáte, že zvýšení úrokových sazeb nemusí být v politice ČNB to nejdůležitější, tak co bude v roce 2023 zásadní?

Centrální bankéři brali v posledních desetiletích jako svůj úkol zahránit recesi. Teno-

> **Důležité je, aby ČNB vydržela tlak na rychlé snižování sazeb. Pokles inflace na jednociferné číslo neznamená, že bych sazby měl snížit na tři procenta.**

krát mají recesi vyvolat a poptávku snížit. A hlavně psychologicky vydržet tlak na snižování sazeb, když se inflace začíná stabilizovat. V 70. a 80. letech centrální banky ve světě držely přísnou měnovou politiku, i když se už ekonomika vracela k inflačnímu cíli. Problém inflace na jednociferné číslo neznamená, že bych měl sazby snížit na tři procenta.

HN: Proč?

Inflaci bude pomáhat snižovat zpřísňování měnové politiky ve světě. Je nepředvídatelní, kolik centrálních bank to dělá a jak rychle to dělají. Zároveň české domácí poptávkové fak-

tory zkolaborovaly. Maloobchodní tržby klesají už několik měsíců v řadě – v listopadu a prosinci o sedm procent. To je destinace poptávky. Snížují se také základové faktory v průmyslu (PPI index) a zemědělství. Mezinárodní mzdu (PPI index) a zemědělství. Mezinárodní mzdu jsou sice stále vysoká, ale mezičtvrtletní data jsou sice stále vysoká, ale mezičtvrtletní analyzovaná čísla byla na nule. U zemědělců dokonce zápornná. Bude ale potřeba počkat, aby inflace neriskatala třetí mezi pěti a deseti procenty. Inflační očekávání v firem jsou totiž stále vysoká. U domácností inflační očekávání nevíme, protože je nesměříme.

HN: Co by nynější bankovní radu mohlo donutit k tomu, že začne úrokové sazby opět zvyšovat?

Umím si představit dva silné důvody, po nichž se to stane. Jednak „ostrý" zvyšování mezd. Nikoeli členové rady naznačují, že pokud porostou stejně rychle jako inflace, je to důvod ke zvyšování sazeb. Druhým důvodem může být kurz koruny. Tím, že ČNB stále intervenuje, tak zároveň zpřísňuje měnové podmínky. To pomáhá snižovat kurz koruny, který byl v létě kolem 27 korun za euro. Teď se oslabil na 24 korun. Měnová politika se tak zpřísňuje, i když to centrální banka nedělá přes sazby.

HN: A v tom vidíte riziko?

Je to riziko, že by koruna mohla být pod větším tlakem. Jeeli vidím pro letošní rok nějaké potenciální překvapení, tak to, že úrokové sazby v eurozóně budou nakonec vyšší než sazby americkéího Fedu. To by mohlo vytvořit tlak na oslabení koruny. Další potenciální riziko je v tom, že Česko je v globálních dlu-

DAVID NAVRÁTIL

- Rodák ze severní Moravy vystudoval ekonomii na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava.
- V letech 2001 až 2004 působil jako analytik v České národní bance.
- Potom přešel do České spořitelny, kde působí už 18 let. Nejprve jako analytik a od roku 2008 jako hlavní ekonom.
- Současně je ředitelem odboru ekonomické a strategické analýzy České spořitelny.

Česko potřebuje vsadit na baterie, čipy a jádro, říká hlavní ekonom České spořitelny

Petr Zenkner redaktor
2. 1. 2023 00:00 • 13 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Nynější potíže českých firem můžou být podle hlavního ekonoma České spořitelny Davida Navrátila tím rozhodujícím krokem k proměně tuzemské ekonomiky. Autor: Tomáš Nosil

Podle prognózy České spořitelny čeká letos ekonomiku pokles o 1,5 procenta. Recese ale bude jen v prvním pololetí. Na jednociferná čísla se dostane i inflace. Rychlé snižování úrokových sazeb by ale podle hlavního ekonoma České spořitelny Davida Navrátila byla chyba.

Ne všechno bylo v roce 2022 špatně. Vysoké ceny energií sice firmy ohrožují, ale zároveň je tlačí ke snížení jejich spotřeby. Podle hlavního ekonoma České spořitelny Davida Navrátila je pozitivní zprávou, že české firmy úsporná opatření dokážou najít, což je vidět i u loni úplně odepisovaných skláren. Za velmi nadějné považuje také skutečnost, že si podniky pořád berou investiční úvěry. „Před covidem, v roce 2019, vzrostly o čtyři procenta, loni přibližně o sedm procent," řekl Navrátil v rozhovoru pro Hospodářské noviny.

Nynější potíže tak nakonec mohou být tím rozhodujícím krokem k proměně tuzemské ekonomiky. „My si sice pořád říkáme konvergenční ekonomika, ale Česko se od roku 2008 Německu moc nepřiblížilo. A když se dařilo, tak se ekonomika zadýchávala při růstu tři procenta. Na tom byly vidět strukturální problémy. Covid a teď Putin to jen urychlili." Česká ekonomika potřebuje v příštích letech podle Navrátila rozvinout tři obory: „Vedle čipů a jaderné energetiky jsou technologií, na niž se vyplatí vsadit, baterie."

HN: Co se v české ekonomice v roce 2022 stalo pozitivního?

Přes převažující depresi by se něco našlo. Třeba to, jak rychle se podařilo naplnit plynové zásobníky a zajistit třetinu dodávek z Nizozemska i s kapacitou plynovodů. To samé platí u Německa, které ještě na začátku války na Ukrajině tvrdilo, že mu zajištění náhradních dodávek LNG bude trvat tři až pět let. Po sedmi měsících už Němci terminály na zkapalněný plyn mají. Sice jen plovoucí a dočasné, ale svůj účel plní. Naštěstí se ukazuje, že Evropa ještě neztratila schopnost realizovat velké energetické a infrastrukturní projekty.

Ještě před několika měsíci se také v Česku otevřeně mluvilo o tom, že úplně skončí sklářský průmysl. Sami lidé z této branže ale říkají, že se během pár měsíců naučili dávat věci do pece jinak, což jim zvyšuje energetickou efektivitu. Česko je jednou z nejvíce energeticky náročných ekonomik v Evropě. A je vidět, že i my jsme schopni nacházet úsporná opatření, která jsme předtím kvůli nízké ceně nehledali. To je pro budoucnost pozitivní.

HN: Pomůže to nakopnout poptávku v jiných segmentech české ekonomiky?

Na našich datech vidíme, že firmy neškrtají všude. Naopak, urychlily se investice do úspor energií. Kvůli nedostatku pracovní síly pokračuje i robotizace a digitalizace výroby – firmy, které tyhle technologie dělají, mají obrovskou zásobu práce.

HN: Firmy tedy i po předchozím covidu a letošním růstu cen energií mají na investice?

Podniky si pořád berou investiční úvěry. Před covidem, v roce 2019, vzrostly o čtyři procenta, loni pak přibližně o sedm procent. To je velmi dobrá zpráva v porovnání s předchozí finanční krizí 2008 až 2009. Tehdy se investice firem na delší dobu zastavily a dostat se na úroveň před krizí jim trvalo skoro deset let. On k tomu dost přispěl i kurzový závazek ČNB (držela více než tři roky intervencemi kurz koruny na úrovni 27 korun za euro – pozn. red.), který exportním firmám na několik let vytvořil polštář. Z něj mohly čerpat a nemusely místo toho investovat.

Vlastníci českých firem navíc dlouho sázeli na to, že levná pracovní síla tady pořád bude. Letos se to definitivně změnilo. Česká ekonomika, zdá se, konečně chápe, že jediná cesta, jak opravdu více růst, je proinvestovat se k vyšší energetické efektivitě a vyšší přidané hodnotě. My si sice pořád říkáme konvergenční ekonomika, ale Česko se od roku 2008 Německu moc nepřiblížilo. A když se dařilo, tak se ekonomika zadýchávala při růstu tři procenta. Na tom byly vidět strukturální problémy. Covid a teď Putin to jen urychlili.

HN: Jaké trendy v roce 2023 nejvíce ovlivní českou ekonomiku? Souhlasil byste s tím, že firmy mají sledovat hlavně mohutnost recese v USA, dopady covidu na čínskou ekonomiku a výši cen energií v Evropě?

Ještě bych přidal čtvrtý faktor a to je psychologie Čechů. Jako národ jsme teď v depresivní fázi, což vede ke škrtání větších investic a propadu hypoték. Osobně mě v roce 2022 dost zneklidňovala klesající důvěra v Německu. V minulosti tak nízká důvěra znamenala pokles ekonomiky o šest až osm procent. To už by bylo pro Česko dramatické. Nakonec ale německá ekonomika ve třetím kvartále minulého roku naopak vzrostla. Samozřejmě se to může změnit, až skončí topná sezona a začnou se znova plnit zásobníky na rok 2024. Bude chybět ruský plyn a ceny energií zase vzrostou. Pokud se rozjede čínská ekonomika, bude v Asii větší poptávka po LNG, který šel dosud do Evropy. A najednou může chybět 30 až 50 procent plynu, aby se zásobníky znovu naplnily.

David Navrátil

Rodák ze severní Moravy vystudoval ekonomii na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava.

V letech 2001 až 2004 působil jako analytik v České národní bance.

Potom přešel do České spořitelny, kde působí už 18 let. Nejprve jako analytik a od roku 2008 jako hlavní ekonom.

Současně je ředitelem odboru ekonomické a strategické analýzy České spořitelny.

HN: Jak velký propad české ekonomiky čekáte?

V České spořitelně očekáváme, že v roce 2023 ekonomika klesne o jedno a půl procenta. Centrální banka má projekci poklesu HDP o 0,7 procenta. To je relativně mělká recese, která bude trvat jen v prvním pololetí. Pak už by měl zase přijít růst. Pokud tedy oživení nenaruší deprese Čechů. Pak může být krize delší. Zažili jsme to už v roce 2012, kdy česká ekonomika poklesla hlavně kvůli blbé náladě.

HN: Vraťme se ještě k vysokým cenám energií. U chemiček, oceláren nebo hliníkáren mají investice do energetické náročnosti určitou hranici, třeba i proto, že bezemisní technologie zatím nejsou. Všechny tyhle obory jsou navíc globální a ztrácejí konkurenceschopnost vůči USA nebo Asii. Co když ten tlak nevydrží?

Tohle je věc, která se nevyřeší během jednoho roku. Je přirozené, že část výrobních firem bude zvažovat, zda přemístit byznys do zemí, kde jsou energie levnější, ať už USA, Kanady, nebo třeba Kazachstánu, kde jsou ceny plynu na zlomku evropských cen. To je globalizace a vlastně přirozený jev. Některá odvětví si ovšem Evropa nemůže dovolit ztratit, protože by tím ohrozila bezpečnost dodavatelských řetězců a dodávek surovin pro svůj průmysl. Bavíme se o schopnosti výroby skla přes výrobu kovů a plechů až po rafinerie. Tyto strategické typy výroby se klidně mohou dotovat.

Je to neúprosná geopolitika, protože Čína má u některých oborů podíl na světové produkci 60 až 80 procent. Může tak Evropu a Spojené státy vydírat. Třeba Apple umí věci vymyslet a inovovat, ale už je neumí vyrobit. Mimo Čínu vyrábí jen pět procent svých produktů. Buď můžeme přesouvat výrobu do „spřátelených" zemí v jihovýchodní Asii, nebo zpátky do Evropy a její blízkosti. To je mimochodem příležitost i pro průmyslové Česko. Pokud nabídne pracovní sílu a robotizaci.

HN: Není pro Česko riziko stavět především na průmyslu? Za covidu ho vláda viditelně upřednostnila před dalšími sektory v ekonomice.

Silná průmyslová základna je a bude výhodou Česka. Pořád tady máme schopnost vyrábět. Od roku 2008 se svět už moc neglobalizuje a geopolitická rizika rostou. Evropa průmyslové schopnosti potřebuje a poptávka tady vždycky bude. Mnohem důležitější je pro průmysl podpora státu spočívající ve stabilním daňovém prostředí nebo zlepšení schopností stavět infrastrukturu.

HN: Jaké věci na podporu ekonomiky byste vládě doporučil? Aby je mohla zavést ještě tato vláda a rychle se projevily.

Pokud bych měl jmenovat jednu věc, která může zatraktivnit investice, tak je to změna v rozpočtovém určení daní ve prospěch obcí, kde se něco postaví. Čeští starostové oproti německým nemají velkou motivaci lákat investory na svoje území, protože daňový výnos je pro ně zanedbatelný. Nemají potom možnost využít peníze pro obec na budování infrastruktury, kterou lidé chtějí, ale nejsou na ni v rozpočtech peníze. Starostové tak mají požadavky na investice a vedle toho naštvané voliče, kteří více zdůrazňují negativa. Více daní pro obce by mohlo oslabit ten takzvaný nimbysmus, který je teď vidět třeba kolem gigafactory u Plzně (odmítání větších infrastrukturních staveb ve svém okolí, z anglického Not In My Back Yard – pozn. red.).

Další relativně jednoduchá věc je daňová uznatelnost výdajů na vědu a výzkum. Inovace se sice neustále vyzdvihují, ale přitom firmy žijí v nejistotě, jestli jim stát výdaj na výzkum a vývoj daňově uzná. Ten systém musí být srozumitelnější.

HN: Zmínil jste gigafactory, kde je Česko připraveno dát koncernu Volkswagen miliardové pobídky. Je továrna na výrobu baterií pro budoucnost českého autoprůmyslu opravdu klíčová?

Máme silný automobilový průmysl a potřebujeme tady mít dodavatelský řetězec spojený s výrobou baterií. Sám automotive do toho bude investovat, tak ho v tom podpořme. Jeho podíl na české ekonomice je velký a přináší do ní moderní technologie. Baterie jsou klíčová inovace, která může změnit energetiku. Nemůžeme si dovolit být v tomto závislí na dovozech z Číny. Vedle čipů a jaderné energetiky jsou baterie technologií, na niž se vyplatí vsadit. Nestačí ale jedna továrna u Plzně. To by potom chystaná obří pobídka státu byla opravdu zbytečná. Musíme tu mít celou dovednost kolem baterií a dodavatelský řetězec, aby šlo baterie vyrábět a inovovat. To znamená mít na to dostatek kvalifikovaných lidí. Myslím, že se docela přehlíží, že přesně takový ekosystém teď vzniká v Maďarsku. A to je pro domácí automobilový průmysl docela riziko.

HN: Co je podle vás dlouhodobou slabinou Česka, která se tak často nezmiňuje?

Podniky v Česku se za poslední roky naučily využívat dotace EU. Vůbec ale nevyužívají finanční nástroje (výhodné záruky a půjčky, jež EU získala na kapitálovém trhu a nabízí je ve spolupráci se soukromými subjekty typu bank či venture kapitálových fondů – pozn. red.). Ty musí být na rozdíl od dotací návratné, což podporuje investice do projektů, které skutečně dávají ekonomický smysl. Pro ekonomiku je to lepší, protože z jedné investované koruny je několikrát větší efekt. S finančními nástroji se u nás začalo až během covidu a spíš pod tlakem bank. Jejich větší využití by české hospodářství posouvalo dále.

Velkou brzdou je také to, že stát efektivně nesbírá data. Rozhoduje se pak na základě dojmů. Třeba když přišel covid, vypnul stát elektronickou evidenci tržeb (EET). A vůbec ho nenapadlo, že díky ní měl data o tom, co se v ekonomice děje. Kde skutečně dochází k propadu tržeb. Stát by to mohl změnit tak, že dá na stůl anonymizovaná data, která my ostatní dokážeme využít. Česká spořitelna se třeba i bez dat od státu snaží identifikovat domácnosti, které mají nárok na příspěvek na bydlení, aktivně je oslovit a těm nejohroženějším pomoci o něj zažádat. Jde o čtyři tisíce měsíčně, přitom i tisícovka může být pro pětinu domácností s nejnižšími příjmy tím, co je dostane do plusu.

HN: ČNB na svém posledním zasedání v prosinci ponechala úrokové sazby na sedmi procentech. Měly by se podle vás v roce 2023 sazby dále zvyšovat?

Začnu tím, že je špatně, když to mediálně vypadá, že v ČNB jsou dvě centra s naprosto rozdílným pohledem na věc. Vytváří to zmatek a snižuje to kredibilitu centrální banky navenek i mezi investory. Navíc guvernér Aleš Michl je pořád jen jeden z členů bankovní rady. Měnová politika se nepřevrátila na hlavu. A nemusíme se obávat, že se ČNB stane populistickou institucí, kterou inflace nezajímá.

Jestli jsou sazby na sedmi, nebo osmi procentech, není při inflaci kolem 20 procent – když pomineme úsporný tarif – zase tak zásadní. Podle naší prognózy se inflace už v příštím pololetí dostane na jednociferná čísla. Tam už ČNB svým zásahem nic nezmění. V tomhle se ukázal jako správný postup minulé bankovní rady ČNB, když úrokové sazby zvyšovala, protože inflace není pouze dočasný fenomén. Pro české domácnosti, které mají spoustu peněz na běžných nebo spořicích účtech, je to dost velký problém. Třeba Dánové mají 80 procent svých aktiv v investicích a jsou oproti inflaci chráněni lépe.

HN: Pokud říkáte, že zvýšení úrokových sazeb nemusí být v politice ČNB to nejdůležitější, tak co bude v roce 2023 zásadní?

Centrální bankéři brali v posledních desetiletích jako svůj úkol zabránit recesi. Tentokrát mají recesi vyvolat a poptávku snížit. A hlavně psychologicky vydržet tlak na snižování sazeb, když se inflace začíná stabilizovat. V 70. a 80. letech centrální banky ve světě držely přísnou měnovou politiku, i když se už ekonomika vracela k inflačnímu cíli. Proto bych nerozporoval výši sazby sedm nebo osm procent. Důležité je, aby ČNB vydržela tlak na jejich rychlé snižování. To by byla větší chyba. Pokles inflace na jednociferné číslo neznamená, že bych měl sazby snížit na tři procenta.

HN: Proč?

Inflaci bude pomáhat snižovat zpřísňování měnové politiky ve světě. Je bezprecedentní, kolik centrálních bank to dělá a jak rychle to dělají. Zároveň české domácí poptávkové faktory zkolabovaly. Maloobchodní tržby klesají už několik měsíců v řadě – v listopadu a prosinci o sedm procent. To je destrukce poptávky. Snižují se také nákladové faktory v průmyslu (PPI index) a zemědělství. Meziroční čísla jsou sice stále vysoká, ale mezičtvrtletní analyzovaná čísla byla na nule. U zemědělců dokonce záporná. Bude ale potřeba pohlídat, aby inflace nezůstala trčet mezi pěti a deseti procenty. Inflační očekávání u firem jsou totiž stále vysoká. U domácností inflační očekávání nevíme, protože je neměříme.

HN: Co by nynější bankovní radu mohlo dovést k tomu, že začne úrokové sazby opět zvyšovat?

Umím si představit dva silné důvody, po nichž se to stane. Jednak „ustřelí“ zvyšování mezd. Někteří členové rady naznačují, že pokud porostou stejně rychle jako inflace, je to důvod ke zvyšování sazeb. Druhým důvodem může být kurz koruny. Tím, že ČNB stále intervenuje, tak zároveň zpřísňuje měnové podmínky. To pomáhá snižovat kurz koruny, který byl v létě kolem 27 korun za euro. Teď se oslabil na 24 korun. Měnová politika se tak zpřísňuje, i když to centrální banka nedělá přes sazby.

HN: A v tom vidíte riziko?

Je tu riziko, že by koruna mohla být pod větším tlakem. Jestli vidím pro letošní rok nějaké potenciální překvapení, tak to, že úrokové sazby v eurozóně budou nakonec vyšší než sazby amerického Fedu. To by mohlo vytvořit tlak na oslabení koruny. Další potenciální riziko je v tom, že Česko je v globálních dluhopisových indexech zařazené mezi rozvíjející se ekonomiky. Před několika lety jsme byli zařazeni mezi vyspělé ekonomiky, což vedlo k tomu, že české dluhopisy v indexech měly prakticky nulový podíl. Nikdo je moc nekupoval. Přeřazení do rozvíjejících ekonomik náš podíl v benchmarcích zvýšilo a zájem o české dluhopisy se opět zvýšil.

Pokud Česko bude v indexech znovu zařazeno mezi vyspělé ekonomiky – a podle kritérií by se to stát mohlo –, tak se poměr zase změní (jde o kritérium gross national income, GNI, na hlavu, jež určuje americká J. P. Morgan – pozn. red.). Investoři by potom začali české dluhopisy vyprodávat, což by vedlo k růstu českých výnosů a tlaku na oslabení české měny. Dokud ČNB říká, že koruny odkoupí za zhruba 24,50, tak by to mohlo výprodej pozic urychlit. A to by zase mohlo vést radu ke zvýšení úrokových sazeb.

■ Hodnocení expertů

Babišovo osvobození se dalo podle právníků čekat

Martin Biben
martin.biben@hn.cz

Osvobozující rozsudek nad bývalým předsedou vlády a jedním z favoritů prezidentského klání Andreje Babiše (ANO) část veřejnosti podle komentářů na sociálních sítích zklamal, právnickou obec ale nepřekvapil. Zproštění viny Babiše i jeho někdejší poradkyně Jany Nagyové podle právníků oslovených HN napovídala například nejistota státního zástupce.

„Vyhodnocení soudem bylo v pořádku a čekal jsem jej. Soud jasně řekl, že chování dvojice Babiš–Nagyová nenese znaky trestného činu, že jednali v podstatě legálně. Podle mě to bylo zřejmé, že se žádný trestný čin nestal," řekl například advokát Jaroslav Ortman. Případ dotací pro Farmu Čapí hnízdo podle něj budil pochybnosti od začátku tím, že stíhání obviněných původně státní zástupce zastavil.

Policisté v kauze nejdříve obvinili 11 lidí včetně členů Babišovy rodiny. Dozorující státní zástupce Jaroslav Šaroch ale postupně došel k názoru, že pro žalobu nejsou důkazy. Tehdejší nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman však v prosinci 2019 po přezkumu obnovil stíhání premiéra Babiše a Nagyové. Ta nakonec čelila obžalobě z dotačního podvodu a poškození finančních zájmů EU, Babiš pak z pomoci k dotačnímu podvodu.

Zastavení stíhání a jeho obnovení až nadřízeným podle Ortmana svědčí o tom, že státní zástupce si spáchání trestného činu nebyl vůbec jistý. Obhájce zdůrazňuje i rozpor mezi hodnocením důkazů policií a žalobcem: „Byl tu od samého začátku. Policie chtěla původně stíhat všechny."

O tom, že ani státní zástupce ve vinu žalovaných příliš nevěřil, navíc podle Ortmana svědčí i jeho závěrečný návrh na podmínečný trest pod dolní hranicí zákonné sazby. „To jsem snad nikdy neviděl, aby dozorový státní zástupce šel u takového případu pod dolní hranici. Ale to svědomí tady bylo," poznamenal Ortman. Na nejistotu státních zástupců ohledně viny obžalovaných a nevydařenou koncepci obžaloby ostatně poukázal ve své řeči i soudce Jan Šott.

~
Na nejistotu žalobců ohledně viny obžalovaných poukázal ve své řeči i soudce Jan Šott.

Podle něj se ale neprokázalo, že Babiš s Nagyovou vyčlenili společnost Farma Čapí hnízdo z Agrofertu účelově proto, aby mohli požádat o dotaci pro malé a střední podniky.

Jinou možnost než Babiše a Nagyovou zprostit viny neměl senát i podle právníka a bývalého přísedícího u pražského městského soudu a nyní kladenského exekutora Petra Kučery. „Případ, i přes velký veřejný tlak na Babišovo odsouzení, podle mých znalostí nemohl dopadnout jinak. Jasné důkazy o tom, že se staly trestné činy, chyběly. Soud pak nemá jinou možnost než se držet osvědčeného pravidla ‚in dubio pro reo' a musí při pochybnostech rozhodnout ve prospěch obžalovaných," uvedl.

Sám Babišův advokát Eduard Bruna přitom u soudu přiznal, že osvobozující rozsudek byl pro něj překvapující: „Upřímně řečeno jsem tento výsledek nečekal – podle toho, jakým způsobem tady někdy probíhala ta jednání, kdy v jednací síni hodně rezonovala nervozita."

Překvapený byl rozsudkem i právník organizace Transparency International Petr Leyer, ani on ale rozhodnutí nekritizoval. „Čekal jsem spíše podmínečný trest, soud ale rozhodoval profesionálně. Výsledek je spíš daný podceněním případu ze strany státního zástupce. Bylo znát, že ve vinu obžalovaných moc nevěří. Pro mě ale v případu nesrovnalosti a pochyby, že dotace byla získaná účelově, zůstávají," řekl Leyer.

Babišovo osvobození se dalo podle právníků čekat, ani státní zástupce si nebyl vinou jistý

Martin Biben redaktor
10. 1. 2023 00:00 • 3 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Osvobozující rozsudek nad bývalým předsedou vlády a jedním z favoritů prezidentského klání Andreje Babiše (ANO) část veřejnosti podle komentářů na sociálních sítích zklamal, právnickou obec ale nepřekvapil. Zproštění viny Babiše i jeho někdejší poradkyně Jany Nagyové podle právníků oslovených HN napovídala například nejistota státního zástupce.

„Vyhodnocení soudem bylo v pořádku a čekal jsem jej. Soud jasně řekl, že chování dvojice Babiš–Nagyová nenese znaky trestného činu, že jednali v podstatě legálně. Podle mě to bylo zřejmé, že se žádný trestný čin nestal," řekl například advokát Jaroslav Ortman. Případ dotací pro Farmu Čapí hnízdo podle něj budil pochybnosti od začátku tím, že stíhání obviněných původně státní zástupce zastavil.

Policisté v kauze nejdříve obvinili 11 lidí včetně členů Babišovy rodiny. Dozorující státní zástupce Jaroslav Šaroch ale postupně došel k názoru, že pro žalobu nejsou důkazy. Tehdejší nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman však v prosinci 2019 po přezkumu obnovil stíhání premiéra Babiše a Nagyové. Ta nakonec čelila obžalobě z dotačního podvodu a poškození finančních zájmů EU, Babiš pak z pomoci k dotačnímu podvodu.

Zastavení stíhání a jeho obnovení až nadřízeným podle Ortmana svědčí o tom, že dozorový státní zástupce si spácháním trestného činu nebyl vůbec jistý. Obhájce zdůrazňuje i rozpor mezi hodnocením důkazů policií a žalobcem: „Byl tu od samého začátku. Policie chtěla původně stíhat všechny."

O tom, že ani státní zástupce ve vinu žalovaných příliš nevěřil, navíc podle Ortmana svědčí i jeho závěrečný návrh na podmínečný trest pod dolní hranicí odpovídající zákonné sazby. „To jsem snad nikdy neviděl, aby dozorový státní zástupce šel u takového případu pod dolní hranici. Ale to svědomí tady bylo," poznamenal Ortman. Na nejistotu státních zástupců ohledně viny obžalovaných a nevydařenou koncepci obžaloby ostatně poukázal ve své řeči i soudce Jan Šott.

Podle něj se ale neprokázalo, že Babiš s Nagyovou vyčlenili společnost Farma Čapí hnízdo z holdingu Agrofertu účelově proto, aby mohli požádat o dotaci pro malé a střední podniky.

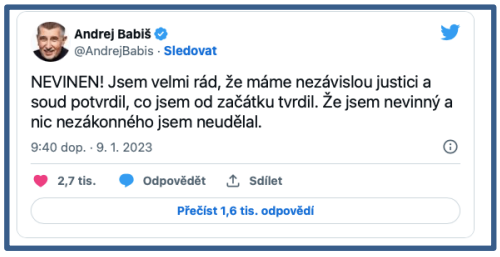

Jinou možnost než Babiše a Nagyovou zprostit viny neměl jeho senát i podle právníka a bývalého přísedícího u pražského městského soudu a nyní kladenského exekutora Petra Kučery. „Případ, i přes velký veřejný tlak na Babišovo odsouzení, podle mých znalostí nemohl dopadnout jinak. Jasné důkazy o tom, že se staly trestné činy, chyběly. Soud pak nemá jinou možnost než se držet starého osvědčeného pravidla ‚in dubio pro reo' a musí při pochybnostech rozhodnout ve prospěch obžalovaných," uvedl.

Sám Babišův advokát Eduard Bruna přitom u soudu přiznal, že osvobozující rozsudek byl pro něj překvapující: „Upřímně řečeno jsem tento výsledek nečekal – podle toho, jakým způsobem tady někdy probíhala ta jednání, kdy v jednací síni hodně rezonovala nervozita."

Překvapený byl rozsudkem i právník organizace Transparency International Petr Leyer, ani on ale rozhodnutí nekritizoval. „Čekal jsem spíše podmínečný trest, soud ale rozhodoval profesionálně. Výsledek je spíš daný podceněním případu ze strany státního zástupce. Bylo znát, že ve vinu obžalovaných moc nevěří. Pro mě ale v případu nesrovnalosti a pochyby, že dotace byla získaná účelově, zůstávají," řekl Leyer.

■ Záruky pro podnikatele

Covidové úvěry firmy zatím zvládají splácet

Jan Prokeš
jan.prokes@hn.cz

Výrobce kol a elektrokol značky Levit, který je od konce loňského roku v úpadku, dluží svým věřitelům téměř tři čtvrtě miliardy korun. Bankám není firma schopna splácet půjčky v řádu stovek milionů. Peněžní domy mají nicméně jistotu, že téměř všechno dostanou zpět. Za většinu úvěrů poskytnutých zkrachovalému podniku totiž ručí stát.

Podle zjištění HN je však výše popsaný příklad spíše výjimečný. Ostatní podnikatelé, kteří během posledních dvou let získali od bank půjčky se státní garancí, je bez problémů splácí. Přes takzvané programy Covid II a Covid III připravila předchozí vláda Andreje Babiše (ANO) na záruky celkem 60 miliard korun, půjčkami chtěla pomoci podnikatelům zasaženým proticovidovými lockdowny.

Data Národní rozvojové banky, která má vyplácení státních záruk na starost, ukazují, že ke konci loňského října nezvládaly firmy splácet celkem 113 úvěrů. Banky přitom přes oba programy poskytly podnikatelům asi 10,5 tisíce půjček. Rozvojová banka zatím na zárukách vyplatila necelých 400 milionů korun, což je přibližně 0,6 procenta celkového objemu peněz, které na podporu má.

„Ukazuje se, že si úvěry často braly firmy, které je v té době zas až tak zoufale nepotřebovaly," vysvětluje nízký podíl neúspěšných úvěrů ekonom České spořitelny Michal Skořepa.

~ Ukazuje se, že si úvěry často braly firmy, které je v té době zas až tak zoufale nepotřebovaly.

Podporu v podobě půjček se státní zárukou tehdy řada podnikatelů kritizovala. Upozorňovali na to, že v době, kdy musí zavřít svůj obchod či restauraci a nemají tak žádné příjmy, nemá další zadlužování smysl. Jiní si půjčku vzít chtěli, ale banky jejich žádost zamítly s tím, že je jejich byznys v době koronavirové epidemie velmi rizikový. Nejčastěji šlo o podnikatele z cestovního ruchu nebo pohostinství.

První z vládních programů je financován z evropských fondů a stát se za každý poskytnutý úvěr zaručuje až do 80 procent jeho výše. U programu Covid III jsou už podmínky nastaveny jinak – státní rozvojová banka sice ručí podle velikosti podniku za 80 až 90 procent jednotlivých půjček, maximálně však garantuje 30 procent z celkového objemu peněz, které banky půjčily. Na záruky z tohoto programu jsou použity peníze ze státního rozpočtu.

Přestože rozvojová banka vyplatila přes Covid III na zárukách 317 milionů korun, státní rozpočet dosud pomoc nestála ani korunu. „V první fázi plnění ze záruk kryjeme potřebné finanční zdroje z poplatků od komerčních bank, které průběžně platí státu za poskytnutí záruky v rámci tohoto programu," uvádí mluvčí Národní rozvojové banky Marie Lafantová. „Prostředky státního rozpočtu budou použity až na plnění k výplatnímu termínu 30. ledna letošního roku."

Jednotlivé peněžní domy nejprve státní rozvojové bance platily poplatek každý měsíc, od loňska ho platí čtvrtletně. Jeho výše se počítá z nesplacené jistiny úvěru. Ta se násobí výší státní záruky (50, 80 nebo 90 procent) a sazbou poplatku (pohybuje se od 0,15 procenta až po dvě procenta v závislosti na délce čerpání úvěru a výši státní záruky).

Největší objem úvěrů přes program Covid III půjčila Komerční banka. V jejím případě se podíl těch neúspěšných pohybuje kolem 0,7 procenta. „Z celkového objemu 18 miliard bylo ke konci loňského listopadu splaceno 5,2 miliardy, proti tomu záruka byla využita pouze u 35 úvěrů v celkovém objemu 139 milionů," říká mluvčí banky Šárka Nevoralová.

Na podobné úrovni se podíl úvěrů po splatnosti pohybuje také u České spořitelny. „Platební morálka portfolia Covid III je skvělá. Garanci Národní rozvojové banky jsme ještě nevyužili a pohledávky po splatnosti řešíme standardní cestou," tvrdí Petr Vostrý, ředitel České spořitelny pro produkty a služby firemním klientům.

Ekonom Skořepa neočekává, že by počet neplatících klientů v příštích měsících vinou ekonomického ochlazení výrazněji narostl. „Covid postihl jiné firmy než současná krize. Dnes se do problémů dostávají energeticky náročné podniky, tehdy spíše firmy zaměřené na cestovní ruch nebo zahraniční obchod," vysvětluje. „Firem, které dnes mají potíže a tehdy si braly úvěry se státní garancí, tedy moc nebude. Z pohledu veřejných financí tedy žádné velké drama nečekám," dodává Skořepa.

Dobrá zpráva: úvěry z doby covidu firmy zatím zvládají splácet

Jan Prokeš redaktor
10. 1. 2023 00:00 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Půjčky se státní zárukou spustila v roce 2020 vláda Andreje Babiše jako pomoc podnikatelům, kteří kvůli lockdownům přišli o velkou část příjmů. Autor • ČTK

Výrobce kol a elektrokol značky Levit, který je od konce loňského roku v úpadku, dluží svým věřitelům téměř tři čtvrtě miliardy korun. Bankám není firma schopna splácet půjčky v řádu stovek milionů. Peněžní domy mají nicméně jistotu, že téměř všechno dostanou zpět. Za většinu úvěrů poskytnutých zkrachovalému podniku totiž ručí stát.

Podle zjištění HN je však výše popsaný příklad spíše výjimečný. Ostatní podnikatelé, kteří během posledních dvou let získali od bank půjčky se státní garancí, je bez problémů splácí. Přes takzvané programy Covid II a Covid III připravila předchozí vláda Andreje Babiše (ANO) na záruky celkem 60 miliard korun, půjčkami chtěla pomoci podnikatelům zasaženým proticovidovými lockdowny.

Data Národní rozvojové banky, která má vyplácení státních záruk na starost, ukazují, že ke konci loňského října nezvládaly firmy splácet celkem 113 úvěrů. Banky přitom přes oba programy poskytly podnikatelům asi 10,5 tisíce půjček. Rozvojová banka zatím na zárukách vyplatila necelých 400 milionů korun, což je přibližně 0,6 procenta celkového objemu peněz, které na podporu má.

„Ukazuje se, že si úvěry často braly firmy, které je v té době zas až tak zoufale nepotřebovaly," vysvětluje nízký podíl neúspěšných úvěrů ekonom České spořitelny Michal Skořepa.

Podporu v podobě půjček se státní zárukou tehdy řada podnikatelů kritizovala. Někteří upozorňovali na to, že v době, kdy musí zavřít svůj obchod či restauraci a nemají tak žádné příjmy, nemá další zadlužování smysl. Jiní si půjčku vzít chtěli, ale banky jejich žádost zamítly s tím, že je jejich byznys v době koronavirové epidemie velmi rizikový. Nejčastěji šlo o podnikatele z cestovního ruchu nebo pohostinství.

První z vládních programů je financován z evropských fondů a stát se za každý poskytnutý úvěr zaručuje až do 80 procent jeho výše. U programu Covid III jsou už podmínky nastaveny jinak – státní rozvojová banka sice ručí podle velikosti podniku za 80 až 90 procent jednotlivých půjček, maximálně však garantuje 30 procent z celkového objemu peněz, které banky podnikatelům přes program půjčily. Na záruky z tohoto programu jsou použity peníze ze státního rozpočtu.

Přestože rozvojová banka vyplatila přes Covid III na zárukách 317 milionů korun, státní rozpočet dosud pomoc nestála ani korunu. „V první fázi plnění ze záruk kryjeme potřebné finanční zdroje z poplatků od komerčních bank, které průběžně platí státu za poskytnutí záruky v rámci tohoto programu," uvádí mluvčí Národní rozvojové banky Marie Lafantová. „Prostředky státního rozpočtu budou použity až na plnění k výplatnímu termínu 30. ledna letošního roku."

Jednotlivé peněžní domy nejprve státní rozvojové bance platily poplatek každý měsíc, od loňska ho platí čtvrtletně. Jeho výše se počítá z nesplacené jistiny úvěru. Ta se násobí výší státní záruky (50, 80 nebo 90 procent) a sazbou poplatku (pohybuje se od 0,15 procenta až po dvě procenta v závislosti na délce čerpání úvěru a výši státní záruky).

Největší objem úvěrů přes program Covid III půjčila podnikatelům Komerční banka. V jejím případě se podíl neúspěšných úvěrů pohybuje kolem hodnoty 0,7 procenta. „Z celkového poskytnutého objemu 18 miliard korun bylo ke konci loňského listopadu splaceno 5,2 miliardy, proti tomu záruka byla využita pouze u 35 úvěrů v celkovém objemu 139 milionů," říká mluvčí banky Šárka Nevoralová.

Na podobné úrovni se podíl úvěrů po splatnosti pohybuje také u České spořitelny. „Platební morálka portfolia Covid III je skvělá. Garanci Národní rozvojové banky jsme ještě nevyužili a pohledávky po splatnosti řešíme standardní cestou," tvrdí Petr Vostrý, ředitel České spořitelny pro produkty a služby firemním klientům.

Ekonom Skořepa neočekává, že by počet neplatících klientů v příštích měsících vinou ekonomického ochlazení výrazněji narostl. „Covid postihl jiné firmy než současná krize. Dnes se do problémů dostávají energeticky náročné podniky, tehdy spíše firmy zaměřené na cestovní ruch nebo zahraniční obchod," vysvětluje. „Firem, které dnes mají potíže a tehdy si braly úvěry se státní garancí, tedy moc nebude. Z pohledu veřejných financí tedy žádné velké drama nečekám," dodává Skořepa.

■ Středulovo odstoupení z voleb

Dostal pět milionů, poplatil kampaň a vzdal kandidaturu

Martin Ťopek, Anna Brzybohatá
autori@hn.cz

Tím, že kandidát na úřad českého prezidenta Josef Středula na konci nedělní debaty v České televizi oznámil odstoupení z voleb, řadu lidí překvapil. Například své podporovatele z řad sociální demokracie, kteří najednou zůstávají bez kandidáta.

Politolog Milan Školník z Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity poukazuje na předvolební průzkumy. Středulovi moc šancí na úspěch nedávaly. „Je ale velice překvapivé, že levicový kandidát a předseda odborů, který měl ze začátku posvěcení od Miloše Zemana, podpoří kandidátku vládní pětikoalice, liberální a pravicově smýšlející Danuši Nerudovou," říká Školník. Navíc podle něj jen malé procento voličů dá na jeho doporučení.

Středulovi lidé přispívali na kampaň přes transparentní účet. Proteklo jím 7,5 milionu korun. Největší obnos přišel těsně před Středulovým odstoupením. Podnikatel Richard Benýšek mu po Vánocích poslal pět milionů korun a následně z účtu odešlo několik plateb: 2,2 milionu korun označených jako „kontaktní kampaň" 29. prosince, na přelomu roku 1,2 milionu za tiskoviny a focení, 6. ledna 1,5 milionu na „průzkum, web a kampaň".

Ještě v pondělí po odstoupení odešlo z transparentního účtu dalších 220 tisíc za vedení kampaně. Na transparentním účtu zbylo pár tisíc. Podnikatel Benýšek pro HN pouze uvedl, že Středulovo rozhodnutí respektuje.

Předsedu Mladých sociálních demokratů Lukáše Ulrycha věc překvapila. Z řad této organizace pocházeli dobrovolníci, kteří pomáhali sbírat podpisy pro podání kandidatury, než se odborářský předák rozhodl, že ji postaví raději na podpoře senátorů. „Asi rozumím důvodům, proč nechce jako prezidenta Petra Pavla, spojeného s KSČ. Proto nemůže podpořit ani Andreje Babiše. Pak Danuše Nerudová dává smysl. Ale u sebe osobně si dokážu těžko představit, že bych se s ní měl na některých tématech shodnout," dodal.

Vedení ČSSD tušilo, že Středula by mohl kandidaturu vzdát. Senátoři, kteří jej podpořili, nikoli.

Středula se zúčastnil sobotního sjezdu ČSSD, k možnému odstoupení v proslovu ale neřekl nic. V rozhovoru pro HN vysvětlil, že tam byl jako předseda Českomoravské konfederace odborových svazů. Což někteří členové sociální demokracie vnímají jako podraz. „Dotklo se mě to. Známe se spolu přes 30 let, přitom jsme se spolu na sjezdu bavili, fotili se, ale nic mi nenaznačil. Pochopil bych, kdyby nám to řekl na sjezdu i s důvody, ale takhle ne," řekl bývalý senátor za ČSSD Zdeněk Škromach, který neví, koho bude o víkendu volit.

Vedení strany tušilo, že by Středula mohl kandidaturu ukončit. „Jak vidí svoje možnosti a další pokračování ve volbě, mi řekl v sobotu odpoledne, možné odstoupení tam zaznělo, ale zbytek rozhovoru byl důvěrný," řekl předseda Michal Šmarda.

Aby se Středula vůbec mohl ucházet o Hrad, sehnal na poslední chvíli potřebné podpisy od senátorů. Podle Tomáše Jirsy z ODS bylo chybou, že strana nedokázala najít jednoho svého kandidáta, a smyslem jeho podpory bylo hlavně oslabit Andreje Babiše.

„Informaci o odstoupení jsem dopředu neměl, ale jsem rád, že Josef Středula splnil svůj slib, který mi dal, že nepodpoří Andreje Babiše, a místo toho se přiklonil k Danuši Nerudové. To kvituji," řekl lidovecký senátor Patrik Kunčar. Podpisu nelituje ani pirátská senátorka Adéla Šípová.

Dostal pět milionů a vzdal kandidaturu. Středula překvapil senátory a rozčílil voliče sociální demokracie

Martin Řopek, Anna Brzybohatá
10. 1. 2023 00:00 • 4 min. čtení PŘEHRÁT ČLÁNEK

Josef Středula se vzdal kandidatury na prezidenta ve prospěch Danuše Nerudové. Autor • HN - Lukáš Bíba

POLAK CZ
Montované haly Pol
Používáme moderní technologie
nové postupy.
Reklama | Předplatné HN+ je zcela bez

Tím, že kandidát na prezidenta Josef Středula na konci nedělní debaty v České televizi oznámil odstoupení z voleb, řadu lidí překvapil. Například své podporovatele z řad sociální demokracie, kteří najednou zůstávají bez favorita. Šéf odborů byl přitom ještě v sobotu na jejich stranickém sjezdu, kde měl proslov a o složení kandidatury se veřejně nezmínil. V soukromých debatách takovou variantu ale zmínil: třeba předsedovi ČSSD Michalu Šmardovi.

„Jak vidí svoje možnosti a další pokračování ve volbě, mi řekl v sobotu odpoledne, možné odstoupení tam zaznělo, ale zbytek rozhovoru byl důvěrný," řekl Šmarda, který chce se Středulou spolupracovat dál. „Sociální demokracie byla vždycky nejsilnější, když výrazně spolupracovala s odbory. V tom vidím budoucnost," dodal. Středulův krok nicméně překvapil jiné straníky jako je Zdeněk Škromach či například předseda Mladých sociálních demokratů Lukáš Ulrych.

Z řad této organizace pocházeli dobrovolníci, kteří pomáhali sbírat podpisy pro podání kandidatury, než se odborářský předák rozhodl, že ji postaví raději na podpoře senátorů. Podle Ulrycha on ani jeho kolegové o Středulových plánech do poslední chvíle nevěděli. „Asi rozumím důvodům, proč nechce jako prezidenta Petra Pavla, spojeného s KSČ. Proto nemůže podpořit ani Andreje Babiše. Pak Danuše Nerudová dává smysl. Ale u sebe osobně si dokážu těžko představit, že bych se s ní měl na některých tématech shodnout," dodal.

Středula se těšil podpoře v ČSSD a jako její dlouhodobý volič i sympatizant. Na sjezdu byl ale za odbory a prezidentskou kampaň odděluje od odborové činnosti, řekl v rozhovoru pro HN Středula s tím, že rozhodnutí v něm uzrálo až během neděle. Což někteří členové sociální demokracie vnímají jako podraz.

„Dotklo se mě to. Známe se spolu přes 30 let, přitom jsme se spolu na sjezdu bavili, fotili se, ale nic mi nenaznačil. Pochopil bych, kdyby nám to řekl už v sobotu během proslovu i s důvody, ale takhle ne," řekl bývalý senátor za ČSSD Zdeněk Škromach, který neví, koho bude o víkendu volit.

Středulova prezidentská kampaň přitom nestála málo. Transparentním účtem proteklo na 7,5 milionu korun. Největší obnos přitom přišel ke konci roku, tedy nedlouho před Středulovým odstoupením. Podnikatel Richard Benýšek mu po Vánocích poslal pět milionů korun a následně z účtu odešlo několik plateb: 2,2 milionu korun označených jako „kontaktní kampaň" datovaných 29. prosince, na přelomu roku 1,2 milionu za tiskoviny a focení a 6. ledna pak také 1,5 milionu na „průzkum, web a kampaň". Ještě v pondělí po odstoupení odešlo z transparentního účtu dalších 220 tisíc za vedení kampaně. Ve výsledku tak na účtu zbylo jen pár tisíc.

Podnikatel Benýšek pro HN pouze uvedl, že Středulovo rozhodnutí respektuje. Středula dary vracet nechce. Jednak nemá z čeho, a současně to ani zákon nevyžaduje. Zůstatky buď propadají státu, nebo jdou na dobročinné účely.

Aby se šéf odborů vůbec mohl ucházet o Hrad, sehnal na poslední chvíli potřebné podpisy od senátorů. Podle Tomáše Jirsy z ODS bylo chybou, že strana nedokázala najít jednoho svého kandidáta, a smyslem jeho podpory bylo hlavně oslabit Andreje Babiše.

„Informaci o odstoupení jsem dopředu neměl. Ale jsem rád, že Josef Středula splnil svůj slib, který mi dal, že nepodpoří Andreje Babiše, a místo toho se přiklonil k Danuši Nerudové. To kvituji," řekl lidovecký senátor Patrik Kunčar. Podpisu nelituje ani pirátská senátorka Adéla Šípová. Ve Středulovi viděla levicového kandidáta, který zároveň není populista.

Odstoupení některého kandidáta z voleb ve prospěch jiného není podle politologa Milana Školníka z Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity neobvyklé. Podívat se můžeme například na Slovensko, kde se podobná situace stala před zvolením Zuzany Čaputové. Středulovy navíc některé předvolební volební průzkumy moc na úspěch nedávaly. „Je ale velice překvapivé, že levicový kandidát a předseda odborů, který měl ze začátku posvěcení od Miloše Zemana, podpoří kandidátku vládní pětikoalice, liberální a pravicově smýšlející Danuši Nerudovou," říká Školník. Navíc podle něj jen malé procento voličů dá na jeho doporučení.

Zda dosáhne svého, když vyzval své příznivce k podpoře Nerudové, je podle expertů nejasné. Hlasy se přesunou spíše k Babišovi (ANO) a částečně k Jaroslavu Baštovi (SPD), který může oslovit protivládně smýšlející voliče. „Jestliže Babiš v některých průzkumech mírně ztrácel a nevypadalo to ani na postup do druhého kola, může být odstoupení Středuly klíčovou změnou," nastínil Školník s upozorněním na velmi malé rozdíly mezi třemi hlavními favority.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 10. 1. 2023

■ Prezidentské volby 2023

Dvanáct hodin, které posílily Babiše. Postup do finále souboje o Hrad má blízko

Šéf hnutí ANO Andrej Babiš už nemusí čelit kritice kvůli kauze Čapí hnízdo. A do karet mu hraje i odstoupení odborářského předáka Josefa Středuly, který ve volbách podobně jako šéf ANO oslovoval levicové voliče.

Verdikt soudu: nevinen *Zbytek volební kampaně tento týden si tak Andrej Babiš může užít. Pro první kolo je nově jasným favoritem.* **Foto: Reuters**

Ondřej Leinert
ondrej.leinert@hn.cz

Ještě v neděli večer to vypadalo, že šéf hnutí ANO Andrej Babiš může mít vážné potíže s postupem do druhého kola prezidentských voleb. Dvojice událostí v rozmezí 12 hodin z něho však pro první kolo rázem učinila favorita. V neděli v noci Babišovy vyhlídky změnilo odstoupení odborářského předáka Josefa Středuly z voleb. A v pondělí ráno i verdikt zproštění obžaloby v kauze Čapí hnízdo. Byť Babiš samozřejmě nic jistého nemá, obě zprávy mu pomáhají rozšířit volič-ský potenciál.

Přestože odborářský předák vyzval k volbě bývalé rektorky Mendelovy univerzity Danuše Nerudové, analýzy voličských nálad, odborníci i politici se shodují, že nejvíce z tohoto kroku bude těžit Babiš. Ten stejně jako Středula cílí na levicové voliče, Nerudová naproti tomu o sobě prohlašuje, že celý život volí pravici.

„Josef Středula měl sice podporu kolem dvou tří procent voličů, ale potenciál o dost vyšší. A o většinu potenciálních voličů se střetával právě s Andrejem Babišem. Teď jim tak usnadnil rozhodování," míní sociolog Jan Herzmann.

Středula sice doufá, že Nerudová jako žena „projeví svoje sociální cítění". To, že svým odstoupením nahrál hlavně Babišovi, však musí nejlépe vědět i on sám. Už před měsícem Respektu tvrdil: „Neodstoupil bych, protože bych uhladil cestičku jednomu kandidátovi a tím je Babiš. To neudělám." V rozhovoru pro HN včera pouze uvedl, že už „je jiná doba" a věří, že „Česko nebude mít exkomunistického prezidenta".

Sám Babiš Středulovo odstoupení komentoval s tím, že jde o šokující krok, kterým musí zklamat svoje příznivce. Že je otázka, jak se k tomu postaví odboráři. A podle informací HN z Babišova okolí se teď logicky nabízí, aby šéf ANO tyto voličské skupiny oslovil.

Zbytek volební kampaně tento týden si tak Babiš může užít. „Šest let média a hlavně politici říkali, že jsem obviněný, obžalovaný, tak doufám, že to přestane," komentoval šéf ANO osvobozující rozsudek v kauze Čapí hnízdo.

Už oznámil, že v úterý letí do Paříže, kde bude v Elysejském paláci na půl hodiny přijat francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem. To mu může pomoci při snaze posilovat svoji image státníka. Ve čtvrtek se zúčastní jediné televizní debaty, do které přijal pozvání – na Nově s Petrem Pavlem a Danuší Nerudovou.

Že jeho šance uspět vzrostly, bylo hned v pondělí dopoledne vidět na změně kurzů sázkových kanceláří. Ty poskytují o vývoji voličských nálad nejrychlejší zprávu. A už také jedinou – od úterý dál se již nesmí zveřejňovat předvolební průzkumy. Během pár hodin po rozsudku kurz na Babišovo vítězství ve volbách klesl zhruba ze 4,4 : 1 na 3,3 : 1. Favoritem zůstává generál ve výslužbě Pavel s kurzem okolo 1,6 : 1, Nerudová je s kurzem kolem 5 : 1 třetí. Pro první kolo je však nově jasným favoritem Babiš. Zůstává mu jediný konkurent, s nímž má významnější překryv voličů – poslanec SPD Jaroslav Bašta. Ten má ale k favoritům daleko.

„Přes 30 procent hlasů pro Babiše teď pro mě nebude žádné překvapení," říká sociolog Herzmann. A uvažuje tak podobně jako politolog Jan Bureš z Metropolitní univerzity Praha. „Pro Babiše i jeho voliče to bude potvrzení, že nic nespáchal a že celý proces byl politický, jak pořád tvrdil. Určitě to ještě využije v kampani. Může to být zásadní moment, který ho dostane do druhého kola," míní politolog.

To Roman Chytilek z Národního institutu SYRI a Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně si nemyslí, že by dvojice zmíněných událostí Babiše v prvním kole zvlášť posílila. „Už před rozhodnutím soudu jsem ho pro postup favorizoval, spolu s Pavlem. Okolnost trestního stíhání byla v těch úvahách započítána," tvrdí. Naznačuje však, že zejména osvobození může hrát významnější roli ve druhém kole. „To dosud pro něj vypadalo velmi špatně. Voliči, kteří budou volit menší zlo, nově nemusí u Babiše řešit, zda mu jde o imunitu," upozorňuje Chytilek.

Odborníci i sázkové kanceláře se naopak shodují, či šance z trojice favoritů poslední dění snižuje nejvíc – je to Nerudová, které ubyl jeden významný argument proti Babišově minulosti. Byť by se to samé dalo říct o Pavlovi, ten má výhodu, že svůj hlavní problém – členství v KSČ a studium na pracovníka vojenské rozvědky – už obsáhle komentoval a omluvil se za něj v minulých měsících.

„To Nerudová končí kampaň v rozporu se svým základním poselstvím, kdy se proti Babišovi s Pavlem vymezovala s tím, že zatímco oni řeší minulost, ona je orientována na budoucnost," říká Chytilek. „Teď přitom sama musí vysvětlovat svou minulost – obhajovat se v kauze rychlotitulů na Mendelově univerzitě. Je to pro ni obrovský problém, který ji bude limitovat při oslovování nerozhodnutých voličů," předpokládá Chytilek.

S přispěním **Jitky Vlkové** a **Martina Bibena**

Více na str. 3

VYDÁNO: HN.CZ, 10. 1. 2023

Dvanáct hodin, které poslaly Babiše do druhého kola voleb? Přes 30 procent hlasů by teď nebylo překvapením

Ondřej Leinert redaktor
10. 1. 2023 00:00 • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Andrej Babiš jde do prvního kola prezidentských voleb posílen. U soudu byl osvobozen, ubyl mu soupeř, užít si může audienci u francouzského prezidenta Emmanuela Macrona. Autor • Reuters

Ještě v neděli večer to vypadalo, že šéf hnutí ANO Andrej Babiš může mít vážné potíže s postupem do druhého kola prezidentských voleb. Dvojice událostí v rozmezí 12 hodin z něho však pro první kolo rázem učinila favorita. V neděli v noci Babišovy vyhlídky změnilo odstoupení odborářského předáka Josefa Středuly z voleb. A v pondělí ráno i verdikt zproštění obžaloby v kauze Čapí hnízdo. Byť Babiš samozřejmě nic jistého nemá, obě zprávy mu pomáhají rozšířit voličský potenciál.

Přestože odborářský předák vyzval k volbě bývalé rektorky Mendelovy univerzity Danuše Nerudové, analýzy voličských nálad, odborníci i politici se shodují, že nejvíce z tohoto kroku bude těžit Babiš. Ten stejně jako Středula cílí na levicové voliče, Nerudová naproti tomu o sobě prohlašuje, že celý život volí pravici.

„Josef Středula měl sice podporu kolem dvou tří procent voličů, ale potenciál o dost vyšší. A o většinu potenciálních voličů se střetával právě s Andrejem Babišem. Teď jim tak usnadnil rozhodování," míní sociolog Jan Herzmann.

Středula sice doufá, že Nerudová jako žena „projeví svoje sociální cítění". To, že svým odstoupením nahrál hlavně Babišovi, však musí nejlépe vědět i on sám. Už před měsícem Respektu tvrdil: „Neodstoupil bych, protože bych uhladil cestičku jednomu kandidátovi – a tím je Babiš. To neudělám." V rozhovoru pro HN toto pondělí pouze uvedl, že už „je jiná doba" a věří, že „Česko nebude mít exkomunistického prezidenta".

Sám Babiš Středulovo odstoupení komentoval s tím, že jde o šokující krok, kterým musí zklamat svoje příznivce. Že je otázka, jak se k tomu postaví odboráři. A podle informací HN z Babišova okolí se teď logicky nabízí, aby šéf ANO tyto voličské skupiny oslovil.

Zbytek volební kampaně tento týden si tak Babiš může užít. „Šest let média a hlavně politici říkali, že jsem obviněný, obžalovaný, tak doufám, že to přestane," komentoval šéf ANO osvobozující rozsudek v kauze Čapí hnízdo.

Už oznámil, že v úterý letí do Paříže, kde bude v Elysejském paláci na půl hodiny přijat francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem. To mu může pomoci při snaze posilovat svoji image státníka. Ve čtvrtek se zúčastní jediné televizní debaty, do které přijal pozvání – na Nově s Petrem Pavlem a Danuší Nerudovou.

Že jeho šance uspět vzrostly, bylo hned v pondělí dopoledne vidět na změně kurzů sázkových kanceláří. Ty poskytují o vývoji voličských nálad nejrychlejší zprávu. A už také jedinou – od úterý dál se již nesmí zveřejňovat předvolební průzkumy.

Během pár hodin po rozsudku kurz na Babišovo vítězství ve volbách klesl zhruba ze 4,4 : 1 na 3,3 : 1. Favoritem zůstává generál ve výslužbě Pavel s kurzem okolo 1,6 : 1, Nerudová je s kurzem kolem 5 : 1 třetí. Pro první kolo je ale nově jasným favoritem Babiš. Zůstává mu jediný konkurent, s nímž má významnější překryv voličů – poslanec SPD Jaroslav Bašta. Ten však navzdory viditelné kampani v posledních dnech – jak od SPD, tak od některých, kteří chtějí jen oslabit Babiše – má k favoritům daleko.

„Aktuálně nepravomocný verdikt soudu Babišovi přihrál pár bodů zpět," uvádí Jiří Hadrava z Tipsportu. Podobně mluví Petr Šrain z Fortuny. „Odstoupení Středuly podle reakce sázkařů spíše než Nerudové pomůže Babišovi, zásadní je ale zpráva o zproštění obžaloby v kauze Čapí hnízdo," tvrdí Šrain. A o jasném posílení před prvním kolem je přesvědčen i Herzmann.

„Přes 30 procent hlasů pro Babiše teď pro mě nebude žádné překvapení," říká sociolog Herzmann, podle něhož má Babiš velkou šanci překonat hranici, kterou se jeho hnutí v parlamentních volbách zatím pokořit nepovedlo. A uvažuje tak podobně jako politolog Jan Bureš z Metropolitní univerzity Praha. „Pro Babiše i jeho voliče to bude potvrzení, že nic nespáchal a že celý proces byl politický, jak pořád tvrdil. Určitě to ještě využije v kampani. Může to být zásadní moment, který ho dostane do druhého kola," míní politolog.

To Roman Chytilek z Národního institutu SYRI a Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně si nemyslí, že by dvojice zmíněných událostí Babiše v prvním kole zvlášť posílila. „Už před rozhodnutím soudu jsem ho pro postup favorizoval, spolu s Pavlem. Okolnost trestního stíhání byla v těch úvahách započítána," tvrdí. Naznačuje však, že zejména osvobození může hrát významnější roli ve druhém kole. „To dosud pro něj vypadalo velmi špatně. Voliči, kteří budou volit menší zlo, nově nemusí u Babiše řešit, zda mu jde o imunitu," upozorňuje Chytilek.

Odborníci i sázkové kanceláře se naopak shodují, čí šance z trojice favoritů poslední dění snižuje nejvíc – je to Nerudová, které ubyl jeden významný argument proti Babišově minulosti. Byť by se to samé dalo říct o Pavlovi. Ten má výhodu, že svůj hlavní problém – členství v KSČ a studium na pracovníka vojenské rozvědky – už obsáhle komentoval a omluvil se za něj v minulých měsících.

„To Nerudová končí kampaň v rozporu se svým základním poselstvím, kdy se proti Babišovi s Pavlem vymezovala s tím, že zatímco oni řeší minulost, ona je orientována na budoucnost," říká Chytilek. „Teď přitom sama musí vysvětlovat svou minulost – obhajovat se v kauze rychlotitulů na Mendelově univerzitě. Je to pro ni obrovský problém, který ji bude limitovat při oslovování nerozhodnutých voličů," předpokládá Chytilek.

S přispěním Jitky Vlkové a Martina Bibena

Energetika

Elektřina je pod stropem. Někteří na poslední chvíli přešli na spotový tarif

Dodavatel energií Nano Green nemá za sebou lehké období. Firma je jedním z těch dodavatelů, kteří své zákazníky vloni proti jejich vůli převedli na vysoce kolísavé, tzv. spotové tarify odvíjející se přímo od pohybu cen na burzách. Za to schytalo Nano ostrou kritiku a zhruba 1,5 tisíce klientů od podniku odešlo. To je pro malého dodavatele, který na vrcholu obsluhoval 7,5 tisíce odběrných míst elektřiny, velké číslo.

A přesto se kritizovanému dodavateli podařilo aspoň částečně trend zvrátit. Těsně v závěru loňského roku se Nanu podle jejího šéfa Davida Brožíka podařilo získat přes stovku nových klientů. Zlákalo je totiž to, za co se Nano Green ocitlo loni pod palbou: nabídka spotových tarifů. „Spotový tarif je nyní atraktivní, cena je pod vládní zastropovanou hranicí (pět tisíc korun)," říká Brožík.

Ještě v polovině prosince stála na burze megawatthodina téměř deset tisíc korun, poté začala prudce klesat. Poslední den loňského roku v pět hodin odpoledne, kdy lidé pomalu vyráželi za silvestrovským veselím, se dostala na hodnotu minus 22 eur. Nastala paradoxní situace – kdo v tu dobu spotřebovával elektřinu, dostal za každou odebranou megawatthodinu zhruba 500 korun.

Byť od té doby jsou ceny opět dávno v plusu, stále se drží na relativně nízké úrovni. Za prvních devět dní nového roku je průměr 2730 korun. To je téměř polovina toho, než na kolik ceny elektřiny zastropoval stát, a kolik tedy platí většina odběratelů. Oficiální ceníkové tarify dodavatelů jsou přitom ještě mnohem vyšší. Například u ČEZ je to v nejběžnější sazbě 9931 korun za megawatthodinu, u PRE 8925 a u MND 9886 korun. Obdobná situace je i u plynu.

Kdo by však chtěl nyní přejít na burzovní tarif, má smůlu. Jak už informovaly HN, vláda uzavírání spotových tarifů prakticky pro všechny nové zákazníky po dobu platnosti cenových stropů zakázala. „Zákaz je hlavně omezením konkurenční nabídky pro běžné zákazníky, jež zavírá cestu k výhodnějším cenám. Složitější je to i pro malé dodavatele, kteří se snaží být konkurenceschopnější a nabízet jiné, zajímavější produkty než dodavatelé velcí," kritizuje Brožík.

Výjimku mají odběratelé s průběhovým měřením. Takzvanými chytrými elektroměry však disponuje zhruba pouze 1,5 procenta domácností. Jedinou možností, jak se k nim dostat, je pořídit si fotovoltaiku.

Proč se vláda rozhodla spotové tarify zakázat, není přitom zřejmé. Ministr průmyslu Jozef Síkela přislíbil HN na toto téma rozhovor, termín však opakovaně zrušil. Stát musí omezení spotřebitelských cen dodavatelům kompenzovat, což za celý letošní rok přijde na astronomických 200 až 242 miliard korun. Pokud by se burzovní ceny dál vyvíjely příznivě a více odběratelů by se rozhodlo využít spotových tarifů, rozpočet by to nemuselo tolik bolet. Pokud by naopak burzovní ceny zamířily vzhůru, byli by i spotoví odběratelé chráněni stropy jako všichni ostatní.

Někteří dodavatelé však se zákazem spotových tarifů souhlasí. Dlouhodobě se proti nim vymezují velké firmy, ale i některé střední. „Významným rizikem tohoto produktu jsou vysoké ceny elektřiny a zemního plynu, které by spotřebitel začal hradit ihned první den po skončení cenového stropu," říká člen představenstva Centropol Energy Jiří Matoušek.

Podle kritiků jsou spotové tarify vzhledem ke kolísavosti srovnatelné s obchodováním na akciových burzách, a tedy vhodné jen pro velmi poučené odběratele. Dalším argumentem je, že bez chytrého elektroměru se cena stanovuje podle typových diagramů. Odběratelé tak vlastně nemají možnost odebírat elektřinu v době, kdy je jí nadbytek, je levná, a pomáhat tím celému energetickému systému. A to je vlastně důvod, proč spotové tarify vůbec vznikly. V tom případě je však otázka, jak zákaz souvisí s cenovými stropy, proč má trvat jen po dobu jejich platnosti a proč stát v minulosti vznik burzovních tarifů pro domácnosti bez chytrého měření vůbec umožnil.

Jan Brož

VYDÁNO: HN.CZ, 9. 1. 2023

Cena elektřiny je hluboko pod stropem. Někteří odběratelé na poslední chvíli přešli na spotový tarif

Jan Brož redaktor
10. 1. 2023 12:37 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Někteří spotřebitelé těsně před zákazem přešli na kritizovaný spotový tarif. Ten je v současnosti výhodný.
Autor • Shutterstock

Dodavatel energií Nano Green nemá za sebou lehké období. Firma je jedním z těch dodavatelů, kteří své zákazníky vloni proti jejich vůli převedli na vysoce kolísavé, tzv. spotové tarify odvíjející se přímo od pohybu cen na burzách. Za to schytalo Nano ostrou kritiku a zhruba 1,5 tisíce klientů od podniku odešlo. To je pro malého dodavatele, který na vrcholu obsluhoval 7,5 tisíce odběrných míst elektřiny, velké číslo.

A přesto se kritizovanému dodavateli podařilo aspoň částečně trend zvrátit. Těsně v závěru loňského roku se Nanu podle jejího šéfa Davida Brožíka podařilo získat přes stovku nových klientů. Zlákalo je totiž to, za co se Nano Green ocitlo loni pod palbou: nabídka spotových tarifů. „Spotový tarif je nyní atraktivní, cena je pod vládní zastropovanou hranicí (pět tisíc korun),“ říká Brožík.

Ještě v polovině prosince stála na burze megawatthodina téměř deset tisíc korun, poté začala prudce klesat. Poslední den loňského roku v pět hodin odpoledne, kdy lidé pomalu vyráželi za silvestrovským veselím, se dostala na hodnotu minus 22 eur. Nastala paradoxní situace – kdo v tu dobu spotřebovával elektřinu, dostal za každou odebranou megawatthodinu zhruba 500 korun.

Byť od té doby jsou ceny opět dávno v plusu, stále se drží na relativně nízké úrovni. Za prvních devět dní nového roku je průměr 2730 korun. To je téměř polovina toho, než na kolik ceny elektřiny zastropoval stát, a kolik tedy platí většina odběratelů.

Oficiální ceníkové tarify dodavatelů jsou přitom ještě mnohem vyšší. Například u ČEZ je to v nejběžnější sazbě 8989 korun za megawatthodinu, u PRE 8925 a u MND 9886 korun. Obdobná situace je i u plynu.

Kdo by však chtěl nyní přejít na burzovní tarif, má smůlu. **Jak už informovaly HN**, vláda uzavírání spotových tarifů prakticky pro všechny nové zákazníky po dobu platnosti cenových stropů zakázala. „Zákaz je hlavně omezením konkurenční nabídky pro běžné zákazníky, jež zavírá cestu k výhodnějším cenám. Složitější je to i pro malé dodavatele, kteří se snaží být konkurenceschopnější a nabízet jiné, zajímavější produkty než dodavatelé velcí,“ kritizuje Brožík.

Výjimku mají odběratelé s průběhovým měřením. Takzvanými chytrými elektroměry však disponuje zhruba pouze 1,5 procenta domácností. Jedinou možností, jak se k nim dostat, je pořídit si fotovoltaiku.

Proč se vláda rozhodla spotové tarify zakázat, není přitom zřejmé. Ministr průmyslu Jozef Síkela přislíbil HN na toto téma rozhovor, termín však opakovaně zrušil. Stát musí omezení spotřebitelských cen dodavatelům kompenzovat, což za celý letošní rok přijde **na astronomických 200 až 242 miliard korun**. Pokud by se burzovní ceny dál vyvíjely příznivě a více odběratelů by se rozhodlo využít spotových tarifů, rozpočet by to nemuselo tolik bolet. Pokud by naopak burzovní ceny zamířily vzhůru, byli by i spotoví odběratelé chráněni stropy jako všichni ostatní.

Někteří dodavatelé však se zákazem spotových tarifů souhlasí. Dlouhodobě se proti nim vymezují velké firmy, ale i některé střední. „Významným rizikem tohoto produktu jsou vysoké ceny elektřiny a zemního plynu, které by spotřebitel začal hradit ihned první den po skončení cenového stropu,“ říká člen představenstva Centropol Energy Jiří Matoušek.

Podle kritiků jsou spotové tarify vzhledem ke kolísavosti srovnatelné s obchodováním na akciových burzách, a tedy vhodné jen pro velmi poučené odběratele. Dalším argumentem je, že bez chytrého elektroměru se cena stanovuje podle typových diagramů. Odběratelé tak vlastně nemají možnost odebírat elektřinu v době, kdy je jí nadbytek, je levná, a pomáhat tím celému energetickému systému. A to je vlastně důvod, proč spotové tarify vůbec vznikly. V tom případě je však otázka, jak zákaz souvisí s cenovými stropy, proč má trvat jen po dobu jejich platnosti a proč stát v minulosti vznik burzovních tarifů pro domácnosti bez chytrého měření vůbec umožnil.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 10. 1. 2023

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY
NÁKUP

Firem s fotovoltaikou rychle přibývá. Cech se bojí o kvalitu

Viktor Votruba
viktor.votruba@hn.cz

Obrovský nárůst zájmu o domácí fotovoltaické elektrárny pokračuje. Spolu s ním roste i počet firem, které se do instalování solárních panelů pouští, zejména na střechách rodinných domů. Zavedené a již dříve podnikající solární společnosti se obávají, že je jen otázkou času, než se některá z nových a často rychle vyrostlých montážních firem dostane do problémů. „Může se stát, že některé skončí a zmizí i s vybranými zálohami. Mám z toho strach. Pokud by k tomu došlo, uškodilo by to celému oboru," říká Aleš Hradecký, předseda Cechu akumulace a fotovoltaiky.

Cech, ale i Solární asociace (dvě největší organizace sdružující dodavatele fotovoltaiky) proto připravují nová pravidla, která budou muset jejich členové splňovat. Seznamy prověřených firem pak na svých stránkách uveřejní i ministerstvo životního prostředí, přes které jdou dotace na domácí fotovoltaiky. Ministerstvo chce se seznamem prověřených firem přijít nejpozději do konce března. „Týkat se to bude fotovoltaik i tepelných čerpadel," sdělila HN Dominika Pospíšilová z tiskového odboru ministerstva. Lidé si tak budou moci snáz vybrat, kam vloží své zálohy, jež běžně překračují částku sto tisíc korun.

Podle odhadu cechu už v Česku působí přibližně 800 firem instalujících fotovoltaiku a další stále přibývají. Jen cech má nyní 130 členů, zatímco loni nedosahoval ani stovky.

Hradeckému vadí, že některé firmy stále nabírají nové zákazníky bez ohledu na to, zda jsou schopné jim fotovoltaiku namontovat v rozumném čase. Jiné naopak loni vyhlásily na příjem nových zakázek stop stav. Konkrétně například S-Power nebo Solarinvest, jehož jednatelem je právě Aleš Hradecký.

Možnou nestabilitu některých firem na trhu vnímá i výkonný ředitel Solární asociace Jan Krčmář. „V oboru bezesporu vzniklo hodně nových firem a s tím jsou vždycky spojená nějaká rizika. Určitě ale nepůjde o nějaké masové krachy," říká Krčmář.

Solární asociace nicméně zatím nemá žádné signály, které by naznačovaly, že by některá z firem neměla své podnikání ustát a hrozil jí krach. Vše je zatím v rovině obav. V úterý hodlá asociace zveřejnit seznam doporučených požadavků, které by měly firmy plnit, aby byly důvěryhodné. Budou doporučovat například dostatečné zásoby komponentů či stanovení maximální výše záloh. Ty nyní dosahují až 60 procent.

„S firmami instalujícími fotovoltaiku je to jako se stavebními společnostmi. Některé svou práci neodvádí dobře," tvrdí Krčmář. Lidem doporučuje, aby spíš preferovali ty s dlouhodobými zkušenostmi nebo alespoň s lidmi, kteří tyto zkušenosti mají.

Hradecký také doporučuje prověřit si firmy na diskusních fórech, kde jsou reference zákazníků. Ale i k nim je potřeba přistupovat opatrně, protože některé mohou být součástí konkurenčního boje. Pokud je ale pozitivních či naopak negativních komentářů hodně, zpravidla se jimi dá řídit.

Nervozitu na trhu způsobuje Energetický holding Malina solárního veterána Cyrila Regnera a jeho čínské manželky Fu Siao-siang. Mezi české montážní firmy vstoupil teprve před rokem a s pomocí dravého marketingu se mu během krátké doby podařilo získat desetinu českého trhu. Firma loni nainstalovala 1600 fotovoltaických elektráren a má přes pět tisíc podepsaných objednávek. A právě jejich velký počet u některých konkurenčních firem vzbuzuje obavu. Pokud by holding přival nových zakázek nezvládl, jeho problémy by dopadly na celé odvětví.

Podle Jozefa Partiky, obchodního ředitele holdingu, má firma své zakázky pod kontrolou a není nervózní z toho, že by se kvůli jejich velkému množství měla dostat do problémů. „Nemyslím si, že ty obavy o nás jsou skutečné. Spoustě firem jsme jen trnem v oku, protože jsme za rok dokázali vyrůst tak jako nikdo jiný. Spíš se nás takovými vyjádřeními snaží tlačit do kouta. Konkurenční prostředí je a bude tvrdé," říká Partika.

Malina významně navyšuje své montážní kapacity a dodávky komponentů k fotovoltaice, aby zakázky zvládala plnit v termínech. Pokud by zůstala u loňských kapacit, potřebovala by na splnění svých závazků tři roky, a to ještě za předpokladu, že nebude nabírat nové klienty. Přijem zakázek ale nijak neomezuje a ani se k tomu nechystá. Dokonce jako první na trhu přišla s programem, v rámci kterého platí klientům za teoreticky vyrobenou elektřinu už od chvíle, kdy podepíší smlouvu. Ti tak začnou vydělávat měsíce předtím, než jim Malina elektrárnu skutečně instaluje.

Podle Partiky je tento produkt hodně využívaný. „Jen v prosinci si ho vyžádalo kolem 700 zákazníků a už v polovině ledna jim firma vyplatí několik milionů korun. Za jeden kilowatt instalovaného výkonu je to nyní za měsíc zhruba 250 korun. Průměrné čekací doby na montáž jsou přitom aktuálně kolem pěti až šesti měsíců.

Malina má nyní kolem stovky montážních týmů po třech lidech. „A dalších deset dvacet nových montážních týmů nabíráme každý měsíc," podotýká Partika. Firma k tomu má vlastní školicí středisko, kde si nové pracovníky zaučuje.

VYDÁNO: HN.CZ, 10. 1. 2023

Mám strach, že to některé nové firmy nedají a zmizí i s penězi, říká šéf cechu fotovoltaiky

Viktor Votruba redaktor
10. 1. 2023 00:00 • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Podle odhadu Cechu akumulace a fotovoltaiky v Česku působí přibližně 800 firem instalujících solární panely a další stále rychle přibývají. Autor • Shutterstock

Obrovský nárůst zájmu o domácí fotovoltaické elektrárny pokračuje. Spolu s ním roste i počet firem, které se do instalování solárních panelů pouští, zejména na střechách rodinných domů. Zavedené a již dříve podnikající solární společnosti se obávají, že je jen otázkou času, než se některá z nových a často rychle vyrostlých montážních firem dostane do problémů. „Může se stát, že některé skončí a zmizí i s vybranými zálohami. Mám z toho strach. Pokud by k tomu došlo, uškodilo by to celému oboru," říká Aleš Hradecký, předseda Cechu akumulace a fotovoltaiky.

Cech, ale i Solární asociace (dvě největší organizace sdružující dodavatele fotovoltaiky) proto připravují nová pravidla, ke kterým se mohou jejich členové přihlásit a být tak důvěryhodnější. Seznamy prověřených firem pak na svých stránkách uveřejní i ministerstvo životního prostředí, přes které jdou dotace na domácí fotovoltaiky. Ministerstvo chce se seznamem prověřených firem přijít nejpozději do konce března. „Týkat se to bude fotovoltaik i tepelných čerpadel," sdělila HN Dominika Pospíšilová z tiskového odboru ministerstva. Lidé si tak budou moci snáz vybrat, kam vloží své zálohy, jež běžně překračují částku sto tisíc korun.

Podle odhadu cechu už v Česku působí přibližně 800 firem instalujících fotovoltaiku a další stále přibývají. Jen cech má nyní 130 členů, zatímco loni nedosahoval ani stovky.

Hradeckému vadí, že některé firmy stále nabírají nové zákazníky bez ohledu na to, zda jsou schopné jim fotovoltaiku namontovat v rozumném čase. Jiné naopak loni vyhlásily na příjem nových zakázek stop stav. Konkrétně například S-Power nebo Solarinvest, jehož jednatelem je právě Aleš Hradecký. Se svou firmou na trhu působí už od roku 2009 a nyní má zhruba stovku pracovníků. Část z nich pracuje v deseti montážních týmech, které se specializují na fotovoltaiku na rodinných domech.

Možnou nestabilitu některých firem na trhu vnímá i výkonný ředitel Solární asociace Jan Krčmář. „V oboru bezesporu vzniklo hodně nových firem a s tím jsou vždycky spojená nějaká rizika. Určitě ale nepůjde o nějaké masové krachy," říká Krčmář.

Solární asociace nicméně zatím nemá žádné signály, které by naznačovaly, že by některá z firem neměla své podnikání ustát a hrozil jí krach. Vše je to zatím v rovině obav. V úterý hodlá asociace zveřejnit seznam doporučených požadavků, které by měly firmy plnit, aby byly pro klienty důvěryhodné. Budou doporučovat například dostatečné zásoby komponentů či stanovení maximální výše záloh. Ty nyní dosahují až 60 procent.

„S firmami instalujícími fotovoltaiku je to jako se stavebními společnostmi. Některé svou práci neodvádí dobře," tvrdí Krčmář. Lidem doporučuje, aby spíš preferovali ty s dlouhodobými zkušenostmi nebo alespoň s lidmi, kteří tyto zkušenosti mají.

Hradecký také doporučuje prověřit si firmy na diskusních fórech, kde jsou reference zákazníků. Ale i k nim je potřeba přistupovat opatrně, protože některé mohou být součástí konkurenčního boje. Pokud je ale pozitivních či naopak negativních komentářů hodně, zpravidla se jimi dá řídit.

Nervozitu na trhu způsobuje Energetický holding Malina solárního veterána Cyrila Regnera a jeho čínské manželky Fu Siao-siang. Mezi české montážní firmy vstoupil teprve před rokem a s pomocí dravého marketingu se mu během krátké doby podařilo získat desetinu českého trhu. Firma loni nainstalovala 1600 fotovoltaických elektráren a má přes pět tisíc podepsaných objednávek. A právě jejich velký počet u některých konkurenčních firem vzbuzuje obavu. Pokud by holding příval nových zakázek nezvládl, jeho problémy by dopadly na celé odvětví.

Podle Jozefa Partiky, obchodního ředitele holdingu, má firma své zakázky pod kontrolou a není nervózní z toho, že by se kvůli jejich velkému množství měla dostat do problémů. „Nemyslím si, že ty obavy o nás jsou skutečné. Spoustě firem jsme jen trnem v oku, protože jsme za rok dokázali vyrůst tak jako nikdo jiný. Spíš se nás takovými vyjádřeními snaží tlačit do kouta. Konkurenční prostředí je a bude tvrdé," říká Partika.

Malina významně navyšuje své montážní kapacity a dodávky komponentů k fotovoltaice, aby zakázky zvládala plnit v termínech. Pokud by zůstala u loňských kapacit, potřebovala by na splnění svých závazků tři roky, a to ještě za předpokladu, že nebude nabírat nové klienty. Příjem zakázek ale nijak neomezuje a ani se k tomu nechystá. Dokonce jako první na trhu přišla s programem, v rámci kterého platí klientům za teoreticky vyrobenou elektřinu už od chvíle, kdy podepíší smlouvu. Ti tak začnou vydělávat měsíce předtím, než jim Malina elektrárnu skutečně instaluje.

Podle Partiky je tento produkt hodně využívaný. „Jen v prosinci si ho vyžádalo kolem 700 zákazníků a už v polovině ledna jim firma vyplatí několik milionů korun. Za jeden kilowatt instalovaného výkonu je to nyní za měsíc zhruba 250 korun. Průměrné čekací doby na montáž jsou přitom aktuálně kolem pěti až šesti měsíců.

Malina má nyní kolem stovky montážních týmů po třech lidech. „A dalších deset dvacet nových montážních týmů nabíráme každý měsíc," podotýká Partika. Firma k tomu má vlastní školicí středisko, kde si nové pracovníky zaučuje.

Podle Partiky chce být Malina lídrem na českém trhu, který bude určovat trendy. A podle zdroje HN, orientujícího se v české solární branži, se z Maliny může stát největší firma budující soláry v Česku. Stačí, aby ve svém tempu ještě rok nebo dva vydržela. Malina přitom nehodlá zůstat jen u montáží. Ještě letos chce představit vlastní fabriku na soláry, v tuzemsku vůbec první. Zatím panely nakupuje hlavně přes své dobré kontakty v Číně, kde má i podíl na výrobě.

Na pořízení fotovoltaiky je podle Hradeckého nyní ten nejvhodnější čas. „Na její montáž se teď čeká v průměru tři měsíce. Přitom loni to bylo šest až osm měsíců a je možné, že se k tomu od března opět vrátíme, protože jak lidi uvidí slunce, tak se začnou o fotovoltaiku zase víc zajímat," myslí si Hradecký.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 10. 1. 2023

■ Prezidentská kampaň

Mezi fandy Nerudové při vaření i venčení: pojedeme až do konce

Kristýna Matějková, Michaela Ryšavá
autori@hn.cz

Blíží se pondělní poledne a v pizzerii v pražských Bohnicích je obsazena asi polovina stolů. Ten, který výjimečně stojí hned u vchodu, je zatím volný. Právě k němu láká papírová podobizna Danuše Nerudové slibem, že se zájemci mohou naučit péct italskou pizzu. Dobrovolníci prezidentské kandidátky pro ni podobné akce pořádají po celé republice, celkem byla v kalendáři skoro stovka různých setkání. Jednou jdou venčit, jindy se otužovat, pak zase sbírat odpadky. Sama Nerudová na většině akcí není.

Zájemců sice obvykle není mnoho, ale to dobrovolníkům příliš nevadí. Od týmu Nerudové dostali jediné zadání: být pozitivní. Toho se tedy drží. A kritiku, že jsou jejich akce směšné, odmítají. „Vždycky se najde nějaký brblal, kdo umí kritizovat," říká Miroslav Kerhart, který při Nerudové stojí od samého počátku. A ani kauza rychlotitulů ho nepřesvědčila, že by si vybral špatně. Stejně jako dobrovolníky na dalších akcích.

České předvolební kampaně marketing takového typu zatím příliš nevyužívají. Podobnou aktivitu v minulosti vykazovali hlavně voliči Pirátů, tým jediné ženy ve volbě hlavy státu je trochu „vylepšil". Po vytvoření sítě podporovatelů je požádal, aby nejrůznější akce zorganizovali. Dokázali je naplánovat během několika týdnů. „Řekli nám jen, že to nemá být nic negativního, něco co sami máme rádi, co dobře známe a děláme. Obvykle dodají banner, který na akci láká, jinak všechno dělá sám dobrovolník," vypráví Kerhart ve své oblíbené pizzerii.

S Nerudovou i s její rodinou se setkal na akci pro podporovatele a je přesvědčen, že právě tato „inteligentní, vzdělaná a energická žena má potenciál rozdělenou společnost sjednotit". K pochybnostem o některých jejích krocích při vedení Mendelovy univerzity, které se v poslední době objevily v médiích, se staví po svém. „Neznám manažera, který by nedělal chyby, primární odpovědnost je ale vedena zespodu. Pro mě je to, jak Nerudová reagovala, adekvátní manažerskou reakcí," říká Kerhart. Mezitím si italskou specialitu připravuje jeho žena Ludmila, která o volbě „Danušky" také uvažuje.

I když preference v průzkumech klesají, dobrovolníci neztrácí naději, že se jejich kandidátka dostane do druhého kola. „Je velká část nerozhodnutých voličů, proto chceme pomáhat až do poslední chvíle. Když někdo přijde, řeknu mu, co si o ní myslím, dám mu nějaké letáky a udělá si pizzu. Nikoho lámat nebudu," dodává Kerhart.

O den dřív se při „venčení pro Danuši" v pražském parku Parukářka sešlo o něco více fandů někdejší rektorky. Asi desítka lidí s fialovými čepicemi doufá, že se jim podaří přilákat aspoň několik set nerozhodnutých. Rozdávají balonky, letáky nebo fialové placky.

Ani tady nové informace o tom, jak někteří zahraniční studenti získávali na Mendelově univerzitě tituly, nikomu nevadí. „Být rektorem je těžká pozice a vlastně souhlasím s tím, co paní profesorka říkala, že rektor není ředitel firmy, který by o všem mohl rozhodovat. Myslím, že k nějakým pochybením došlo, ale je otázka, jak moc to věděla nebo mohla vědět," obhajuje jednatřicetiletá právnička Tereza svou kandidátku. Je na rodičovské dovolené, touží po změně a rozhodla se přispět aspoň tímto způsobem.

Podobného názoru jsou i další přítomní. Postávají v parku s hnědým vypaseným mopsem v zeleném oblečku, na němž se skví placka na podporu Nerudové. „Náš názor se nezměnil. Nějakým způsobem se k tomu postavila. Budeme Danuši volit," přitakává jedenapadesátiletá Lucie. Dorazila s patnáctiletým synem Lukášem. A dodává, že ačkoli ještě nemůže volit, o akci na podporu Nerudové ji informoval on.

I když některé akce na podporu Nerudové vzbudily výsměch, podle odborníků je to dobrý marketing.

Psi a balonky *Dobrovolníci Danuše Nerudové venčí psy v pražském parku Parukářka a rozdávají propagační předměty k podpoře prezidentské kandidátky.* Foto: HN – Honza Mudra

„Chybovat je lidské, nikdo nejsme neomylný. Paní Nerudová se k tomu postavila dobře a podala vysvětlení, které mi stačí na to, abych pořád stála za ní," souhlasí jedna z mladších žen po slibu zachování anonymity. Větším problémem pro účastníci „venčení" je členství dvou dalších favoritů voleb Andreje Babiše a Petra Pavla v komunistické straně za minulého režimu.

I když některé názvy akcí (zimní hrátky, otužování, noční výstup) vzbudily na sociálních sítích výsměch, podle odborníků je to dobrý a promyšlený marketingový tah. „Já jako člověk střední generace se nad tím pousměju, mladí lidé do 35 let to ale vnímají jinak, ocení inovativní kampaň, která je interaktivní, a zapojí se. Ukazuje to na profesionalitu týmu paní Nerudové," je přesvědčen politolog Lukáš Veleš z katedry veřejné správy Právnické fakulty Plzeň.

Akce dobrovolníků na podporu Danuše Nerudové

- Otužování pro Danuši
- Punč pro Danuši
- Procházka pro Danuši
- Běh a kafe pro Danuši
- Swap pro Danuši
- Výšlap na Lysou pro Danuši
- Bruslení pro Danuši
- Deskovky pro Danuši
- Ochutnávka piva pro Danuši
- Papoušci pro Danuši
- Sbírání odpadků za Danuši
- Čistíme město za Danuši
- Sousedský guláš pro Danuši
- Lampionový průvod pro Danuši

„Danuška" jede i v gastronomii *Italskou pizzu pro Danuši Nerudovou upekla v pizzerii Sola Enotria v Praze Ludmila Kerhartová. Kandidátce, jejíž podobizna zdobila místo akce, říká důvěrně „Danuška".* Foto: HN – Lukáš Bíba

Mezi fandy Nerudové při vaření i venčení: každý manažer dělá chyby, pojedeme až do konce

Michaela Rysavá, Kristýna Matějková
10. 1. 2023 16:34 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Italskou pizzu pro Danuši Nerudovou upekla v pizzerii Sola Enotria v Praze Ludmila Kerhartová. Autor • HN - Lukáš Bíba

Blíží se pondělní poledne a v pizzerii v pražských Bohnicích je obsazena asi polovina stolů. Ten, který výjimečně stojí hned u vchodu, je zatím volný. Právě k němu láká papírová podobizna Danuše Nerudové slibem, že se zájemci mohou naučit péct pravou italskou pizzu. Dobrovolníci prezidentské kandidátky pro ni podobné akce pořádají po celé republice, celkem byla v kalendáři skoro stovka různých setkání. Jednou jdou venčit, jindy se otužovat, pak zase sbírat odpadky.

Protože na většině akcí sama Nerudová není, zájemců obvykle není mnoho, ale to dobrovolníkům příliš nevadí. Od jejího týmu dostali jediné zadání: být pozitivní. Toho se tedy drží. A kritiku, že jsou jejich akce směšné, odmítají. „Vždycky se najde nějaký brbla, kdo umí kritizovat," říká Miroslav Kerhart, který při Nerudové stojí od samého počátku. A ani kauza rychlotitulů ho nepřesvědčila, že by si vybral špatně. Stejně jako dobrovolníky na dalších akcích.

České předvolební kampaně marketing takového typu zatím příliš nevyužívají. Podobnou aktivitu v minulosti vykazovali hlavně voliči Pirátů, tým jediné ženy ve volbě hlavy státu je trochu „vylepšil". Po vytvoření sítě podporovatelů je požádal, aby nejrůznější akce zorganizovali. Dokázali je naplánovat během několika týdnů. „Řekli nám jen, že to nemá být nic negativního, něco co sami máme rádi, co dobře známe a děláme. Obvykle dodají banner, který na akci láká, jinak všechno dělá sám dobrovolník," vypráví Kerhart ve své oblíbené pizzerii.

S Nerudovou i s její rodinou se setkal na akci pro podporovatele a je přesvědčen, že právě tato „inteligentní, vzdělaná a energická žena má potenciál rozdělenou společnost sjednotit". K pochybnostem o některých jejích krocích při vedení Mendelovy univerzity, které se v poslední době objevily v médiích, se staví po svém. „Neznám manažera, který by nedělal chyby, primární odpovědnost je ale vedena zespodu. Pro mě je to, jak Nerudová reagovala, adekvátní manažerskou reakcí," říká Kerhart. Mezitím si italskou specialitu připravuje jeho žena Ludmila, která o volbě „Danušky" také uvažuje.

I když preference v průzkumech klesají, dobrovolníci neztrácí naději, že se jejich kandidátka dostane do druhého kola. „Je velká část nerozhodnutých voličů, proto chceme pomáhat až do poslední chvíle. Když někdo přijde, řeknu mu, co si o ní myslím, dám mu nějaké letáky a udělá si pizzu. Nikoho lámat nebudu," dodává Kerhart.

Dobrovolníci Danuše Nerudové venčí psy v parku Parukářka na podporu prezidentské kandidátky.
Foto: HN - Honza Mudra

O den dřív se při „venčení pro Danuši" v pražském parku Parukářka sešlo o něco více fandů někdejší rektorky. Asi desítka lidí s fialovými čepicemi doufá, že se jim podaří přilákat aspoň několik oněch nerozhodnutých. Rozdávají balonky, letáky nebo fialové placky.

Ani tady nové informace o tom, jak někteří zahraniční studenti získávali na Mendelově univerzitě tituly, nikomu nevadí. „Být rektorem je těžká pozice a vlastně souhlasím s tím, co paní profesorka říkala, že rektor není ředitel firmy, který by o všem mohl rozhodovat. Myslím, že k nějakým pochybením došlo, ale je otázka, jak moc to věděla nebo mohla vědět," obhajuje jednatřicetiletá právnička Tereza svou kandidátku. Je na rodičovské dovolené, touží po změně a rozhodla se přispět aspoň tímto způsobem.

Akce dobrovolníků na podporu Danuše Nerudové

Otužování pro Danuši, Punč pro Danuši, Procházka pro Danuši, Běh a kafe pro Danuši, Swap pro Danuši, Výšlap na Lysou pro Danuši, Bruslení pro Danuši, Deskovky pro Danuši, Ochutnávka piva pro Danuši, Papoušci pro Danuši, Sbírání odpadků za Danuši, Čistíme město za Danuši, Sousedský guláš pro Danuši, Lampionový průvod pro Danuši

Podobného názoru jsou i další přítomní. Postávají v parku s béžovým mopsem v zeleném oblečku, na němž se skví placka na podporu Nerudové. „Náš názor se nezměnil. Nějakým způsobem se k tomu postavila. Budeme Danuši volit," přitakává jedenapadesátiletá Lucie. Dorazila s patnáctiletým synem Lukášem. A dodává, že ačkoli ještě nemůže volit, o akci na podporu Nerudové ji informoval on.

„Chybovat je lidské, nikdo nejsme neomylný. Paní Nerudová se k tomu postavila dobře a podala vysvětlení, které mi stačí na to, abych pořád stála za ní," souhlasí jedna z mladších žen po slibu zachování anonymity. Větším problémem pro účastnici „venčení" je členství dvou dalších favoritů voleb Andreje Babiše a Petra Pavla v komunistické straně za minulého režimu.

I když některé názvy akcí (zimní hrátky, otužování, noční výstup) vzbudily na sociálních sítích výsměch, podle odborníků je to dobrý a promyšlený marketingový tah. „Já jako člověk střední generace se nad tím pousměju, mladí lidé do 35 let to ale vnímají jinak, ocení inovativní kampaň, která je interaktivní, a zapojí se. Ukazuje to na profesionalitu týmu paní Nerudové," je přesvědčen politolog Lukáš Veleš z katedry veřejné správy Právnické fakulty Plzeň.

■ Prezidentská volba

Vím, co dělám. Věřím, že nebudeme mít komunistického prezidenta, říká Středula

Martin Ťopek
martin.topek@hn.cz

Vzít sílu kandidátům s komunistickou minulostí, tedy Andreji Babišovi a Petru Pavlovi, ve prospěch Danuše Nerudové. Tak odborový předák Josef Středula HN vysvětlil, proč v nedělní prezidentské debatě oznámil v přímém přenosu konec své kandidatury na úřad hlavy státu. S negativními reakcemi na své rozhodnutí počítal, od sponzorů kampaně a senátorů, kteří jej podpořili podpisy, čeká pochopení.

HN: Co vás vedlo k takovému rozhodnutí? Nízké preference?
Byla to obava, která přišla, když jsem pohlédl na všechny předvolební průzkumy. A pro mě jako pro člověka, který prožil aktivně rok 1989, to byla i představa, že by na pozici prezidenta mohla přijít osoba s opravdu temnou komunistickou minulostí. Mají ji oba favorité a nic to už nemůže změnit. Tak jsem usoudil, že zájem České republiky je vyšší než zájem Josefa Středuly.

HN: Vyslovil jste podporu Danuši Nerudové. Přitom před pár měsíci jste uvedl, že by vaše odstoupení přineslo hlasy Andreji Babišovi. Co se změnilo?
Je jiná doba. Nyní věřím, že nebudeme mít komunistického prezidenta. Po racionální úvaze a debatě doma i v týmu jsem se až v posledních hodinách před nedělní debatou rozhodl, že udělám, co jsem udělal. Z mého pohledu je to vážná věc. Že by v čele státu byl bývalý agent StB nebo vojenský rozvědčík, je pro mě za hranou jakýchkoliv úvah. Není to tak dlouho, kdy se mě ptal Václav Moravec v Otázkách, co bych řekl na jmenování Vladimíra Dlouhého guvernérem České národní banky. Tehdy jsem řekl, že už jsme 32 let po revoluci a že už tam žádného komunistického aparátčíka mít nemusím, protože jsme moderní zemí. U prezidenta republiky to z mého pohledu platí ještě víc.

HN: Dřív jste v týmu odstoupení neplánovali?
Tým o něm nevěděl nikoli proto, že bych to nechtěl říct, ale debatovali jsme o něm až v neděli, kdy uzrálo a bylo definitivní.

HN: Mluvil jsem s několika senátory, kteří vám podepsali kandidaturu, a také o ničem nevěděli. Budete mít snahu jim své odstoupení třeba ještě nějak vysvětlit, aby neměli pocit, že jste si s nimi jen zahrával při žádosti o podpis?
Od oznámení neuběhlo moc času, není to ani 24 hodin (rozhovor pro HN vznikl v pondělí v poledne – pozn. red.). Snažím se kolegům, kteří mi třeba napsali nebo je zajímá důvod a názor, postupně odpovídat a informovat je o všech okolnostech. Snažím se to vysvětlovat a rád vše řeknu i senátorům, ale čas není nafukovací. Pokud to bude jen trochu možné, rád bych jim to všem vysvětlil individuálně.

HN: Sponzoři přispěli na vaši kampaň asi v dobré víře, že to pomůže zvolení prezidentem. Třeba podnikatel Richard Benýšek vám o Vánocích poslal pět milionů korun. Není neseriózní přijmout takové peníze a po pár dnech říct, že končíte?
Myslím si, že oni mě postoje znají. Vědí, že jsem takto nastaven. Ani pro pana Benýška není překvapení moje vymezení se vůči dvěma lidem s komunistickou minulostí.

HN: Vy jste spolu o odstoupení mluvili? Napsal mi, že ho respektuje, což je velmi strohá informace.
Já si myslím, že je to opravdu takhle dostačující. Není to rána z čistého nebe. Pro tyto lidi není překvapením, že jsem odstoupil.

HN: Nevrátíte ty peníze?
Ne. Nemyslím si, že k takové situaci vůbec může dojít.

HN: Zaznamenal jste reakci bývalého místopředsedy ČSSD Zdeňka Škromacha, který to má za podraz na voliče?
V sociální demokracii by mohli hovořit o podrazech v minulosti a možná více i barvitěji. Já odstoupení za podraz opravdu nepovažuji. Je to racionální volba, racionální rozhodnutí. I on, který mě zná mnoho let, to mohl očekávat. Pokud si pamatuji, Zdeněk Škromach něco s bývalou komunistickou stranou společného měl (Škromach byl členem KSČ v letech 1982 až 1989 – pozn. red.), ale z čeho vyplývá jeho názor o podrazu, to nevím.

HN: Počítal jste s podobně negativními reakcemi?
Není člověk ten, aby se zavděčil lidem všem, říká se ve starém moudru. V tomto případě to platí stejně jako u všech jiných případů. Počítám jak s chápavými reakcemi, tak s opačnými postoji.

Podpora ženě *Josef Středula odstoupil z kandidatury na prezidenta týden před volbami. Vyslovil svou podporu Danuši Nerudové, protože nechce, aby zvítězili Andrej Babiš nebo Petr Pavel, muži s komunistickou minulostí.* Foto: HN – Lukáš Bíba

VYDÁNO: HN.CZ, 10. 1. 2023

Vím, co dělám. Věřím, že nebudeme mít komunistického prezidenta, říká Středula o svém odstoupení z voleb

Martin Topek redaktor
10. 1. 2023 00:00 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Odborový předák Josef Středula odstoupil z kandidatury na prezidenta týden před volbami Autor • HN - Libor Fojtík

Vzít sílu kandidátům s komunistickou minulostí, tedy Andreji Babišovi a Petru Pavlovi, ve prospěch Danuše Nerudové. Tak odborový předák Josef Středula HN vysvětlil, proč v nedělní prezidentské debatě oznámil v přímém přenosu konec své kandidatury na úřad hlavy státu. S negativními reakcemi na své rozhodnutí počítal, od sponzorů kampaně a senátorů, kteří jej podpořili podpisy, čeká pochopení.

HN: Co vás vedlo k takovému rozhodnutí? Nízké preference?

Byla to obava, která přišla, když jsem pohlédl na všechny předvolební průzkumy. A pro mě jako pro člověka, který prožil aktivně rok 1989, to byla i představa, že by na pozici prezidenta mohla přijít osoba s opravdu temnou komunistickou minulostí. Mají ji oba favorité a nic to už nemůže změnit. Tak jsem usoudil, že zájem České republiky je vyšší než zájem Josefa Středuly.

HN: Vyslovil jste podporu Danuši Nerudové. Přitom před pár měsíci jste uvedl, že by vaše odstoupení přineslo hlasy Andreji Babišovi. Co se změnilo?

Je jiná doba. Nyní věřím, že nebudeme mít komunistického prezidenta. Po racionální úvaze a debatě doma i v týmu jsem se až v posledních hodinách před nedělní debatou rozhodl, že udělám, co jsem udělal. Z mého pohledu je to vážná věc. Že by v čele státu byl bývalý agent StB nebo vojenský rozvědčík, je pro mě za hranou jakýchkoliv úvah. Není to tak dlouho, kdy se mě ptal Václav Moravec v Otázkách, co bych řekl na jmenování Vladimíra Dlouhého guvernérem České národní banky. Tehdy jsem řekl, že už jsme 32 let po revoluci a že už tam žádného komunistického aparátčíka mít nemusím, protože jsme moderní zemí. U prezidenta republiky to z mého pohledu platí ještě víc.

HN: To rozhodnutí bylo v superdebatě několik hodin staré?

Ano. Zvažoval jsem ho i v sobotu na sjezdu sociálních demokratů, kde jsem byl jako host. Tehdy jsem ještě definitivně rozhodnutý nebyl. Řekl jsem, že to je vždycky věc, která je ve hře, ale poslední rozhodnutí padlo opravdu až ze soboty na neděli.

HN: Dřív jste ho v týmu neplánovali?

Tým o něm nevěděl nikoli proto, že bych to nechtěl říct, ale debatovali jsme o něm až v neděli, kdy uzrálo a bylo definitivní.

HN: Několik účastníků sjezdu ČSSD jste překvapil, protože jste se o prezidentské kandidatuře ve svém projevu vůbec nezmínil.

Byl jsem tam za odbory a prezidentskou kampaň odděluji od odborové činnosti. Byli tam další předsedové z odborových svazů, moji kolegové z ČMKOS a nikdo by mi žádnou stafáž na prezidentskou volbu nedělal.

HN: Mluvil jsem s několika senátory, kteří vám podepsali kandidaturu, a také o ničem nevěděli. Budete mít snahu jim své odstoupení třeba ještě nějak vysvětlit, aby neměli pocit, že jste si s nimi jen zahrával při žádosti o podpis?

Od oznámení neuběhlo moc času, není to ani 24 hodin (rozhovor pro HN vznikl v pondělí v poledne – pozn. red.). Snažím se kolegům, kteří mi třeba napsali nebo je zajímá důvod a názor, postupně odpovídat a informovat je o všech okolnostech. Snažím se to vysvětlovat a rád vše řeknu i senátorům, ale čas není nafukovací. Pokud to bude jen trochu možné, rád bych jim to všem vysvětlil individuálně.

HN: Sponzoři přispěli na vaši kampaň asi v dobré víře, že to pomůže zvolení prezidentem. Třeba podnikatel Richard Benýšek vám o Vánocích poslal pět milionů korun. Není neseriózní přijmout takové peníze a po pár dnech říct, že končíte?

Myslím si, že oni mé postoje znají. Vědí, že jsem takto nastaven. Ani pro pana Benýška není překvapení moje vymezení se vůči dvěma lidem s komunistickou minulostí.

HN: Vy jste spolu o odstoupení mluvili? Napsal mi, že ho respektuje, což je velmi strohá informace.

Já si myslím, že je to opravdu takhle dostačující. Není to rána z čistého nebe. Pro tyto lidi není překvapením, že jsem odstoupil.

HN: Nevrátíte ty peníze?

Ne. Nemyslím si, že k takové situaci vůbec může dojít.

HN: Zaznamenal jste reakci bývalého místopředsedy ČSSD Zdeňka Škromacha, který to má za podraz na voliče?

V sociální demokracii by mohli hovořit o podrazech v minulosti a možná více i barvitěji. Já své odstoupení za podraz opravdu nepovažuji. Je to racionální volba, racionální rozhodnutí. I on, který mě zná mnoho let, to mohl očekávat. Pokud si pamatuji, Zdeněk Škromach něco s bývalou komunistickou stranou společného měl (Škromach byl členem KSČ v letech 1982 až 1989 – pozn. red.), ale z čeho vyplývá jeho názor o podrazu, to nevím.

HN: Počítal jste s podobně negativními reakcemi?

Není člověk ten, aby se zavděčil lidem všem, říká se ve starém moudru. V tomto případě to platí stejně jako u všech jiných případů. Počítám jak s chápavými reakcemi, tak s opačnými postoji.

HN: Jaké teď budou vaše nejbližší dny? Přecházíte do režimu obyčejného občana a odborového předáka, nebo budou ještě nějaké dozvuky z prezidentské kampaně?

Myslím, že přijde standardní odeznění. Věcí k řešení je obrovská spousta, pokračujeme dál.

■ Dary od miliardářů

Byznysmeni přesouvají svou podporu ke generálovi. Už má víc peněz, než může utratit

Michael Mareš
michael.mares@hn.cz

Spojenectví mezi Danuší Nerudovou a Petrem Pavlem, tedy poraženou a vítězem prvního kola prezidentských voleb, se propisuje i do byznysu. Kromě oznámeného sdílení reklamních ploch, společných vystoupení a verbální podpory je výrazně vidět i na peněžních darech plynoucích od byznysmenů na generálův transparentní účet. Velké částky dorazily i od těch, kteří v první fázi voleb fandili právě Nerudové.

Nejvýraznější je dar Martina Moravce, majoritního vlastníka drogerií Teta. Jeden z nejbohatších Čechů se stal s pěti miliony korun pro Nerudovou největším dárcem letošní kampaně a zkraje tohoto týdne přidal Pavlovi další milion korun.

„Nerudová nám dala naději, mobilizovala mladé. Teď jde o to, aby se prodemokratickou energii podařilo předat dál," uvedl pro HN dvaapadesátiletý podnikatel, který jinak v médiích nevystupuje. Svůj krok zdůvodňuje podobně jako řada dalších, které spojuje podpora Nerudové a Pavla – nechtějí na Hradě Andreje Babiše.

„Mnoho lidí nadaných úsudkem ví, že svým střetem zájmů, vlastnictvím médií a vůdcovské populistické strany naši demokracii už poškodil. Hrad by znamenal další a těžko opravitelný krok k uchvácení celého Česka," dodává Moravec.

Podobně jako on, jen s menšími částkami, se rozhodly i další významné tváře českého byznysu. Například Petr Borkovec, spoluzakladatel poradenské skupiny Partners, poslal nově Pavlovi půl milionu korun, stejně jako předtím Nerudové. A přidal k němu vzkaz „na boj s temnou stranou".

Ne všichni významní podporovatelé Nerudové se ale k finanční podpoře Pavla přidali. Například investor Jiří Hlavenka si vyhodnotil, že už není potřeba další peníze posílat: „Na generála teď prší ze všech stran. Bude mít víc peněz, než bude potřebovat." Drobní dárci, kteří většinou posílali částky ve stovkách či tisícovkách korun, totiž během dvou dnů přeplnili desetimilionový limit, který kandidátům pro druhé kolo určuje zákon. K úternímu podvečeru měl Pavel na účtu více než 14 milionů korun. V případě překročení limitu nebo nevyčerpání financí se musí příspěvky vracet nebo dát na charitativní účely.

Podle Hlavenky se podpora byznysmenů od Nerudové k Pavlovi přesunula v drtivé většině případů nehledě na finanční vyjádření. „Kdo cítí demokratické směřování této země, to tak má. Danuše by byla lepší pro naši budoucnost, ale jinak je tam hodně podobností. Rozhodně tisíckrát lepší než Babiš," myslí si Hlavenka.

Výrazná skupina podnikatelů od začátku stála za oběma kandidáty. Jak Nerudovou, tak Pavla podporovala rodina Valových, kterým patří prodejce koupelen Siko, miliardář Dalibor Dědek i Václav Muchna, zakladatel společnosti Y Soft. V jejích kancelářích na pražské Pankráci ostatně rozbil Pavlův volební tým svůj hlavní stan.

Muchna poslal Nerudové 200 tisíc korun a 1,5 milionu Pavlovi, takže byl s výsledkem prvního kola spokojený. „To, že byl generál první, svědčí o tom, že jako národ podléháme populismu výrazně méně než okolní země," míní. „Ve druhém kole to bude záviset na tom, jestli usneme na vavřínech, nebo ne a přijdeme hojně k volbám."

Jak HN popsaly už na podzim, za Pavlem se sešikovala řada českých miliardářů, mezi nimi zhusta zástupci tzv. nové ekonomiky. Největší příspěvky poslali Martin Vohánka (majitel Eurowagu), Martin Hájek a Jiří Mareš (majitelé Livesportu) či Libor Winkler (spolumajitel RSJ).

V posledních dnech se mezi přispěvateli na generálově účtu objevila řada dalších významných jmen českého byznysu. Například Hana Blovská, řídící partnerka investiční společnosti Conseq, Petr Samohýl, ředitel Samohýl Group, či Pavel Šebor, zakladatel herní společnosti SCS Software. „Výsledek prvního kola dává naději, ale klidný nejsem," říká Šebor.

Vlna masivní byznysové podpory pro generála není ale všem po chuti. Například spolumajitel datové společnosti Keboola Pavel Doležal by hory sám volil, kdyby byla umožněna korespondenční volba. Zároveň ale tvrdí, že ho zaskočilo, kolik lidí z jeho okolí Pavla tak vehementně prosazovalo. „Je super, že jsme měli ve volbě více dobrých kandidátů. To je oproti minulým letům neuvěřitelný posun. Stejně tak je neuvěřitelné, jaké tlaky na jediného správného kandidáta se dají vytvořit v našich sociálních bublinách. To mi přišlo úplně mimo," podotýká Doležal.

Kampaň Andreji Babišovi platí jeho hnutí ANO. Na transparentní účet se mu také schází peníze od dárců, většinou to jsou však jen haléře nebo koruny s hanlivými vzkazy. Mezi Babišovy podporovatele – byť ne finanční – patří například Pavel Juříček, majitel společnosti Brano, nebo Jan Musil z Liko-S.

S přispěním Jana Prokeše

Stovky fanoušků na severu *Petr Pavel rozjel finální část kampaně úterním mítinkem v Ústí nad Labem. Na propagaci před druhým kolem má už teď více peněz, než potřebuje. Pomohly i dary od podporovatelů Nerudové.* **Foto: HN – Honza Mudra**

VYDÁNO: HN.CZ, 17. 1. 2023

Byznysmeni přesouvají podporu od Nerudové k Pavlovi. Generál má víc peněz, než smí utratit

Michael Mareš redaktor
3. 2. 2023 11:14 • Aktualizováno • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

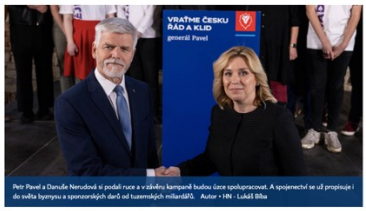

Petr Pavel a Danuše Nerudová si podali ruce a v závěru kampaně budou úzce spolupracovat. A spojenectví se už propisuje i do světa byznysu a sponzorských darů od tuzemských miliardářů. Autor • HN - Lukáš Bíba

Spojenectví mezi Danuší Nerudovou a Petrem Pavlem, tedy poraženou a vítězem prvního kola prezidentských voleb, se propisuje i do byznysu. Kromě oznámeného sdílení reklamních ploch, společných vystoupení a verbální podpory je výrazně vidět i na peněžních darech plynoucích od byznysmenů na generálův transparentní účet. Velké částky dorazily i od těch, kteří v první fázi voleb fandili právě Nerudové.

Nejvýraznější je dar Martina Moravce, majoritního vlastníka drogerií Teta. Jeden z nejbohatších Čechů se stal s pěti miliony korun pro Nerudovou největším dárcem letošní kampaně a zkraje tohoto týdne přidal Pavlovi další milion korun.

„Nerudová nám dala naději, mobilizovala mladé. Teď jde o to, aby se prodemokratickou energii podařilo předat dál," uvedl pro HN dvaapadesátiletý podnikatel, který jinak v médiích nevystupuje. Svůj krok zdůvodňuje podobně jako řada dalších, které spojuje podpora Nerudové a Pavla – nechtějí na Hradě Andreje Babiše, s nímž se generál utká ve druhém kole.

„Mnoho lidí nadaných úsudkem ví, že svým střetem zájmů, vlastnictvím médií a vůdcovské populistické strany naši demokracii už poškodil. Hrad by znamenal další a těžko opravitelný krok k uchvácení celého Česka," dodává Moravec.

Podobně jako on, jen s menšími částkami, se rozhodly i další významné tváře českého byznysu. Například Petr Borkovec, spoluzakladatel poradenské skupiny Partners, poslal nově Pavlovi půl milionu korun, stejně jako předtím Nerudové. A přidal k němu vzkaz „na boj s temnou stranou".

Ne všichni významní podporovatelé Nerudové se ale k finanční podpoře Pavla přidali. Například investor Jiří Hlavenka si vyhodnotil, že už není potřeba další peníze posílat: „Na generála teď prší ze všech stran. Bude mít víc peněz, než bude potřebovat." Drobní dárci, kteří většinou posílali částky ve stovkách či tisícovkách korun, totiž během dvou dnů přeplnili desetimilionový limit, který kandidátům pro druhé kolo určuje zákon. K úternímu podvečeru měl Pavel na účtu více než 14 milionů korun. V případě překročení limitu nebo nevyčerpání financí se musí příspěvky vracet nebo dát na charitativní účely.

Podle Hlavenky se podpora byznysmenů od Nerudové k Pavlovi přesunula v drtivé většině případů nehledě na finanční vyjádření. „Kdo ctí demokratické směřování této země, to tak má. Danuše by byla lepší pro naši budoucnost, ale jinak je tam hodně podobností. Rozhodně tisíckrát lepší než Babiš," myslí si Hlavenka, který vydělal na investici do prodejce letenek Kiwi.com.

Peníze generálovi neposlal ani další dárce Nerudové - Pavel Čmelík ze společnosti Inexad, která provozuje například hračkářství Hamleys. „V druhém kole nikoho podporovat nebudeme, nejsme charitativní sponzor voleb. Rozhodli jsme se pro Nerudovou, nevyšlo to a tím to pro nás končí," uvedl.

Mezi významnými přispěvateli Nerudové byli před prvním kolem také lékařka a manželka developera Luďka Sekyry Věra Sekyrová Terzijská, bývalá ředitelka partnerka společnosti Deloitte Diana Rádl Rogerová, Jan Jírovec z investiční skupiny Rockaway, potravinář Pavel Faiereisl, majitel Fany Gastroservis, či Tomáš Krsek, bývalý majitel Škoda Transportation.

Výrazná skupina podnikatelů od začátku stála za oběma kandidáty. Jak Nerudovou, tak Pavla podporovala rodina Valových, kterým patří prodejce koupelen Siko, miliardář Dalibor Dědek i Václav Muchna, zakladatel společnosti Y Soft. V jejích kancelářích na pražské Pankráci ostatně rozbil Pavlův volební tým svůj hlavní stan.

Poslal největší dar Nerudové, teď milionem podpořil Pavla. Na boj s „Babišistánem", říká miliardář Moravec

17. 1. 2023 • 3 min. čtení

Muchna poslal Nerudové 200 tisíc korun a 1,5 milionu Pavlovi, takže byl s výsledkem prvního kola spokojený. „To, že byl generál první, svědčí o tom, že jako národ podléháme populismu výrazně méně než okolní země," míní. „Ve druhém kole to bude záviset na tom, jestli usneme na vavřínech, nebo ne a přijdeme hojně k volbám. V tomto směru budu určitě pokračovat ve své kampani využívající institutu třetí osoby."

Tento nástroj využije i Dědek, který už jak Nerudové, tak Pavlovi přispěl dvěma miliony korun. Serveru Aktuálně.cz sdělil, že ze speciálně zřízeného transparentního účtu zaplatí Pavlovi například billboardy v hodnotě milion korun, a zvedne tak desetimilionový limit, aniž by porušil zákon.

Jak HN popsaly už na podzim, za Pavlem se sešikovala řada českých miliardářů, mezi nimi zhusta zástupci tzv. nové ekonomiky. Největší příspěvky poslali Martin Vohánka (majitel Eurowagu), Martin Hájek a Jiří Mareš (majitelé Livesportu), Libor Winkler (spolumajitel RSJ), Jan Barta, Dušan Šenkypl a David Holý (spolumajitelé Pale Fire Capital), Ondřej Fryc (zakladatel Mall.cz), Jan Sýkora (spolumajitel Wood & Company), Zbyněk Frolík (zakladatel společnosti Linet), Jaroslav Beran (spolumajitel Tipsportu) či Leon Jakimič (zakladatel Lasvitu).

V posledních dnech se mezi přispěvateli na generálově účtu objevila řada dalších významných jmen českého byznysu. Například Hana Blovská, řídící partnerka investiční společnosti Conseq, Petr Samohýl, ředitel Samohýl Group, či Pavel Šebor, zakladatel herní společnosti SCS Software. „Výsledek prvního kola dává naději, ale klidný nejsem. Síly, které se sápou k moci šířením strachu, pomluv a nenávisti, nahnaly do svých sítí tolik voličů, až je mi z toho úzko," říká Šebor.

Vlna masivní byznysové podpory pro generála není ale všem po chuti. Například spolumajitel datové společnosti Keboola Pavel Doležal by ho prý sám volil, kdyby byla umožněna korespondenční volba. Zároveň ale tvrdí, že ho zaskočilo, kolik lidí z jeho okolí Pavla tak vehementně prosazovalo. „Je super, že jsme měli ve volbě více dobrých kandidátů. To je oproti minulým letům neuvěřitelný posun. Stejně tak je neuvěřitelné, jaké tlaky na jedince správného kandidáta se dají vytvořit v našich sociálních bublinách. To mi přišlo úplně mimo," podotýká Doležal.

Kampaň Andreji Babišovi platí jeho hnutí ANO. Na transparentní účet se mu také schází peníze od dárců, většinou to jsou však jen haléře nebo koruny s hanlivými vzkazy. Mezi Babišovy podporovatele – byť ne finanční – patří například Pavel Juříček, majitel společnosti Brano, nebo Libor Musil, zakladatel firmy Liko-S.

S přispěním Jana Prokeše

■ Důchody

Na sociální správu se zřejmě valí vlna sporů o výchovné

Jitka Vlková
jitka.vlkova@hn.cz

Vdovcům stačí čestné prohlášení, rozešlí partneři se budou ve správním řízení před úřednicemi přebíjet, kdo z nich pečoval více. Lidé ze sociální správy budou muset řešit spory o výchovné. Ministerstvo zatím změny zákona nechystá, vyčkává, jak bude nový bonus k důchodu v praxi fungovat.

Na pětistovku k důchodu za každé vychované dítě má nárok ten z rodičů, který „pečoval více". Sociální správa ale přiklepla 1,4 milionu žen, které už jsou v důchodu, výchovné s platností od 1. ledna automaticky. Je přitom pravděpodobné, že část matek z této skupiny výchovné dostat neměla, protože ve skutečnosti více o děti pečovali jejich partneři. Ti se však o své právo na výchovné musí aktivně hlásit, a to od loňského 1. září do konce roku 2024.

Zatím není jasné, kolik mužů, starobních důchodců, si dosud o výchovné zažádalo a kolik z nich se překrývá s již odsouhlaseným nárokem ženy. „Údaje o počtu žádostí za období od 1. září do konce roku budeme mít k dispozici až koncem ledna," uvedla Jitka Drmolová, mluvčí České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ).

Mezi žadateli jsou i vdovci ve starobním důchodu. Stačí jim podat čestné prohlášení, že z větší části pečovali o děti oni. Otvírá se tak prostor pro spekulace. V Česku je podle ČSSZ přes 91 tisíc vdovců, kolik z nich má děti, však úřad nesleduje.

„Zákon je napsaný tak, že může čerpat i otec, který nečerpal rodičovskou dovolenou a péči o dítě doloží čestným prohlášením," upozorňuje Lenka Kohoutová (ODS), bývalá poslankyně a nynější poradkyně ministra financí Zbyňka Stanjury (ODS). Podle ní se tak ztrácí původní smysl výchovného. Tím bylo vykompenzovat ženám výpadek z pracovní kariéry, kterou přerušili kvůli péči o děti.

„Nevíme o tom, že by mělo docházet k nějakému zneužívání výchovného, podmínky jsou jasně nastaveny. V tuto chvíli tedy další úpravy neplánujeme," říká mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí Jakub Augusta.

„Kdyby praxe při vyplácení ukázala, že je potřeba některé věci upřesnit, jsme ochotni se o tom bavit," zmiňuje jeho slova Šárka Jelínková, poradkyně ministra práce pro rodinné a sociální politiky a důchodovou reformu. Připouští, že nejasnost kolem vdovců může být jedním z důvodů novelizace zákona.

U nových žádostí o důchod už stát výchovné automaticky nepřipisuje ženám, rodič si o něj musí zažádat v rámci žádosti o důchod. U partnerů, kteří spolu nežijí, mohou snadno vzniknout spory, jestliže si výchovné budou nárokovat oba. Zpravidla nepůjdou do důchodu naráz a o žádosti toho druhého ani nemusí vědět.

„Otázka je, zda u toho, který požádá dříve a bude výchovné nárokovat, bude stačit čestné prohlášení a bonus dostane. Ten druhý v pořadí pak bude muset dokazovat, že tomu bylo jinak," uvažuje Marie Bílková, bývalá zástupkyně ministerstva financí v důchodové komisi, jež se oblastí sociálních věcí dlouhodobě zabývá.

Bude pak na okresních správách sociálního zabezpečení (OSSZ), aby na základě předložených dokumentů rozhodly, komu z dvojice výchovné přiřknout. „OSSZ nebo ČSSZ mohou provádět ověřování rozhodných skutečností různými způsoby, tedy i vyzvat jinou osobu (nemusí jít vždy o druhého rodiče), aby se vyjádřila například k průběhu péče o dítě," říká Drmolová. Předkládat se budou písemná vyjádření, prohlášení či svědecké výpovědi.

Úředníci se mají na co těšit, rozvodovost se v Česku pohybuje kolem 50 procent a společná domluva bývalých partnerů často bývá nemožná. Pokud přitom správní řízení nedojde k výsledku, spor může skončit u soudu. V některých případech může teoreticky dojít k tomu, že se bude důchodci výchovné odebírat, nebo že v případě soudního sporu bude dokonce muset zpětně něco vracet.

Někteří partneři se naopak dokážou domluvit tak, aby výchovné bylo výhodné pro celou rodinu. „Naši se dohodli, že si požádá otec. Ten šel do předčasného důchodu loni v prosinci. Matka má invalidní důchod a na starobní ještě nějakou dobu kvůli věku nedosáhne. Stačilo, aby dala čestné prohlášení, že o děti z větší části pečoval manžel. Skutečně se o nás hodně staral," popisuje Lukáš Balík z Táborska. Žádost podali teprve minulý týden, takže vyrozumění zatím nemá. V případě uznání nároku dostane dotyčný výchovné doplaceno zpětně od ledna.

Problém vidí Kohoutová také ve valorizaci výchovného, se kterou zákon počítá. V době, kdy státní rozpočet hledá 70 miliard na úsporách, je to další zátěž. „Zákon by se měl zpřesnit, je šitý horkou jehlou," podotýká Kohoutová.

Výchovné se do novely zákona o důchodovém pojištění dostalo krátce před sněmovními volbami v roce 2021 jako pozměňovací návrh poslanců. Letos vyjde státní rozpočet na více než 19 miliard korun.

VYDÁNO: HN.CZ, 17. 1. 2023

Kdo z rodičů má v penzi nárok na výchovné za dítě? Sociální správu čeká vlna sporů, zákon je nedomyšlený

Jitka Víková redaktorka
21. 3. 2023 15:26 • Aktualizováno • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Sociální správa přiklepla 1,4 milionu žen, které už jsou v důchodu, výchovné 500 korun za jedno dítě s platností od 1. ledna automaticky. Některým z nich neoprávněně. Autor • Shutterstock

Vdovcům stačí čestné prohlášení, rozešlí partneři se budou ve správním řízení před úřednicemi přebíjet, kdo z nich pečoval více. Lidé ze sociální správy budou muset řešit spory o výchovné. Ministerstvo zatím změny zákona nechystá, vyčkává, jak bude nový bonus k důchodu v praxi fungovat.

Na pětistovku k důchodu za každé vychované dítě má nárok ten z rodičů, který „pečoval více“. Sociální správa ale přiklepla 1,4 milionu žen, které už jsou v důchodu, výchovné s platností od 1. ledna automaticky. Je přitom pravděpodobné, že část matek z této skupiny výchovné dostat neměla, protože ve skutečnosti více o děti pečovali jejich partneři. Ti se však o své právo na výchovné musí aktivně hlásit, a to od loňského 1. září do konce roku 2024.

Zatím není jasné, kolik mužů, starobních důchodců, si dosud o výchovné zažádalo a kolik z nich se překrývá s již odsouhlaseným nárokem ženy. „Údaje o počtu žádostí za období od 1. září do konce roku budeme mít k dispozici až koncem ledna,“ uvedla Jitka Drmolová, mluvčí České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ).

Mezi žadateli jsou i vdovci ve starobním důchodu. Stačí jim podat čestné prohlášení, že z větší části pečovali o děti oni. Otvírá se tak prostor pro spekulace. V Česku je podle ČSSZ přes 91 tisíc vdovců, kolik z nich má děti, však úřad nesleduje.

„Zákon je napsaný tak, že může čerpat i otec, který nečerpal rodičovskou dovolenou a péči o děti doloží čestným prohlášením,“ upozorňuje Lenka Kohoutová (ODS), bývalá poslankyně a nynější poradkyně ministra financí Zbyňka Stanjury (ODS). Podle ní se tak ztrácí původní smysl výchovného. Tím bylo vykompenzovat ženám výpadek z pracovní kariéry, kterou přerušili kvůli péči o děti.

„Nevíme o tom, že by mělo docházet k nějakému zneužívání výchovného, podmínky jsou jasně nastaveny. V tuto chvíli tedy další úpravy neplánujeme,“ říká mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí Jakub Augusta.

„Kdyby praxe při vyplácení ukázala, že je potřeba některé věci upřesnit, jsme ochotni se o tom bavit,“ zmírňuje jeho slova Šárka Jelínková, poradkyně ministra práce pro rodinné a sociální politiky a důchodovou reformu. Připouští, že nejasnost kolem vdovců může být jedním z důvodů novelizace zákona.

U nových žádostí o důchod už stát výchovné automaticky nepřipisuje ženám, rodič si o něj musí zažádat v rámci žádosti o důchod. U partnerů, kteří spolu nežijí, mohou snadno vzniknout spory, jestliže si výchovné budou nárokovat oba. Zpravidla nepůjdou do důchodu naráz a o žádosti toho druhého ani nemusí vědět.

„Otázka je, zda u toho, který požádá dříve a bude výchovné nárokovat, bude stačit čestné prohlášení a bonus dostane. Ten druhý v pořadí pak bude muset dokazovat, že tomu bylo jinak,“ uvažuje Marie Bílková, bývalá zástupkyně ministerstva financí v důchodové komisi, jež se oblastí sociálních věcí dlouhodobě zabývá.

Bude pak na okresních správách sociálního zabezpečení (OSSZ), aby na základě předložených dokumentů rozhodly, komu z dvojice výchovné přiřknout. „OSSZ nebo ČSSZ mohou provádět ověřování rozhodných skutečností různými způsoby, tedy i vyzvat jinou osobu (nemusí jít vždy o druhého rodiče), aby se vyjádřila například k průběhu péče o dítě,“ říká Drmolová. Předkládat se budou písemná vyjádření, prohlášení či svědecké výpovědi.

Úředníci se mají na co těšit, rozvodovost se v Česku pohybuje kolem 50 procent a společná domluva bývalých partnerů často bývá nemožná. Pokud přitom správní řízení nedojde k výsledku, spor může skončit u soudu. V některých případech může teoreticky dojít k tomu, že se bude důchodci výchovné odebírat, nebo že v případě soudního sporu bude dokonce muset zpětně něco vracet.

Vláda chystá změny v penzijním připojištění. Kdo si šetří málo, tomu sníží příspěvek

13. 12. 2022 • 5 min. čtení

Někteří partneři se naopak dokážou domluvit tak, aby výchovné bylo výhodné pro celou rodinu. „Naši se dohodli, že si požádá otec. Ten šel do předčasného důchodu loni v prosinci. Matka má invalidní důchod a na starobní ještě nějakou dobu kvůli věku nedosáhne. Stačilo, aby dala čestné prohlášení, že o děti z větší části pečoval manžel. Skutečně se o nás hodně staral,“ popisuje Lukáš Balík z Táborska. Žádost podali teprve minulý týden, takže vyrozumění zatím nemá. V případě uznání nároku dostane dotyčný výchovné doplaceno zpětně od ledna.

Problém vidí Kohoutová také ve valorizaci výchovného, s níž zákon počítá. V době, kdy státní rozpočet hledá 70 miliard na úsporách, je to další zátěž. „Zákon by se měl zpřesnit, je šitý horkou jehlou,“ podotýká Kohoutová.

Výchovné se do novely zákona o důchodovém pojištění dostalo krátce před sněmovními volbami v roce 2021 jako pozměňovací návrh poslanců. Letos vyjde státní rozpočet na více než 19 miliard korun.

Zkrácené výchovné jako urážka

I ten, kdo výchovné dostal, může ale být zklamán. Týká se to žen, které pracovaly část života v zahraničí a výchovné jim bylo zkráceno, ačkoliv děti skutečně vychovaly. Zpravidla netuší, proč dostaly méně.

V lednu přišel Ivaně Brožové z Opavy ze sociálky dopis, v němž jí sdělují, že jí valorizují důchod a přidávají výchovné za dvě děti – ve výši 409 korun. „Bylo mi to divné, napadlo mě, jestli si to třeba už nenárokoval bývalý manžel. Vychovala jsem dvě děti,“ říká Brožová, která 30 let pracovala v Rakousku jako zdravotní sestra a předtím 13 let v tuzemsku. Dostává tak rakouský i český důchod.

„O tu pětistovku mi nejde, jde o to, že jsem se o ty děti starala, nevykašlala jsem se na ně. Uráží mě to,“ argumentuje.

Podobně se za prací do rakouské nemocnice jako zdravotní sestra vydala v roce 1991 i paní A. P. z jižní Moravy. „Za dvě děti mi k důchodu přidali 369 korun. Děti jsem řádně vychovala, a jestli ministr řekl, že bude pětistovka za každé vychované dítě, nechápu, proč na ni nemám nárok. Vnímám to jako ránu pod pás,“ dává najevo své zklamání A. P.

Vysvětlení je prosté. „Je to navázané na jejich dobu pojištění v Česku,“ říká Jelínková. „Pokud tedy osoba odpracovala v Česku jen část své kariéry a vznikl nárok na dílčí důchod, snižuje se výše výchovného ve stejném poměru jako ostatní složky důchodu,“ doplňuje Drmolová. Kolik takových žen je, ČSSZ nesleduje. Odhadem to mohou být až desítky tisíc.

■ Insolvence

Nová možnost jak se zbavit dluhů. Bez vyhlášení úpadku

Zavedení preventivní restrukturalizace má být šancí, jak se vyhnout insolvenci. Vláda si od zákona slibuje, že podniky začnou problémy řešit dřív než dnes.

Jan Prokeš
jan.prokes@hn.cz

Zhruba ze 17 tisíc firem, které od začátku roku 2008 až do předloňského léta zamířily do insolvence, se z problémů díky reorganizaci dostalo jen 89 podniků. Šéfové společností se insolvence boji a své těžkosti tak často začínají řešit až ve chvíli, kdy už je pozdě. Podle expertů dokonce až tři roky poté, kdy se podle ekonomických výsledků jejich firma dostala do úpadku.

K tomu, aby svou složitou situaci začali řešit dřív, má podnikatele motivovat takzvaná preventivní restrukturalizace. Ta by v Česku měla začít už brzy fungovat. „Výhoda by měla být v tom, že se podnikatelé úplně nevzdají kormidla vedení společnosti a mohou se na řešení problémů domluvit s vybranou skupinou věřitelů. Zároveň nezískají ani cejch firmy v insolvenci, což dnes vnímají velmi negativně," říká Tomáš Valášek, ředitel společnosti Insolvence 2008, která vyvíjí IT řešení pro insolvenční správce.

Zákon o preventivní restrukturalizaci, který připravilo ministerstvo spravedlnosti, bude ve středu schvalovat vláda. Jde o reakci na směrnici, kterou Evropský parlament a Rada EU schválily už v červnu 2019. Vládu tak tlačí čas – zákon měl podle evropských pravidel začít platit už loni v červenci. Pokud projde sněmovnou a Senátem, mohl by vstoupit v platnost na začátku příštího roku.

„Cílem je umožnit podnikatelům ve finančních obtížích pokračovat, respektive jim umožnit určitý ekonomický restart," tvrdí zástupci ministerstva v důvodové zprávě k zákonu. Současný proces reorganizace v rámci insolvenčního řízení k tomu podle úředníků není úplně vhodný.

Insolvence je dnes pro podnikatele strašák zejména proto, že ve chvíli, kdy na sebe podají insolvenční návrh, ztrácí moc nad majetkem firmy a jejich další osud je v rukou soudců a věřitelů. V insolvenčním rejstříku navíc musí výrazně „odhalit karty" – ve veřejných dokumentech uvádí, co všechno vlastní, kolik dluží svým dodavatelům či bankám, nebo důvody, kvůli nimž podnik zkrachoval.

Šance, že se firmu po dohodě s věřiteli nakonec povede zachránit, je navíc velmi nízká. V insolvenci jde na prvním místě o to, aby dlužníci získali co největší část svých pohledávek zpět, zachování výroby v dané společnosti je až druhořadé.

V čem bude preventivní restrukturalizace jiná? Podle Valáška je hlavní rozdíl v tom, že bude víc neformální a soud do ní na rozdíl od insolvence nemusí vůbec zasahovat. Insolvenci mohou reorganizací řešit pouze firmy s obratem nad 50 milionů korun, alespoň s 50 zaměstnanci nebo ty, které se na tom dohodnou minimálně s 50 věřiteli. V případě preventivní restrukturalizace žádný limit není a mají na ni nárok všechny podniky.

98,4 procenta

■ Tolik úpadků firem skončí v insolvenčním řízení likvidačním konkurzem. Pouze v 1,6 procentech případů soud povolí reorganizaci. V letech 2008 až 2021 se týkala téměř 300 firem, ale záchranou podniku skončila jen v 89 případech.

Proces by měl fungovat tak, že podnikatel oznámí věřitelům, které si předem vybere, že má problém. Potom se s nimi domluví na plánu, jak se z něj dostat. Věřitelé mohou firmě vyjít vstříc třeba tím, že jí odloží splátky dluhů nebo jí půjčí další peníze na nastartování byznysu. Dlužník potřebuje souhlas alespoň od tří čtvrtin z oslovených věřitelů. Těm, s kterými svůj plán neřešil, splácí dluhy dál. „Díky tomu je pro něj jednodušší prosadit kroky, které potřebuje k záchraně," vysvětluje Valášek.

Také to je podstatný rozdíl proti klasické insolvenční reorganizaci, kde plán na záchranu skrachovalého podniku řeší všichni věřitelé najednou.

Návrh zákona počítá také se spuštěním nového rejstříku, kde by podnikatele v preventivní restrukturalizaci bylo možné dohledat. Informace se zde ale zřejmě nebudou objevovat v takovém rozsahu jako u insolvenčního rejstříku. Pokud se dlužník s některými věřiteli nedostane do sporu a restrukturalizace poběží hladce, nemusí se tam jeho záznam objevit vůbec.

Vláda začíná se schvalováním preventivní restrukturalizace ve chvíli, kdy se zřejmě bude hodit více firmám než dříve. Kvůli vysokým nákladům na energie se do těžké situace dostává řada podnikatelů. „Za posledních 15 měsíců vidíme výrazné navýšení zájmu o poradenské služby s cílem reorganizovat chod podniku," uvádí Vít Šubert, šéf konzultantské společnosti Unicorn Attacks.

Valášek z Insolvence 2008 si nicméně není jistý, jestli o preventivní restrukturalizaci budou mít firmy zájem. „Jde spíš o poskytnutí zákonného rámce pro něco, co už dnes stejně velmi často běží. Hlavně větší firmy už dnes s odborníky hledají cestu, jak z problémů ven, jen se tyto procesy dějí za zavřenými dveřmi," tvrdí Valášek. „Pro mnoho firem děláme tuto činnost už několik posledních let," potvrzuje Šubert.

PŘEDPLAŤTE SI HOSPODÁŘSKÉ NOVINY +420

VYDÁNO: HN.CZ, 18. 1. 2023

Firmy získají novou možnost, jak se zbavit dluhů. Bez vyhlášení úpadku

Jan Prokeš redaktor
18. 1. 2023 12:14 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Firmy v Česku vyhlašují úpadek příliš pozdě, z insolvence se pak dokáže dostat jen zlomek z nich. Nepovedlo se to ani firmě C2H, která vlastnila módní značku Pietro Filipi. Autor • archiv HN

Zhruba ze 17 tisíc firem, které od začátku roku 2008 až do předloňského léta zamířily do insolvence, se z problémů díky reorganizaci dostalo jen 89 podnikatelů. Šéfové společností se insolvence bojí a své těžkosti tak často začínají řešit až ve chvíli, kdy už je pozdě. Podle expertů dokonce až tři roky poté, kdy se podle ekonomických výsledků jejich firma dostala do úpadku.

K tomu, aby svou složitou situaci začali řešit dřív, má podnikatele motivovat takzvaná preventivní restrukturalizace. Ta by v Česku měla začít už brzy fungovat. „Výhoda by měla být v tom, že se podnikatelé úplně nevzdají kormidla vedení společnosti a mohou se na řešení problémů domluvit s vybranou skupinou věřitelů. Zároveň nezískají ani cejch firmy v insolvenci, což dnes vnímají velmi negativně," říká Tomáš Valášek, ředitel společnosti Insolvence 2008, která vyvíjí IT řešení pro insolvenční správce.

Zákon o preventivní restrukturalizaci, který připravilo ministerstvo spravedlnosti, nyní míří na vládu. Ta by ho měla schválit na svém středečním jednání. Jde o reakci na směrnici, kterou Evropský parlament a Rada EU schválily už v červnu 2019. Vládu tak tlačí čas – zákon měl podle evropských pravidel začít platit nejpozději loni v červenci. Pokud projde hladce sněmovnou a Senátem, mohl by vstoupit v platnost na začátku příštího roku.

„Cílem je umožnit podnikatelům ve finančních obtížích pokračovat, respektive jim umožnit určitý ekonomický restart," tvrdí zástupci ministerstva v důvodové zprávě k zákonu. Současný proces reorganizace v rámci insolvenčního řízení k tomu podle úředníků není úplně vhodný.

Insolvence je dnes pro podnikatele strašák zejména proto, že ve chvíli, kdy na sebe podají insolvenční návrh, ztrácí moc nad majetkem firmy a jejich další osud je v rukou soudců a věřitelů. V insolvenčním rejstříku navíc musí výrazně „odhalit karty" – ve veřejných dokumentech uvádí, co všechno vlastní, kolik dluží svým dodavatelům či bankám, nebo důvody, kvůli nimž podnik zkrachoval.

Šance, že se firmu po dohodě s věřiteli nakonec povede zachránit, je navíc velmi nízká. V insolvenci jde na prvním místě o to, aby věřitelé získali co největší část svých pohledávek zpět, zachování výroby v dané společnosti je až druhořadé.

V čem bude preventivní restrukturalizace jiná? Podle Valáška je hlavní rozdíl v tom, že bude víc neformální a soud do ní na rozdíl od insolvence nemusí vůbec zasahovat. Insolvenci mohou reorganizací řešit pouze firmy s obratem nad 50 milionů korun, s alespoň 50 zaměstnanci nebo ty, které se na tom dohodnou minimálně s polovinou věřitelů. V případě preventivní restrukturalizace žádný takový limit není a mají na ni nárok všechny podniky.

Proces by měl fungovat tak, že podnikatel oznámí věřitelům, které si předem vybere, že má problém. Potom se s nimi domluví na plánu, jak se z něj dostat. Věřitelé mohou firmě vyjít vstříc třeba tím, že jí odloží splátky dluhů nebo jí půjčí další peníze na nastartování byznysu. Dlužník potřebuje souhlas alespoň od tří čtvrtin z těchto oslovených věřitelů. Těm, s kterými svůj plán neřešil, splácí dluhy klasicky dál. „Díky tomu je pro něj jednodušší prosadit kroky, které potřebuje k záchraně podniku," vysvětluje Valášek.

Také to je podstatný rozdíl proti klasické insolvenční reorganizaci, kde plán na záchranu zkrachovalého podniku řeší všichni věřitelé najednou.

Návrh zákona počítá také se spuštěním nového rejstříku, kde by podnikatele v preventivní restrukturalizaci bylo možné dohledat. Informace se zde ale zřejmě nebudou objevovat v takovém rozsahu jako u insolvenčního rejstříku. Pokud se dlužník s některými věřiteli nedostane do sporu a restrukturalizace poběží hladce, nemusí se tam jeho záznam objevit vůbec.

Vláda začíná se schvalováním preventivní restrukturalizace ve chvíli, kdy se zřejmě bude hodit více firmám než dříve. Kvůli rekordně vysokým nákladům na energie nebo poklesu poptávky se do těžké situace dostává řada podnikatelů.

„Za posledních 15 měsíců vidíme výrazné navýšení zájmu o poradenské služby s cílem reorganizovat chod podniku. Obrací se na nás s tímto tématem stále více firem," uvádí Vít Šubert, šéf konzultantské společnosti Unicorn Attacks.

Valášek z Insolvence 2008 si nicméně není jistý, jestli o preventivní restrukturalizaci budou mít firmy zájem. „Jde spíš o poskytnutí zákonného rámce pro něco, co už dnes stejně velmi často běží. Hlavně větší firmy už dnes s odborníky hledají cestu, jak z problémů ven, jen se tyto procesy dějí za zavřenými dveřmi," tvrdí Valášek. „Pro mnoho firem děláme tuto činnost už několik posledních let," potvrzuje Šubert.

Se spuštěním preventivní restrukturalizace je navíc pravděpodobné, že úplně opadne zájem o reorganizaci v rámci insolvence. Tu už dnes podnikatelé téměř nevyužívají, v porovnání s chystanou novinkou bude navíc ještě nevýhodnější.

■ Kampaň pro druhé kolo

Pavel přebírá od Nerudové lidi i billboardy. Babiš naštval lidovce kvůli jezulátku

Ondřej Leinert
ondrej.leinert@hn.cz

Jsou to dva důležité momenty, které mohou významně posílit v prezidentských volbách generála ve výslužbě Petra Pavla. V úterý dopoledne přiblížil, jak bude vypadat jeho spolupráce s nejsilnější z poražených kandidátů prvního kola voleb – ekonomkou Danuší Nerudovou. A lidovci se snaží přesvědčovat svoje členy a podporovatele, kteří v prvním kole volili senátora Pavla Fischera, aby přišli i k druhému kolu a volili Pavla.

Před pěti lety právě od Fischera řada voličů přešla k Miloši Zemanovi, který teď otevřeně podporuje Pavlova soupeře, šéfa ANO Andreje Babiše. Poslední kapkou pro mnohé lidovce byla Babišova snaha navštívit v úterý dopoledne kostel Panny Marie Vítězné na Malé Straně, kde se nachází proslulá soška Pražského jezulátka.

Rektor kostela Pavel Pola se rozhodl poutní místo na úterní dopoledne uzavřít. S argumentem, že z Babišovy strany mělo jít jednoznačně o „součást předvolební kampaně, která je navíc vedena velmi útočným a strach vyvolávajícím stylem". Babiš však nakonec do kostela dorazil – v úterý odpoledne.

Lidovci ale mají o Babišově aktivitě jasno. „Andrej Babiš sice často mluví o ezoterice, nějaké vyšší moci, ale k církvi jsem u něho nikdy žádný vztah nezaznamenal. Mimo jiné je to člověk, který chtěl zdanit církevní restituce," říká lidovecký poslanec Ondřej Benešík, který pochází z volničské bašty KDU-ČSL, Zlínského kraje. „To, že se teď prezentuje jako věřící, je úplný výsměch. Upřímně lituji lidi, kteří mu na to skočí a budou ho volit. To je tak účelové a licoměrné, že mě to jako katolíka uráží," dodává.

Jeho spolustraník, hejtman Jihomoravského kraje Jan Grolich v této souvislosti zmiňuje, že se snaží aktivizovat lidi hlavně na sociálních sítích, aby šli k volbám a volili Pavla, byť se jim třeba stejně jako jemu nezamlouvá jeho komunistická minulost.

„Musíme si uvědomit, že nehodit to nikomu znamená hodit to Babišovi. Tomu to, že třeba voliči Pavla Fischera nedají hlas nikomu, vyhovuje," vysvětluje Grolich. Babišova veřejně deklarovaná snaha vidět Pražské jezulátko podle něj ukazuje, že je mu toto téma naprosto cizí.

Babiš se háji, že návštěvu ke kampani zneužít nechtěl. Naposledy byl podle vyjádření pro ČTK u Pražského jezulátka 12. ledna a nikde to tehdy nezveřejnil, přestože to bylo krátce před prvním kolem voleb, uvedl. Poznamenal také, že jezulátko, které dostal darem, nosí u sebe.

~

Nerudová chce apelovat na voliče, že jít k volbám je jediná možnost, aby si Babiš nezprivatizoval republiku.

„Pokud to pan Babiš myslí vážně, tak mu samozřejmě nic nebrání navštívit jezulátko bez toho, že o tom mluví do médií během volební kampaně," reaguje Benešík. Ten vnímá, že se Babiš snaží získat Fischerovy voliče, kteří před pěti lety dali hlas Zemanovi.

„Chápu, že Zeman byl schopný některá nám blízká témata uhrát. Ale jestli to uhraje i Babiš, tak si budu klást otázku, jestli jsem v normální straně," přemýšlí Benešík. Zároveň rozumí tomu, že pro lidovce je volba bývalého člena KSČ Pavla obtížná. Svou prací za posledních 33 let se však z jeho pohledu rehabilitoval a je lepší volbou než Babiš.

Mezitím Pavel v úterý vystoupil společně s Nerudovou a oba tvrdí, že jejich spolupráce před druhým kolem voleb bude nad rámec dosavadních zvyklostí. Ve čtvrtek má Nerudová s Pavlem vyrazit na mítink do Ostravy, kde Pavla v prvním kole volilo 30 procent lidí, nejméně ze všech krajských měst. Za Babišem zde zaostal o 14 procentních bodů.

Od Nerudové Pavel přebere také reklamní plochy. „Jsou objednány na celý měsíc a námi už zaplacené. Pokud jde o náklady na přelepy, ty bude hradit tým pana Pavla," přibližuje Nerudová. Ekonomka chce apelovat na voliče, že „jít k volbám je jediná možnost, aby si druhý z kandidátů nezprivatizoval republiku".

Pavel slibuje, že je připraven na Nerudovou navázat v tématech, jež do kampaně přinesla, jako jsou budoucnost Česka, vzdělávání či ekologie. „Hodnotově jsme si s paní profesorkou velmi blízko. Z hlediska orientace na budoucnost se neliší me. Vnímám to spíše jako převzetí štafetového kolíku," vysvětluje Pavel.

Během úterní tiskové konference došlo také na symbolickou výměnu dresů dobrovolníků obou týmů, kterých jsou stovky. Nerudová se s těmi svými podle informací HN spojila během hovoru v pondělí večer. Snažila se je povzbudit do další práce. Mluvila o tom, že cílem je nyní porazit Babiše a že sice rozumí tomu, když někdo nebude pokračovat, ale že by byla *ráda, kdyby* ještě pomohli. Pomoc mají Pavlovu týmu nabídnout individuálně.

„Potřebují vyvěšovat bannery, roznášet letáky. Já už jsem se třeba zaregistrovala na webových stránkách Petra Pavla, ale tak moc aktivní, jako jsem byla při podpoře Danuše Nerudové, už nebudu," říká Lucie Gouzer, která byla krajskou dobrovolnickou koordinátorkou. Mnozí však už pokračovat nechtějí.

S přispěním Michaely Ryšavé

Poutní místo *Poslední kapkou pro mnohé lidovce byla Babišova snaha navštívit kostel Panny Marie Vítězné na Malé Straně, kde se nachází proslulá soška Pražského jezulátka.*

Foto: Wikimedia Commons/René Fluger (CC BY-SA 3.0)

VYDÁNO: HN.CZ, 18. 1. 2023

Pavel přebírá od Nerudové lidi, témata i billboardy. Lidovci jsou naštvaní na Babiše kvůli jezulátku

Ondřej Leinert redaktor
18. 1. 2023 00:00 • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

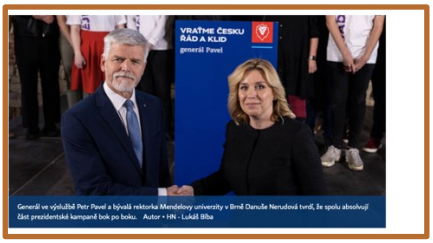

Generál ve výslužbě Petr Pavel a bývalá rektorka Mendelovy univerzity v Brně Danuše Nerudová tvrdí, že spolu absolvují část prezidentské kampaně bok po boku. Autor • HN - Lukáš Bíba

Jsou to dva důležité momenty, které mohou významně posílit v prezidentských volbách generála ve výslužbě Petra Pavla. V úterý dopoledne **přiblížil**, jak bude vypadat jeho spolupráce s nejsilnější z poražených kandidátů prvního kola voleb – ekonomkou Danuší Nerudovou. A lidovci se snaží přesvědčovat svoje členy a podporovatele, kteří v prvním kole volili senátora Pavla Fischera, aby přišli i k druhému kolu a volili Pavla.

Před pěti lety právě od Fischera řada voličů přešla k Miloši Zemanovi, který teď otevřeně podporuje Pavlova soupeře, šéfa ANO Andreje Babiše. Poslední kapkou pro mnohé lidovce byla Babišova **snaha navštívit** v úterý dopoledne kostel Panny Marie Vítězné na Malé Straně, kde se nachází proslulá soška Pražského jezulátka.

Rektor kostela Pavel Pola se rozhodl poutní místo na úterní dopoledne uzavřít. S argumentem, že z Babišovy strany mělo jít jednoznačně o „součást předvolební kampaně, která je navíc vedena velmi útočným a strach vyvolávajícím stylem“. **Babiš však nakonec do kostela dorazil** – v úterý odpoledne.

Lidovci ale mají o Babišově aktivitě jasno. „Andrej Babiš sice často mluví o ezoterice, nějaké vyšší moci, ale k církvi jsem u něho nikdy žádný vztah nezaznamenal. Mimo jiné je to člověk, který **chtěl zdanit** církevní restituce,“ říká lidovecký poslanec Ondřej Benešík, který pochází z voličské bašty KDU-ČSL, Zlínského kraje. „To, že se teď prezentuje jako věřící, je úplný výsměch. Upřímně lituji lidi, kteří mu na to skočí a budou ho volit. To je tak účelové a licoměrné, že mě to jako katolíka uráží,“ dodává.

Jeho spolustraník, hejtman Jihomoravského kraje Jan Grolich, v této souvislosti zmiňuje, že se snaží aktivizovat lidi hlavně na sociálních sítích, aby šli k volbám a volili Pavla, byť se jim třeba stejně jako jemu nelíbí jeho komunistická minulost.

„Musíme si uvědomit, že nehodit to nikomu znamená hodit to Babišovi. Tomu to, že třeba voliči Pavla Fischera nedají hlas nikomu, vyhovuje,“ vysvětluje Grolich. Babišova veřejně deklarovaná snaha vidět Pražské jezulátko podle něj ukazuje, že je mu toto téma naprosto cizí.

„Je to, jako když se paní (Alena) Schillerová oblékla do kroje. Možná ji někdo pochválil, že má pěknou fotku na Instagramu, ale tady jí všichni říkali, že má ten kroj oblečený špatně. Že když je z Brna, tak nemá nosit kroj z Podluží,“ připomíná Grolich.

Babiš se hájí, že návštěvu ke kampani zneužít nechtěl. Naposledy byl prý u Pražského jezulátka 12. ledna a nikde to tehdy nezveřejnil, přestože to bylo krátce před prvním kolem voleb, uvedl. Poznamenal také, že jezulátko, které dostal darem, nosí u sebe.

„Pokud to pan Babiš myslí vážně, tak mu samozřejmě nic nebrání navštívit jezulátko bez toho, že o tom mluví do médií během volební kampaně,“ reaguje Benešík. Ten vnímá, že se Babiš snaží získat Fischerovy voliče, kteří před pěti lety dali hlas Zemanovi.

„Chápu, že Zeman byl schopný některá nám blízká témata uhrát. Ale jestli to uhraje i Babiš, tak si budu klást otázku, jestli jsem v normální straně,“ přemýšlí Benešík. Zároveň rozumí tomu, že pro lidovce je volba bývalého člena KSČ Pavla obtížná. Svou prací za posledních 33 let se však z jeho pohledu rehabilitoval a je lepší volbou než Babiš.

Mezitím Pavel v úterý vystoupil společně s Nerudovou a oba tvrdí, že jejich spolupráce před druhým kolem voleb bude nad rámec dosavadních zvyklostí. Ve čtvrtek má Nerudová s Pavlem vyrazit na mítink do Ostravy, kde Pavla v prvním kole volilo 30 procent lidí, nejméně ze všech krajských měst. Za Babišem zde zaostal o 14 procentních bodů.

Od Nerudové Pavel přebere také reklamní plochy. „Jsou objednány na celý měsíc a námi už zaplacené. Pokud jde o náklady na přelepy, ty bude hradit tým pana Pavla,“ přibližuje Nerudová. Ekonomka chce apelovat na voliče, že „jít k volbám je jediná možnost, aby si druhý z kandidátů nezprivatizoval republiku“.

Pavel slibuje, že je připraven na **Nerudovou** navázat v tématech, jež do kampaně přinesla, jako jsou budoucnost Česka, vzdělávání či ekologie. „Hodnotově jsme si s paní profesorkou velmi blízko. Z hlediska orientace na budoucnost se nelišíme. Vnímám to spíše jako převzetí štafetového kolíku,“ vysvětluje Pavel.

Během úterní tiskové konference došlo také na symbolickou výměnu dresů dobrovolníků obou týmů, kterých jsou stovky. Nerudová se s těmi svými podle informací HN spojila během hovoru v pondělí večer. Snažila se je povzbudit do další práce. Mluvila o tom, že cílem je nyní porazit **Babiše** a že sice rozumí tomu, když někdo nebude pokračovat, ale že by byla ráda, kdyby ještě pomohli. Pomoc mají Pavlovu týmu nabídnout individuálně.

„Potřebují vyvěšovat bannery, roznášet letáky. Já už jsem se třeba zaregistrovala na webových stránkách Petra Pavla, ale tak moc aktivní, jako jsem byla při podpoře Danuše Nerudové, už nebudu,“ říká Lucie Gouzer, která byla krajskou dobrovolnickou koordinátorkou. Mnozí však už pokračovat nechtějí.

„Já ho volit budu jen se skřípěním zubů, ale pomáhat už nechci. Myslím, že řada lidí to bude mít podobně,“ říká skoro padesátiletý Pavel z Prahy, který v kampani Nerudové odvedl velký kus práce.

S přispěním Michaely Ryšavé

■ Byznys

Předání podniku dětem i procitnutí během covidu. Rodinné firmy si podstatně častěji najímají poradce

Jan Prokeš
jan.prokes@hn.cz

Zakladatelé výrobce svítidel Halla *Karel Květoň (vlevo) a Jiří Jelínek se už v roce 2019 rozhodli vedení podniku postupně předat svým čtyřem potomkům.* **Foto: HN – Libor Fojtík**

Za 30 let od chvíle, kdy Jiří Jelínek a Karel Květoň rozjeli v Novém Městě nad Metují výrobu interiérových svítidel, se z firmy Halla stal podnik s obratem téměř 300 milionů korun a s řadou zákazníků v západní Evropě. Oba zakladatelé se už v roce 2019 rozhodli z firmy postupně stáhnout a řízení společnosti předávají svým čtyřem dětem.

„Vizi na následující tři roky jsme dávali dohromady jen v rámci nastupující generace, otcové se už do dalšího směrování firmy nezapojují. Za tři roky by podnik měl být čistě v našich rukou," říká Ondřej Jelínek, který má v Halle na starosti design a také výraznější expanzi na britský trh.

Na pomoc s předáním si společnost Halla pozvala konzultantskou firmu Unicorn Attacks. Podobně reagují i další rodinné podniky – poradenské společnosti HN potvrzují, že poptávka po jejich službách mezi těmito firmami výrazně roste. První ze dvou hlavních důvodů je, že podnikatelé, kteří v tuzemsku po revoluci založili firmu, se teď dostávají do důchodového věku a přemýšlí, jak rodinný podnik předat další generaci nebo prodat novým investorům. V některých firmách urychlila odchod současných šéfů aktuální obtížná ekonomická situace.

Druhým důvodem je, že řada podnikatelů během pandemie covidu zjistila, že se situace na trhu podstatně změnila. Oni sice chtějí ve vedení společnosti zůstat nadále, ale potřebují výrazně změnit fungování firmy.

„Na trhu je teď vidět, že tyto společné symptomy má řada úspěšných domácích rodinných firem. V roce 2022 se z nich rekrutovalo asi 80 procent našich klientů. Očekávám, že tento trend bude pokračovat i další tři nebo čtyři roky," tvrdí zakladatel Unicorn Attacks Vít Šubert.

Zhruba polovina firem, jež se na Unicorn Attacks obrátí, řeší předání rodinného byznysu či jeho prodej. Druhá polovina klientů chce pomoci s řízením podniku.

Nárůst poptávky od rodinných podniků potvrzuje i Centrum pro rodinné firmy vedené Fakultou podnikohospodářskou Vysoké školy ekonomické v Praze nebo poradenská společnost Deloitte. „Od řešení rutinních služeb se rodinné podniky přesměrovávají více na strategické oblasti, jako je příprava nástupců, nastavování struktury řízení a organizace rodinného majetku, energetické úspory a případně i prodej nebo vstup strategických a finančních investorů," uvádí šéf tuzemského zastoupení společnosti Miroslav Svoboda. Podle něj tak podnikatelé kopírují trend typický například pro západní Evropu, kde je najímání poradců běžné.

Předání podniku potomkům, jako v případě firmy Halla, je ale čím dál vzácnější. Zástupci mladé generace o řízení firmy mnohdy nemají zájem, ať už proto, že se chtějí věnovat jiné kariéře, nebo se s rodiči neshodnou na dalším směrování rodinného byznysu.

Podle Svobody z Deloitte přežije druhou generaci jen asi pětina firem. Ve zbylých případech dochází k prodeji investorovi či strategickému partnerovi nebo i k ukončení činnosti podniku. „Někteří finanční investoři přibírají do investice také management firmy jako spoluvlastníky z důvodu jejich vyšší motivace. V současné situaci při drahých úvěrech a zvýšené citlivosti vůči riziku je možnost dluhového financování omezena, takže pokud se transakce vůbec dějí, pak zejména z vlastních zdrojů kupujících," říká Svoboda.

Druhým častým důvodem, proč si rodinné podniky v současnosti najímají poradenské firmy, je pomoc se změnou řízení společnosti. V průzkumu, který si HN nechaly loni v říjnu zpracovat Centrem pro rodinné firmy, uvádí 15 procent rodinných společností, že pokud se ekonomická situace nezlepší, nepřežijí déle než dva roky. Jako hlavní příčiny problémů zmiňují podnikatelé rekordní zdražení energií či výrazný pokles poptávky po jejich zboží.

„Často potíže vysvětlují covidem, ale když se pak podíváme do jejich hospodářských čísel, zjistíme, že to tak není. Trh se měnil zhruba už od roku 2015 a oni si toho jen nevšimli, koronavirová krize už to pouze urychlila," myslí si Šubert.

Problém podle něj může být také v označení „rodinná firma". Šéfové, ale i zaměstnanci podniku to prý mnohdy berou jako marketingové zaklínadlo. „Když nechtějí udělat určitou změnu, řeknou, že by tím ztratili charakter rodinné firmy a stali se korporátem. Právě kvůli této nechuti může na tyto firmy současná krize dopadnout hůř než na ostatní. K nám jich nyní chodí víc, protože se cítí být ohroženy," dodává Šubert.

Společnost Deloitte vidí rizika pro menší a střední rodinné firmy především v tom, že jsou někdy až příliš závislé na svých zakladatelích nebo nemají jasně nastavené scénáře pro různé situace a vývoj na trhu.

VYDÁNO: HN.CZ, 18. 1. 2023

Předání podniku dětem i procitnutí během covidu. Rodinné firmy si podstatně častěji najímají poradce

Jan Prokeš redaktor
18. 1. 2023 00:00 • Aktualizováno • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Zakladatelé výrobce svítidel Halla Karel Květoň (vlevo) a Jiří Jelínek se už v roce 2019 rozhodli vedení podniku postupně předat svým čtyřem potomkům. Autor • HN - Libor Fojtík

Za 30 let od chvíle, kdy Jiří Jelínek a Karel Květoň rozjeli v Novém Městě nad Metují výrobu interiérových svítidel, se z firmy Halla stal podnik s obratem téměř 300 milionů korun a s řadou zákazníků v západní Evropě. Oba zakladatelé se už v roce 2019 rozhodli z firmy postupně stáhnout a řízení společnosti předávají svým čtyřem dětem.

„Vizi na následující tři roky jsme dávali dohromady jen v rámci nastupující generace, otcové se už do dalšího směrování firmy nezapojují. Za tři roky by podnik měl být čistě v našich rukou," říká Ondřej Jelínek, který má v Halle na starosti design a také výraznější expanzi na britský trh.

Na pomoc s předáním si společnost Halla pozvala konzultantskou firmu Unicorn Attacks. Podobně reagují i další rodinné podniky – poradenské společnosti HN potvrzují, že poptávka po jejich službách mezi těmito firmami výrazně roste. První ze dvou hlavních důvodů je, že podnikatelé, kteří v tuzemsku po revoluci založili firmu, se teď dostávají do důchodového věku a přemýšlí, jak rodinný podnik předat další generaci nebo prodat novým investorům. V některých firmách urychlila odchod současných šéfů aktuální obtížná ekonomická situace.

Druhým důvodem je, že řada podnikatelů během pandemie covidu zjistila, že se situace na trhu podstatně změnila. Oni sice chtějí ve vedení společnosti zůstat nadále, ale potřebují výrazně změnit fungování firmy.

„Na trhu je teď vidět, že tyto společné symptomy má řada úspěšných domácích rodinných firem. V roce 2022 se z nich rekrutovalo asi 80 procent našich klientů. Očekávám, že tento trend bude pokračovat i další tři nebo čtyři roky," tvrdí zakladatel Unicorn Attacks Vít Šubert.

Zhruba polovina firem, jež se na Unicorn Attacks obrátí, řeší předání rodinného byznysu či jeho prodej. Druhá polovina klientů chce pomoci s řízením podniku.

Nárůst poptávky od rodinných podniků potvrzuje i Centrum pro rodinné firmy vedené Fakultou podnikohospodářskou Vysoké školy ekonomické v Praze nebo poradenská společnost Deloitte. „Od řešení rutinních služeb se rodinné podniky přesměrovávají více na strategické oblasti, jako je příprava nástupců, nastavování struktury řízení a organizace rodinného majetku, energetické úspory a případně i prodej nebo vstup strategických a finančních investorů," uvádí šéf tuzemského zastoupení společnosti Miroslav Svoboda. Podle něj tak podnikatelé kopírují trend typický například pro západní Evropu, kde je najímání poradců běžné.

Každá sedmá rodinná firma se bojí, že tu za dva roky už nebude

24. 10. 2022 • 6 min. čtení

Předání podniku potomkům, jako v případě firmy Halla, je ale čím dál vzácnější. Zástupci mladé generace o řízení firmy mnohdy nemají zájem, ať už proto, že se chtějí věnovat jiné kariéře, nebo se s rodiči neshodnou na dalším směrování rodinného byznysu. „Nás rodiče podporovali, ať děláme, co nás baví, a do řízení firmy nás netlačili. K tomu jsme se dostali trochu oklikou, já konkrétně asi před 10 lety, když jsem tátovi pomáhal s novým webem a designem značky," popisuje Ondřej Jelínek.

Podle Svobody z Deloitte přežije druhou generaci jen asi pětina firem. Ve zbylých případech dochází k prodeji investorovi či strategickému partnerovi nebo i k ukončení činnosti podniku. „Někteří finanční investoři přibírají do investice také management firmy jako spoluvlastníky z důvodu jejich vyšší motivace. V současné situaci při drahých úvěrech a zvýšené citlivosti vůči riziku je možnost dluhového financování omezena, takže pokud se transakce vůbec dějí, pak zejména z vlastních zdrojů kupujících," říká Svoboda.

Druhým častým důvodem, proč si rodinné podniky v současnosti najímají poradenské firmy, je pomoc se změnou řízení společnosti. V průzkumu, který si HN nechaly loni v říjnu zpracovat Centrem pro rodinné firmy, uvádí 15 procent rodinných společností, že pokud se ekonomická situace nezlepší, nepřežijí déle než dva roky. Jako hlavní příčiny problémů zmiňují podnikatelé rekordní zdražení energií či výrazný pokles poptávky po jejich zboží.

„Často potíže vysvětlují covidem, ale když se pak podíváme do jejich hospodářských čísel, zjistíme, že to tak není. Trh se měnil zhruba už od roku 2015 a oni si toho jen nevšimli, koronavirová krize už to pouze urychlila," myslí si Šubert z Unicorn Attacks.

Problém podle něj může být také v označení „rodinná firma". Šéfové, ale i zaměstnanci podniku to prý mnohdy berou jako marketingové zaklínadlo. „Když nechtějí udělat určitou změnu, řeknou, že by tím ztratili charakter rodinné firmy a stali se korporátem. Právě kvůli této neochotě může na tyto firmy současná krize dopadnout hůř než na ostatní. K nám jich nyní chodí víc, protože se cítí být ohroženy," dodává Šubert.

Společnost Deloitte vidí rizika pro menší a střední rodinné firmy především v tom, že jsou někdy až příliš závislé na svých zakladatelích nebo nemají jasně nastavené scénáře pro různé situace a vývoj na trhu.

■ Bankovnictví

Raiffeisenbank vydává dluhopisy pro případ krize

Vladan Gallistl
vladan.gallistl@hn.cz

Tuzemský bankovní dům Raiffeisenbank pokračuje v posilování svých zdrojů kapitálu, jejichž výše je stanovena bruselskou regulací. Vydává proto dluhopisy v eurech se splatností na tři roky. Splaceny ale mohou být už po dvou letech.

„Předpokládaná velikost emise je 500 milionů eur," dodává portfolio manažer společnosti Cyrrus Tomáš Pfeiler s odkazem na údaje agentury Bloomberg. Podle investičního bankéře obeznámeného s celou emisí, který si nepřál být jmenován, bude úpis dluhopisů v rozmezí 300 až 500 milionů eur, v přepočtu tak může jít o 7,2 miliardy až 12 miliard korun. Nominální hodnota jednoho dluhopisu je sto tisíc eur.

Podle mluvčí Raiffeisenbank Terezy Kaiserštotové je důvodem vydání dluhopisů požadavek České národní banky. Evropská regulace totiž stanovuje minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky banky, používá se pro ni zkratka MREL. A do těchto závazků budou spadat rovněž zmíněné dluhopisy. V případě krize v bankovnictví se mohou tyto bondy stát součástí kapitálu banky. Jde tak prakticky o podřízené dluhopisy a formu kapitálu finanční instituce.

Možné riziko se proto investorům musí zaplatit. Dluhopisy nesou podle Pfeilera kupon ve výši 7,125 procenta. Zájem investorů o bondy ale vyhnal jejich cenu nad nominální hodnotu, což znamená, že se výnos snížil na 6,4 procenta. V současnosti se přitom na bankovním trhu půjčují peníze na dva roky za 3,2 procenta. Raiffeisenbank tak investorům připlatí více než tři procentní body k ceně peněz na trhu. Pfeiler dodává, že na vrub regulace jde přirážka ve výši okolo jednoho procentního bodu.

Emisi pro tuzemskou banku zajišťují francouzská BNP Paribas, americký bankovní kolos Citigroup a matka české Raiffeisenbank – rakouská skupina Raiffeisen Bank International. Raiffeisenbank ale není jedinou bankou v Evropě, která vydává nezajištěné dluhopisy.

~ Raiffeisenbank investorům připlatí více než tři procentní body k ceně peněz na trhu.

Pro peníze si jde zkraje roku na trh podle informací specializovaného serveru Global Capital rovněž rakouská banka Bawag a estonská Luminor Bank, která očekává emisi v objemu 300 milionů eur. „Myslím si, že tento rok každý zkusí jít na trh co nejdříve po velkých jménech, která rozpohybovala trh. A pokusí se využít příznivou situaci na začátku roku," komentoval pro Global Capital nejmenovaný bankéř z dluhopisového trhu.

Regulaci musí splňovat všechny banky v Evropské unii. Opatření vznikla jako reakce na finanční krizi 2008, aby problémy bank nemuseli řešit státy z peněz daňových poplatníků. Velké banky proto musí mít větší zdroje než menší konkurenti. Přes dluhopisy, které spadají do MREL, se zároveň vytváří polštář mezi kapitálem a věřiteli banky. V minulých letech podobné obligace vydala Česká spořitelna, UniCredit Bank nebo například Moneta Money Bank.

Raifeisenbank už ví, jak příjmy z úpisu obligací využije. „Jsou to sustainable bonds (udržitelné dluhopisy – pozn. red.), příjmy budou tedy využity na financování úvěrů přinášejících společenské a environmentální benefity," říká Kaiserštotová.

Udržitelné dluhopisy vydávají společnosti, které se zavazují snížit emise oxidu uhličitého. Podobné bondy vydala polostátní energetická skupina ČEZ či realitní impérium CPI Property Group miliardáře Radovana Vítka.

VYDÁNO: HN.CZ, 18. 1. 2023

Raiffeisenbank vydává dluhopisy až za půl miliardy eur pro případ krize. Z příjmů chce financovat „zelené projekty“

Vladan Gallistl redaktor
18. 1. 2023 00:00 • 3 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Raiffeisenbank si jde na trh pro stovky milionů eur. Podobný krok dělají i další evropské banky. Autor • archiv HN

Tuzemský bankovní dům Raiffeisenbank pokračuje v posilování svých zdrojů kapitálu, jejichž výše je stanovena bruselskou regulací. Vydává proto dluhopisy v eurech se splatností na tři roky. Splaceny ale mohou být už po dvou letech.

„Předpokládaná velikost emise je 500 milionů eur,“ dodává portfolio manažer společnosti Cyrrus Tomáš Pfeiler s odkazem na údaje agentury Bloomberg. Podle investičního bankéře obeznámeného s celou emisí, který si nepřál být jmenován, bude úpis dluhopisů v rozmezí 300 až 500 milionů eur, v přepočtu tak může jít o 7,2 miliardy až 12 miliard korun. Nominální hodnota jednoho dluhopisu je sto tisíc eur.

Podle mluvčí Raiffeisenbank Terezy Kaiseršotové je důvodem vydání dluhopisů požadavek České národní banky. Evropská regulace totiž stanovuje minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky banky, používá se pro ni zkratka MREL. A do těchto závazků budou spadat rovněž zmíněné dluhopisy. V případě krize v bankovnictví se mohou tyto bondy stát součástí kapitálu banky. Jde tak prakticky o podřízené dluhopisy a formu kapitálu finanční instituce.

Možné riziko se proto investorům musí zaplatit. Dluhopisy nesou podle Pfeilera kupon ve výši 7,125 procenta. Zájem investorů o bondy ale vyhnal jejich cenu nad nominální hodnotu, což znamená, že se výnos snížil na 6,4 procenta. V současnosti se přitom na bankovním trhu půjčují peníze na dva roky za 3,2 procenta. Raiffeisenbank tak investorům připlatí více než tři procentní body k ceně peněz na trhu. Pfeiler dodává, že na vrub regulace jde přirážka ve výši okolo jednoho procentního bodu.

Emisi pro tuzemskou banku zajišťují francouzská BNP Paribas, americký bankovní kolos Citigroup a matka české Raiffeisenbank – rakouská skupina Raiffeisen Bank International. Raiffeisenbank ale není jedinou bankou v Evropě, která vydává nezajištěné dluhopisy.

Pro peníze si jde zkraje roku na trh podle informací specializovaného serveru Global Capital rovněž rakouská banka Bawag a estonská Luminor Bank, která očekává emisi v objemu 300 milionů eur. „Myslím si, že tento rok každý zkusí jít na trh co nejdříve po velkých jménech, která rozpohybovala trh. A pokusí se využít příznivou situaci na začátku roku,“ komentoval pro Global Capital nejmenovaný bankéř z dluhopisového trhu.

Banky v příštích letech zaplaví trh dluhopisy za desítky miliard. Důvodem jsou požadavky na kapitál

30. 9. 2021 • 5 min. čtení

Regulaci musí splňovat všechny banky v Evropské unii. Opatření vznikla jako reakce na finanční krizi 2008, aby problémy bank nemusely řešit státy z peněz daňových poplatníků. Velké banky proto musí mít větší zdroje než menší konkurenti. Přes dluhopisy, které spadají do MREL, se zároveň vytváří polštář mezi kapitálem a věřiteli banky. V minulých letech podobné obligace vydala Česká spořitelna, UniCredit Bank nebo například Moneta Money Bank.

Raifeisenbank už ví, jak příjmy z úpisu obligací využije. „Jsou to sustainable bonds (udržitelné dluhopisy – pozn. red.), příjmy budou tedy využity na financování úvěrů přinášejících společenské a environmentální benefity,“ říká Kaiseršotová.

Udržitelné dluhopisy vydávají společnosti, které se zavazují snížit emise oxidu uhličitého. Podobné bondy vydala polostátní energetická skupina ČEZ či realitní impérium CPI Property Group miliardáře Radovana Vítka.

■ Podpora veřejnosti

Vedle oficiální kampaně Pavla pojedou i ty na vlastní pěst

Martin Ťopek
martin.topek@hn.cz

Vítěz prvního kola Petr Pavel může počítat s tím, že na jeho podporu půjde ve finále více peněz než zákonem stanovených 10 milionů korun. Limit pro druhé kolo totiž mohou přifouknout takzvané třetí strany, tedy podporovatelé, kteří dělají kampaň vybraným kandidátům na vlastní pěst. Podporu svého favorita tak musí organizovat a hlavně pak platit z vlastních účtů. Zatím se takových „třetích stran" u Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí registrovalo celkem 23, jen za úterý přibylo dalších pět těchto podporovatelů.

Každý z nich může do prvního kola využít limit na podporu svého kandidáta 800 tisíc korun, za obě kola je to celý milion. Vše ovšem musí provádět ve vlastní režii a bez spolupráce s jeho týmem. „Pokud by osoba vedla kampaň s vědomím kandidáta, není třetí osobou, ale podporovatelem, a veškerá jí vedená kampaň by se počítala do limitu kandidátovi," vysvětlil člen úřadu Jan Outlý.

Pro podporovatele Pavla je institut třetí osoby momentálně jedinou možností, jak mu na kampaň přispět. Vítěz prvního kola už totiž vyčerpal čtyřicetimilionový limit pro první část volby a zbývajících 10 milionů pro druhé kolo už vybral. Stačily mu na to dva dny. Jakékoliv další peněžité dary na jeho transparentní účet už proto z pohledu samotné kampaně nemají smysl, podle zákona totiž půjdou na charitativní účely.

Generál proto sám vyzývá příznivce, aby se jako třetí osoby zaregistrovali. Kdo z těch, kteří to už udělali, podpoří Pavla a kdo Babiše, není z registrace jasné. Dá se ale předpokládat, že většina bude chtít pomoct právě Pavlovi. Babiš sponzorské dary dlouhodobě nepřijímá a kampaň mu kompletně platí jeho hnutí ANO.

Všichni oslovení podporovatelé s registrací třetích stran ostatně pro HN potvrdili, že se hodlají zapojit právě ve prospěch Pavla. Někteří z nich už ale nemají k dispozici celý milionový limit, protože jeho část už vyčerpali v prvním kole.

~
Limit pro druhé kolo mohou přifouknout takzvané třetí strany.

To je třeba případ společnosti BPD Partners. Ta už vydala z pozice třetí osoby za inzerci pro Pavla 800 tisíc korun. „Když uvidíme, že to má cenu, tak asi něco přidáme. Nic ale společně nekoordinujeme," uvedl jeden ze zakladatelů společnosti Jan Dobrovský.

Podobně je na tom podnikatel Michal Nýdrle, jehož manželka je volební manažerkou Pavlovy kampaně. „Zbývá nám 200 tisíc pro druhé kolo. Přemýšlím, že to dám na online reklamu nebo možná zaplatím nějaké dobrovolníky," řekl Nýdrle.

Od jiných podnikatelů či firem však mohou přijít vyšší částky. Je to od těch, kteří se v prvním kole neangažovali a zaregistrovali se až nyní. „Vývoj událostí mě vede k tomu, že třeba za půl milionu kampaň udělám. Babišovy plakáty a aktivity mě mobilizují," uvažuje například podnikatel Václav Muchna, který Pavla podporuje přes svou společnost Y Soft.

Celý milion pro druhé kolo už avizoval podnikatel Dalibor Dědek. Ten už podpořil celkem třemi miliony jak Pavla, tak jeho soupeřku Danuši Nerudovou. Jiní podnikatelé se jen zaregistrovali a zda povedou kampaň mimo limit samotného kandidáta, zatím nevědí. „Pokud to rozjedeme, tak počátkem příštího týdne. Dávám do kupy příspěvky od mých klientů a mých známých," uvedla například podnikatelka Václava Razímová.

Pavlův tým zároveň ubezpečuje, že v souladu se zákonem se s těmito lidmi o podobě kampaně nebaví.

Vedle oficiální kampaně Pavla pojedou i ty na vlastní pěst. Fanoušci se tak vyhnou zákonnému limitu

Martin Topek redaktor
18. 1. 2023 00:00 • 3 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Generál Petr Pavel může počítat s podporou příznivců, kteří mu zorganizují před druhým kolem vlastní propagaci. Radit se s jeho týmem ale nesmí. Autor • HN – Honza Mudra

Vítěz prvního kola prezidentské volby **Petr Pavel** může počítat s tím, že na jeho podporu půjde ve finále **více peněz** než zákonem stanovených 10 milionů korun. Limit pro druhé kolo totiž mohou přifouknout takzvané třetí strany, tedy podporovatelé, kteří dělají kampaň vybraným kandidátům na vlastní pěst. Podporu svého favorita tak musí organizovat a hlavně pak platit z vlastních účtů. Zatím se takových „třetích stran“ u Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí **registrovalo celkem 23**, jen za úterý přibylo dalších pět těchto podporovatelů.

Každý z nich může do prvního kola prezidentské volby využít limit na podporu svého kandidáta 800 tisíc korun, za obě kola je to celý milion. Vše ovšem musí provádět ve vlastní režii a bez spolupráce s jeho týmem. „Pokud by osoba vedla kampaň s vědomím kandidáta, není třetí osobou, ale podporovatelem, a veškerá jí vedená kampaň by se počítala do limitu kandidátovi,“ vysvětlil člen úřadu Jan Outlý.

Pro podporovatele Pavla je institut třetí osoby momentálně jedinou možností, jak mu na kampaň přispět. Vítěz **prvního kola** už totiž vyčerpal čtyřicetimilionový limit pro první část volby a zbývajících 10 milionů pro druhé kolo už vybral. **Stačily mu na to dva dny**. Jakékoliv další peněžité dary na jeho transparentní účet už proto z pohledu samotné kampaně nemají smysl, podle zákona totiž půjdou na charitativní účely.

Generál proto sám na svých stránkách vyzývá příznivce, aby se jako třetí osoby zaregistrovali. Kdo z těch, kteří to už udělali, podpoří Pavla a kdo Babiše, není z registrace jasné. Dá se ale předpokládat, že většina bude chtít pomoct právě generálovi ve výslužbě. Babiš totiž sponzorské dary dlouhodobě nepřijímá a **kampaň** mu kompletně platí jeho hnutí ANO.

Všichni oslovení podporovatelé s registrací třetích stran ostatně pro HN potvrdili, že se hodlají zapojit právě ve prospěch Pavla. Někteří z nich už ale nemají k dispozici celý milionový limit, protože jeho část už vyčerpali v prvním kole.
To je třeba případ společnosti BPD Partners. Ta už vydala z pozice třetí osoby za inzerci pro Pavla 800 tisíc korun. „Když uvidíme, že to má cenu, tak asi něco přidáme. Nic ale společně nekoordinujeme,“ uvedl jeden ze zakladatelů společnosti Jan Dobrovský.

Podobně je na tom podnikatel Michal Nýdrle, jehož manželka je volební manažerkou Pavlovy kampaně. „Zbývá nám 200 tisíc pro druhé kolo. Přemýšlím, že to dám na online reklamu nebo možná zaplatím nějaké dobrovolníky,“ řekl Nýdrle.

Od jiných podnikatelů či firem však mohou přijít vyšší částky. Je to od těch, kteří se v prvním kole neangažovali a zaregistrovali se až nyní. „Vývoj událostí mě vede k tomu, že třeba za půl miliónu kampaň udělám. Babišovy **plakáty a aktivity** mě mobilizují,“ uvažuje například podnikatel Václav Muchna, který Pavla podporuje přes svou společnost Y Soft.

Celý milion pro druhé kolo už avizoval **podnikatel Dalibor Dědek**. Ten už podpořil celkem třemi miliony jak Pavla, tak jeho soupeřku **Danuši Nerudovou**. Jiní podnikatelé se jen zaregistrovali a zda povedou kampaň mimo limit samotného kandidáta, zatím nevědí. „Pokud to rozjedeme, tak počátkem příštího týdne. Dávám do kupy příspěvky od mých klientů a mých známých,“ uvedla například podnikatelka Václava Razímová.

Pavlův tým zároveň ubezpečuje, že v souladu se zákonem se s těmito lidmi o podobě kampaně nebaví. „Žádné dohody s nimi nemáme,“ řekla mluvčí generála ve výslužbě Markéta Řeháková.

■ Volební výsledky

Vězni volí hlavně Babiše. K urnám jich dorazilo rekordní množství, doufají v amnestii

Michaela Ryšavá
michela.rysava@hn.cz

Na pražské půdě se Andreji Babišovi nedaří. V prvním kole prezidentských voleb zvítězil v hlavním městě jen ve čtyřech okrscích. Ve třech jsou velké domovy seniorů, ve čtvrtém vazební věznice Pankrác. Jak ukazuje analýza HN, tak právě v místech, kde jsou věznice, se Babišovi nadmíru dařilo. A to i tam, kde v minulosti současný prezident Miloš Zeman propadl. Vězní totiž doufají v amnestii. A zřejmě usuzují, že jí spíše dá expremiér Babiš než generál ve výslužbě Petr Pavel.

Zatímco při posledních prezidentských volbách se k urnám vydala asi polovina oprávněných voličů za mřížemi, tentokrát to byly skoro dvě třetiny. „Překvapilo nás, kolik vězňů šlo volit, to si v minulosti nevybavují," popisuje mluvčí vězeňské služby Markéta Prunerová.

Co rekordní zájem způsobilo, ale neumí odpovědět. Stejně tak nezná odpověď na to, proč vězni preferovali právě šéfa hnutí ANO. „Na našich sociálních sítích vidíme, že bývalí klienti preferují Andreje Babiše, proč tomu tak ale je, neumím odpovědět," říká Prunerová.

Například v Lesním Jakubově, kde je věznice Rapotice, byl podíl vězňů mezi voliči skoro 90 procent. A Babiš tam získal téměř 66 procent hlasů. Naproti tomu generál Pavel dostal jen sedm. V Ostrově, kde vězni čítají skoro 60 procent voličů v daném okrsku, Babiš zvítězil též s podobným ziskem. A Pavel obdržel necelých 13 procent hlasů.

Podle mluvčí ženské věznice ve Světlé nad Sázavou byla hlavním důvodem vysoké účasti právě touha po amnestii. „Nevím sice, koho volili, ale vím, že mezi sebou hovořili o tom, že jdou volit proto, že očekávají amnestii," uvádí mluvčí věznice Lada Příbrská. Což potvrzují i data, která sbírala studentka Masarykovy univerzity Pavlína Štafová.

Dotazníky jí před dvěma lety vyplnili přímo trestanci ve vězení. „Jednoznačně z toho vyplývá, že vězni preferovali toho kandidáta, u kterého je větší pravděpodobnost, že dá amnestii," tvrdí politolog Michal Pink. A podle něj vězni zřejmě usuzují, že generál ve výslužbě Pavel bude v této otázce přísnější než Babiš.

Sám předseda ANO sice amnestii neslíbil, jenže na sociálních sítích kolují jiné informace. Například na profilu prezidentského kandidáta SPD Jaroslava Bašty se objevilo několik statusů, které tvrdí, že Babiš slíbil hromadnou amnestii pro vězně. A podobných příspěvků je k dohledání na sociálních sítích hned několik.

„Nevíme, co se kde rozšířilo, ale už skoro dva měsíce se na nás valí dotazy od našich klientů, se kterými spolupracujeme, kdy bude amnestie," říká Lucie Mařátková z organizace Volonté, která spolupracuje s lidmi za mřížemi.

Vězni nemají přístup k sociálním sítím, dívat se mohou jen na televizi. „Obvykle se k nim ale takové zprávy donesou. Z průzkumu naší studentky vyplynulo i to, že obvykle mají nějakou vůdčí osobnost, které věří a která je ovlivňuje," říká Pink.

Za nízkou oblibou Pavla u trestanců může být i další zpráva, která se šíří za mřížemi, ale i v sociálně vyloučených lokalitách. „Koluje tady informace, že Petr Pavel nemá rád Romy. Že je dokonce nenávidí. Často to mezi sebou i propuštění Romové sdílí, takže i to může hrát určitou roli," říká jedna z pracovnic věznice, která si nepřeje zveřejnit své jméno.

Text pravděpodobně naráží na účast generála v pořadu Všechnopárty Karla Šípa, kde Pavel uvedl, že se jako malý kluk v Kladně pral s „nepřizpůsobivými". A mezi Romy se tato informace rychle sdílí. „Šíří se masivně video s tím, že Pavel mlátil cikány, vidíme úplnou lavinu, která nyní graduje. A také se šíří to, že Romové budou mobilizováni, až Pavel zatáhne Česko do války," říká ředitel romské vzdělávací organizace Romea Zdeněk Ryšavý.

Ve vyloučených lokalitách v prvním kole Babiš bodoval. Například v Chanově získal skoro 93 procent hlasů, Pavel jen tři procenta, zbytek ostatní kandidáti. Vysoká byla na tamní poměry i účast: skoro 25 procent, což je více než kdy v minulosti.

Sám Pavel několikrát zopakoval, že předsudky proti menšinám nemá a do Chanova vyráží opakovaně. V rozhovoru pro Romeu pak uvedl, že slovo nepřizpůsobivý používal bez ohledu na etnikum. „Pro mě jsou nepřizpůsobiví všichni lidé, kteří nerespektují pravidla," vysvětlil.

Vězni mohou v Česku volit až od roku 1996. Za komunismu ani v parlamentních volbách v roce 1992 jim to zákon ještě neumožňoval. Některé státy neumožňují vězňům volit dodnes, jedná se například o většinu států USA, ale také o Velkou Británii. V ní stále někteří vězni k volbám nemohou, i když ji několikrát Evropský soud o lidská práva upozornil, že je to diskriminační.

Jak se volilo v okrscích, kde sídlí věznice
(vybrané věznice, podíl hlasů pro první tři kandidáty)

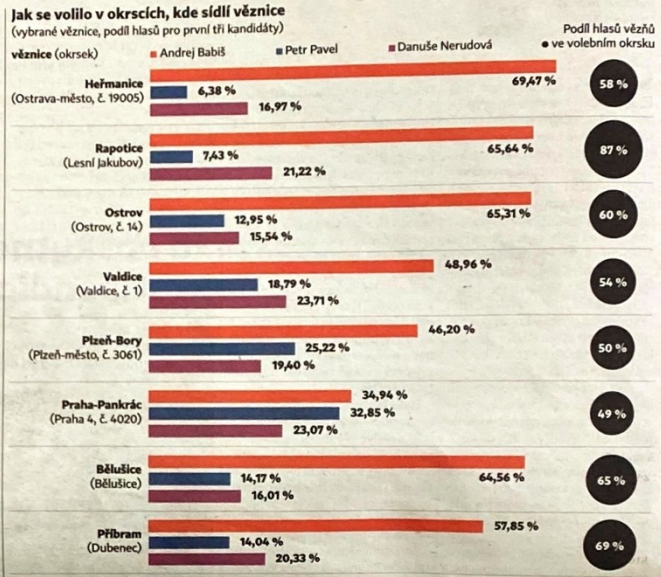

Zdroj: ČSÚ, Vězeňská služba ČR

Předseda ANO sice amnestii neslíbil, na sociálních sítích ale kolují jiné informace. Například na profilu Jaroslava Bašty z SPD.

VYDÁNO: HN.CZ, 18. 1. 2023

Vězni volí hlavně Babiše. K urnám jich dorazilo rekordní množství

Michaela Ryšavá vedoucí domácího oddělení HN

Zatímco při posledních prezidentských volbách se k urnám vydala asi polovina oprávněných voličů za mřížemi, tentokrát to byly skoro dvě třetiny. Autor • ČTK

Na pražské půdě se Andreji Babišovi nedaří. V prvním kole prezidentských voleb zvítězil v hlavním městě jen ve čtyřech okrscích. Ve třech jsou velké domovy seniorů, ve čtvrtém vazební věznice Pankrác. Jak ukazuje analýza HN, tak právě v místech, kde jsou věznice, se Babišovi nadmíru dařilo. A to i tam, kde v minulosti současný prezident Miloš Zeman propadl. Vězni totiž doufají v amnestii. A zřejmě usuzují, že ji spíše dá expremiér Babiš než generál ve výslužbě Petr Pavel.

Zatímco při posledních prezidentských volbách se k urnám vydala asi polovina oprávněných voličů za mřížemi, tentokrát to byly skoro dvě třetiny. „Překvapilo nás, kolik vězňů šlo volit, to si v minulosti nevybavuji," popisuje mluvčí vězeňské služby Markéta Prunerová.

Co rekordní zájem způsobilo, ale neumí odpovědět. Stejně tak nezná odpověď na to, proč vězni preferovali právě šéfa hnutí ANO. „Na našich sociálních sítích vidíme, že bývalí klienti preferují Andreje Babiše, proč tomu tak ale je, neumím odpovědět," říká Prunerová.

Například v Lesním Jakubově, kde je věznice Rapotice, byl podíl vězňů mezi voliči skoro 90 procent. A Babiš tam získal téměř 66 procent hlasů. Naproti tomu generál Pavel dostal jen sedm. V Ostrově, kde vězni čítají skoro 60 procent voličů v daném okrsku, Babiš zvítězil též s podobným ziskem. A Pavel obdržel necelých 13 procent hlasů.

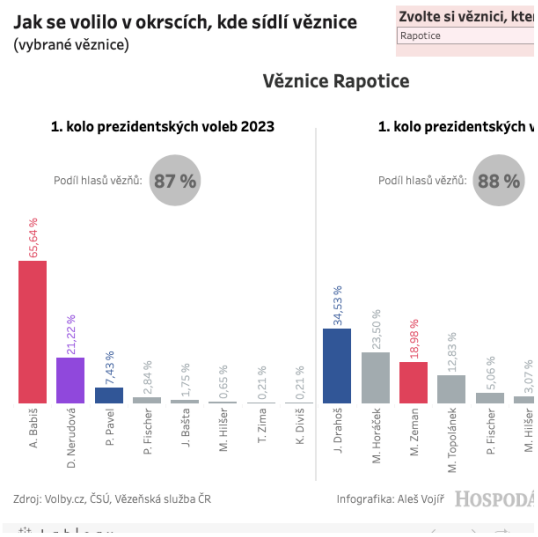

Podle mluvčí ženské věznice ve Světlé nad Sázavou byla hlavním důvodem vysoké účasti právě touha po amnestii. „Nevím sice, koho volili, ale vím, že mezi sebou hovořili o tom, že jdou volit proto, že očekávají amnestii," uvádí mluvčí věznice Lada Příbrská. Což potvrzují i data, která sbírala studentka Masarykovy univerzity Pavlína Štafová.

Dotazníky jí před dvěma lety vyplnili přímo trestanci ve vězení. „Jednoznačně z toho vyplývá, že vězni preferovali toho kandidáta, u kterého je větší pravděpodobnost, že dá amnestii," tvrdí politolog Michal Pink. A podle něj vězni zřejmě usuzují, že generál ve výslužbě Pavel bude v této otázce přísnější než Babiš.

Sám předseda ANO sice amnestii neslíbil, jenže na sociálních sítích kolují jiné informace. Například na profilu prezidentského kandidáta SPD Jaroslava Bašty se objevilo několik statusů, které tvrdí, že Babiš slíbil hromadnou amnestii pro vězně. A podobných příspěvků je k dohledání na sociálních sítích hned několik.

„Nevíme, co se kde rozšířilo, ale už skoro dva měsíce se na nás valí dotazy od našich klientů, se kterými spolupracujeme, kdy bude amnestie," říká Lucie Maťátková z organizace Volonté, která spolupracuje s lidmi za mřížemi.

Vězni nemají přístup k sociálním sítím, dívat se mohou jen na televizi. „Obvykle se k nim ale takové zprávy donesou. Z průzkumu naší studentky vyplynulo i to, že obvykle mají nějakou vůdčí osobnost, které věří a která je ovlivňuje," říká Pink.

Za nízkou oblibou Pavla u trestanců může být i další zpráva, která se šíří za mřížemi, ale i v sociálně vyloučených lokalitách. „Koluje tady informace, že Petr Pavel nemá rád Romy. Že je dokonce nenávidí. Často to mezi sebou i propuštění Romové sdílí, takže i to může hrát určitou roli," říká jedna z pracovnic věznice, která si nepřeje zveřejnit své jméno.

Text pravděpodobně naráží na účast generála v pořadu Všechnopárty Karla Šípa, kde Pavel uvedl, že se jako malý kluk v Kladně pral s „nepřizpůsobivými". A mezi Romy se tato informace rychle sdílí.

„Šíří se masivně video s tím, že Pavel mlátil cikány, vidíme úplnou lavinu, která nyní graduje. A také se šíří to, že Romové budou mobilizováni, až Pavel zatáhne Česko do války," říká ředitel romské vzdělávací organizace Romea Zdeněk Ryšavý.

Ve vyloučených lokalitách v prvním kole Babiš bodoval. Například v Chanově získal skoro 93 procent hlasů, Pavel jen tři procenta, zbytek ostatní kandidáti. Vysoká byla na tamní poměry i účast: skoro 25 procent, což je více než kdy v minulosti.

Sám Pavel několikrát zopakoval, že předsudky proti menšinám nemá a do Chanova vyráží opakovaně. V rozhovoru pro Romeu pak uvedl, že slovo nepřizpůsobivý používal bez ohledu na etnikum. „Pro mě jsou nepřizpůsobiví všichni lidé, kteří nerespektují pravidla," vysvětlil.

Vězni mohou v Česku volit až od roku 1996. Za komunismu ani v parlamentních volbách v roce 1992 jim to zákon ještě neumožňoval. Některé státy neumožňují vězňům volit dodnes, jedná se například o většinu států USA, ale také o Velkou Británii. V ní stále někteří vězni k volbám nemohou, i když ji několikrát Evropský soud o lidská práva upozornil, že je to diskriminační.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 26. 1. 2023

■ Billboardová kampaň

Babiš vsadil na „luxusní“ písmo, Pavel na jednoduchost

Markéta Plíhalová
marketa.plihalova@hn.cz

Na zdánlivé detaily, jako je materiál košile nebo fotografie s domácím zvířetem na sociálních sítích, mají prezidentští kandidáti Petr Pavel a Andrej Babiš (ANO) početné týmy poradců. Celkový dojem rozhoduje volby. Podcenit proto není radno ani výběr písma, kterým se uchazeči o post hlavy státu snaží upoutat pozornost na svých billboardech nebo na internetu. Zatímco šéf opozičního hnutí podle odbornice zvolil zdobné fonty, které vyvolávají dojem luxusu, Pavlův tým vybral spíše jednoduché písmo.

Zásadní podle odbornice na fonty Andrey Grigerové je, aby zvolené písmo ladilo se sdělením a hodnotami, které chce kandidát voličům předat. Proč je soulad důležitý, vysvětluje na příkladu banky, která si pro svou kampaň vybere infantilní font. „Bude působit divně. Pokud spolu forma a obsah neladí nebo jsou přímo v rozporu, člověk má tendenci tomu nedůvěřovat. Aniž třeba ví proč.“

Například notoricky známý a hravý font Comic Sans na nástěnce mateřské školky nikoho nepřekvapí, v životopise ale může působit natolik nepatřičně, že si firma uchazeče do dalšího kola výběrového řízení ani nepozve. Grigerová, která studovala výtvarné umění v Česku a ve Francii, vztah mezi písmem a psychologií zkoumá posledních sedm let a radí například podnikatelům, jak zvoleným fontem, třeba na webových stránkách, co nejlépe komunikovat hodnoty své značky.

V prezidentské kampani je podle ní důležitá konzistentnost. Odbornice si všímá, že generál ve výslužbě Pavel využívá ve všech vizuálních materiálech pouze dva stále stejné fonty s názvy Hrot a Novina. Oba jsou podle Grigerové čisté a jasně definované a souzní tak s Pavlovým heslem „Vraťme Česku řád a klid“.

Tým expremiéra Babiše zvolil také dvě výrazná písma – IvyMode a Luxus Brut. S Babišovými ochranitelskými slogany jako Pomáhá lidem nebo Bojuje za Česko ale podle Grigerové příliš neladí. A to proto, že jde o zdobné fonty využívané redakcemi módních časopisů, aby ve čtenáři vyvolaly dojem luxusu, který musí mít.

~ Šéf ANO využil font, který podle odbornice není v souladu s tím, co Babiš prezentuje.

„Asi je to v souladu s tím, co Babiš chce, ale není to v souladu s tím, co prezentuje,“ hodnotí Grigerová. A upozorňuje, že šéf ANO nakonec nezůstal pouze u těchto dvou písem. „V momentě, kdy po prvním kole změnil způsob kampaně, změnil i fonty. Přitvrdil v obsahu a rétorice, tak přitvrdil i ve fontech,“ říká Grigerová s odkazem na billboardy, na nichž Babiš varuje před válkou a využívá k tomu výrazný plakátový font a slogany psané pouze velkými písmeny.

Grigerová připomíná, že důležitost kvalitní vizuální kampaně si dobře uvědomoval například tým Baracka Obamy, který se v roce 2008 úspěšně ucházel o post amerického prezidenta. Mezi ostatními kandidáty chicagský demokratický senátor svou prezentaci vyčníval.

Písmo, které si vybrala v tehdejších demokratických primárkách Hillary Clintonová, tehdy deník New York Times zhodnotil jako staromódní a tradiční. Font republikánského kandidáta na prezidenta Johna McCaina pak označil za silný a chlapácký, ale také tak trochu připomínající logo mražených hranolek.

Naproti tomu Obama fontem, využitým mimo jiné pro všudypřítomný nápis Change (změna), podle deníku dokázal zkombinovat dojem vážnosti a svědomitosti s mladistvou energií nebo moderní sofistikovanost s nostalgií.

Babiš si vybral písmo vyvolávající luxus, Pavel sáhl po jednoduchosti. Jak to ovlivňuje voliče?

Expremiér Andrej Babiš před druhým kolem prezidentských voleb změnil podobu své kampaně. Font spíš z módních časopisů nahradil pouze velkými písmeny a agresivnější rétorikou. Autor • ČTK

Na zdánlivé detaily, jako je materiál košile nebo fotografie s domácím zvířetem na sociálních sítích, mají prezidentští kandidáti Petr Pavel a Andrej Babiš (ANO) početné týmy poradců. Celkový dojem rozhoduje volby. Podcenit proto není radno ani výběr písma, kterým se uchazeči o post hlavy státu snaží upoutat pozornost na svých billboardech nebo na internetu. Zatímco šéf opozičního hnutí podle odbornice zvolil zdobné fonty, které vyvolávají dojem luxusu, Pavlův tým vybral spíše jednoduché písmo.

Zásadní podle odbornice na fonty Andrey Grigerové je, aby zvolené písmo ladilo se sdělením a hodnotami, které chce kandidát voličům předat. Proč je soulad důležitý, vysvětluje na příkladu banky, která si pro svou kampaň vybere infantilní font. „Bude působit divně. Pokud spolu forma a obsah neladí nebo jsou přímo v rozporu, člověk má tendenci tomu nedůvěřovat. Aniž třeba ví proč," upozorňuje fontoložka.

Například notoricky známý a hravý font Comic Sans na nástěnce mateřské školky nikoho nepřekvapí, v životopise ale může působit natolik nepatřičně, že si firma uchazeče do dalšího kola výběrového řízení ani nepozve. Grigerová, která studovala výtvarné umění v Česku a ve Francii, vztah mezi písmem a psychologií zkoumá posledních sedm let a radí například podnikatelům, jak zvoleným fontem, třeba na webových stránkách, co nejlépe komunikovat hodnoty své značky.

V prezidentské kampani je podle ní důležitá konzistentnost. Odbornice si všímá, že generál ve výslužbě Pavel využívá ve všech vizuálních materiálech pouze dva stále stejné fonty s názvy Hrot a Novina. Oba jsou podle Grigerové čisté a jasně definované a souzní tak s Pavlovým heslem „Vraťme Česku řád a klid".

Tým expremiéra Babiše zvolil také dvě výrazná písma – IvyMode a Luxus Brut. S Babišovými ochranitelskými slogany jako Pomáhá lidem nebo Bojuje za Česko ale podle Grigerové příliš neladí. A to proto, že jde o zdobné fonty využívané redakcemi módních časopisů, aby ve čtenáři vyvolaly dojem luxusu, který musí mít.

„Asi je to v souladu s tím, co Babiš chce, ale není to v souladu s tím, co prezentuje," hodnotí Grigerová. A upozorňuje, že předseda ANO nakonec nezůstal pouze u těchto dvou písem. „V momentě, kdy po prvním kole změnil způsob kampaně, změnil i fonty. Přitvrdil v obsahu a rétorice, tak přitvrdil i ve fontech," říká Grigerová s odkazem na billboardy, na nichž Babiš varuje před válkou a využívá k tomu výrazný plakátový font a slogany psané pouze velkými písmeny.

Vizuální stránka kampaně

Grigerová připomíná, že důležitost kvalitní vizuální kampaně si dobře uvědomoval například tým Baracka Obamy, který se v roce 2008 úspěšně ucházel o post amerického prezidenta. Mezi ostatními kandidáty chicagský demokratický senátor svou prezentací vyčníval.

Písmo, které si vybrala v tehdejších demokratických primárkách Hillary Clintonová, tehdy deník New York Times zhodnotil jako staromódní a tradiční. Font republikánského kandidáta na prezidenta Johna McCaina pak označil za silný a chlapácký, ale také tak trochu připomínající logo mražených hranolek.

Naproti tomu Obama fontem, využitým mimo jiné pro všudypřítomný nápis Change (změna), podle deníku dokázal zkombinovat dojem vážnosti a svědomitosti s mladistvou energií nebo moderní sofistikovanost s nostalgií.

A zároveň uměl bannery a loga uzpůsobit na míru nejrůznějším demografickým i zájmovým skupinám a přitom stále zůstat nezaměnitelný. „Je vážně radost vidět tak dobře využitý grafický design," citoval během tehdejší kampaně deník New York Times amerického návrháře písma Jonathana Hoeflera.

■ Neziskové organizace

Hospic vrátil peníze od Agrofertu, nadace chce zpět další dar

Anna Brzybohatá
anna.brzybohata@hn.cz

Hospic Girasole v Hustopečích poslal nadaci Agrofertu zpět 300 tisíc korun, které od ní obdržel loni v rámci grantu. Lidé mu obratem ve veřejné sbírce naposílali desetkrát vyšší sumu. Nadace pak ve středu vyzvala tuto neziskovou organizaci, aby vrátila i dalších 260 tisíc, jež jí Agrofert poskytl v roce 2018. Ředitel Girasolu oznámil, že i druhý příspěvek nadaci pošle.

V reakci na odmítnutí daru lidé naposílali hospicu přes sbírku na Darujme.cz už více než tři miliony korun a částka stále narůstá. Situace, že by někdo Nadaci Agrofert peníze vrátil, je podle její ředitelky Zuzany Tornikidis výjimečná.

„Stalo se nám to v minulosti jen jednou, bylo to také u hospicu a byl to podobný případ," vzpomíná Tornikidis. Organizace se dobrovolně přihlásila do grantového řízení, nadace ji finance uznala, ale hospic je následně odmítl. „Pokud si dobře pamatuji, žádost tehdy podával ředitel a zřejmě pak jejich správní rada řekla, že dar nechce. Přesný průběh nebo částku už si bohužel nepamatuji, bylo to před lety," dodává ředitelka.

Nadace Agrofert ve středu v poledne vyzvala Girasole na svém facebookovém profilu, aby kromě 300 tisíc korun vrátil také 260 tisíc, které dostal před pěti lety.

„Mrzí mě to, nadace jako taková dělá opravdu dobré věci a je mi líto, že se to takhle zvrhlo. Samozřejmě i tento dar vrátíme, i když to pro nás bude účetní oříšek, protože je všechno uzavřené, přiznané, zdaněné. Po tomto si ho ale nechat nemůžeme," řekl HN ředitel hospicu Miroslav Prchal.

Důvodem vrácení peněz byla Babišova slova v předvolební debatě v České televizi, kde pronesl, že „má nadaci, která rozdala lidem už 800 milionů, pomáhá a můj soupeř Petr Pavel o tom nic neví". Podle ředitele Girasolu Prchala nechtějí být součástí předvolební rétoriky. „Vadí nám, když tento akt použijí k vlastní sebeprezentaci, kdy se prezentují jako dobráci, navíc bez našeho vědomí," vysvětloval v rozhovoru pro HN.

~
V reakci na odmítnutí daru lidé naposílali hospicu už více než tři miliony korun.

O peníze Nadaci Agrofert žádají organizace dobrovolně, nadace je sama aktivně nevyhledává. Zmíněných 300 tisíc korun obdržel hospic Girasole z grantu vypsaného v červnu loňského roku. Bylo v něm celkem 10 milionů korun a přihlásily se o ně dvě desítky organizací. Nadace Agrofert má roční rozpočet v průměru 70 milionů korun, na letošní rok je to 100 milionů korun.

Hospic Girasole se věnuje péči o nemocné a umírající pacienty. Kromě evropských i národních dotací získává finance od drobných dárců a firem, protože na provoz jim úhrady od pojišťoven zpravidla nestačí. Veřejné sbírky jsou pro neziskové organizace důležitým zdrojem příjmů. Jak úspěšné ale jsou, se říct nedá, protože veřejné sbírky v rámci sociálních služeb nejsou centrálně evidované.

„Existují statistiky, které vydává Fórum dárců. Otázka však je, z jakých zdrojů je zpracovává. V mapě jsou například uváděny počty dárců, kteří si ‚odečetli dar z daní', a navíc jde o souhrnná čísla všech veřejných sbírek," vysvětluje prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký. Podle něj jsou ale Češi obecně štědří, což dokládá i případ hospicu Girasole. „Pokud se ve veřejném prostoru stane něco podobného, vede to obyčejně k vzedmutí solidarity a dárcovství," dodává Horecký.

VYDÁNO: HN.CZ, 26. 1. 2023

Hospic vrátil peníze od Agrofertu, lidé mu poslali tři miliony. Nadace chce zpět i další dar

Anna Brzybohatá redaktorka
26. 1. 2023 00:00 • 3 min. čtení PŘEHRÁT ČLÁNEK

Na začátku týdne hospic Girasole Hustopeče odmítl 300 tisíc korun. Veřejnost v reakci na to poslala na transparentní účet přes tři miliony. Autor • Archiv Girasole Hustopeče

Hospic Girasole v Hustopečích poslal Nadaci Agrofertu zpět 300 tisíc korun, které od ní obdržel loni v rámci grantu. Lidé mu obratem ve veřejné sbírce naposílali desetkrát vyšší sumu. Nadace pak ve středu vyzvala tuto neziskovou organizaci, aby vrátila i dalších 260 tisíc, jež jí Agrofert poskytl v roce 2018. Ředitel Girasolu oznámil, že i druhý příspěvek nadaci pošle.

V reakci na odmítnutí daru lidé naposílali hospicu přes sbírku na Darujme.cz už více než tři miliony korun a částka stále narůstá. Situace, že by někdo Nadaci Agrofert peníze vrátil, je podle její ředitelky Zuzany Tornikidis výjimečná.

„Stalo se nám to v minulosti jen jednou, bylo to také u hospicu a byl to podobný případ," vzpomíná Tornikidis. Organizace se dobrovolně přihlásila do grantového řízení, nadace jí finance uznala, ale hospic je následně odmítl. „Pokud si dobře pamatuji, žádost tehdy podával ředitel a zřejmě pak jejich správní rada řekla, že dar nechce. Přesný průběh nebo částku už si bohužel nepamatuji, bylo to před lety," dodává ředitelka.

Nadace Agrofert ve středu v poledne vyzvala Girasole na svém facebookovém profilu, aby kromě 300 tisíc korun vrátil také 260 tisíc, které dostal před pěti lety.

„Mrzí mě to, nadace jako taková dělá opravdu dobré věci a je mi líto, že se to takhle zvrhlo. Samozřejmě i tento dar vrátíme, i když to pro nás bude účetní oříšek, protože je všechno uzavřené, přiznané, zdaněné. Po tomto si ho ale nechat nemůžeme," řekl HN ředitel hospicu Miroslav Prchal.

Důvodem vrácení peněz byla Babišova slova v předvolební debatě v České televizi, kde pronesl, že „má nadaci, která rozdala lidem už 800 milionů, pomáhá a můj soupeř Petr Pavel o tom nic neví". Podle ředitele Girasolu Prchala nechtějí být součástí předvolební rétoriky. „Vadí nám, když tento akt použijí k vlastní sebeprezentaci, kdy se prezentují jako dobráci, navíc bez našeho vědomí," vysvětloval v rozhovoru pro HN.

O peníze Nadaci Agrofert žádají organizace dobrovolně, nadace je sama aktivně nevyhledává. Zmíněných 300 tisíc korun obdržel hospic Girasole z grantu vypsaného v červnu loňského roku. Bylo v něm celkem 10 milionů korun a přihlásily se o ně dvě desítky organizací. Nadace Agrofert má roční rozpočet v průměru 70 milionů korun, na letošní rok je to 100 milionů korun.

Hospic Girasole se věnuje péči o nemocné a umírající pacienty. Kromě evropských i národních dotací získává finance od drobných dárců a firem, protože na provoz jim úhrady od pojišťoven zpravidla nestačí. Veřejné sbírky jsou pro neziskové organizace důležitým zdrojem příjmů. Jak úspěšné ale jsou, se říct nedá, protože veřejné sbírky v rámci sociálních služeb nejsou centrálně evidované.
„Existují statistiky, které vydává Fórum dárců. Otázka však je, z jakých zdrojů je zpracovává. V mapě jsou například uváděny počty dárců, kteří si ‚odečetli dar z daní', a navíc jde o souhrnná čísla všech veřejných sbírek," vysvětluje prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký. Podle něj jsou ale Češi obecně štědří, což dokládá i případ hospicu Girasole. „Pokud se ve veřejném prostoru stane něco podobného, vede to obyčejně k vzedmutí solidarity a dárcovství," dodává Horecký.

■ Politika

Kandidaturu do Senátu odmítám. V kampani bylo těžké být ženou, říká Nerudová

Michaela Ryšavá
michaela.rysava@hn.cz

Není to ani dva týdny, co Danuše Nerudová zdůrazňovala v debatách komunistickou minulost Petra Pavla. Nyní po jeho boku objíždí republiku a před nacpanými náměstími vyzývá své voliče, aby právě jemu hodili svůj hlas. V prezidentských volbách skončila třetí a rozhodla se, že Pavla aktivně podpoří. Sama přiznává, že z veřejného života zmizet nechce, a vymýšlí, jak využít podporu, kterou ve volbách získala.

Celkem dalo Nerudové hlas zhruba 777 tisíc lidí, což odpovídá necelým 14 procentům hlasů. Před pěti lety hned čtyři neúspěšní prezidentští kandidáti zamířili do Senátu. „O variantě, že kandidují do Senátu, vůbec neuvažují," říká Nerudová. „Čtrnáct procent hlasů je ale opravdu hodně a já popřemýšlím, jak s tím naložit," dodává na otázku, co nyní chystá. Jestli podporu „přetaví" v iniciativu nebo politickou stranu, zatím neví. Všechny možnosti jsou ale podle ní otevřené. I proto si stále kolem sebe nechává část svého týmu.

Podle politologa Miloše Gregora z Masarykovy univerzity v Brně cílí Nerudová hlavně na středolevé liberální voliče, kteří ale dnes volí převážně Piráty nebo TOP 09. „Otázka je, jestli by těmto stranám konkurovala, nebo jestli by se orientovala více levicově. Moderní levice nemá velké zastoupení, tam by určitě nějaký prostor byl," říká Gregor.

Zároveň upozorňuje, že Nerudová by musela počítat s tím, na co zřejmě narazila už při prezidentských volbách: že mladí voliči, které oslovila, nejsou stabilní, neodpouštějí a jsou kritičtější. „V její neprospěch hrají také termíny voleb. První jsou až do Evropského parlamentu za rok a čtvrt a sněmovní až za 2,5 roku, což je dlouhá doba. Bude tedy záležet, jak se jí podaří udržet ve veřejném prostoru a jestli tento čas dokáže využít na vybudování nějaké silné struktury," tvrdí politolog.

Tým Nerudové zatím nevyhodnotil, proč šly preference v posledních dnech před volbou tak rychle dolů. Nemohl za to ale zřejmě jen větší důraz na mladé. Sama neúspěch přičítá zejména kauze plagiátů a rychlotitulů na Mendelově univerzitě, kde působila jako rektorka.

Je také přesvědčena, že její kandidatura ukázala rozdílné požadavky na muže a ženy. „To byly diskuse o oblečení, vzhledu i chování. Tam, kde se muži zatleská za silný výrok, tak je žena arogantní. Když neodpovíte, muž je nad věcí, žena se považuje za slabou, protože si to nechala líbit."

Místo hořkosti z volebního výsledku a dění v rámci kampaně teď Nerudová podporuje Petra Pavla. Být přiznává, že se od sebe výrazně liší. „My jsme velké protipóly, řád a klid je opak budoucnosti a naděje. V tomto my se neshodujeme." Přesto je pro ni jasnou volbou. „Máme možnost zvolit si člověka, který bude spravovat tuto zemi ku prospěchu všech, nikoliv ku prospěchu svému."

Bývalá rektorka cílí hlavně na středolevé liberální voliče, kteří ale dnes volí převážně Piráty nebo TOP 09.

Danuše Nerudová *V prezidentských volbách dostala zhruba 777 tisíc hlasů a bude řešit, co bude dělat dál s podporou, které se jí dostalo.* Foto: HN – Lukáš Bíba

Stovky dobrovolníků Danuše Nerudové tak už druhý týden pomáhají s kampaní Petra Pavla. Letáky pro „nového" kandidáta museli dobrovolníci začít roznášet v podstatě ze dne na den, což pro mnohé nebylo vůbec snadné. A to zejména kvůli sporům, které se objevily mezi tábory obou kandidátů. „Je pravda, že míra agrese na sociálních sítích byla podle nich neadekvátní. To bylo velkou překážkou spolupráce," popisuje ekonomka. K zakopání příkopů došlo až poté, co Pavel před jejími dobrovolníky vystoupil, řekl, že ho to mrzí, a přislíbil, že tématům, která Nerudová prosazovala, se případně jako prezident bude věnovat.

VYDÁNO: HN.CZ, 26. 1. 2023

Kandidaturu do Senátu odmítám, v kampani bylo těžké být ženou, říká Nerudová

Michaela Ryšavá vedoucí domácího oddělení HN
26. 1. 2023 00:00 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Danuše Nerudová dostala v prezidentských volbách zhruba 777 tisíc hlasů. Po druhém kole chce se svým týmem rozebrat kampaň a bude řešit, co bude dělat dál s podporou, které se jí dostalo. Autor • HN - Lukáš Bíba

Není to ani dva týdny, co Danuše Nerudová zdůrazňovala v debatách komunistickou minulost Petra Pavla. Nyní po jeho boku objíždí republiku a před nacpanými náměstími vyzývá své voliče, aby právě jemu hodili svůj hlas. V prezidentských volbách skončila třetí a rozhodla se, že Pavla aktivně podpoří. Sama přiznává, že z veřejného života zmizet nechce, a vymýšlí, jak využít podporu, kterou ve volbách získala.

Celkem dalo Nerudové hlas zhruba 777 tisíc lidí, což odpovídá necelým 14 procentům hlasů. Před pěti lety hned čtyři neúspěšní prezidentští kandidáti zamířili do Senátu. „O variantě, že kandiduji do Senátu, vůbec neuvažuji," odmítá Nerudová tuto možnost.

„Čtrnáct procent hlasů je ale opravdu hodně a já popřemýšlím, jak s tím naložit," dodává na otázku, co nyní chystá. Jestli podporu „přetaví" v iniciativu nebo politickou stranu, zatím neví. Všechny možnosti jsou ale podle ní otevřené. I proto si stále kolem sebe nechává část svého týmu.

Podle politologa Miloše Gregora z Masarykovy univerzity v Brně cílí Nerudová hlavně na středolevé liberální voliče, kteří ale dnes volí převážně Piráty nebo TOP 09. „Otázka je, jestli by těmto stranám konkurovala, nebo jestli by se orientovala více levicově. Moderní levice nemá velké zastoupení, tam by určitě nějaký prostor byl," říká Gregor.

Zároveň upozorňuje, že Nerudová by musela počítat s tím, na co zřejmě narazila už při prezidentských volbách: že mladí voliči, které oslovila, nejsou stabilní, neodpouštějí a jsou kritičtější.

„V její neprospěch hrají také termíny voleb. První jsou až do Evropského parlamentu za rok a čtvrt a sněmovní až za 2,5 roku, což je dlouhá doba. Bude tedy záležet, jak se jí podaří udržet ve veřejném prostoru a jestli tento čas dokáže využít na vybudování nějaké silné struktury," tvrdí politolog.

Tým Nerudové zatím nevyhodnotil, proč šly preference v posledních dnech před volbou tak rychle dolů. Nemohl za to ale zřejmě jen větší důraz na mladé. Sama neúspěch přičítá zejména kauze plagiátů a rychlotitulů na brněnské Mendelově univerzitě, kde působila jako rektorka.

„To byla jedna z věcí, která byla přifouknutá a byla mediálně prezentovaná často nepravdivými zkratkami," tvrdí Nerudová. Zároveň přiznává, že s týmem měla komunikovat rychleji, kauza ale prý byla natolik složitá, že prý bylo třeba ji vysvětlit detailně.

Ekonomka je také přesvědčena, že její kandidatura ukázala, jak rozdílné jsou požadavky na muže a ženy. „To byly diskuse o oblečení, vzhledu i chování. Tam, kde se muži zatleská za silný výrok, tak je žena arogantní. Když neodpovíte, muž je nad věcí, žena se považuje za slabou, protože si to nechala líbit."

Místo hořkosti z volebního výsledku a dění v rámci kampaně však teď Nerudová podporuje generála ve výslužbě Petra Pavla. Byť přiznává, že se od sebe výrazně liší. „My jsme velké protipóly, řád a klid je opak budoucnosti a naděje. V tomto my se neshodujeme," popisuje rozdíly Nerudová. Přesto je pro ni jasnou volbou. „Máme možnost zvolit si člověka, který bude spravovat tuto zemi ku prospěchu všech, nikoliv ku prospěchu svému."

Stovky dobrovolníků Danuše Nerudové tak už druhý týden pomáhají s kampaní Petra Pavla. Letáky pro „nového" kandidáta museli dobrovolníci začít roznášet v podstatě ze dne na den, což pro mnohé nebylo vůbec snadné. A to zejména kvůli sporům, které se objevily mezi tábory obou kandidátů. „Je pravda, že míra agrese na sociálních sítích byla podle nich neadekvátní. To bylo velkou překážkou spolupráce," popisuje ekonomka.

Její podporovatelé očekávali, že více útoků přijde spíše ze strany Babiše. „Nedokázali pochopit, že to přišlo z tábora Petra Pavla, proto tam byl nějaký odpor. Pro mladou generaci to bylo jako naráz do zdi." K zakopání příkopů došlo až poté, co Pavel před jejími dobrovolníky vystoupil.

„Vysvětlil jim to a řekl, že ho to mrzí," popisuje Nerudová, jak vypadaly první dny poté, co skončila její prezidentská jízda. Pavel zároveň jejím fanouškům přislíbil, že témata, která Nerudová prosazovala, v případě výhry převezme a jako prezident se jim bude věnovat.

Kvalita ovzduší v Česku se loni zlepšila

Abnormálně teplý začátek roku s normálními srážkami a dobrými povětrnostními podmínkami loni vedl podle meteorologů ke zlepšení kvality ovzduší. Dokonce natolik, že celý loňský rok předběžně hodnotí jako příznivý v porovnání s tím, co obyvatelé Česka dýchali posledních deset let.

Hodnocení loňského roku významně nezhoršil ani největší lesní požár v naší novodobé historii, který v létě sežehl na tisíc hektarů Českého Švýcarska. V bezprostřední blízkosti požáru sice není státní měřicí stanice, která by znečištění ovzduší zaznamenávala, nicméně kouř z požáru byl cítit desítky kilometrů daleko, až v Praze.

Zásadní vliv na kvalitu ovzduší stále mají lokální topeniště – zejména domácí kotle na uhlí. S jejich postupným odstavováním se snižuje množství nebezpečných emisí v ovzduší. A zatímco během teplého začátku roku byly používané méně, s nástupem energetické krize a nynější topné sezony se podle meteorologů zase ve velkém rozjely a evidentně stojí za opětovným zhoršením kvality ovzduší.

„Pravděpodobně to souvisí s energetickou krizí, která přiměla některé domácnosti k častějšímu přitápění různými typy pevných paliv v krbových kamnech a kotlích," stojí v předběžném hodnocení kvality ovzduší, které provedli pracovníci Českého hydrometeorologického ústavu.

Viktor Votruba

Foto: Valent Lau _unsplash, Reuters, Shutterstock

Kvalita ovzduší v Česku se loni zlepšila. Zkazil ji až závěr roku, kdy se projevila energetická krize

Viktor Votruba redaktor
26. 1. 2023 00:00 • 3 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Některé domácnosti podle meteorologů kvůli energetické krizi pravděpodobně častěji topí v krbových kamnech a kotlích na tuhá paliva. Kvalita ovzduší se s příchodem zimy zhoršila. Autor • René Volfík

Reklama | Předplatné

Abnormálně teplý začátek roku s normálními srážkami a dobrými povětrnostními podmínkami loni vedl podle meteorologů ke zlepšení kvality ovzduší. Dokonce natolik, že celý loňský rok předběžně hodnotí jako příznivý v porovnání s tím, co obyvatelé Česka dýchali posledních deset let.

Hodnocení loňského roku významně nezhoršil ani největší lesní požár v naší novodobé historii, který v létě **sežehl na tisíc hektarů Českého Švýcarska**. Kouř z něj byl cítit desítky kilometrů daleko, až v Praze. V samotné oblasti požáru ale není žádná státní měřicí stanice, která by znečištění ovzduší zaznamenávala. Podle Jáchyma Brzeziny, vedoucího oddělení kvality ovzduší brněnské pobočky Českého hydrometeorologického ústavu, se jednalo jen o několikadenní znečištění, a to se v dlouhodobějších měsíčních či ročních měřeních neprojevilo.

„Například v Praze byla mnohem horší kvalita ovzduší po silvestrovské noci než v době, kdy tam byl cítit kouř z lesního požáru," sdělil HN Brzezina.

Zásadní vliv na kvalitu ovzduší stále mají lokální topeniště – zejména **domácí kotle na uhlí**. S jejich postupným odstavováním se snižuje množství nebezpečných emisí v ovzduší. A zatímco během teplého začátku roku byly používané méně, s nástupem energetické krize a nynější topné sezony se podle meteorologů zase ve velkém rozjely a evidentně stojí za opětovným zhoršením kvality ovzduší.

SERIÁL – CO DÝCHÁ ČESKO

Dlouhodobě zanedbané ovzduší. Česko za to může platit, stejně jako Polsko za důl Turów

25. 1. 2022 • 29 min. čtení

„Pravděpodobně to souvisí s energetickou krizí, která přiměla některé domácnosti k častějšímu přitápění různými typy pevných paliv v krbových kamnech a kotlích," stojí v **předběžném hodnocení** kvality ovzduší, které provedli pracovníci Českého hydrometeorologického ústavu. Podle Brzeziny, spoluautora hodnotící zprávy, škodí ovzduší také spalování dřeva. I při něm vzniká například rakovinotvorný benzo(a)pyren.

Data z dlouhodobého monitoringu v malých sídlech potvrzují, že například listopadové průměrné koncentrace benzo(a)pyrenu, který vzniká právě v topeništích, byly za posledních pět let nejvyšší. Naměřená data současně ukazují na zhoršenou kvalitu vytápění, tedy na vyšší míru spalování pevných paliv, při kterém se do ovzduší uvolňuje vyšší množství znečišťujících látek.

Podle meteorologů koncentrace znečišťujících látek v ovzduší, jako jsou částice PM10 a PM2,5, oxid siřičitý (SO_2), oxid dusičitý (NO_2) a oxid uhelnatý (CO), v posledních deseti letech významně klesaly. Výjimkou je jen přízemní ozon.

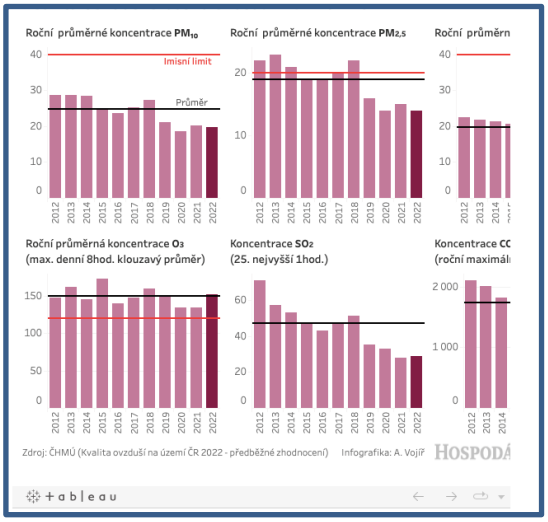

V roce 2022 bylo vyhlášeno celkem pět smogových situací v celkové délce 53 hodin, všechny z důvodu vysokých koncentrací přízemního ozonu. V ovzduší vzniká reakcí řady chemických látek za působení slunečního záření. Jeho koncentrace navíc roste se zvyšující se teplotou. Může zapříčinit dýchací potíže a poškozovat plíce.

Co se týče znečištění částicemi PM10 a PM2,5, tak ty podle Brzeziny nepochází jen z kotlů, ale také z dopravy, průmyslu či eroze půdy.

V předběžném hodnocení kvality ovzduší ještě nejsou zahrnuté koncentrace všech látek, které se v ovzduší běžně monitorují. Chybí například koncentrace benzo(a)pyrenu, těžkých kovů a benzenu. „Detailnější výsledky budeme mít kolem dubna až května, kdy budou k dispozici data z celé monitorovací sítě za rok 2022 a data za únor 2023, kdy se bude vzorkovat i v malých sídlech," uvedl Brzezina.

■ Loterijní a sázkový byznys

Pnutí mezi miliardáři. Vláda chystá nové daně pro hazard

Nižší daně pro Sazku, vyšší pro sázkové kanceláře i kasina. Na půdě ministerstva financí vzniká výbušná novela, která mění pravidla zdanění loterií a sázek.

Pavel P. Novotný
pavel.novotny@lhn.cz

Loni v říjnu poslanec ODS Marek Benda překvapil návrhem výrazně snížit daně společnosti Sazka miliardáře Karla Komárka. Politický harcovník ho po tlaku koaličních partnerů stáhl, na ministerstvu financí ale nyní vzniká jiný materiál, který může řádně zamíchat rozložením sil mezi kapitány domácího hazardu.

Pod tlakem se ocitají zejména miliardáři Marek Dospiva, vládce Penty a její sázkové skupiny Fortuna, král českých kasin Leon Tsoukernik či berounští majitelé sázkové jedničky Tipsport. Naopak ministerstvo se drží záměru ulevit druhému nejbohatšímu Čechovi Komárkovi a jeho Sazce.

Návrh počítá s citelným snížením daní u číselných loterií, zejména u těch, které lidé sází přes kamenné sítě trafik a obchodů. Týká se to zejména Sportky, která od konce 50. let minulého století tvoří dodnes klíčový produkt Sazky. U ní se má snížit hazardní daň z 35 na 25 procent.

Benda loni navrhoval dokonce 23 procent, což ale narazilo na kritiku, že podobné snížení daní velmi ziskové firmě v napjaté době nelze odůvodnit. Stát by přišel o stovky milionů.

Tento argument chce ministerstvo eliminovat zvýšením daní u jiných typů hazardu. Cílí zejména na online kurzové sázky a také na živou hru. Peníze, které hodlá stát „nadělit" majitelům Sazky – odhadem 600 až 700 milionů ročně –, tak vlastně vybere z kapes Dospivy či Vratislava Randy, spolumajitele Tipsportu. To vytváří pnutí mezi těžkými váhami českého byznysu, navíc Dospiva s Komárkem si nemohou přijít na jméno od vyhrocených bojů o Sazku před 12 lety.

PŘEDPLAŤTE SI HOSPODÁŘSKÉ NOVINY +420

Největší hazardní firmy v Česku

Skupiny Tipsport, Sazka a Fortuna tvoří v Česku většinu hazardního trhu. Jen tato trojice vytvořila dvě třetiny z celkového odvodu z hazardní daně za rok 2021 (poslední zveřejněné výroční zprávy). Údaje za rok 2021 v miliardách Kč.

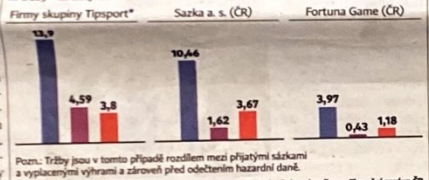

Pozn.: Tržby jsou v tomto případě rozdílem mezi přijatými sázkami a vyplacenými výhrami a zároveň před odečtením hazardní daně.
* Tipsport, Tipsport.net, Chance

Zdroj: výroční zprávy firem, Finanční správa ČR

Sami zástupci ministerstva upozorňují, že jde zatím jen o pracovní návrh k interní diskusi. „Můžeme potvrdit, že ministerstvo financí připravuje novelu zákona o hazardních hrách a stejně tak jsme připravili materiál k úpravám zákona o dani z hazardních her. Minulý týden jej poprvé diskutovala vládní pracovní skupina pro oblast daní v rámci projednávání návrhů NERV na snížení strukturálního deficitu a debaty o něm budou na koaliční úrovni pokračovat," říká mluvčí ministerstva financí Tomáš Weiss s tím, že konečnou podobu nechce předjímat a ani jej blíže komentovat.

Návrh, jehož části mají HN k dispozici, zavádí hned tři daňové sazby a hry rozškatulkoval do 22 kategorií. Poprvé výrazně rozlišuje zdanění her na internetu a mimo něj či frekvenci hraní. Hazardní daň se odvádí z takzvané hrubé tržby, zjednodušeně z rozdílu mezi přijatými sázkami a vyplacenými výhrami. Rozfragmentování her prakticky znemožňuje spočítat dopady opatření na jednotlivé firmy. Většinou ve výkazech nerozlišují tržby podle jednotlivých her.

I tak se dá odvodit, že jasným vítězem této koncepce je Komárek, ačkoliv to není na první pohled tak zřejmé jako u Bendova návrhu. Připravovaný materiál totiž i loteriím na internetu přisuzuje vyšší sazby – 30 procent u běžných loterií, a dokonce 35 procent u takzvaných rychlých loterií, kde se losují čísla například každých pět minut. Třeba Keno.

To ale Komárkovi moc nevadí – to pravé zlato Sazky se na internetu neděje. Z dat finanční správy zřetelně vyplývá, že tržby z číselných loterií v Česku pocházejí z více než dvou třetin z kamenných poboček. A u nich ministerstvo navrhuje snížit daň na 25 procent. Navíc z 35 na 25 procent klesne i zdanění klasických stíracích losů, ve kterých je Sazka také lídrem trhu.

Zato sázkové kanceláře, tedy Fortuna, Tipsport či Valentův Synot Tip by skokové zvýšení daní na internetu výrazně zabolelo. Přes 95 procent sázek dnes hráči uzavřou na síti. Návrh počítá se sazbou 30 procent pro předzápasové online sázky, populární live sázky mají vyfasovat dokonce 35 procent. Dnes je u kurzových sázek na sportovní utkání (či třeba výsledky voleb) jednotná sazba 23 procent.

Pokračování na straně 2
Rejstřík proti hazardu, strana 3

■ Dokončení ze strany 1

V návrhu sice stojí, že opatření zohledňují jak rizikovost jednotlivých her, tak i jejich ziskovost, výsledek tomu ale příliš neodpovídá.

Číselné loterie jsou totiž nejziskovější hazardní disciplínou, respektive z přijatých sázek zůstává bezmála polovina provozovateli, druhá půlka jde na výhry. U kurzových sázek, zejména těch na internetu, firmě zůstává méně než deset procent. Právě nejvyšší marže ze všech hazardních kategorií byla hlavním argumentem pro výrazné zvýšení daně u loterií před třemi lety, které Sazce napařila vláda Andreje Babiše.

Proti Sazce navíc hovoří i příklady v Evropě, kde jsou národní loterie často pod kontrolou států (ty tendrují časově omezené licence) a zatížené vyššími odvody. Například lukrativní britská Národní loterie, jejíž provozování Komárek loni získal, odvádí na veřejně prospěšné účely v přepočtu přes 80 procent z hrubých výher. Zástupci Sazky často argumentují tím, že není důvod, aby loterie měla stejné zdanění jako hrací automaty, a také upozorňují, že firma v Česku nemá monopol a nejde ani o národní loterii ze zákona. To je pravda, avšak její historické postavení mezi hráči i aktuální tržní podíl přes 90 procent k tomu daleko nemá.

Sazka i se současnou sazbou vydělá při hrubých tržbách 10 miliard korun ročně 1,6 miliardy korun čistého. Zároveň argument sázkových kanceláří o nízké ziskovosti her zase příliš neuspěje při pohledu na výsledky skupiny Tipsport. Její roční čistý zisk v Česku v roce 2021 překročil 4,5 miliardy.

Současné vedení ministerstva financí chce ale daně odstupňovat podle společenské škodlivosti jednotlivých her. A to mu má umožnit zmíněné rozdělení do 22 kategorií. Pro Sazku je dobrou zprávou, že ministerstvo vychází z mezinárodní analýzy Asterig, která přisuzuje nejvyšší míru rizik rychlým hrám na internetu, včetně kurzových sázek, zatímco pomalé loterie, jako je Sportka (losování 2–3krát týdně) označuje za měkký hazard.

Ministerský návrh podporuje protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil z ODS. „Určitě podporuji návrhy, které budou rozlišovat rizikovosti her. Vyplývá to z první vládní české studie již z roku 2014, která se zabývala dopady hazardu v Česku, podle které se zcela jasně a logicky ukazuje, že číselné loterie nejsou běžný hazard, který je jinak potřeba zcela přísně regulovat," naznačuje Vobořil. Podle něj minulá vláda zariskovala, když postavila Sportku na stejnou úroveň jako hrací automaty a začala měnit daně jen kvůli výběru.

S tím nesouhlasí někdejší šéf dohledu nad hazardním trhem na ministerstvu financí a dnes přední hazardní lobbista Jan Řehola. „Asterig je více než 10 let stará metoda, trpící mnoha nedostatky. Nebyl vyvinut jako nástroj pro určování sazby daně. Daň z hazardních her není spotřební daň, ale daň přímá. Neplatí ji hráč, ale provozovatel. Hráč vloží do hry vždy stejnou stokorunu, bez ohledu na skutečnost, jakou daň platí provozovatel. Neexistuje na světě jediná studie, která by dokládala, že je možné zvýšením daně posílit ochranu hráče," říká právník Řehola, šéf Institutu pro regulaci hazardních her, který zastřešuje prakticky celý trh včetně Fortuny, Tipsportu i Sazky. Nelíbí se mu časté změny v hazardní dani a za „šokující" označil to, že budou firmy muset rozlišovat zdanění pro více než dvacet kategorií.

Diskutabilní je také fakt, že ačkoliv jde o robustní návrh, který razantně zvyšuje daně mnoha velkým firmám a hazardním hrám, sami autoři přiznávají, že celkový pozitivní efekt novely pro státní rozpočet bude v desítkách milionů korun. To opravdu není mnoho. Jen loni byl příjem z hazardní daně státu přes 17 miliard. Většinu nových peněz z vyšších daní by totiž spolkla úleva pro Komárkovy loterie.

O finální podobu novely se povedou těžké boje v parlamentu, byznysu i v politickém zákulisí. Skoro jisté je, že daně z hazardu porostou. Teď se hraje o to, komu a o kolik.

Velké miliardářské přerozdělování. Vláda chystá nové daně pro hazard

Pavel P. Novotný redaktor
26. 1. 2023 09:17 • Aktualizováno • 7 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

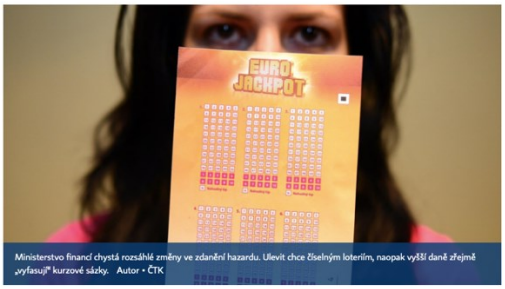

Ministerstvo financí chystá rozsáhlé změny ve zdanění hazardu. Ulevit chce číselným loteriím, naopak vyšší daně zřejmě „vyfasují" kurzové sázky. Autor • ČTK

Loni v říjnu poslanec ODS Marek Benda překvapil návrhem výrazně snížit daně společnosti Sazka miliardáře Karla Komárka. Politický harcovník ho po tlaku koaličních partnerů stáhl, na ministerstvu financí ale nyní vzniká jiný materiál, který může řádně zamíchat rozložením sil mezi kapitány domácího hazardu.

Pod tlakem se ocitají zejména miliardáři Marek Dospiva, vládce Penty a její sázkové skupiny Fortuna, král českých kasin Leon Tsoukernik či berounští majitelé bohaté sázkové jedničky Tipsport. Naopak ministerstvo se drží záměru ulevit druhému nejbohatšímu Čechovi Karlu Komárkovi a jeho Sazce.

Ministerský návrh totiž počítá s citelným snížením daní u číselných loterií, zejména u těch, které lidé sází přes kamenné sítě trafik a obchodů. Týká se to zejména tradiční Sportky, která od konce 50. let minulého století tvoří dodnes klíčový produkt Sazky. U ní se má snížit hazardní daň z 35 na 25 procent. Připomeňme, že Benda loni navrhoval dokonce 23 procent.

Jeho záměr tehdy odmítli koaliční partneři s tím, že podobné snížení daní, navíc velmi ziskové firmě, jakou Sazka bezesporu je, v takto napjaté době nelze odůvodnit. Stát by totiž přišel o stovky milionů korun.

Tento argument chce ministerstvo eliminovat zvýšením daní u jiných typů hazardu. Cílí zejména na online kurzové sázky a také na živou hru. Peníze, které hodlá stát „nadělit" majiteli Sazky – odhadem 600 až 700 milionů ročně –, tak obrazně řečeno vybere z kapes Marka Dospivy či Vratislava Randy, spolumajitele Tipsportu. To vytváří na trhu pnutí mezi těžkými váhami českého byznysu, navíc Dospiva s Komárkem si nemohou přijít na jméno od vyhrocených bojů o Sazku před 12 lety.

Sami zástupci ministerstva upozorňují, že jde zatím jen o pracovní návrh k interní diskusi. „Můžeme potvrdit, že ministerstvo financí připravuje novelu zákona o hazardních hrách a stejně tak jsme připravili materiál k úpravám zákona o dani z hazardních her. Tento materiál již v minulém týdnu poprvé diskutovala vládní pracovní skupina pro oblast daní v rámci projednávání návrhů NERV na snížení strukturálního deficitu a debaty o něm budou na koaliční úrovni pokračovat," říká mluvčí ministerstva financí Tomáš Weiss s tím, že konečnou podobu nechce předjímat a ani jej blíže komentovat.

Ambiciózní návrh, jehož části mají HN k dispozici, zavádí hned tři daňové sazby a hry rozškatulkoval do celkem 22 kategoriích. Poprvé výrazně rozlišuje zdanění her na internetu a mimo něj nebo frekvenci hraní. Hazardní daň se odvádí z takzvané hrubé tržby, zjednodušeně z rozdílu mezi přijatými sázkami a vyplacenými výhrami.

Největší hazardní firmy v Česku

Skupiny Tipsport, Sazka a Fortuna tvoří v Česku většinu hazardního trhu. Jen tato trojice vytvořila dvě třetiny z celkového odvodu z hazardní daně za rok 2021 (poslední zveřejněné výroční zprávy). Údaje v miliardách Kč

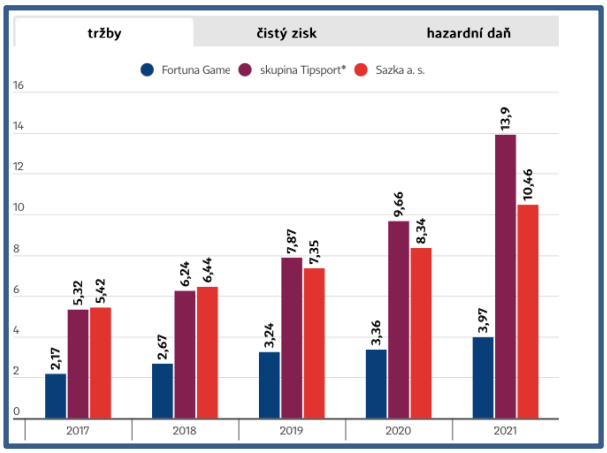

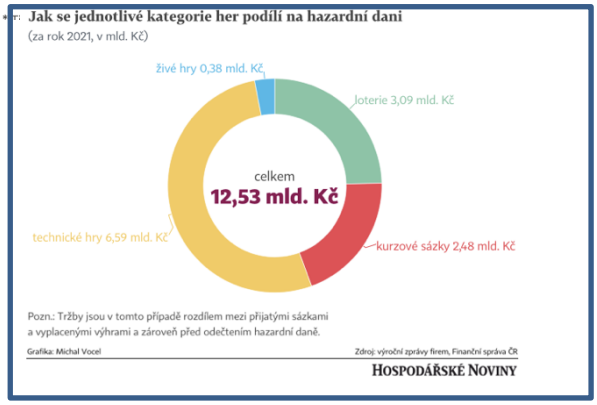

Značně fragmentovaný návrh prakticky znemožňuje spočítat přesné dopady opatření na jednotlivé firmy. Ty totiž většinou ve svých výkazech nerozlišují tržby podle jednotlivých her.

I tak se dá odvodit, že jasným vítězem této koncepce je Komárek, ačkoliv to není na první pohled tak zřejmé jako u Bendova návrhu. Připravovaný materiál totiž i loteriím na internetu přisuzuje vyšší sazby – 30 procent u běžných loterií, a dokonce 35 procent u takzvaných rychlých loterií. To jsou takové hry, kde se losují čísla například každých pět minut. Třeba Keno.

To ale Komárkovi příliš nevadí. Moc dobře ví, že to pravé zlato Sazky se na internetu netěží. Z dat finanční správy zřetelně vyplývá, že tržby z číselných loterií v Česku pochází z více než dvou třetin z kamenných poboček. A u nich ministerstvo navrhuje snížit daň na 25 procent. Sazce bude vyhovovat i to, že z 35 na 25 procent klesne i zdanění klasických stíracích losů, ve kterých je rovněž lídrem trhu.

Zato sázkové kanceláře, tedy Fortuna, Tipsport či Valentův Synot Tip by skokové zvýšení daní na internetu výrazně zabolelo. Přes 95 procent všech sázek dnes hráči uzavřou na síti. Návrh počítá se sazbou 30 procent pro předzápasové online sázky, populární live sázky na internetu mají vyfasovat dokonce 35 procent. Dnes je u kurzových sázek na sportovní utkání (nebo třeba výsledky voleb) jednotná sazba 23 procent.

V návrhu sice stojí, že opatření zohledňují jak rizikovost jednotlivých her, tak i jejich ziskovost, výsledek tomu ale příliš neodpovídá.

Číselné loterie jsou totiž nejziskovější hazardní disciplínou, respektive z přijatých sázek zůstává bezmála polovina provozovateli, druhá půlka jde na výhry. U kurzových sázek, zejména těch na internetu, firmě zůstává méně než deset procent. Právě nejvyšší marže ze všech hazardních kategorií byla hlavním argumentem pro výrazné zvýšení daně u loterií před třemi lety, které Sazce napařila vláda Andreje Babiše.

Proti Sazce navíc hovoří i příklady v Evropě, kde jsou národní loterie často pod kontrolou států (ty tendrují časově omezené licence) a zatížené vyššími odvody. Například lukrativní **britská Národní loterie**, jejíž provozování Komárek loni získal, odvádí na veřejně prospěšné účely v přepočtu přes 80 procent z hrubých výher (tedy z rozdílu mezi přijatými sázkami a vyplacenými výhrami). Zástupci Sazky často argumentují tím, že není důvod, aby loterie měla stejné zdanění jako hrací automaty, a také upozorňují, že firma v Česku nemá monopol a nejde ani o národní loterii ze zákona. To je pravda, avšak její historické postavení mezi hráči i aktuální tržní podíl přes 90 procent k tomu daleko nemají.

Sazka i se současnou sazbou vydělá při hrubých tržbách 10 miliard korun ročně, 1,6 miliardy korun čistého. Zároveň argument sázkových kanceláří o nízké ziskovosti her zase příliš neuspěje při pohledu na výsledky skupiny Tipsport. Její roční čistý zisk v Česku v roce 2021 překročil 4,5 miliardy. Současné vedení ministerstva financí chce ale daně odstupňovat podle společenské škodlivosti jednotlivých her. A to mu má umožnit zmíněné rozdělení do 22 kategorií. Pro Sazku je dobrou zprávou, že ministerstvo vychází z **mezinárodní analýzy Asterig**, která přisuzuje nejvyšší míru rizik rychlým hrám na internetu, včetně kurzových sázek, zatímco pomalé loterie, jako je Sportka (losování 2–3krát týdně), označuje za měkký hazard.

Ministerský návrh podporuje protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil z ODS. „Určitě podporuji návrhy, které budou rozlišovat rizikovosti her. Vyplývá to z první vládní české studie již z roku 2014, která se zabývala dopady hazardu v Česku a podle které se zcela jasně a logicky ukazuje, že číselné loterie nejsou běžný hazard, který je jinak potřeba zcela přísně regulovat," naznačuje Vobořil. Podle něj minulá vláda zariskovala, když postavila Sportku na stejnou úroveň jako hrací automaty a začala měnit daně jen kvůli výběru.

S tím nesouhlasí někdejší šéf dohledu nad hazardním trhem na ministerstvu financí a dnes přední hazardní lobbista Jan Řehola. „Asterig je více než 10 let stará metoda trpící mnoha nedostatky. Nebyl vyvinut jako nástroj pro určování sazby daně. Daň z hazardních her není spotřební daň, ale daň přímá. Neplatí ji hráč, ale provozovatel. Hráč vloží do hry vždy stejnou stokorunu bez ohledu na skutečnost, jakou daň platí provozovatel. Neexistuje na světě jediná studie, která by dokládala, že je možné zvýšením daně posílit ochranu hráče," říká právník Řehola, šéf Institutu pro regulaci hazardních her, který zastřešuje prakticky celý trh včetně Fortuny, Tipsportu i Sazky. A kritizuje už samotný fakt, že se v hazardní legislativě opět chystají změny.

„Hazardní daň se měnila čtyřikrát za posledních sedm let. To je nekoncepční a nesystémový zásah do stability právního prostředí. Daňový systém by měl být především jednoduchý a přehledný. Aby se státu dobře spravoval a plátcům špatně obcházel. Již dnes máme u hazardu osm kategorií a potenciálně osm sazeb. Podle tohoto návrhu by jich mělo být dokonce 22. To je přímo šokující," dodává Řehola.

Diskutabilní je také fakt, že ačkoliv jde o robustní návrh, který razantně zvyšuje daně mnoha velkým firmám a hazardním hrám, sami autoři přiznávají, že celkový pozitivní efekt této novely pro státní rozpočet bude v desítkách milionů korun. To opravdu není mnoho. Jen loni byl příjem z hazardní daně státu přes 17 miliard korun. Většinu nových peněz z vyšších daní by totiž spolkla úleva pro Komárkovy loterie.

O finální podobu novely se povedou těžké boje v parlamentu, byznysu i v politickém zákulisí. Skoro jisté je, že daně z hazardu porostou. Teď se hraje o to, komu a o kolik.

■ Hazardní trh

Rejstřík proti hazardu funguje. Problémem je ale nelegální online hazard

Jitka Vlková
jitka.vlkova@hn.cz

Miliardy korun ročně tratí stát na nelegálním hazardním trhu. Boj s ním se komplikuje i proto, že hazardní hraní se čím dál více přesouvá z kamenných heren a kasin na internet, kde je pro ministerstvo financí mnohem těžší ho podchytit. Před dvěma lety sice začal fungovat „antihazardní" rejstřík, ten ale zapovídá přístup lidem, kteří jsou na sociálních dávkách nebo v insolvenci, do legálních provozoven. Gamblerů tak výrazně neubývá, navíc specializovaných center, jež by jim mohla pomoci se závislostí na hraní zbavit, je málo.

„Je to problém z adiktologického i daňového pohledu. Na nelegálním hazardním trhu unikají podle odhadu 2,2 miliardy korun ročně," říká národní protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil.

Oblast nelegálního hraní se odhaduje na 30 procent trhu, přičemž kamenných nelegálních heren postupně ubývá. Celní správa loni zjistila 95 nelegálních heren, rok předtím to bylo 121, nejvíc v roce 2018, a to 423.

Neznamená to nicméně, že by příležitostí k nelegálnímu hraní bylo méně, zejména v online prostředí. Ministerstvo financí má sice možnost stránky s nelegálním hazardem zablokovat, ale to trvá řádově několik týdnů. Potýká se přitom s takzvaným zrcadlením stránek.

„Nelegální provozovatel provozuje totožné hazardní hry paralelně na více internetových stránkách, kdy se doménová jména často liší například pouze doplněným číslem," vysvětluje mluvčí resortu financí Filip Běhal. Ministerstvo zablokuje jednu stránku a provozovatel následně všechno přesune jinam.

„Na seznamu blokovaných internetových stránek s nelegální nabídkou hazardních her bylo na konci roku 2022 zapsáno 560 variací přibližně 90 webových stránek," dokresluje Zdeněk Rous z Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti na Úřadu vlády. Ministerstvo doufá, že to vyřeší chystaná novela zákona o hazardních hrách, jež by měla vstoupit v platnost v lednu 2024.

Nejde o běžnou záležitost

Bezmála 200 tisíc lidí v Česku nesmí z různých důvodů hrát v legálních hernách a kasinech. Zákaz uložený Rejstříkem vyloučených osob se ale někteří naučili obcházet.

Gréta pobírá dávky v hmotné nouzi a žije v azylovém domě v Kladně. Podle zákona o hazardních hrách by neměla vůbec mít přístup do legálních heren a kasin. „Paní si ode mě vzala občanský průkaz, ani mě nezaregistrovala, dala mi hned kartu (na cizí jméno – pozn. red.) a byla jsem si zahrát automaty. Jinde mě ale nepustili, protože mě zadali do počítače a viděli, že jsem evidovaná na úřadu práce," popisuje Gréta ve videu na Facebooku senátorky Adély Šípové (Piráti). Ta využila Grétu coby figurantku v rámci kampaně za zákaz hazardu v Kladně.

S problémem vydávání jiných herních karet lidem z rejstříku se setkal i Martin Svoboda z neziskovky Občané proti hazardu. „Tyto „fejkové karty" dávají provozovatelé i hráčům, kteří jsou závislí a nevystačí si skrz omezení se svou vlastní kartou. Takový hráč pak hraje na dvě a více karet. Herny jsou odjakživa zvyklé ignorovat a porušovat pravidla, tato porušení se tak logicky týkají i těch povolených," míní Svoboda.

„Výskyt takového porušení nelze vyloučit, ale rozhodně se nejedná o běžnou záležitost. I proto, že celní správa tuto povinnost aktivně a důsledně kontroluje," říká mluvčí Běhal. Provozovateli za to hrozí pokuta až 50 milionů korun.

„Podle našich informací se systém u legálních provozovatelů nepokouší ti, kdo se ocitnou v rejstříku, ve velké míře obejít. Jiný příběh je to u nelegálního hazardu," vysvětluje Jan Řehola, ředitel Institutu pro regulaci hazardních her, který zastupuje legální hazardní firmy.

Podle průzkumu institutu hraje u nelegálních provozovatelů až 47 procent hráčů. „Nedochází tak ke kontrole Rejstříku vyloučených osob ani sebeomezujících limitů (maximální výše denní prohry, délka hraní – pozn. red.), natož věku," dodává Řehola.

V rejstříku, který začal fungovat před dvěma lety, jsou ze zákona zapsaní lidé, kteří čerpají dávky, ale i neplatiči výživného, lidé v insolvenci či společně posuzované osoby pro dávky. Někteří se do něj zapsali na vlastní žádost.

V principu hodnotí odborníci na závislosti rejstřík pozitivně. „Instrument vyloučení z hazardní hry na základě zápisu do registru považují za přínosný, zejména pro rodiny patologických hráčů. Nelze se však domnívat, že se jím automaticky vyřeší problém rizikového nebo patologického hráčství," říká Ladislav Csémy, vedoucí výzkumného programu v Národním ústavu duševního zdraví.

Podle Vobořila jsou lidé závislí na hazardu stále nedostatečně podchycení sítí pomoci. „Provozovatel hry by měl mít nabídku léčby, pomoci. Má ji ale málokdo, tahle část se moc nevymáhá," připomíná. „Máme 40 tisíc uživatelů nitrožilních drog a 80 až 120 tisíc gamblerů. Do sítě pomoci přijde přes 30 tisíc drogově závislých, ale jen tři až pět tisíc gamblerů," popisuje. „Nedokážeme lidi zapojit do léčby, specializovaných center je málo. Nejlepší model je dostat je tam přes hráčské prostředí," domnívá se. Podle něho je tak potřeba zapojit do pomoci i legální herní průmysl.

Technické překážky

Už několik let se mluví o tom, že by do Rejstříku vyloučených osob měli přibýt i lidé v exekuci. „Je velká chyba, že tam nejsou zahrnuty osoby v mnoha exekucích," myslí si Svoboda.

Podle ministerstva financí to ale není možné „kvůli technickým překážkám". Rejstřík exekucí, který vlastní a spravuje Exekutorská komora, není dostatečně spolehlivý a kompletní, aby se z něj mohly přenášet informace do Rejstříku vyloučených osob.

Navíc existují i jiné exekuce než soukromé – exekuce nařízené soudy, vedené státními orgány a samosprávou, finanční správou či zdravotními pojišťovnami. Informační systémy, v nichž jsou vedené, by bylo rovněž nutné upravit, aby se zákaz vztahoval skutečně na každého člověka v exekuci, ne jen na část z nich. Podle ministerstva se nicméně „nadále intenzivně hledá vhodné řešení do budoucna".

Dalším argumentem je, že lidé v exekuci jsou různorodější skupina než lidé v úpadku, tedy v insolvenčním řízení. „Může se jednat pouze o jednotlivý závazek, kdy nemusí být ohrožena schopnost osoby splácet své závazky, jako je tomu v případě úpadku," uvedlo ministerstvo ve své analýze hodnocení dopadu regulace zákona o hazardních hrách z roku 2021.

A protože jde řádově o stovky tisíc osob v exekuci, bylo by to podle ministerstva příliš velké rozšíření rejstříku. To by se nelíbilo provozovatelům: „Došlo by ke snížení počtu potenciálních účastníků hazardních her a mohlo by také docházet k silnějším tlakům na obcházení tohoto opatření," píše se v analýze.

Ministerstvo financí přitom chtělo při novelizaci zákona o praní špinavých peněz vypustit z rejstříku také lidi v insolvenci. „Náš odbor (protidrogového koordinátora) proti tomu podal zásadní připomínku, nakonec lidé v insolvenci v rejstříku zůstali," říká Zdeněk Rous.

Na exekutory podle exekučního řádu dohlíží ministerstvo spravedlnosti. Na dotaz, zda bude muset Exekutorská komora ze zákona poskytovat data z rejstříku k dalšímu využití, například pro zákaz hazardního hraní, ministerstvo odpovědělo nepřímo.

„Novelou exekučního řádu z roku 2021 byla Exekutorské komoře mimo jiné uložena povinnost nejméně jednou za tři měsíce bezplatně zveřejňovat aktuální statistická data," sdělil mluvčí resortu Vladimír Řepka. Z nich se však lze dovědět pouze souhrnná data – například že ke konci roku 2022 mělo 667 tisíc lidí celkem 4,1 milionu exekucí.

Bezmála 200 tisíc lidí *v Česku nesmí z různých důvodů hrát v legálních hernách a kasinech. Zákaz uložený Rejstříkem vyloučených osob se ale někteří naučili obcházet.*
Foto: archiv HN

Komu je zapovězen hazard

(k 11. lednu bylo v rejstříku vyloučených osob zapsáno 198 559 lidí)

Důvody zapsání v rejstříku:

úpadek (lidé zapsaní v insolvenčním rejstříku) 104 532

pobírání dávek pomoci v hmotné nouzi 61 643

osoba zahrnutá do prověřování nároku na dávky 24 261

neplatič výživného 6999

na vlastní žádost 5413

povinné omezení pro léčené gamblery 55

předběžné opatření zákazu her 2

Pozn.: čísla nelze sčítat, skupiny se mohou překrývat
Zdroj: ministerstvo financí

Rejstřík proti hazardu funguje. Problémem je ale nelegální online hazard, kde stát zaostává

26. 1. 2023 00:00 • Aktualizováno • 6 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

I když jsou zapsaní v Rejstříku vyloučených osob, část lidí na dávkách se ke hře na automatech stejně dostane.
Autor • archiv HN

Miliardy korun ročně tratí stát na nelegálním hazardním trhu. Boj s ním se komplikuje i proto, že hazardní hraní se čím dál více přesouvá z kamenných heren a kasin na internet, kde je pro ministerstvo financí mnohem těžší ho podchytit. Před dvěma lety sice začal fungovat „antihazardní“ rejstřík, ten ale zapovídá přístup lidem, kteří jsou na sociálních dávkách nebo v insolvenci, do legálních provozoven. Gamblerů tak výrazně neubývá, navíc specializovaných center, jež by jim mohla pomoci se závislostí na hraní zbavit, je málo.

„Je to problém z adiktologického i daňového pohledu. Na nelegálním hazardním trhu unikají podle odhadu 2,2 miliardy korun ročně,“ říká národní protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil.

Oblast nelegálního hraní se odhaduje na 30 procent trhu, přičemž kamenných nelegálních heren postupně ubývá. Celní správa loni zjistila 95 nelegálních heren, rok předtím to bylo 121, nejvíc v roce 2018, a to 423.

Neznamená to ale, že by příležitostí k nelegálnímu hraní bylo méně, zejména v online prostředí. Ministerstvo financí má sice možnost stránky s nelegálním hazardem zablokovat, ale to trvá řádově několik týdnů. Potýká se přitom s takzvaným zrcadlením stránek.

„Nelegální provozovatel provozuje totožné hazardní hry paralelně na více internetových stránkách, kdy se doménová jména často liší například pouze doplněným číslem,“ vysvětluje mluvčí resortu financí Filip Běhal. Ministerstvo zablokuje jednu stránku a provozovatel následně všechno přesune jinam.

„Na seznamu blokovaných internetových stránek s nelegální nabídkou hazardních her bylo na konci roku 2022 zapsáno 560 variací přibližně 90 webových stránek,“ dokresluje Zdeněk Rous z Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti na Úřadu vlády. Ministerstvo doufá, že to vyřeší chystaná novela zákona o hazardních hrách, jež by měla vstoupit v platnost v lednu 2024.

Nejde o běžnou záležitost

Bezmála 200 tisíc lidí v Česku nesmí z různých důvodů hrát v legálních hernách a kasinech. Zákaz uložený Rejstříkem vyloučených osob se ale někteří naučili obcházet.

Gréta pobírá dávky v hmotné nouzi a žije v azylovém domě v Kladně. Podle zákona o hazardních hrách by neměla vůbec mít přístup do legálních heren a kasin. „Paní si ode mě vzala občanský průkaz, ani mě nezaregistrovala, dala mi hned kartu (na cizí jméno – pozn. red.) a byla jsem si zahrát automaty. Jinde mě ale nepustili, protože mě zadali do počítače a viděli, že jsem evidovaná na úřadu práce,“ popisuje Gréta ve videu na Facebooku senátorky Adély Šípové (Piráti). Ta využila Grétu coby figurantku v rámci kampaně za zákaz hazardu v Kladně.

S problémem vydávání jiných herních karet lidem z rejstříku se setkal i Martin Svoboda z neziskovky Občané proti hazardu. „Tyto ‚fejkové karty‘ dávají provozovatelé také hráčům, kteří jsou závislí a nevystačí si skrz různá omezení se svou vlastní kartou. Takový hráč pak hraje na dvě a více karet. Herny jsou odjakživa zvyklé ignorovat a porušovat pravidla, tato porušení se tak logicky týkají i těch povolených,“ míní Svoboda.

„Výskyt takového porušení nelze zcela vyloučit, ale rozhodně se nejedná o běžnou záležitost. I proto, že celní správa tuto povinnost aktivně a důsledně kontroluje,“ říká mluvčí Běhal. Provozovateli za to hrozí pokuta až 50 milionů korun.

„Podle našich informací se systém u legálních provozovatelů nepokouší ti, kdo se ocitnou v rejstříku, ve velké míře obejít. Jiný příběh je to v případě nelegálního hazardu,“ vysvětluje Jan Řehola, ředitel Institutu pro regulaci hazardních her, který zastupuje legální hazardní firmy.

Podle průzkumu institutu hraje u nelegálních provozovatelů až 47 procent hráčů. „Nedochází tak ke kontrole Rejstříku vyloučených osob ani sebeomezujících limitů (maximální výše denní prohry, délka hraní – pozn. red.), natož věku,“ dodává Řehola.

V rejstříku, který začal fungovat před dvěma lety, jsou ze zákona zapsaní lidé, kteří čerpají dávky, ale i neplatiči výživného, lidé v insolvenci či společně posuzované osoby pro dávky. Někteří se do něj zapsali na vlastní žádost.

V principu hodnotí odborníci na závislosti rejstřík pozitivně. „Instrument vyloučení z hazardní hry na základě zápisu do registru považuji za přínosný, zejména pro rodiny patologických hráčů. Nelze se však domnívat, že se jím automaticky vyřeší problém rizikového nebo patologického hráčství,“ říká Ladislav Csémy, vedoucí výzkumného programu v Národním ústavu duševního zdraví.

Podle Vobořila jsou lidé závislí na hazardu stále nedostatečně podchycení sítí pomoci. „Provozovatel hry by měl mít nabídku léčby, pomoci. Má ji ale málokdo, tahle část se moc nevymáhá,“ připomíná. „Máme 40 tisíc uživatelů nitrožilních drog a 80 až 120 tisíc gamblerů. Do sítě pomoci přijde přes 30 tisíc drogově závislých, ale jen tři až pět tisíc gamblerů,“ popisuje. „Nedokážeme lidi zapojit do léčby, specializovaných center je málo. Nejlepší model je dostat je tam přes hráčské prostředí,“ domnívá se. Podle něho je tak potřeba zapojit do pomoci i legální herní průmysl.

Technické překážky

Už několik let se mluví o tom, že by do Rejstříku vyloučených osob měli přibýt i lidé v exekuci. „Je velká chyba, že tam nejsou zahrnuty osoby v mnoha exekucích,“ myslí si Svoboda.

Podle ministerstva financí to ale není možné „kvůli technickým překážkám“. Rejstřík exekucí, který vlastní a spravuje Exekutorská komora, není dostatečně spolehlivý a kompletní, aby se z něj mohly přenášet informace do

Rejstříku vyloučených osob.

Navíc existují i jiné exekuce než soukromé – exekuce nařízené soudy, vedené státními orgány a samosprávou, finanční správou či zdravotními pojišťovnami. Informační systémy, v nichž jsou vedené, by bylo rovněž nutné upravit, aby se zákaz vztahoval skutečně na každého člověka v exekuci, ne jen na část z nich. Podle ministerstva se nicméně „nadále intenzivně hledá vhodné řešení do budoucna“.

Dalším argumentem je, že lidé v exekuci jsou různorodější skupina než lidé v úpadku, tedy v insolvenčním řízení. „Může se jednat pouze o jednotlivý závazek, kdy nemusí být ohrožena schopnost osoby splácet své závazky, jako je tomu v případě úpadku," uvedlo ministerstvo ve své **analýze hodnocení dopadu regulace zákona o hazardních hrách** z roku 2021.

A protože jde řádově o stovky tisíc osob v exekuci, bylo by to podle ministerstva příliš velké rozšíření rejstříku. To by se nelíbilo provozovatelům: „Došlo by ke snížení počtu potenciálních účastníků hazardních her a mohlo by také docházet k silnějším tlakům na obcházení tohoto opatření," píše se v analýze.

Ministerstvo financí přitom chtělo při novelizaci zákona o praní špinavých peněz vypustit z rejstříku také lidi v insolvenci. „Náš odbor (protidrogového koordinátora) proti tomu podal zásadní připomínku, nakonec lidé v insolvenci v rejstříku zůstali," říká Zdeněk Rous.

Na exekutory podle exekučního řádu dohlíží ministerstvo spravedlnosti. Na dotaz, zda bude muset Exekutorská komora ze zákona poskytovat data z rejstříku k dalšímu využití, například pro zákaz hazardního hraní, ministerstvo odpovědělo nepřímo.

„Novelou exekučního řádu z roku 2021 byla Exekutorské komoře mimo jiné uložena povinnost nejméně jednou za tři měsíce bezplatně zveřejňovat aktuální statistická data," sdělil mluvčí resortu Vladimír Řepka. Z nich se však lze dovědět pouze souhrnná data – například že ke konci roku 2022 mělo 667 tisíc lidí celkem 4,1 milionu exekucí.

■ Prezidentské volby

Vyhrocená kampaň? Babiš se mohl rozmáchnout, proti útočné politické reklamě není rychlá právní obrana

Ondřej Leinert, Marek Pokorný
autori@hn.cz

Stěžuje si na vyhrocenou volební kampaň. Kvůli výhrůžkám a nepřátelské náladě na mítincích také prezidentský kandidát a šéf ANO Andrej Babiš zrušil výjezd do Hradce Králové a od úterý až do voleb nepořádá žádnou cestu za voliči. Velkou roli v kampani přitom hrály právě jeho billboardy. Ty lidem podsouvaly, že zatímco on je diplomat, jeho soupeř – generál ve výslužbě Petr Pavel – by mohl zatáhnout Česko do války.

Podle právníků nicméně proti podobným útokům neexistuje rychlá právní obrana. A Pavlův tým také HN sdělil, že žádné právní kroky proti Babišovi v tuto chvíli neplánuje.

„Na politickou reklamu se, na rozdíl od komerční, kodex samoregulace reklamy nevztahuje, tam je výslovně vyloučený," říká prezident Rady pro reklamu Radek Pokorný.

Jeho slova potvrzuje advokát František Vyskočil, který se kromě autorského práva specializuje i na reklamní právo. „Ano, kodex se vztahuje na komerční reklamu. V předvolební a volební reklamě je ring volný. Jedině by to muselo jít na hranu trestného činu, tedy propagace fašismu a podobně," tvrdí Vyskočil.

Podle advokáta Aleše Rozehnala je ale tvrzení, že Rada pro reklamu v případě politické reklamy nemůže zasáhnout, alibismus. „Ano, kodex je primárně zaměřen na komerční reklamu. Ale každá reklama, která je v rozporu s dobrými mravy, je reklamou zakázanou," říká Rozehnal s tím, že pokud se reklamní agentury zavázaly dodržovat kodex, měly by ho dodržovat i v politické reklamě.

Precedentem by mohl být případ, kdy se Babiš musel omlouvat Janě Filipové, když o demonstrantech proti němu, k nimž patřila, prohlásil, že jsou zaplacení od jeho odpůrců.

Podle advokáta a předsedy Českého helsinského výboru Václava Vlka se Babišova reklama pohybuje za hranicí přestupku. A protože je poslancem, nejvhodnějším řešením by bylo svolání příslušného parlamentního výboru.

„To je jediné místo, kam to patří. Nemyslím, že se dostal do roviny trestněprávní. Ještě pořád ne, do té etické ale ano. Je to na stejné úrovni, jako kdyby někoho veřejně označil za lidský exkrement," myslí si Vlk. Podle něho je chyba, pokud parlament podobné téma nezvedne. Lze však předpokládat, že se tak nestane.

„Je to jedna manipulace a polopravda za druhou. Může se nám to nelíbit, může nám z toho být fyzicky nevolno, vede to k obrovskému prohlubování příkopů ve společnosti a rozhodně by to nemělo být normou," říká šéf poslanců KDU-ČSL Marek Výborný. „Ale Babiš to využívá jako nástroj politického boje a rozhodnout mají voliči," dodává.

Na to, že by se někdy ve sněmovně na úrovni výboru řešila politická reklama, si poslanci nevzpomínají. „Nevím, že se to v podle mě to ani nejde. Je to součást poslanecké imunity. Poslanec si může říkat, co chce," argumentuje dlouholetý poslanec STAN Petr Gazdík. Ten má zkušenosti ze všech výborů, jež by teoreticky věc mohly řešit – z mandátového a imunitního, volebního i ústavně právního.

„Vybavuji si, že i když přišla žádost policie o vydání Miloslava Roznera (tehdejšího poslance SPD) kvůli jeho výrokům na sítích, tak ho mandátový a imunitní výbor nevydal. Převládl názor, že by to bylo omezování projevu. Podobných vyjádření je na sítích moc, ale policie si jich všímá jen proto, že byl poslanec," myslí si Gazdík, podle něhož Babiš v kampani lže. „Ale i on má právo se historicky znemožnit. Ať rozhodnou voliči."

V Pavlově týmu jsou přesvědčeni, že Babiš v kampani lže a v mnoha ohledech je to už za hranou. „Naší prioritou je ale teď pozitivní kampaň a motivace voličů, aby šli volit. Proces od podání trestního oznámení až k jeho závěru by navíc zabral tolik času, že by to na výsledek voleb neměl vliv," vysvětluje Markéta Řeháková, manažerka komunikace Petra Pavla.

Sporných politických reklam bylo v minulosti mnoho. Pokorný si vybavuje třeba kampaň ODS z roku 1998. Tehdejší šéf strany Václav Klaus tušil, že proti ČSSD v čele s Milošem Zemanem mu hrozí prohra. Aby tak dosloval mobilizoval voliče, vsadil na inzerát s palcovým titulkem: „Zvláštní vydání!!! Mobilisace," vyzývající voliče, že pokud chtějí žít ve svobodné zemi a není jim lhostejný jejich osud, mají přijít k volbám a dát hlas ODS.

I prezidentské volby zažily před druhým kolem vyhrocené kampaně – ta z roku 2013 dokonce skončila u soudu. Poražený kandidát Karel Schwarzenberg podal trestní oznámení na neznámého pachatele kvůli novinovému inzerátu, který v den voleb tvrdil, že Schwarzenberg je pro návrat majetku zabaveného Němcům v rámci Benešových dekretů. Za inzerátem stál advokát Vladimír Zavadil a stavovská komora mu dala skoro milionovou pokutu. Po jeho odvolání ji ale snížila na 20 tisíc korun.

Ring volný *Billboard, který spolu s tiskovou konferencí Andreje Babiše hned během volební soboty předurčil náladu následujících dvou týdnů volební kampaně.* **Foto: HN – Václav Vašků**

Vyhrocená kampaň? Babiš se mohl rozmáchnout, proti útočné politické reklamě není rychlá právní obrana

Ondřej Leinert, Marek Pokorný
26. 1. 2023 00:00 • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Billboard, který spolu s tiskovou konferencí Andreje Babiše hned během volební soboty předurčil náladu následujících dvou týdnů volební kampaně. Autor • Václav Vašků

Stěžuje si na vyhrocenou volební kampaň. Kvůli výhrůžkám a nepřátelské náladě na mítincích také prezidentský kandidát a šéf ANO Andrej Babiš zrušil výjezd do Hradce Králové a od úterý až do voleb nepořádá žádnou cestu za voliči. Velkou roli v kampani přitom hrály právě jeho billboardy. Ty lidem podsouvaly, že zatímco on je diplomat, jeho soupeř – generál ve výslužbě Petr Pavel – by mohl zatáhnout Česko do války.

Podle právníků nicméně proti podobným útokům neexistuje rychlá právní obrana. A Pavlův tým také HN sdělil, že žádné právní kroky proti Babišovi v tuto chvíli neplánuje.

„Na politickou reklamu se, na rozdíl od komerční, kodex samoregulace reklamy nevztahuje, tam je výslovně vyloučený," říká prezident Rady pro reklamu Radek Pokorný.

Jeho slova potvrzuje advokát František Vyskočil, který se kromě autorského práva specializuje i na reklamní právo. „Ano, kodex se vztahuje na komerční reklamu. V předvolební a volební reklamě je ring volný. Jedině by to muselo jít na hranu trestného činu, tedy propagace fašismu a podobně," tvrdí Vyskočil.

Podle advokáta Aleše Rozehnala je ale tvrzení, že Rada pro reklamu v případě politické reklamy nemůže zasáhnout, alibismus. „Ano, kodex je primárně zaměřen na komerční reklamu. Ale každá reklama, která je v rozporu s dobrými mravy, je reklamou zakázanou," říká Rozehnal s tím, že pokud se reklamní agentury zavázaly dodržovat kodex, měly by ho dodržovat i v politické reklamě.

Precedentem by mohl být případ, kdy se Babiš musel omlouvat Janě Filipové, když o demonstrantech proti němu, k nimž patřila, prohlásil, že jsou zaplacení od jeho odpůrců.

Podle advokáta a předsedy Českého helsinského výboru Václava Vlka se Babišova reklama pohybuje za hranicí přestupku. A protože je poslancem, nejvhodnějším řešením by bylo svolání příslušného parlamentního výboru.

„To je jediné místo, kam to patří. Nemyslím, že se dostal do roviny trestněprávní. Ještě pořád ne, do té etické ale ano. Je to na stejné úrovni, jako kdyby někoho veřejně označil za lidský exkrement," myslí si Vlk. Podle něho je chyba, pokud parlament podobné téma nezvedne. Lze však předpokládat, že se tak nestane. Poslanci a senátoři se v Česku drží zvyku, že výroky politiků jsou součástí politické soutěže. A pokud se někdo pohybuje za hranou, mají mu to spočítat lidé ve volbách.

KOMENTÁŘ PETRA HONZEJKA

Babiš ví, že prohrává, jeho marketéři hrají all-in. Jenže místo superpolitika stvořili ukňouraného flašinetáře

26. 1. 2023 • 4 min. čtení

„Je to jedna manipulace a polopravda za druhou. Může se nám to nelíbit, může nám z toho být fyzicky nevolno, vede to k obrovskému prohlubování příkopů ve společnosti a rozhodně by to nemělo být normou," říká šéf poslanců KDU-ČSL Marek Výborný. „Ale Babiš to využívá jako nástroj politického boje a rozhodnout mají volby," dodává.

Na to, že by se někdy ve sněmovně na úrovni výboru řešila politická reklama, si poslanci nevzpomínají. „Neřešilo se to a podle mě to ani nejde. Je to součást poslanecké imunity. Poslanec si může říkat, co chce," argumentuje dlouholetý poslanec STAN Petr Gazdík. Ten má zkušenosti ze všech výborů, jež by teoreticky věc mohly řešit – z mandátového a imunitního, volebního i ústavně právního.

„Vybavuji si, že i když přišla žádost policie o vydání Miloslava Roznera (tehdejšího poslance SPD) kvůli jeho výrokům na sítích, tak ho mandátový a imunitní výbor nevydal. Převládl názor, že by to bylo omezování projevu. Podobných vyjádření je na sítích moc, ale policie si jich všimla jen proto, že byl poslanec," myslí si Gazdík, podle něhož Babiš v kampani lže. „Ale i on má právo se historicky znemožnit. Ať rozhodnou voliči."

V Pavlově týmu jsou přesvědčeni, že Babiš v kampani lže a v mnoha ohledech je to už za hranou. „Naší prioritou je ale teď pozitivní kampaň a motivace voličů, aby šli volit. Proces od podání trestního oznámení až k jeho závěru by navíc zabral tolik času, že by to na výsledek voleb nemělo vliv," vysvětluje Markéta Řeháková, manažerka komunikace Petra Pavla.

Sporných politických reklam bylo v minulosti mnoho. Pokorný si vybavuje například kampaň ODS z roku 1998. Tehdejší předseda strany Václav Klaus po takzvaném sarajevském atentátu, kauze s fiktivními sponzory ODS i některých dalších problémech tušil, že proti ČSSD v čele s Milošem Zemanem mu hrozí prohra. Aby tak doslova mobilizoval voliče, vsadil na inzerát s palcovým titulkem: „Zvláštní vydání!!! Mobilisace," vyzývající voliče, že pokud chtějí žít ve svobodné zemi a není jim lhostejný jejich osud, mají přijít k volbám a dát hlas ODS.

I v tomto případě však podle Pokorného hlavní slovo měli mít voliči. To se také stalo, Klausova ODS skončila druhá, což pro ni fakticky byla prohra. Další věcí bylo, že se následně dohodla na toleranci vlády vítězné ČSSD, což do historie vešlo jako opoziční smlouva.

Z dnešního pohledu může být na volbách v roce 1998 zajímavé, že šlo o poslední volby, kdy účast překročila 70 procent. Právě opoziční smlouva vedla podle politologů ke znechucení mnoha lidí z politiky. Účast se v následujících parlamentních volbách propadla pod 60 procent. Letošní prezidentské volby, k jejichž prvnímu kolu přišlo přes 68 procent voličů, nejvíc od zmíněného roku 1998, mohou svým druhým kolem po letech znamenat návrat k účasti nad 70 procent.

Také prezidentské volby zažily před druhým kolem v obou případech vyhrocené kampaně – ta z roku 2013 dokonce skončila před soudem. Poražený kandidát Karel Schwarzenberg podal trestní oznámení na neznámého pachatele kvůli celostránkovému novinovému inzerátu, který v den voleb tvrdil, že Schwarzenberg připravuje prostor pro návrat majetku zabaveného Němcům v rámci Benešových dekretů. Za inzerátem stál advokát Vladimír Zavadil a stavovská komora mu vyměřila skoro milionovou pokutu. Po jeho odvolání ji však snížila na 20 tisíc korun.

■ Reportáž

Z volby Zemana jsme se poučili. Bojíme se, že Babiš by byl stejný, zní v prezidentově baště

Martin Biben
martin.biben@hn.cz

Blízký kemp, rybníky a zejména poloha uprostřed Českého ráje sem v létě lákají tisíce lidí. Zaplní se i rekreační chaty a chalupy, návštěvám tu rádi ukazují letní přírůstek bývalého herce Josefa Vinkláře. V zimě, s návsí poprášenou pár centimetry sněhu, je to však jedno z nejklidnějších míst v zemi. Jinolice, půvabná východočeská vesnička s dvěma stovkami obyvatel, jsou však na ticho, které tu panuje, pyšné. Váží si toho, že se nestaly satelitem, kde si staví domy lidé z blízkého Jičína, ale žijí v nich po generace pouze místní rodiny.

V prezidentských volbách před pěti lety tady jednoznačně preferovali současného prezidenta Miloše Zemana. Získal tu už v prvním kole 47 procent hlasů, ve druhém pak svého soupeře Jiřího Drahoše porazil v poměru 63 ku 37 procentům. A Zeman zde vyhrál i v roce 2013 nad Karlem Schwarzenbergem.

Zemanovy voličské bašty přitom většinou bývaly spolehlivou oporou současného prezidentského kandidáta Andreje Babiše a jeho hnutí ANO. Jinolice se ale zdají jít proti tomuto pravidlu. V prvním kole tu jasně zvítězil generál ve výslužbě Petr Pavel, když získal skoro 40 procent hlasů, zatímco Babiš jen něco přes 21 procent. I před finále se zdá, že jsou lidé ve vsi nakloněni spíše Pavlovi.

„Zemana jsem vždy volila, ale jsem z něho zklamaná. Řekla bych, že nejen pro mě to bylo poučení, a proto už teď chceme v čele státu někoho, kdo nás bude reprezentovat důstojněji. Navíc generál je pěkný chlap," usmívá se stydlivě účetní Dana Lukešová, která ve volbách působila jako zapisovatelka volební komise.

„I starší lidé mají radši klid, smír. Jenže Zeman skoro po celou dobu na Hradě ukazoval pravý opak, lidi jen rozeštvával, stále na někoho útočil, leckoho napadal. Jak se o tom bavíme, tak mám pocit, že lidé tady už takové politiky mají dost," souhlasí místostarostka Věra Kotroušová. „Mnozí se bojí, že Babiš by byl stejný. Navíc ta jeho řeč, vystupování," dodává.

Podobně to vidí i starosta místních hasičů Jiří Panožka. „O politiku se moc nezajímám. První kolo jsem dokonce vynechal, byl jsem dlouho v práci a v sobotu na volby zapomněl, ale asi dám Pavlovi taky hlas. Babiše s jeho průšvihy a vystupováním opravdu nechci."

Stejné názory jsou v obydlích na dohled od Prachovských skal slyšet nejen od střední generace voličů, ale i od mladých lidí. „Pan Pavel je serióznější než Babiš. Věřím, že on bude lepší hlavou státu," říká i dvaadvacetiletý strojní technik a syn šéfa hasičů Jiří Panožka, který v prvním kole volil Danuši Nerudovou. Teď ale vhodí do urny lístek se jménem bývalého náčelníka generálního štábu armády a věří, že tak učiní i většina jeho vrstevníků ve vsi. „Pavel tady asi vyhraje i celkově, ale může to být těsné."

Voličů do 30 let je ovšem v Jinolicích, jejichž část leží na břehu rybníka s nezvyklým názvem Vražda, pouze 14, zato důchodců 51. Podle starosty Stanislava Kozáka však mezi tím, koho tady preferují mladí a starší, není zas tak veliký rozdíl. „Generace našich rodičů, kteří jsou dnes v důchodu, volila Zemana a mnozí z nás na ně dali a volili ho taky. Stejně tak to může být i nyní, když jsme ze Zemana rozčarovaní. Proto se zdá, že tady má opravdu větší šanci generál Pavel," míní starosta, který v prvním kole volil Pavla Fischera a nyní se chystá upřednostnit Babišova soupeře.

Zakladateli chemicko-potravinářského holdingu Agrofert a šéfovi hnutí ANO tu mnozí vyčítají i neupřímnost a snahu se na poslední chvíli zalíbit křesťanským voličům. A to i přesto, že obec nemá kostel, hodiny tu odbíjí jen malá zvonička poblíž obecního úřadu a věřící tu lze spočítat na prstech jedné ruky. „Lidem také vadí, že vůbec nezná českou kulturu, jak se ukázalo v testu, který mu dały děti, a neumí česky," poznamenává starosta.

I přesto tady však bývalý premiér získal v prvním kole 28 hlasů ze 130 (volební účast byla přes 80 procent). Jedním z jeho voličů byl i starostův otec, dnes důchodce a člen lidové strany Stanislav Kozák.

„Volit chci a Babiš je pro mě nyní, a byl i v prvním kole, menší zlo. Přitom nikdy předtím jsem ho nevolil. Štve mě ale, že Pavel lže o své minulosti rozvědčíka, přitom je jasné, že ten kurz byl pod patronací tehdejší státní tajné bezpečnosti," říká v místnosti vyzdobené myslivečkými trofejemi. U Babiše mu jeho spolupráce s StB nevadí. Posuzovat je prý třeba, zda někoho udal nebo mu ublížil – a Kozák je přesvědčený, že se to nestalo.

Z ankety, kterou HN mezi 22 místními obyvateli provedly, vyplývá, že starostův otec není se svými názory osamocený. Že bude ve druhém kole volit bývalého premiéra, uvedlo osm oslovených, Pavla preferovalo 12 lidí, jeden se k volbám nechystá a jeden ještě nebyl rozhodnutý.

Volíme Petra Pavla *Starosta místních hasičů Jiří Panožka (vpravo) a jeho syn Jiří budou ve druhém kole volit generála ve výslužbě Petra Pavla. Na Andreji Babišovi jim vadí jeho problémy a vystupování.* **Foto: HN – Václav Vašků**

REPORTÁŽ

Z volby Zemana jsme se poučili. Bojíme se, že Babiš by byl stejný, zní v prezidentově baště

Martin Biben redaktor
26. 1. 2023 00:00 • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Starosta místních hasičů Jiří Panožka (vpravo) a jeho syn Jiří budou ve druhém kole volit generála ve výslužbě Petra Pavla. Na Andreji Babišovi jim vadí jeho problémy a vystupování. Autor • HN – Václav Vašků

Blízký kemp, rybníky a zejména poloha uprostřed Českého ráje sem v létě lákají tisíce lidí. Zaplní se i rekreační chaty a chalupy, návštěvám tu rádi ukazují letní přírůstek bývalého herce Josefa Vinkláře. V zimě, s návsí poprášenou pár centimetry sněhu, je to však jedno z nejklidnějších míst v zemi. Jinolice, půvabná východočeská vesnička s dvěma stovkami obyvatel, jsou však na ticho, které tu panuje, pyšné. Váží si toho, že se nestaly satelitem, kde si staví domy lidé z blízkého Jičína, ale žijí v nich po generace pouze místní rodiny.

V prezidentských volbách před pěti lety tady jednoznačně preferovali současného prezidenta Miloše Zemana. Získal tu už v prvním kole 47 procent hlasů, ve druhém pak svého soupeře Jiřího Drahoše porazil v poměru 63 ku 37 procentům. A Zeman zde vyhrál i v roce 2013 nad Karlem Schwarzenbergem.

Zemanovy voličské bašty přitom většinou bývaly spolehlivou oporou současného prezidentského kandidáta Andreje Babiše a jeho hnutí ANO. Jinolice se ale zdají jít proti tomuto pravidlu. V prvním kole tu jasně zvítězil generál ve výslužbě Petr Pavel, když získal skoro 40 procent hlasů, zatímco Babiš jen něco přes 21 procent. I před finále se zdá, že jsou lidé ve vsi nakloněni spíše Pavlovi.

„Zemana jsem vždy volila, ale jsem z něho zklamaná. Řekla bych, že nejen pro mě to bylo poučení, a proto už teď chceme v čele státu někoho, kdo nás bude reprezentovat důstojněji. Navíc generál je pěkný chlap," usměje se stydlivě účetní Dana Lukešová, která ve volbách působila jako zapisovatelka volební komise.

„I starší lidé mají radši klid, smír. Jenže Zeman skoro po celou dobu na Hradě ukazoval pravý opak, lidi jen rozeštěvával, stále na někoho útočil, leckoho napadal. Jak se o tom bavíme, tak mám pocit, že lidé tady už takové politiky mají dost," souhlasí místostarostka Věra Kotroušová. „Mnozí se bojí, že Babiš by byl stejný. Navíc ta jeho řeč, vystupování," dodává v jediné vytopené místnosti zdejšího úřadu, který připomíná menší rodinný domek.

Podobně to vidí i starosta místních hasičů Jiří Panožka. „O politiku se moc nezajímám. První kolo jsem dokonce vynechal, byl jsem dlouho v práci a v sobotu na volby zapomněl, ale asi dám Pavlovi taky hlas. Babiše s jeho průšvihy a vystupováním opravdu nechci."

Stejné názory jsou v obydlích na dohled od Prachovských skal slyšet nejen od střední generace voličů, ale i od mladých lidí. „Pan Pavel je serióznější než Babiš. Věřím, že on bude lepší hlavou státu," říká i dvaadvacetiletý strojní technik a syn šéfa hasičů Jiří Panožka, který v prvním kole volil Danuši Nerudovou.

Teď ale vhodí do urny lístek se jménem bývalého náčelníka generálního štábu armády a předsedy vojenského výboru NATO. Věří, že tak učiní i většina jeho vrstevníků ve vsi. „Pavel tady asi vyhraje i celkově, ale může to být těsné," míní.

Voličů do 30 let je ovšem v Jinolicích, jejichž část leží na břehu rybníka s nezvyklým názvem Vražda, pouze 14, zato důchodců 51. Podle starosty Stanislava Kozáka však mezi tím, koho tady preferují mladí a starší, není zas tak veliký rozdíl.

„Generace našich rodičů, kteří jsou dnes v důchodu, volila Zemana a mnozí z nás na ně dali a volili ho taky. Stejně tak to může být i nyní, když jsme ze Zemana rozčarovaní. Proto se zdá, že tady má opravdu větší šanci generál Pavel," míní starosta, který v prvním kole volil Pavla Fischera a nyní se chystá upřednostnit Babišova soupeře.

Zemanova volební bašta

Zakladateli chemicko-potravinářského holdingu Agrofert a šéfovi hnutí ANO tu mnozí vyčítají i neupřímnost a snahu se na poslední chvíli zalíbit křesťanským voličům. A to i přesto, že obec nemá kostel, hodiny tu odbíjí jen malá zvonička poblíž obecního úřadu a věřící tu lze spočítat na prstech jedné ruky. „Lidem také vadí, že vůbec nezná českou kulturu, jak se ukázalo v testu, který mu daly děti, a neumí česky," poznamenává starosta.

I přesto tady však bývalý premiér získal v prvním kole 28 hlasů ze 130 (volební účast byla přes 80 procent). Jedním z jeho voličů byl i starostův otec, dnes důchodce a člen lidové strany Stanislav Kozák.

„Volit chci a Babiš je pro mě nyní, a byl i v prvním kole, menší zlo. Přitom nikdy předtím jsem ho nevolil. Štve mě ale, že Pavel lže o své minulosti rozvědčíka, přitom je jasné, že ten kurz byl pod patronací tehdejší státní tajné bezpečnosti," říká v místnosti vyzdobené mysliveckými trofejemi. U Babiše mu jeho spolupráce s StB nevadí. Posuzovat je prý třeba, zda někoho udal nebo mu ublížil – a Kozák je přesvědčený, že se to nestalo.

Z ankety, kterou HN mezi 22 místními obyvateli provedly, vyplývá, že starostův otec není se svými názory osamocený. Že bude ve druhém kole volit bývalého premiéra, uvedlo osm oslovených, Pavla preferovalo 12 lidí, jeden se k volbám nechystá a jeden ještě nebyl rozhodnutý.

■ Daňová reforma podle prezidenta

Experti Pavlovi radí jednodušší daně i nižší zdanění práce

Jitka Vlková
jitka.vlkova@hn.cz

Zvolený prezident Petr Pavel formuje svůj poradní tým. V makroekonomické oblasti a v oblasti veřejných rozpočtů mu dosud radili bývalý guvernér ČNB Zdeněk Tůma, důchodový expert Vladimír Bezděk, ekonom a analytik David Marek nebo partner makroekonomické konzultantské společnosti OGResearch David Vávra.

HN zjišťovaly, zda budou tito odborníci radit prezidentovi i po jeho nástupu na Hrad a co by mu doporučili ohledně daňové reformy. Pavel považuje změnu v nastavení daní za nezbytnou, zdůrazňoval to ve své kampani. Na její uskutečnění bude mít vliv nepřímo, zákony navrhovat nemůže.

Ukazuje se, že s pomocí zmíněných úspěšných ekonomů a manažerů může Pavel počítat jen částečně. „Byla to pro mě jednorázová mise. Rád pomůžu, ale poradenská role pro mě není kompatibilní s dalšími aktivitami. Myslím, že ostatní to mají podobně," říká dosavadní šéf poradního týmu a zároveň předseda dozorčí rady ČSOB Zdeněk Tůma.

David Vávra, jehož firma vyvíjí makroekonomické modely pro využití například v centrálních bankách, prezidenta Pavla v průběhu kampaně připravoval na diskuse o otázkách měnové politiky a inflace, ale třeba i ohledně ekonomické situace na Ukrajině. „Pan prezident si teď především musí vybudovat stálý profesionální aparát, který pro něj bude

Pomohla by digitalizace a zjednodušení. Vynakládáme velké množství času na vedení účetnictví.

neustále něco vyplňovat. Ale zlepšuje se to," všímá si.

Marek se podílel na tvorbě návrhů NERV pro konsolidaci rozpočtu. Mezi daňovými návrhy vládních poradců je například zvýšení daní z příjmů zaměstnanců a podnikatelů, zvýšení spotřebních daní, omezení či zrušení daňových výjimek, zrušení slevy na manželku a školkovného, přesun části zboží a služeb do vyšší sazby DPH a zvýšení daně z nemovitých věcí.

Podle ministra financí Zbyňka Stanjury by balíček změn měl snížit strukturální deficit (rozdíl mezi příjmy a výdaji státu bez ohledu na výkyvy ekonomiky) nejméně o jedno procento HDP, tedy zhruba o 70 miliard korun. To se promítne až v dalším roce. Projednání balíčku opatření na vládě se chystá nejpozději do konce března.

S Markem se ve směřování daňové reformy shodne i Danuše Nerudová, která s prezidentem Pavlem jedná o možné další spolupráci

a mohla by eventuálně nabídnout svou daňovou expertizu.

„Pomohla by digitalizace a zjednodušení, v Česku vynakládáme velké množství času na vedení účetnictví a sestavení daňových přiznání. Například v Estonsku pošlou poplatníkovi předvyplněné daňové přiznání a on jím to jen odsouhlasí," vysvětluje.

Co se týká daňového systému, doporučuje obecně co nejširší daňový základ, nízkou sazbu a minimum úlev.

témata v jednotlivých oblastech průběžně sledovat a zpracovávat. Nemůže se spoléhat na občasné schůzky poradního týmu," říká Vávra a dodává, že v případě zájmu se nicméně takové schůzky rád zúčastní.

S myšlenkou, že prezident by chtěl šířit povědomí o potřebnosti daňové reformy, souzní. „Reforma je opravdu nutná. Především celkové zdanění práce, myšleno odvody na sociální a zdravotní pojištění, je u nás oproti ostatním vyspělým zemím neúměrně vysoké," říká Vávra. Naopak majetkové daně označuje v tomto srovnání za nízké a více by zdanil také spotřebu – má na mysli nejen spotřební daně, ale obecně zdanění zboží a služeb, tedy i DPH. „A pak je třeba změn, které činí daňovou soustavu jednodušší a přehlednější," nastiňuje.

Podle člena Národní ekonomické rady vlády (NERV) Davida Marka by se měl prezident díky poradcům v daních především zorientovat, spíš než aby razil vlastní agendu. „Měl by být partnerem pro vládu, rozdílné názory by se měly řešit v průběhu vzniku legislativy, a ne vetovat už hotové věci," soudí Marek. Nabídku do poradního týmu prezidenta neodmítl. Podle něj má český daňový systém dvě hlavní vady – je málo efektivní a drahý. „Objem nevybraných daní je pořád dost velký proti jiným státům, jen na DPH ročně uniká přes 70 miliard korun. A drahý je proto, že je administrativně náročný, poplatníci musí

VYDÁNO: HN.CZ, 3. 2. 2023

Reforma podle prezidenta Pavla: poradci mu doporučují jednodušší daně i nižší zdanění práce

Jitka Vlková redaktorka
3. 2. 2023 00:00 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Petru Pavlovi dosud radili ekonomové David Marek (druhý zleva), Zdeněk Tůma (třetí zprava) nebo Vladimír Bezděk (druhý zprava). V jeho týmu byli také sociolog Jan Hartl (první zleva), odbornice v problematice sociální práce, sociálních služeb a školství Lucie Poláková a energetický konzultant Michal Mareš (první zprava). Autor • ČTK

Zvolený prezident Petr Pavel **formuje svůj poradní tým**. V makroekonomické oblasti a v oblasti veřejných rozpočtů mu **dosud radili** bývalý guvernér ČNB Zdeněk Tůma, důchodový expert Vladimír Bezděk, ekonom a analytik David Marek nebo partner makroekonomické konzultantské společnosti OGResearch David Vávra.

HN zjišťovaly, zda budou tito odborníci radit prezidentovi i po jeho nástupu na Hrad a co by mu doporučili ohledně daňové reformy. Pavel považuje změnu v nastavení daní za nezbytnou, zdůrazňoval to ve své kampani. Na její uskutečnění bude mít **vliv nepřímo**, zákony navrhovat nemůže.

Ukazuje se, že s pomocí zmíněných úspěšných ekonomů a manažerů může Pavel počítat jen částečně. „Byla to pro mě jednorázová mise. Rád pomůžu, ale poradenská role pro mě není kompatibilní s dalšími aktivitami. Myslím, že ostatní to mají podobně," říká dosavadní šéf poradního týmu a zároveň předseda dozorčí rady ČSOB Zdeněk Tůma.

David Vávra, jehož firma vyvíjí makroekonomické **modely pro využití například v centrálních bankách**, prezidenta Pavla v průběhu kampaně připravoval na diskuse o otázkách měnové politiky a inflace, ale třeba i ohledně ekonomické situace na Ukrajině. „Pan prezident si teď především musí vybudovat stálý profesionální aparát, který pro něj bude témata v jednotlivých oblastech průběžně sledovat a zpracovávat. Nemůže se spoléhat na občasné schůzky poradního týmu," říká Vávra a dodává, že v případě zájmu se nicméně takové schůzky rád zúčastní.

S myšlenkou, že prezident by chtěl šířit povědomí o potřebnosti daňové reformy, souzní. „Reforma je opravdu nutná. Především celkové zdanění práce, myšleno odvody na sociální a zdravotní pojištění, je u nás oproti ostatním vyspělým zemím neúměrně vysoké," říká Vávra. Naopak majetkové daně označuje v tomto srovnání za nízké, a zdanil by také více spotřebu – má na mysli nejen spotřební daně, ale obecně zdanění zboží a služeb, tedy i DPH. „A pak je třeba změn, které činí daňovou soustavu jednodušší a přehlednější," nastiňuje.

Podle člena Národní ekonomické rady vlády (NERV) Davida Marka by se měl prezident díky poradcům v daních především zorientovat, spíš než aby razil vlastní agendu. „Měl by být partnerem pro vládu, rozdílné názory by se měly řešit v průběhu vzniku legislativy, a ne vetovat už hotové věci," soudí Marek. Nabídku do poradního týmu prezidenta neodmítl. Podle něj má český daňový systém dvě hlavní vady – je málo efektivní a drahý. „Objem nevybraných daní je pořád dost velký proti jiným státům, jen na DPH ročně uniká přes 70 miliard korun. A drahý je proto, že je administrativně náročný, poplatníci musí neustále něco vyplňovat. Ale zlepšuje se to," všímá si.

Marek se podílel na tvorbě návrhů NERV pro konsolidaci rozpočtu. Mezi daňovými návrhy vládních poradců je například zvýšení daní z příjmů zaměstnanců a podnikatelů, zvýšení spotřebních daní, omezení či zrušení daňových výjimek, zrušení slevy na manželku a školkovného, přesun části zboží a služeb do vyšší sazby DPH a zvýšení daně z nemovitých věcí.

Podle ministra financí Zbyňka Stanjury by **balíček změn** měl snížit strukturální deficit (rozdíl mezi příjmy a výdaji státu bez ohledu na výkyvy ekonomiky) nejméně o jedno procento HDP, tedy zhruba o 70 miliard korun. To se promítne až v dalším roce. Projednání balíčku opatření na vládě se chystá nejpozději do konce března.

S Markem se ve směřování daňové reformy shodne i Danuše Nerudová, která s prezidentem Pavlem jedná o možné další spolupráci a mohla by eventuálně nabídnout svou daňovou expertizu.

„Pomohla by digitalizace a zjednodušení, v Česku vynakládáme velké množství času na vedení účetnictví a sestavení daňových přiznání. Například v Estonsku pošlou poplatníkovi předvyplněné daňové přiznání a on jim to jen odsouhlasí," vysvětluje.

Co se týká daňového systému, doporučuje obecně co nejširší daňový základ, nízkou sazbu a minimum úlev.

■ Daně

Chystá se zvýšení daně z nemovitosti, ve hře je i růst na více než dvojnásobek

Stát hledá způsob, jak zvětšit příjmy a omezit své zadlužování. Cestou je i zvednutí daní, které dříve odmítala vládní ODS. Jako jedna z prvních by mohla vzrůst daň z nemovitosti.

Adam Kotrbatý
adam.kotrbaty@hn.cz

Lidé, kteří vlastní byt či chalupu, by od příštího roku mohli platit vyšší daň z nemovitosti. Stejně tak i vlastníci kanceláří, skladů nebo polí. Růst nemovitostní daně je jedním z kroků, které loni doporučila Národní ekonomická rada vlády (NERV) ke zkrocení stamiliardových deficitů státního rozpočtu. A ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) se tomu nebrání.

Daň z nemovitostí vynáší zhruba 12 miliard korun ročně, její podíl na HDP ale v posledních letech klesá. Změna by mohla přinést miliardy navíc. Stanjura chce, aby nově nepřipadly jen obcím, jak je tomu dosud, ale promítly se i do příjmů státu.

„Variant, o kolik by daň mohla růst, existuje více. Umím si představit, že se zvýší i na dvojnásobek," prohlásil předseda sněmovního rozpočtového výboru Josef Bernard (STAN). Další koaliční strana, Piráti, pak podle člena pracovní skupiny Mikuláše Ferjenčíka vlastní návrh neprosazuje a počká, s čím po analýze přijde ministerstvo financí.

Se záměrem na zvýšení daně z nemovitostí přišla před parlamentními volbami v roce 2021 koalice Pirátů a STAN. Tehdy měla růst hlavně u komerčních, případně investičních realit. Piráti však kvůli tomu ve vyhrocené době předvolební kampaně schytali kritiku. Nyní i ODS, která se zvyšování daní dlouho bránila, hledá cestu, jak zvýšit příjmy státu.

Výpočet nemovitostní daně je složitější než v případě daní z příjmu nebo DPH. Závisí například na velikosti daně nemovitostí, jejím typu i lokalitě. Obce si do určité míry mohou výši daně upravovat samy. Základem je však vždy celorepublikově stanovená částka, která například v případě obytného domu činí dvě koruny za metr čtvereční, u chat a chalup pak šest korun. Ve výsledku tak i majitel velkého bytu v Praze platí jednotky tisíc korun ročně.

„Když se podíváte na český daňový mix a porovnáte ho s tím, který je obvyklý na západ od nás, tak zjistíte, že naše majetkové daně jsou extrémně nízké," konstatuje ekonom Jan Pavel, který je členem Národní rozpočtové rady. I proto jsou podle něj úvahy o růstu daně z nemovitostí namístě.

Podle dat Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj se nemovitostní daň v roce 2021 podílela na českém HDP jen 0,2 procenta. To je druhé nejmenší číslo ze všech 38 členských států. Ještě o něco nižší podíl než Česko vykazuje Estonsko. Naopak na Slovensku činí podíl 0,5 procenta, v Německu 1,2 procenta.

Zvýšení daně z nemovitostí doporučují Česku i zahraniční instituce, například Mezinárodní měnový fond. Podle ekonomů z NERV by se hodnota příjmů z nemovitostní daně měla vrátit na úroveň roku 2013. Vláda má tři cesty, jak toho dosáhnout. Mohla by daň zvýšit o míru inflace od zmíněného roku, podle růstu cen nemovitostí, nebo podle podílu výnosu daně na HDP. V posledním případě by musela zvednout takřka na 2,5násobek.

Ne všichni experti ale zvyšování daně z nemovitostí tleskají. Například Petr Hána, který v poradenské společnosti Deloitte řídí oddělení zaměřené na realitní trh, dlouhodobě upozorňuje, že majitelé bytů mohou vyšší daň přenést na své nájemníky. To by ještě více zhoršilo dostupnost bydlení v Česku. Zároveň se o zvýšení této daně mluví ve chvíli, kdy i domácnostem žijícím ve vlastním narostly náklady na energie, potraviny, případně na splátky hypoték.

„Nedostupnost bydlení vyšší daň neprohloubí," oponuje ekonom Daniel Münich, ředitel think-tanku IDEA a člen NERV. Podle něj se díky vyšší dani mohou na trh dostat nemovitosti, které nyní lidé drží pouze na investici. To by podpořilo nabídku, a mohlo tak tlačit ceny naopak dolů. „Zvýšení daně navíc nebude tak razantní, aby mělo vliv na rozhodování lidí pořizovat si vlastní bydlení," doplňuje Münich.

Stanjura podmiňuje růst nemovitostní daně tím, že krok nezvýší celkovou daňovou kvótu, tedy poměr daňových výnosů k HDP.

Rozhovor k tématu na str. 6

Výnosy z daní nemovitostí
(vybrané státy OECD, podíl na HDP, data za rok 2021)

Zdroj: OECD

Zvýšení nemovitostní daně ministr připustil v rozhovoru pro Deník N. Jak výrazně by taxa měla vzrůst, neuvedl. Odmítl ale, že by chtěl například ještě více danit lidi, kteří vlastní dva a více bytů. Ministerstvo financí nyní vyhodnocuje, co by případné zvýšení daně přineslo. Na dotaz HN uvedlo, že o jednotlivých návrzích NERV, včetně tohoto, jednají pracovní skupiny složené ze zástupců politických stran. Detaily by podle úřadu měly být známé během jara. Změny by pak platily od příštího roku.

PŘEDPLAŤTE SI HOSPODÁŘSKÉ NOVINY +420 217 777 888

VYDÁNO: HN.CZ, 2. 2. 2023

Chystá se zvýšení daně z nemovitosti, Stanjura vymýšlí o kolik. Ve hře je i růst na více než dvojnásobek

Adam Kotrbatý redaktor
6. 2. 2023 14:34 • Aktualizováno • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Za bydlení ve vlastním si lidé mohou od příštího roku připlatit. Ministr financí zvažuje zvýšení daně z nemovitostí.
Autor • Shutterstock

Stát hledá způsob, jak zvýšit příjmy a omezit své zadlužování. Cestou je i zvednutí daní, které dříve odmítala vládní ODS. Jako jedna z prvních by mohla vzrůs dosud na evropské poměry nízká daň z nemovitostí.

Lidé, kteří vlastní byt či chalupu, by od příštího roku mohli platit vyšší daň z nemovitostí. Stejně tak i vlastníci kanceláří, skladů nebo polí. Růst nemovitostní daně je jedním z kroků, které loni doporučila Národní ekonomická rada vlády (NERV) ke zkrocení stamiliardových deficitů státního rozpočtu. A ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) se tomu nebrání.

Daň z nemovitostí vynáší zhruba 12 miliard korun ročně, její podíl na HDP ale v posledních letech klesá. Změna by mohla přinést miliardy navíc. Stanjura chce, aby nově nepřipadly jen obcím, jak je tomu dosud, ale promítly se i do příjmů státu.

Zvýšení nemovitostní daně ministr připustil v rozhovoru pro Deník N. Jak výrazně by taxa měla vzrůst, neuvedl. Odmítl ale, že by chtěl například ještě více danit lidi, kteří vlastní dva a více bytů. Ministerstvo financí nyní vyhodnocuje, co by případné zvýšení daně přineslo. Na dotaz HN uvedlo, že o jednotlivých návrzích NERV, včetně tohoto, jednají pracovní skupiny složené ze zástupců politických stran. Detaily by podle úřadu měly být známé během jara. Změny by pak platily od příštího roku.

„Variant, o kolik by daň mohla růst, existuje více. Umím si představit, že se zvýší i na dvojnásobek," prohlásil předseda sněmovního rozpočtového výboru Josef Bernard (STAN). Další koaliční strana, Piráti, pak podle člena pracovní skupiny Mikuláše Ferjenčíka vlastní návrh neprosazuje a počká, s čím po analýze přijde ministerstvo financí.

Se záměrem na zvýšení daně z nemovitosti přišla před parlamentními volbami v roce 2021 koalice Pirátů a STAN. Tehdy měla růst hlavně u komerčních, případně investičních realit. Piráti však kvůli tomu ve vyhrocené době předvolební kampaně schytali kritiku. Nyní i ODS, která se zvyšování daní dlouho bránila, hledá cestu, jak zvýšit příjmy státu.

Výpočet nemovitostní daně je složitější než v případě daní z příjmu nebo DPH. Závisí například na velikosti dané nemovitosti, jejím typu i lokalitě. Obce si do určité míry mohou výši daně upravovat samy. Základem je však vždy celorepublikově stanovená částka, která například v případě obytného domu činí dvě koruny za metr čtvereční, u chat a chalup pak šest korun. Ve výsledku tak i majitel velkého bytu v Praze platí jednotky tisíc korun ročně.

„Když se podíváte na český daňový mix a porovnáte ho s tím, který je obvyklý na západ od nás, tak zjistíte, že naše majetkové daně jsou extrémně nízké," konstatuje ekonom Jan Pavel, který je členem Národní rozpočtové rady. I proto jsou podle něj úvahy o růstu daně z nemovitosti namístě.

Podle dat Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) se nemovitostní daň v roce 2021 podílela na českém HDP jen 0,2 procenta. To je druhé nejmenší číslo ze všech 38 členských států. V případě Austrálie sice organizace údaj za zmíněný rok neeviduje, v předchozích letech ale byl tamní podíl vždy těsně pod třemi procenty. Ještě o něco nižší podíl nemovitostní daně na HDP než Česko vykazuje Estonsko. Naopak na Slovensku činí podíl 0,5 procenta, v Německu 1,2 procenta.

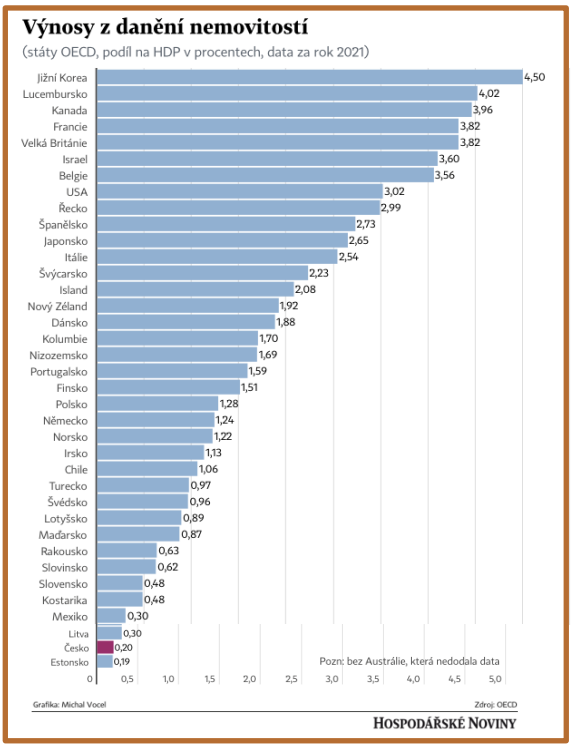

Zvýšení daně z nemovitosti doporučují Česku i zahraniční instituce, například Mezinárodní měnový fond. Podle ekonomů z NERV by se hodnota příjmů z nemovitostní daně měla vrátit na úroveň roku 2013. Vláda má tři cesty, jak toho dosáhnout. Mohla by daň zvýšit o míru inflace od zmíněného roku, podle růstu cen nemovitostí, nebo podle podílu výnosu daně na HDP. V posledním případě by musela zvednout takřka na 2,5násobek.

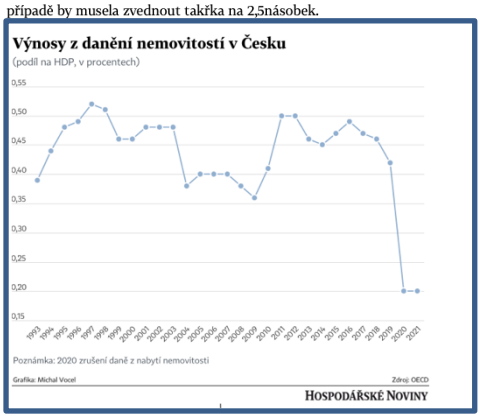

Ne všichni experti ale zvyšování daně z nemovitosti tleskají. Například Petr Hána, který v poradenské společnosti Deloitte řídí oddělení zaměřené na realitní trh, dlouhodobě upozorňuje, že majitelé bytů mohou vyšší daň přenést na své nájemníky. To by ještě zhoršilo **dostupnost bydlení** v Česku. Zároveň se o zvýšení daně mluví ve chvíli, kdy i domácnostem žijícím ve vlastním **narostly náklady** na energie, potraviny, případně na **splátky hypoték**.

„Nedostupnost bydlení vyšší daň neprohloubí," oponuje ekonom Daniel Münich, ředitel think-tanku IDEA a člen NERV. Podle něj se díky vyšší dani mohou na trh dostat nemovitosti, které nyní lidé drží pouze na investici. To by podpořilo nabídku, a mohlo tak tlačit ceny naopak dolů. „Zvýšení daně navíc nebude tak razantní, aby mělo vliv na **rozhodování lidí** pořizovat si vlastní bydlení," doplňuje Münich.

Stanjura podmiňuje růst nemovitostní daně tím, že krok nezvýší celkovou daňovou kvótu, tedy poměr daňových výnosů k HDP. Další podmínkou je změna legislativy tak, aby část výnosů zamířila do státního rozpočtu. V současnosti jde všech zhruba 12 miliard korun do rozpočtů obcí. „Nyní je výnos státu dokonce záporný, protože stát prostřednictvím finanční správy celý výběr daně spravuje," uvedl Stanjura pro Deník N.

Proti dělení peněz mezi státní rozpočet a samosprávy je předseda Svazu měst a obcí František Lukl. Podle něho by stát měl své deficity řešit například skrze spotřební daně. Stanjurův záměr vzít si i podíl z té nemovitostní nicméně podporují ekonomové i další vládní strany. „Výběr výnosu by se měl rozdělit a stanovování daně by mělo z větší části být na centrální úrovni," dodává Bernard ze STAN.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 3. 2. 2023

■ Rozhovor

Jak nastartovat Česko: daně z nemovitostí zvýšit na pětadvacetinásobek

Petr Honzejk
petr.honzejk@hn.cz

Dlouhá léta sledujeme nářky, že Česko je pouhá montovna bez velké přidané hodnoty. Současně trpíme vysokými cenami nemovitostí. Oboji způsobuje situaci, kdy naše země hraje hluboko pod své možnosti. A všechny dosavadní politické garnitury s tím zatím příliš pohnout nedokázaly.

Investiční bankéř Ondřej Jonáš v rozhovoru pro HN nabízí řešení, které by podle něj mohlo odstranit obě brzdy najednou a nastartovat zemi k cestě mezi nejúspěšnější státy světa.

Co je na českém daňovém systému špatně?
Celková daňová kvóta je tíživá, tedy celkové zdanění je příliš vysoké. Ale hlavní problém je ve struktuře. Zdaňujeme naprosto nesmyslně práci a takřka vůbec majetek. Je to historicky dané, protože za komunismu tady byla Státní banka československá, u které měl každý podnik svůj účet, a pro komunisty tak bylo nejvýhodnější vybírat daně přes podniky. V Česku je dnes zdanění práce na 43 procentech. To vlastně nemá v mezinárodním srovnání obdoby.

Proč je to špatně?
Jednak jsou u nás kvůli tomu nízké mzdy a vede to k práci načerno. Hlavně je ale špatně danit práci, protože když něco daníte, tak je toho méně. My bychom měli přece chtít, aby lidé více tvořili, pracovali.

Celý daňový systém je nyní tak komplikovaný a tak postavený na hlavu, že naše společnost nebohatne tak, jak by mohla. Motivace k vyššímu vzdělání, k přidané hodnotě, tvořivosti není taková, jaká by měla být. Takže kýžená konvergence k západní Evropě se nekoná. Už deset patnáct let stagnujeme.

Jak by podle vás mělo zdanění práce klesnout, aby motivace začala fungovat?
Na třetinu. Viděl bych zdanění práce na patnácti procentech. Ne víc, než je návrh OECD pro firmy.

Jenže když klesne zdanění práce, tak bude díra v rozpočtu ještě větší než nyní. Už teď máme strukturální deficit dvě stě miliard.
Tím se dostáváme k druhé části mého návrhu. V Česku sice daníme práci, ale prakticky nedaníme majetek. Daně z nemovitostí jsou tak malé, že se je státu vlastně ani nevyplatí v některých případech vybírat. V mezinárodním srovnání je to šílené. Když jsem pracoval v Londýně či New Yorku, tvořily daně z nemovitostí skoro polovinu toho, co jsem zaplatil.

Takže výrazně zvednout daň z nemovitostí?
Postavit ji jinak. V západních zemích je pravidlem, že daň z nemovitosti zahrnuje i daň z místa. To proto, že když vlastníte pozemek na výhodném místě, například u parku, vody nebo dálnice, tak má pro investory větší hodnotu než někde, kam se nedá prakticky dojet. Jeden metr čtvereční u Staroměstského náměstí je samozřejmě skoro nekonečně hodnotnější než hektary neplodné půdy v krajině. Hodnota nemovitostí není jen v cihlách a maltě, není pouze následkem činnosti majitele, ale záleží hlavně a především na lokalitě.

Jak by se měla daň z místa určovat a jak by měla být vysoká?
Základ všeho je vytvoření cenové mapy lokalit. Lze to dělat podle čtvrtí, bloků… Ve Spojených státech například když jste blízko vody, máte vyšší daň, protože voda se považuje za plus, které zhodnocuje pozemek. Když jste naopak v záplavové zóně, platíte míň, protože je to minus.

V Bostonu v Massachusetts máme například sazbu 1,26 procenta hodnoty nemovitosti. Jsou i země, které nad určitou hodnotou, dejme tomu jeden milion eur, mají tuto daň progresivní. V Dánsku to jde až na čtyři procenta.

To znamená, že by se z pražského bytu 3+1, který má hodnotu dejme tomu sedm milionů korun, platila roční daň 100 tisíc?
To určitě ne. Ceny nemovitostí jsou nyní v Česku přemrštěné. Nikde v Evropě nemáte tak vysoké ceny nemovitostí v poměru k průměrnému příjmu.

Dnes když si koupíte nemovitost, kupujete ji s návratností jednoho až dvou procent. Zaplatíte sedm milionů, roční užitek je pro vás zhruba 140 tisíc. V okamžiku, kdy by byla zavedena daň z místa, tak by se odblokoval trh a sedmimilionový byt by klesl podle mého odhadu na čtyři až pět milionů. Takže by se jeho výnosnost zvedla dejme tomu na tři procenta. Daň by pak byla dejme tomu 50 tisíc.

I to ale je pětadvacetkrát víc než nyní…
Ano. Ale je to správně vzhledem k rozložení daňové zátěže, pokud současně snížíme daň z práce. Mělo by to ohromné pozitivní dopady. Klesl by podíl nevyužívaných, zanedbaných a rozpadlých nemovitostí, kterých je šílené moc. Klesl by počet investičních bytů a spekulací bez přímého užívání majitelem, které se pronajímají přes Airbnb, což zmenšuje nabídku bytů pro mladé rodiny.

Současná situace s minimálním zdaněním žene cenovou hladinu nahoru, protože je to jediný způsob investic v Česku, který je minimálně zdaněný. Po zavedení daně z místa by klesla cena bytů o třetinu.

Řada lidí vám ale řekne, že tenhle konstrukt je vlastně trest za vlastnictví. Málem komunismus.
To je nesmysl. Je správné, aby byl majetek zatížen daní. Stát zajišťuje infrastrukturu a bezpečnost a bez toho nemá nemovitost žádnou hodnotu. Žijeme ve společnosti, jsme závislí jeden na druhém a musíme přispívat poporučně k našim možnostem a schopnostem. Daň z místa je efektivní tlak na hospodárné využití unikátní lokality. Jinak to vede až k feudální koncentraci majetku bez ohledu na to, jak se o něj kdo stará.

A komunismus? To je směšné. Jak už jsem říkal, v Londýně nebo v Bostonu představuje daň z nemovitosti zhruba polovinu daní, které člověk platí.

V české společnosti je ale zafixovaná představa, že vlastnictví je svaté, že se na něj nesmí sahat. A to ani daňově. Máme zkušenost ze socialismu, de facto státních krádeží soukromého majetku…
Ano. Jenže tahle představa je důvodem relativní chudoby země. Je mi jasné, že v současné době by pro to asi žádný poslanec nezvedl ruku, protože každý z nich má chalupu a dům. Ale je to hloupé, krátkozraké a sobecké. Tím, že daníme práci místo majetku, způsobujeme, že Česko padá v žebříčku HDP na osobu. Jsme jedna z mála zemí, které se nedostaly s HDP na předcovidovou úroveň. Musíme proto vybírat daně rozumnějším způsobem.

Takže jaký je tedy princip vámi navrhované reformy?
Snížit zdanění práce na třetinu současné hodnoty. A kompenzovat to daní z místa. Majetkovou daň bych zvýšil klidně pětadvacetkrát. A složená daňová kvóta musí být nižší.

No ale pak budeme mít strukturální deficit pořád dvě stě miliard, i víc.
Ano, ale jediná odpověď na to je zvýšit produktivitu, zvýšit přidanou hodnotu. Což zajistí právě nižší danění práce. My máme vyrábět náročné výrobky s vysokou přidanou hodnotou, ne cement. To šlo, když byly levné energie. Teď už ne. A musíme podstatně víc investovat do vzdělání a vědy. Další odpovědi je rekonstrukce skladby výběru daní.

A samotný strukturální deficit za problém nepovažujete?
Finanční zadluženost České republiky na úrovni 42 procent HDP je pořád nízko. Máme prostor finanční zadluženost klidně zdvojnásobit. Skutečný problém představuje zadluženost vnitřní. Tedy že nemáme rychlovlaky, nemáme hotovou dálniční síť, napojení plynovodů a ropovodů není tak flexibilní, jak potřebujeme, organizace společnosti je strnulá. I proto, že mladým a schopným lidem ztěžujeme kombinaci nízkých příjmů a vysokých cen nemovitostí bydlení, a tím pádem také zakládání rodin.

Lidi je přece dobře motivovat, nechat jim maximum toho, co si vydělají. Pořád jsme, pokud jde o práci, ve stavu polootroctví. To všechno je špatně, to nás brzdí. To je skutečný a rostoucí dluh vůči budoucnosti. Nemůžeme se přece utěšovat jen tím, že jsme na tom lépe než Slovensko nebo Bulharsko. To je přece ubohé, když jsme historicky prokázali, že máme na víc.

ONDŘEJ JONÁŠ
- Vystudoval matematiku na Harvardově univerzitě v USA, je držitelem titulu Ph.D. v oboru teorie pravděpodobnosti a statistiky a bakalářem v oboru politologie.
- Mnoho let na Harvardově univerzitě a také v Princetonu přednášel.
- V 80. letech pracoval pro investiční banku Goldman Sachs, později pro investiční banku Salomon Brothers a americkou centrální banku (Fed). Spoluzakládal investiční banku JFC, která se specializuje na investiční a finanční poradenství pro střední Evropu.

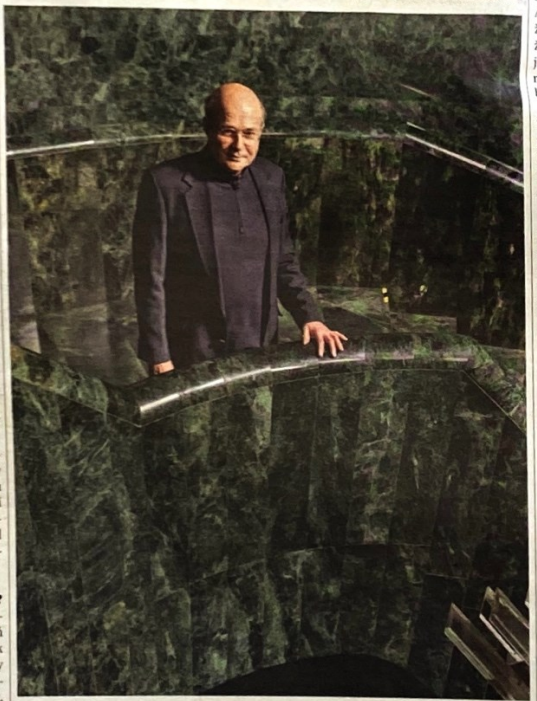

Výrazné zvýšení daní z nemovitostí *by pomohlo srazit enormní ceny a rozhýbat trh, tvrdí investiční bankéř Ondřej Jonáš.* Foto: HN – Lukáš Bíba

VYDÁNO: HN.CZ, 3. 2. 2023

Revoluční návrh, jak nastartovat Česko: zdanění práce snížit na třetinu, daně z nemovitostí zvýšit na pětadvacetinásobek

Petr Honzejk zástupce šéfredaktora a šéfkomentátor HN
3. 2. 2023 00:00 • 8 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Výrazné zvýšení daní z nemovitostí by pomohlo srazit enormní ceny a rozhýbat trh, tvrdí investiční bankéř Ondřej Jonáš. Autor • Lukáš Bíba

Dlouhá léta sledujeme nářky, že Česko je pouhá montovna bez velké přidané hodnoty. Současně trpíme vysokými cenami nemovitostí. Obojí způsobuje situaci, kdy naše země hraje hluboko pod své možnosti. A všechny dosavadní politické garnitury s tím zatím příliš pohnout nedokázaly.

Investiční bankéř Ondřej Jonáš v rozhovoru pro HN nabízí řešení, které by podle něj mohlo odstranit obě brzdy najednou a nastartovat zemi k cestě mezi nejúspěšnější státy světa.

Co je na českém daňovém systému špatně?

Celková daňová kvóta je tíživá, tedy celkové zdanění je příliš vysoké. Ale hlavní problém je ve struktuře. Zdaňujeme naprosto nesmyslně práci a takřka vůbec majetek. Je to historicky dané, protože za komunismu tady byla Státní banka československá, u které měl každý podnik svůj účet, a pro komunisty tak bylo nejvýhodnější vybírat daně přes podniky.

V Česku je dnes zdanění práce na 43 procentech. To vlastně nemá v mezinárodním srovnání obdoby.

Proč je to špatně?

Jednak jsou u nás kvůli tomu nízké mzdy a vede to k práci načerno. Hlavně je ale špatně danit práci, protože když něco daníte, tak je toho méně. My bychom měli přece chtít, aby lidé více tvořili, pracovali, každý podle svých možností.

Celý daňový systém je nyní tak komplikovaný a tak postavený na hlavu, že naše společnost nebohatne tak, jak by mohla. Motivace k vyššímu vzdělání, k přidané hodnotě, tvořivosti není taková, jaká by měla být. Takže kýžená konvergence k západní Evropě se nekoná. Už deset patnáct let stagnujeme.

Jak by podle vás mělo zdanění práce klesnout, aby motivace začala fungovat?

Na třetinu. Viděl bych zdanění práce na patnácti procentech. Ne víc, než je návrh OECD pro firmy.

Jenže když klesne zdanění práce, tak bude díra v rozpočtu ještě větší než nyní. Už teď máme strukturální deficit dvě stě miliard.

Tím se dostáváme k druhé části mého návrhu. V Česku sice daníme práci, ale prakticky nedaníme majetek. Daně z nemovitostí jsou tak malé, že se je státu vlastně ani nevyplatí v některých případech vybírat. V mezinárodním srovnání je to šílené. Když jsem pracoval v Londýně či New Yorku, tvořily daně z nemovitostí skoro polovinu toho, co jsem zaplatil.

Takže výrazně zvednout daň z nemovitostí?

Postavit ji jinak. V západních zemích je pravidlem, že daň z nemovitosti zahrnuje i daň z místa. To proto, že když vlastníte pozemek na výhodném místě, například u parku, vody nebo dálnice, tak má pro investory větší hodnotu než někde, kam se nedá prakticky dojet. Jeden metr čtvereční u Staroměstského náměstí je samozřejmě skoro nekonečně hodnotnější než hektary neplodné půdy v krajině. Je jasné, proč to tak je. Máte blízko nemocnice, kulturu, divadla, školy, pestrou nabídku pracovních příležitostí, obchody, všechny výhody, které město proti pustině skýtá.

Ondřej Jonáš

- Vystudoval matematiku na Harvardově univerzitě v USA, je držitelem titulu Ph.D. v oboru teorie pravděpodobnosti a statistiky a bakalářem v oboru politologie.
- Mnoho let na Harvardově univerzitě a také v Princetonu přednášel.
- V 80. letech pracoval pro investiční banku Goldman Sachs, později pro investiční banku Salomon Brothers a americkou centrální banku (Fed). Spoluzakládal investiční banku JFC, která se specializuje na investiční a finanční poradenství pro střední Evropu.

Hodnota nemovitostí není jen v cihlách a maltě, není pouze následkem činnosti majitele, ale záleží hlavně a především na lokalitě.

Jak by se měla daň z místa určovat a jak by měla být vysoká?

Základ všeho je vytvoření cenové mapy lokalit. Každý stát, který tuto daň zavedl, někde už před dvěma sty lety, to tak má. Lze to dělat podle čtvrtí, bloků… V USA například když jste blízko vody, máte vyšší daň, protože voda se považuje za plus, které zhodnocuje pozemek. Když jste naopak v záplavové zóně, platíte míň, protože je to minus. Mapa se aktualizuje podle toho, jak se realizují transakce v lokalitě a je upravovaná jednou do roka. Z hodnoty nemovitosti, ke které se dojde, se pak určí sazba daně. V Bostonu v

Massachusetts máme například sazbu 1,26 procenta hodnoty nemovitosti. Jsou i země, které nad určitou hodnotou, dejme tomu jeden milion eur, mají tuto daň progresivní. V Dánsku to jde až na čtyři procenta.

To znamená, že by se z pražského bytu 3+1, který má hodnotu dejme tomu sedm milionů korun, platila roční daň 100 tisíc?

To určitě ne. Ceny nemovitostí jsou nyní v Česku přemrštěné. Nikde v Evropě nemáte tak vysoké ceny nemovitostí v poměru k průměrnému příjmu.

GLOSA JULIE HRSTKOVÉ

Svět zavede jednu daň dřív, než Česko postaví dálnici do Lince

20. 1. 2023 • 2 min. čtení

No ale jak by se to mohlo změnit?

Právě onou místní daní. Dnes když si koupíte nemovitost, kupujete ji s návratností jednoho až dvou procent. Zaplatíte sedm milionů, roční užitek je pro vás zhruba 140 tisíc. V okamžiku, kdy by byla zavedena daň z místa, tak by se odblokoval trh a sedmimilionový byt by klesl podle mého odhadu na čtyři až pět milionů. Takže by se jeho výnosnost zvedla dejme tomu na tři procenta. Daň by pak byla dejme tomu 50 tisíc.

I to ale je pětadvacetkrát víc než nyní…

Ano. Ale je to správné vzhledem k rozložení daňové zátěže, pokud současně snížíme daň z práce. Mělo by to ohromné pozitivní dopady. Klesl by podíl nevyužívaných, zanedbaných a rozpadlých nemovitostí, kterých je šíleně moc. Klesl by počet investičních bytů a spekulací bez přímého užívání majitelem, které se pronajímají přes Airbnb, což zmenšuje nabídku bytů pro mladé rodiny.

Současná situace s minimálním zdaněním žene cenovou hladinu nahoru, protože je to jediný způsob investic v Česku, který je minimálně zdaněný. Nabídka bytů a mobilita zaměstnanců tak trpí. Po zavedení daně z místa by klesla cena bytů o třetinu, zlepšila by se jejich dostupnost.

A nejen to. Kvalita bydlení by šla nahoru, jelikož daň nepostihuje zlepšení místa majitelem. Zjednoduší se výběr daní a eliminuje možnost podvádění. Nepřítomným cizincům může stát účtovat násobně vyšší roční sazbu daně a nabyvateli bez občanství i stoprocentní daň z kupní ceny v zájmu ochrany obyvatel a místního trhu. Protože se jedná o jejich zdanění, občané mají vysokou motivaci participovat aktivně v místní politice a podílet se na určení daňové kvóty. Občan tak nese spoluodpovědnost za stanovení míry a ceny civilizace, kterou bude ochotný platit.

Řada lidí vám ale řekne, že tenhle konstrukt je vlastně trest za vlastnictví. Málem komunismus.

To je nesmysl. Je správné, aby byl majetek zatížen daní. Stát zajišťuje infrastrukturu a bezpečnost a bez toho nemá nemovitost žádnou hodnotu. Žijeme ve společnosti, jsme závislí jeden na druhém a musíme přispívat proporčně k našim možnostem a schopnostem. Daň z místa je efektivní tlak na hospodárné využití unikátní lokality. Jinak to vede až k feudální koncentraci majetku bez ohledu na to, jak se o něj kdo stará. A komunismus? To je směšné. Jak už jsem říkal, v Londýně nebo v Bostonu představuje daň z nemovitosti zhruba polovinu daní, které člověk platí.

V české společnosti je ale zafixovaná představa, že vlastnictví je svaté, že se na něj nesmí sahat. A to ani daňově. Máme zkušenost ze socialismu, de facto státních krádeží soukromého majetku…

Ano. Jenže tahle představa je důvodem relativní chudoby země. Je mi jasné, že v současné době by pro to asi žádný poslanec nezvedl ruku, protože každý z nich má chalupu a dům. Ale je to hloupé, krátkozraké a sobecké. Tím, že daníme práci místo majetku, způsobujeme, že Česko padá v žebříčku HDP na osobu. Jsme jedna z mála zemí, které se nedostaly s HDP na předcovidovou úroveň.
Musíme proto vybírat daně rozumnějším způsobem. Pozemek nabízí unikátní jistotu zachování reálné hodnoty takřka bez rizika, navíc s možností profitovat z veškerých investic v okolí. Výměnou za exkluzivitu pozemkem disponovat je rozumné očekávat zhodnocení příležitosti. Daň je tedy poplatek za soukromý užitek ze společensky kontinuálně vytvářené výhody. Je to vlastně daň z přidané hodnoty místa způsobená činností nikoli majitele, ale státu.

Takže jaký je tedy princip vámi navrhované reformy?

Snížit zdanění práce na třetinu současné hodnoty. A kompenzovat to daní z místa. Majetkovou daň bych zvýšil klidně pětadvacetkrát. A složená daňová kvóta musí být nižší.

No ale pak budeme mít strukturální deficit pořád dvě stě miliard, i víc.

Ano, ale jediná odpověď na to je zvýšit produktivitu, zvýšit přidanou hodnotu. Což zajistí právě nižší danění práce. My máme vyrábět náročné výrobky s vysokou přidanou hodnotou, ne cement. To šlo, když byly levné energie. Teď už ne. A musíme podstatně víc investovat do vzdělání a vědy. Další odpovědí je rekonstrukce skladby výběru daní.

A samotný strukturální deficit za problém nepovažujete?

Finanční zadluženost Česka na úrovni 42 procent HDP je pořád nízko. Máme prostor finanční zadluženost klidně zdvojnásobit. Skutečný problém představuje zadluženost vnitřní. Tedy že nemáme rychlovlaky, nemáme hotovou dálniční síť, napojení plynovodů a ropovodů není tak flexibilní, jak potřebujeme, organizace společnosti je strnulá. I proto, že mladým a schopným lidem ztěžujeme kombinací nízkých příjmů a vysokých cen nemovitostí bydlení, a tím pádem zakládání rodin.

Lidi je přece dobré motivovat, nechat jim maximum toho, co si vydělají. Pořád jsme, pokud jde o práci, ve stavu polootroctví. To všechno je špatně, to nás brzdí. To je skutečný a rostoucí dluh vůči budoucnosti. Nemůžeme se přece utěšovat jen tím, že jsme na tom lépe než Slovensko nebo Bulharsko. To je přece ubohé, když jsme historicky prokázali, že máme na víc.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 3. 2. 2023

■ Autoprůmysl

Jsi pro stávku, nebo proti? Nexen tlačí na zaměstnance

Jan Prokeš
jan.prokes@hn.cz

Pracovníci obří továrny na výrobu pneumatik korejské společnosti Nexen jsou již třetí den ve stávce. Stroje v závodu na Lounsku sice ve čtvrtek stály, i tak ale bylo kolem závodu poměrně živo. Stávkující navíc na příští pondělí chystají před areálem další demonstraci.

„Proběhne ve dvě hodiny odpoledne. Lidé jsou unavení a je potřeba jim dát signál, že v žádném případě nekončíme," řekl HN předseda odborového svazu Kovo Roman Ďurčo. Termín demonstrace domluvil spolu s odboráři z Nexenu během čtvrteční schůzky v továrně. Vedení společnosti se na jednání nedostavilo.

„Snahu podepsat kolektivní smlouvu z jejich strany vůbec nevidím. Spíš vedou agresivní válku proti zaměstnancům a snaží se je vystrašit," tvrdí Ďurčo. Podle odborářů nyní vedení Nexenu vyžaduje po pracovnících podpis dokumentu s vyjádřením, že souhlasí se stávkou. „Když to podepíší, tak je vyvádí z továrny. Takhle tlačí na lidi, aby byli bez peněz," míní šéf OS Kovo.

Ti, kteří se účastní stávky, nemají podle zákona nárok na mzdu. Podnik ale zároveň nesmí jejich pracovní místo obsadit někým jiným. I když se ale zastaví pouze část výroby, často nemohou pracovat ani zaměstnanci na navazujících linkách, kteří se do protestní akce nezapojili. V takovém případě jde ale o překážku v práci na straně zaměstnavatele a firma jim musí platit náhradu mzdy.

Podle Ďurča na to nemá Nexen právo a zaměstnancům radí, aby nic nepodepisovali. „Až budeme mít k dispozici dokument, který jim dávají podepsat, necháme to prošetřit inspektorátem práce," říká odborář.

V továrně pracuje přibližně 1100 lidí, stávku už dříve podpořilo více než 600 z nich. Aktivně se do stávky zapojilo téměř 200 zaměstnanců.

~

Nexen už dříve odhadl, že mu každý den stávky způsobí ztrátu ve výši 20 milionů korun.

Se zástupci Nexenu se stávkující naposledy sešli v úterý odpoledne. Na schůzce jim představili požadavky týkající se mimo jiné růstu mezd. Vedení firmy slíbilo odpověď do týdne. Stávkující pracovníci požadují zvýšení mezd o 8,3 procenta nebo příplatek za noční směnu a víkendy ve výši 20 procent.

Vedení korejské společnosti tento týden oznámilo, že mzdy zaměstnancům od března zvýší, detaily k tomu však neuvedlo. Podle Ďurča už od úterního odpoledne s odboráři nikdo z vedení společnosti nejednal. „Oni za týden stávky přijdou o tolik, kolik po nich v rámci mzdových požadavků chceme třeba až do roku 2025, což mi přijde nelogické. Zaslechl jsem ale, že se sem prý chystá přímo korejský majitel společnosti," uvádí Ďurčo. Své aktuální požadavky ohledně růstu výdělků za loňský a letošní rok vyčíslují odboráři na 20 až 50 milionů korun.

Nexen už dříve odhadl, že mu každý den stávky způsobí ztrátu ve výši 20 milionů korun. „Skutečnost naší společnosti je taková, že na základě produktů vyrobených čistě v České republice se nachází v červených číslech. V tak zoufalé ekonomické situaci je odborová stávka akcí, která nemůže prospět jak společnosti, tak jejím zaměstnancům. Každý z nás má právo na ochranu, ale musíme se zdržet všeho, co by mohlo poškodit každého z nás. Očekává se, že škoda, kterou utrpí společnost stávkou, bude velká," sdělil Nexen v úterním prohlášení. Jako důvody špatné ekonomické situace označil rostoucí náklady na logistiku, ceny ropy i materiálů.

VYDÁNO: HN.CZ, 3. 2. 2023

Jsi pro stávku, nebo proti? Nexen tlačí na zaměstnance

Jan Prokeš redaktor
3. 2. 2023 00:00 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Pracovníci obří továrny na výrobu pneumatik korejské společnosti Nexen jsou již třetí den ve stávce. Stroje v závodu na Lounsku sice ve čtvrtek stály, i tak ale bylo kolem závodu poměrně živo. Stávkující navíc na příští pondělí chystají před areálem další demonstraci.

„Proběhne ve dvě hodiny odpoledne. Lidé jsou unavení a je potřeba jim dát signál, že v žádném případě nekončíme," řekl HN předseda odborového svazu Kovo Roman Ďurčo. Termín demonstrace domluvil spolu s odboráři z Nexenu během čtvrteční schůzky v továrně. Vedení gumárenské společnosti se na jednání podle Ďurča nedostavilo.

„Snahu podepsat kolektivní smlouvu z jejich strany vůbec nevidím. Spíš vedou agresivní válku proti zaměstnancům a snaží se je vystrašit," tvrdí Ďurčo. Podle odborářů nyní vedení Nexenu vyžaduje po pracovnících podpis dokumentu s vyjádřením, že souhlasí se stávkou. „Když to podepíší, tak je vyvádí z továrny. Takhle tlačí na lidi, aby byli bez peněz," míní šéf OS Kovo.

Ti, kteří se účastní stávky, nemají podle zákona nárok na mzdu. Podnik ale zároveň nesmí jejich pracovní místo obsadit někým jiným. I když se ale kvůli stávce zastaví pouze část výroby, často nemohou pracovat ani zaměstnanci na navazujících linkách, kteří se do protestní akce nezapojili. V takovém případě jde ale o překážku v práci na straně zaměstnavatele a firma jim musí platit náhradu mzdy. Když ale podepíší souhlas se stávkou, přesouvají se automaticky mezi první skupinu pracovníků, která nemá na náhradu výdělku nárok.

Podle Ďurča na to nemá Nexen právo a zaměstnancům radí, aby nic nepodepisovali. „Chceme předejít konfliktu na pracovišti, takže každý, kdo se chce zapojit do stávky, ať je doma. Na lidi, kteří chtějí pracovat, je to nátlak. Až budeme mít k dispozici dokument, který jim dávají podepsat, necháme to prošetřit inspektorátem práce," říká odborář. Stávkující zatím mají dokument pouze nafocený. „Myslím ale, že se k nám brzy dostane originál," dodává Ďurčo.

V továrně pracuje přibližně 1100 lidí, stávku už dříve podpořilo více než 600 z nich. Aktivně se do stávky zapojilo téměř 200 zaměstnanců.

Se zástupci Nexenu se stávkující naposledy sešli v úterý odpoledne. Na schůzce jim představili požadavky týkající se mimo jiné růstu mezd. Vedení firmy slíbilo odpověď do týdne. Stávkující pracovníci požadují zvýšení mezd o 8,3 procenta nebo příplatek za noční směnu a víkendy ve výši 20 procent. Nástupní mzda operátora výroby je aktuálně 22 700 korun.

Vedení korejské společnosti tento týden oznámilo, že mzdy zaměstnancům od března zvýší, detaily k tomu však neuvedlo. Podle Ďurča už od úterního odpoledne s odboráři nikdo z vedení společnosti nejednal. „Oni za týden stávky přijdou o tolik, kolik po nich v rámci mzdových požadavků chceme třeba až do roku 2025, což mi přijde nelogické. Zaslechl jsem ale, že se sem prý chystá přímo korejský majitel společnosti," uvádí Ďurčo. Své aktuální požadavky ohledně růstu výdělků za loňský a letošní rok vyčíslují odboráři na 20 až 50 milionů korun.

Nexen už dříve odhadl, že mu každý den stávky způsobí ztrátu ve výši 20 milionů korun. „Skutečnost naší společnosti je taková, že na základě produktů vyrobených čistě v České republice se nachází v červených číslech. V tak zoufalé ekonomické situaci je odborová stávka akcí, která nemůže prospět jak společnosti, tak jejím zaměstnancům. Každý z nás má právo na ochranu, ale musíme se zdržet všeho, co by mohlo poškodit každého z nás. Očekává se, že škoda, kterou utrpí společnost stávkou, bude velká," sdělil Nexen v úterním prohlášení. Jako důvody špatné ekonomické situace označil rostoucí náklady na logistiku, ceny ropy i materiálů.

Stávkující pracovníci se snaží získat podporu také u politiků. Oslovili například prezidenta Miloše Zemana, premiéra Petra Fialu (ODS), ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečku (KDU-ČSL) nebo nově zvoleného prezidenta Petra Pavla. „Jsme s nimi v kontaktu a doufám, že se do toho zapojí," uvádí Ďurčo.

Korejská společnost se před několika dny obrátila na soud, aby vydal předběžné opatření, podle nějž by se zaměstnanci museli stávky zdržet. Krajský soud v Ústí nad Labem však ve středu návrh zamítl.

Závod na severu Čech je první továrnou, kterou Nexen postavil mimo Asii. Obří hala je 850 metrů dlouhá a 300 metrů široká. Součástí areálu je i 15 metrů vysoký sklad pneumatik. Celkem jihokorejská firma do stavby továrny investovala kolem 23 miliard korun, zhruba 3,55 miliardy korun dostal Nexen od státu zpět díky investičním pobídkám.

Společnost Nexen Tire byla založena v roce 1942 v Jižní Koreji. Pneumatiky dodává do 150 zemí. Kromě továrny na Lounsku má Nexen ještě dvě v Koreji a jednu v Číně. Podnik sponzoruje například anglický fotbalový klub Manchester City či německý Eintracht Frankfurt. V Česku podporuje hokejový klub z Mladé Boleslavi.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 3. 2. 2023

■ Kybernetický zločin

Loni dvě miliardy a letos bude ještě hůř. Tisíce Čechů kvůli kyberpodvodům přicházejí o celoživotní úspory

Adam Mašek
adam.masek@hn.cz

Stačí pár kliknutí na důvěryhodně se tvářící weby, vyplnění osobních údajů, chvilka nepozornosti a stovky tisíc korun jsou během vteřiny nenávratně pryč. Klienti tuzemských bank čelí během posledních dvanácti měsíců největšímu náporu kyberútoků v historii. A tomu odpovídá i celková suma, o kterou se podvodníci na jejich úkor obohatili. Jen v loňském roce dokázali lidem ukrást více než dvě miliardy korun. Oproti roku 2021 jde o stoprocentní nárůst. A letos bude počet útoků a objem zcizených peněz ještě vyšší.

Čísla a odhady poskytla HN Česká bankovní asociace (ČBA), podle které se počet útoků na klienty bank za poslední dva roky zvýšil více než dvojnásobně, způsobené škody pak dokonce čtyřikrát. Souvisí to mimo jiné s tím, jak se lidé během covidové pandemie v letech 2020 až 2021 přesunuli ve velkém do online prostředí. „Útoky jsou různé a dá se říct, že mají určitý sezonní charakter. Například v době Vánoc jsou směřovány na klienty ve spojení s nákupy a doručováním dárků, hlavně prostřednictvím SMS a e-mailů," říká mluvčí bankovní asociace Radek Šalša. Klamavé SMS zprávy se nazývají smishing, v případě e-mailů se užívá označení phishing.

Velmi častá jsou ale i podvodná telefonická volání, označovaná jako vishing. Během nich se kriminálníci vydávají za falešné bankéře, policisty či finanční poradce lákající lidi například na výhodné investice.

K říjnu loňského roku Policie ČR evidovala 15 tisíc poškozených klientů. Podle ČBA se tak celkový počet ke konci prosince vyšplhal přes 18 tisíc. Vzhledem k pokračujícímu trendu v četnosti případů navíc odhaduje, že letos bude toto číslo – včetně celkového objemu zcizených peněz – ještě vyšší. Průměrná škoda jednoho klienta vychází na 161,5 tisíce korun.

Právě zmiňovaná sezonnost je v celé problematice nejvíce nebezpečná. Nedá se totiž úplně přesně určit, na jaký charakter útoku se mají klienti připravit. Pakliže během Vánoc šlo o podvodné SMS a e-maily zaměřené na zneužití jmen společností, jako je Česká pošta, Zásilkovna nebo Alza, pak nyní hrozí podle Šalšy podvodné SMS spojené například s nutností vyplnit daňová přiznání či s vyplácením sociálních dávek. Ty pro změnu zneužívají jména ministerstva práce a sociálních věcí. Velmi časté jsou také podvody zaměřené na bazarové obchody jako sBazar, Bazoš.cz a Vinted.

Ve všech těchto případech je postup kyberzločinců velmi podobný. Nejčastěji poškozeným přijde SMS či e-mail se sdělením, že k dokončení daně transakce je nutné kliknout na přiložený webový odkaz a vyplnit přihlašovací údaje. Útoky se liší jen okolnostmi a „příběhem", které pachatelé zrovna použijí.

Bazarovi a investiční „šmejdi"

V případě bazarových podvodů útočníci spoléhají především na absenci digitální gramotnosti na straně prodávajících. Podvodník nejprve odpoví velkému množství lidí na inzeráty. Těm, kteří se ozvou zpět, následně odešle mailem anebo v chatovací aplikaci link, který odkazuje na falešnou platební bránu. Velmi často je to napodobenina stránky nějaké z kurýrních společností, která si prý pro zboží přijede. Útočník tvrdí, že skrze ni má následně proběhnout platba ve prospěch prodávajícího. Ten je proto vyzván, aby vyplnil údaje ke kartě i do svého internetového bankovnictví. Už to by měl být varovný signál – dávat údaje ke své kartě pro prodávajícího vůbec nedává smysl.

Když tak dotyčný přesto učiní, vydá citlivá data do rukou pachatele. Ten se díky nim přihlásí do internet bankingu klienta a zadá transakci. Prodávající však musí platbu ještě autorizovat. To lze učinit v aplikaci mobilního bankovnictví. Anebo přeposláním kódu, který mu přijde SMS zprávou, útočníkovi či jeho přepsáním přímo do falešné platební brány. A to přesto, že v SMS stojí, že se jde o odchozí platbu.

„Může to znít zvláštně, ale lidé tyto verifikační SMS kódy často vůbec nečtou a transakce potvrzují automaticky i v mobilní aplikaci. Pachatelé na tuto nepozornost spoléhají. Je to jeden z nejčastějších způsobů, jakým naši klienti vloni přišli o peníze," potvrzuje Filip Hrubý, mluvčí České spořitelny. Celkově zhruba pět tisíc klientů banky vloni přišlo kvůli všem typům kyberútoků o půl miliardy korun.

A podobná situace panuje i v Monetě Money Bank. Zde kromě těch bazarových v poslední době sledují nárůst i u investičních podvodů. K nim dochází zejména prostřednictvím podvodného volání. Kriminálníci nejprve vytvoří falešnou stránku, kde lidem slibují nesmyslně vysoké výnosy v řádech desítek procent nakupováním kryptoměn či akcií známých firem, například ČEZ.

Jedinci, kteří tomu uvěří, pak vyplní přiložený kontaktní formulář a domnělí investiční experti jim zavolají. Posléze je zmanipulují natolik, že si klienti do vlastních mobilů či počítačů nainstalují aplikace pro sdílení obrazovky, jako je TeamViewer či AnyDesk. Prezentují je přitom jako investiční softwary, které pomáhají transakci dokončit. Útočníci díky nim převezmou nad přístrojem kontrolu a za pomoci klienta se přihlásí do jeho internetového či mobilního bankovnictví. A obdobně platby autorizují.

Být ve střehu Podvodníci se často snaží z lidí vylákat údaje o platební kartě i v situacích, kdy to nedává naprosto žádný smysl. Foto: Shutterstock

Sbohem, peníze

Celkově klienti Monety vloni přišli asi o 95 milionů korun. Meziročně šlo až o trojnásobný nárůst. A takřka dvě třetiny spadaly jen na investiční podvody. „Frustrující je, že my tyto podezřelé transakce často dokážeme detekovat. Když ale klienta kontaktujeme s tím, že se ho zřejmě někdo snaží podvést, tak on stejně trvá na tom, že má transakce proběhnout. Když pak za týden volá zpět s tím, že byl podveden a zdali by nešlo platbu vrátit zpět, už mu nemůžeme pomoci," říká Jakub Komenda, šéf digitálních kanálů v Monetě. O něco bezpečnější je podle něj využívat aplikace bank pro mobilní bankovnictví. Například ta od Monety je pro pachatele, který využívá program pro sdílení obrazovky, na mobilu neviditelná.

V rámci prevence se ČBA i banky snaží klienty upozorňovat na podobné případy vzdělávacími kampaněmi a také zprávami, které zveřejňují na svých webech a klientům je rozesílají i v mobilním a internetovém bankovnictví. Experti obecně doporučují, aby lidé nikdy nikomu nesdělovali své bankovní údaje, ať už po telefonu, či elektronicky. Finanční domy je po svých klientech nikdy nevyžadují. V případě podezřelých telefonátů se doporučuje hovor ukončit a kontaktovat svou banku nebo policii. Případně zkusit zavolat zpět, protože když jde o podvod, je číslo většinou hluché.

Klienti by si též měli uvědomit, že o takto ztracené peníze pravděpodobně nadobro přišli. Policie má jen velmi limitované možnosti, jak je dohledat, protože pachatelé se je snaží co nejrychleji přeprat přes anonymní kryptopeněženky. A samy banky nenesou za tyto transakce odpovědnost, protože klient byl sice oklamán, přihlašovací údaje ale pachatelům sdělil dobrovolně, a tím pádem porušil smluvní podmínky s bankou.

Počet kyberútoků na klienty bank

Zdroj: Česká bankovní asociace (odhad)

Je pro Vás nyní dostavba projektu finančně náročná?

Nabízíme rychlý odkup připravovaných nebo rozestavěných developerských projektů v Praze, Brně, Pardubicích a Hradci Králové.

Neváhejte nás kontaktovat na akvizice@psn.cz nebo +420 778 403 590

PSN

30 let

VYDÁNO: HN.CZ, 3. 2. 2023

Loni dvě miliardy a letos bude ještě hůř. Tisíce Čechů kvůli kyberpodvodům přicházejí o celoživotní úspory

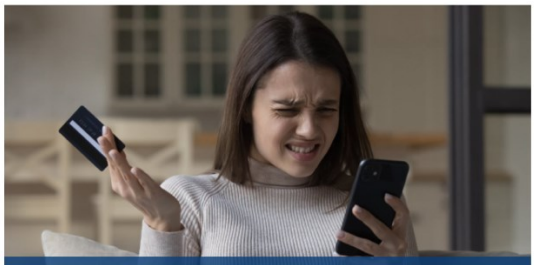

Klienti bank by si měli dávat velmi dobrý pozor na údaje o svých platebních kartách. Podvodníci je přitom často požadují v situacích, kdy to nedává naprosto žádný smysl. Autor • Shutterstock

Stačí pár kliknutí na důvěryhodně se tvářící weby, vyplnění osobních údajů, chvilka nepozornosti a stovky tisíc korun jsou během vteřiny nenávratně pryč. Klienti tuzemských bank čelí během posledních dvanácti měsíců největšímu náporu kyberútoků v historii. A tomu odpovídá i celková suma, o kterou se podvodníci na jejich úkor obohatili. Jen v loňském roce dokázali lidem ukrást více než dvě miliardy korun. Oproti roku 2021 jde o stoprocentní nárůst. A letos bude počet útoků a objem zcizených peněz ještě vyšší.

Čísla a odhady poskytla HN Česká bankovní asociace (ČBA), podle které se počet útoků na klienty bank za poslední dva roky zvýšil více než dvojnásobně, způsobené škody pak vzrostly dokonce čtyřikrát. Souvisí to mimo jiné s tím, jak se lidé během covidové pandemie v letech 2020 až 2021 přesunuli ve velkém do online prostředí. „Útoky jsou různé a dá se říct, že mají určitý sezonní charakter. Například v době Vánoc jsou směřovány na klienty ve spojení s nákupy a doručováním dárků, hlavně prostřednictvím SMS a e-mailů," říká mluvčí bankovní asociace Radek Šalša. Klamavé SMS zprávy se nazývají smishing, v případě e-mailů se užívá označení phishing.

Velmi častá jsou ale i podvodná telefonická volání, označovaná jako vishing. Během nich se kriminálníci vydávají za falešné bankéře, policisty či finanční poradce lákající lidi například na výhodné investice.

K říjnu loňského roku Policie ČR evidovala 15 tisíc poškozených klientů. Podle ČBA se tak celkový počet ke konci prosince vyšplhal přes 18 tisíc. Vzhledem k pokračujícímu trendu v četnosti případů navíc odhaduje, že letos bude toto číslo – včetně celkového objemu zcizených peněz – ještě vyšší. Průměrná škoda jednoho klienta vychází na 161,5 tisíce korun.

Právě zmiňovaná sezonnost je v celé problematice nejvíce nebezpečná. Nedá se totiž úplně přesně určit, na jaký charakter útoku se mají klienti připravit. Pakliže během Vánoc šlo o podvodné SMS a e-maily zaměřené na zneužití jmen společností, jako je Česká pošta, Zásilkovna nebo Alza, pak nyní hrozí podle Šalšy podvodné SMS spojené například s nutností vyplnit daňová přiznání či s vyplácením sociálních dávek. Ty pro změnu zneužívají jména ministerstva práce a sociálních věcí. Velmi časté jsou také podvody zaměřené na bazarové obchody jako sBazar, Bazoš.cz a Vinted.

Ve všech těchto případech je postup kyberzločinců velmi podobný. Nejčastěji poškozeným přijde SMS či e-mail se sdělením, že k dokončení dané transakce je nutné kliknout na přiložený webový odkaz a vyplnit přihlašovací údaje. Útoky se liší jen okolnostmi a „příběhem", které pachatelé zrovna použijí.

Bazaroví a investiční „šmejdi"

V případě bazarových podvodů útočníci spoléhají především na absenci digitální gramotnosti na straně prodávajících. Podvodník nejprve odpoví velkému množství lidí na jejich inzeráty. Těm, kteří se ozvou zpět, následně odešle mailem anebo v chatovací aplikaci link, který odkazuje na falešnou platební bránu. Velmi často je to napodobenina stránky nějaké z kurýrních společností, která si prý pro zboží přijede. Útočník tvrdí, že skrze ni má následně proběhnout platba ve prospěch prodávajícího. Ten je proto vyzván, aby vyplnil údaje ke kartě i do svého internetového bankovnictví. Už to by měl být významný varovný signál – dávat údaje ke své kartě pro prodávajícího vůbec nedává smysl.

Když tak dotyčný přesto učiní, vydá citlivá data do rukou pachatele. Ten se díky nim přihlásí do internet bankingu klienta a zadá transakci. Prodávající však musí platbu ještě autorizovat. To lze učinit v aplikaci mobilního bankovnictví. Anebo přeposláním kódu, který mu přijde SMS zprávou, útočníkovi či jeho přepsáním přímo do falešné platební brány. A to přesto, že v SMS stojí, že se jedná o odchozí platbu.

„Může to znít zvláštně, ale lidé tyto verifikační SMS kódy často vůbec nečtou a transakce potvrzují automaticky i v mobilní aplikaci. Pachatelé na tuto nepozornost spoléhají. Je to jeden z nejčastějších způsobů, jakým naši klienti vloni přišli o peníze," potvrzuje Filip Hrubý, mluvčí České spořitelny. Celkově zhruba pět tisíc klientů banky vloni přišlo kvůli všem typům kyberútoků o půl miliardy korun.

A podobná situace panuje i v Monetě Money Bank. Zde kromě těch bazarových v poslední době sledují nárůst i u investičních podvodů. K nim dochází zejména prostřednictvím podvodného volání. Kriminálníci nejprve vytvoří falešnou stránku, kde lidem slibují nesmyslně vysoké výnosy v řádech desítek procent nakupováním kryptoměn či akcií známých firem, například ČEZ.

Jedinci, kteří tomu uvěří, pak vyplní přiložený kontaktní formulář a domnělí investiční experti jim zavolají. Posléze je zmanipulují natolik, že si klienti do vlastních mobilů či počítačů nainstalují aplikace pro sdílení obrazovky, jako je TeamViewer či AnyDesk. Prezentují je přitom jako investiční softwary, které pomáhají transakci dokončit. Útočníci díky nim převezmou nad přístrojem kontrolu a za pomoci klienta se přihlásí do jeho internetového či mobilního bankovnictví. A obdobným způsobem platby autorizují.

Sbohem, peníze

Celkově klienti Monety vloni přišli o asi 95 milionů korun. Meziročně šlo až o trojnásobný nárůst. A takřka dvě třetiny spadaly jen na investiční podvody. „Frustrující je, že my tyto podezřelé transakce často dokážeme detekovat. Když ale klienta kontaktujeme s tím, že se ho zřejmě někdo snaží podvést, tak on stejně trvá na tom, že má transakce proběhnout. Když pak za týden volá zpět s tím, že byl podveden a zdali by nešlo platbu vrátit zpět, už mu nemůžeme pomoci," říká Jakub Komenda, šéf digitálních kanálů v Monetě. O něco bezpečnější je podle něj využívat aplikace bank pro mobilní bankovnictví. Například ta od Monety je pro pachatele, který využívá program pro sdílení obrazovky, na mobilu neviditelná.

V rámci prevence se ČBA i banky snaží klienty upozorňovat na podobné případy **vzdělávacími kampaněmi** a také **zprávami**, které zveřejňují na svých webových stránkách a klientům je rozesílají i v mobilním a internetovém bankovnictví. Experti obecně doporučují, aby lidé nikdy nikomu nesdělovali své bankovní údaje, ať už po telefonu, či elektronicky. Finanční domy je po svých klientech nikdy nevyžadují. V případě podezřelých telefonátů se doporučuje hovor ukončit a kontaktovat svou banku nebo policii. Případně zkusit zavolat zpět, protože když jde o podvod, je číslo většinou hluché.

Klienti by si též měli uvědomit, že o takto ztracené peníze pravděpodobně nadobro přišli. Policie má jen velmi limitované možnosti, jak je dohledat, protože pachatelé se je snaží co nejrychleji přeprat přes anonymní kryptopeněženky. A samy banky nenesou za tyto transakce odpovědnost, protože klient byl sice oklamán, přihlašovací údaje ale pachatelům sdělil dobrovolně, a tím pádem porušil smluvní podmínky s bankou. Finanční domy alespoň nabízejí možnost se proti těmto útokům a podvodným platbám pojistit. Limity se pohybují v řádech desítek až stovek tisíc korun, měsíčně pak pojistka klienta vyjde na několik desítek korun.

Telekomunikační trh

Miliardový prodej Nej.cz jde do finále

Skupina Kaprain miliardáře Karla Pražáka finišuje s prodejem poskytovatele internetu a televize Nej.cz. Má jít o jeden z největších prodejů české firmy v letošním roce. Nej.cz dodává internet a televizi téměř do čtvrt milionu domácností. Zisková firma přitáhla řadu zájemců z oblasti telekomunikací, nyní ale podle informací HN z několika na sobě nezávislých zdrojů vyjednává jen s jedním uchazečem.

Favoritem na získání Nej.cz je největší tuzemská investiční skupina PPF, a to přes její koncern Cetin, který vlastní telekomunikační infrastrukturu v České republice, Bulharsku, Maďarsku a Srbsku. Třicetiprocentní podíl ve skupině má singapurský státní fond GIC.

„Od konce loňského roku je tam podepsaná exkluzivita. Nyní tam probíhá due diligence," dodává zdroj ze středoevropského trhu fúzí a akvizic. Nečeká, že by se smlouva podepsala dříve než v druhé půlce února.

K otázkám ohledně transakce nebyla ani jedna ze stran sdílná. „Nekomentujeme probíhající jednání," uvádí Ondřej Pechar, mediální zástupce skupiny Kaprain. Konkrétní nebyla ani společnost Cetin. „Spekulace z trhu obecně nekomentujeme," reaguje mluvčí Cetinu Adam Zbiejczuk.

Nicméně o skupině PPF se od začátku prodeje spekuluje jako o horkém kandidátovi na získání Nej.cz. Jednak proto, že PPF a Kaprain k sobě mají z minulosti byznysově blízko, a Nej.cz také zapadá do byznysu Cetinu. „Po cenových indikacích si Kaprain vysponoval cenu a potom dal rovnou exkluzivitu, což nebývá úplně obvyklé," popisuje průběh prodeje zmíněný zdroj. Tendr ale nebyl podle informací *HN* „jen naoko", o Nej.cz se skutečně soutěžilo.

Ostatně telekomunikace jsou odvětví, kterému se daří i v současných těžkých časech, což investory láká. Přes internet teče čím dál víc dat, a to jak v domácnostech, tak ve firmách. „Telekomunikační infrastruktura se stává skoro stejně důležitou pro životy lidí a ekonomiky jako sítě elektrické, plynárenské a vodárenské. Pro dlouhodobé investory je tento typ investic velmi atraktivní," říká výkonný ředitel Patria Corporate Finance Petr Dědeček.

Skupina Nej.cz v posledních letech výrazně vyrostla, když koupila řadu poskytovatelů internetu. V současné době je trojkou na trhu pevného připojení. Získala mimo jiné společnost Mcnet Internet, firmy itself a Telly CE. Na začátku loňského roku pak převzala společnost Smart Comp, což je provozovatel značky Netbox a majitel televize Kuki.

Expanze se projevila rovněž zvýšením zisku. Za minulý rok tržby podle Pechara přesáhly 1,5 miliardy korun a ukazatel zisku EBITDA (zisk před daněmi, úroky a odpisy) bude vyšší než 700 milionů korun.

Cena za Nej.cz včetně dluhu tak bude jistě v miliardách korun. „Předpokládáme vyšší násobek EBITDA, lehce nad desetinásobek by byl pro prodávajícího úspěch," vysvětluje Dědeček z Patrie. Hodnota Nej.cz by se tak mohla vyšplhat na sedm až osm miliard korun.

Díky akvizicím se kromě hospodaření rozšířila klientská základna Pražákovy telekomunikační skupiny, která v roce 2018 měla přes 200 tisíc zákazníků. V současnosti má podle Pechara přes 240 tisíc aktivních linek a více než 540 tisíc připojených domácností. „Téměř 75 procent připojek je na optické síti," doplňuje Pechar.

Optické sítě tak u Nej.cz převažují a mohly přilákat zájem Cetinu. „Nej.cz je majitelem rozsáhlé telekomunikační infrastruktury, která je mnohdy komplementární k té, kterou vlastní společnost Cetin, a to zejména v oblasti poslední míle, tedy přípojky do domu," komentuje Dědeček.

Vladan Gallistl, Milan Mikulka

Dodává internet a televizi čtvrt milionu domácnostem. Miliardový prodej Nej.cz jde do finále

Vladan Gallistl, Milan Mikulka
3. 2. 2023 10:29 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

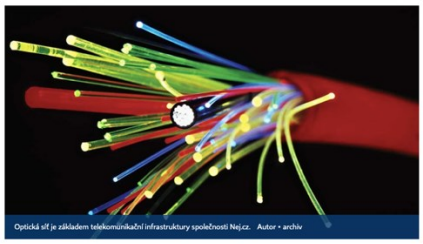

Optická síť je základem telekomunikační infrastruktury společnosti Nej.cz. Autor • archiv

Skupina Kaprain miliardáře Karla Pražáka finišuje s prodejem poskytovatele internetu a televize Nej.cz. Má jít o jeden z největších prodejů české firmy v letošním roce. Nej.cz dodává internet a televizi téměř do čtvrt milionu domácností. Zisková firma přitáhla řadu zájemců z oblasti telekomunikací, nyní ale podle informací HN z několika na sobě nezávislých zdrojů vyjednává jen s jedním uchazečem.

Favoritem na získání Nej.cz je největší tuzemská investiční skupina PPF, a to přes její koncern Cetin, který vlastní telekomunikační infrastrukturu v České republice, Bulharsku, Maďarsku a Srbsku. Třicetiprocentní podíl ve skupině má singapurský státní fond GIC.

„Od konce loňského roku je tam podepsaná exkluzivita. Nyní tam probíhá due diligence," dodává zdroj ze středoevropského trhu fúzí a akvizic. Nečeká, že by se smlouva podepsala dříve než v druhé půlce února.

K otázkám ohledně transakce nebyla ani jedna ze stran sdílná. „Nekomentujeme probíhající jednání," uvádí Ondřej Pechar, mediální zástupce skupiny Kaprain. Konkrétní nebyla ani společnost Cetin. „Spekulace z trhu obecně nekomentujeme," reaguje mluvčí Cetinu Adam Zbiejczuk.

Nicméně o skupině PPF se od začátku prodeje spekuluje jako o horkém kandidátovi na získání Nej.cz. Jednak proto, že PPF a Kaprain k sobě mají z minulosti byznysově blízko, a Nej.cz také zapadá do byznysu Cetinu. „Po cenových indikacích si Kaprain vyšponoval cenu a potom dal rovnou exkluzivitu, což nebývá úplně obvyklé," popisuje průběh prodeje zmíněný zdroj. Tendr ale nebyl podle informací HN „jen naoko", o Nej.cz se skutečně soutěžilo.

Ostatně telekomunikace jsou odvětví, kterému se daří i v současných těžkých časech, což investory láká. Přes internet teče čím dál víc dat, a to jak v domácnostech, tak ve firmách. „Telekomunikační infrastruktura se stává skoro stejně důležitou pro životy lidí a ekonomiky jako sítě elektrické, plynárenské a vodárenské. Pro dlouhodobé investory je tento typ investic velmi atraktivní," říká výkonný ředitel Patria Corporate Finance Petr Dědeček.

Skupina Nej.cz v posledních letech výrazně vyrostla, když koupila řadu poskytovatelů internetu. V současné době je trojkou na trhu pevného připojení. Získala mimo jiné společnost Mcnet Internet, firmy itself a Telly CE. Na začátku loňského roku pak převzala společnost Smart Comp, což je provozovatel značky Netbox a majitel televize Kuki.

Expanze se projevila rovněž zvýšením zisku. Za minulý rok tržby podle Pechara přesáhly 1,5 miliardy korun a ukazatel zisku EBITDA (zisk před daněmi, úroky a odpisy) bude vyšší než 700 milionů korun.

Cena za Nej.cz včetně dluhu tak bude jistě v miliardách korun. „Předpokládáme vyšší násobek EBITDA, lehce nad desetinásobek by byl pro prodávajícího úspěch," vysvětluje Dědeček z Patrie. Hodnota Nej.cz by se tak mohla vyšplhat na sedm až osm miliard korun.

Díky akvizicím se kromě hospodaření rozšířila klientská základna Pražákovy telekomunikační skupiny, která v roce 2018 měla přes 200 tisíc zákazníků. V současnosti má podle Pechara přes 240 tisíc aktivních linek a více než 540 tisíc připojených domácností. „Téměř 75 procent přípojek je na optické síti," doplňuje Pechar.

Optické sítě tak u Nej.cz převažují a mohly přilákat zájem Cetinu. „Nej.cz je majitelem rozsáhlé telekomunikační infrastruktury, která je mnohdy komplementární k té, kterou vlastní společnost Cetin, a to zejména v oblasti poslední míle, tedy přípojky do domu," komentuje Dědeček. Podle něj by navíc antimonopolní úřad transakci schválil, protože na trhu je více velkých hráčů a trh je poměrně rozdrobený.

Telekomunikace jsou oblastí, kde je stále poměrně živo. „Trh telekomunikační infrastruktury, jako jsou sítě, telekomunikační věže, ale i data centra, je v Evropě poměrně aktivní. Například společnost Cellnex Telecom je velmi aktivní v konsolidaci svého věžového portfolia napříč Evropou. Ale ani infrastrukturní fondy nezůstávají pozadu a nakupují telekomunikační infrastrukturu," komentuje Dědeček.

Za prodejem Nej.cz ale stál podle něj spíše „konec investičního cyklu majitele společnosti". Jinými slovy: Pražák vybudoval z Nej.cz silného hráče, kterého prodá většímu investorovi.

Kromě zmíněné Cellnex Telecom zvažuje britský telekomunikační kolos Vodafone Group, že by přizval investory do své firmy Vantage Towers, kde má podíl ve výši 82 procent. Samotná skupina PPF se pak podle bulharských médií loni zúčastnila soutěže o bulharského poskytovatele placené televize a rychlého připojení k internetu – společnost Bulsatcom. Firma nabízí podobné služby jako právě Nej.cz. V boji o Bulsatcom ale tuzemský investiční lídr prohrál s bulharským telekomunikačním veteránem Spasem Rusevem.

Pražák založil investiční skupinu Kaprain v roce 2013. Soustřeďuje se na průmysl, a to zejména chemický, nemovitosti nebo například obchoduje s pohledávkami. Jeho specialitou jsou nákupy firem v problémech. Pražák byl blízkým spolupracovníkem zesnulého majitele skupiny PPF Petra Kellnera.

■ Státní podpora

Ostrý Síkela: Hrozí závody v dotacích mezi zeměmi EU

Ondřej Houska
ondrej.houska@hn.cz

To, co se teď v Evropě děje z hlediska státní podpory firem, Česku vadí. Země EU jim chtějí výrazně zvýšit dotace. Vláda se bojí, že na to české podniky doplatí. Odmítá proto snahu zmírnit pravidla pro poskytování dotací a dalších podpor v rámci jednotného trhu EU – upozorňuje, že státy jako Česko v tom nedokážou soutěžit s těmi bohatšími a většími. A české firmy se tak dostanou do nevýhody oproti konkurenci.

„Jsme velmi znepokojeni tím, že další významné změkčení pravidel pro státní pomoc firmám by mohlo mezi členskými zeměmi EU vyvolat závody v dotacích," napsal ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (za STAN) Evropské komisi v dopise, který mají HN k dispozici.

Síkela volí nezvykle ostrá slova. Upozorňuje na fakt, že drtivou většinu státní pomoci v poslední době poskytly největší a nebohatší země, hlavně Německo a Francie. „Považujeme to za alarmující," stojí v jeho dopise, který poslal výkonné místopředsedkyni Evropské komise Margrethe Vestagerové. Ta má v komisi na starosti dohled nad dodržováním pravidel férové hospodářské soutěže.

Zmírnění pravidel pro poskytování dotací prosazuje hlavně Francie a některé další země v reakci na fakt, že USA nebo Čína to už udělaly. Američané na štědrou podporu lákají výrobce elektromobilů či baterií do elektroaut. Podporu však podmiňují tím, že výrobce svou produkci přesune do Severní Ameriky. Evropě tak hrozí ztráta moderní výroby a tisíců pracovních míst. Některé společnosti již uvedly, že kvůli novým americkým pravidlům výrobu do USA přesunou.

Země EU se shodují, že tomu musí čelit. Zatím se ale nedohodly jak. Komise ve středu navrhla zmírnění pravidel pro poskytování státní podpory do „zelených" investic – tedy to, co Česko odmítá. Kromě Síkely to do Bruselu vzkázal i ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS), který napsal obdobný dopis spolu s několika dalšími státy, jak už HN informovaly.

~

Drtivou většinu státní pomoci v poslední době poskytly největší a nejbohatší země.

„Větší a bohatší státy by této možnosti mohly využít mnohem snáz, kvůli čemuž by ty chudší byly znevýhodněny," dává Česku za pravdu Niclas Poitiers z bruselského institutu Bruegel ve vyjádření pro HN. Lídři zemí unie budou o návrhu jednat příští týden na summitu v Bruselu.

Komise kromě toho dává na zvážení i to, jestli by země EU neměly založit Evropský fond suverenity – v jeho rámci by pak podporovaly své firmy společně, tedy tak, aby podniky z jedné země nebyly zvýhodněny oproti jiným. Právě to je podle Poitierse cesta, jak v EU zachovat férový společný trh. Česko ale odmítá i tento návrh. Apeluje na to, aby se unie vydala spíš cestou zrychleného povolování státní podpory v mezích stávajících pravidel nebo aby zvážila, jak lze případně snížit byrokracii, která firmy zatěžuje.

Česká vláda, stejně jako třeba Švédsko, také chce pokračovat ve vyjednáváních s Američany ohledně dotací pro „zelené" výrobky a technologie – věří, že se USA podaří přesvědčit, aby svá diskriminační pravidla změnily a otevřely přístup k nové státní podpoře i pro evropské výrobce.

„Musíme prohloubit upřímný dialog mezi EU a USA," vyzývá Síkela ve svém dopise. Apeluje tedy na další jednání s Američany v naději, že zemím EU poskytnou stejnou výjimku jako Kanadě a Mexiku.

Současná americká pravidla považují za jasně diskriminační nejen státy EU, ale i Velká Británie, Japonsko či Jižní Korea, tedy další automobilové velmoci.

Ostrý Síkela: Hrozí závody v dotacích mezi zeměmi EU. Pro české firmy je to alarmující

Ondřej Houska redaktor
6. 2. 2023 08:25 • Aktualizováno • 3 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Ministr Jozef Síkela (za STAN) upozorňuje na fakt, že drtivou většinu státní pomoci v poslední době poskytly největší a nebohatší země, hlavně Německo a Francie. Autor • Reuters

Reklama | Předplatné HN+ je zcela bez reklam.

Česku vadí to, co se nyní v Evropě děje z hlediska státní podpory jednotlivých firem. Země Evropské unie jim chtějí výrazně zvýšit dotace. Vláda se bojí, že na to české podniky doplatí. Odmítá proto snahu zmírnit pravidla pro poskytování různých dotací a dalších podpor v rámci jednotného trhu Evropské unie – upozorňuje, že státy jako Česko v tom nedokážou soutěžit s bohatšími a většími zeměmi. A české firmy se tím pádem dostanou do nevýhody oproti konkurenci.

„Jsme velmi znepokojeni tím, že další významné změkčení pravidel pro státní pomoc firmám by mohlo mezi členskými zeměmi EU vyvolat závody v dotacích," napsal ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela (za STAN) Evropské komisi v dopise, který mají HN k dispozici.

Síkela volí nezvykle ostrá slova. Upozorňuje na fakt, že drtivou většinu státní pomoci v poslední době **poskytly největší a nebohatší země**, hlavně Německo a Francie. „Považujeme to za alarmující," stojí v jeho dopise, který poslal výkonné místopředsedkyni Evropské komise Margrethe Vestagerové. Ta má v komisi na starosti dohled nad dodržováním pravidel férové hospodářské soutěže.

Zmírnění pravidel pro poskytování dotací a podpor prosazuje především Francie a některé další země v reakci na fakt, že Spojené státy nebo Čína to už udělaly. Američané například na štědrou podporu **lákají** výrobce elektromobilů či baterií do elektroaut. Podporu však podmiňují tím, že daný výrobce svou produkci přesune do Severní Ameriky. Evropě tak hrozí ztráta moderní výroby a tisíců pracovních míst. Některé společnosti již uvedly, že kvůli novým americkým pravidlům výrobu do USA **skutečně přesunou**.

Země EU se shodují, že tomu musí čelit. Zatím se ale nedohodly, jak konkrétně. Komise ve středu navrhla zmírnění pravidel pro poskytování státní podpory do „zelených" investic – tedy to, co Česko odmítá. Kromě Síkely to do Bruselu vzkázal i ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS), který napsal obdobný dopis spolu s několika dalšími státy, jak už HN **informovaly**.

„Větší a bohatší státy by této možnosti mohly využít mnohem snáz, kvůli čemuž by ty chudší byly znevýhodněny," dává Česku za pravdu Niclas Poitiers z bruselského výzkumného institutu Bruegel ve vyjádření pro HN. Lídři zemí unie budou o návrhu jednat příští týden na summitu v Bruselu.

Komise kromě toho dává na zvážení i to, jestli by země EU neměly založit Evropský fond suverenity – v jeho rámci by pak podporovaly své firmy společně, tedy tak, aby podniky z jedné země nebyly zvýhodněny oproti jiným. Právě to je podle Poitierse cesta, jak v EU zachovat férový společný trh. Česko ale odmítá i tento návrh. Apeluje na to, aby se unie vydala spíš cestou zrychleného povolování státní podpory v mezích stávajících pravidel nebo aby zvážila, jak lze případně snížit byrokracii, která firmy zatěžuje.

Česká vláda, stejně jako například Švédsko, také chce pokračovat v současných vyjednáváních s Američany ohledně dotací pro „zelené" výrobky a technologie – věří, že se USA podaří přesvědčit, aby svá diskriminační pravidla změnily a otevřely přístup k nové státní podpoře i pro evropské výrobce.

„Musíme prohloubit upřímný dialog mezi EU a USA," vyzývá Síkela v citovaném dopise. Apeluje tedy na další jednání s Američany v naději, že zemím EU poskytnou stejnou výjimku jako Kanadě a Mexiku.

Současná americká pravidla považují za jasně diskriminační nejen státy unie, ale i Velká Británie, Japonsko či Jižní Korea, tedy další automobilové velmoci. Ani tyto země však zatím v jednáních s USA neuspěly.

VYDÁNO: HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 3. 2. 2023

■ Rozhovor

Pavel musí vůči vládě hrát roli ďáblova advokáta, říká politická psycholožka

Martin Ťopek
martin.topek@hn.cz

Politická psychologie není zrovna obvyklá vědecká disciplína. Martina Klicperová z Psychologického ústavu Akademie věd se jí věnuje jak v Česku, tak v USA. Ve studii Akademie věd se zabývala psychologií českého voliče, změnou jeho postojů a také tím, jak voliče dokázaly ovlivnit kampaně jednotlivých kandidátů v letošních prezidentských volbách.

Co ukázal výzkum Akademie věd o vývoji voličské základny kandidátů na prezidenta?
Jako psychology nás zajímala škála postojů – od naprostého zamítání po naprosté přijímání kandidátů. Už na začátku kampaně jsme byli svědky polarizace voličů. Někteří lidé se prostě od počátku silně vyhranili pro jednotlivé kandidáty či proti nim. Tahle polarizace byla nejzřetelnější u Andreje Babiše. V jeho případě měla většina respondentů už na počátku kampaně jasno, že je pro ně Babiš „zcela nepřijatelný", nebo naopak „zcela přijatelný", dávali ho na extrémní póly na jedenáctibodové škále, kterou jsme k dotazování použili.

Jak vypadalo srovnání kandidátů z této vlažné fáze kampaně?
U Babiše už od začátku převládal počet negativních postojů nad pozitivními. Pokud jde o extrémní nepřijatelnost a přijatelnost, ten poměr byl tři ku dvěma. 22 procent uvádělo, že je pro ně „zcela přijatelný", ale pro 33 procent byl „zcela nepřijatelný". U generála Pavla to bylo jinak – vyhraněných názorů byla jen třetina a poměr byl vyrovnanější: 20 procent zcela proti a 17 procent pro. Pak ale přišla horká fáze kampaně a tehdy už byly vůči Babišovi polarizované skoro dvě třetiny národa – vlažný byl málokdo. Ve volebním týdnu polovina, respektive 49 procent dotázaných uvedlo, že je pro ně Babiš zcela nepřijatelný. Skoro polovina ho odmítala tak, že mu dala nulu na jedenáctibodové škále. Jako zcela přijatelný se pak jevil pouhým 15 procentům – došlo u něj k výraznému odlivu oddaných voličů.

Jak se čísla vyvíjela u Pavla?
Zajímavé je, že počet lidí, pro které byl Pavel nepřijatelný, se během kampaně prakticky nezměnil. Ale počet jednoznačných příznivců mu naskočil ze 17 na 27 procent. U Pavla ale byla největší síla elektorátu v umírněných příznivcích. K těm patřila třetina všech respondentů. Vadila jim třeba jeho komunistická minulost, ale kloníli se zřetelně na jeho stranu. Dá se říct, že to byli oni, kdo mu volby vyhráli.

Co způsobilo ty velké změny v postojích?
Pokud jde o Babiše, část skalních příznivců si odehnal sám. Temperamentní výřečnost se hodí k obchodníkovi a snad i k premiérovi, ale nemusí se hodit k prezidentovi. Naopak Pavel jistě pozitivně zapůsobil klidnou rozvahou, měl skutečně prezidentské vystupování, lidé si na něj postupně zvykali a zalíbil se jim.

Jak na tom byla třeba Danuše Nerudová?
Úplně jinak. V jejím případě bylo navíc velké množství zcela nerozhodných voličů. Zajímavé ale bylo, že když jsme dali respondentům v podzimním šetření CVVM možnost dát kandidátům nejen pozitivní, ale i negativní hlas, výsledek byl překvapivý. Kdyby se takto od sebe hlasy odčítaly, vítězem voleb by byla Danuše Nerudová. Byla jediným favoritem, který málo polarizoval.

Co tedy Babišovi hlavně odvedlo voliče?
Myslím na dva hlavní důvody: jednak jeho osobnost – charakter a temperament. Poněkud podbízivé vystupování, jeho zbrklost ve vyjadřování, která dokonce vedla až téměř k mezinárodní aféře, když popřel pátý článek Severoatlantické smlouvy. Snažil se v debatách vítězit tím, že hodně mluvil. Působilo to, jako by diskusi bral jako sportovní soutěž, kdo pro sebe urve více času. A přitom vlastně většinou opakoval jen naučené fráze, odpovědím na otázky se spíše vyhýbal, snažil se prostě říci, co sám chtěl. Záleželo jen na moderátorovi, jestli to ukočíruje, nebo ne.

Předpokládám, že druhý bod je strašení válkou na billboardech.
Rozhodně ano. A negativita jeho kampaně vůbec. Od osobních urážek oponenta po zmíněnou supernegativní kampaň na billboardech. Byla založená na vyvolání strachu, až paniky z války. To mě jako psychologa skutečně rozzlobilo. Jak známo, negativní emoce jsou pro nás z hlediska přežití důležitější než emoce kladné, a tak to manažery politických kampaní svádí. Ale labilnější lidé na to mohli doplatit. Od psychiatrů a klinických psychologů zaznívají velice znepokojené hlasy. Ale voliči nejsou homogenní skupina. Sofistikovanější část lidí rychle pochopila, že je to podpásovka, levný způsob, jak zaútočit. A to se Babišovi vrátilo jako bumerang.

Jak by obstáli naši kandidáti jinde ve světě?
Mám zkušenosti s prostředím amerických prezidentských voleb. Lidé tam zvažují kandidáty podle toho, zda se jim jeví zvolitelní ve všech státech unie. Američané váhají podpořit kandidáta, u kterého se domnívají, že by byl nepřijatelný pro většinu populace. S tím měl samozřejmě nejdřív problém Barack Obama a v současnosti to může být problém pro Petea Buttigiege, to by byl skvělý kandidát, v současnosti je velice oblíbeným ministrem dopravy. Je ale také otevřeně gay a to by v republikánských státech mohla být nepřekonatelná překážka. Američané také dost dbají na to, zda se kandidát jeví a chová prezidentsky. Právě v tomhle ohledu to Obama svého času vyhrál. No a pak se Američané také občas řídí podle starého dobrého testu charakteru: „Od kterého z kandidátů byste koupil ojeté auto?" Čtenáři si tento test mohou zkusit na našich letošních kandidátech.

Uvádíte, že se nepotvrdila slova prezidenta Miloše Zemana o rozdělení společnosti na pražskou kavárnu a zbytek populace.
To zcela vyplývá z volebních výsledků. Vysoké vítězství generála Pavla, minimální rozdíly mezi Prahou, ostatními městy a venkovem, vítězství v naprosté většině krajů, a navíc nevídané vítězství start-cíl. To je neobvyklé, obyčejně docházejí odlišné výsledky na začátku sčítání z malinkých okrsků, než začnou nabíhat výsledky větších měst. To vše ukazuje, že volby nepotvrdily Zemanova slova o pražské kavárně, a to je dobrá zpráva pro sjednocování společnosti.

Regiony, kde vyhrál Babiš, spojuje vyšší míra nezaměstnanosti nebo počet takzvaných sociálně vyloučených lokalit. Pokud se hovoří o zasypávání příkopů, co čeká Pavla ve vztahu k těmto regionům?
Od nového prezidenta se čeká, že napraví všechny problémy, které se v době předchozích dvou prezidentů nahromadily. Myslím, že příkopy zasypává už svou lidskostí, respektem k ostatním, který vyzařuje z jeho chování. Ihned přislíbil, že ještě před nástupem do funkce právě kraje, kde nevyhrál, navštíví a že bude naslouchat lidem. To je důležité gesto. Nejdůležitější ale bude, když dokáže hrát vůči vládě roli „ďáblova advokáta" a skutečně bude věnovat pozornost tématům prostých lidí. Na skutečné lámání chleba dojde, až dokáže, že není závislý na vládní koalici. Bylo by dobré, kdyby nezklamal ani voliče Danuše Nerudové, kteří mu dali svůj hlas. Jistě v tom pomůže i nová první dáma, která byla nějaký čas samoživitelkou a dokáže pochopit tuto problematiku. Generál Pavel má kromě jiných ctností i dar komunikace a netrpí narcismem jako jeho předchůdci. Zdá se, že když dokázal vytvořit konsenzus zemí NATO, dokáže stmelovat i český národ.

MARTINA KLICPEROVÁ (67)
- Zabývá se politickou psychologií, je průkopnicí směru psychologie demokracie. Je vědeckou pracovnicí Psychologického ústavu AV ČR a spolupracuje se San Diego State University, vyučovala též na Stanfordu a Arizonské státní univerzitě.
- K jejím hlavním výzkumným zájmům patří politická kultura, slušnost, posttotalitní syndrom, přechody k demokracii a demokratický charakter.
- Je v řídicích orgánech Mezinárodní unie psychologické vědy a asociací politické a transkulturní psychologie. Pracuje jako předsedkyně Vědeckého výboru světového psychologického kongresu ICP 2024 a je členkou týmu SYRI (Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik).
- Publikuje též pod jménem Klicperová-Baker.

Martina Klicperová *z Akademie věd studuje chování voličů v Česku i ve Spojených státech amerických.*
Foto: HN – Matej Slávik

~ Na skutečné lámání chleba dojde, až Petr Pavel dokáže, že není závislý na vládní koalici.

VYDÁNO: HN.CZ, 2. 2. 2023

Kdyby se daly dát i negativní hlasy, volby by vyhrála Danuše Nerudová

Martin Topek redaktor
6. 2. 2023 08:49 • Aktualizováno • 7 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Martina Klicperová z Akademie věd studuje chování voličů v Česku i v USA. Autor • Matej Slávik

Politická psychologie není zrovna obvyklá vědecká disciplína. Martina Klicperová z Psychologického ústavu Akademie věd se jí věnuje jak v Česku, tak v USA. Ve studii Akademie věd se zabývala psychologií českého voliče, změnou jeho postojů a také tím, jak voliče dokázaly ovlivnit kampaně jednotlivých kandidátů v letošních prezidentských volbách.

Co ukázal výzkum Akademie věd o vývoji voličské základny kandidátů na prezidenta?

Jako psychology nás zajímala škála postojů – od naprostého zamítání po naprosté přijímání kandidátů. Už na začátku kampaně jsme byli svědky polarizace voličů. Někteří lidé se prostě od počátku silně vyhranili pro jednotlivé kandidáty či proti nim. Tahle polarizace byla nejzřetelnější u Andreje Babiše. V jeho případě měla většina respondentů už na počátku kampaně jasno, že je pro ně Babiš „zcela nepřijatelný“, nebo naopak „zcela přijatelný“, dávali ho na extrémní póly na jedenáctibodové škále, kterou jsme k dotazování použili.

Jak vypadalo srovnání kandidátů z této vlažné fáze kampaně?

U Babiše už od začátku převládal počet negativních postojů nad pozitivními. Pokud jde o extrémní nepřijatelnost a přijatelnost, ten poměr byl tři ku dvěma. 22 procent uvádělo, že je pro ně „zcela přijatelný“, ale pro 33 procent byl „zcela nepřijatelný“. U generála Pavla to bylo jiné – vyhraněných názorů byla jen třetina a poměr byl vyrovnanější: 20 procent zcela proti a 17 procent pro. Pak ale přišla horká fáze kampaně a tehdy už byly vůči Babišovi polarizované skoro dvě třetiny národa – vlažný byl málokdo. Ve volebním týdnu polovina, respektive 49 procent dotázaných uvedlo, že je pro ně Babiš zcela nepřijatelný. Skoro polovina ho odmítala tak, že mu dala nulu na jedenáctibodové škále. Jako zcela přijatelný se pak jevil pouhým 15 procentům – došlo u něj k výraznému odlivu oddaných voličů.

Jak se čísla vyvíjela u Pavla?

Zajímavé je, že počet lidí, pro které byl Pavel nepřijatelný, se během kampaně prakticky nezměnil. Ale počet jednoznačných příznivců mu naskočil ze 17 na 27 procent. U Pavla ale byla největší síla elektorátu v umírněných příznivcích. K těm patřila třetina všech respondentů. Vadila jim třeba jeho komunistická minulost, ale klonili se zřetelně na jeho stranu. Dá se říct, že to byli oni, kdo mu volby vyhráli.

Jak se čísla vyvíjela u Pavla?

Zajímavé je, že počet lidí, pro které byl Pavel nepřijatelný, se během kampaně prakticky nezměnil. Ale počet jednoznačných příznivců mu naskočil ze 17 na 27 procent. U Pavla ale byla největší síla elektorátu v umírněných příznivcích. K těm patřila třetina všech respondentů. Vadila jim třeba jeho komunistická minulost, ale klonili se zřetelně na jeho stranu. Dá se říct, že to byli oni, kdo mu volby vyhráli.

Co způsobilo ty velké změny v postojích?

Pokud jde o Babiše, část skalních příznivců si odehnal sám. Temperamentní výřečnost se hodí k obchodníkovi a snad i k premiérovi, ale nemusí se hodit k prezidentovi. Naopak Pavel jistě pozitivně zapůsobil klidnou rozvahou, měl skutečně prezidentské vystupování, lidé si na něj postupně zvykali a zalíbil se jim.

Jak na tom byla třeba Danuše Nerudová?

Úplně jinak. V jejím případě bylo navíc velké množství zcela nerozhodných voličů. Zajímavé ale bylo, že když jsme dali respondentům v podzimním šetření CVVM možnost dát kandidátům nejen pozitivní, ale i negativní hlas, výsledek byl překvapivý. Kdyby se takto od sebe hlasy odčítaly, vítězem voleb by byla Danuše Nerudová. Byla jediným favoritem, který málo polarizoval.

Co tedy Babišovi hlavně odvedlo voliče?

Myslím na dva hlavní důvody: jednak jeho osobnost – charakter a temperament. Poněkud podbízivé vystupování, jeho zbrklost ve vyjadřování, která dokonce vedla až téměř k mezinárodní aféře, když popřel 5. článek Severoatlantické smlouvy. Snažil se v debatách vítězit tím, že hodně mluvil. Působilo to, jako by diskusi bral jako sportovní soutěž, kdo pro sebe urve více času. A přitom vlastně většinou opakoval jen naučené fráze, odpovědím na otázky se spíše vyhýbal, snažil se prostě říci, co sám chtěl. Záleželo jen na moderátorovi, jestli to ukočíruje, nebo ne.

Předpokládám, že druhý bod je strašení válkou na billboardech.

Rozhodně ano. A negativita jeho kampaně vůbec. Od osobních urážek oponenta po zmíněnou supernegativní kampaň na billboardech. Byla založená na vyvolání strachu, až paniky z války. To mě jako psychologa skutečně rozzlobilo. Jak známo, negativní emoce jsou pro nás z hlediska přežití důležitější než emoce kladné, a tak to manažery politických kampaní svádí. Ale labilnější lidé na to mohli doplatit. Od psychiatrů a klinických psychologů zaznívají velice zneklidněné hlasy. Ale voliči nejsou homogenní skupina. Sofistikovanější část lidí rychle pochopila, že je to podpásovka, levný způsob, jak zaútočit. A to se Babišovi vrátilo jako bumerang.

Jak by obstáli naši kandidáti jinde ve světě?

Mám zkušenosti s prostředím amerických prezidentských voleb. Lidé tam zvažují kandidáty podle toho, zda se jim jeví zvolitelní ve všech státech unie. Američané váhají podpořit kandidáta, u kterého se domnívají, že by byl nepřijatelný pro většinu populace. S tím měl samozřejmě nejdřív problém Barack Obama a v současnosti to může být problém pro Petea Buttigiege, to by byl skvělý kandidát, v současnosti je velice oblíbeným ministrem dopravy. Je ale také otevřeně gay a to by v republikánských státech mohla být nepřekonatelná překážka. Američané také dost dbají na to, zda se kandidát jeví a chová prezidentsky. Právě v tomhle ohledu to Obama svého času vyhrál. No a pak se Američané také občas řídí podle starého dobrého testu charakteru: „Od kterého z kandidátů byste koupil ojeté auto?“ Čtenáři si tento test mohou zkusit na našich letošních kandidátech.

> **PhDr. Martina Klicperová, CSc., DSc. (67)**
>
> Zabývá se politickou psychologií, je průkopnicí směru psychologie demokracie. Je vědeckou pracovnicí Psychologického ústavu AV ČR a spolupracuje se San Diego State University, vyučovala též na Stanfordu a Arizonské státní univerzitě.
>
> K jejím hlavním výzkumným zájmům patří politická kultura, slušnost, posttotalitní syndrom, přechody k demokracii a demokratický charakter.
>
> Je v řídicích orgánech Mezinárodní unie psychologické vědy a asociací politické a transkulturní psychologie. Pracuje jako předsedkyně Vědeckého výboru světového psychologického kongresu ICP 2024 a je členkou týmu SYRI (Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik).
>
> Publikuje též pod jménem Klicperová-Baker.

Uvádíte, že se nepotvrdila slova prezidenta Miloše Zemana o rozdělení společnosti na pražskou kavárnu a zbytek populace.

To zcela vyplývá z volebních výsledků. Vysoké vítězství generála Pavla, minimální rozdíly mezi Prahou, ostatními městy a venkovem, vítězství v naprosté většině krajů, a navíc nevídané vítězství start–cíl. To je neobvyklé, obyčejně docházejí odlišné výsledky na začátku sčítání z malinkých okrsků, než začnou nabíhat výsledky větších měst. To vše ukazuje, že volby nepotvrdily Zemanova slova o pražské kavárně, a to je dobrá zpráva pro sjednocování
společnosti.

**Regiony, kde vyhrál Babiš, spojuje vyšší míra nezaměstnanosti nebo počet takzvaných sociálně vyloučených lokalit. Pokud se hovoří o zasypávání
příkopů, co čeká Pavla ve vztahu k těmto regionům?**

Od nového prezidenta se čeká, že napraví všechny problémy, které se v době předchozích dvou prezidentů nahromadily. Myslím, že příkopy zasypává už svou lidskostí, respektem k ostatním, který vyzařuje z jeho chování. Ihned přislíbil, že ještě před nástupem do funkce právě kraje, kde nevyhrál, navštíví a že bude naslouchat lidem. To je důležité gesto. Nejdůležitější ale bude, když dokáže hrát vůči vládě roli „ďáblova advokáta“ a skutečně bude věnovat pozornost tématům prostých lidí. Na skutečné lámání chleba dojde, až dokáže, že není závislý na vládní koalici. Bylo by dobré, kdyby nezklamal ani voliče Danuše Nerudové, kteří mu dali svůj hlas. Jistě v tom pomůže i nová první dáma, která byla nějaký čas samoživitelkou a dokáže pochopit tuto problematiku.

Generál Pavel má kromě jiných ctností i dar komunikace a netrpí narcismem jako jeho předchůdci. Zdá se, že když dokázal vytvořit konsenzus zemí NATO, dokáže stmelovat
i český národ.

■ Školství

Studenti pražského gymnázia sepsali petici proti novému řediteli Gazdíkovi. Vadí jim hromadění funkcí

Anna Brzybohatá
anna.brzybohata@hn.cz

Studentkám a studentům soukromého pražského Gymnázia Duhovka se nelíbí hromadění funkcí jejich budoucího ředitele Petra Gazdíka (STAN). Do vedení školy má bývalý ministr školství nastoupit 20. února, současně ale bude stále poslancem a také zastupitelem v Suché Lozi ve Zlínském kraji, kde byl v minulosti starostou.

Studenti proti nastoupení Gazdíka sepsali petici, kterou mají HN k dispozici a která koluje mezi spolužáky. Autoři ji chtějí vedení školy předat později. V petici upozorňují na kumulaci funkcí a požadují, aby se některé z nich vzdal. Problematický je podle nich také Gazdíkův vztah s lobbistou Michalem Redlem, který je obviněn v korupční kauze Dozimetr.

Právě kvůli tomuto případu Gazdík v červnu rezignoval na post ministra školství i místopředsedy Starostů a nezávislých. Jakékoliv pochybení nebo porušení zákona ale Gazdík už tehdy odmítl.

O tom, že by studenti měli s jeho jmenováním problém, se poslanec dozvěděl až od HN. „Slyším o tom poprvé, studenti mě nijak nekontaktovali," řekl Gazdík. „Je to po dohodě se zaměstnavatelem. Ten mi umožnil čtyřdenní pracovní týden a přesně jsme si stanovili, jak to bude fungovat. Já nebudu omezovat ani svoje poslanecké povinnosti, ani práci ředitele. To, co budu omezovat, je můj volný čas," vysvětlil budoucí ředitel gymnázia, které sídlí v pražských Holešovicích.

Gazdík je jako poslanec místopředsedou ústavně právního výboru, členem školského výboru a také podvýboru pro regionální školství. Je také členem poslaneckého klubu Starostů a zastupitelem v Suché Lozi. Všechny funkce, které Gazdík zastává, jsou podle autorů petice časově náročné i samostatně.

„Práce poslance zahrnuje jak práci ve sněmovně, jako je účast na plenárním jednání nebo účast na jednáních jednotlivých výborů, tak i práci v kraji, za který byl dotyčný poslanec zvolen. Podle našeho názoru člověk, který vykonává všechny výše uvedené funkce, nemůže naplno vykonávat pozici ředitele našeho gymnázia," vyjmenovávají v petici autoři. Podle nich není problém, aby Gazdík gymnázium vedl, pokud se bude věnovat jen tomu. „Požadujeme, aby se jedné z pozic vzdal, a to buď pozice člena Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, nebo ředitele Gymnázia Duhovka," píší autoři petice. Více se k ní vyjadřovat nechtěli do doby, než ji předají současnému vedení školy.

Ta patří do vzdělávací skupiny Duhovka Group. Její mluvčí Veronika Emilie Thompson uvedla, že skupina od začátku výběrového řízení na pozici ředitele s Gazdíkovým působením ve sněmovně počítala: „Za svým rozhodnutím si stojíme a podmínky spolupráce máme nastaveny tak, aby se pan Gazdík mohl plnohodnotně věnovat vedení gymnázia."

Podobnou situaci v minulosti řešil Marek Výborný (KDU-ČSL). Ten byl ředitelem gymnázia v Pardubicích, kvůli čemuž v roce 2012 rezignoval na post krajského zastupitele. Poté, co uspěl ve volbách do Poslanecké sněmovny, ale ve škole skončil a ředitelem byl jen do konce března 2018. Podle Výborného je sloučení obou pozic na odpovědnosti jednotlivce.

„Domnívám se ale, že pozice poslance a ředitele gymnázia jde sladit jen velmi složitě, na rozdíl například od práce senátora. Legislativní proces v Senátu vypadá jinak, tam to možné je, u práce poslance to podle mě dlouhodobě udržitelné není," řekl HN Výborný. „Záleží to také na zřizovateli. U soukromého gymnázia je to jejich odpovědnost. U státní školy by za to odpovídal kraj či město, i to je třeba brát v potaz," dodal Výborný.

Hnutí STAN společně v koalici s Piráty přitom před nástupem do vlády kumulaci funkcí kritizovalo. Své nominace na ministra pro legislativu se například vzdal Jakub Michálek (Piráti), aby se tak vyhnul souběhu s funkcí předsedy Legislativní rady vlády. Gazdík však není jediný, kdo v dolní komoře parlamentu zastává více pozic.

„Ve sněmovně je celá řada ředitelů, lékařů či starostů, kteří to mají stejně či velmi podobně. Například Jiří Růžička byl ředitelem gymnázia a zároveň místopředsedou Senátu. Je to individuální, je to o lidech kolem vás a je to o tom, jak si to zorganizujete," říká k tomu sám Gazdík.

Se studenty chce o petici a svém působení na škole promluvit. I když podle něj měli jít prvně za ním. „Je velmi podivné a nepovažuji to za úplně etické, abych se o petici dozvídal z médií. Mám sice školní mail, ale ještě jsem nenastoupil. Každopádně názor studentů respektuji, chci s nimi o tom diskutovat a promluvit si s nimi o tom," řekl Gazdík. Pevné datum, kdy by se se studenty měl potkat, prý ale ještě nemá. První besedu ale plánuje hned poté, co do vedení školy nastoupí.

Kumulace funkcí *Studentům Gymnázia Duhovka vadí, že se Petr Gazdík jako budoucí ředitel nevzdal funkce poslance. Sám v tom problém nevidí, omezovat prý chce pouze své osobní volno.* **Foto: HN – Honza Mudra**

VYDÁNO: HN.CZ, 3. 2. 2023

Studenti pražského gymnázia sepsali petici proti novému řediteli Gazdíkovi. Vadí jim hromadění funkcí

Anna Brzybohatá redaktorka
3. 2. 2023 00:00 • 4 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Studentům Gymnázia Duhovka vadí, že se Petr Gazdík jako budoucí ředitel nevzdal funkce poslance. Autor • Profimedia

Studentkám a studentům soukromého pražského Gymnázia Duhovka se nelíbí hromadění funkcí jejich budoucího ředitele Petra Gazdíka (STAN). Do vedení školy má bývalý ministr školství nastoupit 20. února, současně ale bude stále poslancem a také zastupitelem v Suché Lozi ve Zlínském kraji, kde byl v minulosti starostou. Studenti proti nastoupení Gazdíka sepsali petici, kterou mají HN k dispozici a která koluje mezi spolužáky. Autoři ji chtějí vedení školy předat později. V petici upozorňují na kumulaci funkcí a požadují, aby se některé z nich vzdal. Problematický je podle nich také Gazdíkův vztah s lobbistou Michalem Redlem, který je obviněn v korupční kauze Dozimetr.

Právě kvůli tomuto případu Gazdík v červnu rezignoval na post ministra školství i místopředsedy Starostů a nezávislých. Jakékoliv pochybení nebo porušení zákona ale Gazdík už tehdy odmítl.

O tom, že by studenti měli s jeho jmenováním problém, se poslanec dozvěděl až od HN. „Slyším o tom poprvé, studenti mě nijak nekontaktovali," řekl Gazdík. „Je to po dohodě se zaměstnavatelem. Ten mi umožnil čtyřdenní pracovní týden a přesně jsme si stanovili, jak to bude fungovat. Já nebudu omezovat ani svoje poslanecké povinnosti, ani práci ředitele. To, co budu omezovat, je můj volný čas," vysvětlil budoucí ředitel gymnázia, které sídlí v pražských Holešovicích.

Gazdík je jako poslanec místopředsedou ústavně právního výboru, členem školského výboru a také podvýboru pro regionální školství. Je také členem poslaneckého klubu Starostů a zastupitelem v Suché Lozi. Všechny funkce, které Gazdík zastává, jsou podle autorů petice časově náročné i samostatně.

„Práce poslance zahrnuje jak práci ve sněmovně, jako je účast na plenárním jednání nebo účast na jednáních jednotlivých výborů, tak i práci v kraji, za který byl dotyčný poslanec zvolen. Podle našeho názoru člověk, který vykonává všechny výše uvedené funkce, nemůže naplno vykonávat pozici ředitele našeho gymnázia," vyjmenovávají v petici autoři. Podle nich není problém, aby Gazdík gymnázium vedl, pokud se bude věnovat jen tomu. „Požadujeme, aby se jedné z pozic vzdal, a to buď pozice člena Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, nebo ředitele Gymnázia Duhovka," píší autoři petice. Více se k ní vyjadřovat nechtěli do doby, než ji předají současnému vedení školy.

Ta patří do vzdělávací skupiny Duhovka Group. Její mluvčí Veronika Emilie Thompson uvedla, že skupina od začátku výběrového řízení na pozici ředitele s Gazdíkovým působením ve sněmovně počítala: „Za svým rozhodnutím si stojíme a podmínky spolupráce máme nastaveny tak, aby se pan Gazdík mohl plnohodnotně věnovat vedení gymnázia."

Podobnou situaci v minulosti řešil Marek Výborný (KDU-ČSL). Ten byl ředitelem gymnázia v Pardubicích, kvůli čemuž v roce 2012 rezignoval na post krajského zastupitele. Poté, co uspěl ve volbách do Poslanecké sněmovny, ale ve škole skončil a ředitelem byl jen do konce března 2018. Podle Výborného je skloubení obou pozic na odpovědnosti jednotlivce.

„Domnívám se ale, že pozice poslance a ředitele gymnázia jde sladit jen velmi složitě, na rozdíl například od práce senátora. Ta má trochu jiný režim, legislativní proces v Senátu také vypadá jinak. Tam to možné je, u práce poslance to podle mě dlouhodobě udržitelné není," řekl HN Výborný. „Záleží to také na zřizovateli. U soukromého gymnázia je to jejich odpovědnost. U státní školy by za to odpovídal kraj či město, i to je třeba brát v potaz," dodal Výborný.

Kombinaci poslaneckého mandátu a pozice v zastupitelstvu nevidí jako problém místopředsedkyně STAN Michaela Šebelová, která je sama neuvolněná opoziční zastupitelka v Kunčicích pod Ondřejníkem. „Pokud jde o jeho práci ředitele školy, předpokládám, že i navzdory tomu si bude Petr Gazdík nadále plnit všechny povinnosti, které vyplývají z mandátu poslance," dodala poslankyně.

Hnutí STAN společně v koalici s Piráty přitom před nástupem do vlády kumulaci funkcí kritizovalo. Své nominace na ministra pro legislativu se například vzdal Jakub Michálek (Piráti), aby se tak vyhnul souběhu s funkcí předsedy Legislativní rady vlády. Gazdík však není jediný, kdo v dolní komoře parlamentu zastává více pozic.

„Ve sněmovně je celá řada ředitelů, lékařů či starostů, kteří to mají stejně či velmi podobně. Například Jiří Růžička byl ředitelem gymnázia a zároveň místopředsedou Senátu. Je to individuální, je to o lidech kolem vás a je to o tom, jak si to zorganizujete," říká k tomu sám Gazdík.

Se studenty chce o petici a svém působení na škole promluvit. I když podle něj měli jít prvně za ním. „Je velmi podivné a nepovažuji to za úplně etické, abych se o petici dozvídal z médií. Mám sice školní mail, ale ještě jsem nenastoupil. Každopádně názor studentů respektuji, chci s nimi o tom diskutovat a promluvit si s nimi o tom," řekl Gazdík. Pevné datum, kdy by se se studenty měl potkat, prý ale ještě nemá. První besedu ale plánuje hned poté, co do vedení školy nastoupí.

■ Justice

Univerzita koupila za 20 milionů svoji zakládací listinu. Byla kradená, překupník dostal podmínku

Marek Pokorný
marek.pokorny@hn.cz

Bula cenná, ale kradená *Rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima (vlevo) na tiskové konferenci koncem června 2018 slavnostně představil originál listiny papeže Klimenta VI. z roku 1347, kterým svolil k založení univerzity.* Foto: ČTK

Je to objev tisíciletí. Právě to řekl v červnu 2018 tehdejší rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima, když na tiskové konferenci představoval zakládací listinu školy z roku 1347 s podpisem papeže Klimenta VI. O listinu, za kterou zaplatila 20 milionů korun, ale nejslavnější česká univerzita brzy přišla. Jako kradenou ji totiž zabavila policie.

Zpackaný prodej listiny, která zmizela v 19. století ze Zemského archivu Království českého, se završil tento čtvrtek. Odvolací Městský soud v Praze poslal na tři roky podmíněně do vězení překupníka starožitností Josefa Salmona. Ten také musí vrátit škole zmíněných dvacet milionů a k tomu zaplatit pětimilionový peněžitý trest.

Novodobý příběh takřka sedm set let starého dokumentu začal v dubnu 2018, kdy antikvář Aleš Lakuník likvidoval běžnou pozůstalost v pražských Holešovicích. Její součástí bylo několik krabic různých historických dokumentů, často s pečetěmi. Lakuník je odkoupil za sto tisíc korun a uskladnil u svého známého starožitníka, kterým byl právě Salmon. Ten se měl podle vzájemné dohody pokusit sehnat někoho, kdo by dokumenty prošel a ocenil.

Salmon se obrátil na soudního znalce a ten brzy zjistil, že se jedná o archiv Františka Dvorského, který byl na přelomu 19. a 20. století ředitelem Zemského archivu. A jak následně vyšlo najevo, řadu listin si z archivu odnesl domů, kde je zařadil do své sbírky, kterou poté důkladně setřídil jeho syn. Znalec proto Salmonovi oznámil, že jde o dokumenty, které měla Dvorského rodina vrátit, a on by je tak měl odevzdat státu. Upozornil na nález sbírky také vedoucí oddělení historických fondů Národního archivu Jitku Křečkovou.

Jenže Salmon mezitím několik listin z balíků vyndal a snažil se je samostatně prodat. Oslovil jednu ze svých zákaznic, manželku ředitele J&T Banky Karlu Ašerovou, a právě jejím prostřednictvím se o nálezu dozvěděl i rektor Zima. Protože prý Salmon spěchal a tvrdil, že má i další zájemce, banka se dohodla s univerzitou, že pro ni listinu jako prostředník koupí.

Do hry pak ale vstoupila Křečková, která zjistila, že v jednom z balíků je mimo jiné prázdná obálka s číslem 461 a nápisem „Constitutio Clementis VI" – což byl název právě pro zakládací listinu Univerzity Karlovy. A spojila si to s veřejnou Zimovou prezentací unikátního nálezu. Případem se tak začala zabývat policie, chvíli Salmona odposlouchávala a počátkem roku 2019 jej zatkla a uvedené dokumenty zabavila.

Salmon zpočátku odmítl vypovídat, před soudem se pak začal hájit tím, že zakládací listinu koupil za 12 tisíc eur od svého známého starožitníka z Rakouska. Soud to ale odmítl. „Ze svého protiprávního jednání je zcela jednoznačně a nezvratně usvědčován řetězcem provedených důkazů," uvedla původně prvoinstanční soudkyně Pavla Hájková. Poukázala například na to, že když listinu nabízel prostřednictvím e-mailu, byl na ní podle fotografie ještě nalepen štítek s číslem 461. Předloni v prosinci tak starožitníkovi udělila za podílnictví trestnou podmínku, povinnost vrátit 20 milionů korun a zaplatit peněžitý trest pět milionů.

Salmon se proti verdiktu odvolal. Jeho právník Roman Vojta pak u odvolacího senátu argumentoval tím, že nemůže být odsouzen, protože není zdrojový trestný čin – tedy není prokázáno, že Dvorský skutečně ony listiny ukradl. „Neexistuje jediný důkaz, že by vážený a svobodný archivář Dvorský spáchal jakýkoliv trestný čin," konstatoval Vojta. A vlastnické právo k listinám již prý Dvorského potomci vydrželi.

To ale předsedkyně odvolacího senátu Jaroslava Lišková striktně odmítla. A poukázala na důkladný rozbor prvoinstančního soudu, který zmínil i prvorepublikovou judikaturu, podle níž při podílnictví „nezáleží na tom, kdo kdy věc ukradl, ani na tom, převedl-li pachatel odcizenou věc přímo od zloděje, či od osoby třetí". „Obžalovaný Salmon nikdy legálně k těm archiváliím nepřišel a nepřišla k nim legálně ani rodina Dvorských. Pokud si někdo jako zaměstnanec archivu bral archiválie domů, měl je vždy vrátit, a ne zakládat vlastní archiv. A to se odvíjí i směrem k potomkům," konstatovala Lišková, když prvoinstanční verdikt tento čtvrtek potvrdila.

A požadavek Salmona, aby mu dovolila jak peněžitý trest, tak dlužných dvacet milionů škole vrátit ve splátkách, označila za nehorázný. Poukázala na to, že i univerzita mu za kradenou věc zaplatila rovnou. „S podobným požadavkem jsme se ještě nesetkali. Bylo by to nemorální vůči poškozené univerzitě," konstatovala Lišková. Salmon má univerzitě ještě zaplatit tři miliony na úrocích, které každý den narůstají o pět tisíc korun.

VYDÁNO: HN.CZ, 2. 2. 2023

Univerzita Karlova koupila za 20 milionů svoji zakládací listinu. Byla kradená, překupník dostal podmínku

Marek Pokorný redaktor
3. 2. 2023 10:37 • 5 min. čtení ▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK

Rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima (vlevo) na tiskové konferenci koncem června 2018 slavnostně představil originál listiny papeže Klimenta VI. z roku 1347, kterým svolil k založení univerzity. Autor • ČTK

Je to objev tisíciletí. Právě to řekl v červnu 2018 tehdejší rektor Univerzity Karlovy **Tomáš Zima**, když na tiskové konferenci představoval **zakládací listinu školy z roku 1347** s podpisem papeže Klimenta VI. O listinu, za kterou zaplatila 20 milionů korun, ale nejslavnější česká univerzita brzy přišla. Jako kradenou ji totiž zabavila policie.

Zpackaný prodej listiny, která zmizela v 19. století ze Zemského archivu Království českého, se završil tento čtvrtek. Odvolací Městský soud v Praze poslal na tři roky podmíněně do vězení překupníka starožitností Josefa Salmona. Ten také musí vrátit škole zmíněných dvacet milionů a k tomu zaplatit pětimilionový peněžitý trest.

Novodobý příběh takřka sedm set let starého dokumentu začal v dubnu 2018, kdy antikvář Aleš Lakuník likvidoval běžnou pozůstalost v pražských Holešovicích. Její součástí bylo několik krabic různých historických dokumentů, často s pečetěmi. Lakuník je odkoupil za sto tisíc korun a uskladnil u svého známého starožitníka, kterým byl právě Salmon. Ten se měl podle vzájemné dohody pokusit sehnat někoho, kdo by dokumenty prošel a ocenil.

Salmon se obrátil na soudního znalce a ten brzy zjistil, že se jedná o archiv Františka Dvorského, který byl na přelomu 19. a 20. století ředitelem Zemského archivu. A jak následně vyšlo najevo, řadu listin si z archivu odnesl domů, kde je zařadil do své sbírky, kterou poté důkladně setřídil jeho syn. Znalec proto Salmonovi oznámil, že jde o dokumenty, které měla Dvorského rodina vrátit, a on by je tak měl odevzdat státu. Upozornil na nález sbírky také vedoucí oddělení historických fondů Národního archivu Jitku Křečkovou. Jenže Salmon mezitím několik listin z balíků vyndal a snažil se je samostatně prodat. Oslovil jednu ze svých zákaznic, manželku ředitele J&T Banky Karlu Ašerovou, a právě jejím prostřednictvím se o nálezu dozvěděl i rektor Zima. Protože prý Salmon spěchal a tvrdil, že má i další zájemce, banka se dohodla s univerzitou, že pro ni listinu jako prostředník koupí.

Do hry pak ale vstoupila Křečková, která zjistila, že v jednom z balíků je mimo jiné prázdná obálka s číslem 461 a nápisem „Constitutio Clementis VI“ – což byl název právě pro zakládací listinu Univerzity Karlovy. A spojila si to s veřejnou Zimovou prezentací unikátního nálezu. Případem se tak začala zabývat policie, chvíli Salmona odposlouchávala a počátkem roku 2019 jej zatkla a uvedené dokumenty zabavila.

Salmon zpočátku odmítl vypovídat, před soudem se pak začal hájit tím, že zakládací listinu koupil za 12 tisíc eur od svého známého starožitníka z Rakouska. Soud to ale odmítl. „Ze svého protiprávního jednání je zcela jednoznačně a nezvratně usvědčován řetězcem provedených důkazů,“ uvedla původně prvoinstanční **soudkyně Pavla Hájková**. Poukázala například na to, že když listinu nabízel prostřednictvím e-mailu, byl na ní podle fotografie ještě nalepen štítek s číslem 461. Předloni v prosinci tak starožitníkovi udělila **za podílnictví** tříletou podmínku, povinnost vrátit 20 milionů korun a zaplatit peněžitý trest pět milionů.

Salmon se proti verdiktu odvolal. Jeho právník Roman Vojta pak u odvolacího senátu argumentoval tím, že nemůže být odsouzen, protože není zdrojový trestný čin – tedy není prokázáno, že Dvorský skutečně ony listiny ukradl. „Neexistuje jediný důkaz, že by vážený a svobodný archivář Dvorský spáchal jakýkoliv trestný čin,“ konstatoval Vojta. A vlastnické právo k listinám již prý Dvorského potomci vydrželi.

To ale **předsedkyně odvolacího senátu Jaroslava Lišková** striktně odmítla. A poukázala na důkladný rozbor prvoinstančního soudu, který zmínil i prvorepublikovou judikaturu, podle níž při podílnictví „nezáleží na tom, kdo kdy věc ukradl, ani na tom, převedl-li pachatel odcizenou věc přímo od zloděje, či od osoby třetí“.

„Obžalovaný Salmon nikdy legálně k těm archiváliím nepřišel a nepřišla k nim legálně ani rodina Dvorských. Pokud si někdo jako zaměstnanec archivu bral archiválie domů, měl je vždy vrátit, a ne zakládat vlastní archiv. A to se odvíjí i směrem k potomkům,“ konstatovala Lišková, když prvoinstanční verdikt tento čtvrtek potvrdila.

A požadavek Salmona, aby mu dovolila jak peněžitý trest, tak dlužných dvacet milionů škole vrátit ve splátkách, označila za nehorázný. Poukázala na to, že i univerzita mu za kradenou věc zaplatila rovnou. „S podobným požadavkem jsme se ještě nesetkali. Bylo by to nemorální vůči poškozené univerzitě,“ konstatovala Lišková. Salmon má univerzitě ještě zaplatit tři miliony na úrocích, které každý den narůstají o pět tisíc korun.

Jako poškozený se soudu přihlásil i Milan Dvorský, jenž pozůstalost nabídl k prodeji. Ten chtěl, aby mu soud uvedené archiválie vrátil. Soudkyně Lišková to ale odmítla, když poukázala na to, jak rodina archiválie získala. „Nedomníváme se, že jim vznikl důvod, aby jim archiválie zůstaly,“ konstatovala.

Zakládací listina Univerzity Karlovy nebyla jediná, kterou Salmon vyjmul z pozůstalosti a snažil se ji prodat. V aukcích například nabízel i notářské ověření této listiny z roku 1437 či notářský instrument Petra Reindla z roku 1414, vyhlašující klatbu nad Janem z Jesenice, souputníka a přítele Jana Husa. A také notářský instrument z roku 1406, kterým se zveřejnil rozsudek „Blažeje, řečeného Vlk ze Strážné, ve sporu o dědictví“. Poslední zmíněný dokument v únoru 2019 vydražila Národní knihovna za 18,2 milionu korun. O peníze ale nepřišla, hned po aukci totiž dokument zabavila policie jako kradený a převodu peněz zabránila.

Příloha č. 7: Rozhovor s šéfredaktorem iDnes.cz Matyášem Kaiserem (17. duben 2023)

Jaký je vztah mezi redakcemi iDnes.cz a MF Dnes?
Historicky se jednalo o oddělené redakce, Mladá fronta byla jedna a iDnes.cz druhá. Dnes mezi nimi funguje naprosto přirozená synergie a fungují jako jeden tým, přestože jsou rytmy obou médií jiné. Noviny pracují s určitým dlouhodobějším plánem a směřují k uzávěrce v konkrétních dnech, web oproti tomu funguje čtyřiadvacet hodin, sedm dní v týdnu, kvůli čemuž se jejich práce zcela sjednotit nedá. Nicméně jedna redakce bez druhé už nedokáže fungovat. Díky tomu totiž máme autory vytvářející větší a obsáhlejší texty, ale zároveň i takové, kteří dokáží rychle reagovat na aktuality, kterých je dnes desítky až stovky denně. Redakce se doplňují.

Můžete obě redakce popsat a poukázat, čím se liší?
Noviny jsou a musí být mnohem více ukotveny v autorských tématech, zatímco iDnes.cz je mainstreamové médium, které musí pokrývat široké množství aktuálních událostí. Díky tomu jsou obě média postavena na odlišném způsobu práce. Zatímco iDnes musí pokrývat mnoho věcí, Mladá fronta se soustředí na témata s přesahem a vlastní zjištění. Roli zde hraje zkušenost novinářů: novinář s dvacetiletou zkušeností nepíše zprávy o počasí, jelikož přichází s vlastními tématy, ale i zpráva o počasí je potřebná. Proto máme novináře z online redakce.

Přebírají texty spíše noviny od webu nebo web od novin?
Dostat se do fáze, kdy bude tento vztah fungovat vzájemně, byl v posledních pěti letech jedním z mých nejdůležitějších úkolů a myslím, že se to podařilo. iDnes má dnes svoje domácí či zahraniční oddělení, které produkuje autorské texty a pokud je text dobrý, tak je samozřejmě ideální jej dát do novin. Zároveň úmrtnost novin je velká a přebírání na web dává velký smysl, protože je škoda text nevyužít, když už jej jednou někdo vytvořil. Obě varianty jsou tedy možné, dnes lze standardně veškerou produkci novin najít na iDnesu a zároveň může čtenář vidět podpisy redaktorů iDnes.cz v novinách.

Kdo rozhoduje o tom, zda bude text vydán také na webu nebo naopak v novinách?
Pro to máme vedoucí vydání, a to jak na iDnes.cz, tak pro MF Dnes. Tito lidé spolu komunikují a o tématech se debatuje na poradách. Pokud se vedoucí vydání z MF Dnes dozví, že na webu se pracuje na kvalitním tématu, přebírá si ho novin a opačně, pokud novinář z tisku objeví něco aktuálního, text se využívá pro web.

Co je podle vás zásadní pro úspěšné fungování obou redakcí?
Dramaturgie. Kupříkladu iDnes.cz se sice totiž zdá jako neomezené moře informací, ale i když má spoustu rubrik a podrubrik, výstavní skříní je hlavní stránka, kde je patnáct pozic. Ta je alfa omegou webu. iDnes.cz vyprodukuje denně asi 350 článků, je třeba dělat spoustu obsahu, které z podstaty zpravodajského serveru dělat musí, přestože to nejsou zvlášť zajímavá témata. Proto zvažujeme, kdy jednotlivé texty vydat, aby byly úspěšné.
Některé texty vydáváme o půlnoci, některé dopoledne, některé v osm večer, některé den před vydáním novin, a ne vždy vše ideálně vyjde. Intuice sice v osmdesáti procentech funguje, nicméně občas tyto věci ani umělá inteligence není schopná odhadnout.

Zároveň odpoledne před vydáním novin i druhý den ráno probíhá porada, kde se zástupci obou médií baví o tom, které události budou kdy a jak pokryty, jaké z nich budou výstupy. Jaké věci jsou připravené z novin a kdy budou, či jestli už byly publikovány na webu. Prémiový editoři se starají jen prémiový obsah a zpravodajští editoři na několika poradách denně řeší obsah a

vývoj událostí, co dělat, nedělat a tak dále.

Podle výsledků analýzy texty z novin iDnes nejen přebírá o několik dní později, ale také je publikuje dříve, než jsou vydány v tištěných novinách, můžete popsat s jakou logikou rozhodujete, kdy bude text vydán?
Máme speciální tým, složený převážně z editorů, který rozhoduje, kdy bude jaký text vydán. Některé se vydávají o půlnoci, některé dopoledne, některé v osm večer, některé den před vydáním novin. Zároveň do tohoto procesu samozřejmě vstupují také autoři textů. Pokud autor ví, že na tématu pracuje týden a pracuje na něm také konkurence, nebo že druhý den k němu bude tisková konference, nemůžeme text dále držet a čekat na vydání v novinách. Konkurence už u nás není na úrovni novin, ale právě v online zpravodajství. Pokud se něco stane a víme, že na události nebo tématu někdo další pracuje, tak třebaže je to zjištění novinářů z MF Dnes, přirozeně začalo docházet k tomu, že je text publikován dříve na iDnes.cz než v novinách.
Sehrává tedy roli, zda má téma někdo jiný a také, zda je u tématu potenciál, že nás bude někdo citovat a monitorovat. Nejhorší, co se může stát je skvělé téma v MF Dnes, které zmonitoruje ČTK, vydá jej veškerá konkurence a my ho na webu nemáme.

Pokud se rozhodne iDnes.cz převzít text z MF Dnes, edituje znovu webový editor tento text?
Ano, rozhodně a funguje to také opačně. Noviny mají určitý layout, určitý rozměr a tomu se text musí přizpůsobit. Autoři v novinách píší na určitý počet znaků, který je sice v MF Dnes variabilnější než typově kupříkladu v Hospodářských novinách, nicméně stále autoři s jistým omezením pracují. Osobně si myslím, že i na webu by měl být limit znaků, nicméně fakticky je v tomto ohledu autor neomezený. Nezáleží na tom, zda bude text o odstavec kratší nebo delší. Proto pokud jde text z webu do novin, je třeba ho přizpůsobit rozměru. V opačném případě je potřeba upravit titulek, lead textu a vytvořit perex, který v iDnes tvoří maximálně 300 znaků.

A jakým způsobem se tedy liší titulek pro iDnes.cz a pro MF Dnes?
Novinový titulek je úderné sdělení, které upoutá, a to na poměrně malém počtu znaků. Titulek na iDnes.cz má normu 75 znaků a je tam tedy potřeba trochu barvitěji a poutavěji popsat situaci.

Z analýzy jsem zjistila, že se texty vydané v novinách a následně ve webové verzi oproti novinové verzi v množství případů rozšiřují. Můžete mi popsat, kdy k tomuto rozšiřování dochází?
Text primárně rozšiřujeme ve chvíli, kdy došlo k určitému vývoji v situaci. Uzávěrka novin je ve 20.20 a může se stát, že ještě po ní se situace změní. Příkladem může být vytvoření rozhovoru s ministrem zdravotnictví během covidu, kdy ještě večer po uzávěrce proběhla tisková konference k zasedání vlády. Ta byla pro text stěžejní, a proto nebyl přebrán 1:1, ale ještě doplněn o tyto informace. A samozřejmě se může stát, že text přinese reakce a poté je na uváženou, zda je vhodné tyto reakce doplnit. Jinak ale není příliš důvodů texty z novin obsahově předělávat.

Na druhou stranu, pokud kupříkladu reportér novin zpracovává autorské téma, tak je standardním prvkem, že dělá něco víc pro web. Například pokud dělá rozhovor pro článek, tak celý rozhovor publikujeme na webu.

A co se týče rozšiřování o fotografie, či další interaktivní prvky?
To je samozřejmě velmi rozdílné, printová grafika je jiná než onlinová. Pro online máme jinou podobu grafiky, která je interaktivní a používáme k ní Infogram. Věci se pro ni překreslují a samozřejmě se texty doplňují o mnohem více fotografií, jelikož to pro web znamená více

pageviews. Z toho důvodu jsou pro nás fotogalerie, prolinky na související texty a videa, velmi důležité. Je to přesně to, co noviny neumožňují.

Pokud přejdeme k monetizaci, přístup k ní se na iDnes.cz v posledních letech zásadně změnil. Z analýzy je ale patrné, že ne všechny texty, které vyjdou v tisku, jsou následně v iDnesu za paywallem. Můžete popsat, co ovlivňuje volbu, zda bude text za paywallem či nikoliv?
Osobně razím myšlenku, na které jsme se shodli s mým týmem, že základní zpravodajství by mělo být odemčené. Klíč je jednoduchý, pokud bychom ho zamkli, připravujeme se o uživatele, kteří ho najdou jinde a zároveň bychom tím potenciálně mohli posilovat dezinformační scénu, jelikož základní zpravodajství by se nedostalo k běžným lidem, kteří se pak mohou uchylovat k tomu, že zprávy čtou na nejrůznějších webech, které právě šíření dezinformací posilují. Na druhé straně placený obsah musí splňovat parametr, že se jedná o věc exkluzivní: je to naše zjištění, náš rozhovor, náš autorský text, náš seriál a tak dále. Něco, co najdou čtenáři jen u nás nebo ve formě, která je prémiové rubrice odpovídající. Lze u prémiových textů vyjít ze základní informace, ale musí mít přidanou hodnotu: to je pak text, který lze vložit do prémiové sekce.

Toto je však pouze základní klíč, do kterého vstupují další parametry. Ty už jsou hodně analytické. Kouzlo internetu tkví v tom, že vše lze změřit na exaktních datech. To ani u televize, ani u rádia není možné. U webu jednoznačně vidíme, zda čtenáři texty kupují či nekupují a s tím musíme pracovat. V tuto chvíli si myslím, že jsme ve dvaceti až třiceti procentech znalostí problematiky. Personifikace obsahu, analýzy toho, jaká témata fungují, odkud člověk přichází, sledování, co čte, či jak dlouho tráví v textu: to vše hraje roli v tom, jak pracovat s placeným obsahem.

Proč nejsou za paywallem veškeré texty, které jsou v novinách, za které čtenář musí platit?
Máte pravdu, že nemonetizujeme všechny texty převzaté z novin na web. Pro mě je sice postavení za paywall určitá úcta vůči čtenáři, který si text přečetl v koupených tištěných novinách, ale zároveň je vždy třeba zvažovat konkrétní téma. Zda je pro prémiové uživatele atraktivní anebo jestli má potenciál přilákat nové předplatitele.

Zmínil jste, že základní zpravodajství je podle vás třeba nechat otevřené všem. Není tedy cílem iDnes.cz se dopracovat do situace, kdy bude veškerý obsah placený, jako je tomu například u serveru HN.cz?
To je velmi těžká otázka, myslím že lidé by se měli naučit za mediální produkty platit, ale tím se otevírá další otázka: zda se má v médiích nadále vyskytovat reklama. V tento moment je placený segment minoritní, jelikož jen velmi malý segment trhu je obecně ochoten platit za obsah a Češi jsou v tomto ohledu extrém. Mladá generace je tomu o něco více otevřená, ale generace produktivních lidí je zvyklá, že zpravodajství je zadarmo.
Nicméně dnes již reklama nefunguje jako dříve a hledají se cesty, jak redakce uživit. Kdyby byl minoritní příjem z reklamy, pak je možné zvážit jiný postup. Ale v tuto chvíli a v konkurenci jaká je, si nemůžete dovolit mít vše za paywallem. Zároveň jsem ale rád, že se spousta serverů rozhodla jít cestou placeného obsahu.
Bolí to všechny, protože si tím servery samozřejmě ubírají čtenáře i návštěvnost, ale je to správná cesta, která se vyplatí až za nějakou dobu. Protože nějakým způsobem se obsah monetizovat musí. V tuto chvíli bych tedy vše nezamykal, ale jak budeme pokračovat do budoucna je otázka.

Příloha č. 8: Rozhovor s šéfredaktorem Novinek Vladimírem Dušánkem (18. duben 2023)

Jakým způsobem spolu fungují redakce Novinek a Práva?
Celá redakce je aktuálně nastavena tak, že pokud se něco děje a je velká pravděpodobnost, že se k této informaci dostane i konkurence, novinář má povinnost zveřejnit ji okamžitě na Novinkách. Na druhou stranu s věcmi, které jsou exkluzivní a o kterých jsme přesvědčeni, že je nebude mít konkurence, není třeba tolik spěchat. Může to být cokoliv, kupříkladu i soud, kde novinář vidí, že je jediný. V takovém případě s textem můžeme naložit jakkoliv: můžeme ho dát novinám a s publikováním na webu vyčkat, to je na uvážení. Často se děje to, že pokud se Novinky dostanou k materiálu, o kterém víme, že ho nemá nikdo jiný, vydají ho noviny a Novinky ve stejný den.

Podle analýzy jsou některé texty vydávány i s několikadenním zpožděním, nejedná se o den či dva. Jakou máte v tomto ohledu strategii?
To jste si všimla správně, my s některými materiály nespěcháme. Do určité míry se snažíme noviny šetřit, nevydrancovat je hned ráno, jak se objeví v trafikách. Z obsahu novin si vybírám, co převezmeme na Novinky ještě večer, když jdou stránky do tiskárny. Pokud si článek vyberu, dávám k němu zpravidla doprovodnou informaci pro webové editory o tom, jak s nimi naložit: zda je mají vydat ihned, nebo jestli s jejich vydáním nemusejí pospíchat. Některé texty jsou tak vydány i s několikadenním zpožděním.

Řekl jste, že texty, které z novin přejdou na web, vybíráte vy sám. Podle jakého klíče se rozhodujete, jestli texty převezmete?
Jsou věci, které z novin nepřebíráme, protože jsem přesvědčen, že by nezafungovaly nebo mám na výběr témat jiný pohled.

Co znamená jiný pohled?
Kupříkladu se novinář z ekonomické rubriky Práva věnuje tématu, které já osobně nepovažuji za důležité. Čímž nezpochybňuji výběr novin, Právo má trochu jiné čtenáře. Nicméně už vím, že toto konkrétní téma by na Novinkách nezafungovalo. Na internetu je zpětná vazba od čtenáře okamžitá, v tom je online unikátní.
Zároveň mojí strategií je, abychom na webu nedělali zbytečné zprávy. Některé servery se řídí opačnou logikou a publikují co největší množství textů, zahlcují čtenáře. To je z mého pohledu špatně. Protože důležitou zprávu má pak čtenář zabalenou do množství informací, které ho nezajímají. My se snažíme vytahovat zprávy, které si myslíme, že by měl čtenář dostat, že ho budou zajímat.

Všimla jsem si, že některá témata jsou pokryta v Právu i na Novinkách, ale odlišnými autory. Je to známka špatné koordinace mezi redakcemi nebo je pro to důvod?
Ano, toto se děje a je to chyba, chybí nám někdy lepší koordinace. Nicméně právě to je něco, čím si redakce prochází nyní a co ji čeká v nejbližší době. Postupně budeme slučovat všechna oddělení, začali jsme zahraniční rubrikou Novinek a Práva. Rádi bychom, aby se do budoucna zůstala jedna společná redakce. V praxi je to tak, že zahraniční redaktoři Práva začali chodit do směn Novinek a veškeré texty, které napíše jakýkoliv redaktor, ať už původem z Práva nebo Novinek, píše do redakčního systému Novinek. Odpoledne přijde novinový editor, který si z něj vybere materiály, ať už vydané nebo nevydané, a udělá z nich novinové stránky.
Takové sloučení je budoucnost vydavatelství, kterou jsme naplánovali udělat ve všech odděleních. Finální stav, který si představuji, je, že budeme fungovat jako dvě média, ale jedna

redakce.

To se teď tedy neděje?
Ne, v současné době jsou to dvě struktury, které spolupracují, ale ta koordinace není bez problémů. Takže se nám na jedné akci sejde redaktor Práva a Novinek, přičemž by stačil jeden.

Pokud se rozhodnete, že Novinky.cz převezmou text z Práva, edituje jej znovu webový editor?
Ano, texty musí přečíst náš editor. A jsou také témata, která nechávám číst své specialisty. Například pokud v novinách píší o technických věcech, jakými jsou auta, počítače či elektronika a rozhodneme se, že budou vydány na webu, tak vždy prochází skrz mého redaktora, který má na starosti příslušnou oblast.

Znamená to, že právě díky tomu může docházet k rozšiřování textů, ať už o informace či citace?
Také. Ale k rozšiřování textů může docházet i tak, že se kupříkladu v novinách objeví krátký článek s tématikou, která mě zaujme. A jelikož by jednak nebylo ideální přejímat jen tak krátký článek na web a zároveň mi přijde, že by si téma zasloužilo více prostoru, převezmeme na Novinkách základ z novin a rozšíříme ho.

Poměrně často texty rozšiřujete i o fotografie, či videa. Považujete to také za přidanou hodnotu webu?
Rozhodně ano, stejně jako rozšiřování o embedy tweetů relevantních k tématu, odkazy na další články, které se tématu věnují. Samozřejmě ne vždy, někdy vyjdou texty v podobě, v jaké byly publikovány v novinách. Záleží také na tom, kolik máme času.

Z analýzy jsem zaznamenala, že oproti iDnes.cz či HN.cz na Novinkách při přebírání textů z novin příliš neupravujete titulky. Často je o něco málo rozšíříte, ale ne zdaleka tolik jako další média. Nemyslíte, že novinový titulek a webový titulek jsou rozdílné?
Pro nás to tak úplně není. Navíc pokud jde o zprávy Práva ze strany jedna, tak u nich ještě donedávna dělal titulky Zdeněk Porybný, kterého považuji za nejlepšího titulkáře novin v České republice. A sahat na to nejlepší je škoda. Samozřejmě, někdy je titulek takový, že je do něj potřeba zasáhnout, to se děje podle potřeby. Vidíme, jestli titulek na čtenáře funguje nebo ne. Podle dat ihned zjistíme, zda text má či nemá ohlas a podle toho lze případně i titulek měnit. To ale děláme oproti konkurenci méně.

Jako jedni z mála na Novinkách nijak nemonetizujete texty tím, že byste je stavěli za paywall. Plánuje se v tomto ohledu něco měnit?
Ne, určitě ne. Tohle není naše politika, Novinky stavíme na běžném zpravodajství, už několikrát jsme použili výraz - chleba s máslem. Přinášíme informace o tom, že je havárie na I. P. Pavlova nebo že dnes přiletěl Putin do chersonské oblasti. Jsem přesvědčen, že toto běžné zpravodajství je něco, co by nemělo stát za paywallem. Jsou to informace, které se člověk dozví všude a rozdíl je jen v kvalitě, rychlosti, jak je médium zabalí a podá. Pokud by něco v Seznamu mohlo stát za paywallem, jsou to některé texty Seznam Zpráv, ale ani u nich se nic takového neděje, takovou politiku Seznam jednoduše nemá. Nevím přesně, jaká politika je v tomto ohledu plánována do budoucna, ale myslím, paywally to nejsou. Jediné, co si na našich serverech může čtenář zaplatit je to, že před videi nebude muset sledovat reklamy.

Příloha č. 9: Rozhovor s šéfeditorem webu HN.cz Vladimírem Dubským (20. duben 2023)

Jakým způsobem spolu fungují redakce HN.cz a Hospodářských novin?
Redakci máme pouze jednu. Ve chvíli, kdy redaktor napíše článek, je v zásadě na rozhodnutí vedoucích, zda bude text publikován pouze na HN.cz nebo bude na HN.cz i v novinách. Poté se případně řeší, jaký den bude text vydán kde. Tím, že jsme téměř plně placený web, tak vše, co se objeví v papíru, se v nějakým způsobem promítne do webu. Žádná skupina předplatitelů nesmí být ochuzena. Každý den stavíme vydání novin, ale může se v nich objevit i text, který byl již předchozí den na webu.

Ano, všimla jsem si, že jsou texty vydané na webu buď ve stejný den, jako v novinové verzi nebo také často ještě o den dříve. Podle jakého klíče se rozhodujete, kdy text vydat?
Tím, že jsme jedna redakce, tak harmonogram vydání záleží na rozhodování vnitroredakčním. U některých informací či rozhovorů může být jisté časové embargo anebo se nám hodí vyčkat z jiných důvodů. Naopak texty, které vychází v našem pátečním, vlajkovém vydání, už na web dáváme ve středu, či čtvrtek, ale je to čistě naše rozhodnutí. Oproti ostatním webům je naše situace zásadně jiná, jsme relativně malé médium a delší dobu téměř stoprocentně za paywallem. Tím pádem se náš přístup trochu liší.

Neškodí novinám to, že texty poměrně často vydáváte dříve na webu než v tisku?
Naše autorské články jsou na webu uzamčené, což znamená že čtenář za ně musí zaplatit, ať už si je koupí v novinách nebo na webu. Průkopník v podobném systému je Deník N, kde mají texty, stejně jako my, primárně na webu a v určitou chvíli se editoři rozhodnou, které z nich vydají také v novinách.

Kdo rozhoduje o tom, jaké texty budou převedeny z webu také do tisku?
Každá den je v půl desáté dopoledne porada, kde je šéfredaktor, zástupci, šéfové jednotlivých redakcí, já nebo můj zástupce za web a tam se dělá sumář toho, co za témata jednotlivá oddělení nabízejí. Z porady vyplyne řazení novin. Postaru máme velkou tabuli, kde jsou načrtnuté novinové stránky a už tam se rozděluje, jaké konkrétní texty budou na všech šestnácti stránkách novin. Poté si vedoucí vydání tento plán zapíše, včetně toho, kdo bude texty editovat a podobně.

Ze závěrů analýzy vyšlo, že texty na HN.cz jsou poměrně často rozšířené o další informace oproti svým tištěným verzím. Není to vůči čtenářům novin neférové?
Ano, texty jsou někdy rozšířené o další informace. Občas o rozšiřování v rámci redakce debatujeme a já osobně jsem v tomto konzervativní. Nicméně aktuálně předplatitelé papírových Hospodářských novin mají jako bonus přístup i na zpravodajský server, což dříve neměli. To mi přišlo nefér, protože jsme jim upírali další informace, které se v článku objevili na webu. Nicméně i u tohoto rozšiřování existují určité mantinely, a to i proto, aby se s texty dalo pracovat a pohybovat mezi webem a tištěnou verzí. Proto máme čtyři základní velikosti článků, do kterých by se měl autor vejít a je se svým vedoucím předem dohodnutý, jaká velikost článku bude. Aby s ním následně nebylo příliš mnoho práce, pokud by se dával do novin. V rámci textu zároveň může autor vyznačit odstavce, které jsou navíc a mají jít pouze na web.

Pokud článek na webu vydáte a rozhodnete se, že text půjde i do novin, edituje jej tedy také novinový editor?
Někdy, a to pokud jde o článek, který byl na web přidán rychle, protože se jednalo o velkou, aktuální záležitost. V tu chvíli redaktor text napíše, webový editor zedituje, nicméně následně může být doplněn o nová zjištění. Pokud se rozhodneme tento text vydat následující den

v novinách, přečte si ho znovu novinový editor a případně upraví. I toto je zároveň něco, co bychom změnit tak, aby tato situace nastávala co nejméně. Pokud článek vyjde už jednou zeditovaný na webu, nechceme, aby bylo nutné jej znovu editovat. To se děje nyní děje, pokud text už při vydávání na web edituje novinový editor a automaticky ho přizpůsobuje novinovému formátu. Dále se s ním už nemusí nic dělat.

Z analýzy vyšlo, že poměrně často měníte oproti textům v tištěné verzi titulek. Pracujete tedy s novinovým titulkem jinak než s novinovým?
Samozřejmě, jednak proto, že papír má své limity ohledně počtu znaků, v čemž je web flexibilnější a zároveň chceme lidi připoutat k textu jiným způsobem než u novin. Pokud si čtenář noviny koupí, už za ně zaplatil. A to znamená, že můžeme v titulku prozradit téměř veškerý obsah textu. Na webu s titulky pracujeme jinak: nechceme být clickbaitoví, ale spíš se snažíme naznačit jen část informace. Jeden ze základních způsobů, jak získávat nové předplatitele je jejich získání skrze článek, který je zaujme natolik, že si předplatné koupí. Proto už v titulku, případně v první části textu, která je odemčená, nesmíme říct vše. To by nám řady čtenářů nerozšiřovalo. Titulek je tedy velmi důležitý, a i proto máme nový nástroj, který je schopný dát čtyři titulky pro konkrétní text do soutěže a vyhodnotí, který je nejúspěšnější. Právě ten zůstává.

Rozšiřujete web o lepší grafické komponenty?
Někdy se stane, že je na webu větší grafika. Web má tu výhodu, že grafy zde mohou být interaktivní, to v novinách nejde, a proto jsou jednodušší. Také novinové grafiky mají zaujmout a na první pohled mít jasné sdělení, proto velké grafiky do novin děláme jen jednou za čas.

V analyzovaném období jsem si všimla, že na webu nepracujete s videem jako další zpravodajské servery. Šlo jen o náhodu nebo se u vás videem nepracuje?
My s videi u článků nepracujeme, občas pouze v tom smyslu, že přebíráme streamy a podobně. K vyrábění našich vlastních videí nemáme kapacitu. Debatuje se o tom, ale samozřejmě je to velká investice a produkce není jednoduchá. Neděláme to.

Z analyzovaných médií nejvíce monetizujete texty na webu pomocí paywallu, včetně všech textů, které vyjdou v novinách. Od čeho se odvíjí, zda budete daný text monetizovat pomocí paywallu nebo nikoliv?
V zásadě to není navázané na print, ale autorství textu. Pokud máme autorský text, jedná se o vlastní materiál, jakým je rozhovor, analýza, zpráva, ale i veřejně dostupná zpráva, která je rozšířena o přidanou hodnotu, pak jsou zamčené. Jediné, co bývá odemčené jsou zprávy z ČTK, podcasty a také newslettery.

Plánujete v ohledu monetizace něco měnit nebo je za vás aktuální stav vyhovující?
Určitě se věci měnit musí, respektive vyvíjet. Základ pro to, aby placený obsah fungoval jsou data. Potřebujeme co nejvíc dat v reálném čase a umět je používat. To je věc, se kterou bojují všichni: sesbírat data už všichni umí, ale v reálném čase je interpretovat, to je mnohem těžší.
Nyní zkoušíme dát do každého článku do prvního, odemčeného odstavce prolink na náš vlastní zamčený článek k tématu, abychom byli schopni zachytit větší množství předplatitelů. Posíláme také newslettery a plánujeme psát lidem, kterým někdo odemknul článek. To je novinka, kterou chystáme do blízké budoucnosti. Znamená to, že pokud kdokoliv dostane odkaz na odemčený článek, bude nám tento člověk muset nechat svůj email. Další změny musí proběhnout v komunikaci s už stávajícími předplatiteli. Cílem je pasivně navyšovat počet předplatitelů tím, že je přesvědčíme, aby si předpláceli dál a aby neodcházeli. Průběžně totiž nabíráme nové předplatitele, ale dokud je neudržíme, tak to není ideální.

Chcete tedy jít i dál cestou plně placeného obsahu?
Ano, inzertní trh je aktuálně velmi nestabilní. Do toho tu máme velké hráče, kteří nabízejí zpravodajství zadarmo, v čele se Seznamem, který je tak velký, že si s cenou reklamy může dělat prakticky co chce. K tomu přichází i různé ekonomické problémy, firmy čekají, kolik financí budou schopny vložit do reklamy. My ji nějakým způsobem chceme mít jak v HN.cz, tak v novinách, ale zároveň je předplatné stabilní příjem a pokud je stabilně rostoucí, je to nejlepší situace, protože čtenáři jsou ušetřeni inzerce.